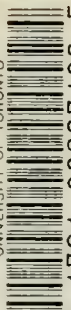

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00827102 5

PURCHASED FOR THE
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
FROM THE
CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT
FOR
CATALAN LANGUAGE & LITERATURE 68

CADEVALL - FONT I QUER

FLORA DE CATALUNYA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ DE CIÈNCIES

FLORA
DE
CATALUNYA

ENUMERACIÓ I DESCRIPCIÓ
DE LES PLANTES VASCULARS ESPONTÀNIES QUE FINS AVUI HI HA
CONEGUDES I DE LES MÉS IMPORTANTS QUE S'HI CULTIVEN

PER

JOAN CADEVALL I DIARS

Doctor en Ciències Naturals, Llicenciat en Ciències Exactes,
Profesor a l'Escola Industrial de Terrassa,
Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona

AMB LA COL·LABORACIÓ DEL

DR. PIUS FONT I QUER

Conservador de Botànica del Museu de Ciències Naturals de Barcelona

VOLUM VI

BARCELONA
PALAU DE LA GENERALITAT
MCMXXXVI

QK
329
C2
V. 6

Família 135. — CIPERÀCIES Juss.

(Del gènere *Cyperus*.)

Plantes de flors hermafrodites, monoïques o, rarament, dioïques, obscures, verdoses, blauques o groguenques, solitàries a l'axilla de bràctees $\pm$ escarioses (*glumes* o *escames*), imbricades, bi- o multiseriades, en espigues o espiguetes, perigoni nul o representat per escames o pèls, o per una escama bicarenada, de marges soldats formant una coberta al voltant de l'ovari (*utricle*), oberta a l'àpex per a donar pas a l'estil ; tres estams, rarament un o dos, un estil dividit en 2-3 estigmes, i per fruit un aqueni lliure, trígon, subglobulós o comprimit. Herbes anuals o, més freqüentment, perennes, generalment de llocs humits o estanyats, de tija, ordinàriament, simple, massissa, trígona, no inflada als nusos, amb rizoma fibrós o estolonífer i fulles trístiques, embeinadores, de beina tubulosa, generalment, sense lígula i limbe graminiforme o nul.

1	{	Flors unisexuals, escames multiseriades, aquenis quasi sempre utriculats	2.
		Flors hermafrodites, escames bi- o multiseriades, aquenis nus.	3.
2	{	Aquenis protegits per un utricle, espiguetes tri- o multiflores	739. Cárex.
		Aquenis nus, espiguetes formades per una flor femenina i una de masculina agrupades en una sola espiga.	738. Elyna.
3	{	Escames biseriades, espiguetes comprimides, inflorescència acompanyada de bràctees foliàcies.	4.
		Escames triseriades o multiseriades, espiguetes de secció arrodonida, no comprimides	5.
4	{	Bràctees foliàcies, espiguetes amb 10-40 escames, totes fèrtils, estigmes glabres	731. Cyperus.
		Bràctees escarioses a la base, espiguetes amb 4-7 escames, solament 1-3 superiors fèrtils, estigmes pubescents.	732. Schoenus.

Ciperàcies.

- 5 { Fruit rodejat de nombrosos pèls sedosos, més llargs que les escames i units en forma d'anell a la base simulant borralls de cotó. 734. **Erióphorum.**
- 5 { Fruit nu a la base o rodejat de pèls sedosos més curts que les escames, no simulant borralls de cotó. 6.
- 6 { Espiguetes pauciflores, amb 5-6 escames, solament 1-3 superiors fèrtils, les inferiors més petites, estil engruixit a la base i persistent. 733. **Cládium.**
- 6 { Espiguetes ordinàriament multiflores, amb totes les escames fèrtils i iguals o bé les inferiors més grans. 7.
- 7 { Estil filiforme, ni engruixit ni articulat a la base, caduc. 735. **Scirpus.**
- 7 { Estil articulat i engruixit a la base. 8.
- 8 { Estil caduc en la part superior a l'engruiximent basilar, dividit en 2-3 estigmes plomosos, plantes glabres 736. **Heleocharis.**
- 8 { Estil a la fi caduc per sota de l'engruiximent basilar, dividit en dos estigmes pestanyosos, plantes pubescents. 737. **Fimbristylis.**

Gènere 731. — CYPHERUS L.

(El mot κύπεος fou emprat pels grecs per a designar diverses menes de jonça.)

Flors hermafrodites, en espiguetes multiflores, comprimides, reunides en umbelles o en capítol, amb un involucre de bràctees foliàcies, escames bise-riades, en nombre de 10-40, totes fèrtils, iguals, alguna vegada 1-2 inferiors estèrils i més petites, 1-3 estams, estil filiforme, estigmes glabres, aqueni nu, comprimit o trígono, mucronat per la base persistent de l'estil.

- 1 { Dos estigmes, aquenís comprimits. 2.
Tres estigmes, aquenís trígons. 5.
- 2 { Espiguetes en nombre de 2-5 en glomèrul aparentment lateral ultra-
passat per una sola bràctea, fulles reduïdes a la beina, exceptuada la
superior de limbe estret, rizoma serpentejant. 2,735. **C. distachyos.**
Espiguetes nombroses, en umbelles o capítols terminals ultrapassats
per 2-3 bràctees. 3.
- 3 { Fulles amples (8-15 mm), tija de 6-10 dm, rizoma serpentejant, espi-
guetes en panícula formant una mena d'umbella, escames vermelloses,
decurrents sobre el raquis, multinèrvies. 2,736. **C. serotinus.**
Fulles estretes (1-2 mm), tija de menys de 6 dm, arrel fibrosa o rizoma
curt, espiguetes en capítol simple formant umbelles, escames verdes
o brunes, no decurrents, amb 3-5 nervis. 4.
- 4 { Plantes anuals, d'arrel fibrosa, tija de 4-20 cm, espiguetes de 5-10 mm,
en capítols fluixos, escames verdoses, trinèrvies, 3 estams.
2,737. **C. flavescens.**
Plantes perennes, de rizoma curt, tija de 20-60 cm, espiguetes de
8-15 mm, en capítols densos, escames brunes, amb cinc nervis, dos
estams 2,738. **C. globosus.**
- 5 { Escama inferior més llarga que les altres, estil comprimit, tija cilín-
drica, fulles gruixudes, acanalades, rodones pel revers, espiguetes en
umbella globosa, compacta. 2,739. **C. schœnoïdes.**
Escames totes iguals, estil cilíndric, tija ± triangular, fulles primes,
carenades. 6.

- 6 { Rizoma filiforme, tuberculífer. 7.
 { Rizoma o arrel sense tubercles. 8.
- 7 { Espiguetes de 10-20 mm, escames rogenques amb la carena verda, fulles de 2-6 mm, tubercles ovoides, negrosos, al llarg del rizoma. 2,740. *C. olivaris*.
 { Espiguetes de 6-12 mm, escames uniformement groguenques, fulles de 5-8 mm, tubercles subglobulosos, pàl·lids, únicament a l'extrem del rizoma. 2,741. *C. áureus*.
- 8 { Plantes anuals, d'arrel fibrosa, tija quadrangular, de cares còncaves, espiguetes de 4-8 mm, en umbella, escames petites, negroses, trinèrvies, mucronades 2,742. *C. fuscus*.
 { Plantes pereunes, de rizoma $\pm$ serpentejant. 9.
- 9 { Espiguetes de 4-10 mm, nombroses, en capítols compactes, escames d'un bru rogenç o verdes, involucre d'1-7 bràctees molt llargues. 10.
 { Espiguetes de 10-20 mm, en umbella composta, escames rogenques, amb carena verda, involucre de tres bràctees que ultrapassaven llargament la umbella 11.
- 10 { Espiguetes de 4-6 mm, capítols globulosos, inflorescència ultrapassada per 1-2 bràctees, escames d'un bru rogenç, naviculars, mútiques. 2,743. *C. difformis*.
 { Espiguetes de 6-10 mm, en capítols compactes, inflorescència ultrapassada per 6-7 bràctees, escames verdes, carenades, agudes. 2,744. *C. végetus*.
- 11 { Espiguetes de 2 cm, reunides en nombre de 4-10 en fascicles fluïxos portats per peduncles de longitud variable (fins de 3 dm), tija de 5-15 dm, fulles amples de 5-10 mm. 2,745. *C. longus*.
 { Espiguetes d'1 cm, reunides en nombre de 20-25 en fascicles compactes portats per peduncles els més llargs dels quals no passen de 5-8 cm, tija de 3-8 dm, fulles amples de 3-5 mm. 2,746. *C. bádius*.

Cyperus distachyos

2,735. — *C. distachyos* All. — *C. junceiformis* Cav.

(del grec *di*, dos, i *στάχυς*, espiga, al·ludint a les espiguetes de la inflorescència, sovint reduïdes a dues.)

Rizoma llargament serpentejant, tija de 2-5 decímetres, dreta, comprimida cilíndrica, *triquetre* a l'apex, fulles reduïdes a beines basils, exceptuada la superior, prolongada en limbe estret, cilíndric, canaliculat, generalment molt curt, 2-5 espiguetes negroses, linears lanceolades, multiflores, de 10-15 mm,

en glomèrul *pseudolateral* perquè la bràctea major de l'involucre sembla la prolongació de la tija, escames densament imbricades, *ovato-triangulars*, *obtusas*, *mucronulades* i a vegades *escotades*, *subestriades*, tres estams, dos estigmes, aqueni *ovato-el·lipsoidal*, *plano-convex*, *mucronat*, tres vegades més curt que l'escama.

Geografia. — Arenys humits del litoral: Salou, Castelldefels, Can Tunis = Tarragona (Sen.!) — Juny-Oct.

Cyperus serotinus

2,736. — *C. serotinus* Rottb.—*C. Montii* L. fil.

(del llatí *serotinus*, tardà, per l'època de florir; dedicat pel fill de Linné a Giuseppe Monti, professor a la Universitat de Bolònia, 1682-1760.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija de 6-10 dm, dreta, robusta, llisa, *triquetre* comprimida, fulles amples (4-10 mm), llargues, iguals o més llargues que la inflorescència, carenades, acuminades, quasi llises, espiguetes d'un bru rogenc, lanceolades, de 8-15 × 2-3 mm, nombroses, multiflores, *esteses en angle recte* exceptuades les de l'apex, en raïms espiciformes que en conjunt formen una gran umbella paniculiforme llargament ultrapassada per tres bràctees foliàcies que poden assolir fins a 6 decímetres, escames fluixament imbricades, *ovades*, *obtusas*, *múltiques*, *decurrents* sobre el raquis, *multinèrvies*, de carena verdosa, tres estams, dos es-

tigmes, aqueni *transovoide comprimit, apiculat, una tercera part més curt que l'escama.*

Geografia. — Pantans i vores d'aigües: A l'Urgell, Lleida, Mollerussa = Barcelona, Can Tunis; Devesa de Girona i Baix Empordà; Rinbell, l'Armentera (Vay.); Sant Feliu, Roses (Bub.), Pireneu oriental (Husn.) — Juny-Set.

Cyperus flavescens

2,737. — *C. flavescens* L.

(del llatí *flavescere*, tornar-se groc, pel color groguenc de la inflorescència.)

Annual, d'arrel fibrosa, tiges de 4-20 cm, fasciculades, les centrals dretes, les perifèriques ascendents, *triquetres arrodonides*, llises, fulles *linears, estretes* (1-2 mm), d'un verd pàlid, comunament més curtes que la tija, planes carenades, quasi llises, espiguetes groguenques, lanceolades, de 5-10 x 2-3 mm, nombroses, en umbella de 3-6 radis curts, desiguals, o en capítol ultrapassat per 2-3 fulles florals,

escames fortament imbricades, *ovades obtuses*, verdes a la carena, tres estams, dos estigmes, aquenis *transovoides suborbiculars, comprimits, mucronats, la meitat més curts que l'escama.*

Geografia. — Arenys humits pròxims als corrents d'aigua o en llocs estanyats: Olot, al peu de Sant Valentí, a la riera de Ridaura = Manresa, Sallent, Puig-reig, Merlès, Casserres, Serrateix, Cardona, l'Espunyola, Avià, Berga (Puj., C.); Vic (Masf.), Torelló (Costa), Talaixà, Uix, Castellfollit, Besora, Segaró, etc. (Vay.); la Celleria (Cod.), Blanes (Puj., J.); Empordà, vores de la Muga (Sen.), Camprodon (Bub.) — Jul.-Set.

Cyperus globosus

2,738. — *C. globosus* All.

(del llatí *globosus*, globós, al·ludint a la forma de la inflorescència.)

Rizoma curt, horitzontal, tiges de 2-6 dm, fasciculades, dretes, primes, *triquetres*, fulles *estretes* (1-2 mm), acuminades, carenades, les superiors iguals a la tija o més llargues, espiguetes d'un bru rogenc, lanceolades linears, de 12-20 mm, comprimides, multiflores, en capítol *globulós* terminal o en capítols agrupats en umbella de 2-5 radis desiguals, acompanyat d'un involucre de 3-5 bràctees foliàcies, també

Ciperàcies.

G. 731. - *Cyperus*.

desiguals, que ultrapassa llargament la inflorescència, escames *estretament imbricades*, *oblongues*, obtuses, quinquenèrvies, pàl·lides al marge, dos estams, dos estigmes, aquenis *transovoides comprimits*, *apiculats*, *tres vegades més curts que l'escama*.

β cymosus Willk. — Capítols perifèrics pedunculats, en umbella.

Geografia. — Vores d'aigües i llocs fangosos: Lleida, a les vores del Segre = Castelldefels; marges del Besòs, cap a Montcada (Costa), la Cellerà (Cod.!), Olot, r.; de Castellfollit a Oix; devesa de Girona, Empordà; Font Pudosa, Dosquers (Vay.); vores de la Muga (Sen.); prop de Girona, sobre Molins, Figueres, prop de Llançà (Bub.). La *β cymosus* Willk. — *C. Bubanii* Deb., a Lleida. = Vic, al Pas d'En Mambla (Masf.), devesa de Girona (Vay.), la Cellerà (Cod.!) — Jul.-Oct.

Cyperus schœnoïdes

2,739. — *C. schœnoïdes* Griseb. —
***Schoenus mucronatus* L.**

(*schoenoides*, és a dir, semblant als *Schoenus*, fins al punt que Linné va incloure aquesta planta en aquell gènere.)

Rizoma estolonífer, llargament serpentejant, tija de 2-5 dm, dreta, a la fi penjant a l'àpex, rodona, estriada, llisa, fulles linears, *canaliculades*, *rodones per sota*, de 3-6 mm, gruixudes, corbades cap enfora, glaucescents, espiguetes *vermelloses*, ovato-lanceolades, nombroses, de 4-12 flors fèrtils en un capítol glo-

bulós compacte, terminal, llargament ultrapassat per 3-4 bràctees foliàcies, desiguals, escames *amples*, *ovades mucronades*, groguenques al marge, subdístiques, multinèrvies, tres estams, tres estigmes, aquení *trígon, mucronat*, *tres vegades més curt que l'escama*.

Geografia. — Arenys marítims de tota la costa: Castelldefels, Can Tunis; Santa Cristina, prop de Blanes = Roses, Llançà (Bub.), Castelló d'Empúries (Queralt!); Pireneu oriental, de Leucata a Banyuls (Husu.) — Maig-Jul.

Cyperus olivaris

2,740. — *C. olivaris* Targ.-Tozz. — *C. rotundus* L.

(pels tubercles del rizoma en forma d'oliva; és un dels *Cyperus rotundus* dels autors prelin-neans, pels tubercles arrodonits.)

Sinonímia. — Jonça; cast., juncia real, menor o redonda, castañuela; fr., souchet.

Rizoma llargament serpentejant, prim, estolonífer, inflat d'ací i d'allà en tubercles ovoïdes, negrosos, tija de 2-4 dm, dreta, triquetre, llisa, fulles lanceolades linears, llargues, de 2-6 mm d'ample, planocarenades, llargament acuminades, un poc aspres al marge, espiguetes d'un bru rogenc, linears, de 10-30 × 12 mm, multiflores, formant una umbella de 4-6 radis drets i desiguals, igualats o ultrapassats per 3-5 bràctees foliàcies, escames densament imbricades, oblongues, subagudes, mútiques o escotades, de nervis solament sortits a la carena, tres estams, tres estigmes, aquenis transovoides, trígons, apiculats, la meitat més curts que l'escama

var. *comosus* Husn. — *C. comosus* Sibth. et Sm. — Espiguetes de 35 cm, freqüentment arquejades en umbella de grans dimensions.

Geografia. — Abundant com a mala herba a les hortes i terrenys arenosos i humits del litoral de Barcelona, Vallès i Bages = Castelldefels; costes de Tarragona (Costa); comarques de Girona fins a Besalú (Vay.), Lloret de Mar, Castelló d'Empúries (Bub.). La var. *comosus* Husn., a Sant Cugat del Vallès — Agost-Nov.

Cyperus aureus

2,741. — *C. áureus* Ten. — *C. pállidus* Savi.

(per la inflorescència groguenca, més o menys daurada; pallidus, pel color pàllid de les inflorescències.)

Sinonímia. — Xufla; cast., chufa; fr., souchet comestible, trasi.

Rizoma estolonífer, ramificat, de branques primes, terminades en tubercle subglobulós, pàllid, tija de 2-5 dm, dreta, triquetre, llisa, fulles plano-carenades, acuminades, amples (4-

Ciprànies.

G. 731. - *Cyperus*.

8 mm), d'un verd bonic, aspres al marge, espiguetes rosades o d'un *groc d'or*, linears lanceolades, de 6-12 mm, esteses, en raïms espiciformes agrupats en una umbella de radis desiguals i pàtulo-ascendents, ultrapassada per 2-4 bràctees foliàcies, escames fluixament imbricades, *ovades* o bé *oblongues*, *múltiques* o breument mucronades, *multinèrvies*, tres estams, tres estigmes, aqueni *oblongo-trígon*, la meitat més curt que l'escama.

Geografia. — Llocs arenosos de la regió mediterrània: Terres de conreu de la Cellerà (Cod.!) ; Lloret de Mar (Bub.) — Agost-Oct.

N. B. El *C. esculentus* L. no és sinó una varietat de tubercles més grossos i dolços, obtinguda pel cultiu (Husnot, p. 77).

Cyperus fuscus

2,742. — *C. fuscus* L.

(per la inflorescència de color fosc.)

Annual, arrel fibrosa, tiges de 5-30 cm, fasciculades, dretes o esteses, triquetres, de cares excavades, llises, fulles *linears*, estretes (1-2 mil·límetres), carenades, llises, espiguetes d'un *bru negrós*, linears oblongues, petites (4-8 × 1'5 mm), fasciculades a l'àpex de peduncles curts, desiguals, en umbella o capítol llargament ultrapassats per 1-3 bràctees foliàcies, desiguals, esteses o reflexes, escames *ovades obtuses*, *trinèrvies*, dos estams, tres estigmes,

aqueni *trígon*, *apiculat*, blanquinós, un *poc més curt* que l'escama.

var. *viréscens* Husn. — Espiguetes verdes brunenques, escames verdes a la carena i brunes als costats.

Geografia. — Llocs arenosos humits: Al litoral de Barcelona, Vallès, Bages; cap al Penedès, vores de l'Anoia; Urgell = Marges del Besòs, cap a Sant Adrià, Santa Coloma, etc. (Costa); la Cellerà (Cod.!), Ripoll (Sen.!), Vic (Masf.), Tortellà, marges del Fluvià (Tex.), Girona, Dosquers, Sagaró, Basea (Vay.), Empordà (Bub.), valls inferiors del Pirineu central (Zett.). No escasseja la var. *vireshens* Husn. — *C. vireshens* Hoffm. — Jul.-Oct.

2,743. — *C. difformis* L.

(de dues menes o formes d'inflorescències parcials, capítols globosos, els uns pedunculats i els altres sèssils.)

Cyperus difformis

Rizoma curt, tija de 2-6 dm, dreta, triquetre, llisa, fulles linears, de 3-5 mm d'ample, planes, més curtes que la tija, dretes, llises, espiguetes d'un bru rogenc, linears, molt estretes (3×1 mm), multiflores, nombroses, en capítols globulosos compactes, sèssils o portats per peduncles desiguals formant una umbella ultrapas-

sada per 2-3 bràctees foliàcies, escames molt petites, carenades naviculars, suborbiculars reniformes, mútiques, trinèrvies, tres estams, tres estigmes, aqueni transovoide trígona, mucronat, molt petit ($\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{2}$ mm), igual a l'escama.

Geografia. — Oriünda d'Amèrica, està perfectament naturalitzada a la riera de Caldes de Montbui, darrera del santuari del Remei — Set.-Oct. del 1915 i 1916, legi = Pireneu oriental (Coste).

2,744. — *C. végetus* Willd. — *C. monandrus* Roth.

(del llatí *vegetus*, robust, per la seva talla; *monandrus*, del grec *μόνος*, un, *άνήρ*, home, ací estam, perquè les flors no en tenen sinó un.)

Cyperus végetus

Rizoma curt, gruixut, no serpentejant, molt ramificat, tija de 2-10 dm, dreta, robusta, triquetre, llisa, amb les fulles planes, linears, amples (4-10 mm), carenades, aspres, espiguetes d'un verd groguenc, lanceolades, de $6-10 \times 2-3$ mm, nombroses, en capítols compactes, desigualmente pedunculats i formant una umbella

gran, de nombrosos radis, llargament ultrapassada per un involucre de 6-7 bràctees foliàcies, escames fluixament imbricades, carenades, naviculars, agudes, mucronades, amb 3-5 nervis, un estam, tres estigmes, aqueni transovoide trígona, apiculat, atenuat a la base, quasi la meitat més curt que l'escama.

Geografia. — Oriünda d'Amèrica, la trobarem perfectament naturalitzada a la Riera de Caldes de Montbui, darrera del santuari del Remei, Set.-Oct. del 1915-1916. = Pireneu oriental (Coste).

Cyperus longus

2,745. — *C. longus* L.

(pel rizoma allargat.)

Sinonímia. — Castanyola ; cast., juncia olo-rosa ; fr., souchet.

Rizoma serpentejant, tija de 5-15 dm, dreta, triquetre, llisa, fulles molt llargues, linears, planes, amples (5-10 mm), acuminades, aspres a la carena i al marge, espiguetes *vermelloses*, linears, de 10-20 × 1'5 mm, en nombre de 4-10 reunides en fascicles fluïxos sobre peduncles de longitud molt variable, el central curt i simple,

els exteriors molt llargs (fins de 3 dm) i dividits a l'àpex en ramuscles drets, desiguals i terminats per un fascicle, formant en conjunt una umbella composta de molts radis i ultrapassada per 3-6 llargues bràctees foliàcies, escames densament imbricades, ovades obtuses, decurrents en forma d'ala blanquinosa sobre el raquis, multinèrvies, de carena verda, pàl·lides al marge, tres estams, tres estigmes, aqueni *el·lipsoide*, mucronat, *dues vegades més curi que l'escama*.

Geografia. — Prats humits i llocs estanyats: Litoral de Barcelona i de Girona, fins a Sagaró, Freixenet, Olot, les Ansies, Sant Salvi, Guillerries, etc. (Vay.), Vic, Vilatorrada (Masf.), Manresa, Avià, Berga (Puj., C.), vores del Segre, cap a Lleida i altres llocs del Segrià (Costa), Coll-lliure (Gaut.) — Jul.-Oct.

2,746. — *C. bádius* Desf., subsp. de l'anterior apud Rouy.

(del llatí badius, daurat clar, al·ludint al color de les espiguetes.)

Hom el distingeix de l'anterior per la tija *més prima* i *més curta* (3-8 dm), per les fulles *més estretes* (3-5 mm), pels radis de la umbella *molt més curts* (els més llargs no passen de 5-8 cm), amb espiguetes *la meitat més curtes* (1 cm), en fascicles *compactes* de 20-25 *espiguetes* i pels aquenis netament *transovoides*, trígons i mucronats.

Geografia. — En les mateixes estacions que el *C. longus*: Terrassa = Montcada (Compñ.!), Sant Joan, i als mateixos llocs que l'anterior, però més escàs (Vay.), la Cellera (Cod.!), Arbúcies (Bub.), Banyuls (Gaut.) — Juny-Ag.

Gènere 732. — **SCHOENUS L.**

(D' $\sigma\chi\omicron\iota\nu\omicron\varsigma$, nom grec dels jons, als quals s'assemblen aquestes plantes.)

Flors hermafrodites, en espiguetes negroses, lanceolades, comprimides, llunts, reunides en capítol ovoide, compacte, terminal, rodejat de dues bràctees bruneuques, la inferior amplexicaule, amb llarga punta herbàcia, 6-7 escames florals imbricades, biseriades, lanceolades, escarioses al marge, aspres a la carena, uninèrvies, les superiors, en nombre d'1-3, fèrtils, tres estams, tres estigmes, aqueni transovoide, mucronat, blanc, lluent. Herbes perennes, de 3-6 dm, que creixen formant motes, de tija dreta, rodona, llisa, amb les fulles totes radicals, subfiliformes, canaliculades, aspres, generalment més curtes que la tija.

Schoenus nigricans

2,747. — **S. nigricans L.**

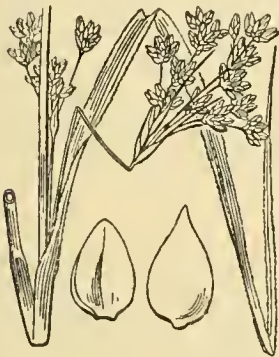
(del llatí *nigricans*, *negrós*, pel color de la inflorescència: és el *Juncus laevis* minor, panícula glomerata *nigricante* de Morison.)

Geografia. — Terrenys estanyats o arenys humits de la major part del país: Litoral de Castelldefels; vores del Llobregat, al Cairat i a Castellgalí = Costa de Barcelona (Costa), Vic, Roda (Masf.!), Balaguer, Gerp, i terrenys calcaris fins a les valls pirenenques (Costa), Lluçanès, r.; s'interna fins a Vallfogona, Sant Martí, Dosquers (Vay.), Pont de Muntanyana, Areny, Solsona, Pobla de Roda, Puigcerdà (Bub.); prats inferiors del Pireneu central (Zett.) — Maig-Ag.

Gènere 733. — **CLÁDIUM P. BR.**

(Del grec κλάδιον, rameta, al·ludint a la inflorescència molt ramificada.)

Flors hermafrodites, en espiguetes brunes ferruginoses, ovoides oblongues, pauciflores, reunides en glomèruls formant una gran panícula, bràctees foliàcies a la base de les ramificacions, 5-6 escames ovades, obtuses, uninèrvies, de les quals únicament 1-2 superiors són fèrtils, 2-3 estigmes, aque-ni bru negrós, ovoide, lluent. Rizoma gruixut, llargament serpentejant, guar-nit d'escames imbricades, tija de 6-12 dm, dreta, robusta, fullosa fins a l'àpex, rodona, llisa, fistulosa, amb fulles d'un verd groguenc, rígides, em-beinadores, planes i carenades al dors, llargament atenuades en punta tri-quetre, amples de 5-10 mm, molt aspres a la carena i al marge.

Cládium Mariscus

2,748. — **C. Mariscus R. Br.** — **C. ger-mánicum Schrad.**

(és l'*Schoenus Mariscus*, de Linné; *Mariscus* és el nom d'un jonc marí en Plini; *germanicum*, de la Germània, pres de la frase de Bauhin: *Cyperus longus inodorus Germanicus*.)

Geografia. — Llocs pantanosos del litoral: Castelldefels; llacunes de Salou = Gavà, Sant Boi (Costa), Tarragona (Sen.); llacunes de Banyoles, cap a Porqueres (Vay., sub. *C. giganteum* Wk.); estany de Bastús, a la Conca de Tremp; Banyoles (Bub.) — Maig — Ag.

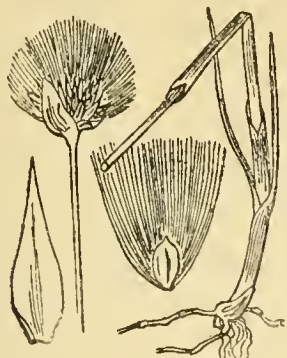
N. B. No consignem el *C. giganteum* Wk., referit per Dufour als pantans de Tarragona, perquè, tant la planta recollida per nosaltres a les llacunes de Salou (que, seguint Willkomm, publicarem amb aquell nom) com la que herboritzà Frère Sennen a Tarragona (distribuïda amb igual denominació), corresponen al *C. Mariscus* R. Br., descrit i representat pels clàssics francesos, sense diferir essencialment d'aquesta espècie ja citada per Costa de Castelldefels i d'altres llocs. No hem sabut veure a la planta de Tarragona ni *calamis acute triquetris* ni *foliis latissimis*, que hauria de tenir segons la diagnosi del *Prodromus*, sinó tija rodona i fulles d'uns vuit mil·límetres. Quant al nombre d'espiguetes que formen els glomèruls, varia dintre extensos límits.

Gènere 734. — **ERIOPHORUM L.**

(Emprat per Gronov i per Royen, abans de Linné, per a designar diverses espècies d'aquest gènere. De ἔριον, llana, φέρειν, portar, al·ludint als llargs pèls blancs de la infrutescència.)

Flors hermafrodites, en espiguetes brunenques, multiflores, reunides en un o diversos capítols, escames florals multiseriades, les inferiors, a vegades, estèrils, un estil filiforme i caduc, tres estigmes, aqueni trígon, mucronat o mútic, rodejat de nombrosos pèls sedosos rennits en anell a la base i molt acrescents després de la floració, ultrapassant llargament les escames i simulant aleshores borrells de cotó. Plantes herbàcies, perennes, pròpies de les torberes o de terrenys pantanosos.

- 1 { Un sol capítol terminal ovoide o subglobulós, sense bràctees foliàcies, tija quasi nua, fulles superiors $\pm$ reduïdes a les beines 2.
Diversos capítols units en umbella acompanyada de 2-3 bràctees foliàcies, tija amb fulles normals 3.
- 2 { Rizoma prim, estolonífer, llargament serpentejant, tiges separades, fulles radicals poc nombroses, blanques, llises 2,749. **E. Scheuchzeri.**
Rizoma fibrós, no estolonífer, cespitos, tiges formant motes compactes, fulles radicals nombroses, rígides, aspres al marge 2,750. **E. vaginatum.**
- 3 { Rizoma estolonífer, fulles canaliculades, carenades, de 2-4 mm d'ample, peduncles llisos, glabres, una bràctea més llarga que la umbella, escama inferior amb 3-5 nervis 2,751. **E. angustifolium.**
Rizoma no estolonífer, fulles planes, de 4-6 mm d'ample, peduncles molt aspres, bràctees, generalment, més curtes que la umbella 2,752. **E. latifolium.**

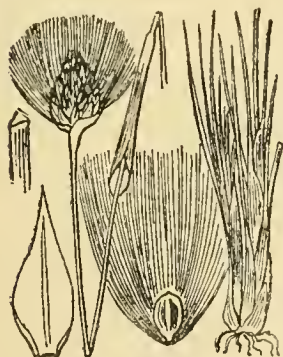
Eriophorum Scheuchzeri

2,749. — E. Scheuchzeri Hoppe — E. capitatum Host.

(dedicat a Johann Jakob Scheuchzer, de Zurich, 1672-1737, que s'ocupà extensament de l'estudi de les ciperàcies i gramínies, autor de l'Agrostographia; capitatum, per la inflorescència globulosa, com un capítol.)

Rizoma prim, estolonífer, llargament serpentejant, tiges d'1-4 dm, dretes, separades, rodones, llises, fulles radicals linears alenades, també llises, poc nombroses, les caulinars un poc més amples (prop de 2 mm), embeinadores, de limbe curt i el de la superior, a vegades, nul, capítol solitari, terminal, dret, subglobulós, multiflor, escames negres, voretades de blanc, lanceolades linears, acuminades, uninèrvies, pèls nombrosos, de 15-25 mm, formant borrells molt densos, anteres el·lipsoïdes, curtes (1 mm), aquenis bruns, transovoides oblongs, estrets, trígons, mucronats, d'angles poc sortits.

Geografia. — Torberes de les altes muntanyes: Ger, Carencà (Vay.), vall del Querol (Compy.); Pireneu oriental, al Carlit (Bub., Gaut., Husn.), vall d'Eina (Lap.); sobre Angustringa, a la Cerdanya (Bub.); Pireneu central, a la zona alpina: llac de Congous (Lap.). — Jul.-Ag.

Eriophorum vaginatum

2,750. — E. vaginatum L. — E. caespitosum Host.

(vaginatum, proveït de beina, al·ludint a la de la fulla superior, molt inflada; caespitos, que fa gespa.)

Rizoma fibrós, cespitos, no estolonífer, tiges de 2-5 dm, que formen motes compactes, dretes, triquetres a l'àpex, fulles radicals nombroses, rígides, triquetres, estretes (1 mm), aspres al marge, les caulinars en nombre d'1-3, un poc més amples, la superior ordinàriament reduïda a una beina inflada, capítol solitari, terminal, dret, ovoido-oblong, multiflor, escames primes, grises, que es tornen negres, escarioses al marge, l'inferior més gran, ovada acuminada, semiamplexicaule, estèril, amb 5-7 nervis, les altres uninèrvies, anteres linears, llargues (4 mm), aqueni amplemment transovoïde, mucronat, bru, bastant gros (2'5 x 1'5 mm).

Geografia. — Torberes de les muntanyes: Pireneu del Pallars, sobre Arcu, a 2,300 m. (Font!); Pireneu oriental, al Carlit, sobre Angustringa, al bosc de Montoliu, entre Saurat i Foix, on forma gespes grans i denses (Bub.); Carlit, Lanós (Husn.) — Abr.-Jul.

Eriophorum angustifolium

2,751. — *E. angustifolium* Roth. — *E. polystachyon* L., α .

(*angustifolium*, per les fulles relativament estretes; *polystachyon*, del grec *πολύς*, molt, i *στάχυς*, espiga, per la inflorescència formada per diverses espigues.)

Rizoma estolonífer, oblic, cespitos, tija de 4-8 dm, dreta, obscurament trígona, sobretot inferiorment, llisa, fullosa, amb les fulles canaliculades, carenades, estretes (de 2-4 mm), triquetres a l'apex, lleugerament aspres, capítols, generalment en nombre de 3-5, en umbella i penjants després de la floració, sobre peduncles desiguals. llisos i glabres, acompanyats de 2-3 bràctees foliàcies, la més llarga de les quals sol ultrapassar la umbella, escames grises, que es tornen negreses, ovato-lanceolades, acuminades, uninèrvies, la inferior més gran, amb 3-5 nervis, fèrtil, anterres linears (4 mm), més llargues que el filament, pèls de 3-4 cm, aqueni negre, ampleament transovoide (3 x 1 mm), mucronat.

Geografia. — Llocs torbosos i estanyats: Vall de Núria = Setcases, Campodon (Isern!), Ribes (Puj., J.), Cerdanya, Carença (Vay.); muntanyes de Berga (Grau!); Montlluís, Port de Palleres, al Pireneu central (Bub.), Banys de Tredòs (Compñ., in Hb. Cad.!) — Abr.-Ag.

Eriophorum latifolium

2,752. — *E. latifolium* Hoppe — *E. polytachyon* L. β .

(*latifolium*, per les fulles relativament amples.)

Rizoma cespitos, no estolonífer, tija de 3-6 decímetres, dreta, subtrígona, fulles planes, amples d'uns 5 mm, triquetres a l'apex, lleugerament aspres al marge, inflorescència formada generalment per 4-7 capítols ovoides sobre peduncles desiguals, molt aspres i denticulats, amb les dentetes tirades cap dalt, penjants a la maturitat, formant una umbella acompanyada de 2-3 bràctees foliàcies, ordinàriament més cur-

Ciperàcies.

G. 734. - Erióphorum.

tes que aquella, escames grises, que es tornen negres, *ovato-lanceolades*, *agudes* uninèrvies, l'inferior *més gran*, amb 1-3 nervis, fèrtil, antera el·lipsoide, igual al filament, pèls d'uns 2 cm, aqueni *transovoide* (3 × 1 mm), *mucronat*.

Geografia. — Prats pantanosos, torberes: Espinabell, Camprodon (Vay.), carena fronterera del Pireneu, a la Vall de Mantet (Gaut.), Port de Benasc (Zett.), sobre Banyeres de Luchon (Zett., Bub.), Serra de Benasc, Hospital de Viella i de Benasc, al peu de les Maleïdes (Costa), Portilló, Beret (Compñ., in Hb. Cad.!) — Abr.-Jul.

N. B. No mencionem l'*E. alpinum* L., referit per Companyó als vessants humits de Carençà i Costabona, perquè, segons Husnot, no és planta pirenenca.

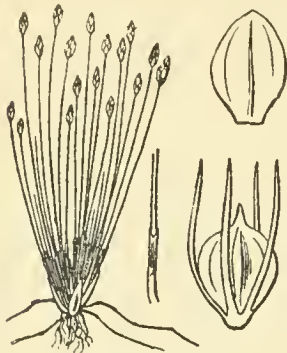
Gènere 735. — **SCIRPUS L.**

(Del llatí *scirpus*, nom dels joncs.)

L'ors hermafrodites, en espiguetes ovoides o cilíndriques, multiflores, solitàries o reunides en umbelles o capitols, escames multiseriades, flors, generalment, rodejades d'un verticil de cerres hipògines més curtes que les escames, tres estams, estil caduc, no engruixit a la base, dividit en 2-3 estigmes, aqueni biconvex o trígono, mucronat. Herbes anuals o perennes, de fulles amb limbe desenvolupat, rudimentari o nul; plantes de paratges pantanosos.

- 1 { Una sola espigueta terminal, dreta, sense bràctees foliàcies a la base . 2.
 { Diverses espiguetes, rarament una de sola i aleshores pseudolateral . 5.
- 2 { Tija capil·lar, de 4-10 cm, rodona, amb beines membranoses molt tènues
 a la base, espigueta de 2-3 mm, amb 3-6 flors, aqueni llis, 3-6 cerres
 pestanyoses, més llargues que el fruit . . . 2,753. **S. párvulus**.
 { Tija prima, però no capil·lar, generalment major de 10 cm . . . 3.
- 3 { Totes les fulles amb limbe, espigueta fructífera globulosa, de 2-3 mm,
 bràctea inferior molt més curta que l'espigueta, cerres nul·les, aqueni
 trígono, atenuat a l'apex, rizoma estolonífer . 2,754. **S. alpinus**.
 { Totes les fulles, llevat, a vegades, de la superior, sense limbe, espigueta
 ovoida, de 4-6 mm, bràctea inferior tan llarga com l'espigueta, amb
 3-6 cerres 4.
- 4 { Rizoma cespitos, fulla superior amb limbe, escama inferior amb un
 mucró engruixit a l'apex, pestanyes de les cerres inclinades cap a dalt.
 2,755. **S. caespitosus**.
 { Rizoma serpentejant, fulles totes sense limbe, escama inferior mítica,
 pestanyes de les cerres inclinades cap a baix . 2,756. **S. pauciflorus**.
- 5 { Inflorescència terminal, acompanyada de 2-3 bràctees foliàcies, fulles
 planes. 6.
 { Inflorescència pseudo-lateral, amb una bràctea que simula la continuació
 de la tija, fulles acanalades o de limbe nul 7.
- 6 { Espiguetes de 12-40 mm, en umbella simple o en capítol, escames d'un
 bru rogenc, de vores i base pàl·lides, bífides, aristades, tija quadrangu-
 lar, fulles de 5-10 mm d'ample 2,757. **S. marítimus**.
 { Espiguetes de 3-6 mm, en glomèruls disposats en ampla umbella com-
 posta, escames d'un verd negrós, mucronades, tija trígona, fulles de
 10-15 mm d'ample. 2,758. **S. silváticus**.

- 7 { Plantas anuals, d'arrel fibrosa, tija filiforme, de 5-15 cm, escames es-
triades longitudinalment, enteres, mucronades, fulles setàcies . . . 8.
Plantas perennes, de rizoma serpentejant, tija no filiforme, major de
15 cm, escames llises, truncades o escotades i mucronades . . . 9.
- 8 { Aqueni trígon, bru, d'angles aguts, quasi mat, finament puntejat . . .
2,759. **S. Sávii.**
Aqueni trígon, bru, de cares estriades longitudinalment, molt lluent . . .
2,760. **S. setaceus.**
- 9 { Espiguetes nombroses, molt petites, en capítols globulosos molt compac-
tes reunits en umbella, amb dues bràctees rígides la major de les quals
ultrapassa llargament la inflorescència . . . 2,761. **S. Holoschoenus.**
Espiguetes en glomèruls fluixos o en umbella 10.
- 10 { Tija d'1-2 dm, que porta les espiguetes cap al mig, en glomèrul pseudo-
lateral, escames verdoses, tacades de vermell, enteres, estriades lon-
gitudinalment 2,762. **S. supinus.**
Tija de major alçaria, que porta les espiguetes cap a l'àpex, escames es-
cotades, mucronades 11.
- 11 { Tija rodona en tota la seva longitud, d'1 m o més, 2-3 estigmes. . . 12.
Tija trígona, generalment de menys d'1 m, quasi sempre 2 estigmes 13.
- 12 { Tija robusta, d'1-3 m, fulla superior proveïda de limbe, espiguetes en
umbella, escames llises, no puntejades, ordinàriament 3 estigmes,
aqueni subtrígon 2,763. **S. lacustris.**
Tija més feble, rarament de més d'1 m, d'un verd glauc, generalment
totes les fulles sense limbe, espiguetes en capítol dens, escames aspres,
puntejades de vermell, en general 2 estigmes, aqueni biconvex. . .
2,764. **S. Tabernaemontánii.**
- 13 { Beines foliars amb limbe, més llarg en les superiors, espiguetes en glo-
mèrul lateral llargament ultrapassat per una bràctea foliàcia que
simula la prolongació de la tija, escames escotades, mucronades, breu-
ment pestanyoses 2,765. **S. púngens.**
Beines foliars sense limbe, espiguetes en umbella o en glomèrul lateral.
14.
- 14 { Espiguetes en umbella, amb bràctees curtes i escarioses i una de foliàcia
que simula la continuació de la tija, escames escotades, no pestanyoses.
2,766. **S. littoralis.**
Espiguetes en glomèrul llargament ultrapassat per una bràctea vulue-
rant que simula la continuació de la tija, escames mucronades, pesta-
nyoses. 2,767. **S. mucronatus.**

Scirpus parvulus

2,753. — S. parvulus Roem. et Sch. — S. nanus Spreng.

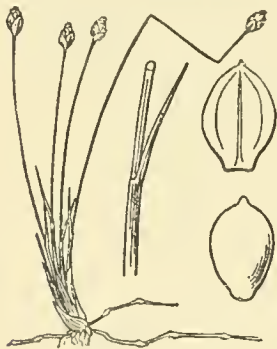
(del llatí parvulus, petit, i nanus, nan, per la seva poca talla.)

Rizoma estolonífer, prim, tiges de 4-10 cm, filiformes, dretes, fasciculades, rodones, transparents, fulles reduïdes a beines membranoses, poc distintes, truncades obliquament, espiguetta molt petita (2-3 mm), terminal, verdosa, ovoïde, pauciflora, dreta, escames ovades, verdoses, obtuses, nervades fins a l'àpex, les inferiors més grans, tres estigmes, 3-6 cerres as-

pres, més llargues que l'aqueni, que és transovoïde, groguenc, trigon, mucronat, llis.

Geografia. — Pastures salades i pantanoses: Entre Roses i Castelló d'Empúries (Bub.); prats pròxims al mar (Comp.). — Jul.-Set.

N. B. Els autors francesos indiquen aquesta planta especialment a la part occidental. Quant a les comptades cites referides al Pireneu oriental, sospiten que s'hauran fet per confusió amb l'*S. acicularis* L., amb el qual té gran afinitat. A aquesta darrera espècie creiem que pertany l'*Scirpus* recollit per Sennen a Ripoll, vers el Coll de Vallfogona, i que, no sense dubte, hem rebut com *S. parvulus* Roem. et Sch.

Scirpus alpinus

2,754. — S. alpinus Schl.

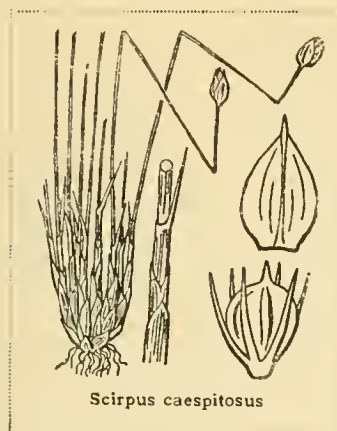
(per viure als Alps.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tiges de 5-15 cm, fasciculades, dretes, rodones, llises, fulles embeinadores, les inferiors amb el limbe molt curt, les superiors de limbe més llarg, espiga solitària, terminal, dreta, subglobulosa, molt petita (2-3 mm), pauciflora, escames vermelloses o brunes, ovades, hialines al marge, nervades fins prop de l'àpex, la inferior més curta que l'espiga, amplexicaule, curtament

mucronada, cerres nulles, tres estigmes, aqueni trigon, mucronat, bru, llis.

Geografia. — Llocs pantanosos de les altes muntanyes: Vall d'Eina (Husn.), Pireneu oriental (Coste). — Jul.-Set.

N. B. Sembla propi dels Alps, i si ha estat indicat al Pireneu oriental, a la Vall d'Eina, fou per confusió amb la var. *campester* de l'*S. pauciflorus* Lightf. (Rouy, vol. XIII, pàg. 383).

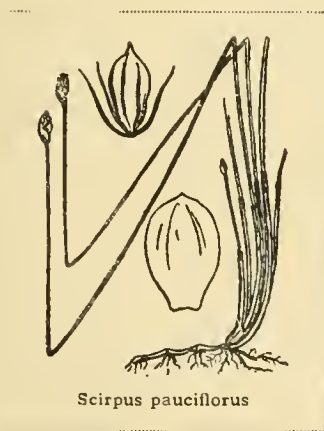
Scirpus caespitosus

2,755. — *S. caespitosus* L.

(caespitosus, *cespitós*, perquè fa gespa.)

Rizoma fibrós, breument serpentejant, *cespitós*, tiges d'1-4 dm, fasciculades, dretes, primes, rodones, llises, fulles inferiors reduïdes a beines truncades obliquament, la superior terminada en un *limbe curt i verd*, espiga solitària terminal, dreta, ovoide, de 3-6 flors, escames *ovades, obtuses*, brunes, la inferior més ampla, amplexicaule, terminada en *mucró callós*, igual o més llarga que l'espiga, tres estigmes, 5-6 cerres aspres, més llargues que l'aqueni, que és *transovoide trígon*, bru, llis, *mucronat, sense mamilla terminal*.

Geografia. — Llocs torbosos i estanyats de les muntanyes: Núria, Creu d'En Ribes, Setcases (Vay.); carena fronterera, a les valls de Mantet, Morens, Carençà; Carlit i confins d'Andorra (Gaut.), Montlluís (Bub.); estany d'Aixeus, a Areu (Font!), al peu del Port de Benasc, les Maleïdes (Zett.), Montgarri, al Clot de l'Òs (Llen.); vall de Tredòs, Beret (C. et S.) — Maig-Ag.

Scirpus pauciflorus

2,756. — *S. pauciflorus* Lightf.

(pauciflorus, *pauciflor*, per les escasses flors de l'espiga.)

Rizoma curt, amb estolons filiformes serpentejants, tiges d'1-3 dm, fasciculades, dretes, rodones, llises, fulles reduïdes a llurs beines basilar, truncades *bruscament i transversalment*, espiga solitària, terminal, dreta, ovoide, bruna, de 2-7 flors, escames *ovades, obtuses*, brunes, escarioses al marge, la inferior abraçadora de l'espiga, *múltica, tres estigmes, 3-6 cerres aspres*, amb les dents dirigides cap a baix, aqueni *transovoide trígon*, grisenc, *mucronat, molt finament estriat longitudinalment*.

Geografia. — Torberes i terrenys estanyats: Bastant estès des del Maresme a Peguera; Sant Llorenç del Munt, a la Font d'Estenalles; Berga (Pnj., C.!); del Coll de la Marrana a Núria; prats humits de Merlès, pr. de Prats de Lluçanès (Vay.); vall de Prats-Balaguer a l'Estanyol, Montlluís (Bub., Gaut., Husn.); cap a Finesrelles, Sant Hipòlit de Voltregà (Sen.) — Jul.-Ag.

2,757. — S. marítimus L. — S. tuberosus Desf.

(perquè es fa prop del mar; pel rizoma engruït a l'extrem de les ramificacions, tuberos.)

Rizoma llargament serpentejant, ordinàriament amb engruïximents tuberculiformes, tija de 5-12 dm, dreta, fullosa, triquetre, d'angles obtusos inferiorment, aguts, amb les cares excavades a la part superior, fulles més llargues que la tija, embeinadores, de 5-10 mm d'amplada, planes, carenades, acuminades, aspres al marge, espiguetes oblongues (de 12-40 mm), ferruginoses, en umbella simple o en glomèrul, amb 2-3 bràctees foliàcies, la més llarga de les quals ultrapassa llargament la inflorescència, escames ovades, bífides, llargament mucronades, 3-2 estigmes, 3-6 cerres aspres, més curtes que l'aqueni, amb les pestanyes retrorsos, aqueni transovoide trigon, mucronat, finament puntejat, bru, gros (3-4 × 2-3 mm).

var. *compactus* Husn. — Espiguetes sèssils en glomèrul pseudo lateral.

Geografia. — Vores dels corrents i llocs estanyats: Al Cairat, Manresa; Lleida, i altres llocs de l'Urgell; bastant comuna a Sallent i a tota la comarca de Bages = Vic (Masf.); la Cellera (Cod.), Figueres (Bub.), Coll-llibre (Gaut.). No és rara la varietat *compactus* Husn. — *S. compactus* Kr. — Maig-Set.

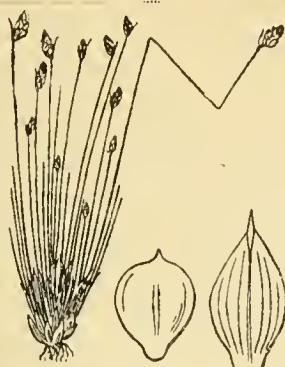

2,758. — S. silváticus L.

(perquè es fa en llocs selvàtics.)

Rizoma gruixut, serpentejant, tija de 4-12 decímetres, solitària, dreta, robusta, trigona, fullosa, fulles lanceolades linears, amples de 10-15 mm, embeinadores, planes, carenades en el revers i bicarenades a l'anvers, aspres al marge, d'un verd bonic, espigues negreses, petites (3-6 mm), ovoides, quasi totes sèssils i foliàcies, escames ovades, obtuses, mucronades, tres estigmes, 4-6 cerres aspres, iguals a l'aqueni, amb cilis retrorsos.

Geografia. — Prats i boscos humits: Rieres de Lés, a la Vall d'Aran (Llen.), vall de Luchon (Lap., Zett., Bub.); Pireneu oriental (Husn.); Olot, Alt Empordà (Tex., ex Colm.) — Maig-Ag.

Scirpus Sávii

2,759. — S. Sávii Seb. et M. — S. filiformis Savi

(dedicat a Gaetano Savi, autor d'una Flora de Pisa, 1798, en la qual va confondre aquesta planta amb l'S. filiformis Lamk.)

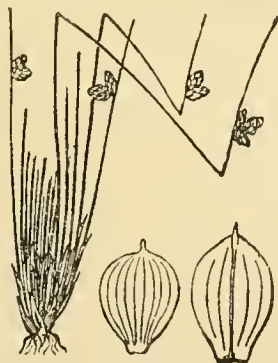
Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 5-15 cm, fasciculades, *filiformes*, dretes, cilíndriques, estriades, llises, 1-3 fulles embeinadores, la superior amb limbe setaci, 1-3 espiguetes, freqüentment una de sola, molt petites (2-3 mm), ovoides, verdoses o brunes, sèssils, acompanyades d'una bràctea ovada, aristada, que ultra-

passa poc o gens les espigues, escames ovades, estriades, mucronulades, verdoses amb taques vermelloses, tres, rarament dos, estigmes, cerres nul·les, aques- ni transovoide trígona, bru, d'angles aguts, mucronulat, mat, finament puntejat.

α genuinus Pau — Bràctea floral molt més curta que l'espigueta.

β pseudo-setaceus Pau — Bràctea floral molt més llarga que l'espigueta.

Geografia. — Arenys humits o estanyats: Al litoral, Vallès, Bages, Penedès, Ribes, Olot, sense ésser comuna = Castelldefels (Costa), Badalona (Jover!), Sant Joan de les Abadesses (Carbó!), Empordà (Tex.), Prats de Lluçanès, Besora, Vidrà, Lladó, Segaró, Devesa de Girona (Vay.), la Celleria, camí de Susqueda, r. (Cod.), bastant freqüent des de Manresa fins més amunt de Berga (Puj., C.); Sant Feliu de Guíxols, llacunes de Sils, Castelló d'Empúries, Girona (Bub.), Cabanes, Tarragona (Sen.). La *β pseudo-setaceus* Pau, a Gelida, al bosc immediat a la Font Freda. — Maig-Ag.

Scirpus setaceus

2,760. — S. setaceus L.

(del llatí *setaceus*, *setaci*, per les tiges fines com una cerra.)

Annual o perenne, d'arrel fibrosa i a vegades rizoma llargament serpentejant, tiges de 5-20 centímetres, fasciculades, *filiformes*, dretes o ascendents, cilíndriques, estriades, llises, fulles embeinadores, amb el limbe llargament setaci, 2-3 espiguetes molt aproximades i pen- jants, a vegades una de sola, sèssils, petites (3-5 mil·límetres), ovoides, verdoses o brunes, acom- nyades d'una bràctea generalment 2-5 vegades

més llarga que aquelles, escames *ovades*, *obluses*, *estriades*, *mucronades*, *lluents*, amb *solcs longitudinals ben marcats*.

α *genuinus* Pau — Bràctea floral molt més llarga que l'espigueta.

β *pseudo-Savii* Pau — Bràctea floral més curta que l'espigueta.

Geografia. — Paratges humits, vores dels rius i estanys: Montseny; Vall de Ribes; prats de la vora dreta de la riera de Santa Coloma de Farners = Litoral de Castelldefels i de Badalona (Costa), Serrateix, Avià, l'Espunyola (Puj., C.), Vic (Masf., Puigg.), Sant Hilari, Pla de les Arenes, Molló, Rocabruna, Talaixà, Camporodon, Mare de Dén del Coral (Vay.), torrents de Cadaqués (Trèm.), llacunes de Sils, Berga (Bub.), Montgrony (Sen.), regió alpina del Pireneu central (Zett.). La β *pseudo-Savii* Pau, al Montseny, tocant a la Font de Briauçó = Serrateix; Olvan, a la Serra de Biure (Puj., C.). — Juny-Ag.

N. B. Tant la varietat d'aquesta espècie com les de l'anterior presenten, com ja observà Pau, races amb una sola espigueta (*monostachya*) i amb diverses espiguetes (*polystachya*).

Scirpus Holoschaenus

2,761. — S. Holoschaenus L.

(nom d'una mena de jonc en els autors grecs i llatins.)

Sinonímia. — Jonc; cast., junco; fr., jonc.

Rizoma serpentejant, tiges de 5-12 dm, fasciculades, dretes, rígides, *rodones*, llises, 2-3 fulles reduïdes a llurs beines basilaris de limbe curt i rígid, a vegades nul, espiguetes ovoides, petites, sèssils o pedunculades, en *capítols globulosos* molt compactes formant una umbella lateral acompanyada de dues bràctees rígides,

desiguals, la més llarga com si fos la continuació de la tija, molt més llarga que la inflorescència, escames *ovades*, *truncades mucronades*, *pestanyoses a la carena i al marge*, tres estigmes, aqueni *transovoide trígon*, mucronat, bru, molt petit, *finament estriat de través*, llis.

α *genuinus* G. et G. — Tija alta i robusta, umbella composta de capítols de 8-12 mm de diàmetre.

β *australis* Koch — Tija gràcil, umbella simple, capítols de la grandària d'un pèsol, un de sèssil i els altres pedunculats.

γ *romanus* Koch — Tija mitjana, capítol gran, sèssil, solitari o acompanyat d'1-2 de més petits i pedunculats.

Geografia. — Vores de rius i estanys, arenys humits: Al litoral i a l'interior Predomina a la costa la segona varietat. — Maig-Jul.

Scirpus supinus

2,762. — *S. supinus* L.

(del llatí *supinus*, ajagut, per les tiges ascendents.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 5-30 cm, fasciculades, primes, esteses o ascendents, cilíndriques, fulles embeinadores, de limbe molt curt i a vegades bastant llarg, en alena, ordinàriament 2-6 espiguetes, rarament una de sola, ovoido-oblongues, brunes, en glomèrul pseudo-lateral, llargament ultrapassat per la bràctea, que simula la continuació de la tija de manera que el glomèrul aparenta estar situat vers la

meitat d'aquella, escames ovades mucronades, breument pestanyoses a la part superior, verdoses, tacades de roig i amb la carena verda, estriades, tres, rarament dos, estigines, cerres nul·les o rudimentàries, aquení transovoide trígono, mucronat, bru, arrugat transversalment.

Geografia. — Vores de llacs i estanys: Vall de Benasc, prop de l'Hospital (Boileau, ex Zett.) — Jul.-Set.

Scirpus lacustris

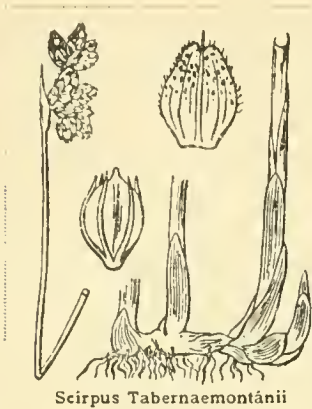
2,763. — *S. lacustris* L.

(lacustris, propi dels llacs, perquè s'hi fa.)

Rizoma gruixut, llargament serpentejant, tija d'1-3 m, verda, dreta, robusta, esponjosa interiorment, cilíndrica en toda la seva longitud, llisa, fulles inferiors reduïdes a beines escamiformes, les superiors amb un limbe curt, espiguetes nombroses, ovoides, ferruginoses, multiflores, en umbella un poc lateral o en capítol poc o gens ultrapassat per la bràctea, que sembla la continuació de la tija, escames ovades, escotades, mucronades, pestanyoses, d'un

bru rogenc, no puntejades, tres estigines, 5-6 cerres aspres, poc més llargues que l'aquení, amb cilis retrorsos, aquení ampleament transovoide trígono, mucronat, llis, gros (1'75-2'5 mm).

Geografia. — Estanys i vores de rius: Frequent als prats (Salv.), i encara més als llacs i pantans (Costa); Banyoles, Baix Empordà (Vay), Vic, poc comuna (Masf.), valls inferiors del Pirineu central (Zett.) — Maig-Ag.

2,764. — S. Tabernaemontánii Gmel. — S. lacustris L. var. Tabernaemontánii Husn.; subsp. de l'anterior apud Rouy

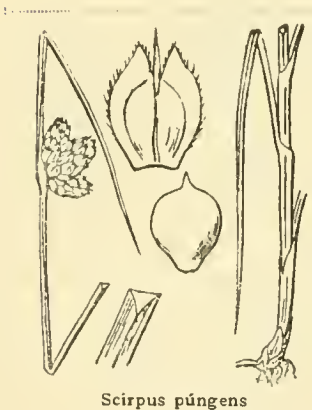
(dedicat a Jakob Theodor Müller, dit Tabernaemontanus, cèlebre botànic del segle XVI, que s'ocupà d'aquesta espècie.)

Hom el distingeix del tipus per les tiges menys altes i menys gruixudes (7-12 dm), d'un verd glauc, per les fulles reduïdes, ordinàriament, a les beines sense limbe, per les espiguetes subsessils, sobre peduncles primaris molt rarament dividits, amb les escames puntejades i aspres, per tenir 2, rarament 3, estigmes i l'aqueni biconvex.

jades i aspres, per tenir 2, rarament 3, estigmes i l'aqueni biconvex.

Geografia. — Vores dels corrents i paratges pantanosos: Terrassa, r.; Castellgallí, vores del Llobregat; Castelló d'Empúries = Marina de Castelldefels (Costa), Empordà (Sen.!) — Maig-Set.

N. B. La considerem bastant més comuna que l'anterior.

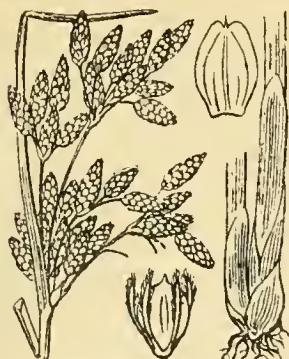
2,765. — S. púngens Vahl

(del llatí púngens, punxant, per les fulles punxegudes.)

Rizoma serpentejant, tija de 3-10 dm, dreta, triquetre, d'angles aguts i cares excavades, llisa, fulles caulinar en nombre de 2-4, embeïnadores, totes amb limbe, les superiors més llargues, 2-6 espiguetes ovoides, d'un bru ferruginós, en glomèrul lateral compacte, llargament ultrapassat per la bràctea que simula la continuació de la tija, escames ovades, escotades, amb lòbuls aguts, llargament mucronades, pes-

tanyoses, 2 estigmes, 1-3 cerres iguals a la meitat de l'aqueni, amb cilis retrorsos, aqueni transovoide orbicular, plano-convex, mucronat, llis.

Geografia. — Paratges pantanosos, especialment del litoral: Pireneu oriental, des d'Argelès a Coll-lliure, al peu de l'Albera (Rub., Gaut., Husn.) — Jul.-Set.

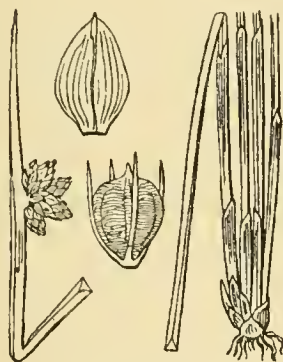
Scirpus littoralis

2,766. — S. littoralis Schrad. — S. triquetter Gr. et Godr., non L.

(perquè es fa al litoral.)

Rizoma serpentejant, tija de 10-15 dm, dreta, triquetre, amb els angles aguts i les cares planes, fulles reduïdes a les beines truncades molt obliquament i mucronades, espiguetes solitàries, ovoido-oblongues, nombroses, multiflores, d'un bru ferruginós, en umbella lateral fluixa, ultrapassada per la bràctea, que simula la continuació de la tija, escames ovades, escotades, no pestanyoses, mucronades, brunes, blanquinoses al marge, dos estigmes, quatre cerres amb un pinzellet de pèls a l'apex, aqueni transovoide orbicular, plano-convex, mucronat, llis.

Geografia. — Pantans del litoral: Llacunes de Salou = Castelldefels, Empordà, a les vores de la Muga (Sen.!), prop de Figueres, Roses, Vilacolum (Bub.); Pireneu oriental, a Leucata, Salces, Font Estramer (Gaut., Husn.) — Juny-Ag.

Scirpus mucronatus

2,767. — S. mucronatus L.

(del llatí mucronatus, puntegut, per la bràctea aguda de l'apex de la tija.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 4-8 dm, fasciculades, dretes, triquetres, d'angles molt aguts, subalats, amb les cares excavades, llises, fulles reduïdes a llurs beines, la superior obliquament truncada, no foliàcia, espiguetes ovoides oblongues, rosades, reunides en nombre de 6-20 en un glomèrul lateral compacte, llargament ultrapassat per una bràctea triquetre, vulnerant, a la fi estesa o reflexa, escames amplement ovades, còncaves, estriades, enteres, pestanyoses, mucronades, tres estigmes, 4-6 cerres escabroses un poc més llargues que l'aqueni, amb cillis retrorsos, aqueni amplement transovoide trigon, mucronat, arrugat transversalment, bru.

Geografia. — Aigües estanyades: Albons, cultius d'arròs (Sen.!) — Setembre del 1916.

Gènere 736. — **HELEÓCHARIS R. BR.**

(Del grec ἑλος, estany, i χαίρις, joia, com si diguéssim *alegria de l'estany*, per tal com aquestes plantes solen vestir de verdor les vores de les aigües estancades.)

Flors hermatrodites, en espiga terminal multiflora, escames multiseriades, la inferior o les dues inferiors més amples i estèrils, flors formades per un verticil de cerres hipògines més curtes que l'escama, amb pestanyes inclinades cap a baix, tres estams, dos estigmes plumosos, aquenis coronats per la base engruixida i persistent de l'estil. Tija afilla, rodejada a la base per fulles sense limbe; plantes glabres.

1	{	Tres estigmes, tija capillar, tetràgona solcada, rizoma cespitos, espiga de 2-4 mm, aqueni blanquinós, estriat longitudinalment	2,768. H. acicularis.
		Dos estigmes, tija no capillar, cilíndrica comprimida, rizoma serpentejant, espiga de 8-20 mm.	2.
2	{	Escama inferior que envolta solament la meitat de la base de l'espiga, tija bastant robusta, aqueni groguenc, llis	2,769. H. palustris.
		Escama inferior que envolta totalment la base de l'espiga, tija dèbil i més rodona, aqueni bru, finament puntejat	2,770. H. uniglumis.

Heleócharis acicularis

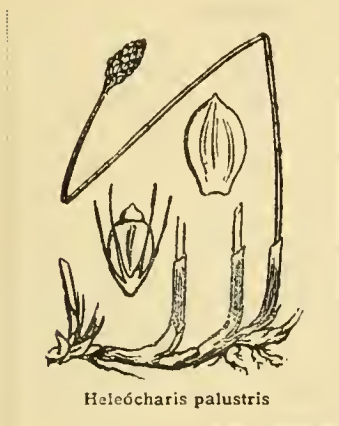
2,768. — **H. acicularis R. Br. — Scirpus acicularis L.**

(del llatí *acicula*, l'agulla, per les tiges primes com agulles.)

Rizoma *cespitos*, amb llargs estolons filiformes, tiges de 5-15 cm, *capillars*, dretes, *tetràgones solcades*, llises, fulles reduïdes a llurs *beines truncades*, no foliàcies, espiga molt petita (2-4 × 1-2 mm), ovoide aguda, solitària, terminal, pauciflora, d'un verd bruenc, escames *oblongues obtuses*, nervades fins a l'àpex, l'inferior envoltant la base de l'espiga, tres estigmes,

3-6 cerres caduques, aqueni *transovoid-oblong*, blanquinós, finament estriat en direcció longitudinal.

Geografia. — Vores d'estanys i de corrents d'aigües: Paratges torbosos de la muntanya de Sant Llorenç de Cerdans, Ceret (Compy.), Montgrony (Sen.). Zet-terstedt el considera d'existència probable a les valls inferiors del Pireneu central. — Juny.-Set.

Heleócharis palustris

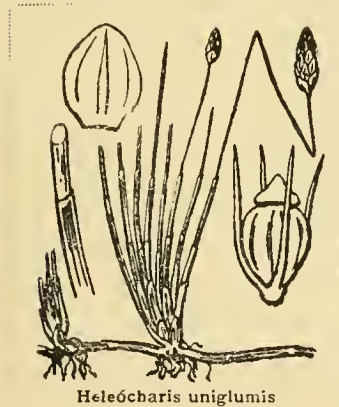
2,769. — *H. palustris* R. Br. — *Scirpus palustris* L.

(del llatí *palustris*, propi dels pantans, perquè sol fer-se als aiguamolls.)

Rizoma gruixut, llargament serpentejant, ti-ja d'1-6 dm, dreta, cilíndrica comprimida, bas-tant robusta, fulles reduïdes a 1-2 beïnes trun-cades quasi horitzontalment, espiga oblonga, solitària, terminal, de 8-20 mm, multiflora, bruna, escames ovades lanceolades, agudes, verdes a la carena, hialines al marge, les dues inferiors estèrils, que envolten solament la mei-

tat de la base de l'espiga, dos estigmes, 4-6 setes hipògines aspres, més llar-gues que l'aqueni, que és transovoïde comprimit i d'angles obtusos.

Geografia. — Llocs humits i estanyats: Litoral de Barcelona, Montcada, Tossa; Montsolí i altures de les Gabarres = Vic, poc comuna (Masf.), la Cellera (Cod.), prop de Girona (Bub.); Arlés, Sant Llorenç de Cerdans (Compy.), Coll-lliure (Gaut.), Vall de Luchon (Zett.) — Maig-Ag.

Heleócharis uniglumis

2,770. — *H. uniglumis* Schult. — *Scirpus uniglumis* Link

(perquè, al contrari del que ocorre en l'espècie anterior, aquesta només té una sola gluma o escama estèril a la base de la inflorescència.)

És molt afí a l'anterior i freqüentment con-fosa amb ella. Hom la distingeix per les tiges més primes, més consistents, lluent i més ro-dones, per l'espiga de 8-15 mm, d'un bru més fosc, amb escames triangulars lanceolades, més agudes, la inferior triangular, més ampla que

llarga, no apiculada, que envolta enterament la base de l'espiga.

Geografia. — Vores d'aigües: Cerdanya, Montlluís, Font Romen, Coll de Puig-morens (Gaut.), Montlluís (Bub.), Molins (Sen.). — Maig-Ag.

Gènere 737. — **FIMBRÍSTYLIS VAHL**

(Del llatí *fimbria*, fimbria, i *stylus*, estil, perquè aquestes plantes, diferentment del que ocorre en el gènere *Scirpus*, en el qual havien estat incluses, tenen l'estil fimbriat de pèls.)

Flors hermafrodites, en espiguetes reunides en umbella ultrapassada per 1-2 bràctees de les 4-5 que formen l'involucre, escames multiseriades, carenades, ovades, mucronades, d'un vermell rosat, amb la carena verda, un estam, estil engruixit a la base, pestanyós, dividit en dos estigmes i persistent durant llarg temps, aqueni transoide, ros, solcat longitudinalment i estriat de través. Tija de 20-25 cm, prina, arrel fibrosa i fulles linears, pubescents.

Fimbristylis dichotoma

2,771. — **F. dichotoma Vahl**

(per la inflorescència semblant a una dicotomia.)

Geografia. — Arenys humits: Costes de Barcelona, cap al Prat (Costa), Calella, a la Font d'En Cau (Cuní, ex Costa). — Maig-Nov.

Gènere 738. — **ELYNA SCHRAD.**

(Del grec ἐλύνω, envolar, alludint a la bràctea floral que envolupa el fruit d'aquesta planta.)

Flors unisexuals, en espiguetes situades a l'axilla d'una bràctea rogenca ovada obtusa, compostes d'una flor masculina de tres estams i d'una altra de femenina amb tres estigmes, espiguetes reunides en una sola espiga terminal linear, aqueni sense utricle, bru, subtrígon, apiculat. Tija filiforme, rizoma cespitós, fulles canaliculades, setàcies, quasi tan llargues com la tija.

Elyna spicata

2,772. — **E. spicata Schrad.**

(per la inflorescència en espiga.)

Geografia. — Roques dels Pireneus: Des de Fontxalina fins a Sant Silvestre (Costa, ex Colm.), Puigllançada, a 2,200 m, al vessant esquerre del Rintort, a diversos llocs (Sen.); Alta Cerdanya, Cambradases, Vall d'Eina i de Prats-Balaguer (Gant., Husn.), Vall d'Eina, Bassivé (Bub.), Castanesa (Husn.) — Jul.

Gènere 739. — **CÁREX L.**

(Nom emprat pels llatins per a designar diverses plantes, principalment graminoides, de fulles aspres o punxegudes, com el càrritx, la carcera, etc.)

Plantes monoïques, raríssimament dioïques, amb flors solitàries a l'axilla d'escames imbricades i multiseriades, en espigues simples o compostes d'espiguetes, unes i altres unisexuals o andrògines, aquelles comunament acompanyades d'una bràctea a la base, les flors masculines amb 2-3 estams, les femenines amb un ovari terminat en un estil dividit en 2-3 estigmes i rodejat d'un involucre monofil·le format per una escama bicarenada, acrescent, de marges soldats (l'utricle) amb un forat terminal per on passa l'estil, fruit en aqueni, $\pm$ trígona en les espècies de 3 estigmes, i biconvex o plano-convex en les que en tenen 2. Herbes perennes, de rizoma serpentejant o cespitós, tija simple, $\pm$ trígona, d'angles aguts i fulles freqüentment aspres i tallants. Formen un dels principals elements de la gespa que cobreix els pendissos i calmes de les muntanyes elevades, subministren pastures extenses i poc nutritives, i subjecten les terres a les vores dels corrents i als vessants de les muntanyes.

1	{	Una espiga terminal simple, unisexual o andrògina, 2-3 estigmes.	2.
		Una espiga terminal composta de diverses espiguetes andrògines o unisexuals, quasi sempre 3 estigmes	7.
		Diverses espigues simples, una o algunes terminals, generalment masculines, les altres, axillars o basilar, femenines, ordinàriament 3 estigmes	21.
2	{	Plantes dioïques, espiga masculina linear cilíndrica, escames femenines persistents, ovades, més curtes que el fruit, utricle plano-convex, estès en la maturitat, 2 estigmes.	3.
		Plantes monoïques, espiga andrògina, amb les flors masculines a l'àpex, escames femenines generalment caduques en la maturitat, oblongues o transovades, utricles plano-convexos o trígons, 2-3 estigmes	4.
3	{	Rizoma estolonífer, tija rodona, fulles canaliculades involutes, llises, escames femenines obtuses	2,773. C. dioica.
		Rizoma cespitós, tija triquetre, fulles canaliculades, carenades, aspres al marge, escames femenines agudes	2,774. C. Davalliana.

- 4 { Dos estigmes, utricles plano-convexos, a la fi penjants, tija rodona . 5.
Tres estigmes, utricles trígons, drets o estesos, tija trígona 6.
- 5 { Flors masculines compactes, d'escames agudes, utricles el·lipsoides, lluent, de bec curt, aqueni biconvex . . . 2,775. **C. pulicaris**.
Flors masculines fluïxes, d'escames inferiors obtuses, utricles fusiformes, mats, de bec llarg, aqueni plano-convex 2,776. **C. macrostyla**.
Rizoma cespitos, fulles amples d'1 mm, la major part canaliculades, espiga oblonga linear, escames linears agudes, més curtes que el fruit, utricles ovoides lanceolats, pedicellats, atenuats en bec mitjà. . . . 2,777. **C. pyrenaica**.
Rizoma estolonífer, fulles amples de 2 mm, planes, espiga subcilíndrica, escames transovades obtuses, iguals al fruit, utricles transovoides, atenuats a la base, bruscament contrets en bec curt 2,778. **C. rupestris**.
Espiguetes reunides en capítol subglobulós quasi tan ample com llarg, rizoma serpentejant, tija trígona, fulles amples de 2-3 mm, escames més curtes que el fruit, utricle ovoide lanceolat, plano-convex, 2 estigmes. 2,779. **C. foétida**.
Espiguetes reunides en espiga o en panícula espiciforme més llarga que ampla 8.
- 7 { Tija rodona, llisa, rizoma inflat cespitos, fulles linears alenades, encorbades, espiga ovoide, compacta, escames ovades agudes, més curtes que el fruit, utricle fusiforme, atenuat en bec bífid, 3 estigmes. . . . 2,780. **C. cúrvula**.
Tija trígona, aspra almenys a l'àpex, espiga o panícula generalment fluïxa 9.
- 8 { Rizoma horitzontal, llargament serpentejant. 10.
Rizoma vertical o oblic, cespitos, rarament estolonífer 14.
- 9 { Bràctea inferior terminada en una aresta més llarga que l'espigueta i, freqüentment, més i tot que l'espiga, utricles no alats al marge, contrets en bec curt, rizoma gruixut i tortuós 11.
Bràctea inferior quasi sempre més curta que l'espiga, utricles voretats d'una ala denticulada pestanyosa, atenuats en bec llarg. . . . 12.
- 10 { Tija triangular, fulles linears, planes o acanalades, escames ovades agudes o mucronades, quasi iguals al fruit, utricles ovoides orbiculars, contrets en bec curtíssim. 2,781. **C. divisa**.
Tija filiforme, fulles setiformes, alenades, canaliculades, escames ovato-lanceolades, acuminades, iguals al fruit, utricles ovoides, atenuats en bec bastant llarg. 2,782. **C. chaetophylla**.
- 11 {

- 12 { Rizoma gruixut, espiguetes superiors i inferiors femenines, les del mig masculines i a vegades andrògines, bràctea més llarga que l'espigueta, escames ovades lanceolades, més curtes que el fruit, utricles ovoide oblong, circuït d'una ala estreta i denticulada, atenuat en bec bífid. **2,783. C. dísticha.**
- 12 { Rizoma prim, espiguetes andrògines amb les flors femenines a l'àpex, bràctea inferior no més llarga que l'espigueta. **13.**
- 13 { Espiga de 3-6 espiguetes rectes, bràctea ovada, aristada, escames ovades agudes, iguals al fruit, utricles ovoides oblongs, amb llur meitat superior estretament alada, atenuats en bec bífid. **2,784. C. Schreberi.**
- 13 { Espiga de 5-9 espiguetes arquejades, bràctea molt curta, escamiforme, escames lanceolades agudes, més curtes que el fruit, utricles de contorn lanceolat, estretament alat des de la base, atenuat en bec bidentat **2,785. C. brizoïdes.**
- 14 { Espiguetes andrògines, amb les flors masculines a l'àpex . . . **15.**
- 14 { Espiguetes andrògines, amb les flors femenines a l'àpex . . . **18.**
- 15 { Espiguetes en panícula fluixa, escames ovades agudes, quasi iguals al fruit, utricles ovoides trígons, atenuats en bec bidentat, fulles carenades, amples de 4-6 mm **2,786. C. paniculata.**
- 15 { Espiguetes en espiga, escames ovades, mucronades, més curtes que el fruit, utricles ovoides **16.**
- 16 { Tija robusta, triangular, de cares còncaues, fulles amples de 3-7 mm, molt aspres al marge, espiga gruixuda, compacta, utricles amb 5-7 nervis en cada cara **2,787. C. vulpina.**
- 16 { Tija prima, triangular, de cares planes, fulles amples de 2-3 mm, espiga primeta, utricles quasi llisos **17.**
- 17 { Espiguetes acostades, escames lanceolades cuspidades, utricles estesos, divergents, de parets gruixudes, nervats a la base de la cara dorsal, aquení tan ample com llarg **2,788. C. muricata.**
- 17 { Espiguetes separades, utricles estesos, drets, de parets primes, nervats a la base del dors, aquení més llarg que ample. **2,789. C. divulsa.**
- 18 { Espiguetes en espiga compacta, tija subtrígona, escames ovades lanceolades, iguals al fruit, utricles drets, totalment circuïts d'una ala denticulada **2,790. C. leporina.**
- 18 { Espiguetes en espiga interrompuda, escames ovades **19.**

- 19 { Tija triangular, aspra a l'àpex, espiguetes blanquinoses, escames agudes, poc més curtes que el fruit, utricles drets, finament nervats, atenuats en bec curt **2,791. C. canescens.**
Tija subtrígona, poc aspra a l'àpex, espiguetes verdoses **20.**
- 20 { Espiga curta, de 2-5 espiguetes subglobuloses, separades, escames ovades obtusiúscules, almenys $\frac{1}{3}$ més curtes que el fruit, utricles divergents en forma d'estrella en la maturitat **2,792. C. echinata.**
Espiga llarga, de 5-10 espiguetes, les 2-4 superiors acostades, les altres molt separades, escames ovades agudes, poc més curtes que el fruit, utricles drets **2,793. C. remota.**
- 21 { Espigues terminals andrògines **22.**
Espigues terminals masculines **26.**
- 22 { Una espiga terminal pauciflora amb el raquis en ziga-zaga i ampleament alat, 1-3 espigues sobre llargs peduncles basilar, totes sense bràctees però amb escames terminades en punta foliàcea molt aspra.
2,794. C. oedipostyla.
Espigues en nombre de 2-5, totes caulinars i amb bràctea foliàcia més llarga que la tija **23.**
- 23 { Espigues femenines fluixes, pauciflores i separades a l'àpex de la tija, escames ovades lanceolades, acuminades, més llargues que el fruit, utricles el·lipsoïdes triquetres, de cares un poc còncaves
2,795. C. Linkii.
Espigues femenines denses, multiflores, reunides cap a l'àpex de la tija, escames iguals al fruit, utricles rodons **24.**
- 24 { Dos estigmes, escames ovades rodones, de carena verda, utricles blanquinosos, transovats, sense bec, fulles amples d'1-2 mm
2,796. C. bicolor.
Tres estigmes, escames ovades lanceolades, de carena bruna rogenca, utricles de bec curt, fulles amples de 3-5 mm **25.**
- 25 { Espiguetes en nombre de 3-5, ovoides, sèssils, dretes, utricles d'un negre purpuri, voretats de groc, transovoides trígons.
2,797. C. nigra.
Espiguetes en nombre de 3-5, oblongues, pedunculades, a la fi penjants, utricles grocs o bruns, puntejats, ovoides. **2,798. C. atrata.**
- 26 { Algunes espigues caulinars i les altres basilar, utricles $\pm$ pubescents. **27.**
Espigues totes caulinars **28.**

- 27 { Espigues terminals en nombre de 3-5, les femenines subgloboses, pauciflores, fluïxes, utricles grans (5 mm), a penes pubèruls, fortament nervats **2,799. C. Halleriana.**
- 27 { Espigues terminals en nombre d'1-3, ovoido-oblongues, multiflores, denses, utricles petits (2'5-3 mm), pubescents, feblement nervats. 29.
- 27 { Tija dreta, aspra a l'àpex, espigues totes pedunculades, la superior masculina, escama llargament aristada, que ultrapassa l'utricle.
- 28 { **2,800. C. depressa.**
- 28 { Tija penjant, llisa, espiga solitària, més freqüentment totes subsèssils i aglomerades, la superior andrògina o unisexual, utricle més llarg que la bràctea **2,801. C. mixta.**
- 29 { Dos estigmes, utricles i aquenis ovoides deprimits, bec curt i enter, bràctea no embeinadora **30.**
- 29 { Tres estigmes, utricles i aquenis $\pm$ trígons **33.**
- 30 { Rizoma cespitós, beina de les fulles basilaris sense limbe, esfilagarsada, bràctea més curta que la tija, escames lanceolades, poc més curtes que el fruit, utricles el·líptics comprimits, amb 5-9 nervis **2,802. C. stricta.**
- 30 { Rizoma estolonífer, beina de les fulles no esfilagarsada, bràctea tant o més llarga que la tija, escames negres i obtuses, o brunes i agudes. **31.**
- 31 { Fulles de 3-5 mm d'ample, 2-4 espigues masculines, i 3-5 de femenines penjants en la florescència, després dretes, bràctea més llarga que la tija, escames lanceolades, negres purpúries . . **2,803. C. acuta.**
- 31 { Fulles d'1-2 mm d'ample, 1, rarament 2, espigues masculines, i 2-4 de femenines dretes, sèssils, bràctea igual a la tija **32.**
- 32 { Escames oblongues, obtuses, negres purpúries, més curtes que el fruit, utricles el·líptics, plano-convexos, petits, nervats a la base. **2,084. C. vulgaris.**
- 32 { Escames oblongues linears, brunes, tan llargues com el fruit, utricles deprimits, estriats **2,805. C. Reuteriana.**
- 33 { Dues o més espigues masculines o utricles peluts o pubescents. . . **34.**
- 33 { Una espiga masculina rarament acompanyada d'una altra de més petita, utricles glabres o solament pestanyosos als angles. **50.**
- 34 { Espigues masculines en nombre de 2-5, molt rarament una de sola, utricles glabres o peluts **35.**
- 34 { Una espiga masculina, molt rarament dues, utricles pubescents o tomentosos almenys quan són joves **42.**

- 35 { Utricles ovoides deprimits, de bec curt o nul, generalment no més llargs que l'escama, fulles glauques 36.
Utricles convexos o subtrígons, de bec ben manifest, generalment més llargs que l'escama 38.
- 36 { Tija robusta, de 5-10 dm o més, fulles amples de 8-10 mm, llargament acuminades, molt aspres, 3-4 espigues femenines dretes, sèssils, gruixudes, compactes, escames d'un bru rogenc, de carena blanquinosa 2,806. **C. hispida.**
Tija prima, de menys de 5 dm, fulles amples de 3-4 mm, 2-3 espigues femenines negroses $\pm$ pedunculades, escames d'un bru negrós, de carena verda 37.
- 37 { Espigues femenines penjants a la maturitat, escames ovades o oblongues, obtuses o apiculades, no més llargues que el fruit, utricles transovoides trígons, amb petites aspreses . . . 2,807. **C. glauca.**
Espigues femenines dretes, escames ovades lanceolades, contretes en punta verda denticulada, més llargues que el fruit, utricles el·líptics, llisos o lleugerament aspres 2,808. **C. serrulata.**
- 38 { Espigues masculines d'un bru negrós o rogenques, cilíndriques, utricles bruns o grisencs, plantes glabres, de fulles glaucescents . . . 39.
Espigues masculines rosses o groguenques, linears o oblongues, utricles a la fi rossos o groguencs 40.
- 39 { Fulles amples de 8-15 mm, escames masculines totes lanceolades aristades, les femenines més llargues que el fruit, lanceolades cuspidades, utricles d'un bru rogenc, glabres, biconvexos, de bec curt i bifid. 2,809. **C. ripària.**
Fulles amples de 5-8 mm, escames masculines inferiors oblongues obtuses, les femenines estretament lanceolades i més curtes que el fruit, utricles d'un verd pàl·lid o bruns, glabres, trígons deprimits, de bec curt i escotat 2,810. **C. paludosa.**
Fulles estretes, filiformes, de 0'5 mm d'ample, escames femenines ovades lanceolades, breument mucronades, més curtes que el fruit, utricles ovoides subtrígons, grisos, molt peluts . 2,811. **C. filiformis.**
- 40 { Fulles peludes, bràctea inferior llargament embeinadora, escames blanquinoses, de carena verda, amplament ovades i llargament aristades, utricles ovoido-cònics, pilosos eriçats, nervats. 2,812. **C. hirta.**
Fulles glabres, bràctea inferior no embeinadora, escames lanceolades, no aristades, utricles vesiculosos, glabres 41.

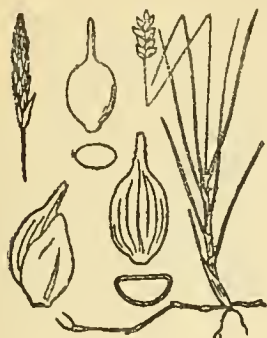
- 41 { Tija triangular, d'angles aspres, fulles d'un verd groguenc, planes, de 4-8 mm d'ample, escames lanceolades acuminades, utricles ovoido-cònics, atenuats en bec bífid, denticulat. 2,813. **C. vesicària.**
- 41 { Tija trígona, d'angles llisos, fulles glaucescents, canaliculades, de 2-4 mil·límetres d'ample, escames lanceolades agudes, utricles subglobosos, contrets en bec escotat, llis 2,814. **C. ampullàcea.**
- 42 { Bràctea inferior no embeinadora, espigues curtes i acostades, utricles de bec curt 43.
- 42 { Bràctea inferior embeinadora 46.
- 43 { Rizoma cespitós, sense estolons, espigues femenines ovoido-globoses. 44.
- 43 { Rizoma serpentejant, estolonífer, espigues femenines ovoido-oblongues. 45.
- 44 { Tija dreta o inclinada, espiga masculina negrosa, claviforme, bràctea inferior membranosa, aristada, escames ovades, mucronades, més curtes que el fruit, utricles el·lipsoides trígons, amb 3-4 nervis. **C. montana.**
- 44 { Tija arquejada pèndula, espiga masculina bruna, de contorn lanceolat, bràctea inferior foliàcia, alenada, escames ovades, mucronades, tan llargues com el fruit, utricles piriformes, sense nervis **C. pilulífera.**
- 45 { Tija arquejada a la base, espiga masculina claviforme, bràctea inferior curta, membranosa, espigues femenines ovoides, escames transovades, utricles transovoides piriformes, pubescents **C. ericetórum.**
- 45 { Tija dreta, espiga masculina de contorn lanceolat, bràctea inferior llarga, foliàcia, espigues femenines oblongues escames ovades, mucronades, utricles transovoides subglobulosos, tomentosos. 2,818. **C. tomentosa.**
- 46 { Espigues disperses tot al llarg d'una tija molt més curta que les fulles, la masculina oblonga, blanquinosa, les femenines en nombre de 2-4, bi- o triflores, escames suborbiculars mucronades, utricles transovoides piriformes 2,819. **C. humilis.**
- 46 { Espigues agrupades a l'apex d'una tija tan llarga com les fulles o més llarga 47.
- 47 { Espiga masculina linear, llarga, que ultrapassa llargament les espigues femenines oblongues, denses 2,820. **C. Griolétii.**
- 47 { Espiga masculina claviforme, que ultrapassa les femenines ovoides, denses, sèssils, bràctea inferior breument embeinadora 48.
- 47 { Espiga masculina linear, igualada o ultrapassada per les espigues femenines linears i fluixes, pedunculades, bràctea inferior llargament embeinadora 49.

- 48 { Rizoma serpentejant, estolonífer, escames ovades mucronades, tan llargues com el fruit o encara més, utricles transovoides trígons, atenuats en bec curt i subescotat 2,821. **C. praécox.**
- 48 { Rizoma cespitós, no estolonífer, escames ovades, mucronades, més curtes que el fruit, utricles el·lipsoïdes trígons, contrets en bec bastant llarg i bidentat 2,822. **C. polyrrhiza.**
- 49 { Espigues femenines separades, dretes, amb 5-8 flors, sostingudes per peduncles més llargs que la bràctea, escames transovades espatulades, tan llargues com el fruit, utricles transovoides piriformes. 2,823. **C. digitata.**
- 49 { Espigues femenines agrupades, quasi digitades, un poc recorbadess, amb 4-6 flors, sostingudes per peduncles no més llargs que la bràctea, escames més curtes que el fruit, utricles transovoides piriformes. 2,824. **C. ornithópoda.**
- 50 { Espigues fructíferes fluïxes, primes i pauciflores, o bé denses i d'un púrpura negrós 51.
- 50 { Espigues fructíferes denses, quasi sempre verdoses o groguenques, utricles densament imbricats 62.
- 51 { Espigues reunides vers l'àpex de la tija, bràctea generalment escariosa, escames més curtes que el fruit 52.
- 51 { Espigues disseminades tot al llarg de la tija, bràctea foliàcia. 54.
- 52 { Rizoma cespitós, sense estolons, espigues femenines penjants o encorbadess, bràctea foliàcia, més llarga que l'espiga, escames oblongues, obtuses, mucronades, utricles el·lipsoïdes trígons, atenuats en bec aspre 2,825. **C. capillaris.**
- 52 { Rizoma serpentejant, estolonífer, espigues femenines esteses o recorbadess, bràctea foliàcia, utricle ovoïde el·líptic 2,826. **C. limosa.**
- 52 { Rizoma serpentejant, estolonífer, espigues femenines dretes, bràctea escariosa, utricles ovoïdes subglobulosos, nervosos 53.
- 53 { Bràctea rosada, de punta foliàcia, espiga masculina que ultrapassa les femenines en nombre d'1-3, el·lipsoïdes, la superior subsèssil, multiflores, escames ovades, apiculades, rogenques 2,827. **C. nítida.**
- 53 { Bràctea blanca, escariosa, afilla, espiga masculina ultrapassada per la femenina superior, 1-3 espigues femenines linears, llargament pedunculades, pauciflores, escames ovades acuminades, blanques escarioses. 2,828. **C. alba.**

- 54 { Fulles rarament de 4 mm d'ample, plantes de tija feble, pròpies de les
altes muntanyes 55.
Fulles generalment de 4-10 mm d'ample, plantes de tija poc feble, rarament
de les altes muntanyes 58.
- 55 { Fulles de menys de 2-4 mm d'ample, espigues femenines primes, linears
oblongues, penjants, llargament pedunculades 56.
Fulles de 2-4 mm d'ample, espigues femenines oblongues o cilindroides,
almenys al principi dretes 57.
- 56 { Rizoma cespitós, tija filiforme, fulles involutes, bràctees setàcies, escames
obtusos, mucronades, utricles de contorn lanceolat, trígons, atenuats en bec bidentat. 2,829. **C. tenuis.**
Rizoma estolonífer, tija subtrígona, fulles planes, bràctees foliàcies, escames
ovato-oblongues, obtusos, utricles ovoido-oblongs, atenuats en bec escotat, pestanyós 2,830. **C. ferrugínea**
- 57 { Rizoma estolonífer, tija fullosa en quasi tota la seva longitud, 3-5 espigues
femenines denses, a la fi penjants, bràctea més llarga que el peduncle, escames
lanceolades linears, utricles trígons, de contorn lanceolat 2,831. **C. frígida.**
Rizoma cespitós, tija solament fullosa a la base, 2-3 espigues femenines
fluixes, sempre dretes, bràctea més curta que el peduncle, escames lanceolades,
utricles de contorn oblongo-lanceolat 2,832. **C. sempervirens.**
- 58 { Espigues femenines en nombre de 2-4, ovoides o oblongues, dretes. 59.
Espigues femenines en nombre de 3-7, linears, penjants en la maturitat. 61.
- 59 { Rizoma estolonífer, bràctea embeinadora, més curta que la inflorescència,
1-3 espigues femenines cilíndriques, fluixes, escames ovades lanceolades,
acuminades, més curtes que el fruit, utricles ovoido-trígons, sense nervis. 2,833. **C. panicea.**
Rizoma cespitós, bràctea embeinadora, igual a la inflorescència, escames
mucronades o aristades, utricles multinervis 60.
- 60 { Espigues femenines en nombre de 2-3, amb 6-12 flors, escames aristades,
més llargues que el fruit, utricles transovoides trígons, amb el bec curt i
truncat, que no ultrapassa l'escama . 2,834. **C. olbiensis.**
Espigues femenines en nombre de 3-4, amb 3-6 flors, escames mucronades,
més curtes que el fruit, utricles ovoides trígons, grans, contrès en bec llarg i
bidentat, que ultrapassa l'escama. 2,835. **C. depauperata.**

- 61 { Rizoma estolonífer, fulles de 5-10 mm d'ample, escames lanceolades agudes, utricles fusiformes, de $3'5 \times 1$ mm, atenuats en bec molt curt, nervats 2,836. **C. strigosa.**
- 61 { Rizoma cespitós, fulles de 3-6 mm d'ample, escames ovades, cuspidades, utricles ovoides trígons, de $5 \times 1'5$ mm, contrets en bec llarg i bífid, sense nervis 2,837. **C. silvática.**
- 62 { Espigues fructíferes cilíndriques, de 4 ó més centímetres de llarg, penjants en la maturitat, fulles de 6-15 mm d'ample, plantes de 5-10 dm. 63.
- 62 { Espiguets fructíferes oblongues o subglobuloses, a tot tirar de 3 centímetres de llarg, quasi sempre dretes, fulles d'1-6 mm d'ample, plantes d'alçària mitjana o petites 64.
- 63 { Fulles de 6-10 mm d'ample, espigues femenines pròximes a la masculina, de 4-6 cm, bràctea a penes embeinadora, molt més llarga que la tija, escames linears alenades, iguals al fruit 2,838. **C. pseudo-Cyperus.**
- 63 { Fulles de 10-15 mm d'ample, espigues femenines separades de la masculina, de 10-20 cm, bràctea llargament embeinadora, generalment més llarga que la tija, escames ovades lanceolades, més curtes que el fruit 2,839. **C. pèndula.**
- 64 { Espigues femenines disperses tot al llarg de la tija 65.
- 64 { Espigues femenines, totes, llevat a vegades de la inferior, pròximes a la masculina 68.
- 65 { Lígula de les fulles, oposada al limbe, oblonga, espigues femenines de 2-3 cm, utricles ovoides trígons, de bec pestanyós aspre 66.
- 65 { Lígula de les fulles curta i truncada, espigues femenines d'1-2 cm, utricles ovoides inflats, de bec llis 67.
- 66 { Espiga femenina inferior llargament pedunculada, escames d'un bru negrós, utricles bruns tacats de roig, ovoides subtrígons, amb un nervi fort a cada cara lateral 2,840. **C. binervis.**
- 66 { Espigues femenines totes breument pedunculades, escames d'un bru rogenc, utricles verdosos puntejats de bru, ovoides trígons, amb 3-4 nervis a cada cara lateral 2,841. **C. dístans.**
- 67 { Rizoma serpentejant, fulles de 2 mm d'ample, bràctea més curta que la tija, escames ovades agudes, utricles ovoides, nervats, contrets en bec bífid 2,842. **C. Hornschuchiana.**
- 67 { Rizoma cespitós, fulles de 3-5 mm d'ample, bràctea tan llarga com la tija, escames ovades, mucronades, pestanyoses, utricles ovoides inflats, sense nervis, atenuats en bec llis, bidentat 2,843. **C. punctata.**

- 68 { Fulles pubescents sobretot a les beines, 2-3 espigues femenines a la fi penjants, totes pedunculades, reunides, ovoides, compactes, amb les escames ovades oblongues, mucronades, quasi iguals al fruit, utricles el·lipsoides, d'un verd pàlid, sense nervis ni bec 2,844. **C. palléscens.**
- 69 { Fulles glabres, espigues femenines sempre dretes, les superiors sèssils, la inferior distant i pedunculada, utricles verdosos o groguencs, amb nervis i bec 69.
- 69 { Espigues femenines ovoido-oblongues, utricles d'un verd glauc, ovoido-trígons, escames ovades, mucronades 70.
- 69 { Espigues femenines ovoides subgloboses, utricles groguencs, ovoides inflats, escames ovades lanceolades, no mucronades 71.
- 70 { Fulles involutes, canaliculades, rígides, d'1 mm d'ample, escames no denticulades, utricles el·lipsoides trígons, ascendents, nervats, de bec bidentat, llis 2,845. **C. extensa.**
- 70 { Fulles planes, de 3-5 mm d'ample, escames denticulades pestanyoses, utricles ovoides trígons, estesos, nervats, amb el bec bífid i voretat de pestanyes rígides 2,846. **C. Maírii.**
- 71 { Utricles transovoides, de 5 mm, reflexos, contrets en bec llarg i a la fi recorbat, generalment aspre, bràctea molt més llarga que la tija, escames ovades oblongues, grogues, més curtes que el fruit 2,847. **C. flava.**
- 71 { Utricles subglobosos, de 2-3 mm, estesos, contrets en bec curt, recte i llis, bràctea més llarga que la tija, escames ovades, groguenques, més curtes que el fruit 2,848. **C. Oederi.**

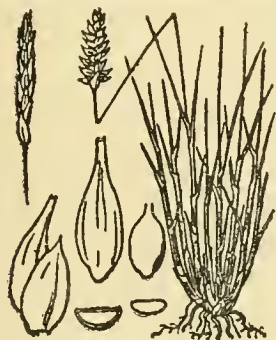
Cárex dioica

2,773. — *C. dioica* L.

(per ésser una planta dioica.)

Rizoma *estolonífer*, serpentejant, tija de 10-25 cm, dreta, filiforme, *rodona*, llisa, amb fulles estretes (0'5 mm), *involutes* i *canaliculades*, *llises* llevat de l'àpex i més curtes que la tija; planta *dioica*, amb l'espiga masculina lineal i cilíndrica, i la femenina ovoide o oblonga, *escames ovades*, subobtuses, hialines al marge, persistents, bràctea triangular, aristada, dos estigmes, utricles *plano-convexos*, *nervats*, bruns, amb bec curt però més llarg que l'escama, estesos en la maturitat.

Geografia. — Prats pantanosos i torberes: Vall d'Eina (Gaut.), Costabona, Vall de Llo (Compy.); Berguedà, al Mas de l'Estany, prop del santuari de Corbera (Puj., C.); als Pireneus, r. r. (Husn.); vulgar als prats de Gurum, al SW de Banyeres de Luchon (Lap.); Bareges, prop de la frontera (Philippe, Lap.) — Jul.

Cárex Davalliana

2,774. — *C. Davalliana* Sm. — *C. dioica* Host. — *C. scabra* Hoppe

(*dedicada a Edmond Davall, botànic anglès del segle XVIII.*)

Rizoma *cespitos*, tija d'1-3 dm, dreta, filiforme, triquetre, estriada, *aspra*, fulles més curtes que la tija, canaliculades, carenades, setàcies, *aspres*; planta *dioica*, amb l'espiga masculina lineal cilíndrica, d'escames *lanceolades*, espiga femenina oblonga, d'escames *ovades-agudes*, rogenques, *persistents*, més curtes que el fruit, bràctea triangular, mucronada, dos estigmes, utricles *ovoides fusiformes*, *atenuats en bec llarg*, *plano-convexos*, *nervats*, bruns, al principi drets, *estesos en la maturitat*, *que ultrapassin l'escama*, aquení *oblong*, *plano-convex*.

Geografia. — Prats torbosos del Pireneu: Cerdanya, Vall d'Eina i valls pròximes a Andorra (Gaut.), prats humits de Llo i de tota la Cerdanya (Compy.); Berga, a Santa Maria, i Cerdanya francesa, a St. Pierre (Sen.), Pireneu central (G. et G., Husnot), Castanesa, Renclusa, Luchon (Zett.), Bassivé (Timb.), Vall de Ruda, Beret (C. et S.) — Maig-Ag.

N. B. La planta recollida per Sennen al Pireneu pertany a exemplars femenins, referits amb dubte pel nostre amic a la *C. macrostylon* Lap., de la qual s'aparta per les escames *agudes* i *persistents*, i pels utricles *visiblement nervats*. És idèntica a la *C. Davalliana* recollida als Alps de Savoia per Bourgeau.

2,775. — *C. pulicaris* L.

(de *pulex*, la puça, hom ha fet *pulicaria* i *pulicaris* herba, herba *puçera*, aquí al·ludint a la forma i al color dels utricles fructífers.)

Cárex pulicaris

Rizoma *cespitós*, tija de 5-30 cm, dreta, filiforme, rodona, estriada, llisa, fulles freqüentment iguals a la tija, setàcies, llises llevat de l'àpex, espiga simple, terminal, al principi lineal, després oblonga, andrògina, masculina i densa a l'àpex, escames masculines *lanceolades agudes*, les femenines *ovades oblongues*, escarioses al marge, groguenques o rogenques, fluïxes, *subobluses*, *caduques*, utricles *oblongs fusiformes*, *plano-convexos*, *llisos*, *atenuats en bec curt*, que ultrapassen l'escama, de primer drets, després *estesos i reflexos*, bruns, lluent, aqueni *oblong, biconvex*.

Geografia. — Prats humits i pantanosos de les muntanyes: Luchon (Lap.), Superbanyeres (Zett.), entre els Ports de la Picada i de Benasc (Bnb.), Vall de Baños (Timb.), Sant Joan de Torau, Beret, Lés, Port de Viella (C. et S.) — Maig-Juny.

2,776. — *C. macrostyla* Lap. — *C. decipiens* Gay

(del grec *μακρός*, llarg, i *σῆλος*, estil; *decipiens*, enganyador, perquè pot ésser confós amb alguna espècie afí.)

Cárex macrostyla

Rizoma *cespitós*, tija de 5-15 cm, dreta, rodona, estriada, llisa, fulles més curtes que la tija, setàcies, carenades, aspres a l'àpex, espiga simple, terminal, de primer lineal, després oblonga, andrògina, masculina a l'àpex, amb les flors masculines poc nombroses i escames *lanceolades*, les inferiors *obluses*, escames femenines *oblongues lanceolades*, *subobluses*, més curtes que el fruit, brunes, *caduques*, dos estigmes, utricles *fusiformes*, *plano-convexos*, de 6 x 1'5 mm, *atenuats en bec llarg*, *llisos*, bruns, mats, a la fi *estesos i reflexos*, aqueni *oblong, plano-convex*.

Geografia. — Llocs secs de la zona alpina del Pireneu: Ports de la Picada i de Benasc, sota Penyalblanca (Zett.), Vall de Baños (Timb.), Güerri, Liat, Montgarri, Aignamoix (Ilen.), Port de Viella, Vall de Ruda (C. et S.) — Jul.-Set.

Càrex pyrenaica

2,777. — *C. pyrenaica* Wahlb.

(per viure als Pireneus.)

Rizoma *cespitós*, *curt*, tija de 6-15 cm, dreta, prima, trígona, aspra a l'apex, fulles, generalment, iguals a la tija, falciformes, algunes planes, d'1 mm d'ample, la major part *canaliculades*, *triquetres*, aspres al marge, espiga simple, terminal, ovoido-oblonga, andrògina, masculina a l'apex, multiflora, flors masculines amb escames *linears*, *agudes*, escames femenines *ovades oblongues*, rogenques, hialines al marge, un poc més curtes que el fruit, utricles *lanceolato-ovoides*, trígons (4 × 1 mm), atenuats en un bec que ultrapassa l'escama, llisos, d'un brunenc esgrogueït, *pedicellats*, drets i a la fi *estesos*, tres estigmes, aqueni *el·lipsoide trígon*.

Geografia. — Pastures arenoses humides del Pireneu: Núria (Vay.), al Puigmal (Puigg.), Noufonts (Sen.); Cambradases, Coll de Núria, Vall de Llo (Gaut.), Vall d'Eina (G. et G.); abundant als Ports del Pireneu central, inclús el de Caldes (Costa), Ports de la Picada i de Benasc (Lap., Zett.), de Viella (Llen.), Maleïdes (Costa), Vall de Ruda (C. et S.), Coma de l'Orri, a Vallferrera (Font) — Juny-Ag.

Càrex rupestris

2,778. — *C. rupestris* Bell.

(de les roques, perquè s'hi sol fer.)

Rizoma *estolonífer*, *serpentejant*, tija de 8-15 cm, dreta o arquejada, trígona, estriada, prima, aspra, fulles generalment iguals a la tija, de 2 mm d'ample, ordinàriament arquejades, planes, cargolades i aspres a l'apex, espiga simple, terminal, subcilíndrica, andrògina, de flors masculines a l'apex, imbricades, amb escames *transovades*, *rodones a l'extrem*, escames femenines *ovades arrodonides*, amplexicaules, escarioses al marge, d'un bru rogenç, iguals o poc més llargues que el fruit, bràctea mucronada, utricles *transovoides trígons* (4 × 2 mm), atenuats a la base i breument contrets a l'apex en un bec curt, drets, no reflexos, d'un bru rogenç, aqueni *el·lipsoide trígon*.

Geografia. — Roques i pastures rocoses de les altes muntanyes: Núria, Vall d'Eina (Vay.), Costabona, Coma de Tec, Carença (Compy.), Vall de Prats (Gaut.), des de Sant Silvestre a Costabona (Costa), Port de Benasc, Bassivé (Bub., Husn.) — Jul.-Ag.

Cárex foetida

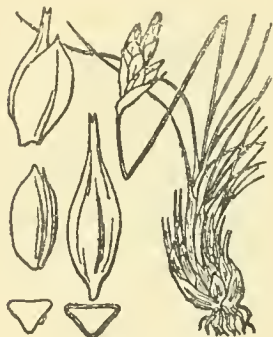
2,779. — *C. foetida* All.

(per l'olor fètida d'aquesta espècie tant en estat fresc com seca, diu Haller, cosa rara en aquestes plantes.)

Rizoma *serpentejant*, gruixut, curt, tija d'1-3 dm, dreta, trígona, prima, aspra, nua, fulles de 2-3 mm d'ample, planes, canaliculades, alenades a l'àpex, bràctea lanceolada, terminada per una aresta més curta que l'espiga, escames *ovades mucronades*, més curtes que el fruit, dos estigmes, utracles *pedicellats*, lanceolato-ovoides (4 × 1'5 mm), *plano-convexos*, *atenuats en*

un bec llarg i bidentat, feblement nervats, aspres al marge, aqueni *ovoido-oblong, biconvex*.

Geografia. — Pastures humides de les altes muntanyes: Carença (Compy.), Ports de la Picada (Zett., Bub., Husn.), de Benasc (Lap., Bub., Husn.), Vall de Castanesa (Timb.), Viella, Vall del Riu Negre (C. et S.) — Jul.-Ag.

Cárex cúrvula

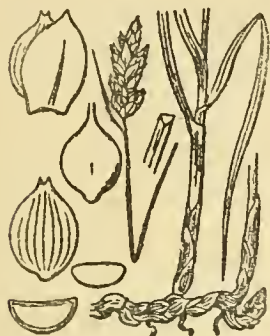
2,780. — *C. cúrvula* All.

(per les fulles corbades.)

Rizoma *inflat*, densament *cespitós*, tija d'1-4 dm, dreta o arquejada, prima, *rodona*, estriada, llisa, fulles fasciculades, rodejades a la base per *amples beines rosades*, ± *corbades*, estretes (menys d'1 mm), linears alenades, aspres, espiga *ovoide o oblonga*, composta de 3-6 espiguetes, *masculines a l'àpex*, bràctea inferior ovada, aristada, escames *ovades*, agudes, mútiques o mucronades, brunes, hialines al marge, un poc més curtes que el fruit, tres estigmes, utracles

fusiformes trígons, bruns, *atenuats en bec bidentat i aspre*, irregularment plegats, per ésser la paret utricular prima i no omplir l'aqueni tota la cavitat, l'aqueni *ovoide trígona*.

Geografia. — Roques i pastures seques de les altes muntanyes: Núria, Ges, Cerdanya (Vay.), Cambradases (Bub., Gaut., Sen.), Carença, Costabona, la Presta (Compy.), comuna a les Valls de Llo, Eina i Carença (Gaut.), i al Pireneu oriental (Husn.); Renclusa (Zett.), Port de Benasc (G. et G.), Ruda, Vall del Riu Negre (C. et S.) — Jul.-Ag.

Càrex divisa

2,781. — *C. divisa* Huds.

(per la inflorescència composta de diverses espiguetes; del llatí *divisus*, dividit, repartit, aquí emprat en sentit d'inflorescència no pas simple, sinó composta.)

Rizoma estolonífer, tortuós, llargament serpentejant, tija de 2-5 dm, dreta, triquetre, aspra a l'àpex, fulles quasi iguals a la tija, rígides, planes o canaliculades, d'1-2 mm d'ample, aspres al marge i a la carena, espiga ovoide oblonga, composta de 3-8 espiguetes denses, masculines a l'àpex, bràctea ovada lanceolada, prolongada en una aresta foliàcia, a vegades tan llarga com l'espiga, escames ovades, agudes o mucronades, rosses, blanques al marge i a la carena, quasi iguals al fruit, utricles ovoido-orbiculars, plano-convexos (3 × 2 mm), contrets en bec molt curt, bidentat i aspre, ornats de 10-12 nervis, aqueni ovoido arrodonit, plano-convex.

β rivularis Kuenth. — Planta més prima, fulles més estretes, espiguetes més petites, poc nombroses.

Geografia. — Prats arenosos humits: Al Vallès; Sils i Vidreres; Prat de Llobregat = Pla de Barcelona, entre el Besòs i el Llobregat (Costa); Empordà, de Roses a Castelló (Vay.), Sant Pol, Sant Feliu de Guíxols (Bub.), Cardona, Puig-reig, Serrateix, Merlès, Casserres (Puj., C.), tota la comarca de Bages (Font). La *β rivularis*, a can Tunis — Abr.-Juny.

Càrex chaetophylla

2,782. — *C. chaetophylla* Steud. — *C. setifolia* Godr.

(del grec *χαίτη*, cerra, i *φύλλον*, fulla, per tenir les fulles molt fines.)

Rizoma llargament serpentejant, tortuós, ramificat, tija de 2-4 dm, dreta, filiforme, triquetre, aspra a l'àpex, fulles molt estretes (1 mm), canaliculades, alenades, un poc més curtes que la tija, espiga ovoide, densa, composta de 2-5 espiguetes masculines a l'àpex, bràctea inferior ovada lanceolada, prolongada en una punta verda i setàcia que ultrapassa freqüentment l'espiga, escames ovades acuminades, rosses, hialines al marge i a la base, iguals al fruit, utricles ovoides, planoconvexos, atenuats en bec bastant llarg, bicuspidat, aspre, igual a l'escama, i ornats de 10-12 nervis, aqueni ovoido, plano-convex.

Geografia. — Llocs secs i arenosos: Al litoral, Vallès, Bages, Vidreres, etc. = Marges d'alguns camps de Barcelona (Costa), Montjuïc (Compñ.!), Puigreig, Merlès, Casserres, Serrateix, Cardona (Puj., C.), Vic, rara (Masf.), els Prats de Rei (Puigg.!), llocs muntanyosos de l'Empordà, fins a Maià, Sagaró, Beuda, etc. (Vay.), la Cellera (Cod.!) — Abr.-Maig.

Cárex, *disticha*

2,783. — *C. disticha* Huds.

(per la disposició de les espiguetes de la inflorescència, més o menys *disticha*; del grec *distyxos*, en dos rengles.)

Rizoma llargament serpentejant, gruixut, tortuós, tija de 3-6 dm, dreta, triquetre, aspra a l'àpex, fulles de 2-4 mm d'ample, planes, carenades, alenades a l'àpex, aspres, espiga oblongo-fusiforme, composta de nombroses espiguetes ovoides, les superiors i les inferiors femenines, les del mig masculines o andrògines, bràctea de l'espigueta inferior lanceolada acuminada,

terminada en una aresta que ultrapassa, ordinàriament, l'espigueta, escames ovades acuminades, rosses, escarioses al marge i a la base, més curtes que el fruit, utricles ovoido-obllongs (5 × 2 mm), plano-convexos, llargament atenuats en bec bífid, ornats de 8-10 nervis i d'una ala estreta i denticulada, aqueni el·lipsoide, plano-convex.

Geografia. — Prats humits, torberes i llocs pantanosos: Núria (Llen.!), al Capcir, Vall de Balceres; Montgrony, a Coma Armada (Sen.!), Montlluís i altres localitats frontereres (Gaut.); al Pireneu oriental (Husn.) — Maig-Jul.

Cárex *Schrèberi*

2,784. — *C. Schrèberi* Schrank.

(dedicada a Johann Christian Daniel Schreber, botànic alemany del segle XVIII, autor d'importants estudis sobre aquestes plantes.)

Rizoma llargament serpentejant, prim, tija d'1-4 dm, molt prima, obscurament triquetre, aspra a l'àpex, fulles molt estretes (0'5-1 mm d'ample), planes, acuminades, dentades, aspres, més curtes que la tija, espiga ovoido-obllonga, densa, composta de 3-6 espiguetes obllongo-lanceolades, dretes, femenines a l'àpex, bràctea inferior ovada, aristada, que no ultrapassa l'espigueta,

escames ovades agudes, groguenques, estretament hialines al marge i verdes a la carena, iguals als fruit, dos estigmes, utricles ovoido-obllongs,

plano-convexos, atenuats en bec bifid, ornats des del mig fins a l'àpex d'una ala estreta i ciliada denticulada, molt nervats al mig i poc als costats, rossos, petits ($3'5 \times 1'5$ mm), aqueni el·lipsoide, biconvex.

Geografia. — Llocs herbosos i arenosos: Comuna a la Cellerà (Cod.!) ; Montroig, a la Mare de Déu de les Roques (Sen.!) ; úniques localitats de què tenim notícia fins avui, però creiem que haurà passat per alt confosa amb la *C. chaetophylla* Steud.

Cárex brizoides

2,785. — *C. brizoides* L.

(perquè Linné hi volgué veure alguna semblança amb les gramínies del gènere Briza.)

Rizoma estolonífer, llargament serpentejant, tija de 2-5 dm, dreta, prima, triquetre, aspra superiorment, fulles generalment iguals a la tija, planes, d'1'5-3 mm d'ample, acuminades, aspres al marge, espiga oblonga, blanquinosa, composta de 5-9 espiguetes d'un blanc verdós, acostades, $\pm$ arquejades cap enfora, lanceolades, femenines a l'àpex, bràctea inferior escamiforme, molt més curta que l'espigueta, escames

lanccolades agudes, blanquinoses i amb la carena verda, més curtes que el fruit, dos estigmes, utricle lanceolat (4 mm), plano-convex, atenuat en bec bidentat, ornat des de la base fins a l'àpex d'una ala estreta i pestanyosa, aqueni ovoïdo-oblong, plano-convex.

Geografia. — Boscos i prats humits: Ceret i Arlés (Gaut.), Prades, Montlluís (Lap.) ; llocs fronterers de Marinyac (Lap., Husn.), Banyeres de Bigorra (Philippe, G. et G., Husn.) ; entre Cierp i Estenós (C. et S.) — Abr.-Maig.

Cárex paniculata

2,786. — *C. paniculata* L.

(per les epiguetes agrupades en panícula.)

Rizoma curt, cespitós, tija de 5-15 dm, dreta, robusta, rodejada, a la base, de beines brunes de les fulles destruïdes, triquetre, de cares planes, angles aguts i aspres a la part superior, fulles planes, carenades, de 4-6 mm, amples, aspres al marge, inflorescència paniculada, fluixa, composta d'espiguetes ovoïdes, masculines a l'àpex, bràctea ovada triangular, aristada, escames ovades acuminades, amplament escarioses, quasi iguals al fruit, tres estigmes, utricles

ovoido-triangulars, brunencs, drets, petits ($3 \times 1'5$ mm), *plano-convexos*, *atenuats en bec bidentat*, amb una ala estreta i denticulada en els dos terços superiors, feblement nervats a la base, aqueni ovoido-oblong, *plano-convex*.

Geografia. — Prats i paratges humits: Pla del Llobregat (Costa), Costabona (Lap., Compy., Gaut.); Montgrony, a Coma Armada; Cerdanya francesa, a S. Pierre (Sen.), prop de Montlluís (Bub., Gaut.), Vall d'Aran, d'Artiga de Viella a Pomeró (Llen.), Vall de Luchon (Zett.), Port de Viella (Lap.), Pla de Beret (C. et S.) — Maig-Jul.

Càrex vulpina

2,787. — *C. vulpina* L.

(del llatí *vulpinus*, de guineu, càrex de guineu, probablement per la forma de la inflorescència.)

Rizoma *cespitós*, amb arrels negres, llargues i poc nombroses, tija de 3-8 dm, dreta, robusta, triquetre, de cares còncaues i angles aguts, fortament aspres a l'apex, fulles planes, de 3-7 mil·límetres d'ample, aspres al marge, les superiors freqüentment iguals a la tija, espiga oblongo-cilíndrica, grossa, composta d'espiguetes nombroses, compactes, ovoides, masculines a l'apex, bràctea inferior setiforme, quasi igual a l'espiga, escames ovades, aristades, brunes o rosses, més curtes que el fruit, dos estigmes, utricles ovats, *plano-convexos*, de 5×2 mm, estesos divergents en la maduresa, nervats en ambdues cares, *atenuats en bec bífid* i aspre, verds o rossos, aqueni ovoido, *plano-convex*.

Geografia. — Prats i llocs humits: Litoral de Barcelona, a Can Tunis, Prat de Llobregat; Vallès, Bages, fins al Pireneu, sense ésser comuna = Cap a Sant Boi i a altres llocs del Pla del Llobregat (Costa), prop de Tarragona (Webb), Olot (Tex.) i més amunt, Empordà, Castelló, Banyoles (Vay.); Manresa, i altres llocs de Bages i del Berguedà (Puj. C.); prats inferiors, humits, del Pireneu central, sobretot a Luchon (Zett.), Lés, Sant Beat (C. et S.) — Maig-Jul.

Cárex muricata

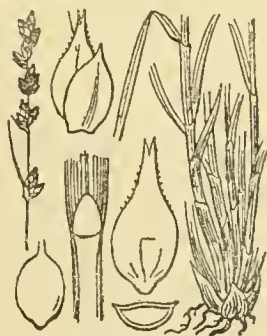
2,788. — *C. muricata* L.

(del llatí *muricatus*, cobert de pues, com els abriüls, alludint als glomèruls fructífers espinosos.)

Rizoma *cespitós*, amb arrels *brunes*, *curtes* i *abundants*, tija de 3-8 dm, *dreta*, *primeta*, *triquetre*, de cares planes, *aspra* a l'àpex, fulles planes, *estretes* (2-3 mm), *aspres* al marge, part de la lígula adherida al limbe *ovada lanceolada*, amb la vora *truncada*, que ultrapassa 1-2 mm el naixement del limbe, espiga *oblongo-cilíndrica*, *compacta*, composta de 4-9 espiguetes subglobu-

loses, *masculines a l'àpex*, bràctea inferior *ovada lanceolada*, terminada en una aresta herbàcia, escames *ovades lanceolades*, *cuspidades*, rosses, amb la carena verda, més curtes que el fruit, utricles *ovats*, *plano-convexos* (de 5 x 2 mm), *atenuats en bec bifid*, *solament nervats a la cara dorsal* i generalment a la base, estesos divergents en la maturitat, *súbero-esponjosos en llur meitat inferior*, aqueni *pedicellat*, *suborbicular*, *plano-convex*.

Geografia. — Comuna als prats, boscos i vores de camins, des del litoral al Pireneu: Pla de Barcelona, Vallès, Baix Empordà, Bages, Urgell, Vall de Ribes = els Prats de Rei (Puigg.), partit d'Olot (Costa, Tex.), la Celler (Cod.), Prats de Molló, Prats Balaguer (Gaut.); bastant comuna als prats secs i boscos de la zona baixa del Pireneu central, sobretot a Superbanyeres (Zett.), Llés, Marinyac (C. et S.) Abr.-Jul.

Cárex divulsa

2,789. — *C. divulsa* Good.; var. de l'anterior apud Fiori

(del llatí, *divulsus*, separat, apartat, per la inflorescència interrompuda, com trencada.)

Hom la diferencia de l'espècie anterior per les tiges generalment nombroses, *més primes* i *capbaixes*, per les fulles *quasi planes*, amb la part ligular adherida al limbe *ovada arrodonida*, de marge *més estret* (0'5 mm), per l'espiga *molt més llarga*, *cilíndrica*, composta d'espiguetes *més petites*, les inferiors *separades*, pels utricles *pàtulo-erectes*, *no divergents*, de parets *primes*,

ordinàriament nervats únicament a la base de la cara dorsal i per l'aqueni *més llarg que ample* i *plano-convex*.

Geografia. — Pastures seques i vores de camins d'una gran part del país: Litoral de Barcelona, Blanes i Baix Empordà; Vallès, Montserrat, Bages, des d'on puja fins a Berga i valls pirenenques = Vic (Masf.), Folgueroles (Puigg.), Olot, Sagaró, Castelló, etc., de l'Empordà (Vay.); valls inferiors del Pireneu central (Zett.), Marinyac, Sant Beat (Lap.) — Març-Juny.

Cárex leporina

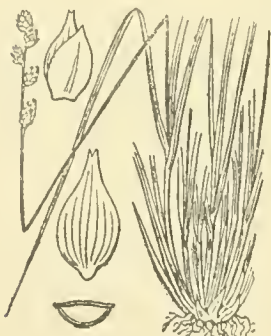
2,790. — *C. leporina* L.

(del llatí *leporinus*, de llebre, per la inflorescència com la cua d'una llebre; vegeu *C. vulpina*.)

Rizoma *cespitós*, oblic, tija d'1-6 dm, dreta, obscurament trígona, aspra a l'àpex, fulles planes, de 2-3 mm d'ample, un poc aspres al marge, curtetes, d'un verd bonic, espiga curta, composta de 4-8 espiguetes *transovoides*, *acostades* llevat, a vegades, la inferior, brunes, *masculines* a la base, bràctees escamiformes, lanceolades, les inferiors apiculades i, a vegades, terminades en punta foliàcia, escames ova-

des lanceolades, rosses o brunes, amb la carena verda, iguals al fruit, utricles *ovoido-lanceolats*, *circuits totalment d'una ala denticulada*, *nervats en ambdues cares*, *plano-convexos*, *atenuats en bec bidentat*, dos estigmes, *aqueu ovoido oblong*, *plano-convex*.

Geografia. — Llocs humits de les altes muntanyes: Montseny, prop de Santa Fe, entre els faigs; Sant Hilari; prats de Ribes; Núria, des del Pont de Crémals fins a Coma d'Eina = Prats de Molló, Coma de Tec, Rojar, Ripoll, Capsec, prop d'Olot (Vay.), Setcases, Vilallonga, Camprodon (Tex.), Montgrony, Puigllançada (Sen.), Ribera de Sotllo, a Vallferrera; i Martorell de la Selva (Font); Port de Benasc (Zett.), Montgarri (Timb.), Ribera de Viella i Port de Viella (Llen.) — Juny-Jul.

Cárex canescens

2,791. — *C. canescens* L.

(del llatí *canescere*, *canusir*, per la inflorescència esblanqueïda, com canosa.)

Rizoma *cespitós*, tija de 2-6 dm, dreta, prima, triquetre, aspra a l'àpex, fulles d'un verd glauc, planes, de 2 mm d'ample i iguals a la tija o més llargues, molt aspres a la part superior, espiga oblonga, *blanquinosa*, formada per 4-7 espiguetes *ovoides*, les inferiors un poc separades, *masculines* a la base, bràctees *esca-*
riosos, escames *ovades agudes*, *blanquinoses*, amb la carena verda, poc més curtes que el

fruit, utricles ovoido-lanceolats, petits ($2'5 \times 1'5$ mm), plano-convexos, finament nervats, atenuats en bec curt i bidentat, aqueni ovoide, plano-convex.

Geografia. — Torberes i prats humits: Salardú, Vall de Tredòs, vores torboses d'un llac a 1,900 m (Soulié!), Port de la Picada (Husn.), Bulú, Ceret (Compy.) — Maig-Juliol.

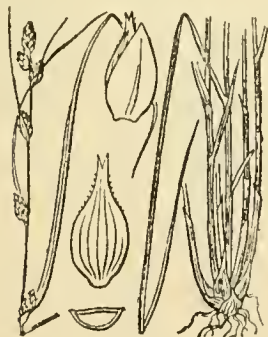
Cárex echinata

2,792. — *C. echinata* Murr. — *C. stellutata* Good.

(del llatí *echinatus*, eriçat, al·ludint a les infrutescències globuloses i amb els utricles bequeruts, com diminuts eriçons; *stellutata*, amb estrelletes, pels glomèruls fructífers com petites estrelles.)

Rizoma *cespitós*, tija d'1-4 dm, dreta o arquejada, prima, obscurament trígona, fulles planes o canaliculades, estretes (1-2 mm), rígides, aspres, particularment a l'apex, espiga curta (1-3 cm), formada per 2-5 espiguetes subglobuloses, separades, masculines a la base, bràctees escarioses, la inferior a vegades terminada en punta setàcia, més llarga que l'espigueta, escames ovades, subobtuses, escarioses al marge, almenys un terç més curtes que el fruit, dos estigmes, utricles ovoido-lanceolats, plano-convexos, groguenics o verdosos, divergents en forma d'estrella en la maturitat, atenuats en bec bífid i aspre, estretament marginats, molt nervats a la cara dorsal, poc o quasi llisos a la ventral, aqueni ovoide, plano-convex.

Geografia. — Prats humits i torberes: Terrassa; Montseny, abundant a Santa Fe; Núria = Morens (Vay.), Vall de la Tet i altres valls frontereres, fins a Prats de Molló i Cerdanya (Gaut.), Port de Benasc (Zett.), sota la Picada, Port de Viella (Ilen.!), Artiga (Bub.), Bossost i Portilló (Compñ.), Vall de Baños (Timb.), Lés (C. et S.) — Maig-Jul.

Cárex remota

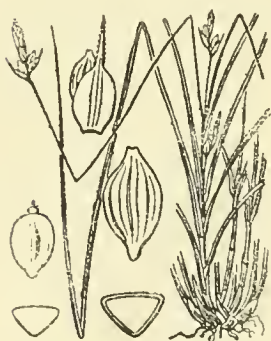
2,793. — *C. remota* L.

(per les espiguetes molt separades l'una de l'altra, *remotes*.)

Rizoma *cespitós*, tija de 3-6 dm, prima, a la fi $\pm$ capbaixa, obscurament trígona i aspra a l'apex, fulles llargues i estretes (1'5-2 mm), canaliculades, aspres al marge, espiga molt llarga i molt interrompuda, de raquis en zigzag, formada per 5-10 espiguetes ovoido-oblongues, sèssils, les 2-4 superiors acostades, les inferiors cada vegada més separades cap a la base de la inflorescència, verdoses o groguen-

ques, masculines a la base, les inferiors amb una bràctea foliàcia que ultrapassa la tija, escames ovades agudes, blanques verdoses, de carena verda, un poc més curtes que el fruit, utricles ovoido-oblongs, petits ($3'5 \times 1'5$ mm), drets, verdosos, plano-convexos, atenuats en bec bidentat, amb 5-7 nervis a la cara dorsal convergents al terç superior, dos estigmes, aqueni ovoide-lenticular.

Geografia. — Vores de reguerols i llocs humits: Frequent a Terrassa i a altres indrets del Vallès, Gualba, Sant Hilari = Tibidabo, Figueres, Llers, Molins (Sen.!) ; prats humits del Pireneu, a Coral, Molló, Camprodon, Olot, Sant Joan-les-Fonts (Vay.), Guillerics, Castanyadell (Masf.), prop de Girona (Bub.), Luchon (Zett.), Viella, Portilló (Lap.), ribera de Viella, Sant Joan de Toran, Borradors, Montgarri (Ilen.) — Maig-Juny.

Cárex ædipostyla

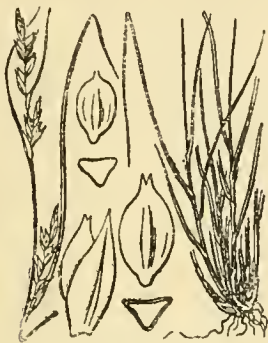
2,794. — *C. ædipostyla* Duv.-Jouve —
C. ambigua Link

(format del grec αἰδᾶω, inflar, πούς, peu, i στῆλος, estil, per la mamilla cònica que suporta la base de l'estil.)

Rizoma cespitos, tija quasi nulla, llargament ultrapassada per les fulles, que són d'un verd clar, arquejades cap enfora, planes o carenades, estretes ($1'5-2$ mm), aspres, espiguetes solitàries, andrògines, compostes d'1-3, rarament 4, flors femenines i 3-4 de masculines a l'àpex, portades per llargs peduncles basilar

filiformes, alguns d'aquests amb espigues exclusivament femenines, raquis de l'espiga en ziga-zaga i alat entre les flors femenines, totes les espigues sense bràctea, amb les escames femenines terminades en una llarga punta foliàcia molt aspra, ampleixicaules, sense la punta més curtes que el fruit, utricles ovoido-trígons, oblics, molt glabres, de cares trinèrvies, contrets en bec curi, aqueni trigon, terminat en una mamilla cònica.

Geografia. — Brugueres i terrenys secs i granítics de la regió mediterrània: Martorell de la Selva (Font!), Berga (Sen.), valls frontereres de la Tet, Bell-lloc, etc. (Husn., Gaut.) — Març-Maig.

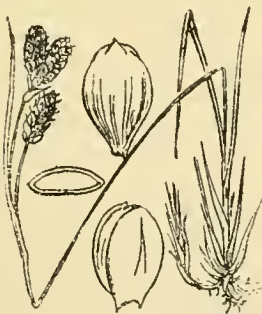
Càrex longiseta

2,795. — *C. Línkii* Schkuhr. — *C. longiseta* Brot.

(dedicada a Heinrich Friedrich Link, director del Jardí Botànic de Berlín en el segle XIX; longiseta, de cerres llargues, al·ludint a les bràctees primes i llargues.)

Rizoma cespilós, tija d'1-3 dm, molt prima, triquetre, llisa, fulles més llargues que la tija, molt estretes (a penes d'1 mm d'ample), canaliculades, carenades, quasi llises, 2-4 espigues situades envers l'àpex, primes, verdoses, andrògines, masculines a l'àpex, la inferior, generalment, sobre un peduncle que surt de la seva bràctea foliàcia més llarga que la tija, flors femenines poc nombroses i fluixament imbricades, escames femenines ovades lanceolades, acuminades, més llargues que el fruit, tres estigmes, utricles el·lipsoides triquetres, verdosos, drets, de cares subcònca-
ves, amb un nervi verd a cada cara lateral de manera que llur conjunt forma com una el·lipse, bec curt i bidentat, aqueni ovoide triquetre.

Geografia. — Boscos de pins i brucs de la regió mediterrània: Montalegre, Montcada; Terrassa, al bosc d'En Guitart; Montserrat; Cadaqués, cap a la Sabolla = Sobre Sarrià; Montalegre (Puj., C.); Coll-lliure, Port Vendres, Banyuls i altres localitats del Pirineu oriental (Lap., G. et G., Gaut., Husn.) — Abr.-Maig.

Càrex bicolor

2,796. — *C. bicolor* All. — *C. andrógyna* Balb.

(per les bràctees negres amb una banda mitjana blanquinosa: bicolor, de dos colors; andrógyna, per tenir l'espiga superior andrògina.)

Rizoma estolonífer, curtament serpentejant, tija de 5-15 cm, dreta, capbaixa, triquetre, de cares convexes, un poc aspra, fulles més curtes que la tija, estretes (1-2 mm), planes, acuminades, d'un verd pàl·lid, 2-3, rarament 4, espigues ovoido-oblongues, tacades de blanc i de bru en la maturitat, dretes, acostades, la superior andrògina, amb algunes flors masculines a la base, bràctea inferior ± embeïnadora, freqüentment més llarga que la tija, escames negroses, ovades arrodonides, iguals al fruit, dos estigmes, utricles blanquinosos, transovoido-

piriformes, attenuats a la base, biconvexos i sense nervis ni bec, aqueni trans-ovoide, comprimit, puntejat.

Geografia. — Vores dels llacs i llocs pantanosos de les altes muntanyes: Pastures de la Tour du Mir (Compy.) = Pireneus (Husn.); Pireneu central (Coste), Pireneu d'Aragó, prop del Llac d'Ip, a 2,100 m (Soulié!) — Jul.-Ag.

Cárex nigra

2,797. — *C. nigra* All.

(pel color negre de les espigues.)

Rizoma *cespitos*, tija d'1-2 dm, dreta, triquetre, *quasi llisa*, fulles un poc més curtes que la tija, de 3-4 mm d'ample, planes, un poc aspres al marge, 3-5 espiguetes ovoides, *negroses*, subsessils, acostades en capítol subglobulós, la superior andrògina, masculina a la base, bràctea inferior foliàcia, *no embeinadora*, *quasi igual a la tija*, escames *ovades lanceolades*, d'un *púrpura negrós* amb la carena *vermellosa*, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *nigro-purpuris* voretats de groc, *transovoides trígons*, llisos, amb bec curt i bidentat, aqueni *ovoide trígon*.

Geografia. — Pastures humides de les altes muntanyes: Núria, Cerdanya, Rocabrúna, Freixenet, Coll de Morens (Vay.); cadena fronterera del Canigó a la Vall de l'lo, confins d'Andorra (Gaut.), Nonfonds (Sen.), sota Penyalblanca, la Renclusa, Port de Benasc (Zett.), Port de la Picada (Bub.), Castanesa (Timb.), Vall de Tredòs (C. et S.), Pic Blanc, dels Alts Pireneus (Baron de Diendoné!) — Jul.-Ag.

Cárex atrata

2,798. — *C. atrata* L.

(del llatí *atratus*, *ennegrit*, pel color de les espigues.)

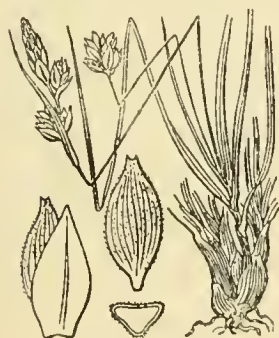
Rizoma *cespitos*, tija d'1-4 dm, dreta, capbaixa, triquetre, *llisa o poc aspra*, fulles més curtes que la tija, linears acuminades, planes, de 3-5 mm d'ample, un poc aspres al marge, 3-5 espigues *oblongues*, d'un *púrpura fosc*, *quasi negre*, pedunculades, a la fi penjants, la superior andrògina, masculina a la base, bràctea superior foliàcia, *no embeinadora*, freqüentment més llarga que la tija, escames *ovades*

Ciperàcies.

G. 739 - Càrex.

lanceolades, nigropurpúries amb la carena bruna, iguals al fruit, tres estigmes, utricles *ovoides subtrígons*, bruns, puntejats, *atenuats pels dos caps*, bec *curt, bidentat*, aqueni *ovoide trígon*.

Geografia. — Pastures i roques humides de les altes muntanyes: Núria, Coma de Vaca, Cerdanya (Vay.); cadena fronterera del Canigó, a les Valls d'Eina i Planers, Cambradases, Prats-Balaguer (Gaut.); Vall de l'lo, Carlit, llac de Lanós (Husn.). Port de Benasc, prop de Castanesa (Timb.), Viella (Tex.), les Malcides (Philippe, Husnot). — Jul.-Ag.

Càrex Halleriana

2,799.—C. Halleriana Asso—C. gynó-basis Vill.

(dedicada a Albrecht von Haller, cèlebre botànic suís del segle XVIII; del grec γυνή, gineceu, βάση, base, per tenir les espigues femenines basilars.)

Rizoma *cespitós*, tija d'1-3 dm, dreta, capbaixa, nua, molt prima, *trígona*, un poc aspra, fulles planes, carenades o canaliculades, de 2-3 mm d'ample, aspres, espiga masculina terminal, subsèssil, oblonga, tacada de bru i de blanc, 2-5 espigues femenines *ovoides* o *globu-*

loses, fluïxes, *pauciflores*, de les quals 1-3, subsèssils, neixen pròximes a l'espiga masculina i les altres sobre llargs peduncles filiformes ± basilars, bràctea inferior breument embeinadora, terminada en punta herbàcia, a vegades més llarga que la tija, escames *ovades lanceolades, acuminades* o *mucronades*, blanques al marge i a la carena en llur part superior, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *transovoides trígons*, breument *pubescents*, fortament nervats, de bec curt i escotat, aqueni pedicellat, *trans-ovoide trígon*, terminat en una petita columna que porta l'estil.

Geografia. — Muntanyes i boscós àrids dels terrenys calcaris: Al litoral, Vallès, Sant Llorenç del Munt; Bages, fins al Berguedà, Cadaqués = Montjuïc, Vallvidrera (Costa), els Prats de Rei (Puigg.), Olot (Tex.), Manresa, Sallent, Berga, Cardona, etcètera (Puj., C.), litoral de Girona, fins a Segaró (Vay.), Figueres, Llers, Molins (Sen.), Prats de Molló, de Coll-lliure a Cervera (Gaut.); Pireneu oriental, fins a la zona alpina (Husn.). — Març-Abr.

Càrex depressa

2,800. — *C. depressa* Link — *C. basilaris* Jord.

(del llatí *depressus*, *deprimit*, de poca talla, perquè Link fundà l'espècie sobre exemplars migrats; *basilaris*, *basilar*, per les espigues ginobàsiques.)

Rizoma *cespitós*, tija d'1-4 dm, dreta, prima, triquetre, aspra a l'àpex, fulles més curtes que la tija, planes, estretes (2-4 mm), glabres, aspres, d'un verd groguenc, espiga masculina terminal *oblongo-claviforme* i 2-4 espigues femenines *ovoido-oblongues*, multiflores, denses, pedunculades, 1-2 superiors pròximes a l'espiga masculina i 1-2 inferiors *ginobàsiques*, bràctecs embeinadores, foliàcies, escames *transovades*, rosses amb la carena verda, aristades, d'aresta aspra, més llarga que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-ellipsoides*, *pedicellats*, trígons, de cares convexes i obscurament *nervades*, amb tres nervis més llargs i més marcats, atenuats en bec escotat, bruns, *pubescents*, aqueni *ellipsoide* trígons, terminat en una columna curta que porta l'estil.

Geografia. — Bosc frescos del litoral i de la zona inferior: Vessant N del Turó de Montcada i Serra del Tibidabo = Vallvidrera (Puj., C.), Anglès (Cod.!), Gualba (Font); Alts Pireneus (Coste). — Abr.-Maig.

Càrex mixta

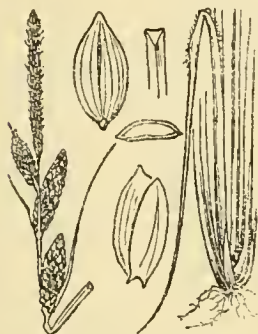
2,801. — *C. mixta* Miégev.

(de *mixtus*, *mesclat*, perquè tantost té totes les espigues *unisexuals* com en té alguna d'*andrògina*.)

Rizoma *cespitós*, tija de 15-25 cm, penjanç, prima, blana, obtusament trígona, llisa, solament fullosa a la base, fulles molt més curtes que la tija, canaliculades, carenades, d'uns 2 mm d'ample, aspres, una espiga terminal d'un sol sexe i una altra de *ginobàsica* llargament pedunculada i més freqüentment tres espigues subsessils aglomerades, les inferiors *ovoides* i *femenines*, la superior *ovoido-oblonga*, més llarga, amb algunes flors femenines a l'àpex o al mig o enterament femenina, bràctea embeina-

dora, contreta en punta fina que pot igualar l'espiga, escames *ovades agudes*, brunes, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-ellipsoides*, llargament *pubescents*, *obscurament nervats*, *atenuats en bec curt i bidentat*, aqueni *ovoido-ellipsoide*, terminat en una petita *columna estilífera*.

Geografia. — Llocs humits de la zona alpina del Pireneu: Puigmal, Noufonts; Montgrony, a Collroig (Sen.!) — Juny-Jul.

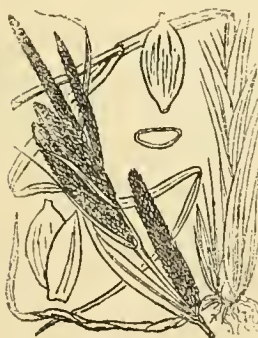
Cárex stricta

2,802. — C. stricta Good. — C. melanochloros Thuill.

(del llatí *strictus*, *rígid*, que no es doblega, al·ludint a la rigidesa de la tija; *melanochloros*, del grec *μελας*, *negre*, i *χλωρός*, *verd*, per les bràctees florals de color fosc amb una faixa verda al mig.)

Rizoma *cespitos*, tija de 4-10 dm, dreta, robusta, triquetre, amb dues cares còncaues, aspra, fulles més curtes que la tija, planes o canaliculades, de 2-3 mm d'ample, aspres, de beines *filamentoses*, 1, més rarament 2, espigues masculines cilíndriques, 2-4 espigues femenines subsessils, dretes, *frequentment masculines a l'àpex*, bràctea *no embeinadora*, més curta que la tija, escames *lanceolades, obtuses*, brunes, iguals al fruit o més curtes, dos estigmes, utricles *ellipsoides comprimits*, *atenuats pels dos caps*, amb el bec molt curt, enter, amb 5-9 nervis que arriben a l'àpex, aqueni *ovoide arrodonit, lenticular*.

Geografia. — Vores de reguerols i paratges pantanosos: Arlés, Sant Llorenç dels Cerdans (Compy.); rara al Pireneu (Bub.) — Abr.-Jul.

Cárex acuta

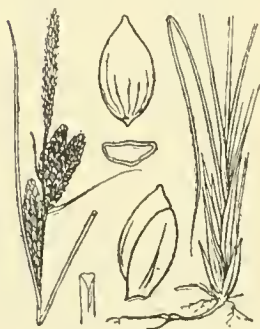
2,803. — C. acuta L.

(per les fulles agudes.)

Rizoma *estolonífer, serpentejant*, tija de 4-10 dm, dreta, capbaixa en la floració, triquetre, aspra a l'àpex, fulles generalment més curtes que la tija, planes, de 3-5 mm d'ample, aspres, de beines *no filamentoses*, 2-3 espigues masculines i 3-4 de femenines penjants en la florescència, cilíndriques, breument pedunculades, alguna vegada masculines a l'àpex, bràctees *no embeinadores*, les 2-3 inferiors més llargues que la tija, escames *oblengo-lanceola-*

des, obtuses, brunes amb la carena verda, més curtes que el fruit, dos estigmes, utricles ovoides, plano-convexos, glaucescents, amb 5-9 nervis poc marcats i acabats en un bec curt i enter, aqueni ovoide, plano-convex.

Geografia. — Vores de llacs, canals i recs: Roses, Castelló, Sant Pere Pescador (Vay.); litoral fronterer, d'Argelès a Cervera (Gaut.) — Maig-Juny.

Cárex vulgaris

2,804. — C. vulgaris Fries — C. caespitosa Good., non L. — C. Godenoughii Gay

(per ésser una espècie comuna en gran part d'Europa; dedicada a Samuel Goodenough, botànic anglès del segle passat, autor d'importants treballs sobre els Carex d'Anglaterra.)

Rizoma estolonífer, tija de 2-5 dm, dreta, primeta, triquetre, aspra a l'àpex, fulles quasi iguals a la tija, d'un verd glauc, planes o canaliculades, estretes (1-2 mm), aspres, beïnes no filamentosos, 1, rarament 2, espigues masculines linears oblongues i 2-4 de femenines dretes, oblongues o cilíndriques, sèssils, freqüentment curtes, acostades, brunes, negres o verdoses, bràctees no embeinadores, la inferior que no ultrapassa la tija, escames ovades oblongues, obtuses, negreses, més curtes que el fruit, dos estigmes, utricles el·lipsoïdes, plano-convexos, amb el bec molt curt, feblement nervats a la base, d'un verd glauc o rossos, petits (2'5 x 1'5 mm) i disposats en sis rengles, aqueni ovoide arrodonit, lenticular.

Geografia. — Torberes i llocs pantanosos, principalment de les muntanyes: Vall de Núria i altres valls immediates, Coll de Pal = Litoral i interior, en paratges humits (Costa), Vic (Masf.), Vall de Ribes (Isern!), Perafeu, la Presta, Costabona (Compy.); cadena fronterera, del Canigó a la Vall d'Err, Cerdanya, confins d'Andorra (Gaut.), Capeir, Cambradases (Sen.), Castanesa, la Renclusa, Benasc, Luchon (Zett.), Montgarri (Timb.), Coma Gireta, Aubert, Marimanya, etc. (Ilen.), Liat (C. et S.) — Abr.-Jul.

2,805. — C. Reuteriana Boiss. — C. vulgaris Fries var. Reuteriana Boiss.

(dedicada per Boissier al seu company Guillaume Reuter, director del Jardí Botànic de Ginebra.)

Es molt afí a l'anterior, del qual hom la diferencia per la tija més prima, per les espigues femenines més tènues, cilíndriques, la inferior breument pedunculada, per les escames oblongo-linears, iguals al fruit i pels aquenís madurs *el·lipsoides comprimits*, atenuats pels dos caps, estriats i terminats en un bec curt, enter i negre (*Prodromus Fl. Hisp.*, III, p. 122).

Geografia. — Raríssima a la Vall de Prats (Gaut.); Vall de Castanesa (Timb.) Juliol.

2,806. — C. hispida Willd.

(del llatí *hispidus*, *híspid*, al·ludint als petits pèls rígids de l'utricle.)

Cárex hispida

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija de 5-10 dm, dreta, robusta, obtusament trígona, lliça, fulles glauques, planes, carenades, llargues, amples (8-10 mm), acuminades, rígides, molt aspres, beines inferiors d'un bru rogenc, filamentoses, 2-6 espigues masculines cilíndriques, llargues, 3-4 espigues femenines tacades de blanc i de bru, dretes, molt denses, gruixudes, sèssils o bé la inferior breument pedunculada, bràctea inferior foliàcia, més llarga que la tija, breument embeinadora, escames lanceolades, aristades, d'un bru rogenc amb la carena blanquinosa, denticulades superiorment, més llargues que el fruit, tres estigmes, utricles transovoides subtrígons, grossos (5×3 mm), d'un verd blanquinós, híspids en llurs cares i pestanyosos al marge i a la meitat superior, feblement nervats a la cara dorsal, terminats en bec curt i escotat, aqueni transovoide trígon, d'un bru vermellós.

Geografia. — Vores de les aigües ± estanyades de la regió mediterrània: Horta de Lleida, cap a Gardeny, abundant = Tarragona, desembocadura del Francolí (Sen.!); llacuna de Porqueres, Banyoles (Vay.); Pireneu oriental (Husn.), litoral de Salces i alguna altra localitat fronterera (Gaut.) — Juny.

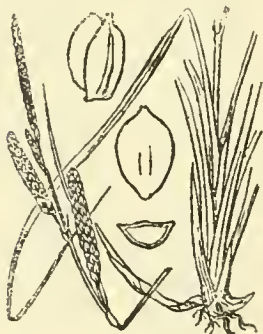
Càrex glauca

2,807. — *C. glauca* Murr.

(*pel color glauc de la planta.*)

Rizoma *estolonífer* i *serpentejant*, tija de 2-6 dm, dreta o penjant, obscurament trígona, llisa o lleugerament aspra, fulles *glaques*, rígides, més curtes que la tija, planes o carenades, de 3-4 mm d'ample, aspres, 2-3 espigues masculines linears oblongues, agudes, 2-3 espigues femenines cilíndriques, negreses, $\pm$ pedunculades, penjants en la maturitat, bràctea inferior breument embeinadora, *foliàcia*, quasi igual a la tija, escames *ovades obtuses* i *apiculades*, brunenques, de carena verda, més curtes que el fruit o quasi iguals a ell, tres estigmes, utricles *ovoides comprimits*, *glabres*, *rugosos*, bruns o negres, *enerves*, terminats en bec curt, aqueni *transovoide trígona*, gris blanquinós.

Geografia. — Boscos ombrívols i vores dels corrents, des del litoral al Pireneu: Pla de Barcelona; Terrassa, Obac, Sant Llorenç del Munt, etc., al Vallès; Bages, Berguedà, Vall de Ribes = Vic (Masf.), Olot (Tex.), la Cellera (Cod.!) — Abril-Juny.

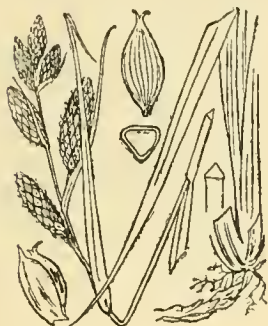
Càrex serrulata

2,808. — *C. serrulata* Biv. — *C. glauca* Murr. var. *serrulata* Husn.

(*per la punta denticulada de les escames floríferes, que recorda una serreta.*)

Sumament afí a l'anterior, pot ésser distingida especialment per les espigues femenines *dretes*, breument pedunculades, per les escames *ovades lanceolades*, contretes en *punta verda* i *denticulada*, iguals al fruit o més llargues, i pels utricles *el·lipsoides*, llisos o lleugerament aspres.

Geografia. — En iguals llocs que l'anterior, amb la qual hom la confon, i més freqüent: Al Vallès, al peu de Sant Llorenç del Munt, Caldes de Montbui = Montjuïc, Vallvidrera, Montcada (Costa), Tibidabo (Sen.!), cap als Prats de Rei, Orpí pr. d'Igualada (Puigg.!), Olot (Vay.), Sallent (Puj., C.) — Abr.-Juny.

Càrex ripària

2,809. — *C. ripària* Curt. — *C. crassa* Ehrh.

(del llatí ripa, la riba, perquè és planta ribe-
renca; de crassus, gruixut, dens, al·ludint a la
gruixa de les espigues.)

Rizoma estolonífer i serpentejant, tija de 6-12 dm, dreta, molt robusta, triquetre, d'an-
gles $\pm$ aspres, fulles glaucescents, planes,
molt amples (8-15 mm), aspres al marge, 3-5
espigues masculines cilíndrico-el·lipsoides, gros-
ses, brunes, amb les escames totes cuspidades,
2-4 espigues femenines cilíndriques, compac-
tes, un poc separades, dretes o esteses, la superior subsèssil, la inferior pe-
dunculada, bràctea inferior no embeinadora, foliàcia, que iguala o ultrapassa
la tija, escames lanceolades, aristades, d'un bru rogenc, blanquinoses a la
base de la carena, generalment més llargues que el fruit, tres estigmes,
utricles ovoïdo-cònics, d'un bru rogenc (5 x 2 mm), d'angles arrodonits, con-
vexos en ambdues cares, multinervats, atenuats en bec curt i bifid, aqueni
ovoïde globulós, trígono.

Geografia. — Vores d'aigües estancades i corrents: Castelló d'Empúries = La
Pinya, pr. d'Olot (Vay.), Vilasacra, cap a Castelló (Sen.), Martorell de la Selva
(Font!), Riumors (Queralt!); litoral fronterer, entre Argelés i Leucata (Gaut.);
prop de Tarragona (Webb) — Maig-Juny.

Càrex acutiformis

2,810. — *C. paludosa* Good. — *C. acu-
tiformis* Ehrh.

(de palus, paludis, el pantan, perquè es fa als
llocs humits; acutiformis, que té l'aspecte de
la *C. acuta*.)

Rizoma estolonífer i serpentejant, tija de 5-10 dm, dreta, triquetre, d'angles aguts i as-
pres, fulles glaucescents, planes, de 5-8 mm
d'ample, aspres al marge, 2-4 espigues femeni-
nes cilíndriques i compactes, dretes, distants,
la superior subsèssil, la inferior pedunculada,
bràctees no embeinadores, foliàcies, iguals a la
tija o més llargues, escames estretament lanceolades, d'un bru rogenc amb

la carena verda, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-trígons*, *comprimits*, drets, d'un verd lívid o bruns, *nervats*, contrets en *bec curt* i *escolat*, aqueni *transovoide trígon*, gris o bru.

var. *Kochiana* Husn. — *C. Kochiana* DC. — Escames femenines *lanceolades*, llargament *cuspidades*, més llargues que el fruit, utricles ovats.

Geografia. — Vores de pantans i recs de la regió mediterrània: Castelló d'Empúries, a 1 km al N de la població = Vilarnadal (Sen.!, in Hb. Cad.), Coll-lliure, al Pla de les Forques (Gaut.); Vall de Luchon (Zett.), Marinyac (Lap., Jourtau, ex Coste) — Maig-Juny.

N. B. La planta de l'Empordà pertany a la var. *Kochiana* Husn.

Cárex filiformis

2,811. — *C. filiformis* Good.

(Goodenough no féu sinó emprar el nom de Linné: *C. filiformis*, que aquest autor aplicà al *Cyperoides sylvaticum tenuifolium* d'Scheuchzer, per tant *filiformis* deu al·ludir a la tenuïtat de les fulles.)

Rizoma *serpentejant*, tija de 5-10 dm, dreta, prima, rígida, subtrígona, llisa o aspra a l'àpex, amb beines rogenques o brunes a la base, fulles *filiformes*, canaliculades, amples de 0'5-1 mm, quasi iguals a la tija, glaucescents, rígides, aspres, glabres, 1-3 espigues masculines

primes, brunes, i 2-3 espigues femenines oblongues, distants, dretes, subsèssils, bràctees filiformes, la inferior breument embeinadora, igual a la tija, escames *ovades lanceolades*, breument *mucronades*, brunes, amb la carena verda, més curtes que el fruit, utricles *ovoides subtrígons*, grisos, nervats, molt *peluts*, atenuats en *bec curt* i *bífid*, aqueni *transovoide trígon*, terminat en un estil flexuós a la base.

Geografia. — Llocs torbosos de les altes muntanyes: Salardú, Vall de Tredòs, marges torbosos d'un llac, als 1900 m alt. (21 jul. 1913, leg. Soulié!).

N. B. La considerem nova per a Espanya.

Càrex hirta

2,812. — *C. hirta* L.

(del llatí *hirtus*, *pelut*, *pels utricles pilosos*.)

Rizoma llargament serpentejant, tija de 2-8 dm, dreta, llisa, aspra entremig de les espigues, fulles i beines *peludes*, *planes*, amples de 3-8 mm, aspres al marge, 2-3 espigues masculines, primes, acostades, amb les escames pubescents, 2-3 espigues femenines oblongues, dretes, separades, pedunculades, bràctea inferior llargament embeinadora, igual a la tija o més llarga, escames *ovades*, *aristades*, blanquinoses amb la carena verda, més curtes

que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-cònics*, *pilosos ericats*, verds, rosos o purpurescents, *fortament nervats*, atenuats en un bec *profundament bifid*, aqueni *ovoide trigon*, atenuat a la base.

var. *hirtiformis* Husn. — *C. hirtiformis* Pers. — Fulles, beines i utricles glabres o glabrescents.

Geografia. — Paratges arenosos humits, vores de recs: Terrassa, Montcada i altres llocs del Vallès; entre Sils i l'Entroncament; Sant Hilari; Ribes = Cap a Tortellà, pr. Olot (Tex.); Coral, Olot, Guillerries, Agullana, de Roses a Llançà (Vay.); Puigreig, Berga (Puj., C.), la Cellera (Cod.!) ; Montlluís, Cambradases, Vall d'Eina (Lap.); Castellseràs, rara (Loseos!), prop de Luchon (Zett.). La var. *hirtiformis* Husn., a Irlívia (Sen.!) — Maig-Jul.

Càrex vesicària

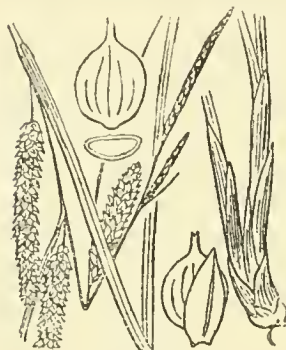
2,813. — *C. vesicària* L. — *C. inflata* Huds.

(del llatí *vesicarius*, *vesicular*, *per la forma inflada dels utricles*; *inflata*, *per la mateixa raó*.)

Rizoma serpentejant, oblic, tija de 4-10 dm, dreta, triquetre, d'angles aguts i aspres, fulles planes, de 4-8 mm d'ample, groguenques, aspres al marge, que igualen o ultrapassen la tija, 2-3 espigues masculines oblongo-cilíndriques, denses, separades, la superior subsèssil, la inferior $\pm$ pedunculada, bràctea inferior no embeinadora, foliàcia, tant o més llarga que la

tija, escames *lanceolades acuminades*, d'un groc pàl·lid, verdoses a la carena, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-cònics*, *vesiculosos*, *glabres*, *rossos*, *nervats*, atenuats en un bec llarg i llis, profundament bifid i amb les dues puntes divergents i denticulades interiorment, aqueni *transovoide subglobulós*, *trigon*.

Geografia. — Vores d'estanys i reguerols: Plana de Puigmorens i llacs del Carlit (Marc. d'Aymerich, ex Gaut., Husn.), prats de Montlluís (Lap.), Melles, estany d'Ulls, rara (Jourtau, ex C. et S.); rara al Pireneu i regió mediterrània (Husn.) — Maig-Jul.

Cárex ampullacea

2,814. — *C. ampullacea* Good. — *C. rostrata* With.

(d'ampullaceus, ampullaci, al·ludint a la forma dels utricles, que recorda la d'una ampolla; rostrata, de rostrum, bec, pels utricles bequeruts.)

Rizoma serpentejant, tija de 3-6 dm, dreta, trígona, d'angles obtusos i llisos, fulles glaucescents, canaliculades, de 2-4 mm d'ample, aspres al marge, quasi iguals a la tija, 2-3 espigues masculines linears, primes, acostades, 2-3 espigues femenines oblongo-cilíndriques, denses, separades, la superior subsèssil, les altres $\pm$ pedunculades, bràctees no embeinadores, foliàcies, tant o més llargues que la tija, escames lanceolades, rosses, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles ovoides subglobulosos, vesiculosos, d'un groc clar, divergents en la maduresa, nervats, contrets en bec llis breument bifid, aqueni ovoide trígona, mucronat.

Geografia. — Vores de reguerols i aigües estancades: Montlluís (Bub.), Cerdanya francesa, a la Llacuna, Pla de Barís (Gaut.); Capcir i Saint Pierre (Sen.), Port de Pallars, Aiguamoix, Beret, Ribera de Ruda (Llen.); entre la Renclusa i les geleres de les Maleïdes (Zett.).

Cárex montana

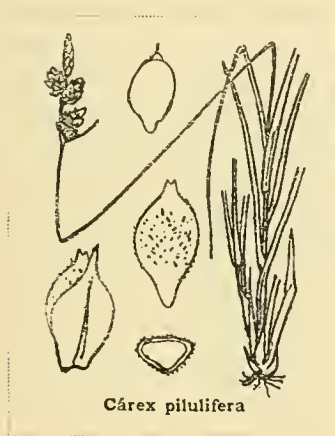
2,815. — *C. montana* L. — *C. collina* Willd.

(perquè es fa a muntanya; collina, pròpia de les collades.)

Rizoma cespitos, gros, oblic, ramificat, tija d'1-3 dm, dreta, arquejada o inclinada, prima, subtrígona, llisa o lleugerament aspra a l'àpex, fulles planes, carenades, blanques, d'1-3 mm d'ample, aspres al marge, tan llargues com la tija, beines inferiors purpúries, 1 espiga masculina cilíndrico-claviforme, 1-3 espigues femenines ovoides globuloses, acostades, pauci-

flores, sèssils, bràctea inferior no embeinadora, *membranosa, aristada*, escames *transovades, mucronades o escotades*, d'un vermell bru o negres, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *el·lipsoides trígons, pedicellats*, pubescents, *nervats*, atenuats en *bec curt i escotat*, aqueni ovoide trígon, terminat en una columna estilífera cilíndrica.

Geografia. — Boscos, pastures i paratges àrids: Baga de Segalers, al Berguedà, sobre el tronc d'un faig; torrents de Núria = Berga, muntanya de Queralt (Puj., C.); roques calcàries del Pireneu, Coll de Morens, Freixenet, Baget, Bassegoda, Mare de Déu del Munt, Olot, Costabona, Vidrà, Besora, Montseny (Vay.), Prats de Molló (Gaut., Husu.) — Abr.-Juny.

2,816. — *C. pilulifera* L.

(de pilula, piloteta o boleta, i fero, porto, per les espigues femenines arrodonides.)

Rizoma *cespitós*, tija d'1-3 dm, dreta i després arquejada pèndula, prima, triquetre, aspra a l'àpex, fulles un poc glaucescents, més curtes que la tija, d'1-3 mm d'ample, aspres al marge, espiga masculina solitària, linear oblonga, brunenca, 2-4 espigues femenines *ovoido-globuloses*, sèssils, acostades, denses, pauciflores, bràctea inferior no embeinadora, *enterament foliàcia*, akenada, generalment més curta que la tija, *escames ovades, agudes, mucronades, rogenques*, blanquinoses al marge i verdes a la carena, iguals al fruit o poc més llargues, tres estigmes, utricles *transovoides piriformes, pubescents* sobretot a l'àpex, *enerves*, contrèts en *bec curt i escotat*, aqueni *transovoide trígon* amb una columna cònica terminal.

Geografia. — Boscos, costers secs i brugueres: Molt rara a la regió mediterrània, Arlés, Ceret, Sant Llorenç dels Cerdans (Compy.), Vall d'Aran, Benasc, Castanesa (Villiers, ex Colm.), Bielsa (Campo); alguna localitat fronterera del Pireneu central (Bub.) — Abr.-Maig.

Cárex ericetórum

2,817. — *C. ericetórum* Poll. — *C. ciliata* Willd.

(del llatí *ericetum*, lloc plantat d'*Erica*, el bruc, perquè sol fer-se a les brugueres; *ciliata*, de *ciliatus*, *ciliat*, per tenir els utricles pubescents.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija d'1-3 decímetres, ascendent, prima, subtrígona, llisa o un poc aspra a l'àpex, fulles glaucescents, més curtes que la tija, rígides, planes, de 2-3 mil·límetres d'ample, aspres, espiga masculina solitària, claviforme, bruna grisenc, 1-2, rarament 3 espigues femenines ovoides, sèssils, acostades, bràctea inferior no embeinadora, negrosa, membranosa, curta, aristada, escames transovades, arrodonides a l'àpex, brunes rogenques, blanques escarioses al marge, iguals al fruit, tres estigmes, utricles transovoides piriformes, pubescents, grisos rogenques, enerves, petits, de bec curt i escotat, aqueni transovoide trígona, terminat en una petita columna estilífera.

Geografia. — Brugueres i pastures seques dels terrenys silicis: Solaneta de Costabona (Vay., Bub., Xatart, Gaut.), Valls de Llo, Carença i Eina (Gaut., Husu.), muntanyes de Núria (Vay.) — Abr.-Maig.

Cárex tomentosa

2,818. — *C. tomentosa* L. — *C. filiformis* Thuill., non Good.

(pels utricles tomentosos.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, prim, tija de 2-4 dm, dreta, prima, triquetre, aspre a l'àpex, fulles més curtes que la tija, d'uns 2 mm d'ample, planes, glaucescents per sota, aspres al marge, espiga masculina solitària, linear, d'un bru rossenc, 1-3 espigues femenines oblongo-cilíndriques, acostades o, a vegades, separades, sèssils, la inferior breument pedunculada, bràctea inferior no embeinadora, foliàcia, estesa, tan llarga com la tija, escames ovades, mucronades, brunes, més cur-

tes que el fruit, tres estigmes, utricles *transovoides subglobulosos*, *pubescents*, *blanquinosos*, a la fi rossos, *enerves*, terminats en un *bec molt curt*, *escotat*, aqueni *transovoide trígon*, grisenc, amb una petita columna estilífera terminal.

Geografia. — Boscos i pastures dels terrenys calcaris: Vall de Ribes, enfront del Balneari Montagut, 13 agost 1896 *legi* (Vid. Pau, qui considera aquesta planta nova per a la flora espanyola) = Llocs fronterers o pròxims a la frontera de l'altra banda del Pireneu, Molitg de Conflent (Gaut.), Tolosa (Timb.), Vall del Querol (Compy.), Bosc Negre, del Llaurentí, a l'Ariege (Lap.).

N. B. La planta de Ribes és diferent del tipus per: *squamis brevioribus*, *planta humilis*, *sec.* Pau.

2,819. — *C. húmilis* Leyss.

(del llatí *humilis*, modest, de poca alçària, per la seva curtedat.)

Cárex húmilis

Rizoma *cespitós*, *gruixut*, tija *curta* (5-10 mil·límetres), filiforme, dreta o ascendent, *fleixuosa triquetre*, *aspra* a l'apex, fulles *filiformes*, *canaliculades* (1 mm d'ample), *aspres*, *molt més llargues que la tija*, freqüentment arquejades a l'apex, espiga masculina solitària, oblonga, blanquinosa, 2-4 espigues femenines distants que ocupen *quasi tota la longitud de la tija*, molt petites, bi- o triflores,

pedunculades i incluses dins llurs beines, bràctea inferior *membranosa*, blanquinosa, de limbe curt, lanceolada o bé obtusa i mucronada, escames *ovades orbiculars*, *mucronades*, rogenques, blanquinoses al marge i a la carena, més curtes que el fruit o iguals a ell, tres estigmes, utricles *transovoides piriformes*, breument *pubescents*, *nervats*, de *bec molt curt*, truncat, aqueni *transovoide piriforme*, amb una petita columna estilífera terminal.

Geografia. — Boscos i prats dels terrenys calcaris: A l'Obac, caní de la Portella, Montserrat, Gavà = Llers, Vidrà, Besora, comuna al Lluçanès, muntanya del Corb, Rocabruna, Coll de Mallem, Sant Joan de les Abadesses, Segaró, Empordà (Vay.), els Prats de Rei (Costa), Puigreig, Merlès, Casserres, Serrateix, Cardona, l'Espanyola, Avià, Berga (Puj., C.), el Miracle (Marcet!), Coll de Jou (Compñ.!), frontera d'Aragó i Catalunya (Loscos!), Artesa de Segre (Maluquer, ex Font), Ripoll (Sen.), roques de Viella (Lap.) — Març-Maig.

Càrex Griolétii

2,820. — *C. Griolétii* Roem., in Schk.
— *C. grisea* Viv.

(dedicada a Griolet, notable recollector de plantes de Gènova a començaments del segle passat.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija de 4-6 decímetres, dreta, triquetre, aspra a l'àpex, fulles iguals a la tija, *glauques* per sota, planes, rígides, de 4-5 mm d'ample, aspres al marge, espiga masculina solitària, lineal, llarga (3-6 centímetres), d'un bru clar, 4-5 espigues femenines ovoido-oblongues, distants, denses, pedunculades, la inferior amb *peduncle* llarg, bràctea inferior embeinadora, foliàcia, més llarga que la tija, bràctees *ovades lanceolades*, agudes, mútiques o mucronades, *hialines*, verdes a la carena, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *transovoides trígons*, *verds blanquinosos*, erigits superiorment, poc nervats, amb bec curt i escotat, aquesni *transovoide trígon*, amb columna estilífera terminal.

Geografia. — Llocs herbosos humits: Tirons d'Argentona, prop dels reguerols (Sen.), 10 juny 1917 legít.

Càrex praecox

2,821. — *C. praecox* Jacq. — *C. verna* Chaix

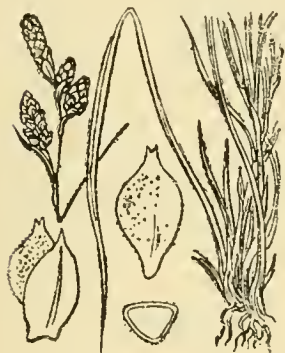
(del llatí *praecox*, *precoç*, perquè floreix en començar la primavera; *verna*, de *vernus*, *primaverat*.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija d'1-3 decímetres, dreta o ascendent, prima, trígona, llisa o aspra a l'àpex, fulles generalment més curtes que la tija, planes, carenades, de 2-3 mm d'ample, aspres, espiga masculina solitària, *cilíndrica claviforme*, rossa, 1-3 espigues femenines ovoido-oblongues, acostades, denses, subsessils o la inferior pedunculada, bràctea inferior breument embeinadora, membranosa, terminada en punta foliàcia alenada, escames *ovades*, *mucronades*, d'un bru rogenc amb la carena verda, iguals al fruit o més llargues,

tres estigmes, utricles *transovoides* *trígons*, *enerves*, contrets en *bec curt* i *escotal*, aquení *transovoide* *trígon*, terminat en una petita copa estilífera.

β elatior Asch. — *C. umbrosa* Host. — Tiges més llargues, primes, fulles iguals o més llargues que la tija.

Geografia. — Boscos i prats secs: Montseny, Vidreres, Sant Hilari, Núria, Rasos de Peguera = Puigreig, Merlès, Queralt i l'Espunyola, al Berguedà (Puj., C.!), Costabona, Rocabruna, Camprodou, Olot, Guillerics (Vay.), Vilatorra, Vie (Masf.), Prats de Molló, Vall d'Eina (Lap.), Cerdanya i confins d'Andorra (Gaut.), Vall de l'Hospital de Benasc i al Port, Castanesa (Zett.). La *β elatior* Asch. i la monstruositat *sicyocarpa* Lab., d'utricles *cucurbitiformes*, tocant a Gualba, al peu del Montseny — Març-Jul.

Cárex polyrrhiza

2,822.—*C. polyrrhiza* Wallr. — *C. umbrosa* Hoppe, non Host.

(del grec πολύς molt, i ῥίζα, arrel, perquè, essent *cespitosa*, fa un bon pa d'arrels.)

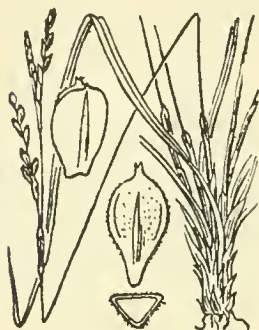
Rizoma *cespitós*, no *estolonífer*, tija de 3-5 decímetres, dreta, prima, triquetre, llisa o aspra a l'àpex, fulles tan llargues com la tija o més, planes, carenades, de 2-3 mm d'ample, aspres, espiga masculina solitària, cilíndrica claviforme, 1-3 espigues femenines ovoido-oblongues, acostades, subsèssils o la inferior pedunculada, bràctea inferior embeinadora, membranosa a la

base, de limbe foliàci, curt, escames *ovades mucronades*, brunes amb la carena verda, un poc més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *el·lipsoïdes* *trígons*, *pubescents*, *enerves*, contrets en *bec llarguet* i *bidentat*, aquení *transovoide* *trígon*, *truncat* a l'àpex, terminat en una petita columna estilífera. Difereix essencialment de la *C. praecox* pel rizoma *cespitós* i el *bec* de l'utricle més llarg.

Geografia. — Boscos ombrosos humits: Pirineu oriental, a la Vall del Tec, Cerdanya, Vall d'Eina, Montlluís (Gaut., Husn.); muntanyes de Núria (Vay., amb dubte); Port de Viella, a 1800 m (Soulié!) — Abr.-Jul.

2,823. — *C. digitata* L.

(per les espigues com digitades.)

Càrex digitata

Rizoma *cespitós*, tija d'1-3 dm, dreta, prima, subtrígona, nua, llisa, fulles tan llargues com la tija, planes, de 2-4 mm d'ample, bastant llises, espiga masculina solitària, linear, *ultrapassada* per la femenina superior, 2-3 espigues femenines un poc separades i *digitades*, dretes, linears, fluïxes, amb 5-8 flors, bràctees embeïnadores, membranoses, rogenques, la inferior molt més curta que l'espiga, escames *transovades espatulades*, *sinuades* i *mucronades* a l'*àpex*, rogenques o blanques escarioses al marge, amb la carena verda, iguals al fruit, tres estigmes, utricles *transovoides trígons*, pubescents, *enerves*, *contrets en bec curt* i *escotal*, aqueni *transovoide piriforme*, *groguec*.

Geografia. — Boscos ombrívols de les muntanyes: Sant Llorenç del Munt, a la Vall de Santa Agnès; Montserrat, no escassa al Torrent dels Avellaners = Mura (Font), Merlès, Bosc de Ginebret, Gironella, Olban, Casserres, l'Espunyola (Puj., C.!), Olot, Vidrà, Collsacabra, Segaró (Vay.), muntanya de Cabrera (Sen.!), Prats de Molló (Gaut.), Vall de l'Hospital (Zett.) — Abr.-Maig.

2,824. — *C. ornithópoda* Willd. — *C. pedata* All., non L.

(del grec *ὀρνιθόπους*, *peu d'ocell*, per les espigues femenines generalment en nombre de tres i com digitades; *pedata*, de *pedatus*, *proveït de peus*, per la panícula en forma de *peu d'ocell*.)

Càrex ornithópoda

Hom la diferencia de l'anterior per les seves menors proporcions, amb la tija de 8-15 cm, espigues femenines de 4-6 flors que igualen totes l'espiga masculina, llevat, a vegades, la inferior, *acostades*, *subdigitades*, *divergents* i *arquejades cap enfora*, peduncles curts, *no exerts de les bràctees*, utricles *pubescents*, més llargament *atenuats* a la base i més estretament *transovoides*, escames sensiblement més amples, més curtes que el fruit, *ovades*, no transovades.

Geografia. — Costers calcaris: Bosc de Ginebret i Capolat, al Berguedà (Puj., C.!), prats oubrívols de la Mare de Déu del Coral, Molló, Espinelves (Vay.) Vall del Tce,

Ciperàcies.

G. 739 - Cárex.

a Costabona, i cadena fronterera de Prats; Cerdanya, a la Vall d'Eina (Gaut.), Prats de Molló (Lap.), Vall de l'Hospital, Port de Benasc, Peuyablanca, Castanesa (Zett.) Abr.-Maig.

Cárex capillaris

2,825. — *C. capillaris* L.

(per les tiges, i sobretot els peduncles, molt prims, gairebé capillars.)

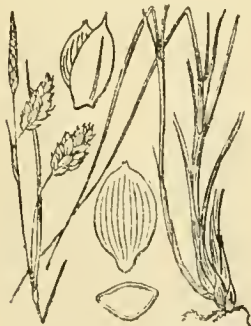
Rizoma *cespitos*, curt, tija d'1-2 dm, dreta, molt prima, llisa, fulles d'un verd bonic, planes, estretes (1-2 mm), aspres, més curtes que la tija, espiga masculina solitària, linear, molt petita, freqüentment ultrapassada per l'espiga femenina superior, 2-3 espigues femenines acostades, llevat, a vegades, la inferior, portades per peduncles molt fins i a vegades arquejats, petites, linears oblongues, fuixes (5-10 flors),

bràctea inferior foliàcia i llargament embeinadora, més llarga que l'espiga, escames oblongues obtuses, mucronades, d'un bru pàl·lid, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles el·lipsoides trígons, brunencs, estipitats, enerves, amb el bec curt, truncat obliquament, aquení ovoide trígons, gris.

Geografia. — Pastures humides de les altes muntanyes: Cerdanya, Tour du Mir, Canigó (Husn.), Vall d'Eina (Bub.), Núria, al turonet immediat al «Cafè», Vall d'Eina (Sen.!), bastant rara a la zona alpina del Pireneu central, com a Marboré i a algun altre lloc (Zett.) — Juny-Ag.

2,826. — *C. limosa* L.

(del llatí *limus*, llot, perquè viu en llocs humits o enllotats.)

Cárex limosa

Rizoma *estolonífer*, amb fibres radicals llanudes, tija de 2-5 dm, dreta, prima, triquetre, quasi llisa, fulles glaucescents, tan llargues com la tija, plegades i carenades, a vegades planes, estretes (1-2 mm), aspres a l'àpex, espiga masculina solitària, linear, rossa, 1-2 espigues femenines ovoido-oblongues, poc separades, d'un púrpura negrós, sobre peduncles filiformes estesos o recorbats en la maduresa, bràctea inferior foliàcia, biauriculada, poc o gens embeinadora, més curta que la tija, escames ovades mucronades, d'un vermell negrós, blanquinoses a la ca-

tea inferior foliàcia, biauriculada, poc o gens embeinadora, més curta que la tija, escames ovades mucronades, d'un vermell negrós, blanquinoses a la ca-

Ciperàcies.

G. 739 - Cárex.

rena i a la base, iguals al fruit o més llargues, tres estigmes, utricles *ovoido el·lipsoides*, d'un verd glauc o blavencs, convexos en ambdues cares, *nervats*, atenuats en un bec curt i escotat, aqueni *transovoido trígon*.

Geografia. — Pantans torbosos : Salardú, a la Vall de Tredòs, vores torbosos d'un llac, a 1900 m alt. (Soulié, 21 jul. 1913 *legit!*).

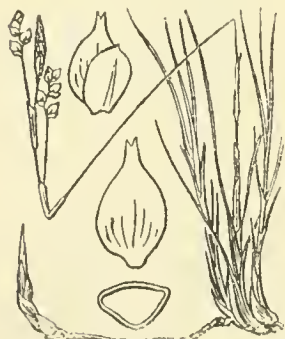
Cárex nítida

2,827. — *C. nítida* Host. — *C. obesa* G. et G., non All.

(del llatí *nitidus*, *nítid*, pels utricles nets de pèl i lluent.)

Rizoma *estolonífer*, *serpentejant*, tija d'1-3 decímetres, dreta, prima, triquetre, aspra a l'àpex, fulles més curtes que la tija, glauques, arquejades cap enfora, rígides, planes, carenades, d'1'5-2 mm d'ample, espiga masculina solitària, linear oblonga, 1-3 espigues femenines *ovoides* o bé *ovoido-oblongues*, dretes, denses, la superior subsèssil, la inferior $\pm$ distant i separada, bràctees embeinadores, rosses, escarioses al marge, la inferior bi-auriculada, terminada en punta estreta herbàcia, escames *ovades apiculades*, vermelloses, verdes a la carena, blanques al marge, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoides subglobulosos*, lluent, *nervats*, rossos, atenuats en un bec curt i bidentat, aqueni *ovoide subglobulós*, *trígon*.

Geografia. — Pastures seques i pedregoses : Terrassa, alzinars de l'Obac, r., 25 abr. 1883 = Manllén, Esquirol (Sen.!), Seva (Font!); Vall d'Aran, a Ruda, a 2000 m (C. et S.) — Abr.-Juny.

Cárex alba

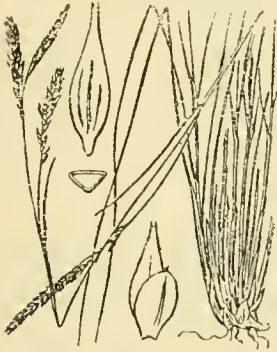
2,828. — *C. alba* Scop. — *C. argétea* Chaix

(per les bràctees blanques, com argentades.)

Rizoma *estolonífer*, *prim*, llargament *serpentejant*, tija de 15-30 cm, dreta, molt prima, llisa, fulles d'un verd pàl·lid, iguals a la tija o més llargues, molt estretes (a penes d'1 mm), planes o canaliculades, aspretes, espiga masculina solitària, linear, freqüentment ultrapassada per la superior de les femenines, aquestes en nombre de 2-3, linears oblongues, acostades, petites, fluïxes, amb 3-6 flors, finament i llar-

gament pedunculades, bràctees embeinadores, blanques escarioses, argentades, afil·les, escames ovades, acuminades, blanques escarioses com les bràctees, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles ovoides subglobulosos, blanquinosos o d'un bru negrós en la maturitat, nervats o canaliculats, concrets en un bec curt i escariós a l'àpex, aqueni el·lipsoide trígon.

Geografia. — Boscos i pastures dels terrenys calcaris: Berguedà, abundant a la Baga de Ginebret; Puigreig, escàs (Puj., C.!); Manlleu, a la Font Tosca; Tuixén, prop del Port del Comte (Sen.!); Pireneu oriental, Corberes (Husu.) — Abr.-Jul.

Càrex tenuis

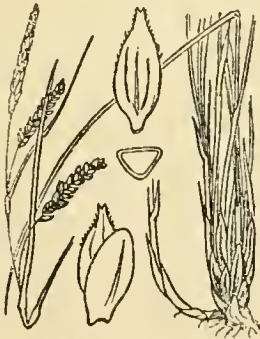
2,829. — *C. tenuis* Host. — *C. brachystachys* Schrank

(per la tenuïtat de les seves tiges i fulles; brachystachys, del grec βραχὺς, curt, στάχυς, espiga, dit així perquè Schrank va descriure l'espècie amb exemplars molt magres, d'espigues curtes.)

Rizoma cespitós, tija de 2-4 dm, filiforme, dreta, inclinada a l'àpex, llisa, fulles nombroses, iguals, freqüentment, a la tija, molt estretes, setàcies, involutes, aspres a l'àpex, espiga masculina solitària, prima, linear fusiforme,

i 2-3 espigues femenines separades, linears, fluïxes, penjants sobre peduncles capil·lars, bràctea inferior embeinadora, de limbe setaci i més curt que l'espiga, escames ovades, mucronades, brunes, amb la carena verda, el doble més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles trígono-lanceolats, verdosos, feblement nervats, atenuats en bec bastant llarg, bífid, aqueni transoïdoide trígon, estipitat.

Geografia. — Roques humides de les muntanyes calcàries: B ordelet, prop de la Manera (Compy.), Valls de la Tet i de Prats-Balaguer; Bielsa, Marboré, al Pireneu central (Husu.); Pireneus (Coste) — Juny-Jul.

Càrex ferruginea

2,830. — *C. ferruginea* Scop. — *C. Scopoliana* Willd.

(de ferrugineus, de color de rovell, al·ludint al de les espigues; dedicada a Giovanni Antonio Scopoli professor de botànica de Pavia en el segle XVII, autor de la Flora carniolica.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija de 2-5 decímetres, dreta, penjant a l'àpex, obscurament trígon, quasi llisa, fulles planes, de 2 mm d'ample, aspres, espiga masculina solitària, ferruginosa, prima, cilíndrica, d'escames transovades, 2-3 espigues femenines separades,

linears oblongues, *penjants*, llargament *pedunculades*, fluixetes, bràctees embeinadores, foliàcies, escames *ovades oblongues*, les inferiors obtuses, les superiors agudes o mucronades, totes brues rogenques, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-oblongs*, bruns ferruginosos, pestanyosos superiorment al marge, atenuats en *bec curt i escotat*, feblement *nervats*, aqueni *transovoide trígon*, atenuat a la base.

Geografia. — Pastures humides de les altes muntanyes: Vall d'Eina (Compy.); molt rara al Pireneu, Carlit (Husn.), Pireneu oriental (Coste) — Juny-Jul.

Cárex frigida

2,831. — C. frigida All. — C. spadicea Schkuhr, non Roth.

(*de frigidus, fred, perquè viu en llocs freds, a les altes muntanyes.*)

Rizoma *estolonífer i serpentejant*, tija de 2-6 decímetres, dreta, fullosa, trígon, llisa, aspra entremig de les espigues, fulles planes, carenades, de 2-4 mm d'ample, aspres al marge, més curtes que la tija, espiga masculina a vegades andrògina, oblonga, bruna, 2-5 espigues femenines cilíndriques bastant denses, al principi dretes, a la fi *penjants*, la superior acostada

a la masculina i sèssil, les altres de cada vegada més separades i pedunculades, bràctea inferior embeinadora, foliàcia, llarga, però no tant com la tija, escames *lanceolades linears*, agudes, brunes rogenques, de carena blanquinosa, molt més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *fusiformes trígons*, llargs i estrets (6 × 1 mm), bruns rogenes, feblement *nervats*, insensiblement atenuats en *bec bifid i pestanyós*, aqueni *el·lipsoidal trígon*, llargament *estipitat*.

γ *pyrenaica* Christ — C. *sphaerica* Lap. — Planta més robusta però de menor talla, fulles més amples (3-5 mm), espigues femenines més grosses. *ovoides o subglobuloses*, utricles més amples, amb el bec quasi llis.

Geografia. — Llocs humits de les altes muntanyes: Núria, des del Salt de l'Aigua = Muntanyes de Núria, torrents de Noufons i de Mulleres, Roca de la Melé (Sen.), Morens (Vay.), Vall del Tec, solaneta de Costabona, Cerdanya, confins d'Andorra (Gaut.), Prats de Molló, Vall d'Eina (Husn.), Ports de la Picada i de Benasc, la Renclusa, Castanesa, les Malèides (Zett.), Ports de Salau, Bielsa (Bub.), Montartó (C. et S.) La γ *pyrenaica* Christ, al Port de la Picada. — Jul.-Ag.

Càrex sempervirens

2,832. — *C. sempervirens* Vill. — *C. ferrugínea* Schk., non Scop.

(perquè les fulles resten verdes tot l'hivern, fins que neixen les noves.)

Rizoma *cespitos*, no estolonífer, tija de 3-5 decímetres, dreta, subtrígona, llisa, fullosa a la base, fulles planes, de 2-3 mm d'ample, aspres, més curtes que la tija, espiga masculina solitària, ferruginosa, *oblonga*, 2-3 espigues femenines, rarament una de sola, *oblongues, dretes, fluixetes*, pedunculades, bràctea inferior embeinadora, foliàcia, més curta que l'espiga, *escames lanceolades*, obtuses o agudes, brunes ferruginoses, voretades de blanc, de carena groguenca, més curtes que el fruit, tres estigmes, *utricles oblongo-lanceolats* (5-6 × 1'5 mm), bruns ferruginosos, *feblement nervats*, atenuats en un bec llarg i bífid, *pestanyós* aqueni *transovoide* *trígon*, *atenuat* a la base i *arrodonit* a l'àpex.

Geografia. — Pastures de les muntanyes calcàries: La Perxa, Vall d'Eina, Carença (Compy., Husn.); bastant comuna al Pireneu central, Ports de Benasc i de la Picada, la Renclusa (Zett.), Port de la Picada, Salau, Bassivé (Bub.), al peu de la Picada, Port de Viella (Llen.!), Pla de Beret (C. et S.) — Jul.-Ag.

Càrex panicea

2,833. — *C. panicea* L.

(de panicum, panís, per haver-lo comparat amb aquesta graminia.)

Rizoma *estolonífer*, tija de 2-5 dm, dreta, subtrígona, llisa, fulles *glaucescents*, planes, de 2-4 mm d'ample, aspres a la part superior, espiga masculina solitària, *oblongo-linear*, brunenca, dreta o, alguna vegada, reflexa, 1-3, generalment 2, espigues femenines *oblongo-cilíndriques*, distants, ± pedunculades, dretes, fluixetes, bràctees foliàcies, embeinadores, amb la beina estreta i aplicada, de limbe quasi igual a l'espiga, *escames ovades lanceolades, acuminades*, brunes rogenques, amb la carena verda, escarioses al marge, més curtes que el fruit, tres estigmes, *utricles ovoide-trígons*, contrets en bec curt i truncat, *obscurament nervats*, aqueni *transovoide* *trígon*, ros o bru.

Geografia. — Boscos i prats humits: Berga, a Santa Maria; Montgrouy, al Coll Roig; Núria (Sen.!), Valls de la Tet, de Prats-Balaguer i d'Eina; Cerdanya, cap a Montlluís; Coll de Puigmorens (Gaut.), prats de Montlluís (Lap.), Capeir (Lap., Bub.); Superbanyeres, la Renclusa i al pen del Port de Benasc (Zett.), Port de Viella (Len.!). — Maig-Jul.

Càrex olbiensis

2,834. — *C. olbiensis* Jord.

(perquè fou descobert a l'antiga Olbia, les illes Hieres, a la Provença.)

Rizoma *cespitos*, curt, gruixut, tija de 3-6 decímetres, dreta, prima, triquetre, llisa, fulles glaucescents, planes, de 5-8 mm d'ample, aspres, espiga masculina solitària, cilíndrica, prima, 2-3 espigues femenines distants, oblongues, dretes, $\pm$ pedunculades, fluïxes, amb 6-12 flors, bràctees foliàcies, la inferior embeïnadora, que iguala, freqüentment, la tija, escames *ovades* aristades, blanquinoses, de carena

verda, un poc més llargues que el fruit, tres estigmes, utricles *transovoides* *trígons* (5 $\times$ 2'5 mm), rossos, *atenuats a la base*, contrets en *bec oblic*, curt i *obliquament truncat*, *denticulat*, *multinerviats*, aqueni *transovoide* *trígon*, *deprimit*.

Geografia. — Boscos ombrívols, secs: Serralada litoral, a Montalegre, prop de la Font; Gualba, cap a l'estació del f. c.; Matadepera, al peu de Sant Llorenç del Munt; Obac; Sant Pere Sacama, prop de l'estació d'Olesa, abundant = Sobre Sarrià; Sant Llorenç del Munt (Puj. C.); Tibidabo, i entre Tiana i la Coureria (Seu.!), Sant Feliu de Guíxols, cap a Tossa (Bub.); Aiguafreda, el Figueró (Font); l'Albera, a Cervera (Gaut.) — Maig-Juny.

Càrex depauperata

2,835. — *C. depauperata* Good. — *C. ventricosa* Curtis

(del llatí *depauperatus*, *depauperat*, per les espigues femenines amb molt poques flors, com empobrides; *ventricosus*, *ventrut*, al·ludint als utricles molt desenvolupats.)

Rizoma *cespitos*, curt, tija de 3-8 dm, dreta, prima, obscurament *trígona*, llisa, fulles planes, relativament estretes (3-4 mm), aspres, les inferiors amb beines d'un púrpura bru, espiga masculina solitària, linear, bastant llarga i 2-4 de femenines *ovades* *oblongues*, pauciflores (3-

Ciperàcies.

G. 739 - Cárex.

6 flors), *dretes, distants*, la superior subsèssil, les altres pedunculades, sobretot la inferior, bràctees foliàcies, més llargues que l'espiga, la inferior llargament embeinadora, escames *ovades mucronades*, blanques escarioses, de carena verda i aspra, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoides-trígons*, molt grossos (8.9×3 mm), verds o bruns, *nervats*, contrets en un bec llarg, *plano-convex, bidentat* i llis, aqueni *transovoide trígon*, gros.

Geografia. — Boscos i selves : L'Albera, a la Vall de l'Agli, Argelès (Gant., Husn.) Maig-Jul.

Cárex strigosa

2,836. — *C. strigosa* Huds. — *C. leptostachys* Ehr.

(del llatí *strigosus*, magre, escanyolit, per les espigues femenines molt primes i amb poques flors; *leptostachys*, del grec *λεπτός*, prim, i *στάχυς*, espiga, pel caràcter esmental.)

Rizoma estolonífer, serpentejant, tija de 4-8 decímetres, dreta, penjant a l'àpex, prima, subtrígona, llisa, fulles d'un verd fosc, planes, blanques, de 4-10 mm d'ample, aspres al marge, espiga masculina solitària, linear, rossa, i 3-5 de femenines linears, penjants, primes, fluïxes,

distants, la superior subsèssil, les altres sobre peduncles cada cop més llargs, bràctees foliàcies, embeinadores, la inferior, generalment, més curta que la tija, escames *lanceolades agudes*, blanques escarioses o rogenques, amb una ampla carena verda, tres estigmes, utricles *fusiformes trígons*, verds i després rossos, de 3.5×1 mm, *insensiblement atenuats en bec blanc*, llis, molt curt, *obscurament nervats*, aqueni *el·lipsoide trígon*.

Geografia. — Boscos humits: Ribes, Camprodon; muntanyes ombrívols prop d'Olot (Vay.); Pireneu septentrional, molt rara (Bub.) — Maig-Juny.

N. B. Amb tot i que Vayreda, «fundant-se en la descripció i en exemplar de bona procedència», creu que es tracta, realment, d'aquesta espècie, sospitem que la planta catalana ha estat confosa amb la següent, a la qual és molt afí, ja que, segons Husnot, la *C. strigosa* Huds. hom no la troba, a França, més avall de Lió. Altrament, mai no havem observat, a Ribes, sinó la *C. silvatica* Huds.

2,837. — *C. silvática* Huds.

(de *silvaticus*, *selvàtic*, perquè sol fer-se en llocs emboscats.)

Cárex silvática

Difereix essencialment de la *C. strigosa* Huds., a la qual és molt afí, pel rizoma *cespitos* i per les fulles *més estretes* (3-6 mm), per l'espiga masculina solitària o per *tenir-ne més d'una* (5-6), les *inferiors* i, a vegades la *femenina superior*, andrògines, amb les escames *ovades cuspidades*, *més curtes* que els fruits, pels utricles *ovoido-trígons*, *més grossos* (5 x 1'5 mil·límetres), *enerves* o amb 1-2 nervis *sortits*

dels angles laterals, a causa de l'*abultament de la cara interna*.

β *polyarrhenostachya* Cad. — Espigues masculines en nombre de 5-6, les inferiors freqüentment andrògines.

Geografia. — Llocs selvosos: Serralada litoral, Montalegre, Tibidabo, Montserrat, Montseny, Ribes = Vallvidrera, Sant Medir (Puj., C.!), la Celler (Cod!); Sant Hipòlit; Mauleu, a la Font Tosca (Sen.!), Moià, Gualba (Font); Prats de Molló, Ceret, Murallars (Compy); valls inferiors i subalpines del Pireneu central, Superbanyeres, Vall de l'Hospital. La β *polyarrhenostachya* Nob., als boscos de Bruguers, sobre Gavà, enfront de Can Mas, 2 abril 1907 *legi*.

2,838. — *C. Pseudo-Cyperus* L.

(*ψευδοκύπερος*, és un nom de Dioscòrides, fals *Cyperus*, aplicat a aquesta espècie per Rembert Dodoens i acceptat per Linné com a específic.)

Cárex Pseudo-Cyperus

Rizoma *cespitos* i *curt*, tija de 5-10 dm, robusta, dreta, triquetre, de cares còncaves, molt aspra, fulles d'un verd groguenc, planes, carenades, de 6-10 mm d'ample, que ultrapassen, generalment, la tija, molt aspres, espiga masculina solitària, oblongo-cilíndrica, rossa, les femenines en nombre de 3-6, cilíndriques, acostades, pròximes a la masculina, pedunculades i *penjants* en la maturitat, grans (4-6 cm), denses, bràctees foliàcies, *més llargues* que la tija exceptuant la inferior, breument embeinadores, escames *linears alenades*, blanques verdoses, pestanyoses aspres i iguals al fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-lanceolats*, verds, *fortament nervats*, *reflexos en la maturitat*, arque-

jats, de $5-6 \times 1-1'5$ mm, convexos en ambdues cares, atenuats pels dos caps i terminats en bec llarg, bífid i lleugerament aspre, aqueni el·lipsoide trígona, petit.

Geografia. — Vores d'aigües estancades: Bastant comuna a Castelló d'Empúries (Llen.!), Fortianell (Queralt!); Pireneu oriental, llocs fronterers de Salces, Canet, Saut Cebrià i Argelès (Husn.); vores de la Garona (Lap.) — Maig-Jul.

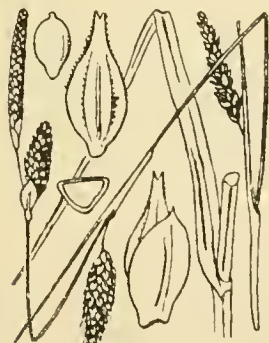
Cárex pèndula

2,839. — *C. pèndula* Huds. — *C. màxima* Scop.

(*de pendulus, pèndul, per les espigues penjants; maxima, per la seva talla molt elevada.*)

Rizoma *cespitós*, tija de 6-12 dm, dreta, robusta, triquetre, llisa llevat de la part corresponent a la inflorescència, fulles, generalment, glauques pel revers, molt grans (les més grans del gènere), *linears lanceolades*, planes, de 10-15 mm d'ample, amb tres nervis més sortits que no pas els altres, espiga masculina, generalment, solitària, cilíndrica, llarga, i 4-6 de femenines arquejades pèndules en la maturitat, la superior subsèssil, les altres cada vegada més llargament pedunculades, bràctea inferior llargament embeinadora, foliàcia, freqüentment més llarga que la tija, escames lanceolades, mucronades, brunes verdoses, més curtes que el fruit, tres estigmes, utrícles el·lipsoïdes trígones, verdosos, enerves, petits (3×1 mm), amb bec curt i escotat, aqueni transoïdoide trígona.

Geografia. — Boscos humits, sèquies i vores de recs: Freqüent a Terrassa, Mata-depera i altres llocs del Vallès = Montalegre (Compü.), Tibidabo (Sen.), Vallvidrera, Sallent (Puj., C.), Moià (Font), la Cellera (Cod.), Girona (Bub.), Olot, Guilleries, Empordà, Mollet (Vay.), Ceret, Arlés (Gaut.) — Maig-Jul.

Cárex binervis

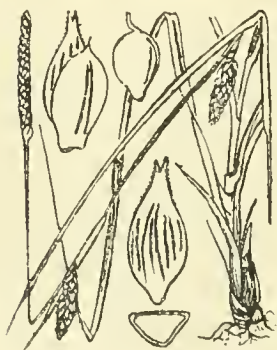
2,840. — *C. binervis* Smith

(*perquè els utrícles no mostren sinó dos nervis molt marcats.*)

Rizoma *cespitós*, tija de 4-8 dm, dreta, trígona, llisa, fulles galucescents, de 3-6 mm d'ample, aspres, de lígula oposada al limbe, oblonga, espiga masculina solitària, llarga, cilíndrica, d'un bru fosc, i 2-4 de femenines oblongues cilíndriques, de 2-3 cm, separades, dretes, denses, pedunculades, bràctees foliàcies, embeinadores, més curtes que la tija, escames ovades, mucronades, d'un bru fosc, més curtes

que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoides subtrígons*, de $4 \times 1'5-2$ mm, bruns, tacats de roig, més foscos a la maduresa, amb un nervi prominent a cada cara lateral, disposats de manera que entre ambdós tracen una el·lipse, els altres nervis menys destacats, *bec bífid*, *pestanyós aspre*, aqueni *transovoide trígon*, atenuat a la base i terminat per una columneta *recta i molt curta*. Port de la *C. dístans* L.

Geografia. — Landes i pantans de la part occidental: Des del Pirineu al Pas de Calais; prats humits de les valls inferiors del Pirineu central, al llarg de la Garona, bastant comuna (Zett.), Marinyac (Lap.) — Maig-Juny.

Cárex dístans

2,841. — *C. dístans* L.

(per tenir les espigues molt distants, separen les unes de les altres.)

Rizoma *cespitós*, *oblic*, tija de 3-6 dm, dreta, *trígona*, llisa, fulles *glaucescents*, planes, de 3-6 mm d'ample, aspres al marge, de lígula, oposada al limbe, *oblonga*, espiga masculina solitària, *linear oblonga*, i 2-4 de femenines també *oblongues*, molt distants o separades, dretes, denses, curtament pedunculades, bràctees embeïnadores, la inferior foliàcia i més llarga que l'espiga, escames *ovades*, *mucronulades*, *denticulades a l'apex*, brunes rogenques, de carena verda, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *ovoido-trígons*, de $4-5 \times 2$ mm, grocs verdosos, puntejats de roig o de bru, drets, amb 4-3 nervis a cada cara lateral, contrets en *bec bífid*, *denticulat pestanyós*, aqueni *transovoide trígon*, terminat en una columna estilífera *arquejada, obliqua*.

Geografia. — Prats humits i estanyats: Al litoral, Can Tunis, Castelfelers; tot el Vallès, Bages, Ribes, entre Lloret i Tossa = Pla de Barcelona (Costa), comuna de Manresa a Berga (Puj., C.), Olot, Lluçanès, Segaró i tot l'Empordà (Vay.), Molins (Sen.), la Cellera (Cod.), Fontpedrosa (Gant.) — Maig-Juny.

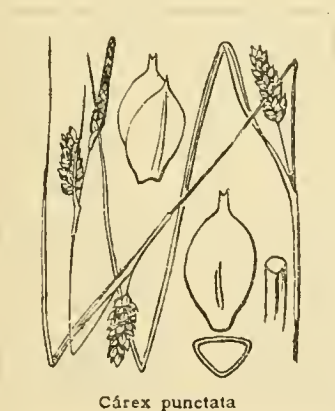
2,842. — *C. Hornschuchiana* Hoppe-
C. Hostiana DC.

(dedicada a Christian Friedrich Hornchuch, botànic alemany del segle XIX, bridleg meri-tíssim; Nicolaus Thomas Host, botànic vienès, autor de la Flora Austríaca, 1827-31.)

Rizoma cespitos, un poc serpentejant, tija de 3-6 dm, dreta, obscurament trígona, quasi llisa, fulles glaucescents, planes, de 2-3 mm d'ample, aspres al marge, de lígula, oposada al limbe, curta i truncada, espiga masculina solitària, prima, linear oblonga, d'un bru pàl·

lid, i 1-3 de femenines distanciades, dretes, ovoido-oblongues, denses, la inferior pedunculada, la superior subsèssil, bràctees embeinadores, foliàcies, més curtes que la tija, escames ovades agudes, brunes rogenques, blanques escario-ses al marge amb la carena verdosa, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles ovoides inflats (4 × 1'5 mm), drets, convexos en ambdues cares, ner-vats, contrets en bec llarg, bífid i llis, aqueni transovoide trígon.

Geografia. — Prats pantanosos i torbosos: Prat de Llobregat (Sen., Cad., ex Coste); Perafeu, Prats de Molló, Montlluís (Lap.); Pireneu central, a Montejón (Zett.) — Maig-Juny.

2,843. — *C. punctata* Gaud.

(pels utricles puntejats.)

Rizoma cespitos, tija de 2-6 dm, dreta, sub-trígona, molt llisa, fulles d'un verd pàllid, planes, de 3-5 mm d'ample, aspres a l'àpex, de lígula, oposada al limbe, curta i truncada, espiga masculina solitària, linear, peduncula-da, i 2-4 de femenines ovoido-oblongues o ci-líndriques, separades, pedunculades, dretes, bràctea inferior foliàcia, llargament embeina-dora, escames ovades mucronades, d'un groc pàllid o rogenques, amb la carena verda, més

curtes que el fruit, tres estigmes, utricles ovoides inflats, puntejats, lluent, enerves, atenuats en bec llis, curt, bidentat, aqueni transovoide trígon. Dife-reix de la *C. distans*, amb la qual pot ésser confosa, per la lígula curta, per

les escames *pàl·lides* i pels utricles *més petits*, *lluents*, *puntejats*, *enervés* o feblement nervats a la base.

Geografia. — Llocs humits i estanyats: Comuna a Castelldefels; Montseny, cap a Can Corbera; Vidreres; entre Lloret i Tossa; Cadaqués, Ribes = Tarragona, a la desembocadura del Francolí; Roses, Sant Climent i Vilarnadal, a l'Empordà (Sen.!), Martorell de la Selva (Font); l'Albera, a Coll-lliure (Gant.) — Abr.-Juny.

Càrex pallascens

2,844. — *C. pallascens* L.

(de *pallascere*, *empallidir*, *pel color verd groguenc*, *pàl·lid*, *de tota la planta*.)

Rizoma *cespitós*, tija de 2-5 dm, dreta, triquetre, aspra a l'àpex, fulles d'un verd pàl·lid, planes, de 2-3 mm d'ample, *pubescents principalment a les beines*, aspres, de lígula molt curta, espiga masculina solitària, linear oblonga, 2-3 espigues femenines *ovoido-oblongues*, acostades, denses, d'un verd pàl·lid, pedunculades i un poc penjants en la maturitat, bràctea inferior foliàcia, no embeinadora, tan llarga

com la tija o encara més, escames *ovades*, *mucronades*, blanquinoses, de carena verda, *iguals al fruit* o poc més curtes, tres estigmes, utricles *el·lipsoides inflats* (3 × 1'5 mm), *enervés* i *sense bec*, aqueni *transversoide trigon*.

Geografia. — Prats i boscos ombrosos i humits: Montseny, abundant a la vall de Gualba, a Santa Fe; Guillerries, torrent de Montsolí = Mare de Dén del Coral, Molló, Rocabruna (Vay.); Cerdanya, Montlluís, Pla de Barrés (Gant.); bastant comuna a les valls inferiors i subalpines del Pireneu central (Zett.), vall de Baños (Timb.), al pen de la Picada (Llen.!), Pla de Beret (C. et S.) — Maig-Juny.

Càrex extensa

2,845. — *C. extensa* Good. — *C. nervosa* Desf.

(*perquè és planta molt estesa, a Europa, Africa i, naturalitzada, àdhuc a Amèrica*; *nervosa*, *pels nervis dels utricles molt sortits*.)

Rizoma *cespitós*, tija de 2-6 dm, dreta, subtrígona, molt llisa, fulles d'un verd pàl·lid, glabres, llargues, ordinàriament més llargues que la tija, *convolutes canaliculades*, rígides, dretes, d'1-2 mm d'ample, aspres a l'àpex, espiga masculina solitària (rarament 2 espigues), linear oblonga, rossa, 2-4 espigues femenines

ovoido-oblongues, acostades o quasi aglomerades, sèssils, la inferior ± pedunculada i distant, bràctea inferior embeinadora, subfiliforme, que ultrapassa llargament la tija, bràctees ovades mucronades, groguenques, de carena verda, més curta que el fruit, tres estigmes, utricles el·lipsoides trígons, de 3'5 × 1'5 mm, atenuats en bec curt, bidentat, llis, nervats i freqüentment puntejats. Hom distingeix fàcilment aquesta espècie per les seves llargues bràctees.

Geografia. — Arenys humits o inundats del litoral: Salou, Prat de Llobregat, Castelldefels; Can Tunis, abundant = Roses (Bub.), platges de Banyuls (Compy.), Prats de Molló (Lap.) — Maig-Jul.

Cárex Máirii

2,846. — *C. Máirii* Coss. et Germ.

(dedicada a M. Maire, «que cal citar com un dels primers quan es tracta de la flora de París», segons Cosson i Germain, Obs., p. III, 1840.)

Rizoma *cespitos*, tija de 3-6 dm, dreta, subtrígona, llisa, un poc aspra a l'àpex, fulles d'un verd pàl·lid, planes, de 3-5 mm d'ample, aspres al marge, espiga inasculina solitària, linear oblonga, rossa, 2-4 espigues femenines *ovoides oblongues, acostades, dretes, denses, subsèssils, la inferior freqüentment pedunculada i distant, bràctea inferior foliàcia, embeinadora, amb una doble lígula oposada al limbe, la bràctea tan llarga que iguala la tija, escames ovades, mucronades, denticulades pestanyoses i groguenques a l'àpex, blanquinoses a la base i verdes a la carena, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles ovoido-trígons, verdosos, estesos, nervats, atenuats en bec bífid amb pestanyes rígides a les vores, aqueni transovoide trígona, atenuat a la base. Les pestanyes rígides de les escames i dels utricles basten per a distingir aquesta espècie de la *C. Hornschuchiana* i de la *C. flava*.*

Geografia. — Vores d'aigua i aiguamolls: Falda oriental de Montserrat; Esparagüera, al peu del Llobregat; Pontons, al Penedès = Berga, vores del Llobregat i de l'Adest (Puj., C.), Manlleu, a la Font Tosca; Mongrony, a Coma Armada (Sen.); Horta, de la Catalunya transibèrica, a la Font del Llor (Font.); Pirenens (Husu.); vall de la Tet, camí de Fontpedrosa a Prats (Gaut.), sobre Luchon (Bub.) — Maig-Jul.

Cárex flava

2,847. — *C. flava* L.

(de flavus, groc, pel color de les espigues.)

Rizoma *cespitós*, tija de 2-5 dm, dreta, trígona, llisa, fulles d'un verd clar, planes, de 2-5 mm d'ample, aspres, de lígula curta, espiga masculina solitària, linear oblonga, groguenca, 2-4 espigues femenines *ovoides subglobuloses* (6-12 mm), denses, dretes, acostades a la masculina, subsèssils o la inferior separada i amb peduncle exert de la beina, bràctees foliàcies, breument embeinadores, esteses o reflexes a la maturitat, més llargues que la tija, escames *ovades lanceolades*, no mucronades, groguenques amb la carena verda, més curtes que el fruit, tres estigmes, utricles *transovoides inflats* (5 × 1'5 mm), *subtrígons*, estesos o reflexos, nervats, contrets en *bec* llarg, *bífid* i a la fi *recorbat*, aqueni *transovoide trígon*.

Raça *C. lepidocarpa* Tausch — Espiga masculina netament pedunculada, utricles apicals amb el bec dret, els altres amb bec recorbat.

Geografia. — Prats humits i pantanosos dels terrenys calcaris: Núria, prop del bosc de la Mare de Déu; Berguedà, al peu de Vallcebre; Urgell, a Menàrguens, a les vores del Segre; Ribes, als prats de Montagut = Espinabell, Molló, Rocabruna, Bac de la Mare de Déu del Fau (Vay.), Sant Miquel del Fai; al Berguedà, vores del Llobregat i de l'Adest (Puj., C.!), Prats de Molló, Vall d'Eina (Lap.), vall de Llo (Gaut.), Cerdanya, Dorres (Sen.!), vall de Luchon, la Renclusa (Zett.), Vall de Baños (Timb.), Ruda (Llen., C. et S.). La raça *lepidocarpa* Tausch, a Núria i a Menàrguens = Ciuret, Platraver (Vay.), Bielsa (Campo) — Maig-Jul.

Cárex Oederi

2,848. — *C. Oederi* Ehrh. — *C. flava* var. *Oederi* DC.

(dedicada a Georg Christian Oeder, cèlebre botànic danès, autor dels *Icones plant. sponte nascentium in Regnis Daniae et Norvegiae*, 1761-71.)

Aparentment afí a l'anterior, encara que de diversa secció genèrica, hom la'n distingeix per la seva talla menor (5-15 cm), per ésser molt *cespitosa* i de fulles, freqüentment, *més llargues que la tija* i *més estretes* (3 mm), esteses, glaucescents, per les espigues femenines

Ciperàcies.

G. 739 - Càrex.

sèssils, totes aproximades a la masculina o la inferior *pedunculada* i *distant*, a vegades situada cap a la base de la tija, per la bràctea inferior més *llargament embeinadora*, amb freqüència *molt més llarga que la tija*, pels utricles *més petits* ($2'5 \times 1'25$ mm), *més verds*, *estesos*, *no reflexos*, *subglobulosos*, contrets en *bec curt*, *fi i sempre recte*, i, finalment, per l'aqueni *ovoide subglobulós*, *deprimit*, amb un *sotet estilífer apical*.

Geografia. — Torberes, vores de llacs i pantans: A la Catalunya transibèrica, prop d'Horta, al Barranc del Salt (Font!); valls de Carençà, Prats, Eina i Llo; Cerdanya, a Montlluís, i confins d'Andorra (Gaut.), Arlés, Sant Llorenç dels Cerdans (Compy.), entre Campins i Santa Fe, torberes del Portús (Sen.!) — Maig-Ag.

N. B. En aquest gènere abunden els híbrids, dels quals en menciona Husnot trenta-tres i Rony vint-i-sis. Fr. Sennen, per la seva part, cita una $\times C. catalaunica = C. Halleriana \times C. longiseta$, a Vilarnadal; i una $\times C. Cadevallii = C. basilaris \times C. Halleriana$, al Tibidabo.

Família 136. — GRAMÍNIES JUSS.

Flors hermafrodites, o polígames per avortament, raríssimament monoiques, reunides en espiguetes, i aquestes agrupades en espiga, tirs o panícula. L'espigueta consta, quasi sempre, de dues bràctees, les *glumes*, i d'una o de diverses flors alternes i dístiques, cada una de les quals té dos sèpals, les *glumelles*, i dos pètals molt diminuts, les *glumèl·lules*, tres estams d'anteres dorsifixes i divergents pels dos caps, simulant una x, i un ovari unilocular i monosperm, amb dos estils terminats en estigmes plumosos; el fruit és una *cariòpside*, lliure o adherent a les glumelles. Les gramínies són plantes herbàcies, raríssimament arbusts de tronc fistulós (*canya*), llevat dels nusos, de fulles dístiques, rectinèrvies, embeinadores i amb lígula.

1	{	Flors unisexuals, les masculines en espigues agrupades en una panícula terminal, les femenines en espigues axillars rodejades d'amples espates	743. Zea.
		Flors hermafrodites, soles o acompanyades d'altres d'unisexuals o neutres per avortament.	2.
2	{	Espigues hermafrodites, sense glumes, uniflores, geminades o ternades, soldades inferiorment en un tub cartilaginós recobert de pèls sedosos i rodejat d'una espata.	742. Lýgeum.
		Espiguetes de flors hermafrodites o polígames, uni- o multiflores, ni soldades en tub ni rodejades de cap espata.	3.
3	{	Espiguetes sèssils o subsèssils, inserides en les excavacions del raquis i agrupades en una o diverses espigues linears, digitades o bé alternes.	4.
		Espiguetes subsèssils o pedicellades, mai inserides en les excavacions del raquis i agrupades en espiga tirsoide, en tirs o en panícula.	28.
4	{	Una sola espiga terminal.	5.
		Dues o més espigues terminals.	22.
5	{	Espiguetes solitàries a les excavacions del raquis.	6.
		Espiguetes geminades o ternades a les excavacions del raquis.	20.
6	{	Espiguetes amb una sola flor fèrtil, espiga linear, plantes primes.	7.
		Espiguetes amb diverses flors fèrtils, espiga ± robusta, plantes rares vegades primes.	10.

Gramínies.

- 7 { Espiga unilateral, violàcia, glumes nul·les, un estigma molt llarg, pubescent, plantes perennes 827. **Nardus**.
 { Espiga no unilateral, verda o violàcia, 1-2 glumes, dos estigmes plumosos o peluts, plantes anuals. 8.
- 8 { Una sola gluma molt petita, 5-6 vegades més curta que la flor, glumella inferior aristada, uninèrvia, un estam. 826. **Psilurus**.
 { Dues glumes quasi iguals, més llargues que la flor, glumelles mútiques, tres estams 9.
- 9 { Espiga cilíndrica, verda, espiguetes allotjades a les excavacions del raquis, glumes coriàcies, linears lanceolades, tan acostades que semblen una de sola, amb 5-7 nervis, glumelles glabres 825. **Lepturus**.
 { Espiga filiforme, violada, espiguetes exertes, glumes membranoses, oblongues, truncades, uninèrvies, glumelles molt peludes.
 746. **Míbora**.
- 10 { Espiguetes subsèssils 11.
 { Espiguetes completament sèssils. 13.
- 11 { Espiguetes cilindràcies, dístiques, multiflores, glumes amb 5-7 nervis, cariòpside terminada en un borrell de pèl, plantes quasi sempre vivaces 821. **Brachypodium**.
 { Espiguetes ovades, dístiques o unilaterals, glumes amb 1-3 nervis, cariòpside glabra, plantes anuals. 12.
- 12 { Glumes molt desiguals, la superior el doble llarga que la inferior, acuminada, espiguetes unilaterals, dilatades a l'apex després de la floració, en espiga llarga i prima. 823. **Nardurus**.
 { Glumes quasi iguals, la superior obtusa, espiguetes $\pm$ dístiques, no dilatades a l'apex després de la floració, eix de l'espiga amb una carena ampla i callosa a la banda dorsal. 824. **Catapodium**.
- 13 { Espiga comprimida, dística, generalment fluixa, espiguetes amb 3-25 flors 14.
 { Espiga cilindràcia o bé ovoide, compacta, espiguetes amb 2-10 flors. 18.
- 14 { Espiguetes oposades al raquis (aplicades a ell per un dels seus costats), espiguetes laterals amb una sola gluma i al costat extern, cariòpside glabra. 822. **Lolium**.
 { Espiguetes paral·leles al raquis (aplicades a ell per una de les seves cares), totes les espiguetes amb dues glumes, cariòpside peluda a l'apex 15.

Gramínies.

- 15 { Plantes anuals, d'arrel fibrosa, espiga fràgil, glumes desiguals, blanques membranoses al marge, glumella inferior amb aresta dorsal geniculada, cariòpside amb una petita cúpula peluda terminal. 828. **Gaudínia.**
- 16 { Plantes perennes, glumes quasi iguals, subcoriàcies, glumella inferior mútica o amb una aresta terminal recta. 16.
- 16 { Glumes ventrudes a la base, subtrinèrvies, lanceolades alenades, amb el raquis sortit i contigu al marge intern, glumella inferior peluda, la superior bífida 818. **Eremopýrum.**
- 16 { Glumes no gens ventrudes, multinèrvies, glumelles glabres, la superior obtusa, truncada o escotada. 17.
- 17 { Espiguetes fortament comprimides, amb 3-10 flors, glumes inequilàteres, carenades, agudes o obtuses, mútiques o aristades, amb 5-11 nervis, rizoma quasi sempre serpentejant. 819. **Agropýrum.**
- 17 { Espiguetes poc comprimides, amb 2-5 flors, glumes equilàteres, rodones, agudes, aristades, amb 3-5 nervis, rizoma no serpentejant. 820. **Goulárdia.**
- 18 { Espiguetes amb dues flors hermafrodites i una altra de rudimentària, glumes alenades, quasi iguals, acuminades, uninèrvies, glumella inferior carenada, llargament aristada. 815. **Secale.**
- 18 { Espiguetes amb 3-5 flors, la superior masculina, glumes amples, coriàcies, ventrudes, multinèrvies, truncades, mútiques o aristades. 19.
- 19 { Espiga articulada amb l'eix, caduca a la maturitat, glumes equilàteres, rodones al dors, truncades, amb 1-4 arestes. 816. **Aégilops.**
- 19 { Espiga no articulada, persistent, glumes inequilàteres, carenades, truncades o rodones, mútiques. 817. **Tríticum.**
- 20 { Espiga unilateral terminada per un feixet d'arestes molt llargues i cargolades, gluma inferior cilíndrica, que abraça quasi totalment la superior, espiguetes geminades, l'una sèssil i l'altra pedicellada, cariòpside lliure, glabra, no canaliculada. 763. **Heteropogon.**
- 20 { Espiga no unilateral ni terminada per arestes cargolades, glumes situades davant per davant, cariòpside adherent, peluda a l'àpex, canaliculada 21.
- 21 { Espiguetes ternades, les laterals pedicellades, totes uniflores i hermafrodites o bé la del mig hermafrodita i les laterals masculines o neutres, glumes, i, generalment, les glumelles, aristades, raquis ± fràgil 813. **Hórdeum.**
- 21 { Espiguetes geminades o ternades, totes sèssils, triflores i hermafrodites, glumes i glumelles mútiques, raquis no fràgil. 814. **Élymus.**

Gramínies.

- 22 { Espiguetes comprimides pel dors, freqüentment aristades, amb una flor fèrtil i una altra d'estèril, glumella inferior arrodonida. 23.
 { Espiguetes comprimides pel costat o de glumes conduplicades, mútiques, amb 1-6 flors, glumella inferior carenada, espigues digitades. 27.
- 23 { Espiguetes polígames, les uues hermafrodites o femenines, sèssils, les altres masculines o neutres, pedicellades, dues glumes quasi iguals, més llargues que la flor, mútiques o la superior aristada, glumella inferior llargament aristada. 762. **Andropogon**.
 { Espiguetes compostes d'una flor superior hermafrodita i d'una altra d'inferior neutra o masculina, glumes quasi iguals, més curtes que les flors, o molt desiguals, la inferior molt petita o nulla. 24.
- 24 { Espigues alternes, dístiques, erectes ascendents, lígula nulla o substituïda per pèls. 25.
 { Espigues digitades o alternes, a la fi obertes, lígula membranosa, flor estèril d'una sola glumella sempre mútica. 26.
- 25 { Espigues curtes, distants, compostes d'1-3 espiguetes, glumes quasi iguals, més curtes que les flors, llargament aristades, fulles ovades lanceolades 757. **Oplismenus**.
 { Espigues llargues, acostades, compostes de moltes espiguetes, glumes molt desiguals, la inferior 3-6 vegades més curta, mútica o breument aristada, la superior igual a la flor estèril, fulles lanceolades linears. 756. **Echinochloa**.
- 26 { Espigues irregulars, en nombre de 3-10, generalment violades, espiguetes $\pm$ distants, biseriades, l'una molt curtament pedicellada i l'altra amb pedicel més llarg, cariòpside biconvexa 758. **Digitària**.
 { Espigues uniformes, en nombre de 2-7, verdes, espiguetes compactes, biseriades, sèssils, cariòpside plano-convexa. 759. **Páspalum**.
- 27 { Plantes anuals, d'arrel fibrosa, espigues acintades, espiguetes de 4-7 flors hermafrodites, glumes desiguals, blanquíssimes, glumelles subiguals, hialines, la inferior amb 5-7 nervis, cariòpside rugosa. 760. **Eléusine**.
 { Plantes perennes, de rizoma llargament serpentejant, espigues linears, espiguetes amb una flor fèrtil i una altra de rudimentària, glumes quasi iguals, membranoses, glumelles desiguals, membranoses, la inferior més ampla, trinèrvia, cariòpside llisa. 761. **Cynodon**.
- 28 { Espiguetes en espiga tirsoide o en tirs $\pm$ compacte. 29.
 { Espiguetes en panícula fluixa. 49.

Gramínies.

- 29 { Espiguetes amb una sola flor fèrtil, a vegades acompanyada d'1-2 flors
estèrils rudimentàries. 30.
Espiguetes amb dues o més flors fèrtils. 40.
- 30 { Espiga setosa, sedosa o eriçada d'agullons o arestes. 31.
Espiga ni setosa, ni sedosa, sense agullons o arestes. 37.
- 31 { Lígula substituïda per pèls, espiguetes comprimides pel dors, plano-
convexes, glumes i glumelles mútiques. 32.
Lígula membranosa o molt curta, espiguetes comprimides lateralment,
glumes i glumelles aristades 34.
- 32 { Espiga fluixa, purpúria, eriçada d'agullons ganxuts, espiguetes sense
pèls ni setes a la base, plantes anuals, ajagudes o, freqüentment,
radicans a la base, fulles pestanyoses. 753. **Tragus**.
Espiga densa, no purpúria, espiguetes amb setes o llargs pèls a la base,
plantes dretes o ascendents, fulles no pestanyoses. 33.
- 33 { Espiga verda, rossa o rogenca, aspra, espiguetes amb setes rígides i
aspres a la base, glumes, a tot tirar, tan llargues com la flor, fulles
planes, plantes anuals 754. **Setària**.
Espiga blanca sedosa, suau, espiguetes amb llargs pèls blancs i sedosos
que cobreixen les glumes, la meitat més llargues que la flor, fulles
acanalades, plantes perennes 766. **Imperata**.
- 34 { Glumes uninèrvies, llargament aristades, molt més llargues que la flor,
estigmes laterals, plantes anuals. 35.
Glumes trinèrvies, aristades o mútiques, a tot tirar un terç més llargues
que la flor, stigmes terminals, plantes anuals o perennes. 36.
- 35 { Fulles glabres, lígula llarga, espiga llarga i cilindràcia, pedicel de les
espiguetes articulat, glumes pestanyoses, escotades, llargament aris-
tades, glumella inferior uniaristada. 775. **Polypógon**.
Fulles pubescents, lígula curta, espiga curta, ovoide, pedicel de les
espiguetes no articulat, glumes plumoses, llargament acuminades,
glumella inferior triaristada 776. **Lagurus**.
- 36 { Glumes, generalment, soldades per llur base, quasi iguals i quasi tan
llargues com la flor, mútiques, una sola glumella, la inferior, gene-
ralment urceïforme i amb una aresta inserida a la meitat inferior.
749. **Alopecurus**.
Glumes lliures, iguals i més llargues que la flor, mucronades o arista-
des, dues glumelles desiguals, primes, molt més curtes que les glu-
mes, no aristades. 748. **Phléum**.

Gramínies.

- 37 { Espiga fluixeta especialment durant la floració, glumes desiguals. 38.
 { Espiga compacta, glumes quasi iguals. 39.
- 38 { Espiga groguenca, olorosa, espiguetes amb una flor hermafrodita i dues
 d'estèrils més llargues, piloses pestanyoses, aristades, dos estams,
 dos estils llargs 745. **Anthoxáanthum.**
 { Espiga verda blanquinosa, inodora, espiguetes globuloses a la base, amb
 una flor hermafrodita, tres estams i dos estigmes subsèssils.
 774. **Gastrídium.**
- 39 { Espiga allunyada de la fulla superior, espiguetes amb una flor herma-
 frodita i dues escames o flors rudimentàries, glumes quasi iguals,
 més llargues que la flor, carenades, manifestament alades i trinèrvies.
 744. **Phálaris.**
 { Espiga freqüentment envolta per la fulla superior, espiguetes amb una
 sola flor hermafrodita, glumes desiguals, més curtes que la flor, care-
 nades, uninèrvies 747. **Crypsis.**
- 40 { Espiguetes llargament aristades o amb algunes flors estèrils bracteï-
 formes, tirs unilateral 41.
 { Espiguetes mútiques o breument aristades, quasi sempre sense flors
 estèrils bracteïformes. 44.
- 41 { Tirs compost únicament d'espiguetes fèrtils. 42.
 { Tirs compost d'espiguetes fèrtils i d'altres d'estèrils bracteïformes,
 glumella inferior bidentada i aristada a l'àpex. 43.
- 42 { Gluma inferior igual, a tot tirar, a la meitat de la superior o bé nul·la,
 glumella fusiforme alenada, terminada per una aresta tan llarga com
 ella. 808. **Vúlpia.**
 { Gluma inferior igual a un quart de la superior, glumella convoluta
 cilíndrica, bicuspidada, i terminada per una aresta la meitat més curta
 que ella 809. **Avellínia.**
- 43 { Espiguetes fèrtils amb 2-7 flors hermafrodites, amb glumes acuminades
 aristades, espiguetes estèrils sense glumes, reduïdes a diverses glu-
 melles linears, dístiques pectinades. 806. **Cynosurus.**
 { Espiguetes fèrtils amb una flor hermafrodita i una altra de rudimen-
 tària, amb glumes acuminades aristades, espiguetes estèrils amb dues
 glumes lanceolades aristades, glumelles ovades, arrodonides o den-
 ticulades a l'àpex. 807. **Lamárcia.**
- 44 { Glumes amb 5-7 nervis, mútiques. 45.
 { Glumes amb 1-3 nervis. 46.

Gramínies.

- Plantas perennes, espiga llarga, cilindroide, blanquinosa i sedosa plumosa, de glumella inferior llargament pestanyosa de la base a l'àpex. 797. **Mélica (part).**
- 45 { Plantas anuals, espiga curta, ovoide, verda, no sedosa plumosa, glumella inferior transovada, bífida, peluda al dors i al marge fins als tres quarts de la seva alçària. 793. **Schismus.**
- 46 { Glumes més curtes que les flors. 47.
 { Glumes iguals a les flors o més llargues. 48.
- 47 { Plantas perennes, tirs ovat dístic, glumes lanceolades, agudes, mútiques, glumella inferior membranosa, entera, la superior bífida, estigmes pubescents, cariòpside glabra 751. **Oreóchloa.**
 { Plantas anuals, tirs globulós, no dístic, glumes carenades, la inferior amb 2-3 arestes, la superior amb una, glumella inferior coriàcia, terminada per cinc arestes fortes i desiguals, la superior per dues arestes, estigmes glabres, cariòpside pubescent a l'àpex. 752. **Echinària.**
- 48 { Espiguetes amb 2-3 flors, tirs blavenc, glumes uninèrvies, glumella inferior ovada, truncada, amb dues dents i tres arestes, plantes perennes. 750. **Seslèria.**
 { Espiguetes amb 2-8 flors, gluma superior trinèrvia, la inferior entera, mútica o bidentada i aristada, plantes perennes o anuals. 790. **Koelèria.**
- 49 { Espiguetes amb una flor fèrtil, sola o acompanyada d'1-2 flors estèrils ± rudimentàries 50.
 { Espiguetes amb dues o més flors fèrtils. 68.
- 50 { Espiguetes geminades o ternades, heteromorfes, una de fèrtil i sèssil i les altres estèrils i pedicel·lades, plantes de gran talla. 51.
 { Espiguetes solitàries o aglomerades, homomorfes, pedicel·lades. 53.
- 51 { Branques de la panícula simples, espiguetes geminades a l'extrem de les branquetes, rodejades a la base d'un borrall de pèls rogençs, fulles de 2-4 mm d'ample 762. **Andropogon (part).**
 { Branques de la panícula dividides, espiguetes solitàries, geminades o ternades a l'extremitat de les branquetes, glabres o amb pèls blancs a la base, fulles de 6-30 mm d'ample 52.
- 52 { Panícula verda, groguenca o virolada, espiguetes sense pèls a la base, glumes tridentades o com rosegades a l'àpex, glumelles hialines, fulles planes, glabres 764. **Sórghum.**
 { Panícula blanca sedosa, espiguetes rodejades de llargs pèls blancs, sedosos, glumes acuminades, glumella inferior membranosa, fulles acaanalades, pestanyoses a la base 765. **Erianthus.**

Gramínies.

- 53 { Glumes nul·les o diminutes, espiguetes uniflores, hermafrodites. 54.
 { Glumes tan llargues com les flors o més llargues. 55.
- 54 { Plantes anuals, tija i branques de la panícula dretes, dues glumes petites, glumella inferior amb cinc nervis, mútica, mucronada o aristada, la superior trinèrvia, sis estams. 740. **Oryza**.
 { Plantes perennes, tija radicant inferiorment, branques de la panícula ascendents, glumes nul·les, glumella inferior trinèrvia, mútica, la superior uninèrvia, tres estams. 741. **Leersia**.
- 55 { Flor fèrtil acompanyada d'1-2 flors masculines molt visibles. . . 56.
 { Flor fèrtil solitària, rarament acompanyada d'1-2 flors rudimentàries. 59.
- 56 { Plantes glabres, panícula ramificada, pauciflora, fluixa, espiguetes amb dues flors, la superior estèril, glumes convexes, amb 5-7 nervis, glumella inferior mútica, no pestanyosa. 797. **Mélica (part)**.
 { Plantes ± peludes, panícula generalment molt compacta. 57.
- 57 { Espiguetes comprimides pel dors, mútiques, glumes convexes, la superior amb 5-9 nervis, glumelles coriàcies, mútiques, llises, la inferior amb 5-7 nervis, la superior binèrvia. 755. **Panicum**.
 { Espiguetes comprimides lateralment, aristades, glumes carenades, uninèrvies o trinèrvies, glumelles no coriàcies. 58.
- 58 { Panícula glabra, de branques ascendents, glumes desiguals, glumella inferior de la flor masculina amb una aresta dorsal a la base, forta, llarga i geniculada torçada, la de la flor hermafrodita amb una aresta dorsal a l'àpex, curta i feble, cariòpside peluda a l'àpex. 788. **Arrhenatherum**.
 { Panícula pubescent, de branques obertes, glumes quasi iguals, glumella inferior obtusa, amb una aresta dorsal geniculada o ganxuda en la flor masculina, la superior emarginada dentada, cariòpside glabra. 789. **Holcus**.
- 59 { Espiguetes un poc comprimides pel dors, amb una sola flor, glumes amb 3-7 nervis, glumella inferior coriàcia, lluent. 60.
 { Espiguetes comprimides lateralment, carenades, glumes uninèrvies o trinèrvies, glumella inferior peluda o glabra a la base. 61.
- 60 { Glumes amb 3-7 nervis, més llargues que la flor, glumella inferior amb una aresta dorsal a l'àpex, articulada i molt caduca, tres glumèl·lules. 782. **Piptatherum**.
 { Glumes trinèrvies, a penes més llargues que la flor, glumella inferior mútica, dues glumèl·lules 781. **Milium**.

Gramínies.

- 61 { Espiguetes amb la flor llargament aristada o rodejada de pèls a la base,
glumes quasi iguals i majors que la flor. 62.
Espiguetes amb la flor mútica o aristada, glabres o amb pèls molt curts.
67.
- 62 { Panícula estesa i a la fi contreta, llarga, glumes carenades, mútiques,
glumelles membranoses 63.
Panícula espiciforme, glumes aristades o mucronades, glumella inferior
± coriàcia 64.
Panícula violàcia groguenca, glumella inferior carenada, escotada i den-
tada, amb aresta dorsal, pèls de la base més llargs que ella, la superior
petita o nul·la, dues glumèl·lules, lígula oblonga.
769. **Calamagrostis.**
- 63 { Panícula argentada groguenca, glumella inferior arrodonida, bífida i
amb una aresta terminal, pèls de la base quatre vegades més curts
que ella, la superior més curta, tres glumèl·lules, lígula molt curta.
777. **Lasiagrostis.**
- 64 { Espiguetes mútiques, glumella inferior subcoriàcia escariosa, carenada,
bidentada mucronada, amb pèls a la base tres vegades més curts que
ella, fulles convolutes junciformes, plantes dels arenys marítims.
771. **Psamma.**
Espiguetes aristades, glumella inferior coriàcia, amb aresta terminal,
breument barbuda, plantes muntanyenques, de llocs àrids. . 65.
Flors subsèssils, glumelles desiguals, la inferior, que no envolta la
superior, amb aresta recta, de poc més d'1 cm, lígula quasi nul·la.
778. **Aristella.**
- 65 { Flors sostingudes per un pedicel gruixut i pelut, glumelles quasi iguals,
la inferior, que envolta totalment la superior, amb llarga aresta ter-
minal geniculada o retorta inferiorment. 66.
- 66 { Glumella inferior coriàcia, la superior entera, tija nuosa, fulles ligulades.
779. **Stipa.**
Glumelles membranoses, la superior bicuspidada, tija sense nusos, fulles
sense lígula. 780. **Macrochloa.**
Lígula membranosa, glumes quasi iguals, la superior més llarga que
la flor, glumella inferior truncada dentada, mútica o aristada, amb
3-5 nervis, pericarpi adherent. 772. **Agrostis.**
- 67 { Lígula substituïda per pèls, glumes desiguals, la superior més curta
que la flor, glumella inferior aguda, mútica, triuèrvia, pericarpi que
es desprèn fàcilment. 773. **Sporóbolus.**

Gramínies.

- 68 { Flors rodejades a la base de llargs pèls blancs, panícula gran, a la fi pilosa sedosa, plantes de gran talla (3-5 m) i robustes (almenys d'1 cm de diàm.). 69.
- 68 { Flors glabres o rodejades de pèls curts, panícula mai pilosa sedosa, plantes de menor talla i robustesa. 71.
- 69 { Fulles linears acanalades, lígula lanceolada, glumes mucronades aristades, el doble més curtes que les flors, quasi iguals i breument aristades, la inferior coberta de pèls just fins a la meitat. 770. **Ampelodesmos.**
- 69 { Fulles amples, planes, lígula molt curta o formada de pèls, glumes agudes, tan llargues com les flors o poc menys, glumelles molt desiguals 70.
- 70 { Lígula molt curta, glumes tan llargues com les flors, iguals, glumella inferior tota coberta de pèls blancs, trifida, el doble llarga que la superior 767. **Arundo.**
- 70 { Lígula formada de pèls, glumes més curtes que les flors, desiguals, glumelles glabres, però amb llargs pèls al raquis, la inferior llargament acuminada alenada, 3-4 vegades més llarga que la superior. 768. **Phragmites.**
- 71 { Glumes grans, que envolten les flors, rarament més curtes que aquestes i aleshores la glumella inferior amb una aresta dorsal geniculada. 72.
- 71 { Glumes sempre més curtes que les flors. 77.
- 72 { Espiguetes mútiques, amb 2-6 flors fèrtils, articulades i caduques, que porten dos feixets de pèls a llur base, glumes coriàcies, tan llargues com les flors, agudes, glumella inferior pestanyosa, tridentada. 805. **Danthónia.**
- 72 { Espiguetes aristades, aresta al dors de la glumella. 73.
- 73 { Espiguetes grans o petites, amb 2-6 flors, arestes llargues, sortides, geniculades, torçades, plantes, generalment, peludes. 74.
- 73 { Espiguetes diminutes, amb dues flors, arestes curtes, poc sortides, generalment rectes, plantes glabres. 75.
- 74 { Espiguetes de 6-40 mm, glumes amb 1-3 o bé 7-11 nervis, glumella inferior $\pm$ coriàcia, ovari i cariòpside peluts, aquesta solcada. 786. **Avena.**
- 74 { Espiguetes de 3-6 mm, glumes amb 1-3 nervis, glumella inferior membranosa, ovari i cariòpside glabres, aquesta sense solc. 787. **Trisetum.**

Gramínies.

- 75 { Plantes perennes, glumes quasi tan llargues com les flors, glumella inferior truncada, irregularment tri- o quinquedentada, cariòpside lliure, plana a la cara interna. 785. **Deschampsia**.
 { Plantes quasi sempre anuals, glumes més llargues que les flors, glumella inferior entera o bífida, cariòpside adherent, canaliculada. 76.
- 76 { Glumes uninèrvies, glumella inferior entera, amb l'aresta inclusa, articulada, amb un anell de pèls a la meitat, claviforme.
 { 783. **Corynéphorus**.
 { Glumes uni- o trinèrvies, glumella inferior acuminada, quasi sempre bífida, aresta exerta, geniculada, però ni articulada ni claviforme. 784. **Aira**.
- 77 { Glumella inferior bífida o escotada, quasi sempre amb una aresta dorsal pròxima a l'àpex, cariòpside peluda. 78.
 { Glumella inferior entera o truncada denticulada, mútica o bé amb una aresta terminal, cariòpside, quasi sempre, glabra. 79.
- 78 { Espiguetes, generalment, dilatades a l'àpex després de la floració, glumes desiguals, uni- i trinèrvies, glumella inferior fusiforme, alenada, carenada, bidentada o bífida 811. **Bromus**.
 { Espiguetes contretes a l'àpex després de la floració, glumes quasi iguals, amb 3-5 i 7-9 nervis, glumella inferior semicilíndrica, arrodonida, escotada 812. **Serrafalcus**.
- 79 { Lígula substituïda per pèls, glumes desiguals, carenades, agudes. 80.
 { Lígula membranosa, allargada o molt curta 82.
- 80 { Plantes anuals, espiguetes de 4-10 flors, glumes uni- i trinèrvies, glumella inferior ovada, carenada i caduca a la maturitat, la superior persistent més temps sobre l'eix. 795. **Eragrostis**.
 { Plantes perennes, espiguetes de 2-5 flors, violades, caduques, glumella inferior convexa o carenada. 81.
- 81 { Tija llargament nua a l'àpex, panícula llarga, a la fi estreta i bastant densa, eix de les espiguetes glabre, glumes uninèrvies, glumella inferior convexa, mútica, glabra. 803. **Molínia**.
 { Tija fullosa fins a la inflorescència, panícula curta, ampla i fluixa, eix de les espiguetes pelut, glumes amb 1-3 nervis, glumella inferior carenada, terminada en aresta curta, amb pèls curts a la base i entre el marge i el nervi lateral fins als dos terços. . 804. **Diplachne**.
- 82 { Glumella inferior convexa i arrodonida pel dors, no carenada, plantes glabres 83.
 { Glumella inferior carenada, glumes amb 1-3 nervis. 85.

Gramínies.

- 83 { Espiguetes penjants, ovades, glumes patents, quasi iguals, còncaves ventrudes, amb 3-9 nervis, glumella inferior també còncava ventruda, cordiforme a la base, la superior truncada. 796. **Briza**.
 { Espiguetes dretes, al principi cilíndriques i després comprimides, glumes erectes, desiguals, amb 1-3 nervis, glumella inferior semicilíndrica 84.
- 84 { Glumes uninèrvies, glumella inferior membranosa, herbàcia, amb 5 o bé 7-11 nervis sortits, mútica, cariòpside lliure, plantes aquàtiques o de llocs humits. 792. **Glycèria**.
 { Glumes amb 1-3 nervis, glumella inferior membranosa, subcilíndrica, amb cinc nervis i, quasi sempre, amb una aresta terminal, cariòpside adherent, plantes, generalment, de llocs àrids. . . . 810. **Festuca**.
- 85 { Espiguetes, freqüentment, aristades, subsèssils o amb pedicels curts, gruixuts, trígons, en panícula, generalment, unilateral. . . . 86.
 { Espiguetes sempre mútiques, pedicels primus, cilíndrics, panícula rarament unilateral. 89.
- 86 { Plantes perennes, panícula unilateral, espiguetes aristades, en glomèruls compactes, cariòpside lliure. 87.
 { Plantes anuals, panícula subunilateral o divaricada, espiguetes mútiques, no densament aglomerades, cariòpside adherent. . . . 88.
- 87 { Rizoma estolonífer, tiges ajagudes, fulloses fins a l'apex, lígula formada per una corona de pèls, panícula espiciforme, glumella superior molt ampla, trilobada, de lòbuls arrodonits. 801. **Aeluropus**.
 { Rizoma fibrós, tiges dretes, llargament nues a l'apex, lígula membranosa, lacerada, panícula ampla, glumella superior bífida, de lòbuls aguts 802. **Dáctylis**.
- 88 { Panícula divaricada, ampla, fràgil, amb una espigueta a cada bifurcació, flors molt caduques, glumella inferior amb els nervis laterals molt sortits, cariòpside no canaliculada 799. **Cutàndia**.
 { Panícula sub-unilateral, estreta, no fràgil, sense cap espigueta a les bifurcacions, flors no caduques, cariòpside canaliculada.
 800. **Scleropoa**.
- 89 { Glumes agudes, glumella inferior amb cinc nervis, cariòpside trígonal. 794. **Poa**.
 { Glumes obtuses, glumella inferior amb tres nervis, cariòpside no trígonal. 90.

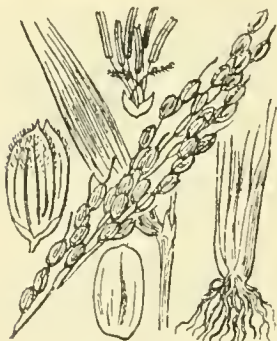
Gramínies.

- 90 { Plantes perennes, de llocs humits, amb rizoma estolonífer, fulles planes, branques de la panícula semiverticil·lades, glumes desiguals, la superior dilatada a l'apex, i trinèrvies. 791. **Catabrosa**.
 { Plantes anuals pròpies del litoral, d'arrel fibrosa, fulles filiformes i cargolades, branques de la panícula repetidament tricotòmiques, glumelles molt desiguals, ovades, amb 1-3 nervis. . 798. **Sphenopus**.

Gènere 740. — **ORYZA L.**

(Nom grec de l'arròs.)

Flors en panícula penjant després de la floració, de branques filiformes, dretes, espiguetes uniflores, hermafrodites, amb dues glumes petites i còncaues, dues glumelles comprimides, carenades, glabres o pubescents, verdes purpurescents, la inferior amb cinc nervis, generalment aristada a l'apex, la superior trinerve, sis estams, dos estils, estigmes plumosos, cariòpside blanca, oblonga comprimida, tancada dins les glumelles. Plantes anuals, aquàtiques, oriündes de la Índia, amb la tija de 5-12 dm i les fulles linears (5-10 mm), estretes, llargues, aspres, amb la lígula oblonga, entera o lacerada.

Oryza sativa

2,849. — **O. sativa L.**

(del llatí *sativus*, *satiu*, perquè és planta cultivada.)

Sinonímia. — Arròs; cast., arroz; fr., riz.

Geografia. — Cultivada a l'Hospitalet, als Alfacs i a l'Empordà (Costa) — Agost-Oct.

Gènere 741. — **LEÉRSIA SOL.**

(Gènere dedicat a Johann Daniel Leers, botànic alemany del segle XVIII.)

Flors en panícula difusa de branques capillars, flexuoses, pàtulo-ascendents, espiguetes uniflores, hermafrodites, comprimides, molt caduques, glumes nul·les, dues glumelles iguals, carenades, connivents, agudes, enteres, sense aresta, la inferior més ampla i trinèrvia, la superior uninèrvia, tres estams, dos estils curts, estigmes plumosos, cariòpside lliure, molt comprimida, obliquament oblonga. Plantes perennes, de 5-12 dm, estoloníferes, de tija prostrada i radicant a la base i peluda als nusos, fulles ampleament linears (4-10 mm), llargament embeinadores, aspres, amb lígula curta i truncada.

Leersia oryzoides

2,850. — **L. oryzoides Sw.**

(semblant a l'Oryza.)

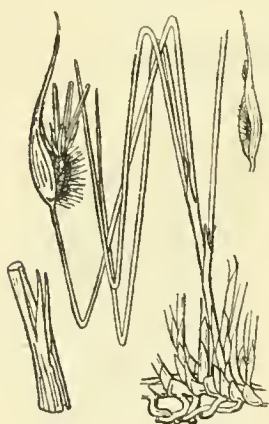
Sinonímia. — Herba peluda; *cast.*, pluma de garza.

Geografia. — Vores de recs i canals: Devesa de Giroua, llacunes de Roses, Castelló d'Empúries (Vay.), la Cellera (Cod.!), Manlleu (Sen.!) — Abril-Set.

Gènere 742. — **LÝGEUM L.**

(Del grec *λυγέειν*, doblegar, per tenir les fulles molt flexibles i resistents, emprades per a teixir estores i sàrries.)

Flors en nombre de 2-3, hermafrodites, soldades inferiorment en un tub cartilaginós recobert de pèls sedosos i tancades en una espata univalva, sense giumes i amb dues glumelles quasi iguals, subcoriàcies, tres estams, dos estils, cariòpside oblonga, plano-convexa. Planta perenne, glauca, amb rizoma horitzontal cobert d'escames blanquinoses, que produeix inferiorment fibres gruixudes i flexuoses i superiorment tiges de 2-5 dm, simples, cespitoses, dretes, i estriades; fulles inferiors imbricades, sense limbe, llargament embeinadores, les altres junciformes, rígides, acuminades, vulnerants, rectes o encorbades, acanalades, aspres al marge.

Lygeum Spartum

2,851. — **L. Spártum L.**

(és una mena d'espart: l'*Spartum herba alterum*, de l'Ecluse.)

Sinonímia. — Espart bord; cast., albardín, esparto bastardo.

Geografia. — Terrenys guixencs, margosos i salobrenes de l'Urgell i la Segarra: Voltants de Lleida = Balaguer, les Avellanes (Costa), Castelló de Farfanya (Bub.), Cardona, Puig-reig (Puj., C.!), Miralcamp (Sen.) — Abr.-Juny.

Gènere 743. — **ZEAL.**

(De ζῆα o ζείν, noms grecs de diversos cereals.)

Plantes anuals, monoïques, de flors masculines en espigues agrupades en una panícula terminal, les femenines en espigues axillars grans, cilíndriques, rodejades per amples espates, glumes i glumelles quasi iguals, mútiques, tres estams, estil únic, filiforme, molt llarg (12-20 cm), cariòpside globosa reniforme. Planta amb la tija d'1-2 m, medullosa i fulles lanceolades acuminades, ciliades i aspres.

Zea Mays

2,852. — **Z. Maïs L.**

(de mahís, nom caribe del blat de moro.)

Sinonímia. — Blat de moro, blat de la India, moresc, dacsà, panís de la India; *cast.*, maíz.

Geografia. — Originària del Paraguai, hom la cultiva a les terres frescals de tot el país, fins a les valls pirenenques. — Jul.-Oct.

Gènere 744. — PHÁLARIS L.

(De *φάλαρις*, nom grec d'una gramínia, derivat de *φάλαρα*, pompó, per la forma de la inflorescència.)

Espiguetes comprimides, uniflores, acompanyades de dues escames més curtes, agrupades en un tirs espiciforme o en una panícula, glumes quasi iguals, més llargues que la flor, trinèrvies, carenades i amb la carena, freqüentment, alada, glumelles un poc desiguals, també carenades, la inferior més ampla, amb cinc nervis, la superior binèrvia, tres estams, estigmes terminals, cariòpside lliure, el·lipsoide. Plantes anuals o perennes, de fulles planes, amb lígula ovada o bé oblonga, glabres.

- 1 { Flors en panícula llarga, lobulada, estesa a la florescència, glumes de carena àptera **2,853. Ph. arundinácea.**
Flors en tirs espiciforme, sempre contret, glumes de carena alada. 2.
- 2 { Plantes perennes, amb rizoma gruixut, beina de la fulla superior feblement inflada. **3.**
Plantes anuals, amb arrel fibrosa, beina de la fulla superior sensiblement inflada. 5.
- 3 { Rizoma fibrós, fulla superior de limbe curt o nul, glumes transovades, d'ala entera o bé truncada obliquament a l'àpex, glumelles peludes, deu vegades més llargues que les escames. **2,854. Ph. truncata.**
Rizoma nuós tuberculós, fulla superior de limbe ben desenvolupat, escames més curtes. 4.
- 4 { Glumes aristades, amb l'ala rosegada dentada, pedicel poc més curt que l'espigueta **2,855. Ph. caeruléscens.**
Glumes simplement agudes, amb l'ala entera o denticulada, pedicel molt més llarg que l'espigueta. **2,856. Ph. nodosa.**
- 5 { Panícula oblonga, pedicels iguals, almenys, a la quarta part de l'espigueta, glumes lanceolades, acuminades o aristades. 6.
Panícula ovoide, pedicels quasi nuls, glumes ovades, breument mucronades 7.
- 6 { Tija nua a l'àpex, beina superior distant de l'espiga, glumes lanceolades agudes, d'ala ampla, rosegada dentada a la meitat superior. **2,857. Ph. f. minor.**
Tija fullosa fins a l'àpex, beina superior espatiforme i abraçadora de la inflorescència, glumes lanceolades acuminades, aristades, d'ala entera i prolongada en punta. **2,858. Ph. paradoxa.**

- 7 { Tija llargament nua a l'àpex, glumelles sis vegades més llargues que les escames 2,859. **Ph. brachystachys.**
Tija breument nua a l'àpex, glumelles dues vegades més llargues que les escames 2,860. **Ph. canariensis.**

Phalaris arundinacea

2,853. — **Ph. arundinacea** L. — **Bal-
dingera arundinacea** Dum.

(és el Gramen arundinaceum spicatum de Bauhin; arundinaceus, semblant, per la seva talla, a l'Arundo, la canya.)

Perenne, de rizoma serpentejant, tija de 8-15 dm, dreta, robusta, glabra, fulles llargues i amples (1-2 cm), aspres al marge, de beina no inflada, lígula ovada, obtusa, panícula llarga i lobulada, estesa a la florescència i després contraïda, verdosa o violàcia, espiguetes uniflores, comprimides, acompanyades de dues escames

pestanyoses molt més curtes que la flor, glumes lanceolades, agudes, trinèrvies, quasi iguals, de carena àptera, glumelles glabres, lluent, carenades, la superior binèrvia, la inferior quinquenèrvia.

var. *picta* L. — Fulles amb ratlles blanques longitudinals.

Geografia. — Vores de les aigües: Lleida (Compñ.!) ; llacunes de Palau, Castelló (Vay.), Olot (Bolòs, Hb.); Argelès (Gaut.). La var. *picta*, freqüentment cultivada amb el nom de *cintes* (1). — Juny.

Phalaris truncata

2,854. — **Ph. truncata** Guss.

(per l'ala de les glumes truncada al capdamunt.)

Perenne, rizoma fibrós, curt, gruixut, tija de 4-8 dm, dreta, glabra, fulles linears, estretes (2-3 mm), planes, la superior de beina poc inflada, amb limbe curt o nul, lígula oblonga, tirs espiciforme, oblongo-cilíndric, dens, blanquinós o violat, glumes transovades, carenades en llurs dos terços superiors, d'ala entera, ampla i obliquament truncada a l'àpex, glumelles peludes, escames molt petites, unes deu vegades més curtes que la flor.

(1) La *Ph. arundinacea* es freqüent a l'Urgall, a les vores dels recs, fins a les Borges Blanques; també als marges dels arrossars del Delta de l'Ebre (F. Q.).

Geografia. — Llocs incultes de la regió mediterrània: Voltants de Barcelona, en llocs humits (Compñ.) — Maig-Juny.

Phalaris caerulea

2,855. — *Ph. caerulea* Desf. — *Ph. bulbosa* Cav.

(del llatí *caerulea*, blavenc, alludint a la coloració de la inflorescència.)

Perenne, amb rizoma format per 1-2 tubercles superposats, tija de 4-10 dm, dreta o ascendent, glabra, llargament nua a l'apex, fulles linears, amples de 3-4 mm, beina superior lleugerament inflada, tirs oblong o cilíndric, dens, blavenc o violat, pedicels un poc més curts que les espiguetes, glumes lanceolades, acuminades aristades, carenades en llur meitat o en llurs dos terços superiors, d'ala rosegada denticulada, glumelles glabres, escames molt petites, unes sis vegades més curtes que la flor.

Geografia. — Camps i terrenys humits de la regió mediterrània: Terrassa, molt rara = Barcelona (Colin.), Montpeller, Seta (Husn.) — Maig-Jul.

Phalaris nodosa

2,856. — *Ph. nodosa* L. — *Ph. bulbosa* L.

(del llatí *nodosa*, nuós, alludint a les tuberositats de la base de la tija; *bulbosa*, de *bulbosus*, bulbós, per la mateixa raó.)

Perenne, amb el rizoma format per 2-4 tubercles superposats més petits que en l'espècie anterior, tija de 4-12 dm, dreta o ascendent, nua a l'apex, fulles linears, amples de 3-6 mm, la beina de la superior poc o no gens inflada, lígula oblonga, tirs cilíndric, atenuat, verdós, pedicels marcadament més curts que les espiguetes, glumes lanceolades agudes, carenades, amb una ala des de la base a l'apex, estreta, entera o breument denticulada, glumelles peludes, dues escames molt petites, una de les quals arriba a un terç de la flor.

Geografia. — Vores de camins, camps, de la regió mediterrània: De Figueres a Castelló d'Empúries, rara (Vay.), Roses (Bub.), Montpeller (Husn.) — Juny.

Phalaris minor

2,857. — Ph. minor Retz.

(per la seva talla relativament petita.)

Anual, d'arrel fibrosa i tija de 3-5 dm, dreta, prima, glabra, nua a l'àpex, fulles linears, amples de 3-6 mm, la beina de la fulla superior inflada, lígula oblonga, tirs oblong o bé oblongo-cilíndric, truncat a la base, d'un blanc verdós, pedicels marcadament més curts que les espiguetes, glumes *ovades lanceolades, agudes, carenades*, amb l'ala ampla, *rosegada dentada a la meitat superior, glumelles peludes, dues escames molt petites*, una de les quals arriba a un terç de la flor.

Geografia. — Llocs arenosos i herbosos de la regió mediterrània: Terrassa, abundant a les hortes de migdia = Cardona (Puj., C.), l'Ametlla (Sen.), Ribesaltes (Gaut.) — Maig-Ag.

Phalaris paradoxa

2,858. — Ph. paradoxa L.

(paradoxa, *paradoxal*, per tenir en cada fascicle una sola espigueta terminal fèrtil i neutres les altres, caràcter fora del comú en el gènere.)

Anual, amb l'arrel fibrosa i la tija de 2-6 dm, prostrada ascendent, simple o ramificada, fullosa fins a l'àpex, fulles linears, amples de 4-6 mm, beina de la superior *espatíforme i abraçadora de la base de la inflorescència*, lígula lanceolada, tirs oblongo-transovoide, pedicels tan llargs com les espiguetes, glumes *lanceolades, acuminades aristades*, amb 3-4 nervis per banda i amb l'ala entera, *allargada en punta a la meitat superior, glumelles glabrescents*, escames molt petites, 10-12 vegades més curtes que la flor.

Geografia. — Camps i prats de la regió mediterrània: Terrassa, en una horta, molt rara = Castelló d'Empúries (Bub.), Barcelona, a la Farola, Vallvidrera, cap a Horta (Sen.); litoral de Salces, molt rara (Gaut.) — Maig-Juny.

Phalaris brachystachys

2,859. — *Ph. brachystachys* Link

(del grec *βραχως*, curt i *σπαχως*, espiga, per la curtedat de la inflorescència.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 3-8 dm, dreta, glabra, bastant llargament nua a l'àpex, fulles amples de 4-8 mm, la superior amb la beina inflada, lígula oblonga, tirs ovoides, dens, d'un verd blanquinós, pedicels quasi nuls, glumes transovades, curtament mucronades i alades en llur meitat superior, amb l'ala ampla, entera o denticulada i obliquament truncada, glumelles peludes, escames molt petites, sis vegades més curtes que les flors.

Geografia. — Camps i llocs arenosos de la regió mediterrània: el Papiol, Prat de Llobregat = Prop de Barcelona (Trèm.!, in Hb. Cad.), Cabanes (Sen.) — Maig-Juny.

Phalaris canariensis

2,860. — *Ph. canariensis* L.

(per haver-se emprat la grana d'aquesta planta, des de temps immemorial, com a aliment dels canaris.)

Sinonímia. — Escaiola ; cast., alpeste ; francès, alpeste.

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 4-10 dm, dreta, glabra, simple o ramificada, fulles linears o linears lanceolades, amples de 5-7 mm, la superior amb la beina molt inflada, lígula oblonga, tirs ovoides, dens, d'un verd blanquinós, pedicels quasi nuls, glumes ovades, breument mucronades, d'ala ampla, entera o denticulada i obliquament truncada a la meitat superior, glumelles peludes, escames lanceolades, blanquinoses, uninèrvies, iguals a la meitat de la flor.

Geografia. — Cultivada i subespontània. — Primavera.

Gènere 745. — **ANTHOXÁNTHUM L.**

(Del grec ἄνθος, flor, i ξανθός, groc, alludint al color groguenc de la inflorescència en l'espècie següent.)

Flors en espiguetes comprimides, uniflores, amb dues altres flors rudimentàries estèrils, reunides en un tirs espiciforme fluixet, oblongo-cilíndric, oiorós, glumes molt desiguals, carenades, mucronades, la inferior uninèrvia, la superior trinèrvia, gran, glumelles petites, membranoses, glabres, les de les flors estèrils peludes, aristades, dos estams, estigmes terminals, cariòpside ovoide aguda, comprimida, glabra, lluent. Planta perenne, de rizoma fibrós i tija d'1-8 dm, dreta o geniculada ascendent, amb fulles linears, de 3-5 mm d'ample, pestanyoses a l'àpex i a la beina, lígula oblonga.

Anthoxanthum odoratum

2,861. — **A. odorátum L.**

(perquè, degut a la cumarina que contenen totes les seves parts, és planta olorosa.)

Sinonímia. — Agram d'olor; cast., grama de olor.

Geografia. — Boscos i llocs herbosos, des de la costa a la zona alpina del Pireneu. Abr.-Jul.

Gènere 746. — **MÍBORA ADANS.**

(Sembla format per pur caprici d'Adanson.)

Espiguetes molt breument pedicellades, solitàries, comprimides, uniflores, en espiga linear, rogenca, subunilateral, glumes quasi iguals, oblongues, obtuses, mútiques, arrodonides, uninèrvies, glabres, un poc més llargues que la flor, glumelles quasi iguals, arrodonides al dors, molt peludes pestanyoses, la inferior amb cinc, la superior amb dos nervis, tres estams, dos estils soldats a la base, estigmes peluts, cariòpside transovoide, petita, lliure i glabra. Planta anual, d'arrel fibrosa i tija de 4-12 cm, dreta, filiforme o capillar, amb fulles curtes, linears, canaliculades, i lígula oblonga.

Mibora mínima

2,862. — *M. mínima* Desv. — *M. verna* P. B.

(*mínima*, per ésser molt petita; *verna*, perquè és planta vernal.)

Geografia. — Camps arenosos: Vidreres = Empordà (Salv.), Darnius (Bolòs), la Junquera, Agullana, Campmany, Vilarnadal, etc. (Vay.), Sant Feliu de Guíxols (Bub.), Sureda (Conill!) — Abr.-Maig.

Gènere 747. — **CRYPsis Ait.**

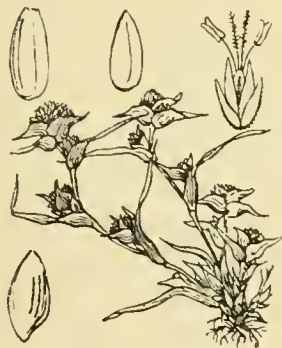
(Del grec *κρυπτείν*, amagar, per la inflorescència sovint envoltada per la beina de la fulla superior.)

Espiguetes comprimides, amb una sola flor hermafrodita, breument pedicel·lades, en tirs espiciforme freqüentment envoltat a la base per les fulles superiors, glumes quasi iguals, carenades, uninèrvies, mútiques, subobtuses, més curtes que la flor, glumelles un poc desiguals, obtuses, la inferior més llarga, amb un nervi verd, la superior amb 1-2 nervis, 2-3 estams, dos estils, estigmes plumosos, cariòpside ovoide o bé oblonga, lliure, glabra. Plantes anuals, de fulles curtes, planes i lígula reemplaçada per pèls.

- 1 { Tirs hemisfèric, rodejat per les beines de les dues fulles superiors, dos estams. 2,863. **C. aculeata.**
Tirs més llarg, exert o rodejat per una sola beina, tres estams. 2.
- 2 { Tirs ovoide o bé oblong, beina superior molt inflada a la base del tirs. 2,864. **C. schenoïdes.**
Tirs cilíndric, beina superior poc inflada, tirs exert. 2,865. **C. alopecuroïdes.**

2,863. — **C. aculeata Ait.**

(del llatí *aculeatus*, *aculeat*, al·ludint a les puntes de les fulles superiors que rodegen la inflorescència.)

Crypsis aculeata

Arrel fibrosa, tija de 5-35 cm, prostrada estesa, ramificada, comprimida, estriada, glabra, fulles acuminades alenades, de 2-4 mm d'ample, esteses, glauques, amb la beina inflada, tirs hemisfèric, més ample que llarg, verdós, rodejat per les beines de les dues fulles superiors molt inflades, glumes amb la carena aspra, flor molt breument pedicel·lada, glumelles glabres, la inferior un poc més llarga i amb un nervi fort, verd, la superior amb 1-2 nervis poc marcats, dos estams, cariòpside oblonga.

Geografia. — Llocs arenosos, humits, del litoral: Can Tunis; Prat de Llobregat, al peu de Can Esquerrà de l'Àfrica = Cadaqués (Trèm.), litoral de Salees a Argelès (Gaut.) — Jul.-Ag.

Crypsis schoenoides

2,864. — *C. schoenoides* Lamck.

(és el *Phleum schoenoides* de Linné, així anomenat perquè té una retirança amb l'espècie anterior, l'*Schoenus aculeatus* linneà.)

Arrel fibrosa, tiges de 5-30 cm, esteses o ascendents, simples o ramificades, fulles curtes, esteses, glauques, aspres, amb les beines inflades i la lígula substituïda per pèls, tirs *espici-forme*, *ovoïde* o bé *oblong*, d'un verd blanquinós o violaci, rodejat a la base per la beina de la fulla superior, glumes desiguals, acuminades, aspres o breument pestanyoses a la carena, flor molt breument pedicellada, glumelles desiguals, poc més llargues que les glumes, la superior *uninèrvia*, *tres estams*.

Geografia. — Llocs humits del litoral de la Mediterrània: Roses, Castelló d'Empúries, Argelès (Bub.) — Jul.-Oct.

Crypsis alopecuroides

2,865. — *C. alopecuroides* Schrad.

(pel seu aspecte d'*Alopecurus*.)

Arrel fibrosa, tiges de 5-30 cm, esteses o ascendents, simples o ramificades, estriades, glabres, fulles linears, de 2-4 mm d'ample, acuminades, verdes o glaucescents, esteses, beines cilíndriques, $\pm$ violàcies, estriades, la superior un poc inflada, tirs oblong o *cilíndric*, d'un violat negrós, al principi envoltat a la base per la beina de la fulla superior, després *exert*, glumes aspres o breument pestanyoses a la carena, obtusiúscules, flors sèssils, glumella inferior *uninèrvia*, aspra a la meitat superior del nervi, la superior *binèrvia*, *tres estams*, *cariòpside ovoïde*.

Geografia. — Vores arenoses dels estanys: Vall d'Aran, abundant vora les aigües estancades del Pla de Beret (Ilen !) — Ag.

N. B. No citada al *Prodomus* ni pels autors catalans ni per Lap., Zett., Bub., Gaut., la creiem nova per a la flora espanyola (V. Cad., Not. Fitogeogr. crít., 1910, pàgina 33). Es idèntica a la planta de Monferrato tramesa per Negri.

Gènere 748. — **PHLEUM L.**

(Del grec *φλέος*, nom d'una planta dels pantans. Els autors prelinneans compararen aquestes espècies amb la boga, i les anomenaren *Gramen typhinum* o *typhoides*, per la forma de la inflorescència.)

Espiguetes comprimides, breument pedicellades, amb una flor fèrtil acompanyada, a vegades, d'un rudiment pedicelliforme de flor estèril a la base dorsal de la glumella superior, reunits en espiga cilíndrica, ovoide o clavi-forme, glumes iguals, comprimides, carenades, trinèrvies, mucronades o aristades, més llargues que la flor, glumelles molt més curtes que les glumes, la inferior més ampla i més llarga, amb 3-5 nervis, no aristada, la superior bicarenada, binèrvia, tres estams, dos estils, estigmes plumosos, cariòpside transovoide o bé oblonga. Plantes anuals o perennes, de fulles planes, aspres al marge, amb lígula membranosa.

1	{	Plantes anuals, d'arrel fibrosa, fàcils d'arrencar.	2.
	{	Plantes perennes, de rizoma gruixut i cespitós, difícils d'arrencar.	4.
2	{	Espiga oblonga, claviforme, glumes lanceolades acuminades, pestanyoses	2,866. Ph. arenarium.
	{	Espiga cilíndrica, glumes ovades o transovades, mucronulades, no pestanyoses	3.
3	{	Fulles estretes (1-3 mm), la superior amb la beina a penes inflada, glumes ovades, puntejades aspres.	2,867. Ph. tenue.
	{	Fulles amples (3-7 mm), la superior amb la beina inflada, glumes transovades, tuberculosos	2,868. Ph. asperum.
4	{	Glumes lanceolades oblongues, obliquament truncades acuminades, breument pestanyoses o aspres.	2,869. Ph. Boehmeri.
	{	Glumes oblongues, aristades, truncades transversalment, llargament pestanyoses	5.
5	{	Espiga de 3-15 cm, glumes 3-4 vegades més llargues que les arestes, rizoma fibrós, cespitós	2,870. Ph. pratense.
	{	Espiga d'1-3 cm, glumes quasi iguals a les arestes, rizoma un poc serpentejant.	2,871. Ph. alpinum.

2,866. — Ph. arenarium L.

(perquè es fa en llocs arenosos.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-20 cm, dreta o bé les laterals geniculades ascendents, fulles curtes, planes, de 3-4 mm, aspres, la superior amb la beina inflada, lígula oblonga, espiga oblonga o claviforme, d'1-4 cm, glauca, glumes lanceolades acuminades, pestanyoses al marge i a la carena, nervis laterals separats del raquis, glumelles curtes, iguals a un terç de les glumes, peludes pestanyoses, amb un rudiment de flor estèril a la base.

Geografia. — Arenys marítims del litoral: Can Tunis, Prat de Llobregat, Castelldefels = Badalona (Sen.), Roses (Queralt!), Coll-lliure, Banyuls (Compy.) — Abr.-Maig.

2,867. — Ph. tenue Schrad.

(per les seves tiges primes, tènues.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-5 dm, dreta o ascendent, llisa, prima, lluent, fulles linears, estretes (2-3 mm), curtes, aspres, amb la beina estriada, la de la fulla superior poc inflada, lígula oblonga, espiga cilíndrica, prima, de 2-8 cm, densa, d'un verd glauc, glumes ovades, molt breument mucronades, corbades al dors, puntejades aspres, no pestanyoses, amb els nervis laterals separats del raquis, glumelles més de la meitat més curtes que les glumes, la

inferior suborbicular, amb cinc nervis i un rudiment de flor estèril.

Geografia. — Camps i sembrats del Migdia: Coll-lliure, Banyuls, Canet, etc. (Compy.). La posseïm del Cap Brun, prop de Toló. — Maig-Jul.

Phleum ásperrum

2,868. — Ph. ásperrum Jacq.

(per les asprors de les fulles i de la inflorescència.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-5 dm, dreta o ascendent, llisa, nua superiorment o fullosa fins a l'àpex, fulles de 3-7 mm d'ample, curtes, aspres, la superior amb la beina un poc inflada, lígula oblonga, espiga cilíndrica, de 3-10 centímetres, molt densa, d'un verd pàl·lid, molt aspra, glumes *transovades cuneïformes*, *tuberculosos aspres*, no *pestanyoses*, amb els nervis laterals separats de la carena, glumelles iguals

als dos terços de les glumes, la inferior oblonga, *trinèrvia*, amb un rudiment de flor estèril.

Geografia. — Sembrats de l'horta de Balaguer i de Menàrguens, 28 de maig de l'any 1905 *legi. Vidit Pan.*

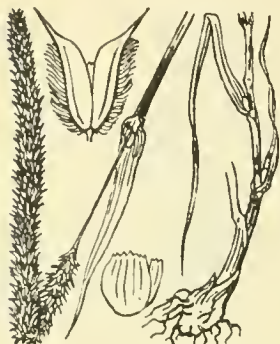
Phleum Boehmeri

2,869. — Ph. Boehmeri Wibel

(*dedicada a honor de Georg Rudolf Boehmer, botànic alemany del segle XVIII, autor de la Flora Lipsiae.*)

Perenne, de rizoma fibrós, cespitos, tija de 2-6 dm, dreta, prima, lluent, poc fullosa, fulles caulinars linears, estretes (2-3 mm), planes, glauques, aspres, la superior amb la beina molt llarga, estriada i cilíndrica, de limbe i lígula curts, aquesta truncada, espiga cilíndrica, de 3-12 cm, verdosa, ramificada, glumes *lanceolades oblongues*, obliquament *truncades acuminades*, breument *pestanyoses* o solament *aspres a la carena*, nervis laterals acostats al raquis, glumelles un terç més curtes que les glumes, amb un rudiment de flor estèril.

Geografia. — Pastures seques i costers àrids: Muntanyes del litoral, Sant Llorenç del Munt, Montserrat; Alt Berguedà, Rebot, Fumanya = Urgell, fins al Pireneu (Costa), Vilatorrada (Masf.!), Manlleu (Sen.!), Empordà, Olot (Vay.), Arties, Salardú (C. et S.) — Jul.-Ag.

Phleum pratense

2,870. — *Ph. pratense* L.

(perquè es fa als prats.)

Port de l'espècie anterior, de la qual difereix essencialment per les fulles un poc més amples (5-8 mm), les glumes truncades transversalment en angle recte i pestanyoses a la carena, amb l'aresta igual a $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{3}$ de llur longitud, i per les glumelles la meitat més curtes que les glumes, glabres o feblement peludes.

Raça *Ph. nodosum* L. — Tija prostrada difusa $\pm$ inflada i bulbiforme a la base, fulles curtes, més estretes.

Geografia. — Sembrats i pastures: Montcada, Ribes = Merlès, Serrateix (Puj., C.), Olot (Vay.), Montgrony (Sen.), Lés, Marinyac (C. et S.). La raça *Ph. nodosum* L., a Sant Fost; la Mata, cap a Fontfreda; Bagà, Alt Berguedà, cap a Rebost. — Maig-Ag.

Phleum alpinum

2,871. — *Ph. alpinum* L.

(per viure als Alps i a la zona alpina d'altres muntanyes.)

Perenne, de rizoma $\pm$ serpentejant i tija de 3-5 dm, ascendent, poc fullosa, fulles linears, de 3-5 mm d'ample, curtes, planes, agudes, aspres al marge, la superior amb la beina $\pm$ inflada, estriada, llargueta, amb el limbe i la lígula curts, aquesta truncada, espiga ovoide o el·lipsoide, densa, violàcia, glumes oblongues, truncades obliquament i bruscament contretes en una aresta quasi tan llarga com elles, molt pestanyoses a la carena i a l'aresta, glumelles iguals als $\frac{2}{4}$ de les glumes.

Geografia. — Pastures de les altes muntanyes: Coll de Pal; Núria, on predomina la raça *Ph. commutatum* Gaud., d'espiga subglobulosa i aresta no pestanyosa = Tragurà, Setcases, Costabona (Vay.), Port de la Picada, des de Pomeró, Port de Beuase i conca de les Maleïdes (Zett., Costa), Bossost (Compñ.). — Jul.-Ag.

Gènere 749. — **ALOPECURUS L.**

(Nom emprat pels clàssics grecs i llatins per a designar una mena de gramínia que recorda la cua de la guineu; de *ἀλωπεξ*, guilla, i *οὐρά*, cua.)

Espiguetes comprimides, uniflores, sense rudiment de flor estèril, en tirs espiciforme, ovoide o cilíndric, dens, blanquinós o violaci, glumes iguals, comprimides, carenades, trièrvies, lliures o soldades a la base, quasi iguals a la flor, generalment una sola glumella, semblant a les glumes, amb 3-5 nervis i amb una aresta dorsal cap a la base, tres estams, dos estigmes terminals, cariòpside ovoide, comprimida, glabra.

	Tirs ovoide, d'1-2 cm, beina de la fulla superior inflada com una bufeta.	2.
1	Tirs cilíndric, de 3-15 cm, beina de la fulla superior cilíndrica, poc inflada.	3.
	Planta perenne, de rizoma gruixut i oblíquament serpentejant, tirs pelut sedós, blanquinós, glumes lliures, aristades, dues glumelles, la inferior amb aresta curta, inclusa.	2,872. A. Gerardi.
2	Planta anual, d'arrel fibrosa i prima, tirs subglabre, violaci, glumes soldades fins a la meitat, acuminades, glumella única, amb aresta llarga i molt estreta.	2,873. A. utriculatus.
3	Plantes anuals, d'arrel fibrosa	4.
	Plantes perennes, de rizoma estolonífer o bulbiforme.	5.
4	Tirs glabrescent, atenuat, glumes lanceolades agudes, soldades fins a la meitat, amb la carena pubescent.	2,874. A. agrestis.
	Tirs pubescent, glumes el·líptiques, obtuses, soldades solament a la base, amb la carena pestanyosa.	2,875. A. geniculatus.
5	Rizoma bulbiforme, glumes agudes, quasi lliures, feblement pestanyoses.	2,876. A. bulbosus.
	Rizoma cespitos, curtament estolonífer, glumes acuminades, soldades en el terç inferior, llargament pestanyoses.	2,877. A. pratensis.

Alopecurus Gerardi

2,872. — A. Gerardi Vill. — Colobanche Gerardi Link

(dedicat a Louis Gerard, botànic francès del segle XVIII, autor de la Flora Galloprovincialis.)

Perenne, de rizoma gruixut, oblic o un poc serpentejant, tija d'1-3 dm, dreta o ascendent, poc fullosa, fulles curtes, planes, acuminades, aspres al marge, les inferiors linears, les caulinars de 2-3 mm d'ample, la superior amb la beina *inflada vesiculosa* i la lígula curta i truncada, tirs ovoide, blanquinós, pelut sedós, glumes lanceolades, agudes, trinèrvies, lliures, *aristades*, amb la carena pestanyosa i peludes, *dues glumelles*, la inferior *ovada, obtusa*, amb *cinc nervis* i una aresta, *inclusa*, en el seu terç inferior, la superior *acuminada*.

Geografia. — Pastures de les altes muntanyes: Costabona (Bub.), Capeir, Vall de Galba (Sen.!), Vall d'Eina, Cambradases, llac de Lauós, Benasc (Husn.), Port de la Picada (Zett.) i de Solden (G. et G.), Vall del Juela (Timb.) i de Tredòs (C. et S.) — Jul.-Ag.

Alopecurus utriculatus

2,873. — A. utriculatus Pers.

(per la beina de les fulles superiors inflada en forma d'utricle.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 2-5 dm, dreta o ascendent, prima, fulles curtes, estretes (1-3 mm), agudes, planes, un poc aspres, la superior amb la beina fortament *inflada vesiculosa* i la lígula curta i truncada, tirs *ovoide*, violaci, glabrescent, glumes grans, *acuminades*, *soldades fins a la meitat*, carena *pestanyosa a la meitat inferior*, *aspra a la superior*, *una sola glumella*, aguda i amb una aresta prop de la base *tres vegades més llarga que les glumes*.

Geografia. — Prats i camps humits: Per tota la Cerdanya (Compy.), Montlluís (Husn.), Pireneu oriental (Rouy, que la considera adventícia). — Maig-Juny.

Alopecurus agrestis

2,874. — *A. agrestis* L.

(perquè es fa en llocs agrests.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 2-6 dm, dreta o ascendent, aspra a l'àpex, fulles linears, acuminades, bastant llargues, de 3-6 mm d'ample, amb les beines totes cilíndriques o poc inflades, lígula oblonga, tirs cilíndric, atenuat pels dos caps, amb la carena pubescent, una sola glumella, el·líptica, obtusiúscula, amb una aresta geniculada quasi el doble llarga que les glumes.

Geografia. — Camps i vores de camins: Terrassa, r.; comuna als camps i sembrats del Prat de Llobregat; Berguedà, prats de Corbera. — Maig-Jul.

Alopecurus geniculatus

2,875. — *A. geniculatus* L.

(de *geniculatus*, que forma colzes, per les tiges prostrades ascendents.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 2-6 dm, prostrades ascendents, freqüentment radicans, fulles verdes o glaucescents, linears acuminades, de 3-5 mm, planes, aspres, beina superior llarga, un poc inflada, lígula oblonga, tirs cilíndric, obtús, pelut, verd o violaci, pubescent, glumes el·líptiques, solament soldades a la base, obtuses, llargament pestanyoses, una sola glumella, obtusa, sense nervi, el·líptica, glabra, amb una

aresta prop de la base 1-2 vegades més llarga que les glumes.

Geografia. — Camps i prats humits de la Cerdanya (Compy.), i al Rosselló (Gaut.) — Maig-Ag.

Alopecurus bulbosus

2,876. — A. bulbosus Gouan

(pel rizoma bulbós.)

Perenne, de rizoma curt, *bulbiforme* a la base, i tija de 2-8 dm, dreta, primeta, glabra, fulles llargues, *estretes* (1-3 mm), la superior curta, amb la beina un poc inflada i la lígula *oblonga*, tirs cilíndric, acutiúscul, prim, pelut, verd o violaci, glumes *quasi lliures*, agudes, *feblement pestanyoses*, glumella *obtus*a, *truncada*, amb una aresta dues vegades més llarga que ella.

Geografia. — Prats de Molló, Arlés, Ceret, Banyuls (Compy.), Port-Vendres (Bub.), Banyuls, Perpinyà, Narbona (Husn.) — Maig-Jul.

Alopecurus pratensis

2,877. — A. pratensis L.

(perquè creix als prats.)

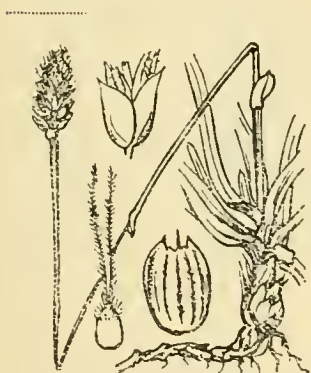
Perenne, de rizoma gruixut i oblic, curta-ment estolonífer, tija de 4-8 dm, dreta, nua a l'àpex, fulles llargues, de 4-6 mm d'ample, la superior amb la beina poc inflada, lígula curta i truncada, tirs cilíndric, obtús, gruixudet, pelut sedós, verdós, glumes *soldades en el terç inferior*, *acuminades*, llargament *pestanyoses*, glumella *oblonga*, *obliquament truncada*, amb una aresta $\pm$ llarga que ella.

Geografia. — Prats i pastures: Comuna al Rosselló, fins a Ceret, Arlés i cap a Prats de Molló (Compy.), Argelès, La Perxa, vall de Campcardós (Gaut.) — Maig-Julol

Gènere 750. — **SESLÈRIA SCOP.**

(Gènere dedicat a Leonardo Sesler, botànic italià del segle XVIII.)

Espiguetes comprimides, amb 2-3 flors hermafrodites, les inferiors acompanyades d'una bràctea ovada o lobada dentada, en tirs espiciforme, ovoide o bé oblong, alguna vegada cilíndric, fluix, blavenc, glumes quasi iguals, un poc més curtes que les flors, membranoses, ovades, agudes o mucronades, glumeta inferior ovada, truncada, pubescent, amb cinc nervis, dues dents i tres arestes, la del mig més llarga, glumella superior bicarenada, breument pestanyosa en ambdues carenes. Plantes perennes, de rizoma robust, serpentejant, cespitós, tija de 2-5 dm, dreta, llargament nua a l'àpex, fulles planes, les basilar llargues, de 2-4 mm d'ample, obtuses, bruscament mucronades, aspres al marge, les caulinars en nombre de 2-3, de limbe molt curt i beina llarga, lígula curta, truncada.

Sesleria caerulea

2,878. — **S. caerulea Arduin.**

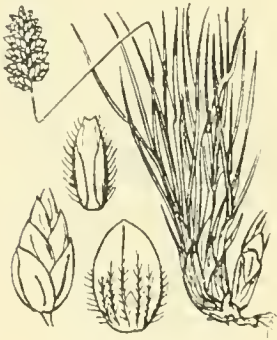
(del llatí caeruleum, blau, pel to blavís de la inflorescència.)

Geografia. — Boscos secs i roques calcàries: Montserrat, cap als Degotalls = Berguedà, al Bosc de Guinebret, Tossals (Puj. C.); al Pireneu, Coll de Bernadell, Rocabruna, Camprodon; muntanyes d'Olot, cap al Corb, Santa Magdalena, Vidrà (Vay.); Montgrony, Coll Roig (Seu.); Pic de Gar, Garona de Ruda (C. et S.) — Març-Abr.

Gènere 751. — **OREÓCHLOA LINK**

(Del grec ὄρος muntanya, i ῥόη, herbeta, perquè el gènere comprèn graminies muntanyenques.)

Espiguetes comprimides, amb 3-6 flors hermafrodites, les inferiors freqüentment acompanyades d'una petita bràctea, reunides en un tirs ovat, dístic, dens, blavenc violaci, glumes ovades, més curtes que les flors, trinèrvies, quasi iguals, no aristades, aspres al raquis, glumella inferior ovada oblonga, mútica, amb cinc nervis, llargament peluda a la base, la superior lanceolada, bífida, llargament pestanyosa, tres estams, dos estils terminals, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, lliure. Plantes perennes, de rizoma fibrós, cespitós, tija d'1-2 dm, filiforme, dreta, llargament nua a l'àpex, fulles llargues, molt estretes (1 mm), convolutes setàcies, arquejades, llises, les basilsars fasciculades, lígula lanceolada, llarga.

Oreóchloa disticha

2,879. — *O. dísticha* Link

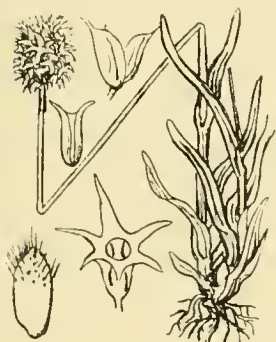
(del grec δίπτυχος, en dos rengles, per la disposició de les espiguetes.)

Geografia. — Pastures i roques de les altes muntanyes: Núria, al Puigmal, altures de Fontnegra = Carença, Coll de Núria (Compy.), Noufonts, Coll de Finestrelles (Sen.), valls de Prats, d'Eina, de Llo, Carlit i fins als límits d'Andorra (Gaut.); Vall d'Aran, Montluda (Compñ.!, in Hb. Cad.), Hospital de Viella (Bourg.!), Port de Benasc (Zett.), Port de Caldes (Costa), les Maleïdes (Compñ.!), Port de Viella (Llen.!) — Jul.-Ag.

Gènere 752. — **ECHINÁRIA** DESF.

(Del grec *ἐχῖνος*, eriçó, al·ludint a la inflorescència arrodonida i eriçada d'arestes pròpia de l'espècie següent, el *Gramen spica subrotunda echinata* de Bauhin.)

Espiguetes amb 2-4 flors, reunides en un tirs globulós i compacte, glumes més curtes que les flors, un poc desiguals, carenades, la inferior binèrvia, amb 2-3 arestes, la superior uninèrvia i amb una aresta, glumelles coriàcies, blanquinoses, la inferior amb cinc nervis terminats en altres tantes arestes desiguals, la superior bicarenada i biaristada, tres estams, estigmes glabres, cariòpside transovoide, lliure, pubescent a l'àpex. Plantes anuals, d'arrel fibrosa i tija de 5-30 cm, dreta, rígida, llargament nua a l'àpex, amb fulles curtes, planes, pubescents, de lígula curta i truncada.

Echinaria capitata

2,880. — **E. capitata** Desf.

(per la inflorescència globulosa com un capítol.)

Sinonímia. — Blat del diable; *cast.*, desdeñosa.

Geografia. — Llocs secs i àrids: Sant Llorenç del Mnnt, i alguna vegada als sembrats de Terrassa = A la costa, al Vallès, Bages, Segarra, Pla d'Urgell, Conca de Barberà (Costa), els Prats de Rei (Puigg.!), Empordà (Trèm.), vall de la Tet, Font de Còms (Gaut.) — Maig.

Gènere 753. — **TRAGUS HALL.**

(Del grec *τράγος* nom d'una gramínia, que, segons Plini, venia d'Orient i s'assemblava a l'arròs.)

Espiguetes comprimides pel dors, amb una flor fèrtil acompanyada d'una d'estèril rudimentària, agrupades en un tirs espiciforme fluix, cilíndric, erigit, purpuri, ramificat, amb branques que porten 2-4 espiguetes, gluma inferior molt petita, la superior gran, coriàcia, erigida de 5-7 rengles d'agullons ganxuts, glumelles membranoses, truncades, tres estams, estils terminals, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, lliure. Plantes anuals, hispides, d'arrel fibrosa, tiges de 5-30 cm, prostrades esteses o ascendents, freqüentment radicants als nusos inferiors, amb fulles curtes, planes, agudes, de 2-3 mm d'ample, pestanyoses setoses al marge, de beines un poc inflades i lígula formada de pèls curts.

Tragus racemosus

2,881. — **T. racemosus Hall.**

(per la inflorescència racemosa.)

Geografia. — Terrenys arenosos, àrids: Al litoral, Vallès, Penedès i Bages = En diverses comarques de l'interior fins a la falda del Pireneu (Costa); de Perpinyà a Canet i Argelès (Gaut.) — Maig-Ag.

Gènere 754. — **SETÀRIA P. B.**

(Del llatí *seta*, cerra, al·ludint a les arestes setàcies de la inflorescència; *setaria* equival a cerrada, carregada de cerres.)

Espiguetes comprimides pel dors, amb una flor fèril acompanyada d'una altra d'estèril rudimentària, i proveïdes d'un involucre basilar unilateral format per dues o més arestes setiformes aspres, glumes desiguals, mútiques, la inferior més petita, ovada, trinèrvia, la superior quasi igual a la flor, amb 5-7 nervis, glumelles quasi iguals, coriàcies, obtuses, mútiques, puntejades o rugoses, la inferior amb cinc nervis, la superior binèrvia, tres estams, estigmes terminals, cariòpside glabra, ovoide o arrodonida, deprimida. Plantes anuals, glabrescents, d'arrel fibrosa i fulles planes, aspres, amb la lígula formada per pèls.

- I { Tirs molt aspre de baix a dalt, espiguetes amb dues arestes proveïdes de denticules reflexes. **2,882. S. verticillata.**
- I { Tirs llis de baix a dalt, amb dues o moltes arestes proveïdes de denticules dretes **2.**
- 2 { Tirs lobulat, de 20-30 cm, espiguetes amb 1-3 arestes **2,883. S. itálica.**
- 2 { Tirs cilíndric, de 2-6 cm, espiguetes amb moltes setes. **3.**
- 3 { Glumes poc desiguals, la superior la meitat més curta que la flor, glumelles arrugades transversalment, setes grogues o rosses. **2,884. S. glauca.**
- 3 { Glumes molt desiguals, la superior igual a la flor, glumelles finament puntejades, setes verdes o vermelloses. . . . **2,885. S. víridis.**

2,882. — S. verticillata P. B.

(per les espiguetes agrupades formant com verticils.)

Sinonímia. — Panissola, cerreig; castellà, amor de hortelano, hierba mijera, panicillo.

Tija de 2-6 dm, dreta o ascendent, freqüentment ramificada a la base, aspra a l'àpex, fulles verdes, planes, amples de 5-10 mm, acuminades, molt aspres al marge, lígula molt curta, tirs molt aspre de baix a dalt, de 5-10 cm, freqüentment interromput a la base, verd o violaci,

Setària verticillata

espiguetes amb dues cerres *proveïdes de denticules reflexes*, el·líptiques, obtuses, glumes molt desiguals, la superior quasi igual a la flor, glumelles finament puntejades.

Geografia. — Horts, vinyes i terres cultivades: Comuna al litoral, Vallès, Penedès, Bages = Olot, Sant Hilari, Segaró, etc. (Vay.); S. Beat (C. et S.) — Juny-Oct.

Setària itálica

2,883. — *S. itálica* P. B.

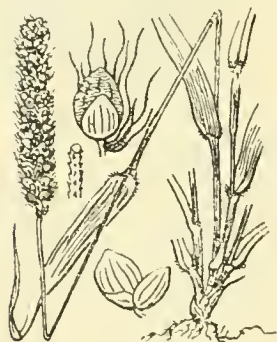
(*per haver-lo cultivat a Itàlia des de molt antic: és el Panicum italicum de Bauhin.*)

Sinonímia. — Panís, cua de guineu; castellà, panizo, mijo menor; fr., millet des oiseaux.

Tija de 5-10 dm, dreta, robusta, aspra a l'àpex, fulles verdes, planes, amples d'1-2 cm, llargament acuminades, aspres al marge, amb la beina i la lígula *peludes*, tirs gran, de 2-3 dm $\times$ 2-3 cm, lobulat, freqüentment interromput a la base, llis de baix a dalt, verd, espiguetes

el·líptiques, obtuses, amb 1-3 cerres *denticulades*, dretes, glumes molt desiguals, la superior més llarga, *un poc més curta que la flor*, amb cinc nervis. glumelles el·líptiques, obtuses, *molt finament puntejades*, cariòpside oval o suborbicular.

Geografia. — Cultivada i subespontània. — Juny-Set.

Setària glauca

2,884. — *S. glauca* P. B.

(*pel fullatge més o menys glauc.*)

Sinonímia. — Panissola; cast., hopiïlo.

Tija d'1-5 dm, dreta o estesa, prima, llisa, fulles planes, d'un verd bonic, de 4-7 mm d'ample, acuminades, aspres al marge, amb llargs pèls en lloc de lígula, tirs groguenc, de 2-5 cm, llis de baix a dalt, espiguetes ovals, obtuses, amb nombroses cerres *rosses groguenques proveïdes de denticules dretes*, glumes *un poc desiguals*, la superior quasi la meitat més curta

que la flor, amb cinc nervis, glumelles elegantment arrugades de través.

Geografia. — Terrenys cultivats i arenosos: Al litoral, Can Tunis i Prat de Llobregat; a l'interior, al Vallès, Penedès = Olot, Besalú, Banyoles, Segaró, etc. (Vay.); abundant a l'Empordà (Sen.) — Juny-Set.

Setària viridis

2,885. — S. viridis P. B.

(pel color verd franc de la planta.)

Sinonímia. — Panissola, cerreig ; cast., panizo silvestre.

Tija d'1-5 dm, dreta o estesa, freqüentment ramificada a la base, aspra a l'àpex, fulles verdes, planes, de 5-10 mm d'ample, acuminades, aspres al marge, *lígula i beines un poc peludes*, tirs verd o rogenç, compacte, *llis de baix a dalt*, espiguetes el·líptiques, obtuses, amb *nombroses cerres verdes o rogenques*, proveïdes de *denticules dretes*, glumes molt desiguals, la superior igual a la flor, amb cinc nervis, la inferior la meitat més curta, trinèrvia, glumelles el·líptiques, obtuses, *fiuament puntejades*.

Geografia. — Hortes, camps, vinyes i altres terres cultivades lleugeres: Comuna al litoral, Vallès, Penedès i Bages. — Juny.-Oct.

Gènere 755. — **PÁNICUM L.**

(Nom llatí d'una gramínia que els autors identifiquen amb el panís.)

Espiguetes solitàries, plano-convexes, amb una flor hermafrodita acompanyada d'un altra d'estèril a la base, en panícula ramosa, fluixa, verda o violada, glumes membranoses, còncaves, mútiques, molt desiguals, la inferior més petita, la superior amb 5-9 nervis, la flor estèril amb 1-2 glumelles, la inferior més llarga que la flor fèrtil, amb 5-9 nervis, la superior enerve, a vegades nulla, glumes fèrtils quasi iguals, coriàcies, llises o poc nervades, tres estams, dos estils llargs, separats a la base, estigmes plumosos, cariòpside glabra, el·lipsoide, comprimida. Plantes anuals o perennes, peludes, de fulles planes, aspres al marge i amb la lígula formada per pèls.

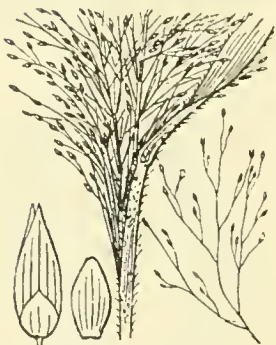
Plantes anuals, d'arrel fibrosa, branques de la panícula esteses, pedicels capil·lars, espiguetes molt petites (2 mm), gluma inferior ovada triangular, trinèrvia **2,886. P. capillare.**

Plantes perennes, de rizoma estolonífer i serpentejant, branques de la panícula dretes, pedicels filiformes, espiguetes petites (2-5 mm), gluma inferior suborbicular, enerve. **2,887. P. répens.**

2,886. — P. capillare L.

(per la panícula capillar, de rametes primes com cabells.)

Sinonímia. — Nebulosa.

Pánicum capillare

Anual, d'arrel fibrosa i tija de 2-6 dm, dreta, robusta, llisa, freqüentment ramificada a la base, fulles planes, de 8-14 mm d'ample, acuminades, aspres al marge, molt peludes a la beina, la superior, comunament, abraçadora de la base de la panícula, aquesta verda o violada, de 2-3 dm, molt ampla (2-3 dm) i molt fluixa, amb pedicels capil·lars molt llargs i estesos, espiguetes molt petites (2 mm), acuminades, glumes molt desiguals, la inferior ovada triangular, aguda, trinèrvia, tres vegades més curta que la superior acuminada, una glumella estèril.

Geografia. — Originària de l'Amèrica boreal, hom la cultiva per ornament; naturalitzada en terres arenoses. — Jul.-Oct.

Pánicum répens

2,887. — *P. répens* L. — *P. colorátum* Cav.

(repens, de repere, arrossegar-se, pel rizoma serpentejant.)

Perenne, de rizoma estolonífer i serpentejant, tija de 2-8 dm, dreta, escamosa a la base, amb fulles glauques, planes, amples de 4-5 mm, dístiques, aspres al marge i lleugerament peludes a la base i a les beïnes, panícula verda o lleugerament violàcia, estreta, pedicels filiformes, llargs, drets, espiguetes petites (2'5 mm), agudes, glumes molt desiguals, la inferior suborbicular, enerve, quatre vegades més curta que la superior, dues glumèlles estèrils.

Geografia. — Arenys marítims humits: Can Tunis, Prat de Llobregat, Salou = Castelldefels (Sen.), Vilanova i la Geltrú (Compñ.!) — Ag.-Nov.

N. B. Hom cultiva també, i el trobem subespontani, el mill, *Panicum miliàceum* L.

Gènere 756. — **ECHINÓCHLOA P. B.**

(Del grec ἐχῖνος, eriçó, i γλόα, herbeta, per les espiguetes sovint eriçades d'arestes.)

Espiguetes comprimides, plano-convexes, amb una flor hermafrodita i un rudiment de flor estèril a la base, reunides en espigues denses, nombroses, alternes, formant una panícula, glumes molt desiguals, la inferior molt petita, mútica o aristada, amb 3-5 nervis, la superior igual a la flor estèril, amb cinc nervis pestanyosos, glumelles fèrtils quasi iguals, coriàcies, llises, llueus, tres estams, dos estils terminals, llargs, estigmes plumosos, cariòpside ovoide, plano-convexa, glabra, lliure. Plantes anuals, d'arrel fibrosa, fulles planes, aspres, de lígula nulla o peluda.

1	{	Fulles peludes, amb la lígula formada per pèls, espigues estretes (2 mm), aplicades a l'eix i compostes d'espiguetes biseriades i peludes, amb les glumes i les glumelles mútiques. 2,888. E. eruciformis .
		Fulles glabres, sense lígula, espigues més amples, separades de l'eix i compostes d'espiguetes quadriseriades, amb les glumes mucronades o aristades 2.
2	{	Espigues de 4-8 mm d'ample, amb nombrosos pèls a la base, espiguetes peludes eriçades, glumes i glumelles mucronades o aristades, glumella inferior igual a un terç de la superior. 2,889. E. crus-galli .
		Espigues de 3-4 mm d'ample, amb pocs pèls a la base o sense, espiguetes finament pubescents, glumes i glumelles mucronades, glumella inferior igual a la meitat de la superior. 2,890. E. colona .

2,888. — **E. eruciformis** Rchb.

(per les espiguetes agrupades en espigues verdes, que recorden una eruga; eruciformis, en forma d'eruga.)

Echinóchloa eruciformis

Tija de 4-8 dm, geniculada ascendent, radican als nusos inferiors, ramificada, fulles glaucescents, planes, de 4-6 mm d'ample, amb pèls escampats, lígula formada per pèls, panícula d'un verd glauc, composta d'espigues alternes, unilaterals, estretes (2 mm), aplicades a l'eix, pubescents, espiguetes biseriades, ovoides, petites (2 mm), amb les glumes i les glumelles

Gramínies.

G. 756. - Echinóchloa.

mútiqües, les primeres molt desiguals, la inferior sis vegades més curta i glabra, la superior peluda.

Geografia. — Terres cultivades: Terrassa, Gelida = Mauresa, prop de la Riera de Rajadell (Puj., C.!), la Cellera (Cod.!), Teià (Hb. Costa). — Ag.-Set.

Echinóchloa crus-galli

2,889. — E. crus-galli P. B.

(del llatí *crus*, *pota*, i *gallus*, *gen.* *galli*, *gall*, és a dir, pota de gall, al·ludint a la forma del raquis de la inflorescència.)

Sinonímia. — Cerreig; *cast.*, *panicello*, *mi-jera*; *fr.*, *pied-de-coq*.

Tija de 2-10 dm, dreta o ajaguda a la base, freqüentment ramificada, fulles planes, amples de 5-10 mm, acuminades, *glabres*, comunament ondades i *sense lígula*, panícula contreta, verda o violada, composta d'espigues *alternes*, *unilaterals*, amples de 4-8 mm, *erigades*, formades d'espiguets de 3-4 mm, *peludes erigades*, ovoides, en quatre rengles irregulars, glumes i glumelles mucronades o aristades, aquelles desiguals, la inferior tres vegades més curta, glumella inferior igual a un terç de la superior.

var. aristata Rchb. — Glumella inferior de la flor estèril llargament aristada.

Geografia. — Camps humits i vores de reguerols: Des del litoral a les valls pirenenques. La *var. aristata*, menys freqüent que el tipus, a Cerdanyola = La Cellera (Cod.!) — Jul.-Oct.

Echinóchloa colona

2,890. — E. colona Parl.

(del llatí *colonus*, *propí per al conreu*, perquè es fa als conreus com una mala herba.)

Considerada per Husnot com a subespècie de l'anterior, hom la distingeix per ésser més prima i de menor talla, per la panícula menys peluda, pels pèls de la base de les espiguetes pocs o nuls, per les espigues més estretes (3-4 mm) i les espiguetes més petites (2 mm), amb les glumes i glumelles mucronades, la glumella inferior igual a la meitat de la superior.

Geografia. — Llocs humits, vores dels corrents: Can Tunis = Bagà, a les vores del Bastareny (Puj., C.!), Pla del Llobregat, Premià (Sen.!) — Jul.-Oct.

Gènere 757. — **OPLÍSMENUS P. B.**

(Del grec *ὀπλισμένος*, l'armat, al·ludint a les arestes de les glumes.)

Panícula composta d'espigues curtes, alternes i distants, cada una amb una flor estèril i una de superior hermafrodita, glumes quasi iguals, més curtes que les flors, aristades, ovades, pestanyoses, glumella inferior de la flor estèril més llarga que les glumes, escotada i breument aristada, amb 7-9 nervis, glumelles de la flor fèril quasi iguals, la inferior amb cinc nervis, la superior amb dos, tres estams, dos estils, estigmes llargament plumosos, cariòpside oblonga, glabra, lliure. Planta peluda, de 2-5 dm, fulles amples (12-15 mm), ovades lanceolades, acuminades, peludes i $\pm$ ondules.

Oplismenus undulatifolius

2,891. — **O. undulatifolius R. S.** —
Orthopogon undulatifolium R. Br.

(per les fulles ondules al marge.)

Geografia. — En unes roques del Clos del Mas Gusinyer, de Castellfollit de la Roca, setembre del 1890, R. de Bolòs, *in litt.* (1)

(1) Sobre la dispersió d'aquesta espècie a Catalunya, vegeu A. de Bolòs, Butll. Inst. Cat. H. N., vol. XXXIII, números 4-5 (1933)

Gènere 758. — **DIGITÀRIA SCOP.**

(Del llatí *digitus*, dit, per les inflorescències parcials espiciformes partint de l'extrem de la tija com els dits de la mà.)

Espiguetes comprimides, plano-convexes, formades per una flor hermafrodita amb un rudiment de flor estèril a la base, disposades unilateralment en dos rengles formant llargues espigues linears inserides totes elles en un punt o en dos que disten prop d'un centímetre, glumes molt desiguals, mútiques, còncaves, la inferior molt petita o nul·la, la superior 5-10 vegades més gran, amb 3-5 nervis, glumelles quasi iguals, coriàcies, llises, tres estams, dos estils acostats a la base, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, lliure. Plantes anuals, de fulles planes, aspres, amb lígula membranosa.

Fulles i beina peludes, 3-10 espigues al principi dretes, després esteses, espiguetes lanceolades, de 3 mm, gluma superior peluda pestanyosa, la meitat més curta que l'espigueta. . . 2,892. **D. sanguinalis**.

Fulles i beines glabres, 2-6 espigues més curtes i més primes, $\pm$ esteses, espiguetes el·líptiques, de 2 mm, gluma superior pubèrula, igual a l'espigueta . . . 2,893. **D. filiformis**.

Digitària sanguinalis

2,892. — **D. sanguinalis Scop.** — **Panicum sanguinale L.**

(per la inflorescència sovint purpúria, o de color de sang.)

Tija d'1-5 dm, prostrada ascendent, freqüentment radicant a la base, fulles planes, curtes, amples de 4-8 mm, acuminades, verdes o rogenques, $\pm$ peludes al limbe i a la beina, lígula curta, denticulada, panícula violàcia, a vegades verda, formada per 2-8 espigues digitades, dretes i després esteses, llargues, primes, espiguetes lanceolades, geminades, biseriades, l'una llargament, l'altra breument pedicel·lada, glu-

ma inferior molt petita, la superior lanceolada, aguda, peluda, pestanyosa, la meitat més curta que les flors, glumella de la flor estèril única, oblonga lanceolada, aguda, breument pestanyosa, fortament nervada i igual a la flor fèrtil.

Gramínies.

G. 758. - Digitària.

var. *ciliaris* G. et G. — Glumella de la flor estèril llargament pestanyosa, fulles més amples i més curtes.

Geografia. — Hortes i terres cultivades, lleugeres: Comuna al litoral i a l'interior. La var. *ciliaris* G. et G. (*D. ciliaris* Koel.), a Can Tunis (Sen.!) — Juny-Oct.

Digitària filiformis

2,893. — *D. filiformis* Koel. — *D. glabra* R. et S.

(per les tiges i espigues molt primes, gairebé filiformes.)

Tija d'1-5 dm, prostrada estesa, freqüentment radicaul als nusos inferiors, fulles planes, curtes, amples de 2-5 mm, glabres llevat de l'entrada de la beina, lígula curta, panícula generalment violada, formada per 2-6 espigues ± esteses, molt primes, espiguetes ovades oblongues, geminades, biseriades, l'una llargament, l'altre curtament pediceliada, glumes molt desiguals, la inferior molt petita, escamiforme o nulla, la superior igual a les flors, oblonga, pubescent, glumella de la flor estèril única, semblant a la glumella superior, pubescent.

Geografia. — Camps àrids i terres cultivades: Comuna a Vidreres (Len.!), Molins (Sen.!), Olot (Vay.), principalment a les valls de la regió freda (Costa). — Juny-Oct.

Gènere 759. — **PÁSPALUM L.**

(Del grec *πάσπαλος*, mill, en Hipòcrates.)

Espiguetes ovoides, sèssils o breument pedicellades, en 2-4 rengles unilaterals formant llargues espigues simples, linears, reunides en nombre de 2-7 en una panícula clara, glumes molt desiguals, la inferior molt petita o nulla, la superior igual a les flors, mucronada, amb 3-5 nervis, glumella de la flor estèril única, igual a la gluma superior, tres estams, dos estils lliures, estigmes plumosos, cariòpside ovoido-oblonga, plauo-convexa, lliure. Plantes perennes, de rizoma serpentejant, fulles planes, acuminades, aspres al marge, peludes a l'entrada de la beina, amb la lígula molt curta.

Panícula composta de dues (rarament 1 o bé 3) espigues oposades, al principi dretes i aplicades l'una contra l'altra, glabrescents, espiguetes en dos rengles, glumes i glumelles breument pubescents.

2,894. P. vaginátum.

Panícula composta de 3-7 espiguetes alternes, dretes, peludes llanoses, espiguetes en 3-4 rengles, glumes i glumelles llargament pestanyoses.

2,895. P. dilatátum.

Paspalum vaginatum

2,894.—P. vaginátum Sw. — Digitària vaginata Magnier — D. paspaloides Duby — D. dísticha Fiori

(per les seves beines amples.)

Tija *prostrada*, *radicant* a la base, de 3-10 dm, glabra, fulles amples de 3-7 mm, amb la lígula molt curta i *obtus*a, panícula composta normalment de *dues espigues* oposades, al principi dretes i aplicades l'una contra l'altra, després separades, de 2-3 mm d'ample, verdes, denses, espiguetes *ovoides agudes*, subsèssils, en *dos rengles unilaterals*, gluma inferior ovada triangular, molt petita o nulla, la superior igual a les flors, ovada aguda, amb 3-5 nervis, *pubescent*, glumella de la flor estèril única, igual a la gluma superior, glabra.

Geografia. — Originària dels països intertropicals, hom la troba perfectament naturalitzada a Can Tunis, Terrassa, Caldes de Montbui, Devesa de Girona, Gelida = Logroño (Hno. Elias!) — Jul.-Oct. (1)

(1) També a Lleida, a les vores del Segre, on forma gespa densa (F. Q.).

Páspalum dilatátum

2,895. — P. dilatátum Poir. — Digitária dilatada Coste

(del llatí dilatatus, eixamplat, per les espigues més amples que en les altres espècies congènères, com dilatades.)

Hom diferencia aquesta espècie de l'anterior per la tija més llarga (5-10 dm) i més robusta, amb les fulles més amples (4-8 mm), per la lígula lanceolada aguda, per la inflorescència amb 3-7 espigues alternes, dretes, peludes llanoses a la base, de 5-6 mm d'ample, amb 3-4 rengles d'espiguetes, i per les glumes i glumelles llargament pestanyoses.

Geografia. — Oriünda d'Amèrica; naturalitzada a la Cellera (Cod.!) = Canet, al Dep. del Var (Hanry, in Hb. Cad.!) — Jul.-Oct

Gènere 760. — **ELÉUSINE GAERTN.**

Panícula digitada, amb 2-7 espigues unilaterals, denses, acintades, blanquinoses, espiguetes comprimides, amb 4-7 flors hermafrodites subsessils i dístiques, de glumes desiguals, mútiques, carenades, amb la carena aspra, més curtes que la flor, la inferior lanceolada, uninèrvia, la superior ovada, més llarga, amb 3-8 nervis, glumelles quasi iguals, la inferior mútica, carenada, amb 5-7 nervis, la superior bicarenada, tres estams, estigmes terminals, cariòpside glabra, oblongo-cilíndrica, convexa pel dors i solcada per la cara interna. Herbes anuals d'arrel fibrosa, multicauls, amb tiges de 5-12 dm, comprimides, fulloses, ascendents, ramificades des de la base, fulles planes, dístiques, glaucescents, agudes, glabres però amb la beina i la lígula peludes.

Eléusine indica

2,896. — E. indica Gaertn.

(perquè és oriünda de les Indies.)

Geografia. — Importada de la India amb els carregaments de cotó, i naturalitzada a l'antic Jardí Botànic de la Universitat de Barcelona i a altres llocs; Puig-reig (Puj., C.!), la Celler (Cod.!) — Jul.-Oct.

Eléusine barcinonensis

2,897. — E. barcinonensis Costa, ap. Wk. — γ oligostachya (Lk.) apud Fiori?
(perquè fou descoberta a Barcelona.)

Probablement és una nova varietat de l'anterior. Hom la distingeix per les espigues, *geminades o solitàries, més curtes* (1'5-2 cm), *més amples* (0'5-1 cm) i *compactes*, per les espiguetes amb 6-7 flors i per la cariòpside més grossa, *cúbico-hemisfèrica*, amb dos clotets a la cara externa i una excavació circular a la interna.

Geografia. — D'igual procedència que l'anterior, naturalitzada a Can Tunis = Hospitalet, Prat de Llobregat, etc. (Costa), Pedralbes, Font del Lleó (Sen.), Castelldefels (Puj., C.!) — Maig.-Nov.

Gènere 761. — **CYNODON RCHB.**

(Del grec *κύων*, ca, i *ὀδός*, dent, de ca, al·ludint a l'aspecte de les gemes del rizoma del gram.)

Panícula digitada, amb 4-7 espigues linears, primes, unilaterals, esteses, fergüentment violades, compostes d'espiguetes solitàries, biseriades, comprimides, uniflores, amb un rudimnet de flor estèril, glumes quasi iguals, la inferior un poc més petita, més curtes que les flors, lanceolades, carenades, mútiques, uninèrvies, amb la carena aspra, glumelles mútiques, breument pestanyoses a la carena, la inferior més ampla, comprimida, carenada, trinèrvia, la superior lanceolada, bicarenada, bidentada, tres estams, dos estils lliures, estigmes plumosos, cariòpside oblonga comprimida, lliure, glabra, Plantes herbàcies, perennes, de rizoma llargament serpentejant i tiges de 2-4 dm, prostrades geniculades, ascendents, ramificades, amb fulles glaucescents, planes, curtes, llargament acuminades, aspres al marge, de lígula formada per pèls.

Cynodon Dactylon

2,898. — **C. Dáctylon Rich.**

(és el Gramen Dactylon folio arundinaceo majns de Bauhin, que aquest autor creu igual al Dactylus de Plini; derivat de *δάκτυλος*, dit així per la disposició de les espiguetes, com els dits de la mà.)

Sinonímia. — Agram, gram; cast., grama; fr., chiendent.

Geografia. — Comuníssima en marges i camps de terres margoses arenoses — Maig-Oct.

Gènere 762. — **ANDROPOGON L.**

(Del grec *άνθρωπος*, home, i *πωγων*, barba, al·ludint a les arestes florals, que tenen l'aspecte de pèls de la barba.)

Panícula composta de dues o més espigues linears, digitades o fasciculades a l'àpex de la tija, espiguetes geminades o ternades, comprinides, polígames, les unes, hermafrodites o femenines, sèssils o breument pedicel·lades, les altres, masculines o neutres, pedicel·lades, glumes quasi iguals, més llargues que la flor, mútiques o la superior aristada, glumèlia inferior llargament aristada. Herbes perennes, de rizoma gruixut i tija dreta, fulles estretes, planes o plegades, amb la lígula formada per pèls.

1	{	Espiguetes geminades a l'àpex de les branques, en panícula llarga i fullosa, eix de l'espigueta ni articulat ni fràgil. 2,899. A. hirtus. Espiguetes geminades o fasciculades a l'àpex de la tija, en panícula curta i nua, eix de l'espiga articulat i fràgil. 2.
2	{	Dues espigues geminades, groguenques, de 5-8 cm, gluma superior aristada 2,900. A. distachyus. Espigues fasciculades en nombre de 3-10, purpúries o violàcies, de 4-5 cm, gluma superior no aristada. . . 2,901. A. Ischaemon.

Andropogon hirtus

2,899. — A. hirtus L.

(*pel peduncle, raquis i glumes peluts, del llatí hirtus, pelut.*)

Sinonímia. — Fenal ; cast., cerrillo, triguera borde.

Tija de 5-15 dm, peluda, ramificada a l'àpex, fulles glauques, planes, de 2-4 mm d'ample, amb lígula curta i pestanyosa, panícula llarga, molt fluixa, fullosa, de branques llargues, geminades o verticil·lades, amb una bràctea de 2-3 cm envoltada, junt amb la part inferior de la branca, per la beina de la fulla, ordinàriament dues espigues de 2-3 cm, una de les quals és sèssil i l'altra breument pedunculada a l'extrem de la branca, raquis ni articulat, ni fràgil, espiguetes geminades, *peludes sedoses*,

de 4 mm, l'una sèssil i hermafrodita, l'altra pedicellada i masculina, glumes quasi iguals, mútiques, glumella inferior bífida, amb una aresta de dos centímetres.

var. *pubescens* Vis. — *A. pubescens* Vis. — Planta menys peluda, fulles més estretes, branques pubèrules i poc peludes sota l'espiga glabra, aresta més llarga (3 cm).

Geografia. — Llocs secs i pedregosos de la regió mitjana, d'on remunta fins al Pireneu: Abundant al Vallès i Penedès. La var. *pubescens* freqüent al litoral, Vallès, Penedès, Bages, etc. — Maig-Nov.

Andropogon distachyus

2,900. — *A. distachyus* L.

(del grec δι, dos, i στήλη, espiga, per la inflorescència formada per dues espigues.)

Tija de 3-8 dm, dreta, fulles planes o canaliculades per dessecació, estretes (2-3 mm), acuminades setàcies, amb alguns pèls disseminats, lígula ovada, guarnida de pèls als dos costats de la base, panícula de dues espigues geminades, groguenques, linears, de 5-8 cm, amb l'eix articulad, fràgil i pelut d'un costat, dues espiguetes, l'una sèssil, hermafrodita, de 12 mm, l'altra breument pedicellada, estèril i curta-ment aristada, glumes desiguals, la superior més curta, trinèrvia, escotada i terminada en una aresta tant o més llarga que ella, glumella inferior trinèrvia, bífida, amb una aresta aspra, quatre vegades més llarga que ella.

Geografia. — Llocs secs i pedregosos: Al litoral, Vallès, Terrassa, Caldes de Montbui, Gualba; al Penedès, cap a Pontons; Bages = Regió mitjana, d'on remunta fins a Talaixà, etc., del Pireneu (Vay.), Berga, Ripoll, Pont de Molins (Sen.); Manresa, Sallent, Puig-reig, Merlès, Casserres, Serrateix, l'Espunyola, Avià (Puj., C.) Maig-Nov.

2,901. — **A. Ischaemon L.**

(és un dels *Ischaemon* dels autors prelinneans, nom emprat per Plini per a designar una gramínia hemostàtica, una mena de sanguinària, del grec ἵσχω, tenir, i αἷμα, sang.)

Andropogon Ischaemon

Tija de 3-8 dm, dreta o ascendent, freqüentment ramificada, nua a l'àpex, fulles d'un verd glauc, linears, de 2-3 mm d'ample, *canaliculades*, acuminades, $\pm$ peludes, lígula molt curta, pestanyosa, amb llargs pèls que neixen sota d'ella, panícula formada per 3-10 espigues *digitades*, fasciculades a l'àpex de la tija, *pur-*

púries o violàcies, linears, de 4-5 cm, eix de l'espiga *articulat* i *fràgil*, dues espiguetes, l'una sèssil, hermafrodita, de 4 mm, l'altra pedicel·lada, estèril, glumes *quasi iguals*, *múltiques*, la superior trinèrvia, l'inferior multinèrvia, glumella inferior *molt estreta*, terminada per una aresta geniculada, aspra, de 10-15 mm.

Geografia. — Terrenys calcaris secs i àrids: Al Vallès, Penedès, Bages i altres llocs de la regió mitjana i part de la superior = Diverses localitats del Berguedà (Puj., C.), Olot, Santa Pau (Vay.) — Juny-Set.

Gènere 763. — **HETEROPOGON PERS.**

(Del grec ἑτερος, divers, i πῶγων, barba, per les espiguetes diversament aristades.)

Una espiga terminal dreta, comprimida, ornada a la part superior de llargues arestes cargolades, espiguetes geminades, l'una subsèssil i l'altra pedicellada, aquella femenina superiorment, cilíndrica i llargament aristada, la pedicellada masculina i mútica, essent les espiguetes inferiors totalment masculines i sense arestes, gluma inferior cilíndrica, cargolada, la superior envoltada per ella quasi completament, glumella inferior molt estreta, linear, amb una aresta de 7-8 cm geniculada flexuosa i torçada, molt peluda inferiorment i aspra més amunt, totes les arestes dirigides a la fi cap al mateix costat i entortolligades conjuntament, estils llargs, soldats a la base, estigues curts, cariòpside oblonga cilíndrica. Herbes perennes, de rizoma fibrós i tiges dretes, primes, de 4-6 dm, fulles d'un verd glauc, de 2-5 mm d'ample, planes, acuminades, amb alguns pèls llargs a la base, espiga envoltada freqüentment a la base per la beina de la fulla superior, lígula formada per pèls curts.

Heteropogon Allionii

2,902. — H. Allionii R. S. — Andropogon contortus L. — A. Bellardii Bub.

(dedicada a Carlo Allioni, professor de botànica a la Universitat de Torí, 1725-1804; contortus, per les arestes entortolligades; C. A. L. Bellardi, col·laborador d'Allioni.)

Geografia. — Llocs secs i pedregosos: Gavà, al peu de la carretera, cap a Bruguers = Manresa, al Torrent de Sant Pau (Puj., C. !); vessant oriental del Tibidabo, Castelldefels, Tarragona (Sen. !), la Celleria (Cod. !), Port-Vendres, Banyuls (Gaut.) — Maig-Nov.

Gènere 764. — **SÓRGHUM L.**

(De *sorgi*, nom indi del *Sorghum vulgare*.)

Panícula gran, de branques $\pm$ nues a la base, dividides en rametes que porten petites espigues a l'àpex, espiguetes geminades o ternades, comprimides pel dors, l'una sèssil i hermafrodita, ovada o el·líptica, l'altra masculina i pedicellada, glumes quasi iguals, molt coriàcies, llunts, mútiques, tridentades o com rosegades a l'àpex, la inferior més ampla, convexa, la superior també convexa o carenada, glumelles hialines, pestanyoses, desiguals, la inferior mútica o amb una aresta geniculada a l'escotadura, glumèl·lules truncades, llargament pestanyoses, tres estams, dos estils, estigmes plumosos, cariòpside ovoide suborbicular, lliure. Plantes anuals o perennes, robustes, amb fulles planes, d'1-3 cm d'ample, de raquis blanc i lígula peluda.

Planta perenne, amb rizoma serpentejant i estolonífer, panícula piramidal, raquis glabre **2,903. S. halepense.**

Planta anual, amb arrel fibrosa, panícula ovada oblonga, raquis pubescent. **2,904. S. vulgare.**

Sorghum halepense

2,903. — S. halepense Pers.

(perquè viu a Alep; és el *Gramen arundinaceum halepense* de Leonard Plukenet)

Sinonímia. — *Canyota*; *cast.*, cañota, mil·laca; *fr.*, herbe de Cuba.

Perenne, de rizoma serpentejant i estolonífer, tija de 5-20 dm, dreta, robusta, de nusos pubescents, fulles planes, linears lanceolades, llargament acuminades, d'1-2 cm d'ample, glabres, aspres al marge, amb la lígula curta i pestanyosa, panícula piramidal, violada, de ra-

quis glabre i branques solitàries, geminades o verticil·lades, ramificades, espiguetes en espiga fluixa, geminades o ternades, l'una sèssil, hermafrodita, l'altra o les altres dues pedicellades, masculines, espigueta hermafrodita oblongo-lanceolada, amb les glumes quasi iguals, peludes, multinèrvies, glu-

Graminies.

G. 764. - Sòrghum.

melles hialines, pestanyoses, la inferior escotada, mútica o amb una *aresta geniculada* a l'escotadura dues vegades més llarga que l'espigueta, cariòpside *ovoide oblonga*.

Gografia. — Comuna a les vinyes i camps arenosos de la zona inferior i part de la mitjana. — Jul.-Oct.

Sòrghum vulgare

2,904. — **S. vulgare Pers.**

(és el sorghum per excel·lència, l'*Holcus Sorghum*, de Linné, freqüentment cultivat i vulgar.)

Sinonímia. — Melca; *cast.*, zahina, alcan-día; *fr.*, sorgho commun.

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-3 m, dreta, robusta, fulles planes, lanceolades acuminades, d'1-3 cm d'ample, glabres, llises, amb la lígula curta i pestanyosa, panícula *ovoide oblonga*, verda, groguenca o rogenca, compacta, molt

ramificada, de raquis *pubescent* i branques *dretes*, tortuoses, ramificades, breument nues a la base, pubescents, espiguetes geminades o ternades, l'una sèssil, hermafrodita, mútica o aristada, l'altra o les altres dues pedicel·lades, masculines i mútiques, espigueta hermafrodita *transovada*, amb les glumes quasi iguals, peludes, glumelles hialines, la inferior bilobada, amb una aresta molt curta o prop de *dues vegades més llarga que l'espigueta*, cariòpside *ovoide suborbicular*.

Geografia. — Cultivada i subespontània a les terres fluixes. — Jul.-Oct.

Gènere 765. — **ERIANTHUS RICH.**

(Del grec ἔριον, llana, ἄνθος, flor, per les flors amb llargs pèls tot al volt.)

Panícula ramosa, piramidal, gran (fins de 5 dm), blanca sedosa, espiguetes geminades, ocultes per llargs pèls, l'una sèssil, l'altra pedicel·lada, comprimides pel dors, biflores, amb la flor inferior neutra i reduïda a una glumella, la superior hermafrodita, glumes quasi iguals, un poc més llargues que les flors, glumella inferior de la flor fèrtil aristada, amb una aresta tant o més llarga que ella, tres estams, dos estils llargs, lliures, estigmes plumosos, cariòpside lliure, oblonga, glabra. Planta perenne, de rizoma llargament serpentejant i tija d'1-2 m, dreta, robusta, amb les fulles molt llargues, acuminades, amples de 6-15 mm, canaliculades, aspres al marge i sobre llurs cares, beines inferiors peludes i lígula substituïda per un feixet de pèls.

Erianthus Ravennæ

2,905. — **E. Ravennæ P. B.**

(és l'*Arundo faretia alpium ravennae*, de Giacomo Zanoni; de Ravenna, ciutat d'Itàlia, perquè hi va ésser trobada.)

Geografia. — Vores del mar i dels rius i rieres: Castelldefels, abundant; marges de l'Anoia; vores del Llobregat i del Cardener, des de la desembocadura fins a Balsareny = Castelladral, Cardona, Súria (Puj., C.!) — Ag.-Oct.

Gènere 766. — **IMPERATA** CYR.

(Dedicat a Ferrante Imperato, botànic napolità del segle xvi^è.)

Panícula espiciforme, cilíndrica, blanca sedosa, d'1-2 dm, densa, amb espiguetes geminades i ocultes per llargs pèls blancs, l'una sèssil, l'altra pedicel·lada, biflores, mútiques, articulades, la flor superior hermafrodita, la inferior neutra, glumes quasi iguals, prop de la meitat més llargues que les flors, multinèrvies, agudes, glumelles hialines, mútiques, enerves, frangides a l'àpex, 1-3 estams, dos estils soldats a la part inferior, estigmes plumosos, cariòpside oblonga i lliure. Planta perenne, de rizoma serpentejant i tiges de 3-10 dm, dretes, fortes, fulles estretes (2-4 mm), acuminades, caualiculades, glauques, lígula curta, llargament pestanyosa.

Imperata cylindrica

2,906. — *I. cylindrica* P. B.

(per la inflorescència cilíndrica: *Lagurus spica cylindrica mutica*, diu Linné.)

Geografia. — Arenys humits del litoral i de les vores dels rius: Pla del Llobregat; vores de l'Anoia, Gelida; Cairat i més amunt, per la ribera del Llobregat i Cardener, quasi als mateixos llocs que l'anterior = Litoral de Girona, Empordà (Vay.), Pont de Molins, Castelldefels (Sen.); vores del Besòs; cap a Lleida, vores del Segre (Costa) — Març-Jul.

Gènere 767. — **ARUNDO L.**

(Es el nom llatí de la canya.)

Panícula oblonga tirsoide, molt gran (4-6 dm) i molt ramificada, composta d'espiguetes pedicel·lades, comprimides pel dors, amb 2-7 flors hermafrodites guarnides inferiorment de pèls sedosos quasi iguals a elles, glumes quasi iguals, tan llargues com les flors, acuminades, còncaves, carenades, glabres, amb 3-5 nervis, glumella trifida, amb pèls tan llargs com les glumes. Planta perenne, de rizoma serpentejant, gruixut, i tiges de 2-5 m, dretes, molt robustes, llenyoses, fulles molt grans, de 2-5 cm d'ample, planes, llargament acuminades, glauques, amb dues llargues orelletes a la base del limbe, lígula molt curta, truncada, breument pestanyosa.

Arundo Donax

2,907. — A. Donax L.

(del grec δόναξ nom de la canya en Dioscòrides i Teofrast.)

Sinonímia. — Canya ; cast., caña ; francès, roseau.

Geografia. — Cultivada i espontània a les vores dels rius, marges i torrents de la regió baixa. — Set.-Oct.

N. B. No sembla que hagi estat trobada a Catalunya l'*Arundo Pliniana* Turr., dels Pireneus orientals, que posseïm del Var.

Gènere 768. — **PHRAGMITES TRIN.**

(Mot emprat per Dioscòrides per a designar una mena de senill, que hom fa derivar de *φράγμα*, tanca, perquè clou els llocs on es fa.)

Panícula gran (1-3 dm), violàcia, groguenca o bruna, molt ramificada, de branques verticillades, aspres, peludes en el punt de llur inserció, composta d'espiguetes pedicel·lades, comprimides, amb 3-7 flors, fluixes, la inferior masculina, les altres hermafrodites, glabres però rodejades de llargs pèls blancs inserits al raquis, glumes més curtes que les flors, desiguals, còncaues, carenades, la inferior la meitat més curta, agudes, enteres, glabres, amb 3-5 nervis, glumelles molt desiguals, la inferior més llarga que les glumes, trinèrvia, la superior 3-4 vegades més curta, hialina i bicarenada. Planta perenne, de rizoma llargament serpentejant, tija d'1-4 m, dreta, no llenyosa, fulles linears lanceolades, llargament acuminades, d'1-3 cm d'ample, glauques, aspres al marge, amb la lígula formada per pèls curts i iguals.

2,908. — **Ph. communis Trin.**

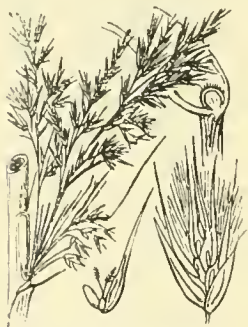
(per ésser comuna a Europa.)

Sinonímia. — Canyís, càrritx, senís, senill, xisca; *cast.*, carrizo, cañiza.

Var. *nigricans* G. et G.; var. *subuniflorus* DC. — Planta més petita i més prima, panícula curta (1 dm), amb les espiguetes negres, uniflores o biflores.

Raça *Ph. Isiacus* Kunth — *Ph. gigantea* Gay — Planta de major talla (4-6 m), més robusta, de fulles més amples i panícula més llarga (2-4 dm), rossa, glumes més amples, *obtusas*, la inferior *tridentada* o *bilobada* i amb un petit mucró a l'escotadura.

Geografia. — Vores de rius, recs, pantans i llocs humits: Al litoral, Vallès, Penedès, Bages = Lluçanès, litoral de Girona (Vay.). La var. *nigricans* G. et G., als pantans de la Pinya, prop d'Olot, Banyoles, Dosquers, etc. (Vay.). La raça *Ph. Isiacus* Kunth, a Cau Tunis, prop de la Farola — Costes de Barcelona (Benth.) i més cap a l'interior (Costa) — Set.-Oct.

Phragmites communis

Gènere 769. — **CALAMAGROSTIS ROTH.**

(Es un nom de Dioscòrides, format de *πάλαμος*, canya, i *ἄγρωστις*, una gramínia, perquè té les arrels que recorden les de la canya.)

Panícula llarga, ramificada, composta d'espiguetes pedicel·lades, comprimides, uniflores, flors hermafrodites, rodejades a la base de pèls tant o més llargs que elles, acompanyades o no d'una flor rudimentària, glumes quasi iguals, més llargues que la flor, carenades, agudes, mútiques, la inferior uninèrvia, la superior trinèrvia, glumelles desiguals, la inferior més llarga i més ampla, bífida o emarginada dentada, amb 3-5 nervis i freqüentment aristada al dors o a l'escotadura, la superior bicarenada, tres estams, estils curts, estigmes subsèssils, cariòpside oblonga, canaliculada a la cara interna, glabra. Plantes perennes, de rizoma serpentejant i fulles llargues, cargolades, amb lígula membranosa.

{	I	Glumella inferior guarnida a la base de pèls quatre vegades més curts que ella i amb una aresta geniculada $\pm$ exerta.	2,909. C. arundinácea.
		Glumella inferior guarnida de pèls quasi iguals a les glumes i amb una aresta inclusa	2.
{	2	Glumella inferior bífida, amb una aresta a la meitat del dors i més curta que els pèls i que les glumes	2,910. C. epigeios.
		Glumella inferior dentada escotada, amb una aresta al capdemunt, dreta i a penes més llarga que les dents	2,911. C. lanceolata.

2,909. — C. arundinácea Roth.

(d'arundinaceus, semblant a la canya, que recorda la canya.)

Tija de 6-12 dm, glabrescent, nua a l'àpex, fulles llargues, linears, planes, acuminades, aspres, amb pèls a l'entrada de la beina, amb la lígula *oblonga*, panícula llarga d'1-2 dm, amb taques violades i groguenques, dreta, espiguetes amb una flor hermafrodita i una de rudimentària, glumes quasi iguals, lanceolades, breument acuminades, glumella inferior $\frac{1}{5}$ més curta que les glumes, amb pèls a la base

quatre vegades més curts que ella i al quart inferior una aresta geniculada més llarga que les glumes i ben exerta.

Geografia. — Boscos i roques silícies de les muntanyes: Pireneu oriental, r. (Vay., Gant.), Núria (Sen.), conca de les Maleïdes (Costa), Viella (Llen.!), Montartó, Pla de Beret, Ruda (C. et S.) — Jul.-Ag.

Calamagrostis epigeios

2,910. — C. epigeios Roth.

(del grec ἐπίγειος, sobre la terra, és a dir, en llocs eixuts, contràriament al que ocorre en les altres espècies d'*Arundo*, gènere en què fou inclusa per Linné.)

Tija de 8-12 dm, dreta, robusta, aspra a l'àpex, fulles molt llargues, acuminades setàcies, aspres, *lígula oblonga, lacerada*, panícula llarga (15-25 cm), dreta, violàcia o verda, espiguetes sense rudiment de flor estèril, glumes quasi iguals, tancades després de la floració, glumella inferior la meitat més curta que les glumes,

bífida, amb pèls quasi iguals a aquelles i una aresta recta a la meitat del dors, més curta que els pèls.

Geografia. — Prats humits i vores de rins: Devesa de Tragurà (Vay., amb dubte), Arlés, Sant Llorenç dels Cerdans (Compy.) — Jul.-Ag.

Calamagrostis lanceolata

2,911. — C. lanceolata Roth.

(per les espiguetes lanceolades.)

Tija de 6-12 dm, dreta, prima, quasi llisa a l'àpex, fulles llargues, linears, acuminades, lleugerament aspres, *lígula oblonga*, panícula violada, a vegades verda o rossa, dreta o penjant a l'àpex, fluixa, espiguetes sense rudiment d'altra flor, glumes quasi iguals, separades després de la floració, glumella inferior $\frac{1}{3}$ més curta que les glumes, emarginada dentada i amb una aresta molt curta a l'escotadura, a penes més llarga que les dents, i amb pèls

quasi tan llargs com les glumes.

Geografia. — Boscos i prats humits: Pla del Besòs, Baix Empordà (Vay.) — Jul.-Ag.

Gènere 770. — **AMPELODESMOS LINK**

(Format dels mots ἄμπελος, vinya, i δεσμός, lligam, és el nom que donaven els sicilians, segons Plini, a una mena de planta emprada per a lligar la vinya, molt probablement l'espècie següent.)

Panícula llarga, molt ramificada, fluixa, tacada de verd i violat, espiguetes pedicel·lades, comprimides, compostes de 2-5 flors hermafrodites, glumes quasi iguals, lanceolades, carenades, molt més curtes que les flors, trinèrvies, mucronades aristades, glumelles quasi iguals, coriàcies, la inferior bidentada aristada, coberta de pèls fins a la meitat, amb 5-7 nervis, tres estams, estigmes subsèssils, llargs, plumosos, cariòpside cilíndrica, solcada a la cara interna i peluda a l'àpex. Planta perenne, de rizoma fibrós, cespitós, tija de 2-3 m, dreta, robusta, amb fulles molt llargues, linears canaliculades, acuminades alenades, aspres, molt tenaces, amb la lígula lanceolada i pestanyosa a la base.

Ampelodesmos ténax

2,912. — *A. ténax* Link - *A. mauritànica* Poir.

(de *tenax*, *tenaç*, per la tenacitat de les fulles; *mauritanica*, de *Mauritània*, perquè s'hi fa.)

Sinonimia. — *Carcera*.

Geografia. — Costers àrids del litoral: Abundant a Gavà; Gelida, Bosc de Fontverdina; s'interna al Vallès, fins a Terrassa i al Penedès, fins prop de Pontons — Maig-Juny. (1)

(1) Els límits, a Catalunya, són, per una banda, la Serra de Collcerola, a Barcelona, i, a Migjorn, la Plana de Sant Jordi, fins a Ampolla (F. Q.).

Gènere 771. — **PSAMMA P. B. — AMMÓPHILA HOST**

(Del grec ψάμμος, arena, perquè són plantes dels sorral·ls; *Ammophila*, de ἄμμος, arena, i φίλος, amar, per la mateixa raó.)

Panícula espiciforme, cilíndrica, densa, llarga (10-25 cm), d'un blanc groguenc, espiguetes pedicellades, uniflores, flors hermafrodites, rodejades de pèls a la part inferior, una flor rudimentària, glumes quasi iguals, carenades, agudes, poc més llargues que la flor, la inferior uninèrvia, la superior trinèrvia, glumelles quasi iguals, la inferior bidentada, breument mucronada a l'escotadura, carenada, amb cinc nervis, la superior bicarenada, amb quatre nervis, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside oblongo-cilíndrica, solcada a la cara interna, glabra, lliure. Planta perenne, de rizoma llargament serpentejant i tija de 5-10 dm, dreta, rígida, fulles llargues, convolutes junciformes, de punta quasi vulnerant, lígula molt llarga i bífida.

Ammophila arenaria

2,913. — **P. arenária Roem. et Sch.**

(perquè viu als arenys.)

Sinonímia. — Borró; *cast.*, barrón; *fr.*, roseau des sables.

Geografia. — Arenys del litoral: Castelldefels i Gavà = Sant Martí de Provençals (Costa), litoral de Girona, Empordà (Vay.), Roses (Bub.), litoral de Salses i Cervera (Gaut.) — Maig-Jul.

Gènere 772. — **AGROSTIS L.**

(Del grec *ἀγρωστις*, nom emprat per Dioscòrides per a designar una gramínia dels camps.)

Panícula ramificada, estesa o contreta, espiguetes pedicel·lades, comprimides, amb una flor fèrtil rarament acompanyada d'una altra d'estèril, glumes iguals o desiguals, carenades, mútiques, uninèrvies, glumelles iguals o desiguals, amb pèls molt curts a la base, la inferior mútica o aristada, amb 3-5 nervis, la superior bicarenada, molt petita o nulla, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, lliure, convexa per fora i acanallada a la cara interna. Plantes anuals o perennes, de fulles totes o parcialment planes, amb la lígula membranosa.

- 1 { Plantes anuals, d'arrel fibrosa, fulles totes planes 2.
- 1 { Plantes perennes, de rizoma fibrós o serpentejant, amb les fulles convolutes o planes 4.
- 2 { Gluma inferior quasi igual a la superior o més gran, glumella inferior generalment mútica 2,914. **A. nebulosa.**
- 2 { Gluma inferior més petita, glumella inferior amb aresta flexuosa 3.
- 3 { Panícula ampla, piramidal, aresta de la glumella inferior 4-6 vegades més llarga que l'espigueta 2,915. **A. Spica-venti.**
- 3 { Panícula estreta, constreta, aresta de la glumella inferior 3-4 vegades més llarga que l'espigueta 2,916. **A. interrupta.**
- 4 { Fulles totes convolutes filiformes, rizoma fibrós 5.
- 4 { Algunes o totes les fulles planes, rizoma, generalment, estolonífer serpentejant. 6.
- 5 { Espiguetes de 2 mm, glumes iguals, glumella inferior terminada per quatre dents molt curtes, iguals, amb l'aresta que li surt del terç inferior 2,917. **A. rupestris.**
- 5 { Espiguetes de 3-4 mm, glumes desiguals, glumella inferior terminada per quatre dents desiguals, amb l'aresta que li surt de prop de la base. 2,918. **A. alpina.**
- 6 { Fulles basilaris convolutes setàcies, les caulinars planes, glumella inferior amb l'aresta dorsal dues vegades més llarga que ella. 2,919. **A. canina.**
- 6 { Fulles totes planes, glumella inferior quasi sempre mútica. 7.
- 7 { Lígula molt curta, panícula oberta, de branques semiverticil·lades, glumelles iguals 2,920. **A. verticillata.**
- 7 { Lígula oblonga, panícula constreta, de branques fasciculades, glumelles molt desiguals 2,921. **A. alba.**

2,914. — *A. nebulosa* Boiss. et Reut.

(del llatí *nebulosus*, *nebulós*, pel gran nombre d'espiguetes de la panícula, que li donen un aire de nebulosa; probablement inspirat en la nomenclatura vulgar.)

Anual, d'arrel fibrosa i tija d'1-4 dm, dreta, simple o ramificada a la base, fulles planes, aspres, lígula oblonga i laciniada, panícula ampla, oblonga o lanceolada, blanquinosa o violàcia, de branques nombroses, semiverticillades, pedicels capillars, glumes iguals, lanceolades, obtusiúscules, amb la carena aspra, glumelles

hialines, llises, quatre vegades més curtes que les glumes, quasi iguals, la inferior amplament transovada, la superior bífida (Husn., tab. 33).

Geografia. — Terrenys guixosos: Rius paral·lels a la frontera catalana que desembiquen a l'Ebre (Loscós!). Cultivada en alguns jardins d'Europa (Husn.) — Juny-Jul.

2,915. — *A. Spica-venti* L. — *Apera Spica-venti* P. B.

(inspirat en el nom vulgar suec d'aquesta planta.)

Anual, d'arrel fibrosa i tija de 4-10 dm, dreta, bastant robusta, fulles planes, linears, de 3-6 mm d'ample, aspres, lígula oblonga, lacinerada, panícula llarga (1'5-3 dm) i ampla, piramidal, verdosa, violàcia o purpúria, amb nombroses rames desiguals, capillars, flexuoses i aspres, espiguetes d'uns 2 mm, glumes desiguals, lanceolades, agudes, la inferior uninèrvia,

la superior més gran, trinèrvia, glumella inferior un poc més llarga que les glumes, aguda, entera, amb cinc nervis i una aresta subapical flexuosa 4-6 vegades més llarga que l'espigueta, la superior un poc més curta que la inferior, bicarenada, anteres linears oblongues.

Geografia. — Sembrats i camps arenosos: Comuna a la vall de Banyuls (Compy.); Niça (Husn.) — Juny-Ag.

Agrostis interrupta

2,916. — *A. interrupta* L.

(per la inflorescència com interrompuda.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 2-6 dm, prima, dreta, fulles planes, curtes, estretes (1-2 mil·límetres), aspres, amb la lígula lanceolada, lacerada, panícula de 6-18 cm, estreta, interrompuda, constreta durant la floració, verda blanquinosa, de rames curtes, amb espiguetes fins a la base, glumella inferior un poc més llarga que les glumes, amb una aresta flexuosa subapical 3-4 vegades més llarga que l'espiguetta, anteres ovades.

Geografia. — Llocs arenosos o pedregosos, muralles, sembrats: Serralada superior del Vallès, a l'era de la Mata = Berguedà, a Merlès i Casserres; Pinós (Puj., C.!) — Juny-Jul.

Agrostis rupestris

2,917. — *A. rupestris* All.

(del llatí *rupes*, la roca, perquè sol créixer en llocs rocosos.)

Perenne, de rizoma fibrós cespitós i tija de 5-20 cm, dreta, prima, glabra, fulles convolutes setàcies, curtes, les basilsars fasciculades, lígula lanceolada, panícula oblonga, de 3-5 cm, poc o gens constreta després de la floració, violada o rogenca, rarament groguenca, amb les rames nues a la base, llises i glabres, espiguetes petites (uns 2 mm), glumes quasi iguals, lanceolades, separades, glumella inferior única, un poc més curta que les glumes, terminada per quatre dents iguals i una aresta dorsal geniculada que surt del terç inferior, més llarga que les glumes.

Geografia. — Pastures pedregoses de les altes muntanyes: Núria = Puigmal (Puigg.), Nonfonts (Sen.), Costabona (Compy.), des de la Montjoia al Port de la Picada i de Benasc, Penyablanca, Clot de l'Infern; base i conca de les Maleïdes (Costa); Lezat (Timb.), Ruda (C. et S.) — Jul.-Ag.

2,918. — *A. alpina* Scop.

(per viure als Alps.)

Agrostis alpina

Perenne, amb el rizoma fibrós cespitós i tija de 10-25 cm, dreta, prima, fulles convolutes setàcies, curtes, les basilar fasciculades, lígula llargament lanceolada, panícula ovada o bé oblonga, de 3-5 cm, *estesa després de la floració*, violada o daurada, amb les rames nues a la base, *erigades*, espiguetes *grandetes* (uns 4 mil·límetres), glumes *desiguals*, lanceolades, separades, glumelles *rodejades a la base de pèls curts*, la inferior un poc més curta que les glumes i terminada en quatre dents desiguals, amb

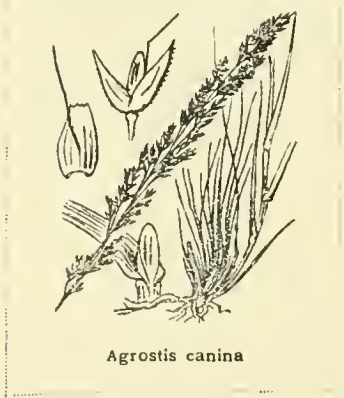
una *aresta basilar geniculada més llarga que les glumes*.

Subsp. *A. Schleicheri* Jord. et Verlot — Planta de major talla (2-4 dm), més *prima*, fulles *capillars*, panícula estreta, *el·lipsoide lanceolada*, *constreta després de la floració*, espiguetes *més llargues* (uns 5 mm), amb les dues puntes laterals de la glumella inferior *més llargament cuspidades*.

Geografia. — Pastures pedregoses de les altes muntanyes: Rasos de Peguera; Cadí, al Pedró dels Quatre Batlles = Costabona, Canigó (Gaut.). La subsp. *A. Schleicheri* Jord. et Verlot, molt rara al Canigó (Gaut.); al Cagire (C. et S.) — Jul.-Ag.

2,919. — *A. canina* L.

(és un dels anomenats *Gramen caninum* pels autors antics, perquè són herbes que els cans mengen per guarir-se.)

Agrostis canina

Perenne, de rizoma normalment fibrós, no estolonífer, i tija de 2-6 dm, dreta o ascendent, molt rarament radicant, fulles verdes, les basilar convolutes setàcies, les caulinar planes, de 2'5 mm d'ample, lígula oblonga, panícula oblonga, *contreta després de la floració*, violada, de rames dretes o bé $\pm$ esteses, nues a la base, aspres, espiguetes *petites* (uns 2 mm),

glumes *quasi iguals*, lanceolades agudes, aspres al raquis, glumella inferior més curta que les glumes, *truncada dentada* i amb una *aresta geniculada* que neix un poc per sota del mig, *dues vegades més llarga que ella* i més llarga que les glumes, la glumella superior nulla.

Geografia. — Prats i boscos humits: Comuna al Montseny, Vic, Olot (Costa), Albera, Canigó (Gaut.) — Juny-Ag.

Agrostis verticillata

2,920. — *A. verticillata* Vill.

(per la panícula com verticillada.)

Perenne, rizoma generalment estolonífer i tija de 2-8 dm, radicant a la base o ascendent, fulles planes, linears, de 5-6 mm d'ample, agudes, glaucescents, aspres, les caulinaris curtes, lígula també curta i truncada lacerada, panícula oblonga cònica, de 5-12 cm, verda blanquinosa, lobulada, molt ramificada, estesa àdhuc després de la floració, de rames semiverticillades, curtes i amb espiguetes fins a llur base, aquestes d'uns 2 mm, glumes quasi iguals, acostades després de l'antesi, obtuses, mucronades, breument pubescents, glumelles iguals, la meitat més curtes que les glumes, obtusiúscules, denticulades, la inferior sempre mútica, amb 3-5 nervis, la superior bidentada i binèrvia.

var. *acutiglumis* Costa — *A. adscendens* Wk. -- Glumes acutiúscules, patents després de l'antesi, panícula menys densa, fulles canaliculades a la base i convolutes del mig en amunt.

Geografia. — Aiguamolls i llocs humits: Comuna al litoral, Vallès i Bages = Olot, i més amunt (Costa). La var. *acutiglumis* Costa, a Vic; Lleida, a les vores del Segre (Costa); els Prats de Rei (Puigg.) — Maig-Ag.

Agrostis alba

2,921. — *A. alba* L.

(per la panícula esblanqueïda.)

Perenne, de rizoma cespitós i freqüentment estolonífer, tija de 2-5 dm, dreta, ascendent o prostrada i radicant a la base, fulles planes, curtes, linears, acuminades, lleugerament aspres, lígula oblonga, més llarga que ampla, ± denticulada a l'àpex, panícula blanquinosa, rarament violàcia, dreta, molt ramificada, oblonga, constreta després de la floració, rarament durant la florida, rames fasciculades, primes, desiguals, aspres així com els pedicels, espiguetes d'uns 2 mm, amb les glumes quasi iguals, lanceolades, agudes, aspres al

raquis, glumella inferior un quart més curta que les glumes, hialina, obtusa, mítica, rarament aristada, la superior la meitat més curta, bicarenada.

raça *A. prorépens* Rouy — *A. stolonifera* auct. — Rames laterals estoloniformes, més nombroses, més gruixudes i més llargues, panícula estreta.

raça *A. castellana* Boiss. et Reut. — Tija dreta o ascendent, fulles basilsars planes, les caulinars convolutes setàcies, panícula violada o verdosa, oblonga, fluixa, glumes quasi iguals, glumelles desiguals, la inferior amb dues puntes setiformes terminals, la superior igual a la meitat de la inferior, escotada.

var. *mítica* Hack. — *A. olivetorum* G. et G. — Totes les flors mítiques, glumella inferior terminada en puntes molt curtes o nulles.

subsp. *A. marítima* Lamk. — Tija dreta o ascendent, fulles glauques, convolutes subcilíndriques i alenades, panícula estreta, molt constreta, subespiciforme, blanquinosa, a la fi groguenca, glumelles més curtes que les glumes, la superior dues tercers parts més llarga que la inferior, que és completament glabra.

subsp. *A. vulgaris* With. — Rizoma serpentejant, fulles totes linears, planes, lígula curta, truncada (més ampla que llarga), panícula ordinàriament vioiàcia, ovoide, fluixa, estesa després de la floració, glumelles desiguals, la inferior un poc més curta que les glumes, mítica o a vegades aristada a l'àpex, la superior el doble més curta.

var. *púmila* Schur — *A. pumila* L. — Arrel fibrosa i tija d'1-2 dm, fulla inferiorment, panícula curta, ovoide, d'espiguetes relativament grans i denses, $\pm$ atacades per un ustilagal.

Geografia. — Llocs incultes, prats secs, vores de camins. La raça *stolonifera*, al peu de Gualba; a les Adous del Bastareny = Llocs humits, majorment de la regió freda (Costa); Olot, Guillerries, Segaró (Vay). La raça *A. castellana* Boiss. et Reut. var. *mítica* a les serralades inferior i superior del Vallès; al Cadí, Pedró dels Quatre Batlles = Llers (Sen.). La subsp. *A. marítima* Lamk., a Cabanes (Sen.), prats marítims del Baix Empordà, a Banyoles (Vay.). La subsp. *A. vulgaris* With., al Montseny i a la vall de Ribes = Blanes (Llen.), Avià, l'Espunyola (Puj., C.), Vall d'Aran, Arties (Llen.), Artiga de Lin (Costa); la var. *púmila* Schur, a la part elevada del Montseny i a la Vall de Núria — Jul.-Ag.

Gènere 773. — **SPORÓBOLUS R. BR.**

(Del grec σπορά, sement, i βόλος, llançar, perquè les llavors d'aquestes plantes, sense adherència al pericarpi, són expulsades pel fruit en obrir-se.)

Panícula ovoide cónica o espiciforme, espiguetes pedicellades, comprimides, amb una sola flor hermafrodita, sense rudiment de flor estèril, glumes desiguals, la inferior més petita, la superior més curta que la flor o a penes igual, glumelles quasi iguals, la inferior mútica, trinèrvia, la superior bicarenada, 2-3 estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, glabra, amb el pericarpi que es desprèn fàcilment. Herbes perennes, de fulles a la fi convolutes i amb la lígula molt curta o substituïda per pèls.

Rizoma llargament serpentejant, panícula ovoide cónica, lígula substituïda per pèls **2,922. S. púngens.**

Rizoma fibrós, curt, panícula espiciforme, lígula molt curta
2,923. S. tenacíssimus.

2,922. — S. púngens Kunth

(per les fulles rígides, quasi punxants.)

Sporobolus púngens

Rizoma llargament serpentejant i escamós, tija d'1-3 dm, ascendent, rígida, ramificada, molt fullosa, fulles glauques, dístiques, convolutes, alenades, quasi punxants, curtes, peludes per sobre, les superiors embeinadores a la base de la panícula, lígula substituïda per pèls, panícula ovoide cónica, curta (2-4 cm), verdosa o violàcia, constreta abans i després de la floració, espiguetes d'uns 3 mm, glumes desiguals, lanceolades, uninèrvies, la superior el doble

llarga, quasi igual a la flor, glumelles iguals, la inferior mútica, triuèrvia, la superior bicarenada.

Geografia. — Arenys humits del litoral: Salou; Prat de Llobregat, a l'Estany de Remolà = Montjuïc, Masnou, Teià, etc.; La Ràpita, Alfacs (Costa); Roses, etc., de l'Empordà (Vay.); Premià, Tiana (Sen.) — Ag.-Set.

2,923. — *S. tenacissimus* P. B.

(per la tenacitat de les tiges i fulles d'aquesta planta.)

Rizoma fibrós, curt, tija de 3-8 dm, dreta, poc fullosa, fulles linears, llargament acuminades, a la fi *convolutes*, lígula *molt curta*, panícula *espiciforme*, llarga d'1-2 dm, espiguetes d'uns 2 mm, glumes *desiguals*, *més curtes que la flor*, la inferior *el doble més petita*, glumelles *quasi iguals*, la inferior *mútica*, cariòpside *quadran-gular*.

Geografia. — Originària d'Amèrica, la tenim naturalitzada als arenys de Can Tunis = La Cellerà (Cod.!), entre Pont de Molins i Cabanes, Peralada (Sen.), Roses (Bub.) — Jul.-Oct. (1)

(1) Infesta com mala herba els herbeis de la baixa Catalunya silícia, a Blanes, Tordera, Martorell de la Selva, Caldes de Malavella, Sant Feliu de Guixols, Calonge, etc. (F. Q.).

Gènere 774. — **GASTRÍDIUM P. B.**

(De γαστήρ, ventre, per la forma ventruda de la base de les espiguetes.)

Panícula d'un verd blanquinós, lluent, fluixa durant la floració, després constreta, espiciforme, espiguetes breument pedicellades, comprimides, inflades globuloses a la base, amb una flor hermafrodita, glumes desiguals, molt més llargues que la flor, cartilaginoses, lanceolades agudes, uninèrvies, glumelles quasi iguals, la inferior truncada dentada, mútica o amb una aresta subapical tant o més llarga que les glumes.

2,924. — **G. lendigerum Gaud.**

(de lens, gen. lendis, llémena, i gero, jo porto, com si diguéssim llemenós, per la forma de les espiguetes.)

Geografia. — Camps i llocs arenosos: Al Vallès, Terrassa, comuna = Tibidabo, Pedralbes, Sant Pere Màrtir, Vallvidrera, Horta (Sen.); Albera, Port-Vendres (Gaut.) Maig-Jul.

Gènere 775. — **POLYPÓGON DESF.**

(De πολύς, molt, πῶγων, barba, per les inflorescències amb arestes molt nombroses i fines.)

Panícula espiciforme, peluda sedosa, espiguetes pedicellades, comprimides, amb els pedicels articulats i una sola flor hermafrodita, glumes quasi iguals, molt més llargues que la flor, carenades, enteres o escotades, pestanyoses, uninèrvies, amb una llarga aresta apical, glumelles quasi iguals, la inferior aristada o mútica, la superior bicarenada, tres estams, estigues subsessils, plumosos, cariòpside oblonga, lliure, amb un solc a la cara interna. Herbes anuals d'arrel fibrosa i tija de 2-8 dm, dreta o prostrada radicant, amb les fulles planes, aspres, i la lígula lanceolada.

Polypogon monspeliensis

2,925. — *P. monspeliensis* Desf.

(perquè Sauvages, abans que Linné, la consignà, en la seva Flora Monspeliaca, de Montpellier.)

Sinonímia. — Cua de rata; cast., cola de zorra.

subsp. *P. maritimus* Willd. — Planta més prima, de menor talla, glumes bífides, amb els lòbuls subobtusos, aresta terminal tres vegades més llarga que les glumes.

Geografia. — Llocs arenosos, humits: Al litoral, Vallès, Bages = Pla d'Urgell (Costa), Port-Vendres (Gaut.). La subsp. *P. maritimum* Willd., a Cabanes (Sen.), Roses, Cardona, Solsona (Bub.); litoral de Canet, molt rara (Gaut.) — Abr.-Jul.

Gènere 776. — **LAGURUS L.**

(Del grec γζυρός, llebre, i οὖρζ, cua, «cua de llebre», per la inflorescència molt peluda i fina.)

Panícula ovoide, tirsoide, blanca sedosa, espiguetes breument pedicel·lades, comprimides, amb una flor hermafrodita i una altra de rudimentària, glumes molt més llargues que la flor, iguals, lanceolades linears, llargament acuminades, alenades, carenades, pestanyoses, uninèrvies, glumelles rodejades a la base de pèls curts, la inferior terminada en dues llargues dents aristades i amb una llarga aresta subapical geniculada, trinèrvia, la superior bilobulada, binèrvia, dos estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside oblonga, un poc comprimida.

Lagurus ovatus

2,926. — L. ovatus L.

(per la forma ovoide de la inflorescència.)

Sinonímia. — Cua de ca; *cast.*, rabillo de conejo; *fr.*, lagurier.

var. *nanus* Guss. — Planta nana, de 4-5 cm, tiges fasciculades, molt ramificades.

Geografia. — Arenys marítims i interiors poc distants de la costa: Castelldefels, Blanes, Riera de Terrassa = Pla de Barcelona, des del Besòs al Llobregat (Costa), Cadaqués (Trèm.), Roses (Vay.). La var. *nanus* Guss., al Prat de Llobregat — Maig-Juny.

Gènere 777. — **LASIAGROSTIS LINK**

(Del grec λάτιος, pelut, i ἄγρωστις, com si diguéssim «agrostis peluda», al·ludint als pèls de les glumelles.)

Panícula llarga (12-25 cm), ramificada, al principi com argentada, després groguenca, llargament corbada, penjant a l'apex, amb les rames primes, nues a la base, semiverticil·lades, espiguetes de 6-8 mm, lanceolades, peciolades, comprimides, amb una flor hermafrodita, glumes quasi iguals, més llargues que la flor, lanceolades acuminades, trinèrvies, glumelles desiguals, la inferior més curta que les glumes, amb cinc nervis, coberta de pèls més llargs que ella, bífida i amb una aresta apical geniculada i flexuosa de 10-15 mm, tres estams, anteres breument barbudes, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblongo-cilíndrica, solcada a la cara interna, lliure. Herbes perennes, amb rizoma un poc serpentejant i tija de 5-10 dm, dreta, fullosa, fulles verdes, llargament acuminades, canaliculades, convolutes quan són seques, llises i glabres.

2,927. — **L. Calamagrostis Link — Calamagrostis argentea DC.**

(vegeu l'etimologia del gènere Calamagrostis ; argentea, per la panícula com a argentada.)

Geografia. — Roques calcàries i pendissos de les muntanyes: Bagà, sobre el cementiri; Montserrat, cap a Santa Cecília = Conca del Segre, des dels Tres Ponts (Costa), prop d'Organyà (Jover!), Fiscal (Nuet!), Vall d'Arties, al peu del Montartó, Arties i Salardú (C. et S.) — Jul.-Ag.

Gènere 778. — **ARISTELLA BERT.**

(Gènere format per Bertoloni a base de l'*Stipa Aristella* de Linné, dita així perquè, contràriament al que ocorre en les altres *Stipa*, aquesta té l'aresta de la glumella inferior molt curta; *aristella*, diminutiu d'*arista*, aresta.)

Panícula llarga (1-2 dm), dreta, verda, molt estreta, espiguetes pedicel·lades, comprimides, amb una sola flor hermafrodita subsèssil, de rames dretes, aplicades a l'eix o poc separades, primes, desiguals, les inferiors geminades, glumes quasi iguals, lanceolades linears, mucronades, trinèrvies, glumelles desiguals, la inferior coriàcia, peluda a la base, molt breument bilobada, amb cinc nervis i una aresta subapical dreta d'uns 15 mm, la superior quasi la meitat més curta, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside subcilíndrica, estreta, lliure. Herbes perennues, de rizoma fibrós i tija de 5-10 dm, dreta, rígida, prima, fulles llargues, verdes, molt estretes, convolutes, aspres per sobre, beina pestanyosa, lígula molt curta.

2,928. — **A. bromoides Bert.**

(bromoides, perquè té una retirança als Bromus.)

Geografia. — Llocs secs i àrids: Serralada superior del Vallès, a l'Obac = Cap a Sant Aniol (Costa), Sant Llorenç dels Cerdans, Cnstoja (Compy.), Albera (Gaut.) Jul.-Set. (1)

(1) També al Montseny, sobre Sant Pere de Vilamajor. (F. Q.).

Gènere 779. — **STIPA L.**

(Del llatí *stipa*, la palla de cobrir barraques i rafals.)

Panícula generalment fluixa, espiguetes pedicellades, comprimides, amb una flor hermafrodita sobre un pedicel gruixut i pelut, glumes més llargues que la flor, quasi iguals, lanceolades linears, carenades, insensiblement atenuades en una punta canaliculada que simula una aresta, glumel·les iguals o desiguals, la inferior coriàcia, amb cinc nervis i una aresta apical molt llarga, articulada a la base i generalment cargolada, la glumella superior, envolupada estretament per la inferior, mútica i trinèrvia, tres estams, estils molt curts, estigmes plumedos, cariòpside subcilíndrica, llarga, estreta, lliure. Herbes generalment perennes, cespitoses, de fulles convolutes, filiformes i lígula membranosa.

1	{	Planta anual, panícula densa, espiciforme, arestes a la fi entortolligades.	
			2,929. <i>S. tórtilis</i> .
	{	Plantes perennes, panícula fluixa, arestes rectes o corbades . . .	2.
2	{	Aresta peluda plumosa a la part superior, de 15-30 cm	
			2,930. <i>S. pennata</i> .
	{	Aresta glabra o $\pm$ peluda a la part superior, de 8-15 cm . . .	3.
3	{	Glumes molt desiguals, aresta recta, no geniculada, de 8-11 cm	
			2,931. <i>S. parviflora</i> .
	{	Glumes iguals, aresta recta superiorment, geniculada . . .	4.
4	{	Aresta corbada, glabra	2,932. <i>S. capillata</i> .
		Aresta drete, peluda.	2,933. <i>S. júncea</i> .

2,929. — *S. tórtilis* Desf.

(del llatí *tortilis*, retorçat, per les arestes torçades i entortolligades.)

Anual, amb l'arrel fibrosa i la tija de 2-6 dm, geniculada ascendent, fulles d'un verd glauc, convolutes filiformes, curtes, aspres, lígula molt curta i pestanyosa, panícula de 3-8 cm, envolupada inferiorment per la beina de la fulla superior, espiciforme, densa i a la fi entortolligada per les arestes, espiguetes blanquinoses, d'uns 2 cm, amb les glumes quasi iguals, uni- o trinèrvies, linears lanceolades i atenuades en una

punta més llarga que elles, glumella inferior peluda en tota la seva longitud, amb cinc nervis, terminada en una aresta de 5-10 cm, cargolada i peluda fins a la primera colzada, dreta i aspra més amunt d'aquella.

Geografia. — Llocs secs i àrids del litoral: Castelldefels, al peu del Castell; Terrassa, tocant a la via fèrrea, tal vegada accidental = Costes de Tarragona (Costa), abundant prop de la Bonanova i al Dipòsit d'Aigües del Llobregat (Sen.), Cadaqués (Trèm.), Sant Feliu de Guíxols (Bub.), Roses (Vay.), Albera, platges d'Argelès a Cervera (Gaut.) — Abr.-Juny.

Stipa pennata

2,930. — *S. pennata* L.

(del llatí *penna*, *ploma*, *pennatus*, proveït de plomes, per les arestes amb pèls molt fins tot al volt, com les barbes d'una ploma.)

Sinonímia. — *Nebulosa*; *cast.*, *cerrillo*, *espolín*.

Perenne, amb rizoma gruixut, cespitós, i tija de 4-8 dm, dreta, rígida, fulles glauques, llargues, convolutes, filiformes, un poc aspres, la superior embeïnadora de la panícula, lígula lanceolada, *pubescent*, panícula pauciflora, flui-

xa, espiguetes d'un verd groguenc, de 4-6 cm, glumes quasi iguals, linears lanceolades, atenuades en una punta *més llarga que llur major amplada*, amb 3-7 nervis, glumelles iguals a la meitat de les glumes, la inferior peluda als nervis fins a la meitat, amb una aresta de 15-30 cm, *geniculada*, cargolada i glabra sota la colzada, flexuosa arquejada i fortament peluda plumosa en la resta.

Geografia. — Terrenys secs i àrids: Lleida, i gran part de la Segarra, des d'on baixa fins a l'esquerra del Llobregat, en terme de Castellgalí = Pla d'Urgell, Montserrat i a la seva rodalia (Costa); els Prats de Rei (Puigg.), Manlleu (Sen.), de Viella a Salardú, Ruda (C. et S.), Vall de Llo (Gaut.) — Abr.-Maig.

2,931. — *S. parviflora* Desf.

(del llatí *parvus*, poc gran, per la petitesa relativa de les flors i de les espiguetes.)

Perenne, amb rizoma fibrós, flexuós, llarg, multicaule, tiges de 3-6 dm, dretes, primes, fulles convolutes, filiformes, rígides, curtes, glabres, la superior inflada i embeinadora de la panícula, lígula curta i truncada, panícula dreta, molt fluixa, quasi arquejada, d'uns 2 dm, pedicels subcapillars i glumes molt desiguals, acuminades cuspidades, glabres, glumelles molt desiguals, la superior igual a un terç de la inferior i amb una aresta de 8-11 cm, no geniculada, recta, però cargolada a la base i glabra en tota la seva llargada.

Geografia. — Terrenys àrids, argilosos calcaris: Urgell, erms de Lleida, de Menàrguens i de Bellví; Sallent, Sampedor; Terrassa, molt rara = Vall del Segre, cap a la Seu d'Urgell (Benth.), camp de Tarragona (Webb), Balaguer, no escassa (Compñ.!), frontera de Catalunya i Aragó (Loscos); talús de la carretera d'Horta, al Barranc del Manicomi, a Barcelona (Sen.) — Maig-Juny.

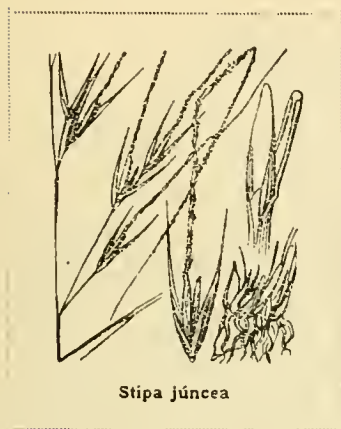
2,932. — *S. capillata* L.

(per les arestes llargues i fines, capillars.)

Perenne, amb rizoma gruixut, cespitos, i tija de 4-8 dm, dreta, rígida, coberta fins a l'àpex per les beines de les fulles, aquestes glauques, llargues, convolutes, filiformes, aspres, la superior dilatada i embeinadora de la base de la panícula, lígula lanceolada, glabra, panícula fluixa, dreta, de rames molt desiguals, les inferiors ternades o quaternades, espiguetes verdoses, d'uns 2 cm, glumes quasi iguals, amb 3-5 nervis, acuminades aristades, amb la punta

més curta que elles, glumella inferior igual a la meitat de les glumes, amb una aresta de 10-15 cm, geniculada, torçada sota la colzada i aspra i capillar en la resta, a la fi flexuosa i recorbadada.

Geografia. — Llocs secs i àrids: Al peu del castell de Figueres = Manlleu; prop d'Ivars d'Urgell; Cabanes, de l'Empordà (Seu.!) — Jul.-Set.

2,933. — *S. júncea* L.

(perquè té les fulles junciformes.)

Perenne, amb el rizoma densament cespitos i les tiges de 4-8 dm, dretes i rígides, fulles glanques, convolutes setàcies, primes, rígides, com jones, glabres i lleugerament aspres per sobre, la superior, generalment, apartada de la panícula, lígula *oblonga, glabra*, panícula *flui-xa*, llarga, dreta, amb les rames anguloses, dretes, llises, les inferiors solitàries o geminades, glumes *quasi iguals*, més llargues que la flor, blanquinoses, amb 3-5 nervis, atenuades en una punta *tant o més llarga que elles*, glumella inferior igual a la meitat de les glumes, amb una aresta de 8-10 cm, *geniculada, torçada i pubescent* a la part inferior, *aspra, nua i capillar* a la superior, i per fi *recta*.

Geografia. — Boscos secs i àrids: Serralada superior del Vallès, Serra de l'Obac; Montserrat; Bages = Montsant (Costa), Sant Quirze de Besora, Segaró, etc. (Vay.), Vilatorta (Masf.!), Ripoll, Berga, Empordà (Sen.); sobre Marinyac (C. et S.) — Abr.-Juny.

Gènere 780. — **MACRÓCHLOA KUNTH**

(Del grec μακρός gran, i γλῶα, gramínia, per l'alçària d'aquestes plantes.)

Panícula dreta, fluixa, constreta, de 16-28 cm, groguenca, pedicels filiformes, desiguals, espiguetes uniflores, hermafrodites, glumes membranoses, quasi iguals, lanceolades, setàcies, trinèrvies, cuspidades, més llargues que la flor, glumelles setoso-piloses exteriorment, coriàcies, la inferior amb cinc nervis, bífida i amb una aresta terminal de 5-9 cm, geniculada, torçada i peluda a la base, nua superiorment, glumella superior bicuspidada, anteres barbudes a l'àpex, estigmes peluts, cariòpside oblouga, glabra. Herbes perennes, cespitoses, amb rizoma oblic, serpentejant i tiges de 6-10 dm, fulles convolutes filiformes, tenacíssimes, glabres, de 3-6 dm, lígula substituïda per dos apèndixs laterals cuspidats, auriculats, barbuts.

2,934. — **M. tenacissima Kunth-Stipa tenacissima L.**

(per la tenacitat de les seves fulles.)

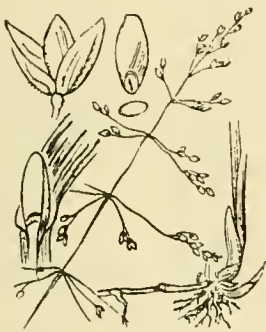
Sinonímia. — Espart ; cast., esparto ; francès, halfa.

Geografia. — Llocs estèrils, àrids, pròxims al litoral: Hospitalet de l'Infant, a la Plana de Sant Jordi (Font!, 15 juny 1916 legit).

Gènere 781. — **MÍLIUM L.**

(*Milium* és el nom que els romans donaven al mill. Els autors prelinneans anomenaven *Gramen miliaceum*, a l'espècie següent.)

Panícula piramidal, verda o violàcia, amb les rames semiverticil·lades, capil·lars, llises, llargament nues a la base, esteses o reflexes, espiguetes ovoïdes, de 3-4 mm, convexes en ambdues cares, subdeprimides, uniflores, hermafrodites, amb les glumes ovades lanceolades, trinèrvies, iguals, poc més llargues que la flor, glumelles iguals, la inferior coriàcia, lluent, mútica, la superior més o menys envolupada per la inferior, escotada a l'apex, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside ovoïde, lliure, glabra. Herbes perennes, amb rizoma fibrós, curtament estolonífer, i tija de 6-15 dm, dreta, primeta, fulles linears lanceolades, agudes, bastant llargues, de prop d'1 cm d'ample, planes, aspres al marge, amb la lígula oblonga.

Milium effusum

2,935. — **M. effusum L.**

(del llatí *effusus*, escampat, al·ludint a la forma de la panícula; es el *Gramen silvaticum*, panícula miliacea sparsa, de Bauhin.)

Geografia. — Boscos frescos i ombrosos de les muntanyes : Montseny, Sant Hilari, Pireneu (Costa); Platraver; Montseny, a Sant Marçal (Vay.), Bossost (C. et S.) — Maig-Juny.

Gènere 782. — **PIPTÁTHERUM P. B.**

(Del grec πίπτω, jo caic; i ἀθήρ aresta, per la caducitat de les arestes d'aquestes plantes.)

Panícula ramificada, espiguetes pedicellades, poc o gens comprimides, amb una flor hermafrodita sèssil o subsèssil, glumes iguals o la inferior més llarga, amb 3-7 nervis, més llargues que la flor, glumelles iguals, la inferior coriàcia i amb una aresta subapical articulada a la base i molt caduca, dreta o flexuosa, la superior, envolupada totalment o parcial per la inferior, entera o escotada, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, lliure. Herbes perennes, glabrescents, de rizoma gruixut i fulles planes o a la fi convolutes, amb la lígula membranosa.

- 1 { Panícula multiflora, molt ramificada, de rames verticil·lades, espiguetes petites (uns 3 mm), glumes desiguals, tri-nèrvies, aresta glumellar el doble llarga que les glumes. **2,936. P. miliaceum.**
- 1 { Panícula pauciflora, poc ramificada, de rames solitàries, geminades o ternades, espiguetes mitjanes (6-8 mm), glumes quasi iguals, quin-quenèrvies, aresta glumellar quasi igual a les glumes o dues vegades més llarga que elles. **2.**
- 2 { Fulles planes, lígula molt curta, truncada, rames de la panícula geminades o ternades, aresta de la glumella dues vegades més llarga que les glumes **2,937. P. paradoxum.**
- 2 { Fulles, a la fi, convolutes, lígula lanceolada, rames de la panícula solitàries o geminades, aresta de la glumella a penes igual a les glumes. **2,938. P. caerulésens.**

2,936. — P. miliaceum Coss. — Mílium multiflorum Cav.

(és l'*Agrostis miliacea* de Linné, perquè recorda el mill, *Milium*; multiflorum, de moltes flors, aquí prenent per flors les nombrosíssimes espiguetes de la panícula.)

Rizoma fibrós i tija de 6-12 dm, dreta, rígida, fulles linears acuminades, planes o enrotllades al marge, lígula curta, truncada, panícula multiflora, llarga (1-3 dm), molt ramificada, de rames verticil·lades, primes, nues a la base, espiguetes petites (3-4 mm), ovoides, glumes

Gramínies.

G. 782. - Piptátherum.

un poc desiguals, lanceolades acuminades, *trinèrvies*, glumelles iguals als dos terços de les glumes, la inferior amb una aresta subapical el doble llargu que les glumes, molt caduca, anteres *peludes* a l'àpex.

Geografia. — Marges dels camps i llocs herbosos: Litoral, Vallès, Bages i altres llocs de l'interior. — Maig-Jul.

2,937. — **P. paradoxum P. B.**

(perquè per a Linné fou una *Agrostis*, sense que li ho acabés de semblar, fins al punt que en la segona edició d'*Species plantarum* la féu d'un altra gènere: *Milium paradoxum*; del grec *παράδοξος*, rar, estrany.)

Piptátherum paradoxum

Rizoma fibrós i tija de 5-12 dm, dreta, rígida, fulles ampleament linears, acuminades, *planes*, llises, lígula molt curta, truncada, panícula *pauciflora*, poc ramificada, de rames geminades o ternades, llargament nues a la base, espiguetes mitjanes (6-7 mm), *oblongo-lanceolades*, fasciculades a l'àpex de les rames, glumes quasi iguals, lanceolades acuminades, amb cinc nervis, glumelles iguals als dos terços de les glumes, coriàcies, la inferior amb una aresta subapical *dues vegades més llarga que les glumes*, anteres *glabres*.

Geografia. — Boscos i ermots de les muntanyes: Serralada superior del Vallès, Obac, la Mata; Montserrat = Banyuls (Compy.), Sant Beat (C. et S.), Albera (Gaut.) Maig-Jul.

2,938. — **P. caerulèscens P. B.**

(*caerulescere*, blavejar, pel color blavenc de la panícula.)

Piptátherum caerulèscens

Rizoma fibrós i tiges de 3-6 dm, dretes o ascendents, fulles estretament linears, acuminades, a la fi *convolutes*, lígula llarga, *lanceolada*, panícula *pauciflora*, *blavenca*, poc ramificada, de rames solitàries o geminades, nues a la base, espiguetes mitjanes (7-8 mm), *lanceolades*, glumes quasi iguals, lanceolades acuminades, amb cinc nervis, glumelles iguals, a tot tirar, a la meitat de les glumes, *glabres*, la

inferior amb una aresta apical que *no ultrapassa les glumes*, molt caduca, anteres amb alguns pèls curts a l'àpex.

Geografia. — Roques i terrenys àrids de la zona litoral, des d'on penetra més o menys vers l'interior: Prop de la farola del Cap de Creus; Montjuïc; costes de Garraf, des de Sitges a Valldaró; Gelida, roques del camí de la Font Freda = Sant Feliu de Guíxols (Bub.) — Abr.-Juny.

Gènere 783. — **CORYNÉPHORUS P. B.**

(Del grec κορύνη, porra, i φέρειν, portar, al·ludint a les arestes terminades en una diminuta clava.)

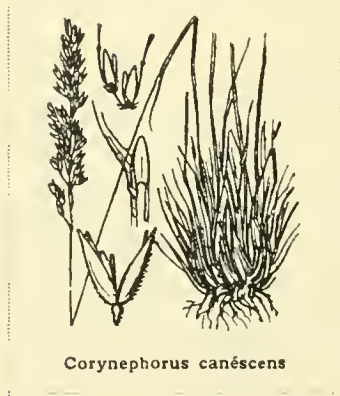
Espiguetes pedicel·lades, amb dues flors hermafrodites, la inferior sèssil, la superior pedicel·lada, disposades en panícula dreta, de rames esteses durant la florescència, glumes quasi iguals, carenades, mútiques, uninèrvies o trinèrvies, més llargues que les flors, glumella inferior aguda, amb una aresta dorsal articulada a la meitat i guarnida d'un anell de pèls, claviforme a l'apex, glumella superior binèrvia i trilobada, tres estams, estigmes plumosos, cariòpside el·lipsoide, adherent a la glumella superior, glabra. Herbes perennes o anuals, de tija prima, fulles convolutes setàcies, amb la lígula oblonga.

Planta perenne, fulles basilaris nombroses, fasciculades, panícula el·lipsoide lanceolada, densa, de rames curtes i molt breument nues a la base, aresta de la glumella insensiblement claviforme, igual a les glumes **2,939. C. canéscens.**

Planta anual, fulles basilaris poc nombroses, no fasciculades, panícula ovoide, fluixa, de rames llargues i llargament nues a la base, aresta de la glumella bruscament claviforme, més curta que les glumes. **2,940. C. articulatus.**

2,939. — C. canéscens P. B.

(del llatí canescere fer-se canós, al·ludint a l'aresta de la glumella, fosca inferiorment i blanca en la part superior.)

Corynephorus canescens

Perenne, de rizoma fibrós, cespitos, tiges d'1-4 dm, dretes o geniculades, fulles glauques, convolutes setàcies, les basilaris nombroses, densament fasciculades, aspres, lígula el·líptica, panícula el·lipsoide-lanceolada, blanquinosa o violàcia, densa, de rames curtes, guarnides d'espiguetes fins prop de la base, espiguetes oblongues, pèls infraflorals iguals, a tot tirar,

a una sisena part de les glumelles, aresta de la glumella insensiblement claviforme, igual a les glumes.

Gramínies.

G. 783. - Corynephorus.

β marítimus Godr. — Tiges de 4-8 cm, *geniculades*, panícula curta (1-2 cm).

Geografia. — Terrenys pedregosos, àrids: Montseny, Sant Marçal; Sant Hilari = Caldes de Montbui, Sant Feliu del Pinyó (Jover!), Montsoliu (Vay.), Castanyadell (Costa). La *β marítimus* Godr., a Can Tunis, pr. de Barcelona — Maig-Jul.

Corynephorus articulatus

2,940. — *C. articulatus* P. B.

(és l'*Aira articulata*, de Desfontaines, dita així per l'articulació de l'aresta.)

Anual, d'arrel fibrosa i tiges de 2-8 dm, ascendents, fulles verdes, al principi planes, però després convolutes, aspres, les basilaris setàcies, poc nombroses, no fasciculades, lígula el·líptica, panícula ovoide, d'un blanc violaci, fluixa, de rames llargues i llargament nues a la base, espiquetes oblongues, pèls infraflorals iguals a dues tercers parts de les glumelles, aresta de les glumes bruscament claviforme, més curta que les glumes.

subsp. *C. grácilis* Rouy — *C. fasciculatus* Boiss. et Reut. — Pot ésser netament diferenciada del tipus per la talla major, per les tiges menys nombroses (1-3), per la panícula més ampla i més fluixa, amb les glumes més estretes i més llargament acuminades, i els pèls infraflorals a tot tirar iguals a una quarta part de la glumella, i per l'aresta llarga, insensiblement claviforme.

Geografia. — Terrenys arenosos o pedregosos: Arenys de Castelldefels = Roses; Baix Empordà, fins a Cabanes, Vilarnadal (Vay.). La subsp. *C. grácilis* Rouy, a l'areny del Besòs; serralada superior del Vallès, Terrassa, Bosc de Can Carbonell — Banyuls (Compy.), Albera (Gaut.) — Maig-Juny.

Gènere 784. — **AIRA L.**

(El mot ve de la $\alpha\dot{\iota}\rho\alpha$ de Dioscòrides i d'altres autors de l'antiguitat, que correspon a la zitzània, el jull.)

Panícula molt ramificada, fluixa, de rames primes, tricotòmiques, aspres, espiguetes comprimides, pedicellades, amb dues flors hermafrodites sèssils o la superior breument pedicellada, la superior, i a vegades totes dues, aristada, glumes més llargues que les flors, iguals o quasi iguals, carenades, uninèrvies, glumella inferior aristada, llargament acuminada i bífida o mútica, aresta dorsal ni articulada ni inflada a l'àpex, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, solcada a la cara interna. Herbes anuals, d'arrel molt curta i tija prima, fulles curtes, convolutes setàcies, amb la lígula lanceolada.

1	{	Espiguetes 4-6 vegades més curtes que els pedicels, solitàries, glumella inferior igual a les glumes.	2,941. A. capillaris.
		Espiguetes més curtes, iguals o poc més llargues que els pedicels, solitàries, geminades o fasciculades.	2.
2	{	Espiguetes més curtes que els pedicels, solitàries o geminades.	2,942. A. caryophyllea.
		Espiguetes iguals als pedicels o més llargues, fasciculades.	2,943. A. Cupaniana.

2,941. — **A. capillaris Host.**

(per les rametes de la panícula primes com cabells, capillars.)

Aira capillaris

Tiges d'1-4 dm, dretes o ascendents, molt primes, fulles setàcies, beina fortament solcada, aspra, panícula gran, dreta o estesa, repetidament tricotòmica, de rames llargues i molt fines, pedicels 4-6 vegades més llargs que les espiguetes, inflats sota l'àpex, amb una sola espigueta uni- o biaristada, flor superior aristada, la inferior, en la planta típica, mútica, glumes quasi iguals, agudes, denticulades, glumella

Gramínies.

G. 784. - Aira.

quasi tan llarga com les glumes, llargament acuminada, *bífida*, aresta una vegada més llarga que les glumes.

Geografia. — Llocs arenosos o pedregosos, àrids: Litoral de Barcelona (Costa); Bosc de la Tosca, pr. d'Olot (Vay.); Girona, sota Banyoles (Bub.) — Maig Juny.

2,942. — *A. caryophyllea* L.

(Linné acceptà la suggerència de Bauhin, qui, en veure en aquesta planta alguna retirança amb les alsínies, l'anomenà *Caryophyllus arvensis glaber minimus*; *caryophyllea*, doncs, significa que té quelcom de *cariofillàcia*.)

Tiges d'1-4 dm, dretes, primes, simples, llargament nues a l'àpex, fulles basilsars curtes, convolutes, filiformes, les caulinars plegades longitudinalment, beina llisa o un poc aspra, panícula curta, fluixa, repetidament tricotòmica, de branques dretes o ascendents, pedicels iguals a les espiguetes o el doble més llargs, engruixits sota l'àpex, *simples* o *bifurcats*, amb 1-2 espiguetes de dues flors aristades, glumes quasi iguals, lanceolades, agudes o breument acuminades, glumella *poc més curta que les glumes* o *quasi igual* a elles, curtament *bífida*, aresta geniculada, ordinàriament una vegada més llarga que les glumes.

Var. *divaricata* Husn. — *A. patulipes* Jord. — Tiges més curtes (5-20 cm), panícula a la fi *divaricada*.

Geografia. — Terrenys granítics o arenosos: Montseny; formació granítica de les Guilleries = Riera d'Osor, Mare de Déu del Far (Cod.!), prats secs del Pireneu, a Rocabruna, Coral, Olot, Besora (Vay.); Mura, Montcau (Font), Serrateix (Puj., C.); Cabanes, Sant Climent, l'Albera (Sen.). La var. *divaricata* Huns., a Lès i Bossost, de la Vall d'Aran (Llen.!) — Abr.-Juny.

2,943. — A. Cupaniana Guss.

(dedicada a Francesco Cupani, metge i botànic sicilià del segle XVII, autor del *Catalogus plantarum Sicularum noviter adinventarum*.)

Tiges d'1-4 dm, dretes, primes, fasciculades, llargament nues a l'àpex, fulles basilars convolutes, setàcies, les caulinars plegades longitudinalment, beines solcades i aspres, panícula dreta o ascendent, repetidament tricotòmica, pedicels iguals a les espiguetes o més curts, bruscament engruixits sota l'àpex, terminats per espiguetes agrupades o fasciculades, flor

superior aristada, la inferior ordinàriament mútica, glumes quasi iguals, truncades denticulades, glumella inferior igual a la meitat o als tres quarts de les glumes, breument bífida, aresta quasi una vegada més llarga que les glumes.

Geografia. — Boscos secs i llocs arenosos: Vidreres, Cadaqués; Penedès, a la Plana d'Ancosa = Girona (Bub.), Vallvidrera, Sant Gervasi i altres llocs pròxims a la costa (Costa), Gavà; Empordà, fins a les Guílleries; Santa Fe, Dosquers (Vay.), Tibidabo, Sant Medi, Barranc del Manicomi (Sen.) — Abr.-Maig.

Gènere 785. — **DESCHÁMPsia P. B.**

(Gènere dedicat Deschamps, metge i naturalista francès del segle XVIII)

Panícula ramificada, estesa durant l'antesi, després dreta, espiguetes pedicellades, comprimides, amb 2-4 flors, la inferior sèssil, les altres pedicellades, glumes quasi iguals, membranoses, carenades, la inferior amb 1-3 nervis, la superior trinèrvia, glumelles quasi iguals, la inferior barbuda a la base, truncada dentada, amb una aresta dorsal recta o geniculada, ni articulada ni claviforme, la superior bicarenada i bifida, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, plana a la cara interna, glabra, lliure. Herbes perennes, cespitoses, de fulles planes o convolutes, amb lígula membranosa.

1	{	Lígula curta, truncada, panícula constreta després de la floració, aresta de la glumella geniculada i llargament exerta. 2,944. D. flexuosa.
		Lígula llarga, lanceolada, panícula estesa després de la floració, aresta de la glumella recta, poc o no gens exerta 2.
2	{	Fulles planes, verdes, aresta inserida a la base de la glumella 2,945. D. caespitosa.
		Fulles convolutes, setàcies, aresta inserida a la meitat de la glumella 2,946. D. média.

2,944. — **D. flexuosa** Gris.

(perquè les rametes de la panícula són flexuoses.)

Rizoma fibrós, cespitos, tija de 3-8 dm, dreta, prima, llargament nua a la part superior, fulles basilar fasciculades, convolutes, setàcies, verdes, bastant llises, les caulinars curtes, un poc aspres, lígula bastant curta, truncada, bifida, panícula constreta després de la floració, violada i a vegades groguenca, verdosa o, rarament, blanquinosa, de rames capilars, llargues, flexuoses i un poc aspres, pedicels més llargs que les espiguetes o iguals a aquelles, espiguetes d'uns 5 mm, biflores, pedicel de la superior 5-6 vegades més curt que la flor, glu-

Gramínies.

G. 785. - Deschâmpsia.

mel·la inferior amb una aresta *geniculada*, *basilar*, *una vegada més llarga que ella*.

Geografia. — Boscos i pastures pedregoses, seques, de les muntanyes: Montseny, prats de Santa Fe; Sant Hilari; al Berguedà, boscos de Rebost; Núria, Coma d'Eina = Berga, Artiga de Lin, Montjoia, al peu de les Maleïdes, vall de Benasc (Costa); Setcases, Camprodon, Rocabruna, Molló, Bassegoda, Guillerries, (Vay.); Montartó, Vall de Ruda (C. et S.); Portilló, Salardú, Tredós, Montgarri (Llen.!) — Juny-Ag.

2,945. — *D. caespitosa* P. B.

(del llatí *caespitosus*, *cespitós*, perquè fa gespa.)

Rizoma densament cespitós, tija de 5-15 dm, fulles basilar molt llargues, fasciculades, els fascicles molt durs i difícils de separar, *planes*, *linears*, *molt aspres* a l'anvers, beina quasi llisa i *lígula llarga, lanceolada*, panícula piramidal, gran (fins de 4-5 dm), fluixa, violàcia o blanquinosa, *estesa* després de l'antesi, de rames primes, pedicels més curts que les espiguetes, aquestes d'uns 4 mm, ordinàriament amb dues flors fèrtils, glumella inferior tri- o quinquedentada, amb 3-5 nervis i una aresta *basilar quasi recta i inclusa o apenes exerta*.

β Llenasii Cad. et Pau — Panícula més petita, d'un violat fosc, espiguetes de tres flors hermafrodites poc ultrapassades per les glumes abaus de l'antesi, fulles de 3-5 cm, rígides i subespinescents.

Geografia. — Boscos i prats humits: Artiga de Lin (Compñ.!), Ribera de Ruda (Llen.), Vall d'Eina (Gaut.); Marinyac, Tredós, Beret (C. et S.). La *β Llenasii* Cad. et Pau, a Núria i als llacs de Colomers (Llen.!) — Juny-Ag.

Deschámpsia média

2,946. — *D. média* Roem. et Sch.;
subesp. de l'anterior apud Rouy

(és l'*Aira media* de Gouan, que aquest autor
considerà de posició sistemàtica mitjana entre
les *Aira montana* i *A. capillaris*.)

Hom la diferencia essencialment de la *D. caespitosa* pel rizoma menys *cespitós*, pels fascicles foliars menys *adherents* i fàcils de *separar*, per les fulles *convolutes setàcies*, *glauques* i fines (bastant semblants a les de la *Festuca ovina*), per la panícula amb les rames *llargament nues inferiorment*, i per les flors amb l'aresta *recta*, inserida ordinàriament a la *meitat superior* de la *glumella* i tant o més *llarga* que ella.

Geografia. — Boscos, prats i llocs incultes, secs o humits: Ardèvol (Puj., C.), el Miracle (Marcet!), Berga, prop de Blancafort (Sen.), Baix Aragó (Losc.), Fiscal (Nuet!) — Juny-Jul.

Gènere 786. — **AVENA L.**

(Es el nom que donaven els romans a la civada i a la cugula)

Panícula generalment gran, piramidal, rarament espiciforme, espiguetes pedicellades, més o menys comprimides, amb 2-8 flors hermafrodites freqüentment articulades al raquis, glumes quasi iguals, membranoses, uni- o trinèrvies, o bé amb 7-11 nervis, glumelles poc desiguals, la inferior més o menys coriàcia després de la floració, bidentada o biaristada, amb una aresta dorsal generalment geniculada i torçada sota el colze, la superior bicarenada, escotada o bífida, tres estams, estigmes subsèssils, plumosos, cariòpside oblonga, amb un solc a la cara interna. Herbes anuals o perennes, de fulles planes o convolutes, amb la lígula membranosa.

1	{	Plantes anuals, de fulles planes i un poc amples, espiguetes penjants o horitzontals, glumes amb 5-11 nervis	2.
	{	Plantes perennes, de fulles convolutes i estretes, espiguetes dretes, glumes amb 1-3 nervis	5.
2	{	Glumella inferior glabra, flors no articulades a l'eix, difícils de desprendre	2,947. A. sativa.
	{	Glumella inferior coberta fins a la meitat de llargs pèls sedosos, flors, almenys les inferiors, articulades a l'eix, fàcils de desprendre	3.
3	{	Espiguetes de 2-4 flors, les dues superiors mútiques, glumella inferior bífida, aresta dorsal dues vegades més llarga que les glumes	2,948. A. macrocarpa.
	{	Espiguetes de 2-3 flors totes aristades, aresta dorsal de la glumella inferior una vegada més llarga que les glumes	4.
4	{	Panícula estesa en tots sentits, glumella inferior bidentada, coberta de pèls rossos	2,949. A. fátua.
	{	Panícula unilateral, glumella inferior biaristada a l'àpex, coberta de pèls més llargs i més abundants, sedosos, blancs	2,950. A. barbata.
5	{	Lígula curta, truncada, pestanyosa, fulles generalment convolutes, solcades, aspres per sobre i llises inferiorment, sense bordó marginal	6.
	{	Lígula llarga, oblonga o lanceolada, fulles planes o fluixament convolutes, de cares semblants, amb bordó marginal blanquinós	7.

- 6 { Fulles planes, després plegades i convolutes, curtes, verdes, flors totes articulades, aristades i caduques 2,951. **A. montana.**
 { Fulles convolutes filiformes, llargues, glauques, flors no articulades, persistents, solament la inferior aristada 2,952. **A. sempervirens.**
- 7 { Glumella inferior biaristada, fulles planes, llises en ambdues cares 8.
 { Glumella inferior truncada, laciniada o denticulada, fulles planes o plegades, llises o aspres 9.
- 8 { Panícula curta (2-6 dm), glumella feblement nervada, tija de 15-40 cm, cilíndrica 2,953. **A. versicolor.**
 { Panícula llarga (10-25 cm), glumella fortament nervada, tija de 50 cm a 1 m, comprimida a la base 2,954. **A. sulcata.**
- 9 { Fulles i beines inferiors pubescents, glumes quasi iguals a les flors, la inferior uninèrvia 2,955. **A. pubescens.**
 { Fulles i beines glabres, glumes més curtes que les flors 10.
- 10 { Panícula estreta, quasi espiceiforme, de 12-20 cm, de rames inferiors solitàries o geminades, aresta de la glumella inferior erecta estesa. 2,956. **A. pratensis.**
 { Panícula estreta, de 8-15 cm, de rames inferiors geminades o ternades, aresta de la glumella inferior pàtulo-divaricada 2,957. **A. bromoides.**

2,947. — **A. sativa L.**

(del llatí *sativus*, satiu, perquè hom la cultiva.)

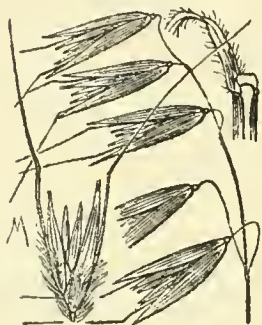
Sinonímia. — Civada; cast., *avena*; francès, *avoine*.

Avena sativa

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-15 dm, dreta, glabra, fulles planes, un poc amples, agudes, aspres, lígula curta, truncada, panícula piramidal, gran, molt fluixa, verda, després groguenca, estesa en tots sentits, de rames molt desiguals, les inferiors semiverticil·lades, espiguetes penjants, d'uns 2 cm, molt obertes, amb dues flors hermafrodites i una de rudimentària, no articulades a l'eix i difícils de desprendre, glumes més llargues que la flor, amb 7-9 nervis, glumelles quasi iguals, la inferior glabra, bidentada, mútica o amb una aresta dorsal geniculada i torçada, una vegada més llarga que les glumes.

Geografia. — Cultivada i subespontània. — Maig-Juny.

Avena stérilis

2,948. — *A. macrocarpa* Moench — *A. stérilis* L. («nomen ineptum», perquè és molt prolífica).

(del grec μακρός gran, i καρπός, fruit, per la seva cariòpside més grossa que en les espècies afins; stérilis, estèril, perquè en madurar els fruits es desprenen fàcilment i queden les dues glumes sense grana.)

Sinonímia. — Cugula; cast., avena loca, ballneca; fr., folle avoine.

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 6-12 dm, dreta, fulles planes, linears lanceolades, glabres, espres, lígula curta, truncada, panícula a la fi unilateral, dreta o penjant a l'àpex, espiguetes horitzontals o penjants, molt grans (3-4 cm), obertes, amb 2-4 flors hermafrodites i una de rudimentària, únicament la inferior articulada, glumes més llargues que les flors, amb 7-11 nervis, glumelles quasi iguals, la inferior bifida, groguenca, coberta de pèls llargs i sedosos, groguencs o bruns, amb una aresta dorsal geniculada i torçada, dues vegades més llarga que les glumes.

Geografia. — Terres cultivades i incultes, principalment en llocs pedregosos: Al litoral, Vallès, Bages = Camps de la zona baixa (Costa); Empordà, fins a Dosquers, Segaró, etc. (Vay.), Albera (Gaut.) — Abr.-juny.

2,949. — *A. fátua* L.

(del llatí, fatuus, fatu, emprat metafòricament per a expressar la buidor de les seves espiguetes, reduïdes a les glumes, molt aparents, un cop despreses les granes.)

Sinonímia. — Com en l'anterior.

Avena fátua

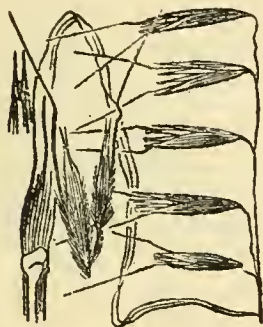
Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-10 dm, dreta, fulles ordinàriament glabres, lígula curta, truncada, panícula piramidal, fluixa, estesa en tots sentits, espiguetes penjants, grans (2-2'5 cm), molt obertes, amb 2-3 flors hermafrodites, totes articulades i aristades, eix més o menys pelut, glumes quasi iguals, més llargues que les flors, glumella inferior groguenca, després bru-

Gramínies.

G. 786. - Avena.

na, coberta de llargs pèls sedosos i rossos, bidentada, amb una aresta dorsal geniculada, més llarga que les glumes.

Geografia. — Sembrats i terres de conreu: Litoral, Vallès, Bages, etc. — Abril-Juny.

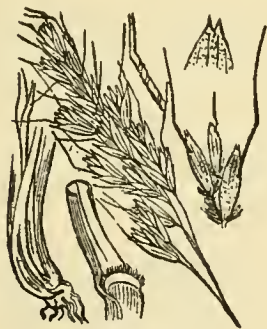
Avena barbata

2,950. — *A. barbata* Brot.; subesp. de l'anterior apud Rouy — *A. hirsuta* Roth

(del llatí *barbatus*, barbut, al·ludint als pèls llargs i abundants de la glumella inferior.)

Difereix de l'anterior per les fulles inferiors pubescents, per la panícula subunilateral, rarament estesa, per les espiguetes horitzontals o penjants, amb la glumella inferior igual a la gluma, biaristada a l'àpex i coberta de pèls més llargs i més abundants, sedosos, blanquinosos, que es tornen groguencs.

Geografia. — Llocs incultes, vores dels camps: Al Vallès i part de Bages = Tot l'Empordà, fins a Maià, Segaró, etc. (Vay.); Albera (Gaut.) — Abr.-Juny.

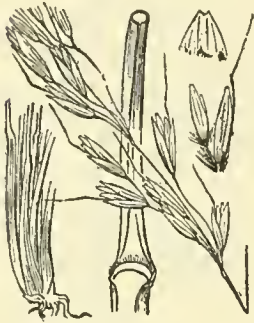
Avena montana

2,951. — *A. montana* Vill.

(perquè viu a muntanya.)

Perenne, de rizoma fibrós, cespitos, tiges de 3-7 dm, fasciculades, ascendents, fulles verdes, planes, després plegades convolutes, ordinàriament glabres, aspres al marge, fortament estriades per sobre, lígula molt curta, truncada pestanyosa, panícula violàcia o groguenca, de 5-10 cm, espiguetes dretes, llargues d'1 cm, llueuts, amb 2-3 flors fèrtils, articulades, aristades, caduques, pèls de l'eix iguals a un quart de la longitud de les flors, glumes un poc desiguals, iguals a les flors o poc més curtes, uni- o trinèrvies, glumella inferior escotada i breument mucronada, escariosa a l'àpex, puntejada aspra, amb set nervis i una aresta dorsal geniculada i torçada, quasi una vegada més llarga que les glumes.

Geografia. — Pastures rocoses de les altes muntanyes: Núria, Puigllançada = Morens, Setcases, Costabona (Vay.), Penyablanca, Castanesa (Zett., Costa), Port de la Picada (Costa), Benasc, Montartó (C. et S.) — Jul.-Ag.

Avena sempervirens

2,952. — *A. sempervirens* Vill.

(perquè, persistint les fulles durant tot l'hivern, fins que neixen les noves, la planta és sempre verda, sempre virens.)

Perenne, de rizoma fibrós i fortament cespitós, tiges de 4-10 dm, dretes o arquejades, no fasciculades, fulles glauques, llargues, convolutes filiformes, fortament estriades per sobre, glabres, un poc aspres al marge, lígula molt curta, truncada, pestanyosa, panícula glauca o violàcia, el·lipsoide, llarga de 8-15 cm, espiguetes dretes, de prop d'1 cm, amb tres flors fèrtils,

ordinàriament la inferior solament aristada, pèls de l'eix igualant la meitat de la flor, glumes un poc desiguals, glumella inferior fortament nervada, truncada escotada, amb l'aresta dorsal geniculada, torçada, una vegada més llarga que les glumes.

Geografia. — Pastures pedregoses de les altes muntanyes: Valls de Carençà; Prats de Molló, a la muntanya del Mir (Compñ.); indicada al Pireneu per De Candolle, l'arlatore i Bubani; a Provença (Coste) — Juny-Ag.

Avena versicolor

2,953. — *A. versicolor* Vill. - *A. Scheuchzeri* Schur

(versicolor, de colors diversos, al·ludint a la panícula bigarrada; dedicada a Johann Scheuchzer, de Zurich, mort el 1738, que esmenta aquesta planta en la seva *Agrostographia*.)

Perenne, de rizoma fibrós cespitós i tiges d'1-4 dm, fasciculades, dretes, fulles verdes, curtes, planes o les radicals plegades longitudinalment, obtuses, llises en ambdues cares, aspres al marge, lígula lanceolada, panícula ovoide, curta (2-6 cm), de rames solitàries o geminades, densa, bigarrada de verd, violat, groc i roig, espiguetes dretes, d'uns 15 mm,

amb cinc flors articulades i aristades, pèls de l'eix ultrapassant la base de la glumella inferior, glumes desiguals, més curtes que les flors, trinèrvies, glumelles desiguals, la inferior nervada, biaristada, aresta dorsal geniculada, torçada, quasi el doble més llarga que les flors.

Gramínies.

G. 786. - Avena.

Geografia. — Pastures i roques dels Pirineus: Font de Còms, Pla Guillem, Canigó (Husn.), Penyalblanca (Zett.), de Güerri a Liat (Lap.), roques d'Arang (C. et S.) — Jul.-Ag.

Avena sulcata

2,954. — *A. sulcata* Gay

(pels nervis molt sortits de la glumella inferior, que la fan semblar solcada.)

Perenne, de rizoma fibrós cespitos i tiges de 5-10 dm, dretes, fasciculades, comprimides a la base, sense fulles a la part superior, primes, fulles linears, planes, les basilaris dístiques, freqüentment conduplicades, les superiors curtes, obtuses, glabres, llises en ambdues cares, aspres al marge, lígula lanceolada triangular, glabra, panícula blanca groguenca o violàcia, llarga (10-25 cm), de rames dretes, les inferiors geminades o ternades i amb 1-3 espiguetes d'uns 15 mm, cadascuna amb 3-7 flors aristades i articulades amb l'eix, caduques, glumes més curtes que les flors, quasi enterament escarioses, trinèrvies, pèls de la base de cada flor iguals a una dècima part de la longitud d'aquella, glumella inferior escariosa superiorment, biaristada a l'apex, amb una petita aresta per banda i 5-7 nervis prominents que li donen l'aspecte solcat, aresta dorsal geniculada i torçada, el doble de llarga que les flors.

var. *albinervis* Husn. — *A. albinervis* Boiss. — Fulles més fortes, amb els nervis marginals i el dorsal d'un blanc groguenc, glumella inferior menys solcada, coberta de pèls curts en el terç inferior.

Geografia. — Boscos àrids i ombrosos de la zona muntana: Sant Beat, a Puig de Geri (C. et S.); llocs pedregosos del Moncayo (Loscos). La var. *albinervis* Husn., a la Vall de Lliberós, prop d'Horta, de Tarragona (Font!) — Juny-Jul.

Avena pubescens

2,955. — *A. pubescens* L.

(per les fulles pubescents.)

Perenne, de rizoma fibrós, freqüentment estolonífer, tija de 4-10 dm, dreta o geniculada inferiorment, fulles verdes, planes, linears, sub-obtuses, quasi llises, les inferiors i les beines pubescents, lígula oblonga, acuminada, glabra, panícula blanca argentada o violàcia, oblonga, de 8-15 cm, rames inferiors reunides en nombre de 3-5 en cada punt d'inserció, desiguals, amb 1-4 espiguetes llargues de 12-15 mm, de 3-4 flors cadascuna, bi- o triaristades, articulades

Gramínies.

G. 786. - Avena.

i caduques, glumes iguals a les flors o més curtes, uninèrvies o trinèrvies, pèls de l'eix iguals a la meitat de la glumella inferior, que és *quadrilobada laciniada* al capdamunt, llargament escariosa, puntejada aspra, amb cinc nervis i l'aresta dorsal geniculada, torçada, una vegada més llarga que la flor.

Geografia. — Prats secs, boscos i costers calcaris: Prats de les Guilleries (Vay.), Vall d'Eina i Albera (Gaut.), Cagir (Timb.), Torre de Les, a Sant Beat (C. et S.). Maig-Jul.

Avena pratensis

2,956. — *A. pratensis* L.

(del llatí *pratensis*, propi dels prats, perquè s'hi sol fer.)

Perenne, amb el rizoma fibrós, cespitós, i tiges de 5-10 dm, dretes, fortes, llargament nues a la part superior, fulles verdes, planes o les inferiors $\pm$ convolutes, aspres al marge i a l'anvers, agudes, les superiors curtes i obtusíuscles, lígula *oblonga*, freqüentment lacrada, panícula *espiciforme*, dreta, de 12-20 cm, amb les rames quasi aplicades a l'eix i amb 1-2 espiguetes cadascuna, llunts, $\pm$ bigarrades de verd, violeta i groc, de 3-6 flors generalment totes aristades, articulades i caduques, amb pèls infraflorals curts, iguals a $\frac{1}{10}$ part de la glumella inferior, glumes desiguals, lanceolades, més curtes que les flors, trinèrvies, glemelles desiguals, la inferior bífida, irregularment quadridentada o quinquedentada a la punta, no cuspidada, amb cinc nervis que no arriben a l'apex i l'aresta dorsal geniculada, llarga, erecta estesa.

Geografia. — Prats, boscos i costers àrids: Montserrat; serralada superior del Vallès = Serres occidentals i orientals de Bages (Font), prop de Camprodon, Olot, Agnès del Montseny, Guilleries, Mare de Déu del Mont, la Jonquera (Vay.); altures de Cerdanya (Gaut.), sota Bezins (Zett.), Pic de Gar (C. et S.) — Juny-Ag.

Avena bromoides

2,957. — **A. bromoides** Gouan; subsp. de l'anterior apud Rouy

(bromoides, derivat de *Bromus*, perquè té una retirança amb les gramínies d'aquell gènere.)

Difereix de l'*A. pratensis* L. per tenir les fulles llises per l'anvers, la lígula lanceolada, la panícula més llarga, les espiguetes més grans (uns 2 cm), amb 6-8 flors d'arestes més esteses i divaricades, pels pèls infraflorals molt curts, que no ultrapassen la base de les flors, per la glumella inferior ovada, obtusa, truncada, llisa, amb 5-7 nervis, els mitjans allargats fins a l'àpex i ultrapassant-lo formant un curt mucró.

Geografia. — Prats secs i erms: Al Vallès, Montserrat i part de Bages i del Penedès = Prop de Barcelona i altres punts de la costa i part de la Segarra, Pla d'Urgell (Costa); Puig-altet (Puigg.); molt comuna a Bages (Font); Mare de Déu del Mont, Olot, la Jonquera, Sant Martí Surroca, Gavà, etc. (Vay.) — Maig-Juny.

N. B. Font ens ha remès d'Uldecona una *A. tarraconensis* Fout, que, com encertadament observa ell mateix, *ad bromoidem vergens*, però presenta les fulles més convolutes, quasi filiformes i la panícula més llarga i més estreta, amb les espiguetes més petites, d'arestes menys divaricades. Juny del 1916.

Gènere 787. — **TRISÉTUM PERS.**

(Per les dues arestes terminals de la gluma, que, conjuntament amb la dorsal, fan tres cerres per flor; del llatí *tri*, forma prefixada de *ter*, tres vegades, i *sela*, cerra)

Panícula ramificada, amb les rames curtes, esteses o dretes, espiguetes pedicellades, comprimides, de 2-6 flors hermafrodites, la inferior subsèssil, glumes iguals o més freqüentment desiguals, més curtes que les flors o iguals, agudes, carenades, uninèrvies o trinèrvies, glumelles desiguals o iguals, la inferior membranosa, bicuspidada o biaristada, quinquenèrvia, amb una aresta dorsal geniculada, flexuosa, dreta o estesa, la superior bidentada, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblongo-comprimida, lliure, sense cap solc a la cara interna. Herbes anuals o perennes, generalment amb les fulles planes i la lígula curta i truncada.

- 1 {
 - Plantes perennes, de rizoma cespitós, fort, espiguetes de 4-7 mm, d'eix pelut 2.
 - Plantes anuals, d'arrel fibrosa, no cespitoses, espiguetes de 2-3 mm, d'eix glabrescent 3.
- 2 {
 - Rizoma llargament serpentí, fulles dístiques, glumes iguals. 2,958. **T. distichophyllum.**
 - Rizoma curt, cespitós, fulles no dístiques, glumes desiguals 2,959. **T. flavescens.**
- 3 {
 - Panícula cilíndrica oblonga, lobada, molt densa, espiguetes de 4-6 flors, fulles i beines $\pm$ peludes 2,960. **T. negléctum.**
 - Panícula tirsoide, poc ramificada, fulles i beines pubescents. 4.
- 4 {
 - Espiguetes de 4 flors, glumes peludes, aresta de la glumella més llarga que les flors 2,961. **T. púmilum.**
 - Espiguetes de 2 flors, glumes glabres, aresta de la glumella una vegada i mitja més llarga que les flors 2,962. **T. Loeftlingianum.**

Trisetum distichophyllum

2,958. — T. distichophyllum P. B. — T. brevifolium Roem. et Sch.

(del grec δίστιχος, *dístic*, i φύλλον, *fulla*, perquè té les fulles en dos rengles; brevifolium, de fulles curtes.)

Perenne, de rizoma llargament serpentí i tija d'1-3 dm, prostrada ascendent, prima, fulles d'un verd glauc, *distiques*, *curtes*, planes, linears, acuminades alenades, *lígula curta*, *truncada*, panícula bigarrada de violeta, verd i blanc, predominant el primer d'aquests colors, de 3-5 cm de llarg, *ovoido-oblonga*, fluixa, amb les espiguetes de 6 mm, compostes de 2-4 flors, eix llargament *pelut*, glumes *iguals*, lanceolades agudes, trinèrvies, glumella inferior terminada en dues puntes curtes, amb una aresta dorsal *geniculada*, una *vegada més llarga que ella*.

Geografia. — Pedruscall i pastures pedregoses de les altes muntanyes: Vall de Llo, Font del Segre, Carença (Compy., ex Vay.) — Ag.

Trisetum flavescens

2,959. — T. flavescens P. B.

(del llatí flavescere, *groguejar*, pel color groguenc de la inflorescència.)

Perenne, amb rizoma cespitos, un poc serpentí, i tija de 4-8 dm, dreta, glabra i sovint pubescent per sobre i per sota dels nusos, fulles planes, linears, agudes, de 2-4 mm d'ample, *lígula molt curta*, truncada, laciniada, panícula groguenca, rarament violàcia, de 4-20 cm, estesa durant l'antesi i després constreta, de rames desiguals, semiverticil·lades, espiguetes de 5-6 mm, amb 2-3 flors, glumes *desiguals*, la inferior uninèrvia, *més curtes que les flors o iguals a elles*, glumella inferior terminada en *dos lòbuls setacis*, quinquenèrvia i amb una aresta dorsal *geniculada 1-2 vegades més llarga que ella*.

Geografia. — Prats i pastures de llocs muntanyosos: Vessant septentrional del Turó de Montcada; boscos de Montsolí = Prop de la Mata (Puj., C.!), la Cellera, Contestins (Cod.!), Tibidabo, Santa Creu, Vallvidrera, Sarrià (Sen.!), Camprodon,

Vilallonga, Alt Empordà, Maià, Vilanant, Tragurà, Rocabriuna (Vay.), Vall d'Ar-ties, Tredòs (C. et S.) — Ag.

Trisetum paniceum

2,960. — T. neglectum Roem. et Sch. — T. paniceum Pers.

(de neglectus, oblidat, perquè Savi, en descriu-re-la en el gènere Avena el 1798, creia que nin-gú no s'havia ocupat d'aquesta planta abans que ell.)

Annual, amb l'arrel fibrosa i la tija d'1-5 dm, dreta o ascendent, glabra, fulles planes, de 3-6 mm, acuminades, $\pm$ peludes així com les beines, aspres al marge, panícula oblongo-cilín-drica, lobulada, estesa durant l'antesi i després constreta, densa i molt fornida d'espiguetes, blanca sedosa, lluent, amb les rames curtes i les espiguetes petites (3-3'5 mm), de 4-6 flors, amb l'eix poc pelut, glumes un poc desiguals, acuminades, la inferior uninèrvia, la superior més ampla, trinèrvia, glumella inferior ter-minada en dues puntes curtes, amb l'aresta dorsal prima, crecta flexuosa, una vegada més llarga que ella.

β ciliatum Willk. — Gluma inferior llargament pestanyosa.

Geografia. — Llocs arenosos, secs, de la regió mediterrània: La Cellera, Sant Martí Sapresa (Cod.) I a β ciliata Willk. al Tibidabo (Llen.!, maig 1906 legit) — Abr.-Juny

2,961. — T. púmilum Kunth

(del llatí pumilus, nan, per la seva escassa alçària.)

Annual, cespitosa, amb l'arrel fibrosa i tiges de 5-15 cm, geniculades, ra-mificades a la base, filiformes, paucifoliades, fulles quasi totes basilaris, pla-nes, curtes, blanques, pubescents així com les beines, panícula tirsoide, curta (1-3 cm), dreta, densa, d'un verd groguenc, lluent, de rames generalment geminades, espiguetes amb 1-4 flors, de raquis llargament pelut, glumes quasi iguals, ovades lanceolades, peludes, un poc més curtes que les flors, glu-mella inferior bidentada, amb l'aresta dorsal recta i més llarga que ella. (1)

(1) No figurem aquesta espècie perquè Cadevall va prendre per altra la planta de Blanes. Hem examinat els exemplars del Trisetum que, procedents d'aquell indret, figuren al seu herbari. Corresponen a una forma o varietat del T. paniceum, diversa del tipus per la inflorescència curta (1'5-2 cm), subespiciforme, i, sobretot, per les fulles molt estretes amb les beines glabres, nitides. (T. paniceum Pers. var Cadevallii F. Q.) El Dr. C. Pau, a qui hem consultat el cas, també creu que la planta ha d'ésser referida al T. paniceum (F. Q.)

Geografia. — Sorral de la regió mediterrània: Platja de Blanes, 17 maig 1909 legi.

2,962. — *T. Loefflingianum* P. B.

(és l'Avena Loefflingiana L., dedicada per aquest autor al seu descobridor Pehr Loeffling, enviat per Linné a Espanya i mort prematurament a Amèrica.)

Trisetum Loefflingianum

Annual, amb arrel fibrosa i tiges de 5-12 cm, dretes, primes, fulloses a la base i afilles superiorment, fulles quasi planes, curtes, linears lanceolades, pubèrules, la superior amb el limbe la meitat més curt que la beina, que és un poc ventruda i també pubèrula, panícula tirsoide, curta (2-3 cm), fluixa, verda groguenca o rogenca, lluent, poc ramificada, de raquis a penes pelut, espiguetes biflores, amb una flor sèssil i l'altra pedicellada, glumes quasi iguals, lanceolades, acuminades, glabres, un poc més llargues que les flors, glumella inferior llargament bisetosa, amb l'aresta dorsal erecta flexuosa, no geniculada, una vegada i mitja més llarga que la flor (1).

Geografia. — Llocs arenosos del litoral i de l'interior: Puig-reig, Montclar, Sallent (Puj., C.!, sub *T. Cavanillesii* Trin.), salines de Cardona (Llen.!) — Abril-Maig. *Vidit* Pau.

(1) Les glumes no són pas iguals, com afirma Cadevall, sinó ben diverses per llur longitud i per llur forma, com s'indica en el gravat. La gluma superior, ampleament lanceolada, és dos terços més llarga que la inferior, lineal lanceolada i molt aguda. (F. Q.)

Gènere 788. — **ARRHENÁTHERUM P. B.**

(Del grec ἄρρεν, mascle, i ἄστρον, aresta, alludint a la flor inferior de les espiguetes, masculina i llargament aristada)

Panícula llarga (1-3 dm), dreta, constreta després de la floració, fluixa, d'un verd blanquinós o violàcia, de rames semiverticillades, espiguetes transovoides, de 8 mm, comprimides, amb dues flors sèssils i una de rudimentària, glumes membranoses, còncaves, mútiques, desiguals, glabres, uni- o trinèrvies, la superior igual a les flors, glumella inferior bidentada, amb una aresta llarga prop de la base en la flor inferior, curta i prop de l'apex en la superior, tres estams, cariòpside peluda a l'apex, oblonga, no solcada en la cara interna. Herbes perennes, de 6-12 dm, amb rizoma fibrós i fulles verdes, planes i aspres, i lígula curta i truncada.

Arrhenatherum elatius

2,963. — *A. elatius* Mert. et Koch — *A. avenaceum* P. B. — Raça *A. precatorium* P. B. apud Rouy

(comparatiu d'*elatus*, elevat, de gran talla, perquè comprès primerament entre les *Avena* es fa remarcar per la seva alçària; *avenaceum* avenaci, que té una retirança amb les *Avena*; *precatorium*, dels pregadors, alludint a la forma de rosari de la part inferior de la tija, amb entrenusos tuberiformes superposats, pròpia d'una varietat d'aquesta espècie.)

β bulbosum Gaud. — Entrenusos superiors del rizoma curts i tuberosos, nusos inferiors de la tija pubescents o peluts, panícula més petita, de floració més tardana, espiguetes més grans.

Geografia. — Boscos, vores dels torrents i llocs herbosos: Al litoral, Vallès, Bages = Muntanyes pròximes a Barcelona, Prades, Berga, Olot, fins a la zona subalpina (Costa); Marinyac (C. et S.). La *β bulbosum* Gaud., a Terrassa, i a la Cellera (Cod.!) — Abr.-Juny.

Gènere 789. — **HOLCUS L.**

(Nom donat per Plini a una mena de gramínia que els autors identifiquen amb el margall)

Panícula pubescent, ramificada, de rames esteses durant l'antesi, espiguetes pedicel·lades, comprimides, de dues flors, la inferior hermafrodita i mútica, la superior masculina i aristada, glumes quasi iguals, naviculars, carenades, membranoses, més llargues que les flors, la inferior uninèrvia, la superior molt més ampla, mucronada o acuminada aristada, trinèrvia, glumelles quasi iguals, la inferior més ampla, obtusa, entera, amb cinc nervis, la superior bicarenada, escotada dentada a l'apex, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, comprimida, no solcada o amb soïcs a penes perceptibles, glabra, lliure però rodejada per les glumelles. Herbes perennes, de fulles planes i lígula membranosa.

Rizoma fibrós, lígula truncada, laciniada, panícula ovoido-oblonga, aresta que no ultrapassa les glumes 2,964. **H. mollis.**

Rizoma serpentí, lígula oblonga, pestanyosa, panícula oblonga, aresta que ultrapassa les glumes 2,965. **H. lanatus.**

Holcus lanatus

2,964. — **H. lanatus L.**

(lanatus, llanat, a causa de la pubescència de la planta.)

Rizoma fibrós i tija de 4-12 dm, dreta, pubescent als nusos i a l'apex, fulles d'un verd blanquinós, planes, blanques, linears acuminades, cobertes com les beines de pèls petits i suaus, lígula curta, truncada i laciniada, panícula ovoido-oblonga, verda blanquinosa o rogenca, de rames esteses durant l'antesi, espiguetes ovals, de 3'5-4 mm, glumes quasi iguals, pubescents o pestanyoses als nervis, la inferior

lanceolada, uninèrvia, la superior ovada oblonga, mucronada o breument aristada, escotada, glumella de la flor superior amb una aresta ganxuda prop de l'apex, que ultrapassa les glumes.

Geografia. — Prats, vores de camins i llocs herbosos: Al litoral, Vallès, Bages, etc. = Vall d'Aran, Fos, Melles (C. et S.) — Maig-Jul.

2,965. — *H. mollis* L.

(del llatí *mollis*, suau, per la mol·licie de tota la planta.)

Rizoma llargament serpentí i estolonífer, tija de 4-12 dm, dreta, peluda o pubescent als nusos, fulles planes, linears acuminades, $\pm$ pubescents, aspres al marge, lígula oblonga, laciniada, panícula oblonga, més estreta que en l'espècie anterior, blanquinosa o rogenca, amb les rames esteses durant l'antesi, espiguetes oblongues lanceolades, d'uns 5 mm, glumes quasi iguals, lanceolades, acuminades mucronades, pubescents o pestanyoses als nervis, la inferior uninèrvia i més estreta, la superior trinèrvia, flor superior rodejada a la base de nombrosos pèls que arriben fins a un terç de la seva llargada, glumella inferior amb una aresta geniculada flexuosa que surt de prop de l'àpex i ultrapassa llargament les glumes.

Geografia. — Pastures i llocs herbosos, arenosos: Montseny, Sant Hilari, les Guílleries = La Cellera, r. (Cod.!), Castanyadell (Masf.!) — Juny-Ag.

Gènere 790. — **KOELÉRIA PERS.**

(Gènere dedicat al botànic alemany del segle XVIII Georg Ludwig Koeler, autor de *Descriptio Graminum Galliae et Germaniae*, 1802)

Panícula espiciforme, amb les espiguetes pedicellades, comprimides, de 2-8 flors hermafrodites, la interior sèssil, glumes quasi iguals, iguals a les flors o més curtes, uninèrvies o trinèrvies, glumelles iguals o desiguals, la inferior entera i mítica o bidentada, amb una aresta apical recta i més curta que ella, trinèrvia, la superior bidentada o bífida, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, comprimida, sense sole a la cara interna, glabra, lliure. Herbes anuals o perennes, de fulles planes o convolutes, amb la lígula curta i truncada.

1	{	Plantes anuals, d'arrel fibrosa, fàcils d'arrencar, glumella inferior bi-	
		dentada o aristada	2.
	{	Plantes perennes, de rizoma cespitós, molt fort, glumella inferior entera,	
		acuminada o mucronada	3.
2	{	Glumes iguals a les flors, peludes pestanyoses, glumella inferior esco-	
		tada, breument aristada	2,966. K. villosa.
	{	Glumes més curtes que les flors, glabres o pubèrules, glumella inferior	
		tuberculosa, bidentada i curtament aristada .	2,967. K. phleoïdes.
3	{	Rizoma inflat, bulbós, recobert per les beines de les fulles velles dividi-	
		des en filaments reticulats, fulles basilar generalment convolutes	
		setàcies	2,968. K. setácea.
		Rizoma poc inflat, recobert de beines a penes filamentosos reticulades,	
		fulles basilar generalment planes	2,969. K. cristata.

Koeléria villosa

2,966. — **K. villosa Pers.** — **K. pubés-**
cens P. B.

(de villosus, vellós, per la pubescència de la planta.)

Anual, d'arrel fibrosa i tija d'1-4 dm, dreta, glabra, fulles planes, linears acuminades, de 2-4 mm d'ample, molt peludes, la superior amb la beina feblement inflada, lígula curta, truncada, panícula espiciforme, de 3-8 cm, densa, obtusa, bigarrada de blanc i de verd, de rames pubescents i espiguetes de 4 mm, amb 1-3 flors

glumes iguals, peludes, pestanyoses a la carena, escotada, breument aristada, la superior bidentada.

Geografia. — Arenys humits del litoral: Badalona (Llen.), Barcelona, cap a la Mar Vella (Vay.) — Maig-Juny.

Koelèria phleoides

2,967. K. phleoides Pers.

(phleoides, semblant als Phleum, perquè recorda aquestes gramínies.)

Difereix de l'espècie anterior per la panícula freqüentment lobulada, amb espiguetes de 5 mil·límetres, de 3-8 flors i glumes desiguals, més curtes que aquelles, glabres o pubèrules, per la flor inferior sèssil i les altres pedicel·lades, amb les glumelles desiguals, la inferior tuberculosa, peluda en la flor inferior i ordinàriament glabra en les altres, la superior molt estreta, pregonament bífida, amb els lòbuls

drets, acostats i cuspidats.

Geografia. — Terres cultivades i vores de camins: Al litoral, Vallès i part de Bages = Pla de Barcelona, Empordà, litoral de Girona fins a Olot i més amunt (Vay.); comuna al litoral de Barcelona, a l'altra banda (Costa); Albera (Gaut.) — Juny-Jul.

Koelèria setacea

2,968. — K. setacea Pers.

(per les fulles molt fines, setàcies.)

Perenne, de rizoma inflat, bulbós, recobert per les beines de les fulles velles dividides en filaments reticulats, tiges d'1-5 dm, dretes o ascendents, glabres o glabrescents, fulles i beines glabres, les basilaris convolutes setàcies, les caulinaris planes, lígula curta, truncada, panícula espiciforme, de 2-5 dm, oblonga, densa, bigarrada de verd, blanc i freqüentment de violeta, espiguetes de 6 mm, bi- o triflores, glumes quasi iguals, igualant les flors o un poc més curtes, glumella inferior acuminada i entera, la superior bidentada.

α glabra Godr. — Panícula cilíndrica, espiguetes biflores, glumes aspres a la carena i glabres en la resta.

Gramínies.

G. 790. - Koelèria.

β ciliata Godr. — Panícula cilíndrico-oblonga, espiguetes biflores, carena de les glumes *pestanyosa*.

γ pubescens Parl. — Panícula oblonga, espiguetes biflores, glumes *pubescents*.

Geografia. — Boscos i erms: L'α *glabra* Godr. als boscors pròxims a Terrassa = Montserrat (Costa); Mura, Montcau (Font). La *β ciliata* Godr., a Montserrat, Sant Vicenç de Castellet, vores del Llobregat; Núria = Montserrat (Costa). La *γ pubescens* Parl., en diversos llocs de Bages, Montserrat, la Guàrdia, Guardiola (Font) — Maig-Juliol.

2,969. — *K. cristata* Pers.

(és el *Gramen spica cristata subhirsutum*, de Bauhin; de *cristatus*, *crestallut*, per la forma de les espiguetes.)

Perenne, de rizoma fibrós, poc inflat, recobert per les beines de les fulles a penes filamentosos reticulades, tiges de 2-8 dm, llargament nues a l'àpex, dretes o geniculades, fulles caulinars *planes*, linears agudes, pestanyoses al marge, les dels fascicles estèrils ± convolutes, les inferiors i les beines generalment peludes, lígula *curta i truncada*, panícula espiciforme, llarga, compacta, lobulada, freqüentment interrompuda a la base, blanquinosa o violàcia, de rames curtes, cadascuna amb 1-15 espiguetes dretes i imbricades, d'uns 6 mm, compostes de 2-4 flors, glumes *desiguals*, un poc més curtes que les flors, glumella inferior *acuminada*, la superior *bífida*.

var. *grandiflora* Husn. — *K. spléndens* Presl — Espiguetes més grans (7-8 mm), panícula *atenuada pels dos caps*.

Geografia. — Pastures seques i boscos àrids: Sant Hilari i les Guàrdies; Bagà, bosc de l'Adou del Bastareny; Rasos de Peguera = Proximitats de Berga (Costa); Tragurà, Rocabrúna, Olot, Mare de Déu del Mont (Vay.), Torelló, Bellmunt (Sen.), predominant la var. *grandiflora* Husn. — Maig-Jul.

Gènere 791. — **CATABROSA P. B.**

(Del grec καταβρωσις, consumir o gastar, al·ludint a la gluma superior dentada al capdamunt, com rosegada)

Panícula ramificada, verdosa o violàcia, d'espiguetes pedicellades, comprimides, generalment amb dues flors hermafrodites, la inferior sèssil, l'altra pedicellada, glumes desiguals, còncaves, mútiques, més curtes que les flors, la inferior ovada, la superior dilatada a l'àpex, lobulada o fistonada, trinèrvia, glumelles iguals, escarioses a l'àpex, obtuses, truncades denticulades, convexes, la inferior amb tres nervis molt marcats, la superior bicarenada, tres estams, estigmes subsèssils, plumosos, cariòpside transovoide, no soleada, lliure, glabra. Herbes perennes, de rizoma serpentí i tija de 2-8 dm, prostrada radicant, després ascendent, comprimida, amb les fulles planes, blanques, linears obtuses, llises, i la lígula ovada.

Catabrosa aquática

2,970. — **C. aquática P. B.**

(perquè es fa en llocs aïgnals.)

Geografia. — Vores d'aigües, estanys i llocs pantanosos: Fortià, la Molina, Cerdanya (Vay.), prop de Montlluís (Gaut.), Montgarri (Ilen.), Vall de l'Hospital de Benasc (Zett.), vall d'Arties, Port de Beret (C. et S.), prop de Luchon (Bub.) — Jul.-Ag.

Gènere 792. — **GLYCÉRIA R. BR.**

(Del grec γλυκερός, dolç, perquè les sements d'alguna d'aquestes plantes són emprades per a fer sopes i farinetes dolcenques)

Panícula ramificada, estesa o racemiforme, espiguetes cilíndriques, després comprimides, de 4-14 flors hermafrodites, glumes desiguals, còncaves, obtuses, mútiques, amb 1-3 nervis, més curtes que les flors, glumelles quasi iguals, la inferior còncava semicilíndrica, mútica, amb 4-11 nervis, obtusa, escariosa a l'apex, entera o denticulada, la superior bicarenada i bidentada, tres estams, estils llarguets, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, obtusa, amb la cara interna plana o lleugerament solcada, lliure i glabra. Herbes, generalment, perennes, de llocs humits, amb les fulles planes o convolutes, lígula membranosa.

1	{	Panícula unilateral, molt llarga, espiguetes de 15-30 mm, glumella inferior amb 7-11 nervis prominents	2,971. G. flúitans.
		Panícula estesa en tots sentits, espiguetes de 4-10 mm, glumella inferior amb 5 nervis febles	2.
2	{	Fulles convolutes alenades, lígula lanceolada acuminada, panícula oblonga, espiguetes de 6-10 mm	2,972. G. convoluta.
		Fulles planes, lígula curta, obtusa, panícula piramidal, espiguetes de 4-5 mm	2,973. G. dístans.

Glycéria flúitans

2,971. — G. flúitans R. Br.

(del llatí fluitans, allò que flota, perquè, arrelada al fons de les aigües poc profundes, les tiges i fulles fluctuen en llur superfície.)

Rizoma fibrós, tija de 2-15 dm, prostrat, radican, ascendent, fulles planes, linears, agudes, de 5-6 mm d'ample, un poc aspres, lígula ovada truncada, panícula molt llarga, unilateral, fluixa, de rames esteses en la floració, després acostades a l'eix, les inferiors reunides en nombre d'1-3, espiguetes de 15-30 mm, pedicellades, de 5-14 flors, glumes molt desiguals,

uninèrvies, glumella inferior subaguda, amb 7-11 nervis sortits.

Subesp. *Glyceria plicata* Fr. — Panícula més gran, de rames inferiors més llargues, ordinàriament en nombre de 3-5, espiguetes més llargament pedicel·lades, més cilíndriques, glumella inferior arrodonida i fistonada a l'àpex, un poc més llarga que la superior.

Geografia. — Vores de rius i dels corrents : Sèquies de Montcada ; Caldes de Montbui, a la riera ; Montseny, al rinet de Santa Fe ; Berguedà, a la Font de Tagast = Montseny i altres muntanyes, fins al Pireneu (Costa) ; Camprodon, Olot, Guàrdies, Arbúcies, La Jonquera, Castelló d'Empúries, etc. (Vay.) ; Artiga de Lluïa, Aiguamòix, Ruda, Montgarri (Llen.!), Sant Beat, Fos (C. et S.) — Maig-Ag.

N. B. — Hem observat sempre la subesp. *G. plicata* Fr.

Glycèria convoluta

2,972. — *G. convoluta* Fr. — *Atropis convoluta* Grisb.

(per les fulles convolutes.)

Rizoma fibrós, no estolonífer, tija de 2-6 dm, dreta, de parets gruixudes, fulles glauques, fortes, convolutes alenades, llargament acuminades, llises, lígula lanceolada aguda, panícula llarga (1-2'5 dm), de rames flexuoses, aspres, al principi dretes, reunides en nombre de 2-5, espiguetes verdes o violàcies, de 6-10 mil·límetres, amb 5-10 flors, glumes desiguals, molt obtuses, la inferior una meitat o un terç més curta que la superior, glumella inferior oblonga, amb 5 nervis febles, arrodonida.

Geografia. — Terrenys salats i pantanosos : Pla d'Urgell (Costa), Argelès (Gaut.) Maig-Jul.

2,973. — G. distans Wahlb. — Atropis distans Gris.

(és la *Poa distans* de Linné, dita així per les flors distants, més o menys separades les unes de les altres en cada espigueta.)

Rizoma fibrós, sense estolons, tiges de 2-6 decímetres, geniculades, dretes o ascendents, de parets *primes*, fulles *verdes*, bruscament acuminades, planes o conduplicades, lígula *curta, obtusa*, panícula *piramidal*, de rames molt esteses o reflexes després de la floració, *nues a la base*, les inferiors, ordinàriament, formant semiverticils de cinc en cinc, espiguetes de 4-5 mil·límetres, amb 4-6 flors, glumes *molt desiguals*, la inferior *la meitat més curta* que la superior, *uninèrvies*, glumella inferior *arrodonida o mucronada*, amb 5 nervis febles, el del mig que *no arriba a l'àpex*.

Geografia. — Rees i llocs pantanosos del litoral : Can Tunis = Castelldefels ; Castelló d'Empúries (Sen.!), litoral de Salces (Gaut.) — Maig-Jul.

Gènere 793. — **SCHISMUS P. B.**

(Del grec *σχίσμος*, la fenedura, alludint a l'àpex bifid de la glumella inferior)

Panícula oblonga, petita (1-4 cm), bastant densa, blanquinosa o violàcia, espiguetes breument pedicellades, comprimides, amb 5-7 flors hermafrodites, totes pedicellades, d'eix articulat i fràgil, glumes quasi iguals, agudes, carenades, escarioses al marge, amb 3-7 nervis, molt grans, que arriben a l'àpex de l'espigueta, glumelles poc desiguals, la inferior mítica, elíptica, bífida, escariosa a l'àpex, amb 9 nervis, peluda a la base, la superior bicarenada, entera, 3 estams, estigmes plumosos, cariòpside transovoide, lliure, glabra. Herbes anuals, d'arrel fibrosa, cespitoses, tija de 5-25 cm, prima, geticulada ascendent, amb fulles linears, agudes, planes però que es pleguen o s'enrotllen més tard, amb alguns pèls llargs, lígula formada de pèls també molt llargs.

2,974. — **S. marginatus P. B.** — **S. calycinus Coss.**

(del llatí *marginatus*, *marginat*, alludint al marge escariós de les glumes i glumelles; és la *Festuca calycina* de Linné, dita així per les glumes, preses com a calze, relativament molt desenrotllades.)

Geografia. — Prats secs i arenosos: Al litoral, Montcada, Castelló d'Empúries = Esparreguera (Costa); Can Tunis, la Farola, Sarrià, Sant Gervasi, Castelldefels (Sen.), Camp de l'Arpa (Llen.!) — Abr.-Juny.

Gènere 794. — **POA L.**

(Del grec *πόα*, herba o farratge)

Panícula ramificada, estesa almenys en la floració, espiguetes petites, pedicellades, comprimides, de 2-9 flors, glumes poc desiguals, herbàcies, carenades, agudes, uni- o trinèrvies, més curtes que les flors, glumelles iguals o quasi iguals, la inferior comprimida i careuada, mútica, quinque-nèrvia o enèrvia, la superior bicarenada, escotada, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside oblongo-trígona, amb la cara interna un poc deprimida, amb una taca puntiforme, glabra, lliure. Herbes quasi sempre perennès, de fulles planes o convolutes, amb lígula membranosa.

1	{	Plantes anuals o biennals, d'arrel fibrosa, lígula oblonga, panícula ovoide	2,975. P. ànnua.
	{	Plantes perennès, de rizoma fibrós o serpentejant	2.
2	{	Rizoma fibrós o poc serpentejant	3.
	{	Rizoma llargament serpentejant	8.
3	{	Tija bulbiforme a la base, lígula oblonga, panícula ovoide	2,976. P. bulbosa.
	{	Tija no bulbiforme a la base	4.
4	{	Panícula curta, ovoide o oblonga, amb les rames inferiors solitàries o geminades, tiges a tot tirar de 4 dm	5.
	{	Panícula llarga, $\pm$ piramidal, amb les rames inferiors semiverticil·lades en nombre de 3-6, tiges generalment de més de 4 dm	6.
5	{	Panícula ovoide, lígules superiors oblongues agudes, glumella inferior acutiúscula	2,977. P. alpina.
	{	Panícula oblonga, lígules totes lanceolades, glumella obtusa	2,978. P. laxa.
6	{	Plantes de llocs humits, panícula piramidal, rames inferiors semiverticil·lades en nombre de 4-6	2,979. P. trivialis.
	{	Plantes de llocs secs, panícula oblonga	7.

- 7 { Fulles planes, a la fi convolutes, lígula molt curta o nulla, panícula molt fluixa 2,980. *P. nemoralis*.
Fulles convoluto-setàcies, lígula oblonga lanceolada, panícula fluixeta 2,981. *P. violácea*.
- 8 { Tija i beines de les fulles comprimides 9.
Tija cilíndrica, beina de les fulles superiors més llarga que el limbe 10.
- 9 { Fulles no dístiques, d'1-3 mm d'ample, glumella inferior ovada obtusa. 2,982. *P. compressa*.
Fulles dístiques, de 4-10 mm d'ample, glumella inferior ovada aguda. 2,983. *P. Cháixii*.
- 10 { Tija d'1-4 dm, lígula ovada oblonga, glumella inferior enèrvia 2,984. *P. cenísia*.
Tija de 6-8 dm, lígula curta, truncada, glumella inferior amb 5 nervis sortits 2,985. *P. pratensis*.

Poa annua

2,975. — *P. annua* L.

(perquè és planta anual.)

Sinonímia. — Pèl de ca; *cast.*, hierba de punta, espiguilla.

Planta *anual* o biennal, d'arrel fibrosa i tiges de 5-30 cm, pàtulo-ascendents, un poc comprimides, fulles verdes, linears, planes, de 2-5 mil·límetres d'ample, blanques, acuminades, aspres al marge, beines llises, *lígules superiors oblongues*, panícula ovoide, quasi unilateral, fluixa, amb les rames inferiors solitàries o geminades,

amb 4-10 espiguetes el·lipsoides de 3-6 flors sense pèls a la base, glumes desiguals, que a penes arriben a la meitat de l'espigueta, la inferior uninèrvia, glumelles desiguals, la inferior ovada obtusa, amb cinc nervis bastant marcats, la superior escotada pestanyosa a les carenes.

Geografia. — Terres cultivades i incultes, vores de camins: Comuna en una gran part del país. — Quasi tot l'any.

Poa bulbosa

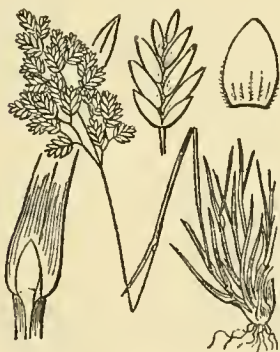
2,976. — *P. bulbosa* L.

(per tenir la base de les tiges bulbiforme.)

Planta *perenne*, amb la tija d'1-4 dm, dreta, inflada i *bulbiforme* a la base, cilíndrica, fulles curtes, estretes, *linears acuminades*, les basils *fasciculades, canaliculades o subconvolutes*, les caulinars *planes o feblement canaliculades*, un poc aspres, beines llises, la superior bastant més llarga que el limbe, *lígula oblonga lanceolada*, panícula ovoida, curta, dreta, densa, de branques inferiors geminades, espiguetes ovoides, amb 4-6 flors i un *fascicle de llargs pèls llanosos a la base*, glumes la meitat més curtes que l'espigueta, *trinèrvies*, glumelles un poc desiguals, la inferior *acutiúscula, peluda pestanyosa a la base, amb nervis febles*.

Raça *vivípara*. — Espiguetes transformades en petits bulbs.

Geografia. — Pastures, vores de camins dels terrenys argilosos: Al litoral, Valles Bages, i en la major part del país. No escasseja la raça *vivípara* barrejada amb el tipus. — Abr.-Maig.

Poa alpina

2,977. — *P. alpina* L.

(per viure als Alps i a les muntanyes elevades.)

Planta *perenne*, de rizoma cespitós, tija d'1-4 dm, dreta o ascendent, llargament nua al cap d'amunt, llisa, fulles planes, linears, de 2-5 mil·límetres, *consistents*, bruscament agudes, aspres, beines superiors molt més llargues que el limbe, *lígules inferiors curtes i truncades*, les superiors *el·líptiques agudes*, panícula ovoida o piramidal, dreta, amb les rames inferiors geminades, espiguetes *grosses, ovoides*, de 4-8 flors *sense pèls llanosos a la base*, glumes la meitat més curtes que l'espigueta, *ovades acuminades, trinèrvies*, glumelles quasi iguals, la inferior *ovada acutiúscula, peluda pestanyosa a la base, amb nervis febles*.

β *frígida* Salis. — Tija de 6-10 cm, *més fullosa*, de fulles bastant llargues, espiguetes amb 3-4 flors.

γ *brevifolia* Koch — Planta *prima*, fulles curtes, les caulinars de limbe molt curt.

Geografia. — Pastures de les altes muntanyes : Núria = Serra del Cadí (Jover!), Puigmal (Puigg.), Cambradases (Sen.), Port de Viella (Zett., Llen.), les Maïlides (Costa), Arties, Salardú, Pla de Beret, Ruda, Pic de Rie, Estanyau (C. et S.), Port de Benasc (Compñ.); la β *frigida* Salis., al Puigmal; la γ *brevifolia* Koch, a les pastures de Núria i Coll de l'al = Port de Viella (Llen.). — Jul.-Ag.

Poa laxa

2,978. — *P. laxa* Haenke

(del llatí *laxus*, *lax*, perquè fa una gespa molt fluixa.)

Planta *perenne*, de rizoma fibrós i tiges d'1-2'5 dm, fasciculades, dretes o ascendents, fulles linears, agudes, *planes*, *blanes*, glabres, les superiors amb la beïna generalment més llarga que el limbe, lígules totes *llargues*, *lanceolades agudes*, panícula oblonga, *fluixa*, constreta, estreta, de rames inferiors solitàries o geminades, dretes o flexuoses, espiguetes *suborbiculars*, amb 2-4 flors, ordinàriament amb un fascicle

de pèls llanosos en llur base, glumes *relativament grans*, que arriben fins a les dues tercers parts de l'espigueta, glumelles poc desiguals, la inferior *ovada*, *obtus*a, *denticulada*, *pestanyosa* a la base, amb els nervis febles.

Geografia. — Roques i pastures de les altes muntanyes: Valls d'Eina, de Núria, Llò i Err (Husu.); Noufons, prop de 2,500 m (Sen.), zona alpina del Port de Benasc (Zett., Husu.) — Jul.-Ag.

Poa trivialis

2,979. — *P. trivialis* L.

(del llatí *trivialis*, *trivial*, perquè és planta comuna en gran part d'Europa.)

Perenne, de rizoma *cespitos* o breument *serpentejant*, tiges de 4-10 dm, $\pm$ encorbades o radicants, després dretes, cilíndriques, nues, i ordinàriament aspres en la part superior, fulles *linears*, *planes*, llargament acuminades, un poc aspres, com les beïnes, de les quals la superior és més llarga que el limbe, lígula oblonga aguda, panícula piramidal, gran (d'uns 2 dm), *fluixa*, amb les rames inferiors semiverticil·lades

en nombre de 4-6, ascendents, llargament nues a la base, espiguetes *ovades*, amb 2-4 flors que duen un fascicle de pèls llanosos a la base, glumes *poc des-*

Gramínies.

G. 794. - Poa.

iguals, acuminades, uni- o trinèrvies, glumelles iguals, la inferior ovada aguda, breument peluda pestanyosa inferiorment, amb cinc nervis prominents.

Geografia. — Prats i llocs humits, freqüent prop dels corrents d'aigua: Vallès, Bages, Montseny, fins als Pireneus. — Abr.-Jul.

Poa nemoralis

2,980. — *P. nemoralis* L.

(del llatí *nemoralis*, *nemoral*, perquè creix als boscos.)

Perenne, de rizoma fibrós i a vegades un poc serpentejant, tiges de 2-8 dm, ascendents, freqüentment radicants a la base, primes, cilíndriques, nues superiorment, fulles linears, agudes, planes o a la fi un poc convolutes, lleugerament aspres, amb les beines llises, la superior més curta que el limbe, lígula molt curta o quasi nulla, panícula llarga, dreta o inclinada a l'àpex, fluixa, amb les rames inferiors capillars,

semiverticillades en nombre de 3-6, espiguetes ovoido-lanceolades, amb 2-5 flors poc o gens peludes a la base, glumes quasi iguals, lanceolades, acuminades o breument cuspidades, glumelles poc desiguals, la inferior ovada obtusa, pestanyosa a la base, amb cinc nervis poc marcats. Planta polimorfa.

Raça *P. debilis* Thuill. — Planta blana, verda, de tiges primes, ascendents, fulles planes, atenuades, agudes, panícula ampla, piramidal, espiguetes petites (d'uns 4 mm), d'1-3 flors.

Geografia. — Boscos, roques i llocs pedregosos, herbosos: Montserrat; Núria, al Salt del Sastre = Muntanyes de Prades, a Tarragona (Costa); Tragurà, Camprodou, Olot, Dosquers, etc. (Vay.); Cambradases; Cerdanya, a Dorres (Senn!); a la rodalia de Lleida (Compñ.), Marinyac, Port de Viella, Pla de Beret (C. et S.). La raça *P. debilis* Thuill., no escassa a Montserrat. — Juny-Ag.

Poa violácea

2,981. — *P. violácea* Bell. — *P. setifolia* Zett. — *Festuca poaeformis* Host (Husn., 64)

(per la panícula violàcia; setifolia, per les fulles setàcies.)

Perenne, de rizoma fibrós cespitós i tiges de de 2-3 dm, dretes, fulles basalars convolutes setàcies, *junciformes*, llargues, aspretes, beines també, generalment, aspres, la superior més llarga que el limbe, lígula *oblongo-lanceolada*, panícula piramidal, ampla, llarga (d'uns 3 dm), fluixa, *violàcia*, amb les rames inferiors semiverticillades en nombre de 4-6, ascendents, llargament nues en la part inferior, espiguetes ovades, amb 3-6 flors reunides per un fascicle de pèls llanosos, glumes *desiguals*, *acuminades*, uni- o *trinèrvies*, glumelles iguals, la inferior obtusiúscula, *mucronada* o *breument aristada*.

Geografia. — Pastures de les altes muntanyes: Port de Benasc, al vessant espanyol (Zett.); cadena fronterera del Canigó fins a la Cerdanya, Carlit, Coll de Puigmorens (Gaut.); Cambradases (Husn.) — Jul.-Ag.

Poa compressa

2,982. — *P. compressa* L.

(del llatí *compressus*, *comprimit*, perquè hi té les canyes.)

Perenne, de rizoma llargament serpentejant i tiges de 2-5 dm, *prostrades* i, generalment, *radicans*, després ascendents, nues superiorment, *comprimides*, com les beines, que també ho són, fulles glaucescents, linears, agudes, amples d'1-3 mm, amb la beina de la superior més llarga que el limbe, lígula *curta*, *truncada*, panícula oblonga, estreta, bastant densa, d'uns 5 cm, constreta després de l'autesi, rames inferiors generalment geminades o ternades, espiguetes lanceolades, amb 5-9 flors a penes llanoses a la base, glumes poc desiguals, la inferior *ovada obtusa*, *breument peluda pestanyosa* a la base, *enèrvia*.

Geografia. — Llocs secs i àrids, arenosos o pedregosos: Vallès, a Terrassa, Obac, Sant Llorenç del Muut = Segarra, Urgell (Costa), Montserrat (Puig!), Olot,

Guilleries, Montseny, Segaró (Vay.), la Cellera (Cod.!), Sant Lloçç dels Piteus (Marcet!), Montgrony (Senn.!), Moià (Font), Artiga de Lin (Compñ.!), Pic de Gar (Zett.), Pic de Rie, Estanyan, Sant Beat (C. et S.) — Maig-Jul.

Poa Chaixii

2,983. — *P. Chaixii* Vill. — *P. sudetica* Haenke

(dedicat a l'abbé Dominique Chaix, del Delfinat, cèlebre botànic i mestre de Villars; sudetica, pròpia de les muntanyes dites Sudeten, a l'Europa Central.)

Perenne, amb rizoma curtament serpentejant i tiges de 6-12 dm, dretes o ascendents, comprimides, llises, fulles ampleament linears (4-10 mm), planes, bruscament atenuades i corbades a l'àpex en forma de cullera, molt aspres

al marge, les dels fillols estèrils *dístiques* i acostades, beines comprensibles, llises, la superior molt més llarga que el limbe, lígula curta i truncada, panícula oblongo-piramidal d'1-2'5 dm, molt ramificada, branques inferiors semiverticillades en nombre de 3-5, ascendents, flexuoses, nues inferiorment, espiguetes de 8-9 mm, ovoido-oblongues, amb 4-5 flors generalment *glabres* a la base, glumes *desiguals*, lanceolades agudes, glumelles *quasi iguals*, la inferior *ovada aguda*, no peluda pestanyosa, amb cinc nervis prominents.

Geografia. — Boscos de les muntanyes: Cambradases (Sen.!), les Maleïdes (Zett.), cadena del Canigó a Cambradases, Port de Benasc, la Renclusa (Husn.) — Juny-Ag.

Poa censisia

2,984. — *P. censisia* All. — *P. distichophylla* Gaud.

(per haver estat descoberta al Mont Cenis, dels Alps; *distichophylla*, de *δίστιχος*, en dos rengles, i *φύλλον*, fulla, per les fulles *dístiques*.)

Perenne, amb el rizoma llargament serpentejant, tiges d'1-4 dm, ascendents, cilíndriques, llises, fulles glanques, linears, breument acuminades, planes, aspres al marge, les dels fillols estèrils *dístiques* i acostades, beina superior més llarga que el limbe, lígula *ovato-oblonga*, panícula oblonga, constreta després

de la floració, de branques flexuoses, les inferiors geminades o ternades, espiguetes el·líptiques, violàcies, amb 3-5 flors reunides a la base per un *fascicle de pèls llanosos*, glumes *poc desiguals*, més llargues que la meitat de l'espigueta, *lanceolades agudes*, trinèrvies, glumelles *desiguals*, la inferior *lanceolada aguda*, *peluda pestanyosa a la base*, *enèrvia*.

Geografia. — Roques i pastures seques de les altes muntanyes: Morens (Vay.), Carença, Noufonts (Compy.), Setcases (Bub.), Prats-Balagner, Eina, Font-Romeu, Montlluís, Carlit (Gant.) — Jul.-Ag.

2,985. — *P. pratensis* L.

(perquè es fa als prats.)

Poa pratensis

Perenne, amb el rizoma llargament *serpentejant* i tiges de 6-8 dm, dretes o ascendents, *cilíndriques*, nues i llises superiorment, fulles planes, linears, amples d'1-5 mm, agudes, aspres al marge, beines llises, la superior molt més llarga que el limbe, *lígula curta, truncada*, panícula piramidal, dreta, de rames inferiors semiverticil·lades en nombre de 4-5, esteses, espiguetes ovades, amb 3-5 flors reunides per un *fascicle de pèls llanosos*, glumes *desiguals*, *lanceolades agudes*, la inferior *uninèrvia*, glumelles *iguals*, la inferior ovada lanceolada, aguda, *peluda pestanyosa a la base*, amb *cinc nervis prominents*.

var. *anceps* Gaud. — Planta gran, amb la *tija comprimida* i les fulles amples.

Geografia. — Prats i llocs herbosos, frescals: Al litoral, Vallès, Montserrat, Bages, Sant Llorenç del Munt, Montseny, i fins al Pireneu = Lluçanès, Besora, Olot (Vay.), Castanyadell (Masf.), Fos (C. et S.). La var. *anceps* Gaud., a Montserrat, camí de la Trinitat a Santa Cecília, 10 jul. 1909 leg. Marcet i Cad. — Maig-Ag.

Gènere 795. — **ERAGROSTIS P. B.**

(Els autors han pres aquest mot de Bauhin, que inspirat pel vulgar d'amourettes, atribuït a alguna espècie d'aquest gènere, formà del grec ἐρώ, amor, i ἄγρωστις, gramínia)

Panícula comprimida, de branques esteses o dretes, espiguetes linears o oblongues linears, pedicellades, comprimides, amb 4-10 flors imbricades, glumes molt més curtes que l'espigueta, desiguals, ovades o lanceolades, uni- o trinèrvies, glumelles un poc desiguals, membranoses, la inferior ovada, carenada, mútica o molt breument mucronada, caduca, trinèrvia, la superior bicarenada, entera o denticulada, molt més persistent, tres estams, estils llarguets, estigmes plumsos, cariòpside glabra, oblonga o subglobulosa, sense solc a la cara interna. Herbes anuals, de fulles planes i lígula formada per pèls.

- 1 { Rames inferiors de la panícula subverticillades en nombre de 4-5, pedicels capillars. 2,986. **E. pilosa.**
Rames inferiors de la panícula solitàries o geminades, pedicels filiformes. 2.
- 2 { Beines de les fulles caulinars amb algunes espiguetes $\pm$ exertes . . . 2,987. **E. Barrelieri.**
Beines de les fulles caulinars sense cap espigueta 3.
- 3 { Beines glabres, espiguetes de 2-3 mm d'ample . . . 2,988. **E. májor.**
Beines eriçades de llargs pèls, espiguetes estretes (a penes de 2 mm) . . . 2,989. **E. mínor.**

2,986. — **E. pilosa P. B. — E. verticillata Roem. et S.**

(correspon a la *Poa pilosa* de Linné, anomenada així per tenir les rames primàries de la panícula peludes; verticillata, al·ludint a la disposició de les rames de la inflorescència.)

Tiges d'1-5 dm, dretes o ascendents, fasciculades, fulles estretament linears, acuminades, planes, ciliades aspres al marge, no tuberculoses, glabres, lígula formada de pèls curts amb un fascicle de pèls més llargs a cada banda, panícula violàcia vermellova, estreta abans de

Gramínies.

G. 795. - Eragrostis.

l'antesi i després estesa, de rames inferiors *capillars* subverticillades en nombre de 4-5, nues a la meitat inferior, espiguetes petites, linears, quasi iguals als pedicels, amb 4-9 flors, glumes lanceolades, *molt desiguals*, glumelles un poc desiguals, la inferior ovada aguda, trinèrvia.

Geografia. — Terrenys cultivats i incultes: Vallès, Terrassa, no escassa = Alt i Baix Empordà, Girona (Vay.), prop d'Olot (Bolòs), Guillerics (Masf.), Cierp (C. et S.) — Jul.-Ag.

Eragrostis Barrelieri

2,987. — E. Barrelieri Daveau — E. poaeoides Boiss.

(*espècie dedicada a Jacques Barrelier, el famós botànic dominicà del segle XVIIe, que la representà en els seus Icones; poaeoides, és a dir, semblant a les Poa.*)

Tiges d'1-5 dm, dretes o ascendents, fulles linears acuminades, al principi planes, després $\pm$ enrotllades, denticulades al marge però sense *tubercles glanduliformes*, beines *glabres*, *barbudes al voltant de la lígula*, totes elles amb una *petita panícula exerta o inclusa*, panícula oblonga, fluixa, amb rames solitàries o geminades, espiguetes *més llargues que els pedicels*, curtament nues a la base, amples d'1'5 mm, de flors *densament imbricades*, glumes lanceolades, agudes, un poc desiguals, glumeïla inferior *ovada obtusa, lleument escotada*.

Geografia. — Terrenys arenosos o pedregosos: Litoral, Can Tunis, Vallès, Penedès = Segarra, des de Tremp a Ponts, Tortosa, Alfacs (Costa), Montserrat (Maret!), Cabanes (Sen.!) — Jul.-Set.

2,988. — **E. major** Host — **E. megastachya** Lindl.

(per la seva grandària; megastachya, de μέγας, gran, i στάχυς, espiga, és a dir, d'espiguetes relativament grans.)

Tiges d'1-5 dm, geniculades ascendents, fulles planes, linears acuminades, aspres i amb tubercles glanduliformes petits i clars al marge, glabres com també les beines, lígula formada de pèls curts amb un fascicle de pèls llargs a cada banda, panícula ovada, bigarrada de verd i de violat, bastant densa, amb les branques curtes, filiformes, solitàries o geminades, curtament nues a la base, espiguetes molt més llargues que els pedicels, amples d'uns 3 mm, amb 4-40 flors imbricades, glumes un poc desiguals, ovato-lanceolades, agudes, glumelles un poc desiguals, la inferior obtusa, escotada i mucronada.

Geografia. — Comuna a les hortes i terrenys arenosos, cultivats: Litoral, Vallès, Penedès i Bages = Olot, Girona, Empordà (Vay.), Cierp (C. et S.) — Jul.-Oct.

2,989. — **E. minor** Host — **E. microstachya** Coss. et Germ.

(per ésser menor, en totes les seves parts, que l'espècie anterior.)

Es molt afí a l'espècie anterior, de la qual s'aparta per ésser planta més feble, amb les beines guarnides de pèls llargs, la panícula més fluixa, de rametes més primes i més llargament nues, els pedicels capillars, les espiguetes sublinears, d'uns 2 mm d'ample, més curtes, la glumella inferior ordinàriament molt obtusa, rarament escotada i mucronulada.

Geografia. — Hortes i terres arenoses cultivades: Al Vallès, Penedès i Bages = Cap a Horta, Tortosa i Alfacs; de Tremp a Ponts, etc., de la Segarra Alta (Costa); de Ripoll a Sant Joan de les Abadesses (Sen.!) — Jul.-Oct.

N. B. També hem trobat a Terrassa, perfectament naturalitzada, l'*Eragrostis collina* Trin. var. *hispanica* Pau, a la vora esquerra de la Riera del Palau, davant de can Bosc de Basca. — Maig del 1883 i juny del 1904, legi.

Gènere 796. — **BRIZA** L.

(Del grec βρίζα, nom d'un cereal)

Panícula simple o ramificada, d'espiguetes pedicellades, suborbiculars, de contorn ovat o triangular, comprimides, de 5-15 flors hermafrodites, imbricades, glumes més curtes que les flors, esteses horitzontalment, quasi iguals, membranoses, còncaves ventrudes, ovoides suborbiculars, mútiques, amb 3-9 nervis, glumelles membranoses, la inferior còncava ventruda, cordifòrme a la base, obtusa, mútica, multinèrvia, la superior més petita, bicarenada, truncada, entera o superficialment escotada, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside transovoide suborbicular, plano-còncava per la banda de dins, glabra. Herbes anuals o perennes, de fulles planes i lígula membranosa.

1	{	Panícula simple, espiguetes llargues (10-18 mm), rames amb 1-2 espiguetes	2,990. B. máxima.
		Panícula composta, espiguetes curtes (4-5 mm), rames dicòtomes o tricòtomes	2.
2	{	Plantes perennes, de rizoma estolonífer serpentejant, lígula truncada.	2,991. B. média.
		Plantes anuals, d'arrel fibrosa, lígula llarga, lanceolada aguda.	2,992. B. minor.

2,990. — **B. máxima** L.

(Bauhin agrupava les Briza sota la denominació de Gramen tremulum, el més robust dels quals i el d'espiguetes majors és aquest Gramen tremulum maximum, nom específic que respectà Linné.)

Sinonímia. — Belluguets, ballarugues ; cast., tembladera.

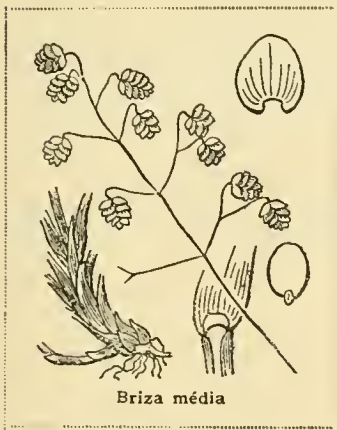
Anual, d'arrel fibrosa i tija de 2-5 dm, dreta, fulles planes, linears, acuminades, beina superior un poc inflada, lígula llarga, lanceolada, panícula simple, péndula, unilateral, rames inferiors solitàries o geminades, amb pedicels capil·lars, flexuosos, que ordinàriament no porten sinó una es-

Gramínies.

G. 796. - Briza.

pigueta, espiguetes poc nombroses, *molt movedisses*, grans (10-18 mm), de contorn ovat triangular, lluent, amb 5-15 flors imbricades, glumes quasi iguals, *ovades*, *còncaves*, freqüentment *purpúries*, glumella inferior *suborbicular*, *cordiforme*, *obtus* o *breument acuminada*, la superior *transovada*, *lleugerament escotada*.

Geografia. — Boscos i erms secs i àrids: Serralada litoral, a Gavà, Sant Fost; serralada superior del Vallès, a Terrassa, Caldes; Sils, Vidreres = Muntanyes pròximes a Barcelona (Costa), Cadaqués (Trèm.), Roses (Vay.), La Cellera (Cod.), L'Albera (Gaut.) — Maig-Juny.

2,991. — *B. média* L.

(*Briza media* o mitjana, entre l'anterior i la següent.)

Sinonímia. — Bellugadís, bellugadissa; cast., tembladera; fr., amourette.

Perenne, de rizoma estolonífer, serpentejant, i tija de 3-6 dm, dreta, fulles planes, curtes, linears acuminades, aspres, la superior amb la beina molt llarga, *lígula curta, truncada*, panícula *ramificada*, fluixa, de rames geminades, llargues, fines, dicòtomes o tricòtomes, llargament nues a la base, espiguetes sobre pedicels molt fins i més llargs que elles, *orbiculars* o *subcordiformes*, *més amples que llargues*, amb 5-9 flors imbricades, glumes *poc desiguals, transovades, còncaves*, glumelles quasi iguals, la inferior comprimida, còncava, *ovato-cordiforme*, escariosa al marge, *multinèrvia*.

Geografia. — Prats i boscos de la part mitjana i superior: Montserrat, abundant prop de Sant Miquel; Sant Pere Sacama, Olesa; Santa Fe del Montseny; Menàrguens, a les vores del Segre; Puigcerdà, Bagà, Coll de Jou; les Guillerries = Sant Martí Sacalm (Cod.); regió mitjana de Girona, fins a Santes Creus (Vay.) -- Maig-Jul.

2,992. — *B. minor* L.

(és el *Gramen tremulum* «minus» panicula parva, de Bauhin, qualificatiu que acceptà Linné.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-5 dm, dreta, fulles planes, linears acuminades, aspres, bastant llargues, lígula llarga, lanceolada aguda, panícula ramificada, de rames geminades, di-o tricòtomes, llargament nues a la base, pedicels capillars, més llargs que les espiguetes, aquestes cordiformes triangulars, amb 5-7 flors imbricades, glumes quasi iguals, transovades, còncaues, escarioses al marge, glumella inferior

suborbicular cordiforme, comprimida, còncava, un poc escariosa al marge, multinèrvia.

Geografia. — Camps arenosos i frescals: Abundant als regadius de Montcada; Martorell de la Selva = Des de la costa fins a muntanya, a Vic, Olot, etc. (Costa); el Pasteral (Cod.!) — Maig-Ag.

Gènere 797. — **MÉLICA L.**

(Nom romà d'una mena de melca)

Panícula piramidal o espiciforme, multiflora o pauciflora, espiguetes pedicel·lades, comprimides, de 3-5 flors, la inferior o les dues inferiors hermafrodites, les altres estèrils, glumes $\pm$ desiguals, mútiques, convexes, amb 5-7 nervis, quasi iguals a les flors, glumelles desiguals, la inferior coriàcia, convexa, multinèrvia, entera, mútica, la superior bicarenada i bidentada, tres estams, estils llarguets, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, amb la cara interna plana i l'externa convexa, glabra, lliure. Herbes perennes, de fulles planes o convolutes, amb la lígula membranosa.

- I { Glumella inferior llargament pestanyosa al marge **2,993. M. ciliata.**
 { Glumella inferior no pestanyosa **2.**
- 2 { Fulles convolutes setàcies, panícula piramidal, de rames esteses. **2,994. M. minuta.**
 { Fulles planes, panícula espiciforme o de rames ascendents . . . **3.**
- 3 { Panícula espiciforme, unilateral, espiguetes de dues flors fèrtils. **2,995. M. nútans.**
 { Panícula piramidal, de rames ascendents, espiguetes d'una sola flor fèrtil **2,996. M. uniflora.**

2,993. — M. ciliata L.

(per la glumella inferior guarnida de cilis.)

Rizoma curt, serpentejant, tija de 3-10 dm, dreta, fulles estretes $\pm$ convolutes, aspres, beines generalment glabres, lígula oblonga, freqüentment lacerada, panícula espiciforme, de 8-15 cm, fluixeta, a la fi peluda sedosa, blanquinosa, glumes desiguals, acuminades, glumella inferior lanceolada aguda, amb llargs pèls blancs sedosos al marge des de la base a l'àpex.

Subesp. *M. Magnolii* G. et G. — Tija de 4-10 dm, panícula molt ramificada, gran, lobulada, d'espiguetes nombroses i acostades, glumes molt desiguals.

Subesp. *M. nebrodensis* Parl. — Planta feble, d'1'5-3 dm, panícula *espici-forme, unilateral, molt fluixa, blanca argentada*, d'espiguetes *grans, separades*, glumes *molt desiguals, llargament acuminades*.

Geografia. — La subesp. *M. Magnolii* G. et G., als boscos, marges i llocs herbosos del litoral, Vallès i Bages = Muntanyes pròximes a Barcelona, Montseny (Costa); Olot, Empordà, Girona, les Guilleries (Vay.), Vic (Puigg.), Vilatorrada (Masf.), entre Bossost i Viella, Arties, Salardú (C. et S.). La subesp. *M. nebrodensis* Parl., als boscos, turons i llocs secs d'Olesa, Obac, Bages i fins a Bagà, Pobla de Lillet, Castellar de N'Hug = Montsant, Siurana, Montserrat, Castelldefels (Costa); Freixanet, Batet, Bosc de la Tosca, pr. d'Olot (Vay.) — Maig-Jul.

2,994. — *M. minuta* L. — *M. pyramidalis* Lamk. — *M. major* S. et Sm.

Rizoma fibrós, cespitós, tiges d'1-4 dm, dretes o ascendents, primes, fasciculades, fulles *convolutes setàcies*, acuminades, pubescents, beines aspres, lígula *oblonga, breument trifida*, panícula *piramidal*, de rames *esteses*, les inferiors geminades o ternades, espiguetes amb *dues flors fèrtils*, dretes, glumes $\pm$ *desiguals*, ovades lanceolades, agudes, amb 5-7 nervis, glumelles *desiguals*, la inferior *el·líptica, fortament nervada, glabra*.

Geografia. — Llocs secs i àrids: Montserrat; Sant Salvador, sobre Olesa; de Sitges a Vallcarca = Pedralbes, Vallvidrera, Sant Gervasi, Sant Medir, etc. (Costa); Gavà, les Guilleries, Mare de Déu del Mont (Vay.) — Març-Juny.

2,995. — *M. nútans* L. — *M. montana* Huds.

(del llatí nutare, *inclinat-se, per les espiguetes penjants.*)

Rizoma prim, *llargament estolonífer serpentejant*, tiges de 3-6 dm, dretes o ascendents, primes, aspres a l'apex, fulles planes, linears acuminades, aspres, amb la lígula *molt curta, rodona*, panícula *espiciforme, unilateral*, de rames curtes, solitàries o geminades, generalment amb una sola espigueta, rarament dues espiguetes amb un *parell de flors fèrtils*, glu-

mes quasi iguals, *el·líptiques*, molt *obtuses*, glumelles molt *desiguals*, la inferior *oblonga*, *glabra*, *multinèrvia*, de nervis *prominents*.

Geografia. — Boscos i llocs ombrívols de les muntanyes: Serralada superior del Vallès, cap a l'Obac = Entre Esparreguera i Olesa, cap a la Puda (Costa); Olesa, Guillerries, Segaró (Vay.); Castanyadell (Masf.), Montartó, Port de Beret, Ruda, Les Bordes, Artiga de Lin (C. et S.) — Maig-Jul.

2,996. — *M. uniflora* Retz.

(per les espiguetes amb una sola flor.)

Difereix essencialment de l'anterior, a la qual és molt afí, per la lígula curta i truncada, amb el marge oposat al limbe de la fulla *terminat en un apèndix alenat*, que *simula una aresta llarga i subherbàcia*, per la panícula *piramidal*, però de rames *ascendents*, llargament nues, per les espiguetes poc nombroses, dretes i amb *una sola flor fèril*.

Geografia. — Boscos i roques ombrosos: Serralada superior del Vallès, Obac, a la Portella = D'Esparreguera a la Puda (Costa); Olot, Guillerries, Mare de Déu del Mont, Montserrat, Tibidabo (Vay.); Sant Beat, Lés, dessota el Port de Beret (C. et S.) — Maig-Jul.

Gènere 798. — **SPHENOPUS TRIN.**

(Del grec σφήν, genitiu σφήνός, tascó, i πούς, peu, a causa dels pedicels eixamplats en llur part superior, cuneïformes)

Panícula estreta o a la fi divaricada, ramificada repetidament de manera tricotòmica, amb les rames molt primes i nues inferiorment, pedicels capillars, engruixits a l'apex, espiguetes molt petites (2-3 mm), comprimides, ovades, de 2-6 flors, glumes molt desiguals, ovades obtuses, carenades, amb 1-3 nervis, més curtes que les flors, glumelles un poc desiguals, la inferior ovada oblonga, obtusa, carenada, mútica, la superior bicarenada i bilobada, tres estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside linear oblonga, lliure, glabra. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tiges de 0'5-2'5 dm, primes, geniculades ascendents, fulles estretament linears, canaliculades convolutes, amb la lígula lanceolada.

2,997. — **S. Gouanii Trin.** — **S. divaricatus Reichb.**

(dedicada a Antoine Gouan, professor de botànica a Montpeller i autor de les *Illustrationes et observationes botanicae*, on fou descrita aquesta planta per primer cop, amb el nom de *Poa divaricata*, el 1773.)

Geografia. — Terrenys salins del litoral i de l'interior: Lleida, darrera del Castell = Costes de Barcelona, cap al Prat (Costa); voltants de Lleida (Compñ.!), Castelló, cap a Sant Joan les Closes, etc., del Baix Empordà (Vay.) — Abr.-Maig.

Gènere 799. — **CUTÀNDIA WILLK.**

(Dedicat a Vicente Cutanda, professor de botànica a Madrid i autor de la *Flora compendiada de Madrid y su provincia*, 1861)

Panícula quasi unilateral, fràgil, ramificada, divaricada, de rames tricotòmiques, amb una espigueta breument pedicellada en cada bifurcació, espiguetes de 5-9 flors caduques, amb les glumes molt més curtes que les flors, $\pm$ desiguals, lanceolades, agudes, carenades, trinèrvies, glumella inferior ovada lanceolada, aguda i mucronulada, fortament carenada, amb tres nervis, els dos laterals gruixuts i quasi marginals, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside adherent, oblongo-trígona, amb la cara interna plana o lleugerament deprimida. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tija d'1-5 dm, geniculada ascendent, sovint radicant als primers nusos, amb les fulles d'un verd glauc o bé rogenques, linears, canaliculades o convolutes, aspres, amb lígula ovada i lacerada.

Cutàndia marítima

2,998. — **C. marítima Benth.** — **Scleróchloa marítima Link**

(correspon al *Triticum maritimum* de Linné, així anomenat perquè es fa en llocs marítims.)

Geografia. — Arenys marítims : Salou, Castelldefels, Montjuïc, cap a la Farola = Castelldefels i Garraf (Costa) ; de Salces a Argelès (Husn., Gaut.) — Maig-Juny.

Gènere 800. — **SCLERÓPOA** GRISEB.

(Del grec σκληρός, dur, i ποα, farratge, per la rigidesa de la tija i inflorescència.)

Difereix essencialment del gènere anterior per la panícula estreta i no fràgil, sense cap espigueta en les bifurcacions, per les flors no caduques i per la cariòpside canaliculada.

Tija llisa, rames de la panícula brennent nues a la base, nervis de la glumella poc visibles 2,999. **S. rígida**.

Tija aspra a l'àpex, rames de la panícula nues en llur meitat inferior, nervis de la glumella prominents 3,000. **S. hemípoa**.

2,999. — **S. rígida** Griseb.

(és la *Poa rígida* de Linné, dita així per la seva rigidesa.)

Tija de 5-30 cm, geniculada ascendent o dreta, amb les fulles linears acuminades, planes i després canaliculades convolutes, verdoses o rogenques, amb la lígula *oblonga, lacerada*, panícula de contorn oblong lanceolat, subunilateral, generalment *ramificada*, amb les rames guarnides d'espiguetes quasi des de llur base, pedicels de les espiguetes laterals *trígons i gruixuts*, espiguetes linears oblongues, de 5-12

flors, glumes lanceolades, obtusiúscules, glumelles *iguals*, la inferior *ovada lanceolada, còncava, carenada*, amb 3-5 nervis, els laterals *poc visibles*, cariòpside *profundament solcada*.

β *angustifolia* Nob. — β *glaucescens* Guss. — Fulles *curtes* (1-5 cm), *estretes* (1-2 mm), *rígides, molt més curtes que la inflorescència*.

γ *latifolia* Nob. — γ *pátens* Coss. — Fulles *llargues* (fins a 15 cm), *amples* (2-4 mm), *blanes, tan llargues com la inflorescència o més llargues*.

Geografia. — Terrès cultivades i incultes, arenoses o pedregoses: La β *angustifolia*, al Vallès, Terrassa; Penedès, Gelida = Empordà, Cabanes, Molins (Sen.!). La γ *latifolia*, a Montserrat; Gelida, al peu de Masgranada = Sant Climent (Sen.!) — Maig-Jul.

3,000. — *S. hemípoa* Parl.

(és la *Festuca hemípoa* de Delile, publicada per Sprengel el 1827; hemípoa, de ἡμί, mig, i Poa, perquè Delile, influenciat probablement per Roemer, tot dubtant del gènere de la seva planta, hi veia alguna semblança amb les Poa.)

Tija d'1-5 dm, dreta o ascendent, rígida, ramificada, aspra a l'apex, amb les fulles estretes, a la fi un poc convolutes, lígula oblonga, lacerada, panícula de contorn oblong-lanceolat, llarga (prop de 2 dm), de rames inferiors geminades, desiguals, pàtulo-ascendents, nues en

llur meitat inferior, espiguetes el·lipsoides, les laterals subsèssils, glumes ovato-lanceolades, glumelles un poc desiguals, trinèrvies, la inferior ovada obtusa i angulosa per tenir els nervis laterals submarginals i engruixits, cariòpside el·lipsoide, amb la cara interna canaliculada.

Geografia. — Arenys marítims: Castelldefels = Els Prats de Rei (Puigg.), i més enllà, a la part occidental de Lleida (Costa); Pireneu Oriental, a Salces (Gaut., Husn.) Abr.-Maig.

Gènere 801. — **AELÚROPUS TRIN.**

(Del grec αἴλουρος, gat, i πούς, peu, per la inflorescència peluda d'alguna espècie del gènere.)

Panícula espiciforme, unilateral, de rames curtes, erectes aplicades, espiquetes imbricades unilateralment, comprimides, amb 5-11 flors hermafrodites, glumes quasi iguals, carenades, amb 1-3 nervis, més curtes que les flors, glumelles quasi iguals, la inferior ovada, atenuada escotada, breument aristada, la superior bicarenada, ampla, trilobada, tres estams, estils llargs i estigines curts, cariòpside transovoide, amb la cara externa convexa i la interna plana. Herbes perennes, de rizoma llargament estolonífer, tiges ajagudes i, sovint, radicans, amb rames ascendents, curtes, fulles glauques, linears acuminades, planes i a la fi convolutes alenades, dístiques, beines cilíndriques, lígula formada per una corona de pèls.

3,001. — **Ae. littoralis Parl.** — **Dáctylis littoralis Willd.**

(perquè és espècie litoral.)

Geografia. — Arenys i pastures humides del litoral mediterrani: Pireneus Orientals, des de Leucata fins a Argelès (Husn., Gaut.); Roses (Bub.); l'Albufera de València (Webb); comuníssima a les vores de les llacunes de terra baixa, a Aragó (Loscos et Pardo) — Maig-Ag.

Gènere 802. — **DÁCTYLIS L.**

(Gronovius, en la seva *Flora virginica*, emprà aquest mot, el 1739, per a una espècie, el «*Dactylis spicis alternis secundis, incisis, erectis, approximatis, calycibus unifloris subulatis*», amb la qual Linné encapçalà el seu gènere. *Dactylon*, *dactylus*, *dactylis*, usats des de molt antic, deriven del grec δάκτυλος, dit, aplicats a diverses gramínees d'inflorescències més o menys clarament digitades.)

Panícula unilateral, ramificada, espiguetes fasciculades a l'apex de les rames, comprimides, amb 2-5 flors hermafrodites, glumes més curtes que les flors, desiguals, lanceolades, acuminades mucronades, amb 1-5 nervis, glumelles quasi iguals, la inferior lanceolada, atenuada o escotada, carenada, aristada, amb cinc nervis, la superior bicarenada i bífida, amb els lòbuls aguts, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, amb la cara externa convexa i la interna còncava, lliure, glabra. Herbes perennes, de rizoma fibrós i tija de 4-15 dm, dreta o arquejada a la base, robusta, nua a l'apex, amb les fulles verdes, curtes, planes o canaliculades, beina comprimida i lígula oblonga i lacerada.

3,002. — **D. glomerata L.**

(del llatí *glomeratus*, *aglomerat*, per la panícula densa)

β *australis* Koch — *D. hispanica* Roth —
D. cylindracea Brot. — Planta glaucescent, de fulles més estretes i panícula *espiciforme*, densa.

Geografia. — Prats, boscos i pastures: El tipus sembla propi de la zona superior, Port de la Bonaigua i probablement a les valls pirenenques (Costa), Olot (Vay.), Cierp, Fos, Melles (C. et S.). La β *australis* Koch, comuna al litoral i a l'interior (Costa); costes de Roses, a l'Empordà (Vay.), El Miracle (Marcet!) — Maig-Jul.

Gènere 803. — **MOLINIA SCHRANK**

(Dedicat a Juan Ignacio Molina, missioner i naturalista Xilè, 1740-1829.)

Panícula violàcia o verdosa, constreta després de l'antesi, espiguetes pedicel·lades, comprimides, de 2-5 flors, glumes més curtes que les flors, desiguals, membranoses, lanceolades, agudes, carenades, uninèrvies, glumelles un poc desiguals, la inferior còncava cilíndrica, lanceolada, acuminada, mútica, amb tres, rarament amb cinc nervis, tres estams, dos estils bastant llargs, estigmes plumosos, cariòpside oblonga cilíndrica, sense solc. Herbes perennes, de rizoma fibrós, gruixut, fort, i tija de 3-12 dm, dreta, llargament nua a l'apex, amb les fulles planes, linears acuminades, fortes, aspres al marge, ordinàriament amb alguns pèls llargs a la part inferior i amb la lígula formada de pèls curts.

3,003. — *M. caerulea* Moench

(del llatí *caeruleum*, blau, pel to blavenc que sol tenir la panícula)

Raça *M. arundinacea* Schrank, pro sp. — *M. altissima* Link — *M. littoralis* Host — Tija d'1-2 m, robusta, fulles molt llargues, d'1'5 cm d'ample, panícula molt gran (fins de 7-8 dm), de rames molt llargues.

Geografia. — Vores de torrents i llocs humits: Torrents de Gelida, abundant cap a Fontfreda, vores de l'Anoia; riera de Caldes de Montbui, Berga, Bagà, Ribes i Olot = Cap a Manresa, Bages, Cardona, Ponts, la Segarra, Tremp (Costa); Prats de Molló, muntanyes d'Olot, Mare de Déu del Mont, Lledó, Banyoles (Vay.); Castelfedels (Sen.), les Malcides (Zett.), Montgarri (Llen.!), Vall de Ruda (C. et S.) Jul.-Set.

N. B. La planta de Montgarri correspon al tipus, però la que hem observat en diversos punts de Catalunya és la raça *M. arundinacea* Schrank. (Vegeu Mem. Acad. Ciències de Barcelona, 1910, pàg. 301).

Gènere 804. — **DIPLACHNE P. B.**

(Del grec διπλοῦς, doble, i ἄκρη, punta; doble punta, per la glumella superior d'aquestes plantes generalment bidentada a l'apex.)

Panícula piramidal, curta, pauciflora, fluixa, violàcia, de rames esteses, solitàries, nues a la base, espiguetes pedicellades, comprimides, de 2-5 flors separades, glumes molt més curtes que les flors immediates, desiguals, lanceolades, agudes, carenades, amb 1-3 nervis, glumelles desiguals, la inferior lanceolada acuminada, carenada, amb una petita aresta apical, la superior bifida i bicarenada, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside fusiforme, lleugerament solcada, glabra, lliure. Herbes perennes, de rizoma un poc serpentejant, nuós, amb fibres gruixudes, tiges de 3-10 dm, dretes, fasciculades, fulloses fins a l'apex, amb diversos nusos, fulles curtes, planes, després convolutes, linears acuminades, aspres, amb alguns pèls llargs a la base del limbe, lígula molt curta, truncada, formada de pèls curts.

3,004. — D. serótina Link — Molínia serótina Mert. et Koch

(del llatí serotinus, tardà, perquè no comença a florir fins al cor de l'estiu.)

Geografia. — Boscos àrids i pedregosos: Terrassa, al bosc de can Bonvilar, rara = Sallent, Puig-reig, Merlès, escassa (Pujol, C.), La Cellera, r. (Cod.), Besora, Olot, Segaró, etc. (Vay.) — Ag.-Oct.

Gènere 805. — **DANTHÓNIA DC.**

(Dedicat a Etienne Danthoine, botànic provençal del segle XVIII.)

Panícula espiciforme, quasi simple, curta (3-6 cm), verda o violàcia, formada per 4-10 espiguetes cilíndriques comprimides, de 3-5 flors articulades, mútiques, rodejades de dos fascicles de pèls a la base, glumes quasi iguals, amb 3-5 nervis, iguals a les flors, glumelles coriàcies, la inferior pestanyosa al marge, tridentada, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside transovoide, convexa a la cara externa, deprimida i còncava a la interna, lliure, glabra. Herbes perennes, de rizoma cespitos i tiges d'1-5 dm, al principi decumbents, després dretes, amb les fulles linears, verdes, planes o convolutes, aspres, amb la lígula formada per pèls llargs.

Danthonia decumbens

3,005. — **D. decumbens DC. — Triódia decumbens P. B.**

(del llatí *decumbere*, *ajauré's*, per les tiges joves ajagudes d'aquesta planta.)

Geografia. — Boscos i pastures sil·leis : Montseny ; Sant Hilari, al peu de la Roca d'En Pla ; bardissars de Montsolí ; les Guílleries, a la Serra del Coll ; Vall de Ribes, davant de Montagut = Puig-reig, Merlès, Casserres, l'Espunyola, Baga de Nou Comes (Puj., C.!), Tibidabo, a Sant Genís (Sen.!) — Jul.-Ag.

Gènere 806. — **CYNOSURUS L.**

(Royen, en la *Flora Leydensis*, 1740, emprà aquest mot per a designar algunes graminies incloses més tard per Linné en aquest gènere, i que d'altres prenen per *Alopecurus*. *Cynosurus* ve del grec *κύων*, gos, i *ὄψα*, cua : cua de ca, doncs, en lloc de cua de guilla.)

Panícula unilateral, espiciforme, composta d'espiguetes fèrtils i d'altres d'estèrils barrejades i heteromorfes, les primeres comprimides, amb 2-7 flors hermafrodites, les estèrils sense glumes, compostes de flors dístiques, pectinades, reduïdes a la glumella inferior linear lanceolada, glumes de les espiguetes fèrtils més curtes que les flors, lanceolades, acuminades aristades, uninèrvies, glumelles quasi iguals, la inferior bidentada, aristada, amb cinc nervis, la superior bifida, bicarenada, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, adherent, glabra. Herbes anuals o perennes, de fulles planes i lígula membranosa.

I	{	Plantes perennes, panícula espiciforme, glumella inferior breument aristada	3,006. C. cristatus.
		Plantes anuals, panícula tirsoide, glumella inferior llargament aristada	2.
2	{	Panícula molt densa, aresta de la glumella 1-2 vegades més llarga que ella	3,007. C. echinatus.
		Panícula fluixeta, aresta de la glumella 4-5 vegades més llarga que ella.	3,008. C. elegans.

3,006. — **C. cristatus L.**

(del llatí *cristatus*, crestallut, per la forma de les espiguetes que simulen crestes diminutes.)

Perenne, de rizoma fibrós, cespitós, i tiges de 3-8 dm, dretes, primes, nues a la part superior, fulles linears, estretes, curtes, planes, acuminades, lígula curta, truncada, panícula espiciforme, llarga, densa, de rames molt curtes, espiguetes fèrtils de 3-7 flors, glumes més curtes que les flors, glumella inferior lanceolada, aspra en llur part superior, terminada en una aresta més curta que ella, espiguetes estèrils

formades de glumelles dístiques, mucronades, amb una ala aspra a la carena.

Gramínies.

G. 806. - Cynosurus.

Geografia. — Prats i pastures de les altes valls : Montseny, Ribes = Valls pirinenques (Costa) ; Tragurà, Molló, Camprodon (Vay.), Fos, Lés (C et S.) — Maig-Juliol.

3,007. — C. echinatus L.

(del llatí echinatus, eríçat, per la panícula densa i llargament arestosa.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-10 dm, dreta, nua a l'apex, fulles *amplament linears* (de 3-9 mm), aspres, amb la lígula *oblonga*, panícula *ovoide*, tirsoide, densa, de rames molt curtes i breument dicotòmiques, espiguetes fèrtils *oblongo-lanceolades*, de 2-3 flors, glumella *lanceolada*, *aspra superiorment*, terminada en una aresta 1-2 vegades més llarga que ella, espiguetes estèrils formades per *glumelles distiques*, llargament aristades.

Geografia. — Terrenys secs i arenosos : Litoral, Vallès i part de Bages — Maig-Juliol.

3,008. — C. elegans Desf.

(perquè és molt finet i més bonic que els anteriors.)

Hom el diferencia de l'espècie precedent per les fulles *estretament linears*, amb la lígula *oblonga*, per la panícula *fluixa*, amb les espiguetes fèrtils *amples i la meitat més curtes*, amb les glumes *ovades*, les espiguetes estèrils *llargament pedicellades*, amb les arestes de les glumelles 4-5 vegades més llargues que elles.

Geografia. — Llocs arenosos, ombrívols : Espluga de Francolí, maig del 1906, Llenas legít ; L'Albera (Gaut., Husn.).

Gènere 807. — **LAMÁRCKIA MOENCH**

(Gènere dedicat a Jean Baptiste Antoine Pierre Monnet, Chevalier de la Marck, el famós botànic francès del segle XVIII.)

Panícula tirsoide, unilateral, composta d'espiguetes fèrtils i d'espiguetes estèrils barrejades i netament heteromorfes, les primeres amb una flor hermafrodita i una altra de rudimentària, ambdues llargament aristades, glumes iguals a les flors sense comptar l'aresta, lanceolades linears, acuminades aristades, uninèrvies, glumelles iguals, la inferior ovada lanceolada, escotada i terminada en una aresta 2-3 vegades més llarga que ella, la superior bicarenada, espiguetes estèrils amb glumes quasi iguals i glumelles dístiques, imbricades, ovades arrodonides i denticulades, tres estams, estils curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga, còncavo-convexa, glabra. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tiges ascendents, fulles amples (3-6 mm), linears acuminades, planes, d'un verd pàl·lid o groguenques, amb la lígula el·líptico-lanceolada.

3,009. — **L. áurea Moench**

(del llatí aureus, daurat, al·ludint al color de la inflorescència.)

Geografia. — Llocs àrids arenosos o pedregosos: Al litoral, des de Sitges a Vallcarca, i als voltants de Barcelona; Vallès, Terrassa, Olesa; Reus = Muralles de Barcelona, Tarragona, Sinuana (Costa); Cadaqués (Trèm.), Roses, Vilarnadal (Vay.), Sarrià, Sant Gervasi (Senn.) — Març-Juny.

Gènere 808. — **VÚLPIA GMEL.**

(Gènere dedicat a honor de Johann Samuel Vulpius, apotecari i botànic alemany, 1760-1846.)

Panícula espiciforme o ramificada, unilateral, espiguetes comprimides, dilatades a l'apex, de 3-12 flors, glumes molt desiguals, la inferior molt petita o nul·la, uninèrvia, la superior acuminada o aristada, carenada, trinèrvia, glumella inferior fusiforme, alenada, entera i terminada en una aresta quasi sempre més llarga que ella, la superior bicarenada, bidentada o bífida, 1-3 estams, estils molt curts, estigmes plumosos, cariòpside oblonga linear, convexa per la cara externa i canaliculada per la interna, adherent, glabra o ericada a l'apex. Herbes quasi sempre anuals, de fulles planes o convolutes, amb lígula membranosa i ordinàriament molt curta.

- 1 { Glumella inferior llargament pestanyosa 3,010. **V. ciliata.**
 { Glumella inferior no pestanyosa 2.
- 2 { Gluma inferior nul·la o bé deu vegades més curta que la superior
 { llargament aristada 3,011. **V. uniglumis.**
 { Gluma inferior 1-3 vegades més curta que la superior 3.
- 3 { Pedicel més curt que l'espigueta, gluma inferior igual a un terç de
 { la superior 3,012. **V. myúros.**
 { Pedicel igual a l'espigueta, gluma inferior igual a la meitat de la
 { superior 3,013. **V. geniculata.**

3,010. — **V. ciliata Link**

(per la glumella inferior guarnida de cilis, ciliada.)

Vulpia ciliata

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-4 dm, dreta o geniculada, fullosa fins a la inflorescència, amb les fulles linears, planes i després convolutes alenades, de lígula molt curta, panícula molt llarga i estreta (de 6-20 cm), unilateral, dreta, envoltada a la base per la beina de la fulla superior, verda o violàcia, de rames erectes aplicades, les inferiors geminades o ternades, espiguetes de 4-6 flors, gluma inferior molt petita,

la superior de 2-3 mm, molt més curta que les flors, no aristada, glumella llargament pestanyosa, amb una aresta més llarga que ella.

Geografia. — Llocs àrids, arenosos : Terrassa, i algunes localitats de Bages ; Caldes de Montbui = Montsant, muntanyes de Prades (Costa), Serra la Llena (Gonz. !); Montserrat, Guillerries, Empordà i fins a Besalú, etc. (Vay.) ; Vallvidrera (Sen. !); Collbató (Pourel., ex Willk.), Mura, Rellinars (Font). — Abr.-Jul.

Vulpia uniglumis

3,011. — *V. uniglumis* Dum.

(per la gluma inferior sovint nulla: uniglumis, d'una sola gluma.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija d'1-4 dm, dreta o geniculada, robusta, ordinàriament fullosa fins a la inflorescència, fulles estretament linears, convolutes, amb la lígula molt curta i truncada, panícula espiciforme, de 3-12 cm, compacta, d'un verd groguenc, subunilateral, espiguetes grans, de 4-6 flors, glumes lanceolades, llargament acuminades, la inferior molt petita o nulla, la superior atenuada en una aresta

llarga, glumella inferior glabra, amb una aresta tan llarga com ella.

Subesp. *V. longiseta* Hackel — Planta més prima, panícula més curta (2-7 cm), molt apartada de la fulla superior, gluma superior lanceolada linear, acuminada i més gran que en el tipus, amb l'aresta més llarga, així com les glumelles.

Geografia. — Sorralis marítims : Can Tunis, Castelldefels = Mar-bella, costes de Barcelona, Montcada, Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs (Costa), Prat de Llobregat (Sen. !). La subesp. *V. longiseta* Hackel, al Prat de Llobregat = Molins (Sen. !). Maig-Juny.

Vulpia myuros

3,012. — *V. myuros* Gmel.

(myuros, com myosuros, del grec μῦς, rata, i οὐρά, cua, cua de rata, nom antiquíssim emprat des de Dioscòrides per a designar diverses plantes; Linné el consagrà com a específic per a aquesta espècie, la Festuca myuros L., prenent-lo de Barrelier: Gramen festuceum myurum, minore spica heteromalla.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges d'1-6 dm, dretes o ascendents, primes, fulloses fins a la inflorescència, fulles estretes, llargues, primerament planes, després convolutes, amb la

lígula curta i truncada, panícula *espiciforme, unilateral*, llarga de 10-20 cm, verda o violàcia, envoltada inferiorment per la beina de la fulla superior, de rames erectes, aplicades, les inferiors geminades o solitàries, espiguetes de 4-8 flors, gluma inferior *igual a un terç de la superior*, que és *més curta que les flors i no té aresta*, glumella inferior *no pestanyosa*, d'aresta més llarga que ella.

Subesp. *V. sciuroïdes* Gmel. — Tiges *més llargament nues sota la panícula*, que és més curta (6-10 cm) i *menys estreta*, peduncles inferiors i mitjans *pàtulo-erectes*, no aplicats a l'eix, glumes la *meitat més llargues*, la inferior *quasi igual a la meitat de la superior*, que quasi ateny la base de l'aresta de la glumella immediata.

Geografia. — Llocs arenosos incultes: Terrassa, Blanes, Montseny = Pla de Barce-louna, camps de Sarrià, Pla del Llobregat, Sant Boi, etc. (Costa); Olot, Girona, Empordà (Vay.), el Miracle (Marcet !), Sant Beat (C. et S.). La subesp. *V. sciuroïdes* Gmel., a Terrassa, Vidreres i Tibidabo. — Abr.-Jul.

Vulpia geniculata

3,013. — *V. geniculata* Link

(del llatí *geniculatus*, nuós, que fa colzes, per la manera de créixer les tiges d'aquesta espècie.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges d'1-4 dm, *geniculades*, nues superiorment, amb les fulles plaues i després plegades convolutes, pubescents, *lígula curta*, panícula oblonga, de 5-15 centímetres, fluixa, amb les rames inferiors reunides en nombre de 2-5, pedicels *tan llargs com les espiguetes*, aquestes de 3-5 flors, gluma inferior *igual almenys a la meitat de la superior*, tan llarga com les flors de l'espigueta i mútica,

glumella amb *aresta tan llarga com ella*.

Geografia. — Terrenys arenosos del litoral mediterrani: Prats torbosos de Banyuls i litoral del Rosselló (Compy.); Banyuls, Portvendres, Cotlliure, Argelès (Husn.), on sembla que no ha estat retrobada. — Abr.-Juny.

N. B. Costa esmenta també la *V. delicatula* Link, trobada per Puiggari a Puig-altet, i al Jardí Botànic antic de Barcelona. A aquesta espècie podria pertànyer una planta collida per Sennen al Tibidabo el mes de juny del 1911, però no una altra donada amb igual determinació procedent de Cabanes (juny del 1905), que tenim per *V. longiseta* Hackel.

Gènere 809. — **AVELLÍNIA** PARL.

(Gènere dedicat a Giulio Avellino, botànic italià del segle XIX.)

Panícula espiciforme, bastant densa, de rames dretes, espiguetes pedicel·lades, comprimides, de 3-4 flors. glumes molt desiguals, glumelles també molt desiguals, la inferior convoluta alenada, trinèrvia, profundament bífida, amb els lòbuls setacis i amb una aresta terminal en l'escotadura, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside cilíndrica, estreta. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tija d'1-3 dm, dreta o geniculada, amb les fulles planes, estretes (1-3 mil·límetres), lígula molt curta.

3,014. — **A. Michéliei** Parl. — Koeléria Michéliei Cosson

(és el *Bromus Michelii* de Savi, dedicat per aquest a Pietro Antonio Micheli, cèlebre botànic florentí, autor de *Nova plantarum genera juxta methodum Tournefortii disposita*, 1729.)

Geografia. — Terrenys arenosos: Terrassa = Pla de Barcelona i Pla del Llobregat (Costa); Girona (Bub.); Castelldefels, Prat de Llobregat, Pont de Molins (Sen.), La Cellera, vores del Ter (Cod. I) — Abr.-Juny.

Gènere 810. — **FESTUCA L.**

(En llatí significa palla o bri d'herba, i fou emprat pels botànics prelinneans per a designar diverses gramínies d'aquest gènere i dels gèneres *Bromus*, *Avena*, *Andropogon*, *Aegilops*, etc.)

Panícula ramificada, estesa o constreta, espiguetes cilindràcies, agudes, després comprimides, de 3-12 flors, glumes desiguals, carenades, agudes o obtusiúscules, amb 1-3 nervis, més curtes que les flors, glumelles quasi iguals, la inferior semicilíndrica, quinquenèrvia, entera, mútica o terminada en una aresta més curta que ella, la superior bicarenada i bidentada o bifida a l'àpex, tres estams, estigmes subsèssils, plumosos, i cariòpside oblonga o linear oblonga, adherent, glabra o peluda a la punta. Herbes perennes, de fulles planes o convolutes, amb lígula membranosa, curta o lanceolada.

1	{	Fulles basilar i caulinar planes al principi	2.
	{	Fulles basilar, i freqüentment les caulinar, convolutes setàcies	7.
2	{	Espiguetes aristades, aresta més llarga que la glumella.	3,015. F. gigantea.
	{	Espiguetes mútiques o amb arestes molt curtes	3.
3	{	Tija inflada bulbiforme a la base, flors groguenques	3,016. F. spadicea.
	{	Tija no inflada a la base, flors verdoses	4.
4	{	Lígula oblonga, lacerada	3,017. F. silvática.
	{	Lígula molt curta, amb dues aurícules laterals	5.
5	{	Rizoma fibrós	3,018. F. pratensis.
	{	Rizoma serpentejant	6.
6	{	Panícula ampla, oblonga	3,019. F. arundinacea.
	{	Panícula estreta, linear	3,020. F. Fénas.
7	{	Fulles caulinar planes o canaliculades	8.
	{	Fulles caulinar i basilar convolutes setàcies	10.
8	{	Rizoma fibrós, fulles basilar convolutes setàcies, les caulinar planes.	3,021. F. heterophylla.
	{	Rizoma serpentejant, estolonífer	9.
9	{	Tija de 3-8 dm, robusta, panícula oblonga	3,022. F. rubra.
	{	Tija d'1-3 dm, feble, panícula estreta	3,023. F. pyrenaica.

- 10 { Glumella inferior totalment escariosa a l'àpex, cariòpside peluda a la punta 11.
Glumella inferior estretament escariosa al marge, cariòpside glabra 13.
- 11 { Lígula curta, panícula d'un verd groguenc . . 3,024. **F. scopària.**
Lígula ovada oblonga, panícula generalment violàcia . . . 12.
- 12 { Fulles cilíndriques junciformes, lígula de 4-6 mm . 3,025. **F. Eskía.**
Fulles setàcies junciformes, lígula d'1-2 mm . . 3,026. **F. vária.**
- 13 { Beines de les tiges estèrils tubuloses i enteres fins prop de l'àpex, plantes muntanyenques, menors de 30 cm 14.
Beines de les tiges estèrils convolutes, feses fins prop de la base, plantes ubiqüistes, de 40-80 cm 18.
- 14 { Tija augulosa a l'àpex, fulles verdes 15.
Tija cilíndrica, fulles glaucescents 16.
- 15 { Panícula de 3-5 cm, amb les rames inferiors geminades. 3,027. **F. violàcea.**
Panícula d'1'5-3 cm, amb les rames totes solitàries 3,028. **F. Halleri.**
- 16 { Limbe de les fulles seques caduc i la beina persistent, fulles glaucescents 3,029. **F. Bordérei.**
Limbe i beina de les fulles seques persistents, fulles glaucescents o verdes 17.
- 17 { Tija amb dos nusos, fulles glaucescents, panícula violàcia. 3,030. **F. glacialis.**
Tija amb un sol nus, fulles verdes, panícula verdosa 3,031. **F. alpina.**
- 18 { Glumelles mútiques, fulles capillars 3,032. **F. capillata.**
Glumelles aristades, fulles setàcies o subjunciformes 19.
- 19 { Fulles cilindràcies, tiges primes, $\pm$ anguloses aspres a l'àpex. 3,033. **F. ovina.**
Fulles $\pm$ comprimides, tija solcada o estriada 20.
- 20 { Tiges solcades anguloses a l'àpex, fulles seques de cares solcades. 3,034. **F. valesiàca.**
Tiges cilíndriques o estriades a l'àpex, fulles sense solcs a les cares. 3,035. **F. duriúscula.**

Festuca gigantea

3,015. — *F. gigantea* Vill.

(és el *Bromus giganteus* de Linné, dit així per la seva talla gegantina comparat amb la majoria dels seus congèneres.)

Rizoma fibrós i tiges de 6-20 dm, dretes, robustes, glabres, llises, estriades, amb les fulles planes, de 5-15 cm d'ample, aspres principalment al marge, lígula molt curta, reduïda a dues orelletes laterals, panícula piramidal, ampla, de 3-5 × 2-3 dm, molt fluixa, amb les rames esteses, distants, aspres, geminades, nues en

llur meitat inferior, amb escasses espiguetes de contorn oblong lanceolat integrades per 5-9 flors aristades, glumes un poc desiguals, lanceolades acuminades, glumelles iguals, la inferior amb una aresta subapical recta el doble llarga que ella, ovari glabre.

γ *triflora* Koch — Planta més prima, amb les fulles més estretes i les espiguetes triflores.

Geografia. — Boscos frescos i ombrejats a les falques de les muntanyes : Vall de Ribes, vores del Freser, al peu de Montagut, agost del 1900 i del 1903 legí la γ *triflora* Koch = Sant Joan de Toran, entre Bossost i el Coll de Bareges (C. et S.) ; al Portilló (Bub., Fl. pyr., IV, p. 383). Vegeu Mem. Acad. Ciències Barc., 1908, p. 20.

Festuca spadicea

3,016. — *F. spadicea* L.

(pel color de dàtil de les espiguetes; cf. *Luzula spadicea*.)

Rizoma inflat bulbiforme a la base i tija de 5-10 dm, dreta, bastant robusta, glabra, estriada, llargament nua a la part superior, fulles glaucescents, les basilaris al principi planes, llargues, després ± convolutes alenades i vulnerants a l'àpex, les caulinaris més curtes i més amples, planes, lígula gran, bilobada, panícula oblonga, rossa, de rames geminades, lli-ses, nues a la base, amb 2-7 espiguetes el·lip-

soides de 3-6 flors mútiques, glumes un poc desiguals, lanceolades, agudes, glumelles quasi iguals, la inferior lanceolada aguda, mucronada o mútica, quinquenèrvia, estretament escariosa, ovari pelut a l'àpex.

Gramínies.

G. 810. - Festuca.

Geografia. — Pastures pedregoses de les muntanyes : Montserrat, cap als Degotalls = Les Agudes, del Montseny ; Costabona, Morens (Vay.), Núria (Sen.), Port de Benasc (Zett.), Bossost (Compñ., in herb. Cad.), Pomoer (Llen. !), Port de la Picada (G. et G.), Pla de Beret, Ruda (C. et S.) — Maig.-Ag.

Festuca silvatica

3,017. — F. silvatica Vill.

(perquè es fa en llocs selvàtics.)

Rizoma serpentejant i tija de 8-12 dm, dreta, bastant robusta, llisa, fulles d'un verd clar, llunts, de 6-10 mm d'ample, acuminades, aspres al marge i a les beines, lígula oblonga, lacerada, panícula oblonga, verda, d'1-1'5 dm, estesa, després atapeïda, de rames reunides en nombre de 2-4, amb les espiguetes de 6-7 mm i de 3-5 flors, glumes desiguals, estretament alenades, glumelles iguals, la inferior estretament escariosa, acuminada, amb nervis febles, ovari pelut a l'àpex.

Festuca pratensis

3,018. — F. pratensis Huds.

(perquè es fa als prats.)

Rizoma fibrós i tiges de 5-12 dm, dretes, lisses, amb les fulles verdes, planes, de 3-5 mm d'ample, llargament atenuades vers l'àpex, aspres al marge, lígula curta, reduïda a dues orelletes laterals, panícula llarga, estreta, fluixa, dreta o un poc penjant, estesa, després atapeïda, de rames geminades, la més curta de les quals porta una sola espigueta i la més llarga 3-6 amb 5-11 flors cadascuna, glumes desiguals, la superior obtusa, la inferior el doble més curta, lanceolades, acuminades, glumelles quasi iguals, la inferior amplament escariosa, mútica i feblement quinquenèrvia, ovari glabre.

Geografia. — Prats i pastures especialment de terres calcàries : Freqüent en llocs àrids (Salv. !), Cerdanya (Gaut.) — Maig-Jul.

Festuca arundinacea

3,019. — F. arundinacea Schreb.

(és el *Gramen arundinaceum aquaticum*, panícula avenacea, de John Ray, Syn. Anglica, III, p. 411; arundinaceus, de arundo, la canya, per la seva talla elevada.)

Rizoma serpentejant estolonífer i tiges de 7-20 decímetres, dretes, robustes, llises, aspres vers l'àpex, llargament nues en llur part superior, fulles verdes, planes, de 5-10 mm d'ample, aspres per sobre i als marges, lígula curta, reduïda a dues orelletes laterals, panícula oblonga, de 2-3 decímetres, verda o violàcia, de rames geminades,

cadascuna amb 4-15 espiguetes de 4-7 flors, glumes un poc desiguals, ampleament escarioses, la superior aguda, igual als dos terços de la flor immediata, glumelles quasi iguals, la inferior lanceolada, breument aristada o mucronada, quinquenèrvia, ovari glabre.

Geografia. — Vores de les aigües i prats humits: Prats del Vallès; llocs frescals de Sant Hilari; Bagà, les Adons del Bastareny; llacunes de Salou = Marges del Besòs, Llobregat i altres de la costa, de l'interior i de les valls pirenenques (Vay.).

Festuca Fenás

3,020. — F. Fenás Lag. — F. arundinacea Schreb var. Fenás Hackel

(de fenàs, nom vulgar d'aquesta i d'altres gramínies semblants a Catalunya.)

Rizoma serpentejant i tiges de 3-10 dm, llises, fulles glaucescents, relativament curtes, 8-30 centímetres, de 3-4 mm d'ample, primerament planes, després fortament convolutes setàcies i rígides, amb la lígula molt curta, reduïda a dues orelletes laterals, panícula molt estreta, linear, interrompuda, de rames geminades, dretes o aplicades a l'eix, les més curtes amb espiguetes

fins a la base, aquestes de 6-9 mm, el·lipsoides, de 4-6 flors, glumes un poc desiguals, la superior igual als dos terços de la flor immediata, glumella inferior mítica, quinquenèrvia, ovari glabre.

Geografia. — Prats i llocs herbosos humits: Prop d'Horta, banda enllà de l'Ebre, al Barranc del Salt (Font !); pastures de Cabanes (Sen. !); Camp de Tarragona (Webb). — Maig-Juny.

Festuca heterophylla

3,021. — *F. heterophylla* Lamk.

(del grec ἑτερος, *diferent*, i φύλλον, *fulla*, per tenir dues menes de fulles, les basilaris convolutes i les caulinaris planes.)

Rizoma fibrós, cespitós, i tiges de 5-10 dm, bastant robustes, amb tres nusos, estriades, llises, fulles verdes, *dimorfes*, les inferiors *capillars*, llargues, *carenades trígones*, blanques, les caulinaris *planes*, de 2-3 mm d'ample, amb la lígula curta i dues orelletes laterals, panícula verdosa, oblonga, de 6-16 cm, unilateral, fluixa, de rames inferiors geminades, espiguetes de 8-12 mm, oblongues, amb 3-9 flors *aristades*, glumes *desiguals*, *linears lanceolades*, la inferior *acuminada cuspidada*, un terç més llarga que la superior, glumelles *iguals*, la inferior *feblement nervada* i terminada en una aresta la meitat més curta que ella (2-4 mm), ovari *pelut a l'àpex*.

Geografia. — Boscos muntanyencs, ombrejats: Torelló, a Bellmunt (Sen. !); abundant a Artiga de Lin, prop de les Bordes (Len.); bastant rara a la zona inferior i subalpina de la Vall d'Aran (C. et S.); Pireneus orientals, molt rara a la zona del faig (Gaut.) Maig-Jul.

Festuca rubra

3,022. — *F. rubra* L.

(del llatí ruber, *vermell*, pel to *vermellós* de la panícula madura: colore maturitatis rubro, diu Linné.)

Rizoma llargament serpentejant i tiges de 4-6 decímetres, dretes, bastant robustes, llargament nues en llur part superior, amb les fulles verdes, les basilaris *plegades convolutes*, llises, les caulinaris *planes* o *canaliculades*, generalment pubescents per sobre, lígula curta, amb dues orelletes laterals, panícula $\pm$ *vermellosa* o verdosa, oblonga, subunilateral, dreta, constreta abans i després de l'antesi, de rames inferiors geminades, amb 2-8 espiguetes cadascuna de 4-8 flors *aristades*, glumes *molt desiguals*, la inferior *igual a la meitat de la superior*, que és *acuminada cuspidada*, glumelles *iguals*, la inferior *feblement pestanyosa en la part superior*, terminada en una aresta igual a un quart de la seva llargada (1-2 mm), ovari glabre. Planta polimorfa.

Gramínies.

G. 810. - Festuca.

Subvar. *barbata* Hackel — *F. pubescens* Willd. — Espiguetes *pubescent*s o *peludes*.

Raça *F. Barthérei* Timb. — Fulles *totes planes*, iguals a la tija (2-4 dm).

Raça *F. trichophylla* Ducros — Fulles *totes capillars* o *convolutes alenades*.

Raça *F. nigræscens* Lamk. — Panícula d'un *violat negrós*, espiguetes *més grans* (8-10 mm).

Geografia. — Boscos i llocs herbosos àrids : Sant Hilari Sacalm = Cap als Prats de Rei (Puigg. !), Vall d'Aran (Isern !); Espinelbes, Montsolí (Vay.), Vilamós, Lés, Bossost (Llen.); Port de Benasc (Zett.). La *F. pubescens* Willd., a Sant Hilari, prop de la Font Bella; la raça *F. Barthérei* Timb., a Núria, Nou Fonts (Sen. !); la raça *F. trichophylla* Ducros, al Berguedà, boscos de Rebot (Pau, Sallent, Llen., Cad.); i la raça *F. nigræscens* Lamk., a Sant Hilari, prop de la Font del Pico-pico. — Juny-Ag.

Festuca pyrenaica

3,023. — *F. pyrenaica* Reut. — *F. stolonífera* Miègeville

(*perquè és pròpia del Pireneu.*)

Rizoma *serpentejant estolonífer* i tiges de 6-25 cm, ascendents, filiformes, llises, amb dos nusos i les fulles *verdes, curtes, obtuses, planes* quan són fresques, de dos mil·límetres d'ample, les basilaris *aviat canaliculades* o *convolutes alenades*, lígula *curta* i *biauriculada*, panícula *curta* (2-4 cm), *estreta, violàcia, simple*, de rames inferiors, solitàries, amb 1-3 espiguetes, aquestes *el·lipsoides, petites* (6 mm), de 3-6 flors, glumes *poc desiguals, la superior obtusiúscula, glumelles iguals, la inferior obscurament quinquenèrvia, mucronada* o *molt breument aristada, ovari glabre*.

Geografia. — Roques i pedruscall de la part més elevada dels Pireneus : Port de Benasc, Penyablanca (Husn.), Bielsa (Soulié !); Pireneus orientals (Rouy). — Jul.-Ag.

Festuca scoparia

3,024. — *F. scoparia* Kern. et Hackel — *F. vária* var. *flavæscens* G. et G. — *F. flavæscens* Lap. non Bell.

(*del llatí scopa, l'escombra, hom n'ha fet scoparius, propi per a escombres o per a escombrar, com ocorre amb el ginestell, Sarothamnus scoparius, el bruc d'escombres, Erica scoparia, etc.; en el cas d'aquesta Festuca alludint a la disposició i a la rigidesa de les seves fulles.*)

Rizoma *molt fibrós* i tija de 2-5 dm, corbada ascendent, llisa, amb les fulles *glaucescents, totes setàcies, rígides, punxants, curtes* i llises,

les basilar arquejades i 5-6 vegades més curtes que la tija, lígula curta (a penes d'1 mm), truncada o escotada, panícula verda groguenca, oblonga, dreta, de rames solitàries o geminades, espiguetes lanceolades, d'uns deu mil·límetres, amb 3-6 flors, glumes poc desiguals i ampleament escarioses a l'àpex, glumelles quasi iguals, la inferior ampleament escariosa, feblement nervada, mútica o mucronada, ovari pelut a l'àpex.

var. *capillifolia* Nob. — *F. gyrovaga* Pau — Fulles capillars, no punxants, les basilar igualant un terç de la longitud de la tija.

Geografia. — Pastures pedregoses dels Pireneus: Puigllançada; Núria, altures de Fontnegra = Setcases (Cod. I), Tragurà, Costabona, Mare de Déu del Coral, Prats de Molló (Vay.); Montgrony (Sen.); Carlit (Gaut.); Montartó, Ruda (C. et S.) La β *capillifolia* Nob. — *F. gyrovaga* Pau, a Montserrat, a la Canal de Sant Jeroni (P. Marcet, 28 de maig del 1905 *legit*).

Festuca Eskia

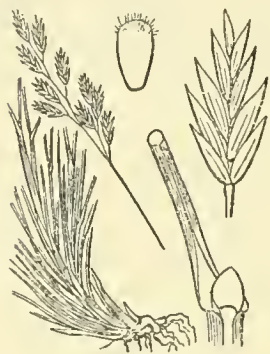
3,025. — *F. Eskia* Ram.

(d'esquerra, nom vulgar d'aquesta planta en alguns indrets del Pireneu.)

Sinonímia. — Gesp.

Rizoma fibrós, ramificat i tiges de 3-5 dm, prostrades ascendents, llises, fulles glaucescents, gruixudetes, junciformes, rígides, punxants, les basilar freqüentment arquejades, llargues, iguals o més llargues que la meitat de la longitud de la tija, lígula lanceolada, de 4-7 mm, panícula oblonga, generalment violàcia, de rames solitàries o geminades, espiguetes de 8-9 mm, ovoides lanceolades, amb 5-8 flors mútiques, glumes desiguals, agudes o obtusiúscules, glumelles iguals, la inferior escariosa, mucronada o breument aristada, feblement nervada, ovari pelut a l'àpex.

Geografia. — Pastures pedregoses del Pireneu: Núria, altures de Fontnegra i de Coma d'Eina = Puigmal (Puigg. I), Núria (Sen.); de Prats de Molló a Costabona, Canigó i cadena fronterera de la Cerdanya (Gaut.); abundantíssima des de Montjoia i Pomeró als Ports de la Picada i de Benasc, Penyalblanca, Clot de l'Infern, Ports de Caldes i de Montartó (Costa); comuna a tota la Vall d'Aran (Llen.) — Jul.-Ag.

Festuca vária

3,026. — F. vária Haenke

(perquè és una espècie molt variable.)

Rizoma fibrós i tiges de 2-5 dm, prostrades ascendents, llises, fulles glaucescents, setàcies subjunciformes, rígides, punxants, llises, amb 5-7 nervis, les basilaris més curtes que la meitat de la longitud de la tija, lígula ovada obtusa, d'1-2 mm, panícula de contorn oval o oblong, amb taques violàcies, de rames solitàries o geminades i espiguetes de 8-10 mm, ovades lanceolades, amb 4-8 flors mútiques, glumes iguals, agudes, glumelles també iguals, la inferior amplement escariosa, insensiblement atenuada, breument aristada o mucronada i feblement nervada, ovari pelut a l'àpex. Planta polimorfa.

Geografia. — Roques i pastures de les altes muntanyes: Costabona, Molló, Puigscal, Platraver, Guillerries, Montseny (Vay.) ; des del Canigó fins a la Cerdanya (Gaut.) — Juny-Ag.

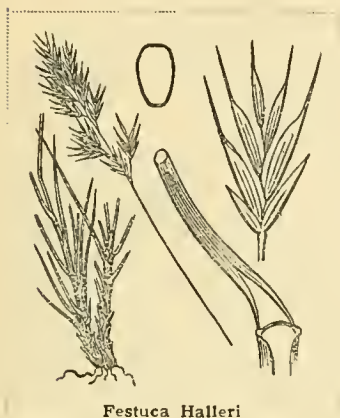
Festuca violácea

3,027. — F. violácea Gaud.

(pel color violaci que solen tenir les espiguetes.)

Rizoma fibrós i tiges d'1-3 dm, dretes, filiformes, anguloses a l'àpex, llises, amb tiges estèrils que surten de les beines inferiors, les beines tubuloses i enteres, fulles verdes, curtes, capillars, anguloses, llises, amb la lígula molt curta i biauriculada, panícula amb taques violàcies, oblonga, de 2-5 cm, amb les rames inferiors generalment geminades i més llargues que les espiguetes, que són poc nombroses, el·líptiques, de 3-4 flors aristades, glumes desiguals, acuminades, glumelles iguals, la inferior tacada de color violaci, de verd i de blanc, estretament escariosa, a penes nervada, terminada en una aresta igual a un terç o a la meitat de la seva llargada, ovari un poc pelut a l'àpex.

Geografia. — Pastures de les altes muntanyes: Rocabruna, Coll d'Ares, Coll de Pruexens etc., del Pireneu (Vay.) — Juny-Jul.

3,028. — **F. Halleri All.**

(dedicada a Albrecht von Haller, cèlebre botànic suís del segle XVIII.)

Rizoma fibrós i tiges de 5-15 cm, dretes, filiformes, anguloses superiorment, llises, amb tiges estèrils que surten de les beines inferiors, les beines tubuloses, enteres, fulles verdes o glaucescents, curtes, capil·lars, amples de mig mil·límetre, amb set nervis i lígula molt curta, biauriculada, panícula violàcia o verdosa, molt curta (1'5-3 cm), espiciforme, subunilateral, de rames solitàries, generalment amb una sola espigueta ovada i de 4-5 flors aristades, glumes molt desiguals, acuminades mucronades, glumelles iguals, la inferior estretament escariosa, amb cinc nervis sortits i una aresta quasi tan llarga com ella.

Geografia. — Roques i pastures de les altes muntanyes : Costabona, Prats de Molló (Vay.), Canigó ; Fontnegra, cap als límits d'Andorra (Gaut.) ; Canigó, Costabona (Husn.) Jul.-Ag.

3,029. — **F. Borderei Hackel**

(dedicada a honor de Henri Bordère, mestre d'ensenyament primari a Gèdre, depart. dels Alps Pirineus, famós recol·lector mort el 1889.)

Rizoma fibrós i tiges de 2-3 dm, amb un sol nus, llises, no anguloses, fulles glaucescents, subjunciformes, de 0'5-1 mm d'ample, comprimides, beines de les tiges estèrils enteres fins prop de l'àpex i amb un solc profund en la part entera, limbe de les fulles seques caduc i lígula molt curta, biauriculada, panícula violàcia, curta (2-4 mm), unilateral, dreta, densa, de rames inferiors solitàries i amb 2-4 espiguetes ovoides de 2-4 flors, glumes un poc desiguals, glumelles quasi iguals, la inferior lanceolada, estretament escariosa, trinèrvia, aristada, amb l'aresta quasi el doble llarga que la glumella (2 mm), ovari glabre.

Geografia. — Roques i pastures pedregoses dels Pirineus centrals i orientals : Vall d'Eina, Port de la Forqueta (Husn.) ; especial del Pirineu (Coste). — Jul.-Ag.

Festuca glacialis

3,030. — *F. glacialis* Miégevillè

(perquè creix en els llocs més elevats del Pireneu, a la zona anomenada glacial.)

Rizoma fibrós i tiges d'1-2 dm, primes, cilíndriques, llises, amb dos nusos, tiges estèrils amb la beina tubulosa, fulles glaucescents, capillars, comprimides, de mig mil·límetre d'ample, quinquenèrvies, lígula molt curta, biauriculada, panícula violàcia, de 2-4 cm, oblonga, amb les rames solitàries cadascuna de les quals porta 1-3 espiguetes el·líptiques de 3-5 flors aristades, glumes desiguals, acuminades, iguals a les tres quarts

parts de la longitud de les glumelles immediates, glumella inferior estretament escariosa, feblement nervada, d'aresta curta (1 mm), ovari glabre.

Geografia. — Roques i pastures elevades del Pireneu: Núria, a Noufonts (Sen. !); pic de Maubermé, als límits de la Vall d'Aran (C. et S.); Uñarre (Soulié !) — Jul.-Set.

Festuca alpina

3,031. — *F. alpina* Suter

(per viure als Alps.)

Rizoma fibrós i tiges de 6-20 cm, molt fines, estriades, llises, amb un sol nus situat prop de la base, beina de les tiges estèrils tubulosa, entera, fulles verdes, blanques, capillars, molt fines, comprimides, llises, amb la lígula molt curta, biauriculada, panícula oblonga, de rames solitàries, cadascuna de les quals porta 1-4 espiguetes el·líptiques de 3-4 flors, glumes desiguals, alenades, quasi iguals a les glumelles immediates, glumella estretament escariosa, enèrvia, amb una

aresta quasi tan llarga com ella, ovari glabre.

Geografia. — Roques i pastures de les altes muntanyes: Sota Costabona, Montlluís, Font-Romeu, fins als límits d'Andorra (Gaut.) ; Núria, Noufonts (Sen.), Cambradases, Coll de Núria, Canigó, Carlit, Port de la Picada (Husn.) — Jul.-Ag.

Festuca capillata

3,032. — *F. capillata* Lamk. — *F. tenuifolia* Sibth. — *F. ovina* var. *capillata* Husn. — *F. ovina* ssp. *F. capillata* Rouy

(del llatí *capillatus*, cabellut, al·ludint a la finor de les fulles, que hom compara amb els cabells; *tenuifolia*, de fulles tènues, molt primes.)

Rizoma fibrós i tiges primes, llises, amb dos nusos, beina de les tiges estèrils convoluta i fesa fins a la base, fulles d'un verd pàl·lid, capillars, cilindràcies, molt fines, amb la lígula molt curta i biauriculada, panícula verdosa, de 3-8 cm, oblonga, estreta, de rames solitàries i espiguetes petites (4-6 mm), de 3-6 flors mútiques, glumes desiguals, agudes, glumella inferior estretament escariosa, aguda o mucronulada, ovari glabre.

Geografia. — Boscos i pastures dels terrenys àrids: Montserrat, a Sant Jeroni, 10 jul. del 1909, legi.

Festuca ovina

3,033. — *F. ovina* L.

(del llatí *ovinus*, ovi, perquè els bous en pasturen.)

Rizoma fibrós i tiges d'1'5-5 dm, primes, ± aspres i anguloses a l'àpex, amb dos nusos, beines dels fillols feses fins a la base o almenys fins a un terç de la seva longitud, fulles d'un verd pàl·lid, convolutes cilíndriques o un poc comprimides, capillars, obtuses, ± aspres, amb la lígula molt curta, biauriculada, panícula verdosa o lleugerament violàcia, dreta, oblonga, subunilateral, de rames solitàries, capillars, les inferiors amb 3-8 espiguetes oblongues, aristades, de 3-5 flors, glumes desiguals, agudes, glumelles iguals, la inferior lanceolada, aguda, aristada, aresta curta, menor de la meitat de la seva longitud. Espècie polimorfa.

Geografia. — Boscos secs i àrids: Al litoral, Vallès, Penedès i Bages, principalment a Montserrat i Sant Llorenç del Munt i a llurs contraforts = Montsant, Montsec (Costa); Olot, Sant Quirze, les Guilleries, etc. (Vay.) — Maig-Juny.

Festuca valesiaca

3.034. — *F. valesiaca* Schleich.; sub-
esp. de l'anterior apud Rouy

(per haver estat observada, abans que en altres
bandes, al Cantó del Valais, en llatí Vallesia,
als Alps.)

Rizoma fibrós i tiges de 2-6 dm, dretes, primes,
solcades angulosos a l'àpex, amb dos nusos, beï-
nes dels fillols fescs fins a la base, fulles glauces-
cents, de mig mil·límetre d'ample, capillars, com-
primides, solcades a cada cara quan són seques,
panícula verdosa, oblonga, dreta, de rames
dretes, solitàries, aspres, espiguetes de 5-8 mm,

amb 3-8 flors aristades, glumes desiguals, glumella inferior linear lanceolada,
atenuada en una aresta d' $1\frac{1}{4}$ - $1\frac{1}{2}$ de la seva longitud.

var. *sulcata* Hackel — Fulles subjunciformes, de 0'7-1' mm d'ample,
espiguetes més grans.

Geografia. — Llocs secs i àrids: Montserrat, a Sant Jeroni = Montseny, Llers (Sen. !),
La Cellera (Cod. !). La var. *sulcata* Hackel, a Noufonts, de Núria (Sen. !); La Foia, a les
muntanyes de Tortosa (Font !) — Juny-Jul.

Festuca duriuscula

3.035. — *F. duriuscula* L.

(del llatí duriusculus, diminutiu de durus, dur,
alludint a la consistència d'aquesta herba, el Gramen tenue duriusculum... de Bauhin.)

Rizoma fibrós i tiges d'1-5 dm, dretes, cilin-
dràcies, estriades, llises o un poc aspres a l'àpex,
amb 2-3 nusos, beïnes dels fillols fescs fins a la
base, fulles més gruixudes que les de la *F. ovina*,
de 0'7-1' mm d'ample, verdes o glaucescents,
convolutes subjunciformes, comprimides, no sol-
cades, generalment llises, amb la lígula molt
curta, panícula verdosa o violàcia, dreta, oblon-

ga, de rames solitàries, les inferiors, amb 3-7 espiguetes de 3-6 flors, glumes
desiguals, glumelles iguals, la inferior lanceolada linear, atenuada en una aresta
curta o poc més llarga que la meitat de la glumella.

var. *hirsuta* Gaud. — Espiguetes peludes.

Gramínies.

G. 810. - Festuca.

var. *crassifolia* Gaud. — Fulles *més grans*, gruixudes, glaucescents, *glumes* i *glumelles pestanyoses*.

var. *Hystrix* Boiss. — Densament cespitosa, tiges gràcils, fulles curtes, corbades, intricades, molt rígides, flors breument aristades.

var. *glauca* Hackel — Fulles *glauques*, bastant més curtes que la tija.

var. *curvula* Husn. — *F. curvula* Gaud. — Fulles *recorbades*.

var. *pallens* Hack. — Fulles *glauques*, *llargues*.

Geografia. — Pastures i llocs secs i àrids : Montserrat, Sant Llorenç del Munt, i altres llocs muntanyosos fins al Pirineu = Llocs muntanyosos, fins a la zona alpina (Costa) ; Olot, les Guilleries, Montseny, Segaró, Mare de Déu del Mont (Vay.). La var. *hirsuta* Gaud., a Montserrat i Sant Llorenç del Munt ; la var. *crassifolia* Gaud., a Sant Jeroni, de Montserrat ; la var. *Hystrix* Boiss., al Mont Caro, sobre Tortosa (Font !); la var. *glauca* Hackel, a Núria, i a Bossost, de la Vall d'Aran (Compñ., in Hb. Cad. I) ; la var. *curvula* Hust., a Sant Jeroni, de Montserrat ; i la var. *pallens* Hackel, a Sant Jeroni, de Montserrat, i a Rebost, al Berguedà. — Juny-Ag.

Gènere 811. — **BROMUS L.**

(De βρόμος, nom de la civada en els antors grecs. Els botànics prelinneans l'aplicaren a gramínies molt diverses.)

Panícula ramificada, espiguetes pedunculades, al principi cilindràcies, després comprimides, dilatades a l'àpex, de flors hermafrodites, exceptuades la superior o les superiors que són rudimentàries, glumes desiguals, carenades, la inferior més petita, uninèrvia, la superior trinèrvia, glumelles desiguals, la inferior fusiforme, llargament acuminada, alenada, bífida o bidentada, amb una aresta sota l'àpex, rarament mucronada o mítica, la superior amb carenes $\pm$ pestanyoses o pubescents, tres estams, estigmes sèssils o subsèssils, plumosos, cariópside oblonga, còncava a la cara interna, apendiculada i peluda a l'àpex. Herbes anuals o perennes, de fulles planes i lígula membranosa, oblonga o curta.

1	{	Plantes perennes, espiguetes no dilatades a l'àpex després de la floració	2.
		Plantes anuals, espiguetes dilatades a l'àpex després de la floració.	3.
2	{	Fulles dimorfes, les basilar estretes, plegades carenades, les caulinars amples (2-4 mm), beines pubescents pestanyoses, rames de la panícula i espiguetes dretes	3,036. B. erectus.
		Fulles homomorfes, planes, amples (5-12 mm), beines peludes erigides, rames de la panícula i espiguetes penjants	3,037. B. ásper.
3	{	Panícula i espiguetes penjants després de la floració	4.
		Panícula i espiguetes dretes després de la floració	5.
4	{	Panícula unilateral, de rames flexuoses i llises	3,038. B. tectórum.
		Panícula estesa en totes direccions, de rames erectes i aspres.	3,039. B. stérilis.
5	{	Espiguetes de 5-7 cm, glumella inferior arquejada a la maturitat, aresta de 3-4 cm	3,040. B. máximus.
		Espiguetes de 3-5 cm, glumella inferior recta	6.
6	{	Tija glabra, panícula oblonga, de rames glabres	3,041. B. madritensis.
		Tija pubescent, panícula transovoide, de rames pubescents.	3,042. B. rúbens.

Bromus erectus

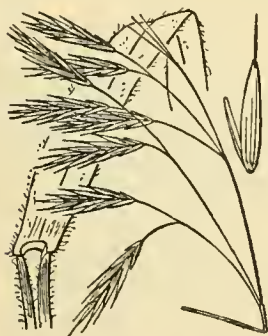
3,036. — *B. erectus* Huds.

(del llatí *erectus*, *eret*, per la disposició de les rames de la panícula.)

Perenne, de rizoma fibrós i tiges de 6-12 dm, dretes, rígides, sovint pubescents sota els nusos, amb les fulles d'un verd groguenc, *dimorfes*, les basilaris *estretes* i *plegades carenades*, pubescents, les caulinaris *planes* i més amples (2-4 mm), aspres, heines *pubescents pestanyoses* i lígula *curta i truncada*, panícula verda o violàcia, oblonga, dreta, de rames *curtes, dretes*, reunides en nombre de 3-6, espiguetes de 2-3 cm, lanceolades, dretes, amb 5-9 flors *aristades*, glumes *desiguals*, amb 1-3 nervis, glumelles *poc desiguals*, la inferior lanceolada, carenada, amb 5-7 nervis, *bidentada* i terminada en una *arista la meitat més curta que ella*.

β *macröstachys* Godr. — Panícula més ampla, estesa, més ramificada, de rames més llargues que porten fins a 5-6 espiguetes.

Geografia. — Pastures i costers secs : Montserrat, cap a Sant Jeroni ; Sant Salvador, sobre Olesa = Els Prats de Rei, Castellfollit (Puigg. !); diverses localitats de Bages (Font) ; Sarrià (Sen) ; Calaf, i altres llocs de la Segarra, fins al Pireneu (Costa) ; Camprodon, Olot, Segaró, Mare de Déu del Mont, Sant Martí, etc. (Vay.) ; Pic de Gar (Zett.) — Maig-Juny.

Bromus áspér

3,037. — *B. áspér* Murr.

(per les asprors de les seves fulles.)

Rizoma curt, fibrós, i tiges d'1-2 m, dretes, *peludes*, robustes, amb les fulles *homomorfes*, planes, de 5-12 mm d'ample, aspres, beines *peludes eriçades*, lígula *curta i truncada*, panícula verda o violàcia, ampla, molt fluixa, estesa, *penjant*, de rames llargues, *arquejades pèndules*, aspres, espiguetes de 2-3 cm, lanceolades, amb 7-9 flors *aristades*, glumes *molt desiguals, agudes*, amb 1-3 nervis, glumelles *desiguals*, la inferior lanceolada, bidentada i terminada en una *arista*

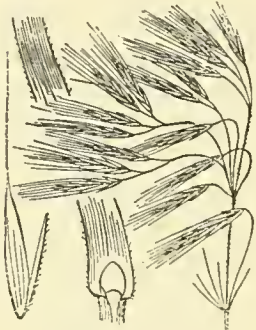
igual a la meitat o a dos terços de la seva longitud.

α *serótinus* Crép. — *B. altissimus* Webb — Panícula molt gran, de rames inferiors geminades, les més llargues de les quals porten 5-9 espiguetes ; planta robusta, d'1'5-2 m.

Geografia. — Boscos, torrenteres, bardissars i llocs humits : Terrassa, al Torrent de la Font del Politxó ; Ribes, Sant Hilari i Montsoliu, sempre la var. *serotinus* Crép. — Al Tibidabo, Sant Medir (Sen. !) ; Sant Llorenç dels Cerdans, Custoja (Compy.), Vidrà, Bellmunt, les Guilleries (Vay.) ; Mont Jisoles (Timb.), Bezins (C. et S.) — Juny-Ag.

3,038. — *B. tectorum* L.

(del llatí *tectum*, *teulada*; in tectis terrestribus, diu Linné, a les teulades, o coberts, de terra, perquè sol fer-s'hi.)

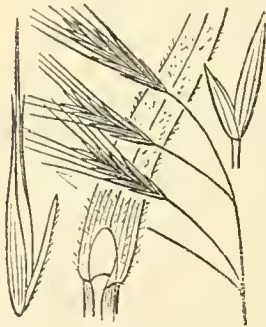
Bromus tectorum

Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 2-4 dm, primetes, pubescents superiorment, fulles linears, blanques, llises, pubescents, lígula curta, obtusa, panícula verda o violàcia, bastant estreta, penjant, unilateral, de rames semiverticil·lades, capillars, flexuoses, llises, espiguetes de 2-3 mm (comptant-hi l'aresta), lanceolades, penjants, amb 5-9 flors aristades, divergents, glumes des-

iguals, uni- o trinèrvies, glumelles desiguals, la inferior lanceolada, bifida, feblement septemnèrvia, amb l'aresta terminal recta, a penes més llarga que ella.

Geografia. — Terrenys àrids i pedregosos : Des de Sils a Martorell de la Selva ; Terrassa, abundant a l'Obac ; Montserrat, al peu del Cairat ; Cornudella ; Menàrguens = Cap a Vilalleons, a la Plana de Vic (Masf. !), Prats de Molló, Olot, Santa Pau (Vay.) ; Bages (Font). — Maig-Jul.

3,039. — *B. stérilis* L. — *B. dístichus* Moench

Bromus stérilis

(els botànics prelinneans designaren amb el qualificatiu de *sterilis*, *estèril* — *Bromus*, *Festuca*, *Avena sterilis* — aquesta i alguna altra espècie les espigues de les quals suposaven buides de gra ; Linné conservà aquesta designació per a la *Festuca avenacea sterilis elatior*, de Bauhin.)

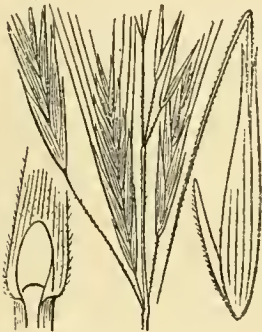
Annual, amb l'arrel fibrosa i les tiges de 3-7 decímetres, glabres superiorment, fulles linears, planes, pubescents, aspres al marge, lígula ovada oblonga, panícula verda o violàcia, ampla, fluixa, estesa en totes direccions, penjant, de

rames semiverticil·lades, filiformes, rectes o un poc flexuoses, aspres, espiguetes de 3-5 cm, cuneïformes, pèndules, amb 7-11 flors aristades, glumes molt desiguals, uni- o trinèrvies, glumelles desiguals, la inferior lanceolada, bifida, fortament septemnèrvia, guarnida d'una aresta terminal recta quasi el doble llarga que ella.

Gramínies.

G. 811. - Bromus.

Geografia. — Llocs incultes, herbosos i àrids, vores de camins : Litoral, Vallès, part de Bages, Sant Hilari = La Segarra, Urgell, Conca de Tremp i valls pirenenques (Costa) ; Cierp, Marinyac (C. et S.) — Maig-Ag.

Bromus máximus

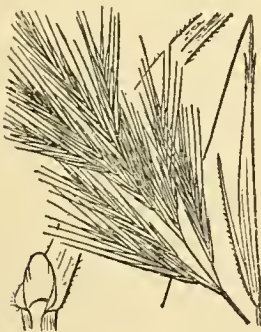
3,040. — *B. máximus* Desf.

(*maximus, màxim, el més gran, per la grandària de les espiguetes.*)

Annual, amb l'arrel fibrosa i les tiges de 3-8 decímetres, dretes o ascendents, robustes, *pubescents a l'àpex*, fulles planes, linears acumina- des, peludes per les dues cares i a les beines, as- pres al marge, lígula *oblonga*, laciniada, paní- cula verdosa o violàcia, *dreta, bastant curta*, oblonga, de rames bastant llargues, *dretes*, pu- bescents, reunides en nombre de 2-6, espigue- tes molt grans (5-7 cm), oblongues cuneïformes,

molt aspres, de 4-9 flors aristades i divergents, glumes bastant *desiguals*, *uni- o trinèrvies*, glumelles *desiguals*, la inferior *lanceolada, carenada*, amb 5-7 nervis molt marcats, *bífida*, i *guarnida d'una aresta recta dues vegades més llarga que ella*, la superior amb la carena llargament pestanyosa.

Geografia. — Llocs secs i arenosos : Al litoral, Vallès, Bages ; Montserrat, al Pla dels Escorçons = Monistrol, Gavà, Santa Coloma de Farners (Vay.) — Maig-Juny.

Bromus madritensis

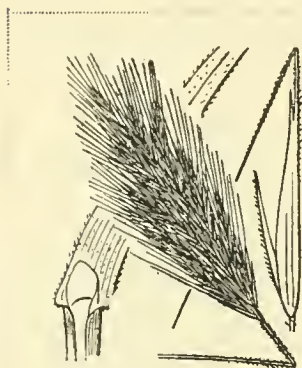
3,041. — *B. madritensis* L.

(*madritensis, com escriu Linné, o matritensis, madrileny, per haver-lo trobat prop de Madrid.*)

Annual, amb l'arrel fibrosa i les tiges d'1-5 dm, glabres o finament pubescents a la part supe- rior, fulles linears acumina- des, pubescents, lí- gula *ovada oblonga*, panícula violàcia, *dreta*, ovada oblonga, de rames curtes, reunides en nombre de 2-6, espiguetes de 3-5 cm, oblongues cuneïformes, *dretes*, de 7-11 flors aristades i di- vergents, glumes molt *desiguals*, amb 1-3 nervis, glumelles *desiguals*, la inferior *lanceolada ale-*

nada, feblement nervada, bífida, amb una aresta fina i igual de llarga que ella.

Geografia. — Camps i llocs estèrils arenosos : Litoral, Vallès, Bages = Olot, Segaró, Girona, Empordà, Montserrat, Lluçanès, etc. (Vay.) ; Sant Beat (C. et S.) — Maig.

Bromus rubens

3,042. — B. rubens L.

(del llatí, rubens, roig, perquè la inflorescència vermelleja.)

Annual, amb l'arrel fibrosa i les tiges de 2-6 decímetres, dretes, estriades, pubescents, llargament nues en la part superior, fulles pubescents, aspres, lígula *ovada oblonga*, panícula *violàcia rogenca*, transovoide, molt densa, dreta, de rames curtes, dretes, verticil·lades, espiguetes molt acostades, llargues de 3-5 cm, oblongues cuneïformes, amb 5-9 flors *aristades* i divergents, glumes *desiguals*, uni- o trinèrvies, glumelles *desiguals*, la inferior lanceolada ale-

nada, amb 5-7 nervis, *bífida* i guarnida d'una aresta recta un poc més llarga que ella.

Geografia. — Camps i llocs arenosos : Al litoral, Vallès, Bages, Santa Coloma de Farners, Vidreres = S'interna fins a Tàrraga, Lleida i la seva rodalia (Costa) ; litoral de Girona i Baix Empordà fins a Figueres, Llers, Vilanant, etc. (Vay.) — Abr.-Juny.

Gènere 812. — **SERRAFALCUS** PARL.

(Gènere dedicat al Duc de Serrafalco, cèlebre arqueòleg de Palerm.)

Panícula simple o ramificada, amb espiguetes pedicellades, multiflores, constretes a l'àpex després de la floració, de flors generalment imbricades, glumes poc desiguals, membranoses, còncaves, carenades, la inferior amb 3-5 nervis, la superior amb 7-9, glumelles desiguals, la inferior semicilíndrica, amb una aresta subapical, quasi tan llarga com ella, recta o bé patent divaricada després de la floració, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside adherent, oblonga, canaliculada a la cara interna. Herbes generalment anuals, de fulles planes i lígula curta, obtusa o bé lacerada.

1	{	Flors de les espiguetes fluixes, no imbricades i deixant veure l'eix entremig després de la floració	3,043. S. secalinus.
		Flors de les espiguetes densament imbricades, no deixant veure l'eix després de la floració	2.
2	{	Aresta sempre recta, no torçada	3.
		Aresta a la fi torçada quasi en angle recte	5.
3	{	Panícula piramidal, fluixa, dreta i a la fi penjant, de rames llargues, aspres, semiverticillades	3,044. S. arvensis.
		Panícula constreta després de la floració, de rames curtes, geminades o semiverticillades	4.
4	{	Rames de la panícula geminades, espiguetes glabres, lluent, de 5-9 flors.	3,045. S. racemosus.
		Rames de la panícula semiverticillades, espiguetes blanament peludes o pubescents	3,046. S. mollis.
5	{	Espiguetes petites (12-18 mm), de 7-11 flors, aresta tan llarga com la glumella	3,047. S. intermédus.
		Espiguetes grans (25-45 mm), de 9-17 flors, aresta un poc més llarga que la glumella	6.
6	{	Tija robusta, panícula sempre dreta, de rames curtes, espiguetes dretes, glumella inferior fortament nervada	3,048. S. macróstachys.
		Tija feble, panícula penjant, de rames llargues, espiguetes a la fi penjants, glumella inferior feblement nervada.	3,049. S. squarrosus.

Serrafalcus secalinus

3,043. — S. secalinus Bab. — Bromus secalinus L.

(del llatí *secalinus*, *secali*, propi del sègal, perquè, sobretot al Nord d'Europa, sol créixer en els segalars.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-10 dm, robusta, glabra, de fulles linears acuminades, planes, $\pm$ peludes per sobre, amb les beines glabres o pubescents i la lígula curta i truncada, panícula verda, a la fi penjant i unilateral, fluixa, de rames desiguals, aspres, reunides en nombre de 3-6, espiguetes ovades o lanceolades, aspres, de 5-15 flors al principi imbricades i després *cilindràcies*, *separades* i deixant veure l'eix entremig, glumes desiguals, la inferior lanceolada, aguda, trinèrvia, la superior ovada obtusa, amb 7-9 nervis, glumelles iguals, la inferior subcilíndrica, feblement septemnèrvia, amb una aresta curta i recta.

β *submuticus* Rchb. — Flors mútiques o molt breument aristades.

Geografia. — Terres de conreu i vores de camins: Terrassa, r. r., la β *submuticus* Rchb., juny del 1885 *legi*.

Serrafalcus arvensis

3,044. — S. arvensis Parl. — Bromus arvensis L.

(perquè sol fer-se a les vores dels camps: *ad ver-suras agrorum*, diu Linné.)

Annual o *biennal*, d'arrel fibrosa i tiges de 3-8 decímetres, dretes o ascendents, glabres, amb les fulles linears, peludes, i les beines pubescents, lígula curta i obtusa, panícula piramidal, gran, molt fluixa, dreta i a la fi penjant, de rames llargues, aspres, semiverticil·lades, espiguetes lanceolades linears, de 5-12 flors, sempre *imbricades*, glumes desiguals, la inferior amb 3-5 nervis, la superior amb 7-9, glumelles iguals, la inferior septemnèrvia, formant al marge per sota del mig un angle molt obtús, bífida i amb una aresta recta tan llarga com ella.

Geografia. — Sembrats i vores de camins: Lleida, als sembrats de la Mijana Gran; carretera de Terrassa a Matadepera; Can Tunis, Cap a la Farola = Prats de Vilallonga; closos de Castelló d'Empúries (Vay.); Sant Pau de Fenollet (Gaut.) — Juny-Jul.

Serrafalcus racemosus

3,045. — *S. racemosus* Parl. — *Bromus racemosus* L.

(del llatí *racemosus*, *racemós*, perquè en aquesta espècie la panícula és tan senzilla que sovint queda reduïda a un raïm: panícula constat *racemo simplici*, diu Linné.)

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 3-8 dm, dreta o ascendent, glabra, fulles linears, acuminades, pubescents així com les beines, aspres al marge, lígula curta, obtusa, panícula racemiforme, dreta, llarga de 5-8 cm, constreta després de l'antesi, de rames geminades, cadascuna de les quals porta una sola espigueta lanceolada, glabra, lluent, amb 5-9 flors sempre imbricades, glumes lanceolades, desiguals, glumelles iguals, la inferior transovada, de marge insensiblement arquejat, sense formar angle, amb una aresta quasi igual a ella.

Subesp. *S. commutatus* Bab. — Planta més robusta, panícula més gran (10-15 cm), a la fi pèndula i unilateral, de rames semiverticil·lades, les més llargues amb 2-3 espiguetes.

Geografia. — Prats, vores de camins, sobretot en els terrenys calcaris: Montalegre = Berga (Puj., C. I, Sen. I); Sant Beat, Marinyac (C. et S.). La subesp. *S. commutatus* Bab., a l'Espuga de Francolí, Serra de la Pena (Costa); Lledó (Sen. I) — Juny-Jul.

Serrafalcus mollis

3,046. — *S. mollis* Parl. — *Bromus mollis* L.

(del llatí *mollis*, *suau*, per la pubescència molt blana de les fulles.)

Annual, amb l'arrel fibrosa i la tija d'1-8 dm, dreta, finament pubescent a l'apex, fulles i beines foliars blanament peludes, amb la lígula curta i obtusa, panícula verdosa, el·lipsoide, dreta, constreta després de la floració, de rames curtes, semiverticil·lades, espiguetes pubescents, oblongo-lanceolades, amb 7-11 flors sempre imbricades, glumes poc desiguals, la inferior quinque-nèrvia, la superior amb 7-9 nervis, glumella inferior transovada, amb el marge colzat en angle obtús més amunt del mig i amb 7-9 nervis molt marcats, escotada, guarnida d'una aresta recta tan llarga com ella.

Geografia. — Terres de conreu, vores de camins i llocs herbosos : Litoral, Vallès, Penedès, Bages = A l'interior del país, fins al Pla d'Urgell (Costa) ; Pireneus, Guillerries, Empordà (Vay.), Vic (Puigg. !) ; Fos, Lés (C. et S.) — Abr.-Jul.

Serrafalcus intermédius

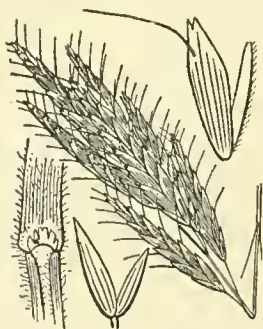
3,047. — *S. intermédius* Parl. — *Bromus intermédius* Guss.

(*per ocupar una posició sistemàtica intermèdia entre el Bromus mollis i la var. β del B. macros-tachys*)

Annual, amb la tija de 2-5 dm, dreta, prima, pubescent als nusos, fulles linears, agudes, peludes, beines pubescents, lígula curta, lacerada, panícula ovoide, verda, cendrosa o violàcia, dreta, fluixa, constreta després de la floració, de rames inferiors semiverticillades, les més llargues amb 2-4 espiguetes, aquestes *petites*

(12-18 mm), amb 7-11 flors peludes, *sempre imbricades*, glumes *desiguals*, la inferior *trinèrvia*, la superior *septemnèrvia*, glumelles *quasi iguals*, la inferior amb *set nervis*, *transovada*, *bífida* i amb una aresta a la fi *torçada* *divaricada quasi tan llarga com la glumella*.

Geografia. — Llocs secs i pedregosos : Serralada del Tibidabo, al bosc del Pantan (Sen. !) — Maig-Juny.

Serrafalcus macróstachys

3,048. — *S. macróstachys* Parl. — *Bromus macróstachys* Desf.

(*del grec μακρός, gran, i στάχυς, espiga, per la grandària de les espiguetes.*)

Annual, amb tiges de 2-8 dm, ascendents, robustes, peludes als nusos, fulles linears, acuminades, peludes, beines inferiors pubescents, les superiors quasi glabres, lígula curta i lacerada, panícula verda o violàcia, oblonga, dreta, constreta, de rames curtes, semiverticillades, aspres o peludes, espiguetes grans (25-45 mm), lanceolades, dretes, amb 9-17 flors *imbricades*, glumes

desiguals, la inferior amb 3-5 nervis, la superior *septemnèrvia*, glumelles *molt desiguals*, la inferior *transovada*, amb 7-9 nervis i una aresta robusta, torçada i fortament *geniculada* *divaricada, quasi tan llarga com la glumella*.

Gramínies.

G. 812. - Serrafalcus.

Geografia. — Llocs secs, àrids i pedregosos : Al litoral ; Vallès, vinyes de Terrassa i Sabadell = Els Prats de Rei (Puigg. !), i gran part de la Segarra ; pla d'Urgell (Costa) ; Argelaguer, Dosquers, Segaró (Vay.) ; Sarrià, a Nova Belem (Sen.) — Maig-Juny.

Serrafalcus squarrosus

3,049. — *S. squarrosus* Bab. — *Bromus squarrosus* L.

(*squarrosus* vol dir aspre, i aquí al·ludeix a l'aspror de les espiguetes, guarnides d'arestes rígides.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges de 2-5 dm, dretes, primes, pubescents als nusos, fulles linears, agudes, peludes, amb les beines pubescents i la lígula curta i lacerada, panícula verda o violàcia, ovoide, penjant, unilateral, fluixa, de rames semiverticillades, capillars, freqüentment amb una sola espigueta gran (25-40 mm), elipsoide lanceolada, lluent, quasi sempre gla-

bra, amb 9-17 flors imbricades, glumes desiguals, la inferior quinquenèrvia i septemnèrvia la superior, glumella inferior ovada rombal, escotada, amb nou nervis i una aresta torçada, molt divergent i un poc més llarga que ella.

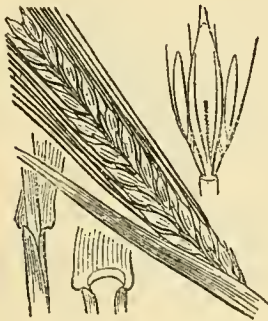
Geografia. — Llocs secs i àrids : Al Vallès, bastant comuna a Terrassa i Sabadell = Pla de Barcelona i del Llobregat ; Esplugua, a la Serra de la Pena (Costa) ; Sant Hipòlit (Puigg. !) ; Vall d'Aran, a les Bordes, Viella, Gausac (Llen.) ; Arties (Timb) ; de Bossost a Viella (C. et S.) — Maig-Jul.

Gènere 813. — **HÓRDEUM L.**

(Es el nom llatí de l'ordi.)

Espiguetes ternades, en grups alternants en cada excavació del raquis, formant espiga, espiguetes uniflores, totes tres hermafrodites o les dues laterals masculines o neutres, glumes coriàcies, alenades, aristades, col·locades lateralment i per davant del grup de tres espiguetes de manera que simulen un semiinvolucre, glumelles iguals o quasi iguals, la inferior lanceolada, quinquenèrvia, generalment aristada, la superior bicarenada, pestanyosa o aspra a les carenes, tres estams, estigmes sèssils, cariòpside ovoide, oblonga o cilíndrica, canaliculada a la cara interna i peluda a l'àpex. Herbes anuals o perennes, de fulles planes i lígula curta i truncada.

1	{	Plantes cultivades, cariòpside dues vegades més llarga que ampla	2.
		Plantes silvestres, cariòpside quatre vegades més llarga que ampla, espiguetes laterals masculines o neutres	4.
2	{	Espigueta del mig fèrtil, les laterals estèrils, pedicellades i aristades.	
			3,050. H. dístichum.
	{	Espiguetes totes hermafrodites	3.
3	{	Espiguetes en quatre rengles	3,051. H. vulgare.
		Espiguetes en sis rengles	3,052. H. hexástichum.
4	{	Aresta de les espiguetes laterals molt més curta que la glumella.	
			3,053. H. secalinum.
	{	Aresta de les espiguetes laterals tant o més llarga que la glumella	5.
5	{	Aresta de les espiguetes laterals més curta que les glumes.	
			3,054. H. marítimum.
		Aresta de les espiguetes laterals més llarga que les glumes.	3,055. H. murinum.

Hordeum distichum

3,050. — *H. distichum* L.

(del grec *διστιχος*, dos rengles, per la disposició dels grans en la infrutescència.)

Sinonímia. — Ordi palmell, pàmula ; *cast.*, cebada de dos carreras ; *fr.*, paumelle, pamelles.

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-10 dm, dreta, bastant robusta, glabra, amb les fulles planes, linears, agudes, auriculades, amples, aspres, lígula curta i truncada, espiga dreta, després penjant, de 6-12 cm, comprimida, espigueta del mig sèssil, hermafrodita i llargament aristada,

les laterals *pedicel·lades*, masculines, mútiques, totes uniflores, glumes atenuades en una aresta igual o més llarga que les flors, glumelles de la flor fèrtil quasi iguals, la inferior amb una aresta forta, dreta, de 10 cm o més.

Geografia. — Cultivada. — Juny-Jul.

Hordeum vulgare

3,051. — *H. vulgare* L.

(perquè és una planta vulgar, molt cultivada.)

Sinonímia. — Ordi ; *cast.*, cebada ; *fr.*, orge.

Annual, d'arrel fibrosa i tija de 5-10 dm, dreta, robusta, glabra, amb les fulles planes, linears, amples, auriculades, aspres, lígula curta i truncada, espiga de 6-10 cm, comprimida, desigualmente tetragonal, espiguetes totes sèssils, hermafrodites, aristades, imbricades en quatre rengles, glumes linears, atenuades en una aresta més llarga que les flors, glumelles quasi iguals, amb

l'aresta robusta, recta, de 10-20 cm, caridòpside ovoide.

Geografia. — Cultivada. — Maig-Juny.

Hordeum hexastichum

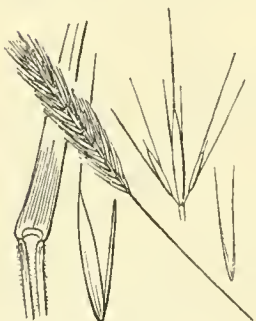
3,052. — *H. hexastichum* L.

(del grec ἑξάστιχος, sis rengles, per la disposició dels grans en l'espiga fructífera.)

Sinonímia. — Com l'anterior.

Molt afí a l'espècie anterior, de la qual pot ésser diferenciada per l'espiga curta (4-6 cm), més gruixuda i hexagonal, i pels sis rengles d'espiguetes fructíferes.

Geografia. — Cultivada. — Maig-Juny.

Hordeum secalinum

3,053. — *H. secalinum* Schreb.

(és el *Gramen spicatum secalinum minus*, de Scheuchzer, Hist. Agrost., 1719; *secalinum*, *secali*, propi del sègal, perquè hi té una retirança.)

Perenne, de rizoma fibrós i tiges de 4-8 dm, primes, dretes o ascendents, nues a l'àpex, fulles verdes, planes, estretes, linears, acuminades, pubescents, amb la lígula curta, truncada, espiga prima, dreta, després inclinada, comprimida, espigueta del mig gran, llargament aristada, sèssil, fèrtil, les laterals més petites, estèrils, pedicellades i breument aristades, glumes totes iguals, alenades, aspres, més llargues que les flors, glumella de l'espigueta del mig amb l'aresta tan llarga com ella i com les glumes, la de les laterals més curta que ella, cariópside oblonga.

Geografia. — Prats i pastures sobretot calcàries : Fos, Lés (C. et S.) — Maig-Jul.

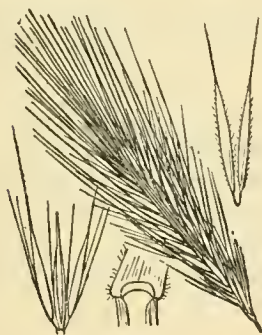
Hordeum maritimum

3,054. — *H. marítimum* With.

(perquè, essent una espècie halòfita, sol fer-se prop del mar.)

Annual, d'arrel fibrosa i tiges d'1-4 dm, geniculades ascendents, fasciculades, fulloses fins a l'àpex, fulles planes, linears, agudes, blanques, pubescents, amb la lígula curta i truncada, espiga també curta, dreta, un poc comprimida cilindràcia, d'eix fràgil, espigueta del mig gran, fèrtil, sèssil, llargament aristada, les laterals més petites, estèrils, pedicellades, aresta de la glumella de la flor fèrtil més llarga que les glumes, la de les flors estèrils més curta que elles.

Geografia. — Llocs herbosos del litoral : Abundant a can Tunis = Als arenals de les costes, i a l'Urgell i la Segarra (Costa) ; prats salats de Palau, Castelló d'Empúries, Sant Joan ses Closes (Vay.) — Maig-Juny.

Hordeum murinum

3,055. — *H. murinum* L.

(és l'*Hordeum* o *Triticum murinum* de diversos autors prelinneans, designació, la primera, emprada molt abans per Plini; murinus, ve de mus, muris, rata: *Hordeum murinum* vol dir, doncs, ordi de rata.)

Sinonímia. — Margall; cast., espiguilla, espigadilla.

Annual, d'arrel fibrosa i tiges d'1-5 dm, geniculades ascendents, generalment fasciculades, fulloses fins a l'àpex, fulles verdes, planes, linears agudes, blanques, ± peludes, aspres al marge, amb les beines glabres, la de la fulla superior ± inflada, lígula curta, truncada, espiga subcilíndrica, bastant gran, feblement comprimida, de raquis fràgil, espigueta del mig fèrtil, sèssil, amb les glumes linears lanceolades, pestanyoses, iguals, espiguetes laterals més petites i estèrils, pedicellades, glumelles quasi iguals, la inferior de totes tres flors atenuada en una aresta tres vegades més llarga que ella i molt més llarga que les glumes.

Geografia. — Vores de camins, runes i llocs herbosos : Abundant al litoral i al Vallès fins al Pireneu. — Abr.-Jul.

Gènere 814. — ÉLYMUS

(Del grec ἔλυμος, nom del panís segons Dioscòrides.)

Espiguetes sèssils, de 2-4 flors ternades en les excavacions del raquis, en espiga cilíndrica, de 6-12 cm, compacta, glumes linears alenades, aristades, dretes, glumelles iguals, la inferior lanceolada, quinquenèrvia, aspra, terminada en una aresta 1-2 vegades més llarga que ella, dreta i més llarga que les glumes. Herbes perennes, de rizoma curt i serpentejant, amb les tiges de 5-10 decímetres, dretes, bastant robustes, pubescents als nusos, fulles d'un verd franc, planes, de 6-15 mm d'ample, primes, aspres, amb les beines de les inferiors peludes o pubescents i la lígula curta i truncada.

Elymus europaeus

3,056. — *E. europaeus* L. — *Hórdeum europaeum* All.

(perquè viu a Europa, contràriament al què ocorre amb l'*E. virginicus*, l'espècie més afí segons Linné.)

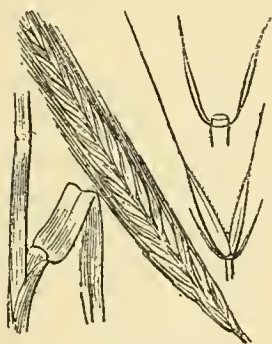
Geografia. — Boscos de les muntanyes: Prop de la Seu d'Urgell, Camprodon (Bub.); Vall d'Aran, cap a Viella (Rap.), Artiga de Lin (Zett., Llen. I), Les Bordes (C. et S.). — Juny-Ag.

N. B. No trobem cap citació d'aquesta planta al Pireneu oriental.

Gènere 815. — **SECALE** L.

(Nom llatí del sègal, emprat per Plini.)

Espiguetes sèssils, solitàries i alternes en cada excavació de l'eix, en espiga cilindràcia fràgil a la maturitat, espiguetes plano-convexes, de 2-4 flors, les superiors generalment rudimentàries, glumes quasi iguals, linears alenades, carenades, glabres, glumella inferior lanceolada, carenada lateralment i fortament pestanyosa, terminada en una llarga aresta, tres estams, estigmes sèssils, cariòpside oblonga, solcada a la cara interna, lliure, peluda a l'àpex. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tija de 0'5-2 m, dreta, glabra, amb les fulles planes, bastant amples, aspres, de lígula curta i truncada.

Secale cereale

3,057. — **S. cereale** L.

(del llatí *cerealis*, referent o pertanyent al pa.)

Sinonímia. — Sègal, sègol; *cast.*, centeno; *fr.*, seigle.

Geografia. — Cultivat i subespontani a les terres arenoses. — Maig-Jul.

Gènere 816. — **AÉGILOPS L.**

(Del grec αἰγίλωψ, nom d'una gramínia arestosa, que els autors han interpretat molt diversament.)

Espiguetes sèssils, solitàries i alternes en cada excavació de l'eix, en espiga simple, articulada i caduca a la maturitat, espiguetes plano-convexes, de 2-4 flors, les terminals rudimentàries o estèrils, glumes iguals, coriàcies, amples, convexes, multinèrvies, truncades, amb 2-4 arestes, glumelles quasi iguals, la inferior un poc coriàcia, oblonga, convexa, nervada i terminada en 2-3 arestes, la superior bicarenada, pestanyosa, tres estams, estigmes sèssils, cariòpside oblonga, solcada a la cara interna, lliure, peluda a l'àpex. Herbes anuals, de fulles planes, blanques, peludes.

1	{	Espiga subcilíndrica, espiguetes no imbricades	3,058. Ae. triuncialis.
		Espiga ovoide, espiguetes imbricades	2.
2	{	Espigues bruscament inflades, glumes amb 4 arestes	3,059. Ae. ovata.
		Espiguetes no bruscament inflades, glumes amb 2-3 arestes	3.
3	{	Espiga poc constreta, amb les espiguetes totes iguals o quasi iguals i fèrtils	3,060. Ae. macrochaeta.
		Espiga molt constreta cap al mig, amb les espiguetes superiors petites i estèrils	3,061. Ae. triaristata.

3,058. — **Ae. triuncialis L.**

(del llatí triuncialis, de tres polzades, per tenir, aproximadament, aquesta llargada l'espigot d'aquesta espècie.)

Sinonímia. — Blat bord, blat de perdiu, com a les espècies següents; *cast.*, rompesacos.

Aegilops triuncialis

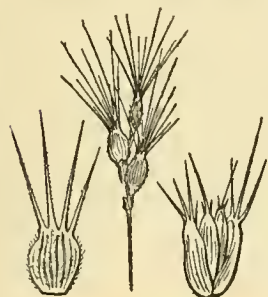
Tija de 2-5 dm, ascendent, estriada, fulles linears, agudes, planes, aspres, amb la lígula curta, truncada, espiga subcilíndrica, de 4-6 cm, formada per 4-7 espiguetes, generalment totes fèrtils llevat de la superior, i amb 3-4 de rudimentàries a la base, les fèrtils oblongues i iguals als entrenusos o més curtes,

Gramínies.

G. 816. - Aégilops.

no imbricades, guarnides de 3-4 arestes llises inferiorment, glumelles amb tres dents o arestes curtes, les de l'espigueta terminal més grans que les de les altres.

Geografia. — Llocs secs i àrids : Litoral, Vallès, Penedès, Bages = La Segarra (Costa). Maig-Jul.

Aégilops ovata

3,059. — Ae. ovata L.

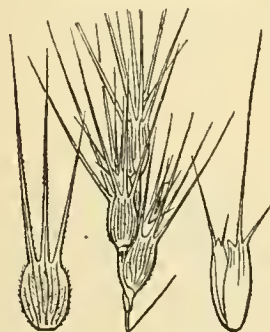
(per la forma ovada del contorn de l'espiga.)

Sinonímia. — Com en l'espècie precedent.

Tiges d'1-3 dm, geniculades ascendents, fasciculades, glabres o peludes, fulles planes, linears, aspres al marge, amb la lígula curta, truncada, espiga d'1-2 cm, *ovada*, caduca a la maturitat, composta de 3-4 espiguetes, les dues inferiors més grosses i fèrtils, imbricades, *ovoides*, sobtadament *inflades ventrudes* i amb unes 12 arestes de 2-3 cm cadascuna, les arestes aspres des de

la base, glumes *ventrudes, multinèrvies*, truncades i amb 4 arestes quasi iguals, glumelles també *quasi iguals*, la inferior amb 2 llargues arestes.

Geografia. — Llocs àrids i vores de camins : Al Litoral, Vallès, Penedès, Bages = S'interna fins a Prats de Lluçanès, Borredà, Besalú, etc. (Vay.) — Maig-Juny.

Aégilops macrochaeta

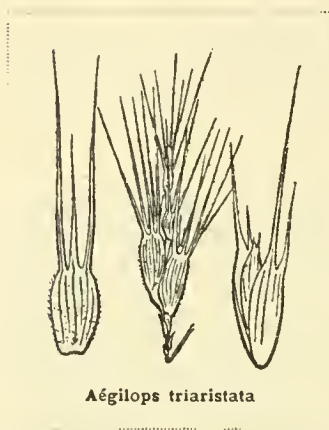
3,060. — Ae. macrochaeta Shuttlew. et Huet

(del grec μακρός, gran, i χαίτη, pèl, cerra, aquí aresta, com si diguéssim d'arestes grans.)

Considerada per Rouy com a subespècie de l'anterior, hom la pot distingir per l'espiga *més prima* i amb 2-3 espiguetes més llargues, *ovoido-cilindràcies*, totes si fa no fa iguals i fèrtils, no sobtadament *inflades*, i d'arestes més llargues, per les glumes amb 3 arestes totes grans o amb una de més petita, aspres des de la base, per la glumella inferior terminada en llarga aresta, amb una altra de curta al costat extern i amb

una dent a l'intern, de manera que resulten 8 arestes llargues per espigueta.

Geografia. — Camps, vinyes i costers àrids del litoral : La Jonquera, cap a Campmany (Vay.) — Maig-Juny.

Aégilops triaristata

3,061. — *Ae. triaristata* Willd.

(per les glumes generalment amb tres arestes.)

Subespècie de l'*Ae. ovata* L. segons Rouy, hom el diferencia per l'espiga *el·lipsoide*, *fortament i sobtadament constreta cap al mig per sobre de les espiguetes fèrtils*, formada per 4-6 espiguetes acostades, les superiors *més petites i estèrils* i a la base 3-4 de rudimentàries, per les espiguetes més llargues que les de l'*Ae. ovata*, ovoides, *no sobtadament inflades*, i per les glumes amb 2-3 *arestes desiguals, dretes, més llargues* que les de l'*Ae. ovata*, *llises o una mica aspres*.

El nombre d'arestes de cada espigueta varia de 5 a 7.

Geografia. — Llocs secs i àrids, ermots, vores de camins : Terrassa, erms de la Creu del Conill, vores de la carretera de Rellinars = Vessant oriental del Tibidabo (Sen. !); Pireneu oriental, a Portvendres (Husn.) — Maig-Juny.

Gènere 817. — **TRÍTICUM L.**

(Es el nom llatí del blat.)

Espiguetes sèssils, solitàries, alternes en cada excavació del raquis formant una espiga generalment simple, plano-convexes, de 2-5 flors, la terminal o les dues superiors estèrils o rudimentàries, glumes quasi iguals, coriàcies, amples, ventrudes, convexes, carenades, multinèrvies, mucronades o breument aristades, glumelles freqüentment iguals, la inferior molt còncava, equilàtera, mucronada o aristada, amb 7-9 nervis febles, la superior bidentada i bicarenada, tres estams, estils sèssils i plumosos, cariòpside ovoide o oblonga, amb la cara externa convexa i la interna còncava canaliculada, breument peluda a l'àpex i lliure. Herbes anuals, de fulles planes, glabres, amb la lígula curta i truncada.

- 1 { Raquis de l'espiga no fràgil, gra que es desprèn en batre'l . . . 2.
 { Raquis de l'espiga fràgil, gra que no es desprèn en batre'l . . . 3.
- 2 { Espiga fluixa, amb quatre rengles de grans, dos per espigueta, oblongo-triangulars . . . 3,062. **T. Spelta.**
 { Espiga densa, amb dos rengles de grans imbricats, un per espigueta, ovoide comprimit . . . 3,063. **T. monocóccum.**
- 3 { Glumes carenades a l'àpex, glumella inferior mútica o $\pm$ aristada, tija fistulosa . . . 3,064. **T. sativum.**
 { Glumes carenades des de la base a l'àpex, glumella inferior llargament aristada, tija plena a la part superior. . . 3,065. **T. túrgidum.**

3,062. — **T. Spelta L.**

(és el nom llatí d'aquesta mena de blat.)

Sinonímia. — Espelta ; cast., escanda ; fr., épeautre.

Tija dreta i fistulosa, espiga de primer també dreta, després corbada, prima, *fluixa*, amb el *raquis fràgil*, espiguetes distanciades, transovoides, de dos grans, mútiques o aristades, glumes iguals, convexes, *carenades a la base*, *amplament truncades*, *bidentades*, més curtes que les flors, glumelles iguals, la inferior mú-

Triticum Spelta

Gramínies.

G. 817. - Triticum.

tica o amb una forta aresta, cariòpside *oblongo-triangular*, que no es desprèn de les glumel·les en batre-la.

Geografia. — Cultivada a les terres magres de muntanya. — Maig-Jul.

3,063. — *T. monococcum* L.

(del grec *μόνος*, un, i *κόκκος*, gra, perquè les espiguetes no solen tenir sinó un sol gra.)

Sinonímia. — Espelta; cast., escanda; fr., petit épeautre, engrain.

Tija de 4-8 dm, dreta, fistulosa, pubescent als nusos, espiga petita (4-7 cm × 4-7 mm), comprimida, densa, lluent, dreta, d'eix fràgil, espiguetes transovoides, densament imbricades formant dos rengles, cadascuna amb un sol gra, rarament amb dos, aristades, glumes iguals,

transovades, carenades, truncades i bidentades, glumelles iguals, la inferior de la flor fèrtil amb una aresta llarga i fina, cariòpside ovoide comprimida, que no es desprèn de les glumelles en batre-la.

Geografia. — Cultivada a les terres flaques; Berga, Olot, i altres indrets de muntanya; a Vic i al Penedès en temps de Salvador. — Maig-Jul.

3,064. — *T. sativum* Lamk.

(del llatí *sativus*, satiu, perquè és planta cultivada.)

Sinonímia. — Blat, blat candial, xeixa; cast., trigo, trigo candeal, jeja; fr., blé, blé commun.

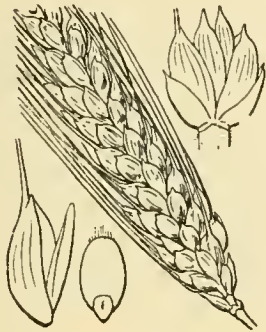
Tiges de 8-15 dm, dretes, solitàries o fasciculades, fistuloses superiorment, amb les fulles planes, linaers lanceolades, aspres, beines llises, lígula curta, truncada, espiga subtetràgona, dreta, penjant a la maduresa, de raquis no fràgil, espiguetes imbricades, ovoides, generalment quadriflores, la terminal estèril, glumes quasi iguals, amples, inequilàteres, ventrades, truncades, mucronades, carenades a la part superior, glumelles quasi iguals, la inferior ovada,

Gramínies.

G. 817. - Tríticum.

aristada o *mucronada*, la superior *bicarenada*, cariòpside ovoido-oblonga, que es desprèn de les glumelles en batre-la.

Geografia. — Cultivada, especialment la raça d'espiguetes arestoses (*T. aestivum* L.), i, sobretot en alguns indrets del Vallès i del Penedès, el blat tosell, toSELLA (*T. hybernum* L.) — Juny-Jul.

Triticum turgidum

3,065. — *T. turgidum* L.

(del llatí *turgidus*, inflat, al·ludint a la forma del gra.)

Sinonímia. — Blat bojal, blat gros; *cast.*, trigo arisnegro, redondillo o moruno; *fr.*, blé barbu.

Tija robusta, plena superiorment, fulles amples, espiga subquadrangular, de raquis no fràgil, espiguetes $\pm$ imbricades, curtes, tan amples com llargues, glumes ovades, truncades, mucronades, carenades des de la base, glumelles quasi iguals, la inferior ovada, amb una llarga aresta, a vegades caduca a la maduresa, cariòpside ovoide, inflada gibosa.

Geografia. — Cultivada a la falda de Sant Llorenç del Munt i en alguns terrenys del regadiu, per a coure'l com l'arròs un cop net del pericarpi. — Maig-Jul.

Gènere 818. — **EREMOPYRUM** LEDEB.

(Del grec ἔρημος, erm, desert, i πύρος, blat, perquè són plantes que solen fer-se a les terres ermes o desèrtiques.)

Espiguetes sèssils, solitàries i alternes, compostes de 3-9 flors, obertes durant l'antesi, en espiga dística, glumes iguals, més curtes que les flors, comprimides, ventrudes a la base, inequilàteres, lanceolades alenades, flors superiors masculines, glumella inferior comprimida, carenada, lanceolada alenada, aristada, la superior bifida, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside linear oblonga, semicilíndrica, acanalada en la cara interna, peluda a l'apex, adherent. Herbes perennes, amb rizoma serpentejant, multicaules, i tiges dretes o ascendents, de 2-4 dm, primes, rígides, nues superiorment, amb les fulles glauques, convolutes filiformes, beines pubescents, lígula curta, truncada.

3,066. — **E. cristatum** Ledeb. — **Agropyrum cristatum** P. de B. — **Cóstia cristata** Willk.

(de cristatus, crestallut, per la forma de les espiguetes; Costia, gènere fet per Willkomm a honor d'Antoni Cebrià Costa, professor de botànica a la Universitat de Barcelona el segle passat.)

Geografia. — Terres guixenques i calcàries de Balaguer, Gerp, Les Avellanes, Palau, Tartaüll, Sanatüja, Ponts, etc., del Segrià i la Segarra; Castellfollit de Riubregós (Puigg. !, Puj., C. !) — Juny-Ag.

Gènere 819. — **AGROPÝRUM P. B.**

(Del grec ἀγρός, camp, i πῦρος, blat, ha d'entendre's blat silvestre.)

Espiga simple, dística, composta d'espiguetes solitàries, sèssils en les excavacions del raquis i paral·leles a aquest, comprimides, de 3-10 flors, la superior o les dues superiors ordinàriament masculines, glumes més curtes que les flors, quasi iguals, un poc coriàcies, oblongues o lanceolades, còncaves, inclinàteres, carenades, generalment mútiques, glumelles quasi iguals, la inferior lanceolada, còncava, equilàtera, truncada i breument pestanyosa a l'apex i a les carenes, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside $\pm$ adherent, canaliculada a la cara interna. Herbes perennes, amb rizoma generalment serpentejant i fulles planes o convolutes, lígula curta i truncada.

1	{	Nervis foliars fins	3,067. A. répens.
		Nervis foliars gruixuts.. . . .	2.
2	{	Fulles pubescents per sobre, raquis trencadís	3,068. A. júnceum.
		Fulles aspres per sobre, raquis no trencadís.. . . .	3.
3	{	Glumes amplament i obliquament truncades .	3,069. A. gláucum.
		Glumes no amplament truncades, espiga fluixa i comprimida . .	4.
4	{	Fulles planes, planta de les terres de l'interior	3,070. A. campestre.
		Fulles canaliculades, planta del litoral . . .	3,071. A. acútum.

3,067. — **A. répens P. B.**

(és el *Triticum radice repente* de la Flora Lapponica, de Linné, dit així pel rizoma serpentejant.)

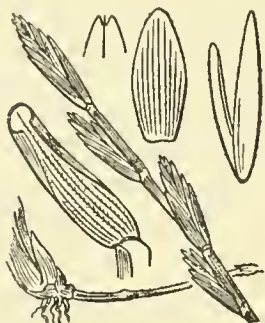
Agropyrum repens

Rizoma llargament serpentejant, que fa estolons subterranis blancs i tiges de 4-12 dm, dretes o ascendents, no fasciculades, fulles verdes o, algunes vegades, glauques, planes, linears acuminades, llises per sota, aspres per sobre, de nervis poc marcats a l'estat fresc, fins i un poc separats en les fulles seques, espiga dreta o penjant a l'apex, amb el raquis no fràgil, espiguetes dístiques, aproximades imbricades, més llargues que els entrenusos, comprimides, cuneïformes, de 4-6 flors, glumes iguals

als dos terços o als tres quarts de l'espigueta, lanceolades, acuminades i més rarament mucronades o aristades, glumelles iguals, la inferior sempre aguda, mútica, mucronada o aristada.

var. *aristatum* Husn. — Glumes i glumelles inferiors aristades.

Geografia. — Llocs cultivats o incultes, vores de camins, bardissars: Empordà, fins a Segaró (Vay.); Girona, Castelló d'Empúries (Bub.), Comarca d'Olot (Bolòs Hb., *ex* Vay.); la Cerdanya (Sen. !), Vall d'Aran, Bezins (C. et S.). La var. *aristatum* Husn., a Montserrat, camí de Santa Cecília. — Juny-Ag.

Agropyrum júnceum

3,068. — A. júnceum P. B.

(per les fulles $\pm$ convolutes, junciformes.)

Rizoma profundament i llargament serpentejant i tija de 3-7 dm, dreta o ascendent, fulles glauques, planes, canaliculades, alenades a l'àpex, pubescents per sobre, amb nervis prominents, espiga llarga, dreta, fluixa, rígida, de raquis trencadís, espiguetes separades, a vegades més curtes que els entrenusos, grosses, de 5-8 flors mútiques, glumes obtuses o truncades, amb 9-11 nervis, iguals als dos terços de la longitud de l'espigueta, glumelles desiguals, la inferior més

llarga i sovint emarginada mucronada.

var. *parvispica* Costa — S'aparta del tipus per les espiguetes menors i les glumes la meitat més petites que aquelles.

Geografia. — Al litoral de can Tunis = Fins al Masnou, Teià, etc.; Sant Carles de la Ràpita, Alfacs (Costa, la var. *parvispica*); Badalona, Empordà, fins a Maià, Segaró, etc. (Vay.). — Juny-Ag.

Agropyrum gláucum

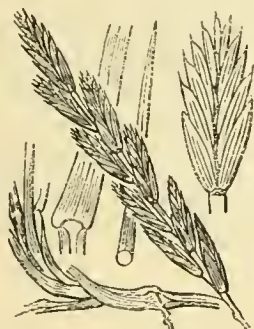
3,069. — A. gláucum Roem. et Sch.

(per les fulles glauques.)

Rizoma serpentejant i tiges de 4-8 dm, dretes, no fasciculades, fulles glauques, planes, després plegades convolutes, aspres a la cara superior, amb els nervis sortits quan les fulles són seques, espiga llarga i fluixa, d'eix aspre, no fràgil, espiguetes bastant separades, més llargues que els entrenusos, ovades oblongues, comprimides, de 2-3 flors mútiques, glumes molt amplelament i molt obliquament truncades, escarioses al marge,

amb 5-7 nervis, quasi iguals a la meitat de l'espigueta, glumella obtusa, mucronulada.

Geografia. — Vores dels camps, turons i llocs pedregosos : Montalegre ; Cabanes (Sen.); Canet, Prats, etc. (Gaut.) — Juny-Set.

Agropyrum campestre

3,070. — *A. campestre* Gren. et Godr.

(perquè es fa als camps.)

Rizoma *serpentejant* i tija de 5-12 dm, dreta o ascendent, fulles *glaques*, distiques patents, planes i a la fi *convolutes* alenades a la punta, aspres per sobre, amb els *nervis sortits* i *acosats* en les fulles seques, beines glabres, espiga llarga, dreta, d'eix aspre, no fràgil, espiguetes bastant acostades, més llargues que els entrenusos, ovades, poc comprimides, de 5-9 flors mútiques, glumes *subobtusas*, amb 5-7 nervis, mucronades o un poc aristades, quasi iguals a

la meitat de l'espigueta, glumella obtusa, mucronada o breument aristada.

var. *Pouzolzii* Loret — Espiga *prima*, *linear*, amb espiguetes petites, només amb 2-3 flors.

Geografia. — Terres cultivades i incultes, rases, vores de camins : Al Vallès, Penedès, Bages, etc. ; general a Catalunya, segons creiem. La var. *Pouzolzii* Loret, a Vallirana (Sen. !) — Maig-Ag.

Agropyrum acutum

3,071. — *A. acutum* Roem. et Sch.

(per tenir les glumes agudes, i les glumel·les més agudes que les de l'*Agropyrum junceum*.)

Rizoma *llargament serpentejant* i tiges de 3-8 decímetres, dretes o ascendents, fasciculades, fulles d'un glauc verd, canaliculades i després convolutes alenades, rígides, aspres, amb els *nervis sortits* per sobre, espiga llarga, comprimida, fluixa, d'eix poc fràgil, espiguetes un poc separades de l'eix, més llargues que els entrenusos, comprimides, de 4-9 flors mútiques, glumes *subobtusas*, amb 5-7 nervis, iguals a

una meitat o als dos terços de l'espigueta, glumella generalment *obtusas* i emarginada, mucronulada.

Geografia. — Arenys del litoral : can Tunis = Sant Pere Pescador (Llen. !) ; de Salces a Portvendres (Gaut.) — Juny-Set.

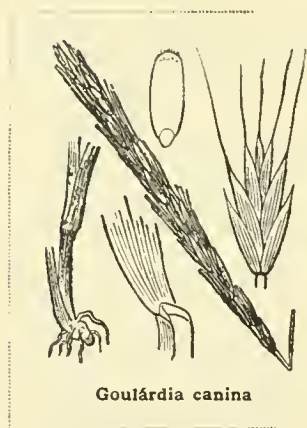
Gènere 820. — GOULÁRDIA HUSN.

(Gènere dedicat per Husnot al seu amic i company d'excursions Doctor Goulard.)

Espiga simple, dística, composta d'espiguetes solitàries, sèssils, alternes, paral·leles al raquis, oblongo-lanceolades, poc comprimides, de 2-5 flors aristades, glumes més curtes que les espiguetes, quasi iguals, oblongo-lanceolades, còncaves, equilàteres, agudes, aristades, amb 3-5 nervis, glumelles iguals o quasi iguals, la inferior lanceolada, còncava, *aristada*, quinquenèrvia, la superior obtusa, no escotada, breument pestanyosa a les carenes, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside oblonga, plana a la cara interna, peluda a l'apex. Herbes perennes, de rizoma fibrós, fulles planes, aspres en ambdues cares.

Espiguetes de 12-14 mm (descomptada l'aresta), glumes amb 3-5 nervis, més curtes que les flors, fulles planes 3,072. *G. canina*.

Espiguetes quasi de 20 mm, glumes amb 7-9 nervis, quasi iguals a les flors, fulles a la fi convolutes . . . 3,073. *G. panormitana*.

Goulardia canina

3,072. — *G. canina* Husn. — *Agropyrum caninum* Roem. et Sch.

(és un dels *Gramen caninum* dels autors prelin-neans, anomenats *caninum* per haver-los cregut recercats pels cans a fi de provocar-se el vòmit.)

Tija de 5-10 dm, dreta, fulles verdes, planes, blanques, espiga llarga, prima, dreta, penjant a la maduresa, de raquis no fràgil, espiguetes linears el·líptiques, de 12-14 mm, amb 3-5 flors, glumes iguals, *trinèrvies* o *quinquenèrvies*, estretament escarioses al marge, una quarta part més curtes que l'espigueta, glumella inferior li-

near lanceolada, obscurament bidentada i terminada en una aresta flexuosa més llarga que ella.

Geografia. — Llocs herbosos i boscos ombrejats: Montserrat, prop dels Degotalls; Vall de Ribes = Tragurà, Camprodon, Vidrà, Olot (Vay.); Montgrony, Berga, Cabrera (Sen.) — Juny-Ag.

Goulàrdia panormitana

3,073. — *G. panormitana* Cad., comb. nov. — *Agropýrum panormitánum* Parl.

(de Palerm, en llatí Panormus, on fou distingida per primer cop aquesta espècie.)

Tija de 10-13 dm, amb les fulles a la fi convolutes, espiga dística, dreta, espiguetes de prop de 20 mm, quinqueflores, glumes acuminades, amb 7-9 nervis, profundament solcades entre la nervadura, aspres, tan llargues com les flors, glumella inferior acuminada, aristada, amb l'aresta quasi igual a ella i flexuosa.

Geografia. — Llocs ombrosos humits de les muntanyes : Berga, a Blancafort (Sen. !) Maig-Jul.

Gènere 821. — **BRACHYPÓDIUM P. B.**

(Del grec βραχύς, curt, i πῶδον, peuet, al·ludint a la curtedat dels peduncles de les espiguetes.)

Espiga dística, aristada, fluixa, composta d'espiguetes curtament pedicel·lades, solitàries en cada dent del raquis, cilíndriques comprimides, aplicades a l'eix per una de les cares, de 6-25 flors, amb les glumes desiguals, subcòriacies, lanceolades agudes, multinèrvies, més curtes que les flors, glumelles quasi iguals, la inferior linear lanceolada, aristada o mucronada, la superior bicarenada, 2-3 estams, estigmes sèssils, cariòpside linear oblonga, canaliculada a la cara interna, adherent, peluda a l'apex. Herbes generalment perennes, de fulles planes o convolutes, amb la lígula curta i truncada.

1	{	Planta anual, fulles planes, curtes, aresta més llarga que la glumella.	
			3,074. B. distáchyon.
2	{	Planta perenne	2.
		Rizoma fibrós	3.
3	{	Rizoma serpentejant	4.
		Fulles planes, aresta més llarga que la glumella	3,075. B. silváticum.
4	{	Fulles a la fi convolutes alenades, glumella mucronada.	3,076. B. mucronátum.
		Tija molt ramificada, fulles dístiques, aresta quatre vegades més curta que la glumella	3,077. B. ramósum.
4	{	Tija simple o poc ramificada, fulles no dístiques, aresta tres vegades més curta que la glumella	3,078. B. pinnátum.

Brachypodium distachyon

3,074. — **B. distáchyon** Roem. et Sch.

(del grec, δι, dues, i σπαγς, espiga; és el Bromus distachyos de Linné, dit així perquè aquest autor conegué una forma amb dues espiguetes en cada inflorescència.)

Annual, amb l'arrel fibrosa i la tija d'1-4 dm, dreta, simple o ramificada, nua a l'apex, pubescent als nusos, fulles d'un verd esblanqueït, curtes, planes, linears acuminades, ± peludes, pestanyoses, beines generalment glabres, espiga dreta, ovoide, formada per 1-5 espiguetes lan-

Gramínies.

G. 821 - Brachypódium.

ceolades, acostades, de 6-25 flors, glumes llargament acuminades, a vegades mucronades, *glumelles iguals*, la inferior terminada en una aresta un poc més llarga que ella.

Geografia. — Llocs secs i àrids: Litoral, Vallès, Penedès, Bages = Coll de Portell (Puigg. !), Molló (Vay.), Llers (Sen. !), Albera (Gaut.) — Maig-Juny.

Brachypodium silvaticum

3,075. — *B. silvaticum* Roem. et Sch.

(del llatí *silvaticus*, *selvàtic*, perquè es fa en llocs emboscats.)

Perenne, amb rizoma curt, fibrós i tiges de 5-10 dm, dretes, primes, fasciculades, pubescents als nusos, fulles d'un verd fosc, *amplament linears* (6-10 mm), llargues, *planes*, aspres, espiga llarga i estreta, fluixa, un poc penjant, dística, formada per 6-12 espiguetes sublinears, glabres, de 5-15 flors, glumes desiguals, *acuminades aristades*, *glumelles desiguals*, la inferior

de les flors superiors amb una aresta més llarga que ella, la glumella superior truncada.

Geografia. — Boscos i llocs ombrejats, herbosos: Litoral, Vallès, Bages, Montserrat, Montsoliu = Berga, Viladrau (Costa), Castanyadell (Masf. !), Vidrà, Olot, Guillerics, Segaró (Vay. !), Marinyac (C. et S.) — Juny-Set.

Brachypodium mucronatum

3,076. — *B. mucronatum* Willk.

(per la glumella inferior mucronada.)

Perenne, amb rizoma fibrós i tija de 2-9 dm, dreta, rígida, fulles glauques, llargues, llargament acuminades, dretes, al principi *planes*, a la fi canaliculades o convolutes alenades, un poc aspres per sobre, espiga dreta, fluixa, formada d'espiguetes breument pedunculades, glabres, de 6-16 flors, glumes desiguals, lanceolades, multinèrvies, glumella inferior *molt nervada*, *obtus*a, *mucronada*, més llarga que la superior.

Geografia. — Erms i llocs pedregosos, muntanyencs: Plana de Vic, prop de Gurb, etc. (Masf.) ; comuna a Bages, Navàs, Balsareny, Viver, Moià, Calders, Rajadell, etc. (Font). — Juny-Jul.

Brachypodium ramósum

3,077. — *B. ramósum* Roem. et Sch.

(perquè, contràriament al que ocorre en la majoria de les gramínies, aquesta és notablement ramificada.)

Sinonímia. — Fenal, fenàs, llistó, cervrol ; east., lastón, fenazo.

Perenne, amb rizoma llargament serpentejant i tiges de 2-5 dm, ascendents, molt primes, fasciculades, molt ramificades i molt fulloses a la base, llargament nues a la part superior, fulles glauques, curtes, esteses, *distiques*, convolutes

alenades, subjunciformes, amb nervis nombrosos i sortits, espiga curta, composta d'1-5 espiguetes bastant acostades, espiguetes sublinears, de 6-20 flors, glumes lanceolades, agudes, amb 5-7 nervis, glumelles iguals, la superior escotada, la inferior lanceolada, aguda, aresta igual a un quart de la glumella.

β *planifolium* Pau — Fulles en llur majoria planes.

Geografia. — Marges dels camps i vinyes, en llocs àrids : Litoral, Vallès, Penedès, Bages et alibi. La β *planifolium* Pau a Montserrat = Vessants del Tibidabo (Sen. !) — Maig-Jul.

Brachypodium pinnatum

3,078. — *B. pinnatum* P. B.

(del llatí *pinnatus*, *pinnat*, perquè les espiguetes s'arregleren a banda i banda del raquis com les barbes d'una penna.)

Perenne, amb rizoma llargament serpentejant i tiges de 4-9 dm, dretes, simples o poc ramificades a la base, fasciculades, pubescents als nusos, fulles d'un verd clar o glaucescents, no *distiques*, linears, llargues, $\pm$ *conduplicades* però no convolutes, amb els nervis *designals*, els uns separats i sortits i els altres, més nombrosos, de poc relleu, espiga llarga, dreta o un poc penjant, *distica*,

formada per 6-12 espiguetes bastant separades, alternes, sublinears, pubescents o peludes, de 8-12 flors, glumes *designals*, agudes, glumelles *designals*, la superior *obtus*a, la inferior terminada en una aresta igual a un terç de la seva longitud.

Raça *B. caespitosum* Roem. et Sch. — Planta més prima, més cespitosa, amb rizoma breument serpentejant, tiges més curtes, fulles més estretes, espiguetes més petites, de 5-7 flors, aresta igual a la meitat de la glumella.

Gramínies.

G. 82r - Brachypódium.

Raça *B. phoenicoides* Roem. et Sch. — Tija *més ramificada* a la base, fulles al principi planes, verdes per sobre i glauques per sota, a la fi *convolutes cilíndriques, punxants*, amb els nervis *tots iguals i sortits*, espiguetes *grans*, glumella inferior un poc més llarga que la superior, amb l'aresta 4-5 *vegades més curta que ella*.

Geografia. — Llocs pedregosos, àrids, vores de camins, boscos, bardissars: Vallès, Bages, on predomina la raça *phoenicoides* Roem. et Sch. La raça *caespitosum* Roem. et Sch., a Ripoll (Sen.) — Juny-Jul.

HÍBRID

× **B. Paui Sennen** = **B. distachyon** × **B. ramosum**. — Tiges i fulles del *B. ramosum*, espiga del *B. distachyon*. — Olivars de Llers i de Molins, a l'Empordà; vessants del Tibidabo (Sen.!) — Juny.

Gènere 822. — **LÓLIUM L.**

(*Lolium* és el nom llatí d'una mena de zitzània, que els autors han identificat amb el jull.)

Espiga simple formada d'espiguetes solitàries, sèssils a les dents del raquis i aplicades a ell pel costat, dístiques, comprimides, de 3-25 flors, una gluma sola excepte en l'espigueta terminal, generalment més curta que la flor, linear lanceolada i amb 5-7 nervis, glumelles iguals o quasi iguals, la inferior mútica o aristada, quinquenèrvia, la superior bidentada i bicarenada, pestanyosa, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside adherent, oblonga, convexa per la cara externa, un poc canaliculada a la cara interna. Herbes perennes o anuals, de fulles planes, amb la lígula curta i truncada.

1	{	Plantes perennes, rizoma fibrós i fascicles de fulles estèrils.	2.
		Plantes anuals, amb arrel fibrosa, sense fascicles de fulles estèrils.	3.
2	{	Fulles joves conduplicades, flors mútiques	3,079. L. perenne.
		Fulles joves enrotllades per les vores, flors aristades.	3,080. L. itálicum.
3	{	Gluma tant o més llarga que l'espigueta	3,081. L. temuléntum.
		Gluma més curta que l'espigueta.	4.
4	{	Espiguetes de 3-9 flors, glumella mútica	3,082. L. rígídum.
		Espiguetes de 5-25 flors, glumella llargament aristada.	3,083. L. multiflórum.

Lólium perenne

3,079. — L. perenne L.

(perquè, contràriament al que ocorre en el *Lolium* per antonomàsia, el jull, aquest és perenne.)

Sinonímia. — Ray-grass (angl.) ; cast., ballico.

Vivaç, amb rizoma fibrós i tiges d'1-6 dm, dretes o ascendents, mesclades amb *fascicles estèrils de fulles*, aquestes al principi *conduplicades*, després *planes*, llises, espiga llarga, ampleta, amb espiguetes aplicades a l'eix des de la floració, lanceolades oblongues, més llargues que els entrenusos, de 3-10 flors lanceolades, mútiques, gluma *subobtus*a, *més curta que l'espigueta*, glumella inferior *membranosa*, lanceolada, mútica.

β *ténue* Schrad. — Espiga prima i fluixa, quasi alenada, espiguetes de 3-4 flors.

γ *crístatum* G. et G. — Espiga ovada, ampla, formada d'espiguetes contigües disposades en dos rengles.

Geografia. — Prats, pastures, vores de camins : Al litoral, Vallès, Penedès, Bages et alibi, el tipus i la β *ténue* Schrad. I a γ *crístatum* G. et G. = *L. crístatum* Pers., a Terrassa, en alguna vinya, amb el tipus. — Maig-Ag.

Lolium italicum

3,080. — *L. itálicum* A. Braun; sub-esp. de l'anterior apud Rouy

(perquè viu a Itàlia.)

Difereix del *Lolium perenne* per ésser, a vegades, *biennal* o *plurianual*, i aleshores *sense fascicles estèrils de fulles*, però quasi sempre *perenne*, amb les tiges més altes (a vegades de més d'un metre), *un poc aspres*, per les fulles *més amples*, ordinàriament *convolutes* quan són joves, a la fi *planes*, espiguetes *esteses quasi en angle recte durant l'antesi*, de 5-12 flors *aristades*, per les glumes iguals a la meitat de l'espigueta,

amb una aresta generalment *igual a la glumella* en les flors del mig i superiors, per les glumelles *més desiguals*, la superior *més curta que la inferior*, *llargament pestanyosa*.

Geografia. — Prats i camps cultivats : Parc de Barcelona, subespontània = La Cellerà (Cod. !) — Maig-Set.

Lolium temulentum

3,081. — *L. temuléntum* L.

(del llatí *temulentus*, *embriac*, per la seva grana *nociva*, embriagadora.)

Sinonímia. — Jull, zitzània ; cast., cizaña, joyo ; fr., ivraie.

Annual, amb la tija de 5-10 dm, dreta, robusta, de fulles amplament linears (5-10 mm d'ample), consistents, glabres, espiga dreta, llarga, robusta, espiguetes sempre aplicades contra el raquis, iguals als entrenusos o més llargues, de 4-10 flors, llargues de 4-10 mm, elíptico-oblongues, a la fi inflades, glumes *tan llargues com l'espigueta* o *més llargues*, glumella inferior *aristada* o *mútica*.

α macrochaetum A. Braun. — Aresta forta, recta, més llarga que la glumella.

Geografia. — Sembrats i cultius, principalment de blat : Litoral, Vallès, Bages, Penedès *et alibi*. — Maig-Jul.

Lolium rigidum

3,082. — *L. rigidum* Gaud. — *L. strictum* Presl

(del llatí *rigidus*, *rigid*, a causa de la rigidesa de les tiges.)

Annual, amb tiges de 2-5 dm, dretes o ascendants, fasciculades, aspres superiorment, fulles linears acuminades, planes, glabres, beines un poc inflades, espiga *linear, comprimida*, d'espiguetes *amples, curtes*, amb 3-7 flors, distiques, *esteses durant l'antesi*, després *aplicades contra el raquis*, un poc més llargues que els entrenusos, flors generalment *múltiques*, gluma *igual*, al-

menys, a les tres quartes parts de l'espigueta, obtusa, entera o escotada, amb 5-7 nervis, glumella inferior *obtusiuscula*.

β maritimum G. et G. — Planta robusta, espiga alenada.

Geografia. — Camps cultivats : Terrassa = Montsolí, Osor, etc. ; Guílleries, Figueres, Castelló d'Empúries (Vay.) La *β maritimum* G. et G., als camps de Gavà, Roses, etc. — Maig-Ag.

Lolium multiflorum

3,083. — *L. multiflorum* Lamk. — *L. perenne* subesp. *L. multiflorum* Husn.

(del llatí *multiflorus*, *multiflor*, al·ludint al gran nombre de flors de les espiguetes.)

Annual, amb les tiges de 5-12 dm, dretes o ascendants, *robustes*, fulles d'un verd franc, linears acuminades, aspres superiorment, *planes*, espiga *llarga, ampleament linear*, de 2-5 dm, d'espiguetes *distiques*, *esteses durant l'antesi*, *estretes*, llargues, de 15-25 flors normalment totes *aristades* o almenys les superiors, gluma

acuminada, septemnèrvia, igual a un terç o a la meitat de l'espigueta.

Geografia. — Camps cultivats : Indicada a Narbona, Montpeller, i en alguna altra localitat fronterera, és possible la seva existència a Catalunya. — Maig-Ag.

Gènere 823. — **NARDURUS** RCHB.

(De *Nardus* i οὐρά, cua, per la inflorescència allargada i semblant a la del *Nardus stricta*.)

Espiga simple, unilateral almenys a la part superior, composta d'espiguetes breument pedicellades, aplicades contra el raquis, ovoido-oblongues, dilatades a l'àpex després de la floració, de 3-7 flors fàcilment caduques a la maturitat, flors aristades, rarament mútiques, glumes molt desiguals, la inferior la meitat més curta, uninèrvia, la superior acuminada, trinèrvia, glumelles iguals, la inferior acuminada, quinquenèrvia, la superior bicarenada, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside adherent, oblonga, convexa a la cara externa i còncava canaliculada a la interna, glabra. Herbes anuals, d'arrel fibrosa i tiges de 5-40 cm, dretes o ascendents, nombroses, primes.

Nardurus unilateralis

3,084. — **N. unilateralis** Boiss. — **Ca-**
tapódium unilaterale Griseb.

(unilateralis, per les espiguetes totes decantades cap a una banda, formant una inflorescència unilateral.)

var. *muticus* Koch — Espiguetes generalment més petites, flors mútiques o breument mucronades.

Geografia. — Llocs secs i àrids : Terrassa, a la Riera del Palau = Al Miracle, Riuier (Marcet !), Empúries (Llen. !) ; Albera, vall de l'Aglí i vall de la Tet, fins a Mosset i a la Font de Còms (Gaut.). La var. *muticus* Koch, a Empúries (Llen. !) — Maig-Juny.

Gènere 824. — CATAPÓDIUM LINK

(Del grec κατά, sota, i πόδιον, penet, pedicel; comparant el mot amb *Brachypodium* ens decantaríem a creure que aquí es vol indicar una major curtedat dels pedicels, una petitesa més acusada.)

Èspiga simple, dística, d'espiguetes aplicades contra el raquis excavat, breument pedicellades, constretes a l'àpex després de la floració, flors ovades o bé oblongo-lanceolades, obtuses, generalment mútiques, glumes quasi iguals, la superior obtusa, glumelles iguals o poc desiguals, la inferior còncava, obtusa, tres estams, estigmes sèssils, plumosos, cariòpside adherent o lliure, oblonga o linear, còncava i $\pm$ profundament canaliculada a la cara interna, glabra. Herbes anuals, d'arrel fibrosa, fulles planes o a la fi convolutes.

Tija dreta, prima, espiguetes alternes, distants . 3,085. **C. tenellum.**

Tija prostrada ascendent, bastant gruixuda, espiguetes dístiques i unilaterals, molt acostades 3,086. **C. loliaceum.**

Catapodium tenellum

3,085. — **C. tenellum** Trab. — **C. Halleri** Rchb. — **Nardurus Lachenalii** Godr.

(del llatí *tenellus*, delicat, finet, perquè, prenent el nom de Linné, que féu un *Triticum tenellum*, és notable per la seva petitesa; Halleri, dedicada, com tantes altres, al famós botànic suís Albrecht von Haller; Lachenalii, en recordança del Prof. Werner de la Chenal, que fou qui, havent descobert aquesta planta a Suïssa, la va trametre a Haller.)

Tija d'1-5 dm, dreta, prima, glabra, *purpure-scent* als nusos, amb les fulles curtes, estretes, planes i després convolutes, espiga verda o violàcia, dreta, prima, espiguetes alternes, dístiques, distants, ovades, mútiques o aristades, de 4-8 flors, glumes quasi iguals, trinèrvies, la superior ovada, sub-obtusa, glumelles iguals, la inferior ovada lanceolada, obtusa, pestanyosa a la meitat inferior, quinquenèrvia.

α *genuinum* Rouy — Espiguetes de 4-7 flors, flors mútiques.

ϵ *aristatum* Rouy — Flors aristades.

Gramínies.

G. 824. - Catapódium.

Geografia. — Boscos àrids, granítics o pissarrosos : Serralada superior del Vallès, Terrassa, Obac, Caldes de Montbui, Montseny, ambdues varietats = Canet de Mar (Salv. !); Vilarnadal, Palau Sabardera (Sen. !); Albera, litoral de Leucata a Argelès (Gaut.) — Maig-Juny.

3,086. — *C. loliaceum* Link — *Desmazéria loliacea* Nyman — *Scleropoa loliacea* Gren. et Godr.

(és la *Poa loliacea* de Hudson, dita així perquè recorda els *Lolium*; *Desmazeria*, gènere fet a honor de Jean Baptiste Desmazières, autor d'una agrostografia del Nord de França, 1812.)

Tija de 5-15 cm, *prostrada ascendent*, bastant gruixuda, amb les fulles verdes, rarament violàcies, acostades, planes, agudes, glabres, beina de la superior bastant aproximada a l'espiga i a vegades àdhuc envoltant-la a la base, espiga verda o violàcia, *ampla, distica unilateralment*, dreta, densa, espiguetes *grans*, aplicades obliquament contra el raquis flexuós i *carenat* al dors, amb *carena callosa, ampla i alta*, aquelles amb 6-12 flors d'uns 2'5 mm, glumes *quasi iguals*, lanceolades, la superior subobtus, trinèrvia, glumelles *iguals*, la inferior *ovada o suborbicular*, obtusa, amb dos nervis laterals bastant sortits.

Geografia. — Roques, muralles i arenys del litoral : Blanes, a la Roca Palomera, arenys de Santa Cristina = Can Tunis (Puj. C. !), Badalona (Sen. !), Palamós, Sant Feliu de Guíxols (Bub.), Albera, a Cotlliure (Gaut.) — Maig-Juny.

N. B. A aquesta espècie cal referir la planta que erròniament publicàrem com a *Desmazeria balearica* en les Mem. de l'Acad. de Ciències de Barcelona el 1910.

Gènere 825. — **LEPTURUS BRAUN**

(Del grec λεπτός, prim, i οὐρά, cua, per la inflorescència molt prima d'aquestes plantes)

Espiga cilíndrica, simple, prima, alenada, formada per espiguetes plano-convexes, uniflores, solitàries, sèssils, allotjades a les excavacions del raquis una o dues glumes quasi iguals, coriàcies, lanceolades acuminades, amb 5-7 nervis, generalment més llargues que la flor, glumelles iguals, la inferior membranosa, convexa, lanceolada acuminada, mútica, uninèrvia, la superior bidentada i bicarenada, tres estams, estigmes subsèssils, cariòpside lineal oblonga, glabrescent, convexa en ambdues cares. Herbes anuals, amb les fulles planes o convolutes, lígula curta, truncada.

1	{	Espiguetes laterals amb una sola gluma, aplicades al raquis pel dors de la glumella inferior, espiga cilíndrica alenada, recta, llarga.	
			3,087. L. cylíndricus.
2	{	Espiguetes totes amb dues glumes, aplicades al raquis pel costat de la flor	2.
		Espiga cilíndrica alenada, arquejada . . .	3,088. L. incurvatus.
		Espiga linear alenada, prima, recta o un poc arquejada.	3,089. L. filiformis.

Lepturus cylíndricus

3,087. — **L. cylíndricus** Trin. — **Monerma cylíndrica** Coss.

(per la inflorescència cilíndrica.)

Tiges d'1-4 dm, dretes o ascendents, fasciculades, ramificades a la base, fulles estretes, planes, que es tornen canaliculades o convolutes, agudes, llises, glabres, espiga *cilíndrica alenada*, molt llarga, dreta, fràgil, espiguetes lanceolades alenades, allotjades en les excavacions del raquis, aplicades pel dors de la glumella inferior, a penes més llargues que els entrenusos, *dues glumes a l'espigueta terminal i una a les laterals, lanceolades acuminades, esteses durant l'antesi i després aplicades, glumella inferior lanceolada acuminada, uninèrvia, la superior bicarenada o bidentada.*

Geografia. — Llocs arenosos herbosos del litoral: Prat de Llobregat, abundant al peu de la torre del senyor Bertran, 27 de juny del 1906 *legi* = Llers (Sen. !); Narbona, Montpeller (Husn.) — Abr.-Juny.

3,088. — L. incurvatus Trin.

(del llatí *incurvatus*, encorbat, per la forma arcada de la inflorescència.)

Tiges de 5-30 cm, prostrades ascendents, arquejades, fasciculades, fulles planes, que es tornen canaliculades o convolutes, estretes, linears, agudes, un poc aspres, espiga *cilíndrica alenada, arquejada, fràgil*, amb les espiguetes lanceolades alenades, aplicades al raquis pel costat de la flor, més llargues que els entrenusos, *dues glumes a totes les espiguetes, més llargues que la flor, quasi iguals*, linears lanceolades, acuminades, escarioses al marge, amb 5-7 nervis, glumelles iguals, la inferior *lanceolada aguda, uninèrvia*, la superior *bidentada*.

Geografia. — Llocs arenosos herbosos: Al litoral, Can Tunis; al Vallès, Terrassa; Sant Julià d'Altaura; Bages, Castellgalí, a l'horta de Planell = Freqüent a la costa; a les muralles de Barcelona (Salv. !); s'estén a altres punts de la costa (Costa); prats i muralles de Roses (Vay.); Fortianell (Queralt !) — Maig-Juny.

3,089. — L. filiformis Trin. — L. gracilis Crep. — γ gracilis Rouy de l'anterior, apud Rouy.

(per la inflorescència molt fina, quasi filiforme.)

Hom la diferencia de l'espècie anterior per ésser planta *molt més prima* en totes les seves parts, per les tiges *filiformes*, de 5-40 cm, dretes o ascendents, fasciculades, ramificades, per les fulles molt aspres per sobre, per l'espiga *dreta* o lleugerament arquejada, prima, alenada, amb les glumes *no més llargues que la flor* o a penes ultrapassant-la i les espiguetes *més petites*.

Geografia. — Arenys herbosos humits del litoral: Prat de Llobregat, al peu del Llac de la Ricarda = Empúries (Len. !); Sorralles, entre Castelldefels i Viladecans (Jover !); prats i platges de Roses i Castelló (Vay.); de Salces a Argelés (Gaut.) — Maig-Juny.

Gènere 826. — **PSILURUS** TRIN.

(Del grec ψιλός, fi, i ὀψά, cua, al·ludint a l'extrema finor de la inflorescència.)

Èspiga simple, molt llarga, filiforme, dreta, flexuosa o arquejada, fràgil, formada d'espiguetes sèssils allotjades en les excavacions del raquis, un poc separades, lanceolades alenades, amb 1-3 flors, la inferior hermafrodita, les altres estèrils o rudimentàries, gluma lateral única (en l'espigueta terminal dues glumes curtes i desiguals), molt petita, 5-6 vegades més curta que la flor inferior, ovada aguda, glumelles iguals, la inferior coriàcia, aristada, uninèrvia, la superior bicarenada i bidentada, aspra a les carenes, un sol estam, estigmes subsèssils, plumosos, cariòpside lliure, linear, convexa a la cara externa, canaliculada a la interna. Herbes anuals, amb tiges d'1-3 dm, dretes o geniculades erectes, filiformes, fasciculades, fulles curtes, convolutes setàcies, beina superior rodejant la base de l'espiga, lígula curta i truncada.

Psilurus nardoides

3,090. — **P. nardoides** Trin. — **P. aristatus** Duv. - Jouve

(nardoides, *semblant al Nardus, l'espècie següent*; aristatus, *per les arestes de les flors.*)

Geografia. — Llocs secs i arenosos : Riera de Terrassa = Montcada (Costa), Tibidabo (Sen.) ; Anglès, Santa Coloma de Farners, Roses, Castelló, Gavà, etc. (Vay.) ; Cotlliure (Gaut.) — Maig-Juny.

Gènere 827. — **NARDUS L.**

(*Nardus*, en Dioscòrides i en altres autors de l'antiguitat, és el nom d'una arrel o rizoma molt fibrós i aromàtic, que venia d'Orient, i Linné l'emprà per a constituir un gènere de gramínies en el qual resta inclús el *Nardus gangitis spuria narbonensis*, de L'Obel.)

Èspiga dreta, unilateral, prima, fluixa, un poc fràgil, formada de dues rengles d'espiguetes blavenques, alternes, sèssils en les excavacions dei raquis, lanceolades alenades, uniflores, aristades, glumes nul·les, reduïdes a una dent a la base de les excavacions, glumelles desiguals, la inferior coriàcia, lanceolada linear, trígona carenada, aristada, la superior més curta, entera, tres estams, un sol estigma molt llarg, terminal, cariòpside linear trígona, atenuada en una punta alenada formada per l'estil persistent durant llarg temps, lliure, convexa a la cara externa i canaliculada a la interna. Herbes perennes, amb el

rizoma fornit de moltes arrels gruixudes, multicaule, tiges d'1-4 dm, dretes, primes, fasciculades, amb un sol nus, nues superiorment, febles, glauques, fulles convolutes setàcies, rígides, amb beïnes esquamiformes, acanalades.

Nardus stricta

3,091. — **N. stricta L.**

(del llatí *strictus*, *rígid*, per la rigidesa de les fulles.)

Geografia. — Pastures de les muntanyes silícies : Montseny, prats de Santa Fe ; Núria, altures de Coma de Vaca = Rasos de Peguera ; Pireneus orientals i ports dels Pireneus centrals, les Maleïdes (Zett., Costa) ; Molló, Rocabruna, Coll de Bernadell (Vay.) ; del Canigó fins a la Cerdanya, i des del Carlit fins als límits d'Andorra (Gaut.) ; Pla de Beret (C. et S.) — Maig-Ag.

Gènere 828. — GAUDÍNIA P. B.

(Gènere dedicat a honor de Jean Gaudin, cèlebre botànic suís autor de l'*Agrostologia Helvetica*, París, 1811.)

Èspiga simple, estreta, llarga, articulada, fràgil, d'un verd pàl·lid, formada d'espiguetes dístiques, comprimides, sèssils a les excavacions del raquis, de 4-10 flors hermafrodites distanciades, estipitades i arestoses, glumes desiguals, més curtes que les flors, amb 3-9 nervis, glumelles membranoses, un poc desiguals, la inferior aristada, acuminada, bidentada, multinèrvia, aresta geniculada torçada, inserida en el terç superior del dors, tres estams, dos estigmes curts i plumosos, cariòpside lliure, el·lipsoide, canaliculada a la cara interna.

Herbes anuals d'arrel fibrosa i tiges de 2-8 dm, dretes o ascendents, fasciculades, fulles linears, acuminades, blanques, planes, $\pm$ peludes àdhuc les beines, lígula curta truncada obliquament.

Gaudinia fragilis

3,092. — G. fragilis P. B.

(del llatí fragilis, fràgil, per la inflorescència trencadissa.)

Geografia. — Llocs herbosos, vores de camins i de camps: Palautordera = La Celler (Cod. !); Campmany, Vilarnadal, Figueres, Castelló d'Empúries, Roses, etc. (Vay.); Albera i Plana del Rosselló (Gaut.) — Maig-Ag (1).

(1) La darrera quartilla d'aquest original de Cadevall duu la data del 7 de gener del 1918 (F. Q.)

- 1 { Fulles oposades o verticil·lades. 2.
 { Fulles esparses o de dues en dues dins una beina comuna. 3.
- 2 { Fulles oposades, molt petites i escasses, mates molt ramificades, de
 rames verdes, primes, articulades 137. **Efedràcies.**
 { Fulles oposades, petites i molt nombroses, imbricades, o bé verticil·la-
 des i aciculars, arbustos o arbres de rames adultes no verdes. . . .
 139. **Cupressàcies.**
- 3 { Fulles linears o aciculars, sèssils, inflorescències femenines amb nom-
 broses flors, sements protegides per escames coriàcies o llenyoses
 reunides en una pinya 138. **Abietàcies.**
 { Fulles linears, breument peciolades, inflorescències femenines reduïdes
 a una sola flor uniovulada, sement envoltada per una cúpula car-
 nosa, vermella. 140. **Taxàcies.**

(Del gènere *Ephedra*)

Gènere 829. — ÉPHEDRA L.

Flors masculines amb vuit estams sinandres cadascuna, és a dir, soldats en un filament amb un sol cos anterífer al capdamunt, rodejades d'un periant rudimentari format per dues peces bracteïformes oposades i concrecents, les flors disposades a banda i banda de l'eix de la inflorescència l'una enfront de l'altra i a l'axilla de sengles bràctees formant aments ovoides d'escàs nombre de flors, les femenines reduïdes a un sol òvul dins una cúpula utriculiforme, amb el tegument prolongat en un tub exert en forma d'estil eixam-

299

plat a l'àpex, les flors, de dues en dues, a l'extrem d'un pedicel curt amb 3-4 parells de bràctees esquamiformes oposades i connades, les dues superiors més grans, sements de coberta $\pm$ endurida, coriàcia, planoconvexes, voltades per les bràctees més pròximes persistents, acrescents i carnosos, formant com una mena de baia subglobulosa, vermella. Mates dioiques, de 0'50-1 m, no resinoses, quasi afillles, de tiges molt ramificades, prunes, equisetiformes, nuoses, amb els entrenusos de 2-4 cm, articulades, de fulles molt menudes i escasses, oposades, concrescents en una beina de 2-3 mm bidentada a l'extrem superior.

Éphedra distachya

3,093. — *E. distachya* L.

(del grec *δισ*, dos, i *στάχυς*, espiga, alludint a les inflorescències femenines sovint geminades.)

Sinonímia. — Trompera ; cast., belcho ; fr., raisin de mer.

Geografia. — Collades i marges argilosos, salins, de l'interior, i arenys del litoral : Lleida, Balaguer, Gerp, Les Avellanes (Costa), Les Borges Blanques, Almacelles, Raïmat, etc. (F. Q.) ; platja de Castelló d'Empúries (Sennen!), litoral de Salces a Port-Vendres (Gaut.) — Fl. abril-maig ; sements, jul.-agost.

N. B. — A les muntanyes calcàries de l'occident de Catalunya hom podria cercar l'*E. nebrodensis* Tineo, fàcil de distingir per les rames més fines, amb els entrenusos més curts (1-2 cm), i, sobretot, per les inflorescències femenines uniflores ; viu a les muntanyes d'Aragó. A Barcelona els jardiniers cultiven l'*E. altissima* Desf., liana de tiges llargues i prunes, flexuoses, originària de l'Àfrica del Nord.

Família 138. — **ABIETÀCIES A. RICH.**

(Del gènere *Abies*.)

Flors masculines axillars, amentàcies, amb nombrosos estams, reunides en inflorescències espiciformes, estams formats per una escama amb dos sacs pol·línics en la cara externa, les femenines amb dos òvuls cadascuna a l'axilla d'una bràctea i protegits per una escama seminífera que sovint ultrapassa aquella, reunides en inflorescències en forma de pinya, sements de coberta més o menys endurida, proveïdes d'una ala membranosa i amb 4-12 cotilèdons. Arbres monoics, resinosos, de tronc dret i branques verticil·lades, més o menys patents, amb les fulles alternes, sèssils, estretes, linears o aciculars.

Fulles linears, isolades, pinyes que es desfan en madurar, amb les bràctees un poc més llargues que les escames seminíferes, tant les unes com les altres primes, coriàcies o subllenyoses . . . **830. *Abies*.**

Fulles aciculars, reunides de dues en dues dins una beina basilar, pinyes persistents en madurar, amb les bràctees atrofiades i les escames seminíferes gruixudes i llenyoses . . . **831. *Pinus*.**

Gènere 830. — **ÁBIES MILL.**

(Nom llatí de l'avet.)

Cons o pinyes de maduració anual, que es desfan en la maturitat deixant l'eix sobre la rama en què s'insereixen, allargats, oblongs, de 12-15 × 3-4 cm, erectes, amb les escames seminíferes arrodonides en forma d'arc de cercle superiorment, ampleament cuneïformes en la part inferior, ultrapassades en madurar les pinyes per les bràctees acuminades i de punta reflexa, tant les unes com les altres primes, sements angulosos, terminades en una ala ampla i truncada, 1'5-2 vegades més llarga que elles, amb 4-8 cotilèdons. Arbres resinosos, elevats, fins de 40-50 m, amb el tronc dret i les branques verticil·lades, patents, formant una copa cònica, fulles isolades, alternes, en dos rengles, linears, obtuses o escotades, de 2-3 cm × 2-3 mm, sèssils o amb pecíol curtíssim, verdes i lluentos en llur cara superior, amb dues bandes glauques i mats en la inferior.

3,094. — *A. alba* Mill.

(és la traducció del nom vulgar a Europa d'aquesta espècie, avet blanc, al·ludint al color esblanqueït, grisenc, de la pela, i per oposició al nom d'avet roig, *Picea excelsa*, que la té rogenca.)

Sinonímia. — Avet ; cast., abeto ; fr., sapin.

Geografia. — Forma boscos al Pireneu, generalment entre 1,200 i 1,800 m d'altitud, des de la Vall d'Aran fins a Setcases ; com a localitat isolada cal esmentar el Montseny, on viu als vessants septentrionals, a la Vall de Santa Fe, Turó de l'Home, les Agudes i Matagalls, entre 1250 i 1,750 m. — Fl. abril-maig ; sem., octubre.

Gènere 831. — **PINUS L.**

(Nom llatí dels pins.)

Cons o pinyes de forma i grandària molt diverses, de maduració biennal o triennal, que s'esbadellen sense desfer-se en madurar els pinyons, amb les bràctees aviat atrofiades i les escames seminíferes lignificades, engruixides sobretot a l'apex, on formen un escudet prominent, de base romboidal, en forma de piràmide de poca altura, $\pm$ netament mucronat al vèrtex, sements el·lipsoïdes o angulosos, amb la coberta $\pm$ dura, guarnides d'una ala membranosa caduca, i amb 5-12 cotilèdons. Arbres elevats, de tronc generalment dret i rames verticil·lades, amb brots i fulles de dues menes, els uns, les candeles, de creixement il·limitat, que donen lloc a la prolongació de l'eix i de les rames, amb fulles curtes, isolades, esquamiformes, els altres, originats a l'axilla d'aquelles fulles primordials caduques, molt curts, de creixement limitat, amb dues fulles llargues cadascun, aciculars, semicilíndriques o de secció trigona, rodejades a la base per una beina comuna.

- 1 { Pinyes ampleament ovoïdes, de 10-15 $\times$ 7-10 cm, pinyons de 15-20 mm, de closca gruixuda, molt dura, amb l'ala tres vegades més curta que ells i fugissera, fulles de 10-15 cm. **3,095. P. Pínea.**
- 1 { Pinyes de forma més allargada, pinyons de 4-10 mm, de closca prima, mollars o fàcils de trencar, amb l'ala 2-5 vegades més llarga que ells **2.**
- 2 { Fulles aciculars de més de 6 cm **3.**
- 2 { Fulles aciculars de 6 cm a tot tirar. **5.**
- 3 { Pinyes grans, de 10-18 $\times$ 5-7 cm, molt breument pedunculades, fulles de 15-20 cm de llarg, molt rígides. **3,096. P. Pináster.**
- 3 { Pinyes petites o mitjanes, de 4-12 cm, fulles de 6-15 cm **4.**
- 4 { Pinyes mitjanes, de 8-12 cm, reflexes, amb els escudets quasi plans, fulles primes, de 6-10 cm **3,097. P. halepensis.**
- 4 { Pinyes petites, de 4-8 cm, patents, amb els escudets piramidals, fulles gruixudes, de 10-15 cm **3,098. P. nigra.**
- 5 { Pinyes reflexes amb els escudets del costat extern, més il·luminat, piramidals, drets o apenes recorbats, fullatge d'un verd més aviat clar **3,099. P. silvéster.**
- 5 { Pinyes obliqües o patents, amb els escudets del costat extern o superior, més il·luminat, piramidals i molt recorbats, formant ganxet, fullatge d'un verd fosc. **3,100. P. montana.**

Pinus Pínea

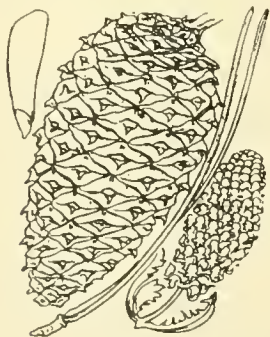
3,095. — P. Pínea L.

(*pinea* o *nux pinea* és el nom que donava Plini als pinyons per antonomàsia, els d'aquesta espècie.)

Sinonímia. — Pi pinyoner, pi de pinyons, pi ver, pi de llei, pi bo; *cast.*, pino piñonero, pino real, pino albar; *fr.*, pin pignon, pin parasol.

Arbre elevat, de tronc gruixut, amb l'eix igualat per les branques superiors en una mena de *ramificació corimbiforme* que arrodoneix la copa (sobretot quan han podat les branques inferiors), fulles de 10-15 cm, mitjanament gruixudes i bastant rígides, dretes o un poc corbades, flors masculines oblongues, d'un centímetre, pinyes grans, *amplament ovoides*, obtuses, de 10-15 × 7-10 cm, curtament pedunculades, patents o lleugerament reflexes, lluent, amb les escames molt gruixudes i l'escudet, de base *poligonal arrodonida*, en forma de *piràmide molt baixa* i marcada amb *dues línies carenals entrecreuades*, terminada en una *apòfisi subrombal deprimida al centre*, *pinyons grans*, de 15-20 mm, amb la closca molt dura, llenyosa i l'ala *tres vegades més curta que ells*, *caduca*.

Geografia. — Forma grans boscos a la serralada litoral del Nord del Llobregat, que s'estenen pel Vallès i les faldes del Montseny, cap a la Selva, Gironès, Empordà, etc.; més escàs, i principalment a les riberes, a terra baixa de la resta del país; puja fins a 700-900 m al Montseny, Sant Llorenç del Munt, Montserrat, Sant Guim, La Mola de Falset, etc.; falta, amb caràcter de planta espontània, a la plana de l'Urgell i del Segrià.— Fl., abril, maig; sem., autumne del tercer any.

Pinus Pináster

3,096. — P. Pináster Solander — P. marítima Lamk.

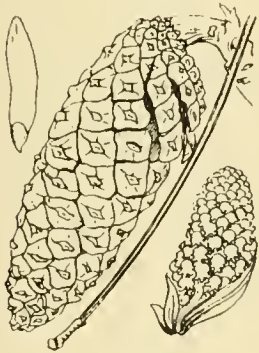
(*Plini* designava amb el mot *pinaster* una mena de pi bord, en tant que el *pi de llei* era anomenat, simplement, *pinus*; *Solander* aplicà la designació de *Plini* a aquesta espècie.)

Sinonímia. — Pi bord, pi melis, com a altres espècies; *cast.*, pino rodano; *fr.*, pin maritime.

Arbre elevat, de copa ± netament cònica, amb les rames inferiors patents, fulles molt

llargues, de 15-20 cm, *gruixudes*, *quasi punxants*, flors masculines ovoides, d'un centímetre, pinyes sovint aglomerades o verticil·lades, *grans*, de $10-18 \times 5-7$ cm, quasi sèssils, reflexes, *ovoido-còniques*, *allargades*, de color castany clar, llueints, amb escudets de base *subrombal*, *elevats al mig formant dos vessants units per una carena transversal molt marcada*, amb una apòfisi cònica comprimida al centre, pinyons *mitjans*, de 8-10 mm, de closca dura però fàcil de trencar, guarnits d'una ala ampla, obtusa, 3-4 vegades més llarga que ells.

Geografia. — Isolat o en escàs nombre d'exemplars, sense formar boscos, generalment mesclat amb *Pinus Pinea* i *Quercus Suber*, als vessants i planells del NE de Catalunya, en terres silícies, des del peu del Montseny, a Llinars, Palautordera, etc., i de la serralada litoral, a Arenys de Munt i Malgrat, cap a Santa Coloma de Farners (Costa), Sant Martí Sapresa (Cod.), Martorell de la Selva, Tordera, Sils, Vidreres, les Gavarres, Calonge, etc. (F. Q.), fins a Cadaquers (Trèm.). En molts indrets plantat, com és ara a la platja de Castelldefels (1). — Fl., abril, maig; sem., autumne del segon any.

Pinus halepensis

3,097. — *P. halepensis* Mill.

(*halepensis*, natural d'*Haleb* o *Aleppo*, al sud del *Taurus*, perquè d'allí fou coneguda primer que d'altres bandes.)

Sinonímia. — Pi blanc, pi garriguenc; sapí, a Terra Alta; sapina, al Montseny; pi bord i pi melis, com a altres espècies; *cast.*, pino carrasco; *fr.*, pin blanc, pin d'Alep.

Arbre, generalment, de poca elevació, amb el tronc poc gruixut i sovint retort, i les rames joves de pela *grisa blanquinosa*, copa poc densa,

d'un verd clar, fulles *primes*, de 6-10 cm, *blanes*, flors masculines oblongues, de 6-7 mm, pinyes *reflexes*, *pedunculades*, *còniques allargades*, *atenuades* al capdamunt, de $8-12 \times 3'5-4'5$ cm, d'un bru rogenc, llueints, escudets de base *subrombal*, *quasi plans*, amb una *carena transversal feble* i amb apòfisi obtusa al centre, pinyons *petits*, d'uns 7 mm, amb l'ala 3-4 vegades més llarga que ells.

(1) L'arbre es reproduïx molt bé en els llocs indicats, sense intervenció de l'home, ben espontàniament. No obstant, caldrà assegurar-se del seu autoctonisme àdhuc en els indrets on té tota l'aparença d'un arbre indígena, car des de molts anys a Catalunya han estat fets assaigs de repoblació amb aquesta espècie. D'altra banda, enlloc no forma boscos purs, sempre subordinat a altres espècies forestals dominants, la qual cosa confirmaria la possibilitat d'una introducció recent a Catalunya.

Geografia. — Molt freqüent i abundant, formant sovint boscos extensos, més o menys esclarissats per la intervenció humana, en la major part de la terra baixa calcària, fins a l'altitud de 800-1,000 m en exposicions meridionals, des del Montsià i Terra Alta fins al Montsec de Rúbies, Solsonès, Berguedà, Ripollès, etc.; menys freqüent i més escàs a les comarques silícies, on sol ésser element subordinat de les pinedes de *Pinus Pinea* i de les suredes, com és ara a las faldes del Montseny, serralada litoral, la Selva, Costa Brava, etc. Falta a la plana de l'Urgell i del Segrià. — Fl., abril, maig; sem., autumne del segon any.

Pinus nigra

3,098. — *P. nigra* Arnold — *P. Laricio* Poir.

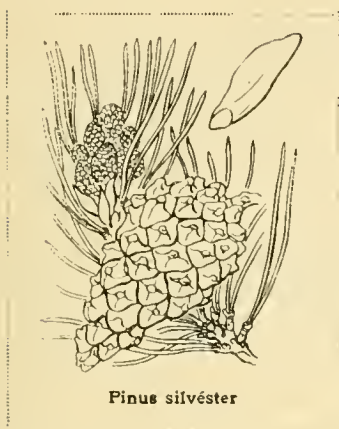
(és la traducció del nom vulgar, pi negre, amb què sol ésser designat als Alps orientals; pino laricio és la designació vulgar italiana.)

Sinonímia. — Pinassa; gargalla o pi gargalla, al Pallars; pi cerrut, a les muntanyes de Prades; pi negral, als Ports de Tortosa; pi bord i pi melis, com a altres espècies; cast., pino negral; fr., pin laricio, pin de Corse.

Arbre de gran talla i tronc gruixut, dret, de copa amplemunt cònica o $\pm$ aplatada en els arbres vells, fulles *bastant* llargues, de 10-18 cm, de gruix i rigidesa mitjans, flors masculines cilindràcies, llargues, de 25 mm, pinyes *petites*, de 4-8 $\times$ 3 cm, ovoïdo-còniques, agudes, rogenques, lluent, *patents*, amb escudet de base subrombal, *un poc* convex, *carenat transversalment* i amb una apòfisi mucronada, pinyons *petits*, de 5-7 mm, amb l'ala 3-4 vegades més llarga que ells.

var. *Salzmannii* (Dun.) Asch. et Graebn. — Difereix del tipus per ésser de menor alçària, amb el tronc generalment tortuós i les rames joves de pela rogenca, per les fulles més curtes i més fines (d'1 mm de gruix o menys), menys rígides, i per les pinyes molt petites, de 4-5 cm.

Geografia. — Forma extenses pinedes a les muntanyes calcàries de tot Catalunya entre 400-500 m, com a límit inferior a les obogues, i 1,000-1,200 al solell, des dels Ports de Tortosa i Serra de Cardó, per la Mola de Falset, Montsant, Serres de Prades, Montagut, Santa Coloma de Queralt, Vallfogona de Rincorb, Sant Guim, Castelltallat, Castelfollit del Boix, Montserrat, Sant Llorenç del Munt, Lluçanès, etc., fins a les muntanyes pre-pireniques: Montsec de Rúbies; Bommort i vall del Flamisell (Gausen), La Pobra de Segur i Collegats, Serra del Cadí, Solsonès, Berguedà, Ripollès, Alt Empordà, etc. És rar i generalment isolat a les comarques silícies del NE de Catalunya: Montseny, etc. La dispersió de la var. *Salzmannii*, i àdhuc la veritable posició sistemàtica de les altres formes catalanes, no poden ésser precisades encara d'una manera satisfactòria. Gausen, que ha estudiat el problema al Pireneu, dóna com a localitats catalanes del pi de Salzmann la vall superior de la Muga, des de Terrades a Costoges; el vessant Nord del Cadí; les serres de Santa Fe, a Organyà, i del Bommort; i la Vall inferior del Flamisell. — Fl., maig, juny; sem., autumne del segon any.

3,099. — *P. silvestris* L.

(*perquè viu als boscos i en fa.*)

Sinonímia. — Pi rojalet, pi rojal, pi roig ; sebó, a Vilaller, segons Costa ; pi de la terra, pirineus ; i com a altres espècies : pi bord, pi melis, pi mèlic, pi melicà, etc. ; *cast.*, pino albar, pino serrano, pino chopo, pino royo ; *fr.*, pin silvestre.

Arbre elevat, de tronc dret i afuat, amb les rames verticil·lades, patents, formant una copa estretament cònica, allargada, la part superior

del tronc i les rames joves amb la *pela rogenca*, fulles curtes, de 4-6 cm, *rígides*, una mica punxants, flors masculines oblongues, de 6-8 mm, pinyes *petites*, de 3-7 cm, reflexes, ovoido-còniques, agudes, d'un verd grisenc o brunes, mats, amb els escudets piramidals, *drets o a penes recorbats* al cantó més il·luminat de la pinya, pinyons *petits*, de 4-6 mm, amb l'ala estreta, tres vegades més llarga que ells.

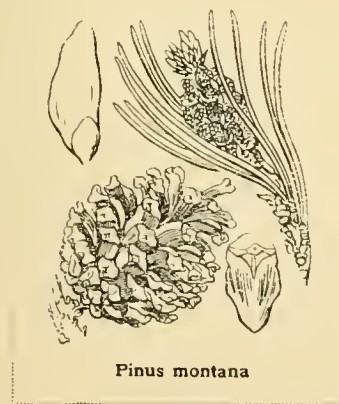
Geografia. — Forma extenses boscúries al Pirineu, des dels límits occidentals de Catalunya, a Castanesa i Vilaller, fins a les muntanyes de l'Empordà, principalment entre 1,000 i 2,000 m ; hom el troba també, fora del Pirineu, a les muntanyes elevades de tot el país : Ports de Tortosa, Serra de Cardó, Montsant, Serra la Ilena, muntanyes de Prades, Montagut, Santa Coloma de Queralt, Sant Guim, Serres de Castelltallat i Fonollosa, Castellfollit del Boix, Montserrat, Sant Llorenç del Munt, Mojà, Montseny ; serres de Cabrera, Mare de Déu del Mont (Vay.) ; etc. A les obagues baixa a altituds inferiors a 500 m — Fl. maig-juny ; sem., autumne del segon any.

3,100. — *P. montana* Du Roi subesp. *P. uncinata* (Ram.) Willk.

(*montana*, *muntanyenc*, *perquè viu a grans alçàries* ; *uncinata*, del llatí *uncinatus*, *ganxut*, *per la forma dels escudets de les pinyes.*)

Sinonímia. — Pi negre (1) ; *cast.*, pino negre ; *fr.*, pin à crochets.

Arbre poc elevat, de tronc dret o, molt sovint, $\pm$ retort, amb les rames verticil·lades formant una copa cònica, tronc i rames de *pela negrosa* i la copa d'un verd molt fosc,

(1) A Espot en diuen pi mascle, i anomenen pi femella o, simplement, pi el *Pinus silvestris*.

Abietàcies.

G. 831. - Pinus.

quasi negra, fulles *curtes*, de 3-6 cm, *densament aproximades*, rígides, generalment corbades, flors masculines el·lipsoides, de 10-15 mm, pinyes *petites*, de 3-6 cm, obliqües o patents, ovoido-còniques, *netament asimètriques*, rogenques, lluents, amb els escudets piramidals, *molt elevats i recorbats formant ganxet* en el costat superior més il·luminat de la pinya, pinyons *petits*, de 4 mm, amb l'ala dues vegades més llarga que ells.

Geografia. — Abunda i forma boscos als vessants més elevats del Pirineu, entre 1,300 i 2,400 m, des de les Maleïdes i muntanyes de la Vall d'Aran, per Valferrera, Andorra, Serra del Cadí i altres del Berguedà, Port de Tosses, Núria i Setcases, fins al Canigó. — Fl. maig-juny ; sem., autumne del segon any.

Família 139. — **CUPRESSÀCIES A. RICH.**

(Del gènere *Cupressus*.)

Flors masculines amentàcies, estams, $\pm$ nombrosos, formats per una escama peltada o quasi peltada amb 2-7 sacs pollínics a la cara interna, les femenines amb un o diversos òvuls cadascuna a l'axilla de bràctees oposades o verticillades reunides en inflorescències que, en madurar les sements, formen gàlbules arrodonides poc o molt carnosos o de consistència llenyosa, amb les llavors seques, generalment di- o tricotiledònies. Arbres o arbustos monoïcs o dioïcs, resinosos, amb les fulles oposades o verticillades, aciculars o esquamiformes.

- Gàlbula carnosa, bacciforme, petita (5-15 mm), fulles aciculars o esquamiformes **832. Juníperus.**
 Gàlbula llenyosa, que s'esbadella en la maturitat, gran (2-3 cm), fulles esquamiformes **833. Cupressus.**

Gènere 832. — **JUNÍPERUS L.**

(Nom llatí del ginebre.)

Flors masculines en forma de petits aments ovoides o subglobulosos, les femenines reunides en inflorescències axillars constituïdes per diverses bràctees estèrils i unes quantes de fèrtils al capdamunt amb un sol òvul cadascuna, gàlbules arrodonides, carnosos, bacciformes, petites (5-15 mm), d'un negre blavís o bé rogenques, amb 2-5 (rarament més) sements cantelludes i sense ala. Arbustos o arbres de fulles aciculars o esquamiformes, persistents.

- 1** { Fulles totes aciculars, ternades i disposades en sis rengles, sense cap glàndula **2.**
 { Fulles de les rames adultes esquamiformes, petites, aplicades a l'eix, glanduloses en llur cara externa. **4.**
- 2** { Gàlbules rogenques, de 6-15 mm de diàmetre, fulles amb dues bandes blanquinoses separades per una línia mitjana verda en llur cara superior **3, 101. J. Oxýcedrus.**
 { Gàlbules negroses blavenques, de 5-7 mm de diàmetre, fulles amb una sola banda blanquinosa en llur part mitjana superior. **3.**

Cupressàcies.

G. 832. - Juníperus.

- 3 { Arbre o arbust de tronc dret i fulles patents, gàbules molt més curtes que les fulles. 3,102. **J. communis.**
 { Arbust prostrat, amb les fulles acostades als ramells, gàbules poc més curtes que les fulles. 3,103. **J. nana.**
- 4 { Gàbules rogenques, de 5-10 mm, totes o quasi totes les fulles molt petites, densament imbricades. 3,104. **J. phoenicea.**
 { Gàbules blavenques negroses, de 4-5 mm, fulles petites, laxament imbricades, les de les rames joves patents i no imbricades. 3,105. **J. Sabina.**

Juniperus Oxycedrus

3,101. — **J. Oxycedrus L.**

(del grcc οξύκεδρος, nom d'una conífera que els autors han identificat amb el càdec.)

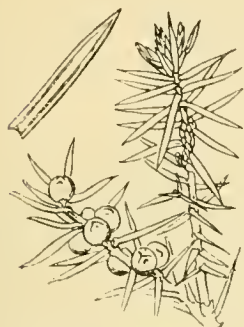
Sinonímia. — Càdec, i també ginebre ; *cast.*, cada, i també enebro ; *fr.*, cade.

Arbret o, més comunament, arbust dioic, amb els ramells obtusament cantelluts, de secció $\pm$ triangular, fulles *patents*, en verticils trímers disposats formant sis rengles de fulles, *aciculars*, acabades insensiblement en punta fina i punxant, amb *dues bandes blanquinoses separades per una de verda* en llur cara superior, gàbules rogenques, llunts, de 8-10 mm (1).

Subesp. *J. macrocarpa* (Sibth. et Sm.) Asch. et Graebn. — Difereix del tipus per les fulles més amples i més sobtadament acuminades i, sobretot, per les gàbules més grans, de 12-15 mm de diàmetre, amb una pruïna blavenca abans de madurar, després d'un bru rogenç $\pm$ fosc i mat.

Geografia. — Freqüent als alzinars, pinedes i garrigues de terra baixa, principalment a les planes i faldes ben assolellades i sobretot en les comarques calcàries de la banda seca del país, des del litoral fins a les muntanyes subpirenèiques : Montsec, Seu d'Urgell, Solsona, Cardona, Berga, etc., de cada cop més rar a mesura que augmenten l'altitud i la pluja ; al vessant atlàntic rar, Bossost, Pontau (Llen.), Sant Beat (C. et S.). La subesp. *J. macrocarpa* (Sibth. et Sm.) Asch. et Graebn., a les muntanyes pròximes a Barcelona (Costa) i a l'Empordà, a Roses i Cadaquers (Bub.), Terrades (Sen.). — Fl., abril, maig ; sem., estiu del segon any.

(1) A la vall mitjana del Ter fou tallat el 1923, amb motiu de l'Exposició del Moble de Barcelona, un exemplar d'aquesta espècie de dinou metres d'alçària.

Juniperus communis

3,102. — *J. communis* L.

(*perquè és una espècie comuna en la major part d'Europa.*)

Sinonímia. — Ginebre ; *cast.*, enebro ; *fr.*, genévrier.

Arbret o arbust dioic, amb els ramells de secció triangular i les fulles *patents*, en verticils trímers *distants* de 3-10 mm, disposades en sis rengles, aciculars, atenuades insensiblement en punta fina i punxant, de 7-15 × 1-1'5 mm, amb una sola banda blanquinosa al mig de la cara superior, gàlbules *negroses blavenques*, de 5-7 mm, 2-3 vegades *més curtes que les fulles*, mats i cobertes d'una pruïna glauca.

Geografia. — Freqüent a les pinedes de pinassa i de pi rojalet, rouredes, fagedes i avetoses de muntanya i a les obagues de la major part del país, principalment a les comarques silícies de la banda humida de Catalunya, on baixa fins prop del mar i a una altitud molt feble, com és ara a la serralada litoral, Vallès, la Selva, Empordà, etc. — Fl., març, maig ; sem., estiu i autumn del segon any.

Juniperus nana

3,103. — *J. nana* Willd.

(*perquè és un arbust prostrat, nan.*)

Sinonímia. — Com l'espècie anterior.

Considerat generalment com a subespècie del *J. communis*, hom el separa fàcilment per ésser de talla menor, un arbust de poca alçària amb el tronc i les rames *prostrats*, per les fulles en verticils *més aproximats* (separats per espais d'1-4 mm), *molt acostades a l'eix*, més curtes, més amples (2 mm) i més gruixudes, un poc arquejades, sobtadament acuminades, amb la punta curta però rígida, i, finalment, per les gàlbules una mica més grans, de manera que resulten *poc més curtes que les fulles*.

Geografia. — Crestes i collades elevades de tot el Pireneu, des de les Maleïdes al Canigó ; cims del Montseny. — Fl., juny-juliol ; sem., autumn del segon any.

Juniperus phoenicea

3,104. — *J. phoenicea* L.

(del llatí *phoeniceus*, de color vermell de flama, alludint al de les gàmbules.)

Sinonímia. — Savina ; cast., sabina.

Arbret o arbust generalment monoic, amb els ramells cilíndrics, coberts de fulles molt petites, esquamiformes, disposades en 4-6 rengles, densament imbricades, ovals, subobtuses, amb un solc i glandulíferes en llur cara externa, gàmbules dretes, rogenques, llueints, de 5-10 mm, amb la carn dura i fibrosa i amb 6-9 sements.

Les plantes molt joves, i rarament també les adultes, tenen fulles aciculars, d'un centímetre de llarg, disposades en verticils trímers.

Geografia. — Costers secs, garrigues i penyals, principalment calcaris, des de la costa fins al Pireneu. — Fl., febrer, març ; sem. autumnne del segon any.

Juniperus Sabina

3,105. — *J. Sabina* L.

(és el nom llatí de la savina.)

Sinonímia. — Savina ; cast., sabina ; fr., sabbine.

Arbust generalment monoic, sovint de rames prostrades i radicans (var. *humilis* Endl.), amb els ramells allargats, cilíndrics, i les fulles petites, disposades en 4-6 rengles, fluixament imbricades, ovades romboïdals, amb una glàndula el·líptica en llur cara externa, les dels ramells de l'any aciculars, punxants, no imbricades, gàmbules colltortes, blavenques negroses, cobertes d'una pruïna glauca, petites (4-5 mm), amb la carn bastant tova i sense fibres i 1-4 sements.

Geografia. — Costers i penyals calcaris del Pireneu, molt rara : Solar d'Espot (Soulié, V del 1913 ; Rothmaler!, VII, 1934) ; roques de la Molina, prop de Tosses (Vay.) ; Rosselló, a la Font de Còms (Sen.!) ; cabana forestal de Roca Fumada, al Conflent, i a tot el massís del Coronat (Gaut.) — Fl. abril, maig ; sem., estiu de l'any següent (1).

(1) Colmeiro, referint la cita als Enginyers forestals, ens dona aquesta espècie de Santa Maria de Meia, al Montsec, localitat a comprovar, car Laguna no la consigna en la seva obra.

Gènere 833. — **CUPRESSUS L.**

(Nom llatí del xiprer.)

Flors masculines en forma de petits aments ovoides, terminals, les femenines, constituïdes per diversos òvuls a l'axilla de bràctees oposades, s'agrupen en nombre de 6-12 per formar inflorescències oblongues o subglobuloses, gèlbules arrodonides, polièdriques, de 2-3 cm, d'un bru grisenc, lluent, que s'esbadellen en madurar separant-se els uns dels altres els escudets, poligonals, peltats, mucronats en llur centre, llenyosos, sements nombroses, ovoides cantelludes, estretament alades, amb 2-3 cotilèdons. Arbre monoic, de gran talla, de rames fastigiades formant una copa cònica fusiforme molt allargada, d'un verd fosc, amb les fulles petites, esquamiformes, ovals, glanduloses al dors, densament imbricades en quatre rengles.

Cupressus sempervirens
3,106. — C. sempervirens L.

(*perquè tot l'any és verd.*)

Sinonímia. — Xiprer; *cast.*, ciprés; *fr.* cyprès.

Geografia. — Freqüentment plantat als cementiris, calvaris, ermites, etc., de la baixa Catalunya, en alguns indrets subespontani o en vies de naturalització. — Fl. març, abril; sem., autumne del segon any.

Família 140. — TAXÀCIES LINDL.

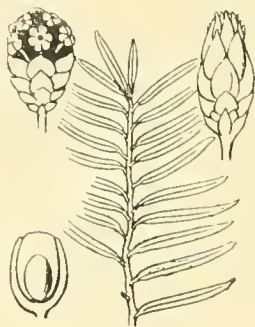
(Del gènere *Taxus*.)

A Catalunya aquesta família no està representada sinó pel gènere i l'espècie següents :

Gènere 834. — TAXUS L.

(Nom llatí del teix.)

Flors masculines solitàries o geminades, axillars, amentàcies, subglobuloses, petites, envoltades de bràctees a la base, estams constituïts per una escama peltada amb 5-8 sacs pollínics en la cara interna, flors femenines reduïdes a un sol òvul a l'extrem d'un curt ramell axillar guarnit de nombroses bràctees estèrils imbricades, sement ovoide, endurida, rodejada per una cúpula carnos, sucosa, d'un vermell viu. Arbust o arbre dioic, de tronc gruixut, poc resinós, i copa d'un verd fosc, amb les fulles alternes, breument peciolades, disposades en dos rengles per torsió dels pecíols, linears, mucronades, llueuts, pàl·lides en llur cara inferior, d'un verd molt més obscur per sobre.

Taxus baccata

3,107. — *T. baccata* L.

(*baccatus*, en llatí, vol dir guarnit de baies, en aquest cas havent pres per tals les cúpules bacciformes dels exemplars femenins.)

Geografia. — Penyals i barrancades cara al Nord, obagues encinglerades o rocoses de les muntanyes, majorment en terrenys calcaris, des de la Font del Teix, al Montsià, i altres indrets de la costa, fins al Pireneu, quasi sempre en escàs nombre d'individus. — Fl., març-abril; sem., estiu del mateix any (1).

(1) Al bosc de la Guàrdia, a la banda Nord del Montsec d'Ager, l'any 1916 amidàrem un exemplar de teix amb el tronc de tres metres de circumferència a un de la base. És el més gran que hem observat a Catalunya.

Tipus 2." - CRIPTÒGAMES VASCULARS o PTERIDÒFITES

Plantes sense flors : per tant, no tenen ni estams ni pistil, ni fruits ni sements. Llur reproducció es fa per espores, petits corpuscles unicel·lulars continguts dins d'espangis. A diferència del que ocorre en les altres criptògames, en aquestes hi ha veritables vasos en llurs teixits. Les espècies de la nostra flora són totes herbàcies, i s'agrupen en les classes i ordres següents (1):

1	{	Fulles més llargues que la tija, que, generalment, és molt curta i subterrània	2.
		Fulles molt petites, molt més curtes que la tija, que és erecta o serpentejant	3.
2	{	Fulles generalment planes i més o menys dividides ; si són cilíndriques estan poc o molt separades damunt d'una tija serpentejant.	Classe 1.ª Filicínies.
		Fulles cilíndriques formant una roseta damunt d'una tija molt curta i bulbiforme	Classe 2.ª Isoetínies.
3	{	Tija articulada, cilíndrica, fistulosa, fulles molt petites, concrescents en forma de beines dentades, espangis reunits en una espiga terminal	Classe 3.ª Equisetínies.
		Tija no articulada, coberta de fulles esquamiformes, espangis axillars, formant espigues terminals. . . .	Classe 4.ª Lycopodínies.

Classe 1.ª — Filicínies Prantl

(Del llatí *filix*, falguera.)

1	{	Plantes terrestres	2.
		Plantes aquàtiques, espangis tancats dins d'òrgans globulosos o el·lipsoïdes, els esporocarpis, situats a la base de les fulles o damunt del rizoma	Ordre 3.^r Hidropteridals.

(1) El Dr. Cadevall no deixà cap manuscrit de les criptògames vasculars. L'esborrany de tot aquest capítol fou redactat a instància nostra per W. Rothmaler, de l'Institut Botànic de Barcelona, el 1935. Nosaltres ens hem encarregat, com d'habitud, de les etimologies i de la sinonímia vulgar, i hem traduït al català el text de Rothmaler fent-hi alguna esmena lleugera o addició i alterant l'ordre de les dades geogràfiques de cada espècie, esmenes i addicions que, per a la seva absència, no ha pogut fer o revisar ell mateix (F. Q.)

- 2 { Esporangis petits, no visibles sense lent, situats a la cara inferior de les fulles o frondes; o bé planta alta, amb esporangis grans, visibles a ull nu, situats en gran nombre a la part superior de les fulles fèrtils, formant una mena de panícula **Ordre 1.^r Filicals.**
 { Esporangis grans, ben visibles sense lent, reunits en una mena d'espiga o panícula, plantes petites, de menys de 25 cm, amb una o molt poques fulles **Ordre 2.ⁿ Osioglossals.**

Ordre 1.^r — FILICALS ENGL.

Esporangis petits, a penes visibles sense lent, generalment reunits formant sorus en la cara inferior de les fulles . . **141. Polipodiàcies.**

Esporangis grans, ben visibles sense lent, reunits en la part superior de les fulles fèrtils formant com una mena de panícula .

142. Osmundàcies.

Família 141. — POLIPODIÀCIES MARTIUS

(Del gènere *Polypodium*.)

Esporangis petits, pedicellats, amb un anell vertical incomplet, reunits en sorus rodons, ovalats o linears al revers de les frondes o disposats al marge d'aquelles, amb indusi o sense. Plantes perennes, rarament anuals, amb la tija quasi sempre subterrània i serpentejant i les frondes peciolades, enteres, palmatífides, pinnatífides o bé 1-4 pinnatisectes.

- 1 { Frondes dimorfes, les fèrtils molt diferents de les estèrils 2.
 { Frondes homomorfes 3.
 2 { Frondes pinnatipartides, sorus situats al marge dels segments que són linears i llargs **840. Bléchnum.**
 { Frondes bipinnatipartides, sorus situats al marge dels segments, que són lanceolats o ovalats **847. Allosorus.**
 3 { Frondes enteres, sorus linears, oblics respecte al raquis. **841. Phyllitis.**
 { Frondes pinnatífides o 1-4 pinnatisectes 4.
 4 { Frondes pinnatífides. 5.
 { Frondes 1-4 pinnatisectes. 6.
 5 { Frondes sense escames al revers, sorus rodons i sense indusi. **852. Polypódium.**
 { Frondes cobertes d'escames al revers, sorus linears, amb indusi a penes visible. **842. Céterach.**

Polipodiàcies.

- 6 { Frondes cobertes d'escames al revers 850. **Notholaëna**.
 { Frondes sense escames, però a vegades peludes al revers 7.
- 7 { Sorus en el marge de les frondes 8.
 { Sorus en el limbe de les frondes 13.
- 8 { Sorus rodons, rodejats de pèls fins, limbe de les frondes pinnatisecte,
 amb les divisions pinnatipartides 839. **Woódsia**.
 { Sorus allargats, limbe de les frondes tripinnatisecte, planta anual.
 851. **Gymnogramme**.
 { Sorus disposats en una línia inframarginal paral·lela al marge . . . 9.
- 9 { Fronda pinnatisecta, sense sorus a l'extrem dels segments. 845. **Pteris**.
 { Fronda 2-4 pinnatisecta 10.
- 10 { Fronda 2-3 pinnatisecta, amb els segments peciolulats 11.
 { Fronda 2-4 pinnatisecta, amb els segments sèssils. 12.
- 11 { Esporangis en una línia contínua al marge dels segments, aquests amb
 3-5 lòbuls 846. **Pellaëa**.
 { Esporangis reunits en sorus oblongs, curts, a l'àpex lobulat palmatífid
 dels segments i sense formar una línia seguida. 848. **Adiántum**.
- 12 { Esporangis en una línia contínua que ocupa tot el marge dels segments,
 frondes de 0'5-2 m, 3-4 pinnatisectes. 844. **Pterídium**.
 { Esporangis en una línia interrompuda, frondes petites, de 10-30 cm,
 bipinnatisectes. 849. **Cheilanthes**.
- 13 { Sorus linears o ovals amb un indusi de la mateixa forma fix al marge
 extern. 843. **Asplénium**.
 { Sorus rodons o un poc allargats 14.
- 14 { Sorus generalment oblongs o corbats en un extrem formant ganxo,
 situats a la vora del nervi mitjà dels segments, indusi de la mateixa
 forma dels sorus, fix pel marge extern i franjat a l'altra vora. . .
 835. **Athýrium**.
 { Sorus rodons, situats en el dors del nervi 15.
- 15 { Indusi ovato-lanceolat, fix per la base, plantes de 10-40 cm
 836. **Cystópteris**.
 { Indusi arrodonit o reniforme, o bé nul ; quan n'hi ha, fix pel centre. 16.
- 16 { Sorus sense indusi o amb indusi reniforme fix pel centre i per un plec
 radial, frondes blanques. 837. **Dryópteris**.
 { Sorus amb indusi rodó fix pel centre, frondes coriàcies
 838. **Polýstichum**.

Gènere 835. — **ATHYRIUM ROTH**

(Del grec ἄθύριον, jo vario, pel polimorfisme dels sorus.)

Sorus reniformes allargats o en forma de ganxo, situats a la vora dels nervis dels segments de la fronda, indusi franjat o pestanyós fix al dors del nervi i de forma igual a la del sorus. Falgueres grans, de frondes homomorfes, bi- o tripinatisectes, amb el pecíol curt i escamós.

Athyrium Filix-femina

3,108. — **A. Filix-femina (L.) Roth** —
Polypódium Filix-femina L.

(Filix-femina, falguera femella, emprat pels botànics prelinneans, traducció llatina del θηλυπτερίς de Dioscòrides, i aplicat a aquesta espècie per Linné.)

Geografia. — Molt freqüent al Pireneu i muntanyes subpirenenques, als boscos ombrats i barrancades, d'on baixa fins al Montseny (Trèm., Cad., Ilenas, Gros), a la Selva, a can Garriga de Santa Ceclina (Xiberta), etc. — Maig-Setembre.

N. B. L'*Athyrium alpestre* (Hoppe) Rylands no és planta pirenenca, tot i el que diuen alguns autors equivocadament.

Gènere 836. — **CYSTÓPTERIS BERNH.**

(Del grec κύστις, vesícula, bòfega, alludint a la forma embutllofada de l'indusi jove, i πτέρις, falguera.)

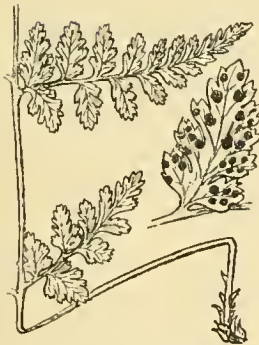
Sorus rodons situats al dors dels nervis amb l'indusi ovato-lanceolat, en forma de volta, fix per la base i terminat en 1-2 puntes caduques. Falgueres mitjanes, de frondes fèrtils i estèrils iguals, 2-4 pinnatisectes, amb el pecíol llarg i poc escamós.

Frondes triangulars deltoïdes, tant o més amples que llargues, pecíol 2-3 vegades més llarg que la làmina, sorus més o menys separats.

3,110. C. montana.

Frondes oblongo-lanceolades, molt més llargues que amples, pecíol més curt o a tot tirar igual a la làmina, sorus a la fi confluents.

3,109. C. Filix-frágilis.

Cystopteris Filix-frágilis

3,109. — C. Filix-frágilis (L.) Borbás
— *Polypódium Filix-frágile* L.

(per la fragilitat del pecíol.)

Perenne, de rizoma curt, escamós, i frondes d'1-4 dm, amb el pecíol molt fràgil, verdós, escamós, generalment tan llarg com el limbe, que té contorn lanceolat o bé oblongo-lanceolat, bi- o tripinnatipartit, amb els dos segments inferiors un poc apartats dels altres i *més curts que els que estan sobre d'ells*, lòbuls ovats o quasi orbiculars, denticulats o inciso-dentats, sorus de mitjana grandària, *a la fi confluents*.

Planta molt polimorfa; les varietats o subvarietats establertes no tenen, realment, valor sistemàtic.

Geografia. — Comuna als penyals ombrejats i roques humides del Pireneu i muntanyes pre-pireniques, fins al Montseny (F. Q., Gros, etc.), Montserrat (Pourr., Sauras, F. Q.), Serra de Prades i Ports de Tortosa (F. Q.), etc. — Maig-Setembre.

Cystopteris montana

3,110. — *C. montana* (Lamk.) Bernh.
— *Polypodium montanum* Lamk., non
Vogl.

(perquè es fa a muntanya)

Perenne, de rizoma prim, llargament serpentejant, i frondes de 2-4 dm, amb el pecíol prim, groguenc, poc escamós, mol més llarg que el limbe, que té contorn triangular deltoide, tri-o tetrapinnatisecte, amb els dos segments inferiors més llargs que els altres, lòbuls dentats o inciso-dentats, i tota la làmina de la fronda $\pm$ coberta de pèls molt curts i glandulosos, sorus molt petits, sempre distints, no confluents.

Geografia. — Boscos i roques ombrejades de les muntanyes elevades, rara: Vall d'Aran (Isern, Costa), a la Ribera de Viella (Llenas!), Mall de l'Artiga (Llen., sec. Cad.), Arties i altres indrets de la Vall (Costa), Vall de Tredós, a 2000 m (C. et S.); Pireneus orientals, a la Vall de Ilo (Gaut.) — Juny-Setembre.

N. B. La *Cystopteris alpina* (L.) Desv. no es troba als Pireneus. Els exemplars referits a aquesta espècie per Costa pertanyen a la *C. Filix-fragilis* (L.) Borbás (1).

(1) Coste, *Les Foug. des Pyr.* (Le Monde des Plantes, 1920, n.º 9, p. 8) cita aquesta planta del Coll de Joo, al Cadí, a 2200 m (Soulié leg.), i a Puigllançada i Núria, a 2200 m (Sennen leg.) F. Q.

Gènere 837. — **DRYÓPTERIS ADANS.**

(Del grec *δρυοπτερίς*, emprat per Dioscòrides per a designar una falguera, *πτερίς*, que es es feia a les soques del roures, *δρύς*.)

Sorus arrodonits, situats al dors dels nervis, sense indusi o amb indusi reniforme fix pel seu centre i per un plec radial. Falgueres mitjanes o de gran talla, amb les frondes fèrtils i les estèrils iguals, 2-4 vegades pinnatisectes, de pecíols $\pm$ escamosos.

- 1 { Pecíol tan llarg o més que la làmina, sorus sense indusi. 2.
 { Pecíol generalment molt més curt que la làmina, sorus amb indusi. 4.
- 2 { Frondes de contorn ovat lanceolat, pinnatisectes, amb els segments pinnatífids, làmina peluda en ambdues cares. 3,111. **D. Phegopteris.**
 { Frondes netament triangulars, bi- o tripinnatisectes, glabres o bé amb el raquis $\pm$ glandulós 3.
- 3 { Segments inferiors de les frondes tan grans com la resta de la làmina, planta glabra 3,112. **D. Linnaeana.**
 { Segments inferiors de les frondes més petits que la resta de la làmina, planta pubescent glandulosa. 3,113. **D. Robertiana.**
- 4 { Frondes pinnatisectes, amb els segments pinnatífids, o bé bipinnatisectes 5
 { Frondes bi-o tripinnatisectes, molt sovint glanduloses 6.
- 5 { Pecíol poc escamós, lòbuls dels segments enters o lleugerament fisticnats, sorus petits, disposats paral·lelament al marge i molt pròxims a ell 3,114. **D. montana.**
 { Pecíol i raquis molt escamosos, lòbuls dels segments dentats, sorus grans, disposats paral·lelament als nervis i molt acostats a ells. 3,115. **D. Fílix-mas.**
- 6 { Frondes amb glàndules groguenques molt abundants en totes llurs parts, pecíol molt curt, robust, molt escamós, escames fosques. 3,117. **D. Villársii.**
 { Frondes amb glàndules molt escasses i petites, pecíol llarg i prim, $\pm$ cobert d'escames obscures 3,116. **D. dilatata.**

Dryopteris Phegopteris

3,111. — *D. Phegopteris* (L.) C. Christensen — *Polypodium Phegopteris* L. — *Phegopteris polypodioides* Fée — *Aspidium Phegopteris* (L.) Baumg.

(del grec *φηγός*, en llatí *fagus*, *faig*, i *πτέρις*, *falguera*, perquè sol fer-se a les fagedes; cf. *Dryopteris*.)

Perenne, de rizoma llarg i prim, i frondes de 2-5 dm, d'un verd clar, ovades triangulars, més llargues que amples, llargament acuminades, peludes en ambdues cares, pinnatipartides, amb els segments acuminats, pinnatifids, els dos inferiors més petits que els del nuig

i reflexos, lòbuls generalment enters o dentats, peciol prim, molt més llarg que el limbe, poc escamós, sorus petits, molt acostats els uns als altres i situats prop de la vora dels lòbuls formant línies paral·leles al raquis, sense indusi.

Geografia. — Llocs molt ombrejats i humits de les altes muntanyes silícies del Pirineu: Vall d'Aran, a Tredós, Port de Caldes, Colomers, Arties (Ilen.), entre Bossost i el Coll de Bareges, Ruda (C. et S.), Port de Benasc (Zett., Sauras); Setcases, Costabona (Vay.) — Juny-Setembre.

Dryopteris Linnaeana

3,112. — *D. Linnaeana* C. Christensen — *Polypodium Dryopteris* L. — *Phegopteris Dryopteris* Fée — *Aspidium Dryopteris* (L.) Baumg.

(*Linnaeana*, dedicada a honor del cèlebre Linné, llatinitzat Linnaeus, car, havent passat aquesta planta al gènere *Dryopteris*, no podia conservar el nom específic *princeps*.)

Perenne, de rizoma llarg i prim, negre, lluent, i frondes d'1-4 dm, d'un verd viu, triangulars, més amples que llargues, molt blanques, completament glabres, tripinnatisectes, amb els segments inferiors igualant, cadascun,

la resta de la làmina, lòbuls oblongs, enters o dentats, plans, peciol prim, fràgil, molt més llarg que el limbe, poc escamós, mai glandulós, sorus petits, generalment separats i no confluent encara en la maturitat, disposats formant dues línies paral·leles al raquis, sense indusi.

Geografia. — Roques i boscos ombrejats del Pirineu i muntanyes pre-pireniques silícies, bastant comuna. — Juny-Setembre.

Dryopteris Robertiana

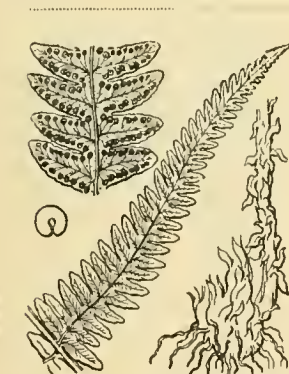
3,113. — *D. Robertiana* (Hoffm.) C. Christensen — *Polypodium Robertianum* Hoffm. — *Phegopteris calcarea* Fée — *Aspidium Robertianum* Luers.

(*Robertiana*, a causa de l'olor de les glàndules de la planta, que recordà a Hoffmann la de l'herba de Sant Robert, *Geranium Robertianum*; *calcarea*, per calcicola, perquè creix en indrets calcaris.)

Perenne, de rizoma més curt i més gruixut que en l'espècie precedent, de color bru fosc, mat, frondes de 2-5 dm, d'un verd grisenc, triangulars, tan amples com llargues o un poc

més llargues, lleugerament coriàcies, vestides en el revers de pèls glandulosos molt fins, tripinnatisectes, amb els dos segments inferiors més grans que els altres però sempre més petits que el conjunt de la resta, lòbuls oblongs lanceolats, amb el marge revolut, pecíol prim, rígid, un poc més llarg que el limbe, glandulós pubescent, sorus molt petits i molt acostats els uns als altres, a vegades confluent en dues línies paral·leles al raquis, sense indusi.

Geografia. — Roques i penyals calcaris del Pireneu: Les Malèides, a la Cascada de l'Infern, de la Vall d'Astos (Zett.), i a la base de la muntanya (Pujol); Vall d'Aran, entre les Bordes i Arrós, Artiga de Viella (Ilenas), Ruda (C. et S.); Moreus, Setcases, Costabona, Ribes, Sant Amans (Vay.); Berguedà, al Bosc de Segalers (Cad.). Fora del Pireneu, als Ports de Tortosa (F. Q.) — Juny-Setembre.

Dryopteris montana

3,114. — *D. montana* (Vogl.) O. Kuntze — *Polypodium montanum* Vogl. — *Aspidium montanum* Aschers. — *Polystichum montanum* Roth — *Aspidium Oreopteris* Sw. — *Polystichum Oreopteris* DC.

(*montana*, perquè és planta muntanyenca; *Oreopteris*, del grec ὄρος, muntanya, i πτέρις, falguera.)

Perenne, de rizoma gruixut, cespitos, i frondes de 4-8 dm, d'un verd clar, oblongo-lanceolades, un poc translúcides, glabres o lleugerament glanduloses en la part inferior, bipinnatisectes, amb els segments decreixent des del mig en avall de la fronda,

els inferiors quasi trilobats, lòbuls enters, ovats lanceolats, molt obtusos, pecíol

molt curt, escamós, sorus petits, *separats els uns dels altres, no confluents*, disposats en una línia molt pròxima al marge i paral·lelament a ell, amb l'indusi molt petit, *reniforme*.

Geografia. — Roques i boscos humits del Pireneu, rara : al peu del Port de Benasc (Zett.) ; Vall d'Aran, a Lés, Bossost i Sant Joan de Toran (C. et S.). Falta en altres indrets, com és ara Camprodon i Montseny, on ha estat citada erròniament. — Juny-Set.

Dryópteris Filix-mas

3,115. — D. Filix-mas (L.) Schott. — Polypódium Filix-mas L. — Aspidium Filix-mas Sw. — Polystichum Filix-mas Roth

(filix mas, falguera mascle, nom vulgar antic de la planta, emprat pels botànics pre-linneans.)

Sinonímia. — Falguera mascle ; cast., helecho macho ; fr., fougère mâle.

Perenne, de rizoma molt gruixut, cespitos, frondes de 0'5-1 m, generalment d'un verd fosc, mats, oblongo-lanceolades, blanques però més gruixudes que en l'espècie anterior, no

translúcides, glabres o glanduloses, amb el raquis molt escamós, bipinnatisectes, lòbuls obtusiuscels, dentats fisionats, amb les dents mútiques, segments decreixent vers la base, els inferiors bastant llargs i lanceolats, pecíol curt, molt escamós, sorus grans, els adults confluents en dues línies vora el raquis, amb l'indusi gran, reniforme, persistent.

Geografia. — Boscos humits, rierols de muntanya, abundant al Pireneu i serres prepirenenques, d'on baixa cap a Sallent, a la Querosa (Sallent), Collsuspina (F. Q.), Montseny, on abunda, fins a la Selva, a Santa Ceclina, prop de Caldes (Xiberta) ; muntanyes de Prades (F. Q.), Poblet, camí de la Pena (Gibert). — Maig-Octubre.

Dryopteris dilatata

3,116. — *D. dilatata* (Hoffm.) C. Christensen — *Polypodium dilatatum* Hoffm. — *Aspidium dilatatum* Sw. — *Polystichum spinulosum* var. *dilatatum* Koch

(per tenir la fronda eixamplada, com dilatada, comparada amb la *Dryopteris spinulosa*.)

Perenne, de rizoma gruixut i frondes de 3-9 dm, generalment d'un verd fosc, groguenques en llocs assolellats, molt blanques, ovades triangulars, $\pm$ glanduloses al raquis i al revers, bi- o tripinnatisectes, amb els segments *pinna-tífids* o *pinnatipartits* i els lòbuls *mucronats* *aristats* i *espinulosos*, els segments de primer ordre amb la punta molt aguda i *allargada*, els inferiors poc més curts que els superiors, pecíol tan llarg com la làmina o poc més curt, escamós, *sorus* petits, *confluents*, *disposats en files paral·leles al raquis situades entre aquest i el marge, indusi reniforme, generalment glandulós*.

Geografia. — Boscos humits i roques ombrejades de tot el Pirineu central, i a Núria, Setcases, Camprodon, Tragurà; Montseny (F. Q.) — Juny-Setembre.

N. B. La veritable *D. spinulosa* (Müller) O. Kuntze, espècie més aviat boreal, no m'ha estat possible veure-la de la Península Ibèrica.

Dryopteris Villarsii

3,117. — *D. Villarsii* (Bell.) Woyнар — *Aspidium rigidum* Sw. — *Polystichum rigidum* DC.

(dedicada a honor de Dominique Villars, autor de Histoire naturelle des plantes du Dauphiné, 1786-1789, en la qual obra aquesta planta fou presa per altra.)

Perenne, de rizoma gruixut i frondes de 3-5 dm, generalment d'un verd clar, un poc groguenc, més pàl·lides per sota, oblongo-lanceolades, bipinnatisectes, amb els segments *pinna-tífids* i els lòbuls *dentats mucronats*, cobertes per totes bandes, àdhuc el raquis, de gran nombre de *glàndules curtes*, els segments inferiors si fa no fa iguals als superiors, pecíol molt curt, molt escamós, així com el raquis, *indusi reniforme*.

Geografia. — Pedruscall de les muntanyes calcàries: Vall d'Aran, al Bosc de Betren (Lap.), on ningú més l'ha trobada; Ports de Tortosa, a la Vall de la Montrela, pr. d'Horta (F. Q.) — Juny-Setembre.

Gènere 838. — POLÝSTICHUM ROTH

(Del grec πολύς, molt, i στίχος, rengle, alludint a la gran quantitat de sorus arrencats.)

Sorus rodons, situats al dors dels nervis i amb l'indusi orbicular, fix solament pel centre. Falgueres grans, de frondes coriàcies, d'un verd fosc, les fèrtils i les estèrils iguals, pinnatisectes o bipinnatisectes, amb els pecíols ± escamosos.

1	{	Frondes pinnatisectes	3,118. <i>P. Lonchitis</i> .
		Frondes bipinnatisectes	2.
2	{	Frondes atenuades a la base, coriàcies, un poc lluent, d'un verd fosc, amb el pecíol curt; planta de les altes muntanyes.	3,119. <i>P. lobátum</i> .
		Frondes a penes atenuades a la base, blanques, d'un verd clar, pecíol llarg; planta de terra baixa.	3,120. <i>P. setíferum</i> .

Polystichum Lonchitis

3,118. — *P. Lonchitis* (L.) Roth — *Polypódium Lonchitis* L. — *Aspidium Lonchitis* Sw.

(del grec λογχίτις, derivat de λογχή, ferro de llança, nom emprat per Dioscòrides per a designar una falguera de fronda lanceolada:quod folia instar lanceae in acutum desinant, diu Bauhin.)

Perenne, de rizoma curt i gruixut i frondes coriàcies, de 15-45 cm, oblongo-lanceolades, glabres, d'un verd groguenc, pinnatisectes, amb els segments peciolulats, oblongs falciformes, auriculats a la base, denticulats espinescents, pecíol molt curt, molt escamós, així com el raquis, sorus grans, a mitja distància entre el raquis i el marge, els adults confluent en una línia, indusi orbicular, amb el marge finament denticulat.

Geografia. — Roques i pedruscall de les altes muntanyes, per sobre dels 1000 m, al Pireneu; els Emprius, pr. de Sallent (Puj., C.), segurament accidental. — Maig-Setembre.

Polystichum lobatum

3,119. — *P. lobatum* (Huds.) Roth — *Polypodium lobatum* Huds. — *Aspidium aculeatum* ssp. *lobatum* Milde — *Aspidium lobatum* Sw.

(del llatí *lobatus*, *lobat*, perquè, comparat amb l'anterior, té les frondes més dividides, lobulades.)

Perenne, de rizoma curt i gruixut, frondes coriàcies, glabres, *persistents a l'hivern*, d'un verd molt fosc, de 4-8 dm, lanceolades, *bipinnatisectes*, amb els segments *falciiformes*, *decreixent vers la base*, lòbuls sèssils i molt desiguals, els de la base superior de cada segment molt grans i *auriculiformes*, tots *denticulats espinescents*, pecíol molt curt i molt escamós, així com el raquis, escames rodones o ovals, *sorus mitjans*, els adults *confluents*, indusi gruixut, orbicular.

Geografia. — Boscos ombrosos i humits, vores dels rierols, per tot el Pireneu i muntanyes pre-pireniques, fins a Olot; Ports de Tortosa (F. Q.) — Maig-Octubre.

Polystichum setiferum

3,120. — *P. setiferum* (Forsk.) Moore — *Aspidium angulare* Kitaibel. — *A. aculeatum* ssp. *angulare* A. Br.

(del llatí *seta*, *cerca*, i *fero*, jo porto, alludint a les arestes fines com cerres amb què terminen els lòbuls de les frondes.)

Perenne, de rizoma curt i gruixut, frondes subcoriàcies, glabres, bastant blanques, *marcides a l'hivern*, de 0'5-1 m, d'un verd clar o groguenc, mat, lanceolades, *bipinnatisectes*, segments *no falciiformes*, lanceolats, els dos inferiors un poc més curts que els mitjans, lòbuls *netament peciolulats*, tots iguals o quasi iguals, *denticulats aristats*, pecíol llarg, igual, si fa no fa, a la meitat de la làmina, molt escamós així com el raquis, escames lanceolades, molt llargues, *sorus petits*, indusi *prim*, orbicular.

Geografia. — Boscos ombrosos, vores dels rierols, torrenteres emboscades de tot el país, exceptuada la Catalunya seca i les muntanyes elevades, en les quals el reemplaça l'espècie anterior, sobretot a partir dels 1000 metres. — Maig-Octubre.

HÍBRIDS

3,121. — *P. illyricum* (Borb.) Hayek = *P. lobátum* × *Lonchitis* — Frondes pinnatisectes, les inferiors pinnatífides incisades, lanceolades. Cal parar esment a no confondre aquest híbrid amb alguna forma juvenívola del *P. lobatum* semblant al × *P. illyricum* però sense sorus. — Pireneu, amb els progenitors: Vall d'Espot, en diversos indrets (Rothm.); Capcir, a la Vall de Galba (Sen.).

3,122. — *P. Bicknéllii* Christ, sub *Aspidio* = *P. lobátum* × *setiferum* — Frondes semblants a les del *P. lobatum*, però amb els lòbuls netament peciolulats. — Olot, amb els progenitors (Bolòs).

Gènere 839. — **WOÓDSIA R. BR.**

(Dedicat a honor de Joseph Woods, arquitecte i naturalista anglès, autor de *The Tourist's Flora*, 1850.)

Sorus globulosos, rodejats de llargs pèls reunits per una membrana, els adults confluent i cobrint tot el revers dels segments. Falguera pereune petita, rupícola, de frondes homomorfes, pinnatisectes, de 5-15 cm, oblongues obtuses, amb els segments pinnatifids, ovats triangulars, de lòbuls fisionats, pecíol generalment més curt que el limbe i $\pm$ pelut.

Woódsia alpina

3,123. — *W. alpina* (Bolton) Gray — *Acróstichum alpinum* Bolton — *W. hyperborea* R. Br. — *W. ilvensis* R. Br. ssp. *alpina* Aschers.

(*per viure als Alps i en altres muntanyes elevades; hyperborea, hiperbòria, per viure a les regions hiperbòries.*)

Geografia. — Penyals silicis de les altes muntanyes, raríssima: Pireneu central, a les roques pròximes a les neus perpètuas de les Malèides (Costa) i al Pic de Barrancs (Duf.) ; Vall de Viella (Lap.). Pireneu oriental: Penyals orientats al SE del cim del Canigó, a 2,780 m (Conill, Neyraud). — Juliol-Agost.

Gènere 840. — **BLÉCHNUM L.**

(Nom grec de les falgueres, βλάχνον, sinònim de πτέρις.)

Sorus disposats al revers de les frondes fèrtils en dues línies paral·leles al nervi mitjà dels segments, confluents i cobrint del tot els segments, indusi linear fix a la vora externa del sorus. Falguera de grandària mitjana, de frondes dimorfes, totes lanceolades i pinnatisectes, coriàcies, glabres, les estèrils breument peciolades, de segments oblongs, les fèrtils amb peciol llarg i segments linears i més separats.

3,124.— **B. Spícant (L.) Sm.— Osmunda Spícant L.**

(Spicant, nom germànic antic d'una falguera el rizoma de la qual, segons Bauhin, recorda el del nard o spica indica.)

Geografia. — Boscos humits, llocs pedregosos ombrejats i vores dels rierols de les comarques silícies, bastant comuna al Pireneu i muntanyes pre-pireniques; fora d'allí al Montseny, Santa Fe, Salt de Gualba, etc.; Santa Coloma de Farners, Santa Creu d'Horta (Cod.), fins a menys de 100 m a Santa Cecília, pr. de Caldes de Malavella (Xiberta). — Juny-Setembre.

Gènere 841. — **PHYLLITIS HILL.**

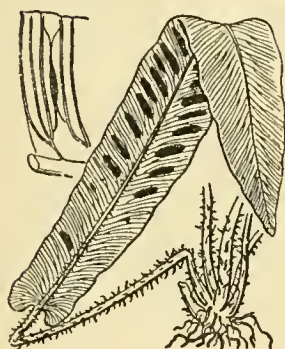
(De φυλλίτις, nom grec de la llengua de cervol.)

Sorus paral·lels entre ells, cada dos formant una sola línia obliqua al raquis, amb un indusi llarg i lineal a cada costat. Herbes perennes, de talla mitjana i frondes homomorfes, lanceolades, amb la base sagitada, cordiforme o auriculada, enteres.

Frondes lanceolades, lingüiformes, persistents, cordiformes a la base i amb dues aurícules arrodonides i convergents.

3,125. Ph. Scolopéndrium.

Frondes marcescents, sagitades a la base, amb dues aurícules agudes i divergents **3,126. Ph. Hemionitis.**

Phyllitis Scolopéndrium

3,125. — Ph. Scolopéndrium (L.) Newman — Asplénium Scolopéndrium L. — Scolopéndrium officinale DC.

(del grec σκολοπένδριον, llengua de cervol, perquè hom hi ha volgut veure alguna retirança amb l'escolopendra o centcames).

Sinonímia. — Herba melsera, llengua de cervol; *cast.*, lengua de ciervo, lengua cervina; *fr.*, langue de cerf, herbe à la rate.

Perenne, de rizoma curt i frondes nombroses, de 25-60 cm, lanceolades, linears lanceolades o lingüiformes, glabres, enteres, d'un verd viu, un poc lluent, *persistents*, truncades a la base, que és *cordiforme* i amb el sinus *tancat per les dues aurícules arrodonides i convergents*, pecíol molt més curt que la meitat del limbe, escamós, sorus *linears*, de 8-18 mm de llarg.

Geografia. — Balmes, coves, avencs, pous, penyals i barrancades ombrívols, sobretot en terrenys calcaris, de la major part del país, fins a 1500 m al Pireneu; falta o és molt rara a l'Urgell, Segrià, Les Garrigues, etc., de la banda occidental, seca, de Catalunya. — Maig-Octubre.

Phyllitis Hemionitis

3,126. — Ph. Hemionitis (Lag., Garc. et Clem.) O. Kuntze — Scolopéndrium Hemionitis Lag., Garc. et Clem.

(de ἡμιονίτις, nom grec d'aquesta espècie, que hom fa venir de ἡμιονος, mul, una mena de mularia herba, emprada en veterinària.)

Perenne, de rizoma curt, frondes nombroses, de 15-25 cm, lanceolades oblongues o ovades lanceolades, obtuses, *marcescents*, *cordiformes a la base*, amb el sinus obert, sagitades, aurícules *generalment ovades, lanceolades, agudes i divergents*, pecíol igual a la meitat del limbe, escamós, sorus *el·líptics*, més curts i més amples que en l'espècie anterior.

Geografia. — Balmes, coves i avencs dels terrenys calcaris del litoral, a la Catalunya transibèrica : Montsià, Balma de la Font del Teix, a la Serra dels Degotalls (F. Q.), prop de Tortosa, a la Caramella, vessant Sud del Caro (Barnola) — Febrer-Maig.

N. B. Caldria comprovar la cita que fa Gibert, referent a l'espècie anterior, quan la suposa als Avencs de la Febró ; les altres referències de diversos autors, que la indiquen al Pireneu i prop de Barcelona són molt dubtoses o evidentment equivocades.

Gènere 842. — **CÉTERACH WILLD.**

(Nom emprat pels autors pre-linneans que hom suposa d'origen germànic i amb el significat de leprós, aplicat a l'espècie següent pel gran nombre de petites escames que cobreix l'epidermis del revers de les frondes.)

Sorus oblongs, paral·lels, inserits sobre les ramificacions dels nervis secundaris dels lòbuls, sense indusi o amb indusi rudimentari, recoberts per gran nombre d'escames. Planta perenne, petita, de 5-15 cm, amb les frondes lanceolades o ovato-lanceolades, curtament peciolades, pinnatipartides, de lòbuls curts, alterns, ovats obtusos, enters o fisionats, glabres, d'un verd groguenc i mats en l'anvers, totalment cobertes d'escames rosses o esblanqueïdes en la pàgina inferior.

3,127. — **Céterach officinarum Willd.**
— **Asplénium Céterach L.**

(*officinarum*, de les oficines de farmàcia, perquè era planta oficial.)

Sinonímia. — Dauradella ; *cast.*, doradilla ; *fr.*, daurade.

Geografia. — Roques, murs, etc., poc o molt ombrejats de tot el país, des de la costa al Pirineu. — Maig-Setembre.

Gènere 843. — **ASPLÉNIUM L.**

(Del grec *ἄσπληνον*, derivat de *σπλήν*, melsa, nom de la dauradella, emprada per a guarir les malalties en la melsa.)

Sorus linears oblongs, disposats sobre els nervis secundaris dels lòbuls obliquament respecte al nervi mitjà, indusi linear o bé oblong, fix pel marge. Plantes petites o de grandària mitjana, perennues, amb el rizoma curt i fibrós i les frondes $\pm$ dividides.

- 1 { Pecíol de les frondes molt més curt que el limbe 2.
 { Pecíol molt més llarg que el limbe 7.
- 2 { Frondes pinnatífides o pinnatisectes 3.
 { Frondes bipinnatífides o bipinnatisectes 6.
- 3 { Segments curtament peciolulats, grans, ovats oblongs, atenuats cuneï-
 formes 3,131. **A. marínium.**
 { Segments ovats rombals, orbiculars o simplement ovats 4.
- 4 { Frondes glabres 5.
 { Frondes densament peludes glanduloses . . . 3,130. **A. Petrárchae.**
- 5 { Raquis verd, frondes blanques i totalment caduques. 3,129. **A. víride.**
 { Raquis d'un negre lluent, frondes amb els segments coriàcis i caducs,
 en tant que el raquis persisteix . . . 3,128. **A. Trichómanes.**
- 6 { Pecíol verd amb la base negra, segments ovats, dentats espinulosos,
 aguts, frondes, de 10-15 cm, lanceolades, molt atenuades a la base.
 3,134. **A. fontánium.**
 { Pecíol negre a la base i al dors fins a la meitat de la seva llargada o quasi
 fins als primers segments, frondes de 10-15 cm, lanceolades, poc
 atenuades vers la base. 3,133. **A. foresiense.**
 { Pecíol completament negre, àdhuc la base del raquis, segments oblongs
 lanceolats, obtusos, dentats, frondes de 15-40 cm, a penes atenuades
 vers la base. 3,132. **A. lanceolátum.**
- 7 { Pecíol verd amb la base negra, frondes palmatipartides, forcades o bi-
 pinnatífides 8.
 { Tot el pecíol i part del raquis negres, fulles generalment tripinnatífides. 9.

- 8 { Frondes palmatipartides, digitades, segments lanceolats, indusi amb la vora entera. 3,136. **A. Seelósii.**
 Frondes partides, més o menys repetidament forcades, segments linears lanceolats, indusi amb la vora entera. 3,135. **A. septentrionale.**
 Frondes bipinnatisectes, segments transovats cuneiformes, indusi de vora franjada 3,137. **A. Ruta-murária.**
- 9 { Pecíol més curt que el limbe o igual a ell, segments inferiors de la fronda separats de la resta, horitzontals o quasi horitzontals, triangulars, iguals a la quarta o a la tercera part del limbe. 3,138. **A. Adiántum-nígrum.**
 Pecíol més llarg que el limbe, segments inferiors de la fronda acostats a la resta, molt recorbats cap amunt, lanceolats, iguals a la meitat del limbe 3,139. **A. Virgílii.**

Asplénium Trichómanes

3,128. — **A. Trichómanes L.**

(del grec τριχομανές, emprat per Dioscòrides per a designar aquesta planta; hom deriva el mot de τριχ, gen. τριχός, pèl, cabell, i μανία, abundància, referint-se al gran nombre de frondes, de raquis prims i negres, semblants a cabells, i persistents, que surten de cada mata, per aquesta raó «del signe» emprada per a guarir l'alopecia.)

Sinonímia. — Falzia roja; cast., culantrillo menudo; fr., capillaire.

Perenne, de rizoma curt i fibrós, frondes d'1-2 dm, glabres, fermes, linears lanceolades, pinnatisectes, amb els segments distants, ovats o bé ovats romboidals, denticulats, coriàcis, caducs, pecíol curt, negre, lluent, persistent així com el raquis i estretament alat, sorus linears, disposats obliquament a banda i banda del nervi mitjà dels segments, indusi enter.

Forma *incisum* Moore — Segments de la fronda pinnatífids o pinnatipartits.

Geografia. — Roques i murs ombrejats i humits, brocals de pous, freqüent a tot el país, principalment a muntanya. La forma *incisum* Moore, a la Cellera (Cod.) i en una cova de Castellsapera, pr. de Terrassa (Barnola) — Quasi tot l'any.

Asplénium víride

3,129. — *A. víride* Huds.

(perquè aquesta no té el raquis negre, com l'anterior, sinó verd; del llatí viridis, verd.)

Perenne, de rizoma curt i fibrós, frondes de 0'5-2 dm, glabres, blaves, d'un verd viu, linears lanceolades, pinnatisectes, amb els segments distants, ovats, incisats fistonats, *caducs* conjuntament amb el raquis, que és verd i sense ala, i el pecíol negre solament a la base, sorus linears, disposats obliquament a banda i banda del nervi mitjà dels segments, indusi enter.

Geografia. — Roques i fenedures dels penyals de les altes muntanyes: Frequent al Pireneu, a partir dels 1500 m, sobretot en terrenys calcaris, en els quals baixa a nivells inferiors, com és ara a les muntanyes de Berga (Puj., C.) i altres de pre-pireniques. — Jul.-Agost.

N. B. Els exemplars que cita Barnola a Montserrat (*Falgueres de Catalunya*, n.º 33) pertanyen a l'*A. fontanum*; aquesta falguera d'alta muntanya, no viu allí.

Asplénium Petrarchae

3,130. — *A. Petrarchae* (Guérin) DC.
— *A. glandulosum* Lois.

(perquè fou descoberta a la vall dita «Vaucluse», al peu dels Alps, indret cantat per Petrarca, a qui fou dedicada l'espècie.)

Perenne, de rizoma curt i fibrós, frondes pubescents glanduloses, de 3-10 cm, d'un verd fosc, molt fràgils, oblongo-lanceolades, pinnatisectes, amb els segments distants, ovats oblongs, lobulats fistonats o subpinnatifids, *caducs*, amb el raquis no alat, negre i brillant així com el pecíol, que és curt, verd solament a la part

superior, sorus linears, disposats obliquament a ambdues bandes del nervi mitjà, indusi denticulat.

Geografia. — Clivelles de les roques calcàries i pinyolenques de gran part del país, rara, des del litoral, a Tortosa (Sen.), la Riba (F. Q.), entre Garraf i Castelldefels (Barnola) i Portbou (F. Augustin), fins a les muntanyes de l'interior, en llocs abrigats o cara a migjorn: Montserrat, a les coves de Collbató (Pardo) i de la Mare de Déu (Barnola), Rellinars, vers Coll de Daví, Os de Balaguer, Montsec d'Ares al vessant del Ribagorçana

Polipodiàcies.

G. 843. - Asplénium.

(F. Q.), prop de Gerri de la Sal, a 600 m (Coste), la Pobla de Segur, cap a Peracols i Montcortès (Soulié), Organyà (Bub.), Girona, a les coves de Sant Julià de Ramis, sobre el Ter (Barnola), Empordà, a Darnius (R. de Bolòs) — Febrer-Juny.

Asplénium marínium

3,131. — A. marínium L.

(perquè sol fer-se en llocs marítims; és la *Chamaefilix marina anglica*, de L'Obel.)

Perenne, de rizoma gruixut i frondes d'1-4 dm, oblongo-lanceolades, persistents, coriàcies, d'un verd molt fosc, lluent, *pinnatisectes*, amb els segments *grans*, breument peciolats, ovats o bé oblongs trapezoidals, obtusos, desigualment fistonats, atenuats cuneiformes a la base, que té la vora superior *auriculada*, pecíol més curt que el limbe, d'un bru negrós, lluent, estretament alat així com la part inferior del raquis,

sorus *linears* o *oblongs*, situats prop del nervi mitjà dels lòbuls un poc *obliquament*, indusi enter.

Geografia. — Clivelles dels penyals silícis, ombrejats, de la Costa Brava: Cap de Creus, a Cadaquers (Trèm.), abundant a la Cova dels Capellans (Cad.); molt rara a l'interior: Olot, Pla de Begudà (Fontfreda, R. de Bolòs). — Maig-Octubre.

Asplénium lanceolátum

3,132. — A. lanceolátum Huds.

(per les frondes lanceolades.)

Perenne, de rizoma *serpentejant* i frondes d'1-4 dm, oblongo-lanceolades, llargament *atenuades* vers l'àpex i molt poc en llur part inferior, d'un verd fosc, bipiinnatisectes, amb els segments ovats oblongs o bé ovats lanceolats, obtusos, els inferiors distants, lòbuls aproximats, curtament peciolulats, arrodonits o obovats oblongs, obtusos, pecíol més curt que el limbe, gruixut, *castany* i lluent com la major part del raquis, sorus curts, oblongs, ovats o,

rars vegades, en forma de ganxo, indusi enter.

Geografia. — Penyals ombrejats, silícis, molt rara: Cadaquers (Trèm.), al Barranc de la Sabolla (Gros), Portbou (Neyraut); Albera, entre Cervera i Colliure; Vall de la Tet, a Prades (Sen. ex Coste). — Abril-Setembre.

Asplénium foresiense

3,133. — *A. foresiense* Le Grand —
A. foresiáicum (Le Grand) Christ —
A. fontánium var. *foresiáicum* Cad.

(perquè fou descobert als Monts du Forez, de l'Alvernya.)

Perenne, de rizoma *serpentejant* i frondes d'1-2'5 dm, *estretament oblongues lanceolades, atenuades a la base*, d'un verd clar, bipinnatisectes, amb els segments oblongs lanceolats, obtusos, els inferiors *reflexos*, lòbuls ovats orbiculars, cuneïformes, obtusos, dentats fistonats, pecíol més curt que el limbe, negre a la

base i al dors fins prop del limbe de la fronda, sorus petits, indusi *irregularment lobulat*.

Geografia. — Clivelles dels penyals silicis, al litoral i a les muntanyes, de la banda oriental, per sota dels 1000 m : L'Albera, entre Llançà i Colera (Bub.), entre Vilatorrí i Castellar d'Espolla (Sen.) ; Cap de Creus, a la Serra de Pení (F. Q.), Cadaquers (Sen.), vers la Sabolla (Cad.) ; Roses, Vilajuïga, Sant Climent Sescebes (Sen.) ; prop d'Osor (Gros) ; Moutseny, a la Riera de l'Oratori i a la Vall de Gualba (F. Q.), etc. — Abril-Octubre.

Asplénium fontánium

3,134. — *A. fontánium* (L.) Bernh. —
Polypódium fontánium L. — *Asplénium Halleri* DC.

(és una *Filicula fontana* dels autors pre-linneans ; de fontanus, fontà, propi de la font, act el doble mot pres en sentit genèric, per la semblança d'aquestes plantes amb les falzies, més amants de les fontanelles que no pas aquesta espècie ; dedicada a Albrecht von Haller, el cèlebre botànic suís, 1708-1777)

Perenne, de rizoma *curt* i *fibrós*, frondes d'1-2 dm, *lanceolades o lanceolades linears*, d'un verd clar però viu, *bipinnatisectes*, amb els segments curts, ovats obtusos, decreixents, els inferiors trilobats, de lòbuls ovats cuneïformes, obtusos, dentats lobulats, amb les dents netament mucronades, pecíol *molt més curt que el limbe*, negre *solament a la base*, sorus curts, linears o bé ovats, indusi enter o $\pm$ lobulat.

Geografia. — Clivelles dels penyals, murs, etc., de les muntanyes calcàries de la major part del país, fins a uns 1500 m; en els límits superiors altitudinals de la seva àrea es fa en tota mena de terrenys, àdhuc en els silicis. — Maig-Octubre.

Asplénium septentrionale

3,135. — A. septentrionale (L.) Hoffm.
— *Acróstichum septentrionale* L.

(perquè, dins el gènere *Acrostichum*, tal com l'entenien Linné, és la més septentrional del gènere.)

Perenne, de rizoma curt i fibrós, frondes de 0'5-1'5 dm, coriàcies, d'un verd grisenc molt fosc, dividit desigualment en 2-5 segments forcats dicotòmicament, linears lanceolats, cuneïformes, curtament peciolulats, bifids o trifids, peciol molt més llarg que el limbe, verd, negre a la base, sorus linears, aviat confluent,

cobrint tot el revers dels segments i àdhuc sobreixint pels marges, indusi enter.

Geografia. — Fissures dels penyals silicis de les muntanyes, des del Tibidabo (Sen., Barnola), Sant Llorenç del Munt, a la Moleta (Cad.), Montseny (Cad., F. Q., etc.), Sant Climent Sescebes (Sen.), etc., fins al Pireneu, on és comuna. — Maig-Octubre.

Asplénium Seelósii

3,136. — A. Seelósii Leybold ssp. glabrum (Lit. et Maire) Rothm.

(dedicada a honor de l'enginyer tirolès Gustav Seelos, un dels descobridors d'aquesta planta, 1831-1911.)

Perenne, de rizoma curt, un poc serpentejant, gruixut, frondes de 0'5-1 dm, coriàcies, glabres, trifides o digitades palmatifides, amb els segments romboïdals oblongs, fisionats o inciso-dentats, el del mig més gran i a vegades bipartit, peciol molt més llarg que el limbe, verd, negre a la base, sorus linears, aviat con-

fluent i recobrint el revers dels segments, indusi dentat.

Geografia. — Fissures de les roques dolomítiques de les muntanyes pre-pireniques, raríssima: Serra del Bou Mort, sobre la Pobla de Segur (Soulié), Organyà, sota l'ermita de Santa Fe, a 1000 m (Coste), Serra del Cadí, entre Bellver i Bagà, 2000-2400 m (Soulié), Montgrony, a 1350 m (Sen.) — Jul.-Agost.

Asplénium Ruta-murária

3,137. — A. Ruta-murária L.

(Ruta muraria, ruda murària o dels murs, perquè s'hi fa i per la retirada de les seves frondes amb les fulles, retallades, de la ruda; és una designació pre-linneana.)

Sinonímia. — Falzia blanca; cast., culantrillo blanco; fr., sauve-vie, rue de muraille.

Perenne, de rizoma curt i frondes de 0'5-1 dm, coriàcies, d'un verd grisenc, mats, quasi glabres, ovades triangulars, bipinnatisectes, amb els segments de lòbuls transovats cuneïformes, obtusos, peciolats, fisionats o incisats a l'àpex, peciol més llarg que el limbe, verd, negre a la base, sorns linears, aviat confluent cobrint el revers dels lòbuls, indusi dentat o pestanyós.

Geografia. — Penyals i parets seques, comuna a tot el país, sobretot en terrenys calcaris. — Quasi tot l'any.

Asplénium Adiantum-nigrum

3,138. — A. Adiantum-nigrum L. — A. Adiantum-nigrum ssp. nigrum Heuffl.

(Plini, i altres autors de l'antiguitat, coneixien dues menes de falzia, la blanca i la negra, aquesta darrera diversament interpretada més tard; Bauhin i d'altres creien que calia referir-la a aquesta espècie, i a la següent i tot, naturalment, perquè abans no les destriaven, i Linné, conformant-s'hi, acceptà el nom d'Adiantum nigrum, falzia negra.)

Sinonímia. — Falzia negra, capillera negra; cast., culantrillo negro; fr., capillaire noire.

Perenne, de rizoma gruixut i serpentejant, frondes d'1-2 dm, coriàcies, d'un verd fosc, un poc lluents, glabres, triangulars lanceolades amb la punta aguda, bipinnatipartides, de segments incisats o pinnatifids, els més inferiors dels de primer ordre distants, perpendiculars o quasi perpendiculars al raquis, molt poc inclinats cap dalt, triangulars subobtusos, iguals a un terç o a un quart de la totalitat del limbe, els segments de darrer ordre ovalats, finament dentats

Polipodiàcies.

G. 843. - Asplénium.

a l'àpex, pecíol *igual* al limbe o *més curt*, negre a la base, sorus linears, confluents.

Geografia. — Penyals i roquissars, murs, etc., de les muntanyes silícies, a partir dels 1000 m d'altitud: Pireneu, poc freqüent; Montseny, pr. de Viladrau (Rothm.), Serra de Prades (F. Q.) — Jul.-Agost.

Asplénium Virgílii

3,139. — A. Virgílii Bory — A. Adiántum-nigrum ssp. Onopteris Heufl.

(dedicada a honor de Virgili, per haver-la descoberta prop de Nàpols, a la tomba que hom suposa del poeta.)

Sinonímia. — Com en l'espècie anterior.

Perenne, de rizoma gruixut i serpentejant, frondes de 2-4 dm, coriàcies, d'un verd molt fosc, lluent, glabres, *ovades lanceolades*, amb l'extrem molt atenuat i agut, *bipinnatipartides*, de segments incisats o pinnatífids, els més inferiors dels de primer ordre *poc distants*, molt encorbats cap amunt, lanceolats, molt aguts i atenuats a l'àpex, iguals a la meitat del limbe o poc menys, els segments de darrer ordre lanceolats i amb dents bastant grans, pecíol *més llarg que el limbe*, negre a la base, sorus linears, confluents.

Geografia. — Llocs rocosos o pedregosos, humits i ombrejats, vores dels torrents, etc., de la major part del país, en indrets silícis o descalcificats, des del litoral fins prop de 1000 metres d'altitud. — Maig-Juliol.

HÍBRIDS

3,140. — A. germànicum Weis. = A. septentrionale × Trichómanes.

Asplénium germànicum

Perenne, frondes de 0'5-1'5 dm, d'un verd clar, lanceolades, pinnatipartides, amb els segments distants, cuneïformes, pinnatisectes o incisos dentats, pecíol tan llarg o poc més llarg que el limbe, d'un castany lluent fins a la meitat, sorus linears, a la fi confluents, indusi enter; espores frustrades.

Polipodiàcies.

G. 843. - Asplénium.

Geografia. — Penyals silicis, allà on creixen els progenitors, molt rara : Olot, a la Garrinada i a Montolivet (Vay., Bolòs), les Majoles d'Osor (Cod.), Prats de Molló (Bub.), Sant Esteve del Canigó (Sen.), Vall de la Tet, a Tues (Cosson), Portvendres (Rey-P.) Vall d'Aran, a Casarill (Llen.) i Sant Joan de Toran (C. et S.).

N. B. Tenim per dubtoses, segons la descripció, les cites de Barnola referents a les Agudes del Montseny i a la Vall de Carlat, prop de Setcases. Segurament aquest autor examinà plantes joves.

3,141. — A. Gastoni-Gautieri R. de Litard. = A. viride × fontánium.

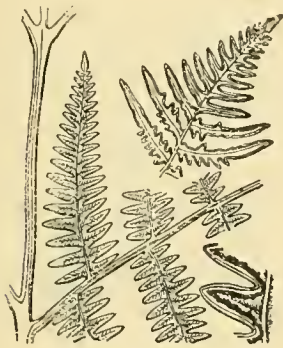
Frondes amb el raquis verd, lleugerament bru a la base, limbe el·líptico-lanceolat, estret, d'uns 8×12 cm, pinnatisecte, amb uns 10 segments per banda, arrodonits romboidals, lleugerament peciolulats, pinnatipartits.

Geografia. — Pireneu oriental, a Prades, camí de Calló (Sen.).

Gènere 844. — **PTERÍDIUM GLEDITSCH**

(Del grec πτερίδιον, diminutiu de πτέρις, falguera.)

Esporangis disposats en una línia inframarginal contínua que segueix tota la vora dels segments, coberts per dos indusis linears també continus i persistents, un d'interior i un altre d'exterior, format pel marge revolut dels segments, que cobreix els esporangis i l'indusi intern. Falguera perenne de rizoma llargament serpentejant, gruixut, profund, negre, i frondes de 5-15 dm, homomorfes, coriàcies, tri-quadripinnatisectes, amb el pecíol molt llarg i robust, $\frac{1}{2}$ glabres o $\pm$ peludes, triangulars.

Pteridium aquilinum

3,142. — *P. aquilinum* (L.) Kunth — *Pteris aquilina* L. — *Eupteris aquilina* Newm.

(perquè, amb una mica de bona voluntat de part de qui la mira, la secció del pecíol de la fronda tallat de biaix mostra la figura d'una àguila bicèfala; del llatí *aquilinus*, aguilenc.)

Sinonímia. — És la falguera per antonomàsia; *cast.*, helecho; *fr.*, grande fougère o fougère, simplement.

Geografia. — Boscos i brugueres de la major part del país, sobretot en indrets silícis o descalcificats, en llocs sorrenes i principalment a muntanya.— Juny-Setembre.

Gènere 845. — **PTERIS L.**

(Del grec πτέρις, falguera, dita així de πτερόν, ala, per haver comparat les seves frondes, pinnades, amb les ales dels ocells.)

Esporangis disposats en una línia inframarginal contínua que segueix la vora dels segments fins prop de llur àpex, coberts pel marge revolut de la fronda. Planta de rizoma serpentejant, bru, i frondes 3-8 dm, homomorfes o quasi homomorfes, pinnatisectes, amb els segments inferiors bipartits, poc nombrosos, subsèssils o un poc atenuats inferiorment, allargats, oposats, enters o finament denticulats, pecíol igual al limbe, que és ovat oblong, o fins a tres vegades més llarg.

Pteris crética

3,143. — P. crética L.

(perquè viu a Creta.)

Geografia. — Obagues de la part oriental de Catalunya, raríssima: Osor, a la Font del Coral (Cod.). — Maig-Setembre.

N. B. També a Girona, als murs d'un hivernacle (Queralt), segurament subespontània, com podria ésser-ho així mateix a Osor. Les *P. tremula* R. Br. i *P. longifolia* L. hom les troba alguna vegada, prop de Barcelona, escapades de cultiu.

Gènere 846. — **PELLAÉA LINK**

(Del grec πελλαῖος, negrós, alludint al color del raquis.)

Esporangis en una línia inframarginal contínua, circumdant del tot els segments de la fronda, recoberts pel marge revolut. Planta perenne, de rizoma curt, negre i fibrós, frondes de 10-20 cm, ovades lanceolades, glauques, glabres, coriàcies, amb el pecíol més curt que el limbe, rígid, negre i lluent com el raquis, limbe bipinnatisecte, segments de darrer ordre de contorn rombal, amb cinc angles sortints, escotats a la base, hederiformes.

Pellaéa calomelanos

3,144. — *P. calomelanos* (Sw.) Link —
P. hastata (Thunb.) Prantl — *Pteris* Co-
dinæ Cad. et Pau

(del grec καλός, bell, i μέλας, negre, alludint al negre brillant del raquis; Codinae, per haver-la dedicada a honor de Joaquim Codina, metge de la Celler, que la va descobrir a Catalunya.)

Geografia. — Penyals inaccessibles del Pastoral, prop de la Celler, en indrets assolats, molt escassa; localitat única de Catalunya i d'Europa. — Estiu i autumne.

Gènere 847. — **ALLOSORUS BERNH.**

(Del grec ἄλλος, altre, i σωρός, sorus, per les frondes soríferes totes altres que les estèrils)

Esporangis disposats en una línia marginal contínua, coberts pel marge revolut dels segments. Perennes, de rizoma serpentejant i frondes dimorfes, d'un verd molt clar i groguenc, blanques, glabres, les estèrils curtes, de 10-25 cm, triangulars, tripinnatisectes, de lòbuls ovats cuneïformes, incisats dentats, i pecíol tant o més llarg que el limbe, les fèrtils fins de 35 cm, més estretes, quadripinnatisectes, de lòbuls oblongs linears, enters.

Allosorus crispus

3,145. — **A. crispus (L.) Bernh.** — **Osmunda crispa L.** — **Cryptogramme crispa R. Br.**

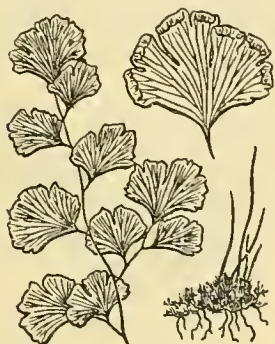
(del llatí *crispus*, *cresp*, per tenir les frondes estèrils com arrissades.)

Geografia. — Roques i pedruscall silícis, tarteres, a la part més elevada del Pirineu, fins a 2700-2800 m, comuna. — Juliol-Setembre.

Gènere 848. — **ADIÁNTUM L.**

(Del grec ἀντίω, jo mullo, amb la partícula privativa α, per tal com l'espècie següent repelleix l'aigua, escopint la que podria mullar-la. És un mot antiquíssim, emprat pels clàssics grecs.)

Sorus linears, curts, al marge de l'extrem superior dels segments, coberts per les vores revolutes dels lòbuls. Planta perenne, de rizoma serpentejant i frondes d'1-4 dm, oblongues, d'un verd clar, glabres, homomorfes, molt blanques, bi- o tripinnatisectes, semiorbiculars flabelliformes o bé transovats cuneïformes, truncats i lobulats palmatífids, pecíol glabre, negre i lluent com el raquis, igual al limbe o més llarg.

Adiantum Capillus-Veneris

3,146. — **A. Capillus-Veneris L.**

(aquesta planta, emprada intuïtivament, des d'època remotíssima, per a evitar l'alopecia i restituir als cabells la negror perduda, fou designada amb el nom de Capillus Veneris, cabell de Venus, a partir del segle XVI, nom que conservà Linné com a específic.)

Sinonímia. — Falzia, capillera, falguerola; cast., culantrillo; fr., capillaire.

Geografia. — Fontanelles i degotalls ombrosos de gran part del país, a terra baixa i a les muntanyes, fins a uns 1000 m d'altitud, sobretot a les comarques calcàries. — Maig-Setembre.

Gènere 849. — CHEILANTHES SW.

(Del grec χείλος, vora, i ἄνθος, flor, pels sorus marginals, ací presos per flors.)

Esporangis reunits en sorus petits, rodons, formant una línia marginal interrompuda, coberts pel marge dels segments revoluts. Falguera perenne, de rizoma curt, cespitós, i frondes d'1-2 dm, coriàcies, fràgils, glabres, d'un verd fosc, homomorfes, tripinnatisectes, ovades o bé oblongo-lanceolades, amb el pecíol més llarg que el limbe, escamós, color castany, lluent.

Cheilanthes pteridioides

3,147. — Ch. pteridioides (Reichard)
C. Christensen — Ch. fragrans Webb
et Berth. — Ch. odora Sw.

(perquè dins el gènere Polypodium, on fou inscrita de primer, s'aparta de la tònica genèrica i té qualche cosa de Pteris; fragrans, odora, fragrant, olorosa, per l'olor que fa de eumarina.)

Geografia. — Fissures dels penyals silícis, en llocs secs i assolellats del litoral i de les falde muntanyenques, fins a 1000 m, rara: Barcelona, al Tibidabo (Sen.); Vallès, prop de Sant Pere de Terrassa, Sant Llorenç del Munt, La Moleta (Cad.); Montserrat (Marcet), al peu de l'ermita de Sant Joan (Cad.); de Montseny a Collformic (Masf.), La Cellera (Cod.), Olot, a la Garrinada (Cad.); Costa Brava, a Roses (Bub.), Cadaquers (Trèm.), la Jonquera (Bub.), Cervera, Banyuls, Portvendres, Cotlliure (Gaut.); Prats de Molló (Sen.). — Febrer-Juny.

Gènere 850. — **NOTHOLAENA R. BR.**

(Del grec νόθος, il·legítim, fals, i γλῶσσα, clàmade, alludint a les vores revolutes dels segments o lòbuls de les frondes, que, recobrint els sorus, substitueixen l'indusi en la seva funció.)

Sorus rodons, petits, confluents i sense indusi, a vegades un poc coberts pel marge revolut dels segments. Falgueres perennes, de frondes homomorfes, pinnatisectes, amb els segments pinuatipartits i el revers cobert de pèls esquamiformes.

Frondes completament cobertes de pèls blancs, llanosos, pecíol molt més curt que el limbe **3,149. N. véllea.**

Frondes amb l'anvers glabre, pecíol tant o més llarg que el limbe.
3,148. N. Marantae.

Notholaena Marantae

**3,148. — N. Marantae (L.) R. Br. —
Acróstichum Marantae L.**

(dedicada a honor de Bartolomeo Maranta, metge venecià del segle XVI, autor de *Methodi cognoscendorum simplicium*, del 1559, en la qual obra descriu aquesta planta del Colli Euganei, prop de Pàdua.)

Pereenne, de rizoma serpentejant, gruixut, frondes d'1-4 dm, d'un verd fosc, glabres a l'anvers, cobertes al revers d'escames filiformes, blanquinoses al principi i després rogenques, les frondes oblongues lanceolades, bipinnatisectes, amb els segments primaris dividits en

lòbuls oblongs obtusos, enters, pecíol tant o més llarg que el limbe, bru, lluent i un poc escamós, sorus en una línia inframarginal.

Geografia. — Clivelles de les roques pissarroses, granítiques o volcàniques de les baixes muntanyes, fins prop de 1000 m, en indrets secs, molt rara: Rosselló, a Cotlliure, l'Albera (Gaut.); la Garrotxa, a la Garrinada, prop d'Olot (Vay., Cad., Barnola); les Guíleries, a la Palomera i al Torrent del Maiol, pr. de la Cellera, Osor, Susqueda (Cod.), Pont de Malafogassa (Barnola); Montseny, al Salt de Gualba (Barnola); Vallès, a la Moleta, sobre can Carbonell (Cad.); Pallars, prop de Rialb de Noguera, als penyals de la riba dreta (F. Q.) — Maig-Agost.

3,149. — *N. véllea* (Ait.) Desv. — *Acróstichum vélleum* Ait. — *Notholaena lanuginosa* (Desf.) Kaulf.

(del llatí *vélleus*, *llanut*, pel gran nombre de pèls lanuginosos que vesteixen les seves frondes.)

Perenne, de rizoma curt i oblic, no serpentejant, molt llanós a l'àpex, frondes de 2-3 dm, lanceolades, cobertes en ambdues pàgines de llargs pèls llanosos, bipinnatisectes, amb els segments primaris dividits en lòbuls curts, ovats, molt obtusos, enters, peciol molt més curt que el limbe,

lluent, molt escamós, sorus en una línia inframarginal.

Geografia. — Fenedures dels penyals silicis del litoral, raríssima: l'Albera, a la vall de Banyuls (Gaut.); Cap de Creus, a Cadaquers, roques i parets seques de la Sabolla (Trèm.) — Novembre-Maig.

Gènere 851. — **GYMNOGRAMME DESV.**

(Del grec γυμνός, nu, i γραμμή, línia, rúbrica, perquè els sorus, que destaquen com línies negres damunt del verd de la fronda, no tenen indusi que els cobreixi.)

Sorus linears oblongs, sense indusi, a la fi confluent i cobrint quasi totalment el revers de les frondes. Falguereta anual, de frondes de 5-20 cm, heteromorfes, les unes curtes, ovals arrodonides i breument peciolades, les altres llargues, oblongo-lanceolades amb el peciol quasi igual a la làmina, totes bipinnatisectes, molt blanques i primes, d'un verd groguenc pàl·lid, glabres, amb els lòbuls ovats o bé ovats triangulars, cuneïformes a la base, el peciol i el raquis bruns i lluent.

Gymnogramme leptophylla

3,150. — *G. leptophylla* (L.) Desv. — *Polypodium leptophyllum* L. — *Grammitis leptophylla* Sw. — *Anogramme leptophylla* Link

(del grec λεπτός, *prim*, i φύλλον, *fulla*, per les frondes minses, molt tènues.)

Geografia. — Roques i marges humits i ombrejats del litoral i terra baixa, a les comarques plujoses: Gavà, Tibidabo, Vallvidrera (Sen.), la Celler, Anglès, Osor (Cod.); Olot, a Montolivet (Bolòs) i la Garrinada (Vay.), Tortellà (Cufi); Empordà, al Cap de Creus (Vay.), Cadaquers (Trèm.), Roses (Texidor), Vilajuïga, Sant Climent Sescebes (Sen.); litoral del Rosselló, des d'Argelés a Cervera (Gaut.) — Març-Maig.

Gènere 852. — **POLYPÓDIUM L.**

(Es el nom d'aquestes plantes en Teofrast i en Dioscòrides ; *πολιπόδιον*, en grec, significa popet, aquí aplicat al·ludint segurament a les protuberàncies del rizoma o als sorus arrencats en els segments de la fronda com les ventoses en els tentacles dels pops.)

Sorus grans, completament rodons i sense indusi, situats al revers de les frondes. Falgueres perennes, de rizoma escamós, groguenc, llargament serpentejant, amb frondes de 5-50 cm, glabres, homomorfes, pinnatisectes.

Frondes lanceolades, d'un verd fosc, amb els segments generalment obtusos, planta muntanyenca. **3,151. P. vulgare.**
Frondes ovades lanceolades, d'un verd groguenc, amb els segments molt aguts, planta mediterrània, de la plana i de les baixes muntanyes. **3,152. P. serrátum.**

3,151. — P. vulgare L.

(perquè és una planta comuna, molt coneguda, vulgar.)

Sinonímia. — Polipodi, herba pigotera ; cast., polipodio ; fr., polypode.

Perenne, de rizoma gruixut, un poc carnós i dolç, escamós, llargament serpentejant, frondes d'1-3 dm, d'un verd fosc, persistents, estretament lanceolades, completament glabres, pinnatisectes, amb els segments generalment obtusos i lleugerament serrats, pecíol un poc més curt que la làmina, sorus grans, rodons, en dues línies paral·leles als marges dels segments.

Geografia. — Penyals, murs, soques d'arbres vells, etc., en indrets ombrejats de muntanya ; no sol baixar de 700-800 m. — Juliol-Setembre.

3,152. — *P. serrátum* (Willd.) Christ

(pels segments de les frondes netament serrats.)

Sinonímia. — Com l'espècie anterior.

Perenne, de rizoma gruixut, un poc carnós i dolç, escamós, llargament serpentejant, frondes d'1-5 dm, d'un verd clar, marcescents al pic de l'estiu, ampleament lanceolades o bé ovades lanceolades, completament glabres, pinnatisectes, amb els segments aguts, quasi sempre profundament serrats, pecíol tan llarg o quasi tan llarg

com el limbe, sorus grans, rodons, en dues línies paral·leles als marges dels segments.

fma. *cambricum* L., pro sp. — Segments profundament dentats i pinnatífids.

Geografia. — Penyals, murs, soques d'arbres vells, en indrets ombrejats de la plana i baixes muntanyes, fins a 1000 m d'altitud o poc més en llocs assolellats. La forma *cambricum* L., pro sp., a Olot (Bolòs), Cadaquers (Cad.), la Cellera (Cod.), Gualba (Rothm.), Montserrat (Cad.), Vallirana, al Mas les Fonts (F. Q.) — Març-Juliol.

HÍBRID

3,153. × *P. Font-Querí* Rothmaler = *P. serratum* × *vulgare*. — Frondes lanceolades, d'un verd poc intens, pecíol quasi igual al limbe, segments subaguts, ben clarament serrats; espores frustrades. — Roques de l'hort de la Salut, a Collsacabra, amb els progenitors (F. Q.).

Família 142. — OSMUNDÀCIES BRONGN.

(Del gènere *Osmunda*.)

Aquesta família en el nostre país no està representada sinó pel gènere següent :

Gènere 853. — OSMUNDA L.

(Nom pre-linneà de l'espècie següent. Hom el suposa derivat d'Osmunder, la divinitat cèltica Thor, símbol de la força, per la puixança d'aquesta falguera.)

Esporangis subglobulosos, curtament pedicellats, sense anell, dehiscentes en dues valves, reunits al capdamunt de les frondes fèrtils en una mena de panícula terminal, sense indusi. Falguera perenne, de 0'5-1'5 m, amb el rizoma molt gruixut, oblic, i frondes molt amples, de prefoliació circinada, llargament peciolades, bipinnatisectes, amb els lòbuls oblongs lanceolats, asimètrics o uniauriculats, serrulats i sostinguts per un curt pecíol.

Osmunda regalis

3,154. — *O. regalis* L.

(és el nom que li donà Charles Plumier, *Filices Amer.*, p. 35, el 1705; *regalis*, *reial*, *magnífica*, per la magnificència del seu port.)

Sinonímia. — *Osmunda* ; *cast.*, helecho real, lentejil ; *fr.*, fougère royale.

Geografia. — Barrancades humides i llocs palúdics sorrenys i ombrejats de la banda oriental plujosa (més de 600 mm de pluja) i silícia de Catalunya, fins a 500 m : Montseny (Salv.), prop del Salt de Gualba (Ilen., Cad., Barnola, F. Q., etc.) ; la Selva, a Santa Coloma de Farners, abundant als torrents pròxims al Balneari Martí (Cad.), Caldes de Malavella, al barranc de can Garriga de Santa Cecília i Vidreres, conca superior del Rapins (Xiberta), Riera d'Osor (Cod.) ; Empordà, a Roses (Trèm.), Serra de Pení (Tex.), Requesens (Cufi, Trèm., Vay.) ; l'Albera, a la Roca, i a la vall de la Massana, a la Carbassera (Warion, teste Gaut.), Banyuls, Portvendres, Cotlliure (Gaut.). — Maig-Juny.

Ordre 2.ª — OFIOGLOSSALS ENGL.

Família 143. — OFIOGLOSSÀCIES R. BR.

(Del gènere *Ophioglossum*.)

Esporangis sense cap anell, amb la coberta formada per diversos estrats de cèl·lules que s'obre en dues valves en la maturitat, sense indusi. Plantes perennes, de rizoma curt i dret, amb les frondes $\pm$ carnosos, heteromorfes, de poca alçària i en escàs nombre, les estèrils enteres o poc dividides, les fèrtils feses en un segment sense esporangis, semblant a les frondes estèrils, i un altre d'esporangífer, simple i simulant una mena d'espiga o ramificat i paniculiforme.

Esporangis reunits formant una mena d'espiga, frondes enteres, lanceolades 854. *Ophioglóssum*.

Esporangis reunits en una mena de panícula, frondes pinnades. 855. *Botrychium*.

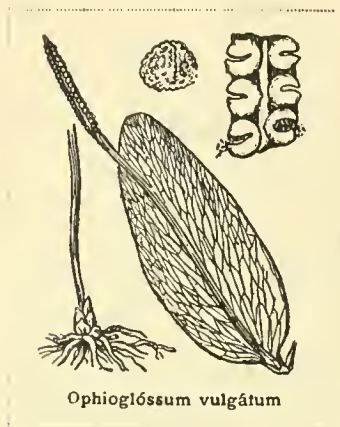
Gènere 854. — OPHIOGLÓSSUM L.

(Mot emprat per quasi tots els autors pre-linneans, format del grec ὄφις, serp, i γλῶσσα, llengua, al·ludint a la forma del segment esporangífer de la fronda fèrtil.)

Esporangis subglobulosos, sèssils, dehiscent transversalment i disposats en dos rengles formant una mena d'espiga. Falgueres de rizoma molt curt, fibrós, i frondes enteres, lanceolades o ovades lanceolades, glabres.

Planta d'1-3 dm, amb una sola fronda ovada lanceolada, esporangis en nombre de 12-40 en cada rengle 3,155. *O. vulgátum*.

Planta de 2-8 cm, amb 2-3 frondes lanceolades, esporangis en nombre de 3-12 en cada rengle 3,156. *O. lusitánicum*.

3,155. — *O. vulgátum* L.

(és el mot específic de Bauhin, per ésser planta comuna, vulgar.)

Sinonímia. — Llengua de serp, llança de Crist; *cast.*, lengua de serpiente; *fr.*, langue de serpent.

Perenne, de rizoma dret, prim, fronda d'1-3 decímetres, *solitària*, amb el pecíol *tan llarg com el limbe*, *ovada* o bé *ovada lanceolata*, obtusiúscula, entera, segment fèrtil agut, inclús inferiorment dins la beina de la part estèril de la fronda, que és més curta, esporangis grans, en nombre de 12-40 per banda.

Geografia. — Prats frescals i llocs sorrenes i humits des del litoral fins a 1300-1400 m, a les comarques més plujoses, rara: Conca alta de la Garona, a la Vall d'Aran, prop de Lés (Llen., C. et S.), Pontaut (Llen.), i més avall, entre Cierp i Estenos, Pics de Rie i de Burat (C. et S.); Ports de Tortosa, a la Censola (F. Q.), Solsona (Bub.), Berga (Grau); Comarca d'Olot, a Sant Joan les Fonts (Bolòs), Platraver (Trèm.) i muntanya de Santa Magdalena (Tex., Trèm.); la Selva, a la riera d'Osor i al prat de Baier, a la Cellera (Cod.); Empordà, a Sant Pere Pescador (Llen.), Cabanes, Pont de Molins, Sant Climent Sescebes (Sen.); Rosselló, a la conca de la Tet, entre Catllar i Molitg, Fillols (Sen.) — Maig-Juliol.

3,156. — *O. lusitánicum* L.

(per haver estat descobert Lusitània.)

Perenne, de rizoma dret, prim, frondes de 2-8 centímetres, *en nombre de 2-3*, amb el pecíol *curt*, de limbe *lanccolat* o *linear lanceolat*, sovint agudes, segment fèrtil obtusiúscul, dins una beina *curta*, esporangis grans, en nombre de 3-12 per banda.

Geografia. — Llocs sorrenes, humits durant l'hivern, a la banda oriental de Catalunya, molt rara: Blanes, esteperars del Jardí «Mar i murtre» (Braun-Blanquet); Riera d'Osor, pr. de la Cellera (Cod.); Cap de Creus, a la Selva de Mar (Bub.) — Nov.-Abril.

Gènere 855. — **BOTRYCHIUM SW.**

(Del grec *βοτρυχίον*, forma diminutiva de *βότρυχος*, barrusca, per la ramificació del segment fèrtil de la fronda esporangífera, que simula la rapa d'un raïmet.)

Esporangis grans, subglobulosos, sèssils, lliures, dehiscentis longitudinalment, sobre el segment fèrtil de la fronda formant com una panícula. Falguera perenne, de 5-30 cm, de rizoma curt, dret, i una sola fronda oblonga, pinnatisecta, amb 4-8 parells de segments molt acostats, més amples que llargs, semilunars o transovats flabelliformes, enters o incisats, d'un verd groguenc clar.

Botrychium Lunaria

3,157. — **B. Lunária (L.) Sw. — Osunda Lunária L.**

(nom emprat pels botànics pre-linneans per a designar aquesta planta, per la forma semilunar dels segments de la fronda: *Lunaria recentioribus dicta a foliis lunae crescentis modo falcatis*, *Bauhin*, *Pinax*, p. 354.)

Sinonímia. — Llunària ; cast., lunaria.

Geografia. — Prats eixuts de les muntanyes, comuna al Pirineu i serralades prepirenques ; fora d'allí al Montseny, al Pla de la Calma (Costa), entre les Agudes i Puig-sacarbassa (Cad.), Font de l'Escot, Coll Pregon (Puigg.), etc. ; i als Ports de Tortosa, al peu del Mont Caro, als Pous (Rothm.) — Juny-Agost.

Ordre 3.^r — **HIDROPTERIDALS ENGL.**

Plantes flotants, anuals, fulles ovades el·líptiques, subssèils.

144. Salviniàcies.

Plantes de rizoma serpentejant, arrelat al fons de les aigües, perennes, fulles quadrifoliolades, llargament peciolades. **145. Marsiliàcies.**

Família 144. — **SALVINIÀCIES DU MORT.**

(Del gènere *Salvinia*.)

A Catalunya aquesta família no està representada sinó pel gènere següent:

Gènere 856. — **SALVÍNIA ALL.**

(Gènere dedicat per Micheli, pre-linneà, al professor de la Universitat de Florència Antonio Maria Salvini, mort el 1729, data de la publicació de *Nova plantarum genera*, on fou descrita la planta. Allioni revalidà el gènere el 1785.)

Esporangis de dues menes: uns, els macrosporangis, amb una sola macròspora; altres, els microsporangis, amb seixanta-quatre micròspores, tant els uns com els altres formant sorus, cadascun dels quals està tancat dins una vesícula de paret molt prima, amb un sol estrat de cèl·lules, l'esperocarpí. Esperocarpis agrupats en nombre de 4-8 a la base de les fulles radiformes, de 2-3 mm, globulosos aplatats, amb solcs meridians, pubescents. Planta anual, flotant, sense arrels, amb les fulles disposades en tres rengles, les dels dos rengles superiors ovades el·líptiques, obtuses, de 5-10 mm, peludes al revers, breument peciolades, disposades dística-ment sobre una tija filiforme, de 5-20 cm $\times$ 1 m, les del rengle inferior transformades en un òrgan radiforme, dividides en un feix de llargues lacínies peludes cadascuna.

Salvinia natans

3,158. — S. nàtans (L.) All. — Marsilea nàtans L.

(del llatí *natans*, flotant, perquè viu a la superfície de les aigües.)

Geografia. — Aigües estancades de la plana litoral, molt rara: Empordà (Tex., Trèm., Cufí), llacunes del Riu Vell, entre Armentera i Empúries, Castelló d'Empúries (Vay.), Roses (Bub., Cufí). — Jul.-Octubre.

Família 145. — MARSILIÀCIES GRAY

(Del gènere *Marsilia*.)

Aquesta família no està representada a Catalunya sinó pel gènere i espècie següents :

Gènere 857. — MARSÍLIA L.

(Gènere dedicat a honor del comte Luigi Ferdinando Marsigli, militar i naturalista de Bolonya, autor de *Danubius Pannonico-Mysicus*, 1726, on és descrita la vegetació de les ribes del Danubi.)

Esporangis de dues menes : uns, els macrosporangis, amb una sola macròspora, altres, els microsporangis, amb gran quantitat de micròspores, reunits els uns i els altres, mesclats, en sorus protegits per un indusi clos, vesiculós, de membrana tènue, i un bon nombre d'aquests tancats dins d'un esporocarpí de paret gruixuda, amb diversos estrats de cèl·lules. Esporocarpis pedicellats, solitaris o en nombre de 2-4 a la base del pecíol de la fronda, ovoides comprimits, bidenticulats a la base, de 4-5 mm, glabres en la maturitat i negrosos, dehiscent en dues valves. Planta perenne, de rizoma prim arrelat al fons de les aigües o a les vores, de 20 cm fins a 1 m de llarg, frondes flotants o emergides, amb el pecíol fins de 50 cm en les plantes de rizoma subaquàtic i el limbe dividit en quatre segments profunds, simulant una fulla quadrifoliolada, obovats cuneïformes, enters, patents i oposats per parells formant creu.

Marsilia quadrifolia

3,159. — *M. quadrifolia* L.

(per les frondes dividides en quatre segments, simulant una fulla quadrifoliolada.)

Geografia. — Aigües estancades o de curs lent, molt rara : La Selva, als reguerots de Sils (Bubani, Vay., Llenas, Xiberta). — Jul.-Setembre.

Classe 2.ª — Isoetínies Prantl

Ordre 4.^t — ISOETALS ENGL.

Família 146. — ISOETÀCIES TREVISAN

(Del gènere *Isoetes*.)

Aquesta família no comprèn sinó el gènere següent :

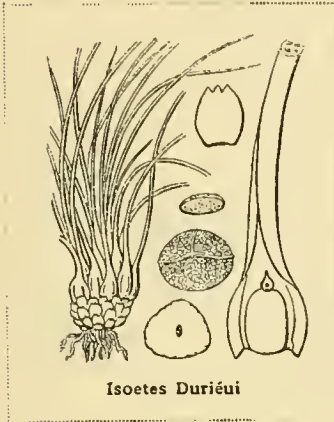
Gènere 858. — ISOETES L.

(Del grec ἴσος, igual, i ἔτος, any, parlant d'una planta tot l'any verda; el mot ja fou emprat per Plini.)

Esporangis de dues menes : els macrosporangis, amb nombroses macròspores $\pm$ globuloses, dividides en dos hemisferis (l'un amb tres plecs meridians que limiten altres tants triangles esfèrics ; l'altre sense plecs) ; i els microsporangis, amb nombrosíssimes micròspores. Tant els uns com els altres de coberta membranosa, situats a la base de l'anvers de les frondes fèrtils, en una concavitat rodejada d'una vora sortida i sovint dilatada en una expansió indusial. Plantes perennes, de rizoma tuberós, arrodonit, $\pm$ neta-ment bilobulat o trilobulat, guarnit de bon nombre de fulles formant una roseta, linears alenades, eixamplades a la base en una beina, amb un apèn-dix liguliforme prop de la base i recorregudes interiorment per quatre canals aeríferes, les macrosporangíferes més externes que les microsporangíferes, cadascuna amb un sol esporangi, les estèrils semblants a les fèrtils, però més curtes, o bé reduïdes a la part inferior endurida i persistent dita fillopodi.

1	{	Plantes terrestres, amb les fulles externes fillopodials, macròspores grans, regularment reticulades alveolades, micròspores finament tuberculoses. 3,160. I. Duriéui.
	{	Plantes amfibies o aquàtiques, sense fillopodis. 2.
2	{	Plantes amfibies de fulles llargues (15-50 cm), erectes, linears setàcies, flexuoses, macròspores rugoses farinoses, cobertes de berruges molt petites, micròspores a penes muricades . . . 3,161. I. setácea.
	{	Plantes aquàtiques submergides, fulles de 3-20 cm 3.

- 3 { Fulles semicilíndriques, de 10 cm o més, macròspores globuloses, irregularment reticulades muricades 3,162. **I. lacustris.**
Fulles cilíndriques, de 3-6 cm, macròspores fortament tuberculoses, amb tubercles obtusos 3,163. **I. Brochónii.**

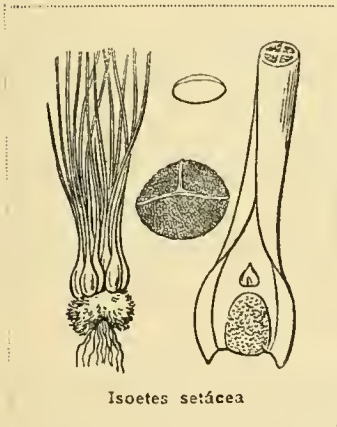
Isoetes Duriéui

3,160. — **I. Duriéui Bory**

(dedicada a honor del seu descobridor Michel Charles Durieu de Maisonneuve, el famós explorador botànic d'Espanya i d'Algèria.)

Perenne, terrestre, d'arrels peludes i tija tuberosa bulbiforme, subglobulosa, com una avellana, coberta de fillopodis truncats i tridentats, fulles de 8-10 cm, linears, d'un verd fosc, arquejades, dures, agudes, esteses en cercle, macròspores grans, regularment reticulades alveolades, microspores finament tuberculades.

Geografia. — Pradells humits a l'hivern, a la costa : Cadaquers (Sen.) ; Cotlliure, al Pla de les Forques, Ermita de la Consolació, etc. (Gaut.) — Febr.-Maig.

Isoetes setacea

3,161. — **I. setacea Del.**

(per les fulles molt fines, setàcies.)

Perenne, amfíbia, d'arrels quasi glabres i tija bulbiforme, grossa, bilobulada, sense fillopodis, fulles d'un verd clar, de 15-50 cm, erectes, linears setàcies, flexuoses, macròspores rugoses farinoses, cobertes de berrugues molt petites, microspores a penes muricades.

Geografia. — Pradells humits, vores dels pantans, al litoral : Empordà, a Sant Climent Sescebes (Sen.); Rosselló, a la Font Estremer, pr. de Salses (Saint-Jager). — Abril-Maig.

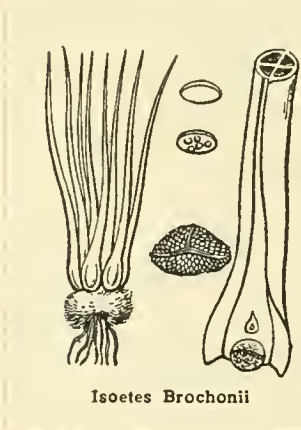

3,162. — *I. lacustris* L.

(del llatí *lacustris*, propi dels llacs, perquè s'hi fa: in fundis lacuum diu Linné.)

Perenne, aquàtica, submergida, bastant robusta, d'arrels quasi glabres i tija bulbiforme, bilobulada, sense fillopodis, fulles de 10-15 cm, d'un verd molt fosc, rígides, diàfanes, semicilíndriques, linears alenades, macròspores globuloses, irregularment reticulades muricades, la majoria truncades, micròspores molt llises però amb 6-7 puntes a l'àpex de la cresta.

Geografia. — Estanys de les altes muntanyes: Baciver, pr. de Castanesa (Timb.); Vall del Querol, entre Porter i l'Estany de Lanós, Estany de la Devesa (Bub.); massís del Carlit, a l'Estany Llarg, 2160 m (Seb. de Salve, teste Gant.), i als de Fontviva, a 2180, del Roset, a 2190, i de Lanós, a 2154 (Marc. d'Aym.) — Jul.-Setembre.

3,163. — *I. Brochonii* Motelay

(dedicada a honor d'Henry Etienne Brochon, botànic de Bordeus, 1833-1896.)

Perenne, aquàtica, submergida, amb la tija bulbiforme, bilobulada, sense fillopodis, fulles escasses (5-12), curtes, de 3-6 cm, cilíndriques, estretes, rígides i fràgils, opaques, d'un verd fosc en llur part superior, rosades a la base, macròspores més petites que en l'espècie anterior, de 0'5 mm de diàmetre, fortament tuberculades, amb tubercles obtusos, micròspores llises o amb escasses berrugues grosses.

Geografia. — Estanys de les altes muntanyes: Vall d'Aran, sobre Tredòs, en nombrosos llacs a 2000 m i més amunt, Estany de Liat, a 2200 m (C. et S.); Alt Pallars, a l'Estany de Mar, sobre Capdella (Kretschmer, in Hb. Rothm.); Andorra, als Pessons (Coust. et Gand.); i vessant del Nord, a l'estanyol inferior del Rulle, a la vall d'Astos, a 2090 m; massís del Carlit, als estanys de Fontviva, del Roset, de Lanós i del Lanoset (Marc. d'Aym.) — Jul.-Setembre.

Classe 3.ª — Equisetínies Prantl

Ordre 5.e — E Q U I S E T A L S TREVISAN

Família 147. — E Q U I S E T À C I E S L. C. RICH.

(Del gènere *Equisetum*)

Aquesta família, i l'ordre i la classe, no comprenen sinó el gènere següent :

Gènere 859. — E Q U I S É T U M L.

(Traducció pliniana del grec ἵππουρις, de Dioscòrides, nom d'una espècie d'aquest gènere, format de ἵππος, cavall, i ὄψα, cua, per la retirada de les espècies ramificades amb la cua d'un cavall. Plini formà el nom amb les corresponents paraules llatines, *equus* i *seta*. *Equisetum*, *Hippuris a graecis dicta, est pilus terrae, equinae setae*, Bauhin, *Pinax*, p. 15.)

Esporangis d'una sola mena amb les espores totes iguals, situades al revers de petites escames peltades, verticil·lades formant una espiga terminal ovoide o cònica, espores nombroses, globuloses, amb quatre filaments dilatats a l'apex, encreuats, inserits en un pol de l'espore, els elateris, que s'enrotllen al seu damunt, recobrint-la, en un ambient humit, i es desenrotllen i s'estenen quan el temps és sec. Plantes perennes, de rizoma serpentejant i tiges aèries cilíndriques, articulades, fistuloses, estriades o solcades, senzilles o ramificades, amb les rames verticil·lades i també articulades, fulles reduïdes a petites escames verticil·lades i concrecents, formant una beina dentada en cada nus.

1	{	Espiga esporangífera obtusa, tiges aèries dimorfes o homomorfes, les que són verdes poc aspres 2.
Espiga esporangífera aguda, tiges aèries sempre homomorfes, netament aspres. 8.
2	{	Tiges fèrtils blanquinoses o rogenques, no verdes, simples, sense rames, llises 3.
Tiges homomorfes, totes verdes, simples o ramificades, a vegades totes estèrils. 4.
3	{	Tiges d'un blau de vori o, almenys, blanquinoses, de 20-40 cm d'alçària i de 10-15 mm de gruix, espiga de 3-5 cm de llarg, beines amb 20-30 dents. 3,165. E. máximum .
Tiges rogenques, de 10-20 cm d'alçària i de 3-5 mm de gruix, espiga d'1-3 cm de llarg, beines amb 8-12 dents. 3,166. E. arvense .
Tiges rogenques, de 15-40 cm d'alçària i d'uns 5 mm de gruix, espiga de menys d'1 cm, beines amb 3-6 lòbuls per la concrescència de les dents, tija generalment amb algunes rames curtes i verdes.

3,164. E. **silváticum**.

- 4 { Tiges amb 10-12 rames en cada verticil, rames arquejades pèndules, ramificades en cada nus, beines amb 3-6 lòbuls denticulats. 3,164. *E. silvaticum*.
Tiges simples o amb rames no ramificades, beines amb 6-30 dents enteres 5.
- 5 { Dents de les beines negroses i lluent, en nombre de 10-25, sense vora blanca i sense cap solc carenal, beines aplicades a la tija i també lluent, tija generalment simple, quan es ramifica el primer entrenús de les rametes és igual o un poc més curt que la beina immediata de l'eix principal 3,168. *E. limosum*.
Dents de les beines sempre amb la vora blanca o bruna, escariosa i $\pm$ ampla 6.
- 6 { Dents de les beines en nombre inferior a 20, tija verda o verdosa 7.
Dents de les beines en nombre superior a 20, tija d'un blanc de vori, rames amb el primer entrenús més curt que la beina immediata de l'eix (les rames de la part més alta de la tija exceptuades).
3,165. *E. maximum*.
- 7 { Primer entrenús de les rames sempre molt més curt que la beina corresponent de l'eix principal, dents amplament escarioses al marge, amb un solc carenal al dors 3,167. *E. palustre*.
Primer entrenús de les rames sempre més llarg que la beina corresponent de l'eix principal, dents estretament escarioses al marge, sense solc carenal. 3,166. *E. arvense*.
- 8 { Beines aplicades a la tija, cilíndriques, més llargues que amples, de 15 mm de llarg, dents amb un solc manifest, a vegades amb dos de laterals poc visibles, les vores, blanques escarioses, les puntes, molt caduques, costes de la tija aplanades, eix generalment simple, sense rames, gruixut, robust. Planta de l'alta muntanya. 3,170. *E. hiemale*.
Beines separades de la tija, molt més llargues que amples, de 10-20 mm de llarg, dents amb un solc poc manifest i les vores molt estretament blanques escarioses, costes de la tija convexes, eix generalment molt ramós, alt, a vegades enfiladís o amb moltes rames llargues a la base. Planta de terra baixa 3,169. *E. ramosissimum*.
Beines separades de la tija, quasi tan llargues com amples, de 2-9 mm de llarg, dents amb tres solcs ben visibles, amplament blanques escarioses al marge, costes de la tija convexes, eix generalment senzill, molt prim. Planta de l'alta muntanya. 3,171. *E. variegatum*.

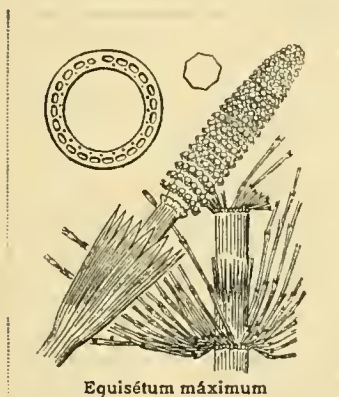
3,164. — E. silvaticum L.

(perquè es fa en llocs selvàtics.)

Perenne, de tiges aèries *dimorfes*, les estèrils de 2-8 dm, verdes, amb les beines un poc *campanulades* i terminades en 3-6 lòbuls bruns, membranosos, rames en nombre de 10-12 en cada verticil, *quadrangulars*, molt primes, arquejades pèndules, repetidament ramificades, les tiges fèrtils de 15-40 cm, blanquinoses o, al principi, rogenques, terminades en una espiga esporàngifera petita, ovoido-oblonga, obtusa i amb l'eix medullós, beines llargues, separades de la tija, campanulades, amb 3-6 lòbuls el·líptico-lanceo-

lats. Dels nusos de les tiges fèrtils en surten rames verdes curtes, que es desenrotllen i s'allarguen després de la maduració de les espores, de manera que a la fi tenen un aspecte semblant al de les tiges estèrils.

Geografia. — Boscos de les altes muntanyes: Capcir al Bosc de la Mata (Bub., Sen.), Lients de Bareges (I.ap.) — Maig-Juny.

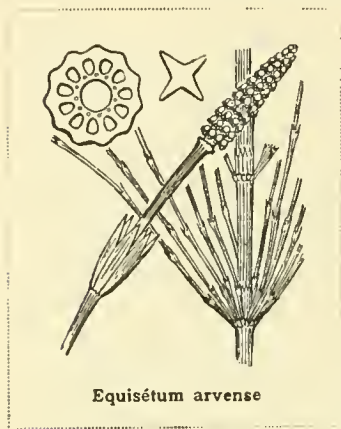
3,165. — E. maximum Lamk. — E. Telmatéia Ehrh.

(per la seva gran alçària; *Telmateia*, del grec τελεματιαῖος, propi del pantà, perquè es fa en llocs molt humits.)

Sinonímia. — Cua de cavall, cua d'euga, herba estanyera, trencanua, com a altres congèneres; *cast.*, cola de caballo; *fr.*, prêle, queue de cheval.

Perenne, de tiges aèries *dimorfes*, les estèrils de 20 cm a 2 m, d'un blanc de vori o d'un verd esblanqueït, finament estriades, amb la cavitat axial molt gran, beines aplicades a la tija, amb 20 o més dents fines, brunes, membranoses, rames verticillades molt nombroses, llargues, amb el primer entrenús més curt que la beina corresponent (exceptuats els nusos superiors), les tiges fèrtils, d'aparició anticipada respecte a les estèrils, marcescents en havent madurat les espores, de 2-4 dm, simples, d'un blanc rogenç, amb les beines molt separades de la tija i eixamplades en forma d'embut, dividides superiorment en 20 dents o més, que, a vegades, se solden de dues en dues o de tres en tres, espiga terminal molt gran, de 4-6 cm, el·lipsoide obtusa, amb l'eix buit.

Geografia. — Terres argiloses humides, vores de rierols, etc., freqüent en gran part del país, des del litoral fins al Pireneu, principalment a les comarques plujoses. — Març-Maig.

3,166. — *E. arvense* L.

(del llatí *arvensis*, *arvense*, perquè es fa als camps.)

Sinonímia. — Com en l'espècie anterior.

Perenne, de tiges aèries *dimorfes*, les estèrils d'1-6 dm, verdes, un poc aspres, primes, profundament solcades, amb la cavitat axial *petita*, beines *aplicades* a les tiges, terminades en 6-19 dents negroses, estretament voretades de blanc, sense solc carenal, rames *verticillades nombroses*, $\pm$ llargues, el primer entrenús *molt més llarg* que la beina corresponent, les tiges *fèrtils d'aparició molt anticipada* respecte a les estèrils, *marcescents* en havent madurat les espores, d'1-2 dm, simples, llises, brunes rogenques, beines *molt separades de la tija*, eixamplades infundibuliformes, terminades en 8-12 dents lanceolades acuminades, espiga esporangífera *petita*, d'1-3 cm de llarg, *oblongo-cònica, prima, obtusa, d'eix medullós*.

Geografia. — Camps i marges arenosos i humits, vores dels rierols, etc., freqüent en la major part del país, des del litoral al Pireneu. — Febrer-Maig.

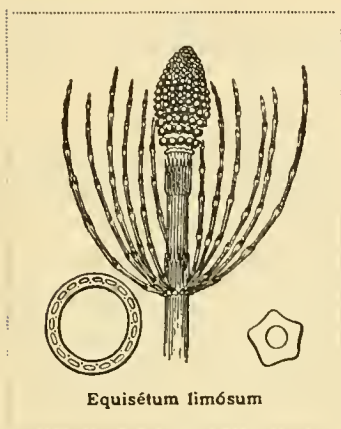

3,167. — *E. palustre* L.

(del llatí *palustris*, *palustre*, perquè sol fer-se prop dels estanys, en llocs *palúdics*.)

Perenne, de tiges aèries *homomorfes*, totes verdes i fistuloses, de 3-10 dm, amb 6-12 solcs longitudinals i una cavitat axial *petita*, beines verdes, *separades de la tija* i terminades en 6-12 dents lanceoladas acuminades, negroses, de vora amplament escariosa blanquinosa i un solc carenal, rames *verticillades, no molt nombroses*, llargues, primes, simples, dretes o ascendents, amb el primer entrenús *molt més curt* que la beina corresponent de la tija, espiga negra, *ovoide oblonga, obtusa, petita, sobre una beina terminal molt ampla*.

Geografia. — Vores de rius i d'estanys, llocs humits, bastant freqüent al Pireneu i a les muntanyes pre-pireniques, més rara en la resta del país. — Abril-Setembre.

Equisétum limosum

3,168. — *E. limosum* L. — *E. Heleocharis* Ehrh.

(*limosum*, del llatí *limosus*, llotós, perquè es fa en llocs molt humits, en fangissars; *Heleocharis*, del grec ἑλος, pantà, i χάρις, allò que brilla, allò que fa alegria, com si diguéssim la gràcia o la sal de l'estany, parlant d'aquesta planta.)

Perenne, de tiges homomorfes, verdes, fistuloses, de 2-5 dm, amb 10-30 soles longitudinals molt poc profunds i una cavitat axial gran, molt llises, beines negres o verdes, lluent, aplicades a la tija i terminades en 10-30 dents triangulars acuminades, negres, de vora molt estreta, blanca escariosa, sense solc carenal, rames escasses o nul·les, verticil·lades, curtes, amb el primer entrenús tan llarg o un poc més curt que la beina corresponent de la tija, espiga gruixuda i curta, obtusa, negra, pendunculada.

Geografia. — Vores dels estanys i basses llotoses, molt rar: Vall d'Aran, a Tredós (Llen.) — Juny-Agost.

N. B. Les altres cites catalanes d'aquest *Equisetum* han d'ésser referides a diverses altres espècies.

Equisétum ramosissimum

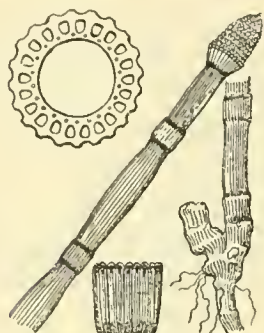
3,169. — *E. ramosissimum* Desf. — *E. ramosum* DC. — *E. campanulatum* Poir.

(*ramosum*, *ramosissimum*, perquè és una espècie caracteritzada per una abundosa ramificació; *campanulatum*, per les beines dilatades al capdamunt en forma de campana.)

Sinonímia. — Com en les espècies anteriors.

Perenne, de tiges homomorfes, d'un verd grisenc, fistuloses, de 40 cm a 2 m, erectes, flexuoses i enfiladisses, persistents a l'hivern, aspres, amb 10-30 costes convexes i una cavitat central molt gran, tija generalment ramificada amb les rames incompletament verticil·lades, desiguals, les unes llargues i les altres curtes, beines molt més llargues que amples, eixamplades al capdamunt en forma d'embut, terminades en 10-30 dents lanceolades alenades, escarioses, de vora estreta, blanca, ordinàriament persistents, amb les puntes quelcom marcides, i amb un solc molt poc manifest, espiga curta, ovoide, densa, acuminada mucronada.

Geografia. — Llocs arenosos poc o molt humits, vores de rius i torrents, etc., des de les platges fins al Pirineu, sense passar dels 2000 m d'altitud, molt comuna. — Abril-Julol.

Equisetum hiemale

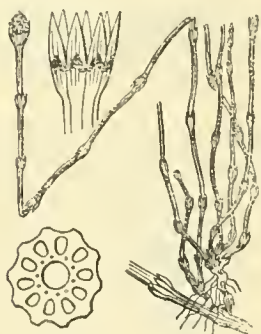
3,170. — *E. hiemale* L.

(del llatí *hiemalis*, hivernal, perquè, contràriament al que sol ocórrer en aquest gènere, les tiges aèries persisteixen durant l'hivern.)

Perenne, de tiges aèries *homomorfes*, verdoses glaucescents, de 6-10 dm, erectes, rígides, robustes, generalment *simples*, *persistents* a l'hivern, molt aspres, amb 10-30 costes aplanades, quasi còncaues, i una cavitat axial molt gran, beïnes un poc més llargues que amples, *intimament aplicades* a la tija, cilíndriques, amb *cercles negres* a la base i altres de *negres i blancs*

a l'apex, terminades en 10-30 dents estretament blanques escarioses al marge, amb un solc manifest i a vegades amb dos d'altres, laterals, poc visibles, les puntes de les dents molt caduques, espiga curta, ovoïde, densa, apiculada mucronada.

Geografia. — Llocs arenosos, humits, de les muntanyes, en indrets silicis, rar: Vall d'Aran, a la Ribera de Viella (Llen.), Port de Beret (C. et S.); Alt Pallars, a l'Estany de Sant Maurici, pr. d'Espot (Rothm.) — Juny-Agost.

Equisetum variegatum

3,171. — *E. variegatum* Schleicher

(del llatí *variegatus*, adornat, al·ludint als cercles negres de les beïnes, com ornamentades amb collarets.)

Perenne, de tiges aèries *homomorfes*, d'un verd grisenc, de 5-20 cm, molt primes, erectes, *simples* o ramificats únicament a la base, *persistents* a l'hivern, aspres, amb 4-12 costes amples, convexes, i una cavitat axial molt petita, beïnes molt curtes, quasi tan amples com llargues, molt eixamplades al capdamunt formant com un embut, pintades de *cercles negres*

i terminades en 4-12 dents lanceolades, de puntes molt fines, relativament amples i grans, escarioses, *persistents*, amb la vora ampla i blanca i tres solcs manifestos al dors, espiga molt petita, ovoïde, apiculada mucronada, rodejada inferiorment per la beïna superior acampanada.

Geografia. — Llocs arenosos de les vores dels estanys i dels rierols de les muntanyes, rara: Pirineu, entre la Renclusa i les Malèides (Zett.); Vall d'Aran, entre Viella i Betrén (Llen.), Pla de Beret, a 1800 m (C. et S.); Alt Pallars, a la Mosquera, pr. d'Espot (Rothm.) Maig-Agost.

Classe 4.ª — **Licopodínies Prantl**

Esporangis d'una sola mena, petits, dehiscents per dues valves, amb grandíssim nombre d'espores molt dimiutes. Plantes robustes, de 15-50 cm **Ordre 6.e Licopodials.**

Esporangis de dues menes, els macrosporangis, situats a la part inferior de la rameta fèrtil, dehiscents per 3-4 valves i amb 4 macròspores, els microsporangis, situats a la part superior, dehiscents per 2 valves i amb innumbrables micròspores diminutes. Plantes primes, dèbils, de 5-15 cm **Ordre 7.e Selaginels.**

Ordre 6.e — **LICOPODIALS ENGLER**

Aquest ordre no comprèn sinó la família següent :

Família 148. — **LICOPODIÀCIES RICH.**

(Del gènere *Lycopodium*.)

A Catalunya aquesta família no està representada sinó pel gènere següent:

Gènere 860. — **LYCOPÓDIUM L.**

(Del grec *λύκος*, llop, i *πόδιον*, peuet, traducció de peu o peuet de llop, nom pre-linneà d'una d'aquestes plantes, dites també peu d'ós, *pes ursi* o *ursinus*, peu de lleó, *pes leoninus*, etc., per les tiges atapeïdes de fulles fines com pèls.)

Plantes isospòries, amb els esporangis sèssils a les axilles de les fulles, tots de la mateixa mena, formant com una espiga terminal $\pm$ clara i dehiscents per dues valves, espores molt petites, nombrosíssimes, globuloses. Plantes perennes, persistents a l'hivern, de rizoma llarg i serpentejant i tija prima, ni articulada ni fistulosa, deusament coberta de fulles petites, linears o lanceolades.

I	{	Fulles terminades en una llarga cerra blanca, espigues esporangíferes generalment en nombre de 2-3, llargament pedunculades.	3,173. L. clavátum.
		Fulles sense cap cerra terminal, espigues esporangíferes, quan hi són, solitàries i sèssils.	2.

- 2 { Fulles heteromorfes, les de les tiges ajagudes i les de les rames primàries, erectes i esparses; les de les rames secundàries, oposades en quatre rengles. Les unes plegades i les altres planes. **3,175. L. alpinum.**
- Fulles homomorfes, totes esparses **3.**
- 3 { Tiges prostrades, radicans, amb rames fèrtils erectes, simples, terminades en una espiga esporangífera solitària, planta de llocs pantanosos **3,174. L. inundatum.**
- Tiges prostrades ascendents, amb rames fèrtils erectes, ramificades dicotòmicament, esporangis en la part superior de les rames sense formar espiga, planta nemoral o saxícola . . **3,172. L. Selago.**

Lycopódium Selago

3,172. — L. Selago L.

(nom emprat per Plini per a designar una planta semblant a la savina.)

Tiges de 4-35 cm, *prostrades ascendents, radicans*, ramificades dicotòmicament, amb les rames dretes, fulles *esparses, totes iguals*, petites, lanceolades o lanceolades linears, molt nombroses i acostades, aplicades, erectes o patents, enteres o finament dentades, agudes, coriàcies, esporangis al capdamunt de les rames *sense formar espiga distinta*.

Geografia. — Boscos i roques de les altes muntanyes silícies: Bastant freqüent al Pireneu, vers els 2000 m d'altitud i encara més amunt. — Jul.-Setembre.

Lycopódium clavatum

3,173. — L. clavatum L.

(del llatí *clavatus*, en forma de clava o porra, al·ludint a les espigues esporangíferes; és el *Muscus terrestris clavatus* de Bauhin.)

Sinonímia. — Lycopodi; *cast.*, lycopodio; *fr.*, lycopode.

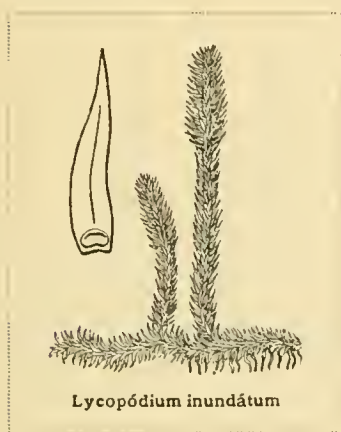
Tiges *prostrades*, de 2-10 dm, *radicans*, repetidament ramificades, fulles *esparses, totes iguals*, linears, *terminades en una llarga cerra blanca*, finament denticulades, molt nombroses i acostades i cobrint densament la tija i les

Licopodiàcies.

G. 860. - Lycopodium.

rames, les rames fèrtils erectes, amb 1-3 espigues terminals al capdamunt d'un llarg peduncle nu, espigues cilindràcies, amb les fulles esporangíferes molt acostades, amples, ovades aristades, denticulades.

Geografia. — Brugueres, boscos, etc., en terres sorrenques i silícies de les muntanyes, raríssima : Vall d'Aran (Villiers, Isern, Jourtau), i altres indrets fronterers del Pireneu. — Juliol-Setembre.

3,174. — *L. inundatum* L.

(perquè viu en llocs pantanosos o a les torberes, en indrets inundats.)

Tiges de 5-20 cm, prostrades radicans, amb escasses rames fèrtils erectes de 5-10 cm, simples, cobertes densament, com la tija, de fulles esparses, linears, enteres, amb el marge translúcid, dretes, esporangis formant una espiga densa, ovoïde oblonga, solitària, sèssil a l'extrem de les rames fèrtils.

Geografia. — Torberes i llocs arenosos molt humits, a les muntanyes, raríssima : Bareges, a Lients (I.ap.), Capvern, pr. de Bagnères-Adour (Deville sec. Bub.) — Juliol-Setembre.

3,175. — *L. alpinum* L.

(perquè viu als Alps i en altres muntanyes.)

Tiges molt llargues i poc fulloses, prostrades, fins d'un metre de llarg, amb les fulles esparses, $\pm$ decurrents, dretes, les rames comprimides, erectes, molt ramificades, fasciculades, amb fulles oposades i formant quatre rengles, heteromorfes, les laterals, inserides als cantells de les rames, lanceolades agudes, carenades i plegades longitudinalment, les altres, inserides a les cares de davant i darrera, més petites, planes i aplicades a les rames, espigues cilíndriques,

primes, solitàries, sèssils a l'àpex de les rames, fulles esporangíferes ovades acuminades i denticulades.

Geografia. — Brugueres i costers pedregosos de les altes muntanyes, molt rara : Vall d'Aran, a les muntanyes d'Arties (Costa), Port de Viella, a 2700 m, i Vall de Ruda, a 2200 (C. et S.) ; muntanyes de Castanesa i de Benasc (Villiers). — Juliol-Setembre.

Ordre 7.e — SELAGINEL·L·A·L·S ENGLER

Aquest ordre no comprèn sinó la família següent :

Família 149. — SELAGINEL·L·ÀCIES METT. (excl. ISOETES)

(Del gènere *Selaginella*.)

Aquesta família comprèn únicament el següent gènere :

Gènere 861. — SELAGINELLA SPRING.

(Diminutiu de *Selago*, per la petitesa d'aquestes plantes comparades amb els lycopodis.)

Plantes heterospòries, amb els esporangis sèssils a l'axilla de les fulles fèrtils formant una mena d'espiga, els inferiors, macrosporangis, en escàs nombre i amb quatre macròspores cadascun, els microsporangis, en la part superior de l'espiga, molt més nombrosos i amb gran quantitat de diminutes micròspores, aquells dehiscent per 3-4 valves, els microsporangis bivalves. Plantes perennes, petites, dèbils, amb les tiges primes, ni articulades ni fistuloses, prostrades, fulles petites, nombroses, enteres o denticulades.

Fulles totes iguals, lanceolades, imbricades, tiges cilíndriques.

3,176. *S. Selaginoïdes*.

Fulles desiguals, en quatre rengles, les dels dos rengles de la cara inferior de les tiges, més grans i tirades enfora, les de la cara superior més petites i aplicades, tiges comprimides. . 3,177. *S. denticulata*.

3,176. — *S. Selaginoïdes* L. — *Lycopodium Selaginoïdes* L. — *Selaginella spinulosa* A. Br.

(és la *Selaginoides foliis spinosis*, de Dillenius, i el *Lycopodium Selaginoides* de Linné; selaginoïdes, semblant al *Selago*.)

Tija de 5-15 cm, prima, prostrada, radicant, amb rames simples, ni ramificades ni comprimides, ascendents, fulles totes iguals, lanceolades acuminades, ciliades espinuloses, imbricades, sovint un poc retortes helicoidals, esporangis en espigues terminals solitàries,

Selaginellàcies.

G. 861. - Selaginella.

cilíndriques, situats a les axilles de fulles fèrtils groguenques, *lanceolades*, un poc patents, semblants a les fulles estèrils però el doble més grans.

Geografia. — Costers herbosos o rocosos, més o menys humits, de les altes muntanyes, freqüent al Pireneu a partir dels 1500 m. — Juny-Setembre.

3,177. — *S. denticulata* (L.) Link —
Lycopodium denticulatum L.

(és el *Muscus denticulatus minor*, de Bauhin, i el *Lycopodium denticulatum* de Linné, dit així per les fulles denticulades.)

Tija de 5-20 cm, prima, prostrada, difusa, repetidament bifurcada, amb llargues arrels adventícies a les bifurcacions, rames comprimides, fulles quadriseriades, d'un verd clar, les laterals majors, distiques, patents, ampleament ovades, cuspidades i finament denticulades, les intermèdies menors, erectes i aplicades, lanceolades acuminades, esporangis reunits en espigues petites, terminals, erectes, amb les fulles fèrtils ovades, denticulades i cuspidades, totes iguals.

Geografia. — Costers i roques humides, en llocs ombrejats del litoral i comarques pròximes, rara: Castelldefels (Vay.), Gavà (Vay., Cad.), Sant Vicents dels Horts, a Torrella (F. Q.), Tibidabo, Vallvidrera (Sen.), muntanyes de Santa Coloma de Gramenet (F. Q.), Caldes de Montbui, Santa Coloma de Farners (Cad.), Tossa (Rothm.), Girona, al riu Galligans; Empordà, a Cadaquers (Vay., Sen.), La Selva (Vay.), Sant Pere de Roda (F. Q.), Vilarnadal (Sen.). — Desembre-Abril.

GLOSSARI

En aquest glossari definim els mots tècnics emprats en la *Flora*, àdhuc els que, no essent estrictament botànics, són usats constantment en treballs de descriptiva i sovint amb un matís distint de l'habitual.

El fet d'haver començat la publicació d'aquesta obra fa prop d'un quart de segle, quan el català literari no havia assolit l'actual estat de perfecció, justifica un breu apèndix al glossari amb els principals mots incorrectes dels primers volums (1).

A

abraçador -a. Amplexicaule.

acanalat -ada. Que forma com una canal.

acaule. Dit d'una planta de tija tan curta que sembla no tenir-ne; les fulles, aparentment, neixen de l'extrem superior de l'arrel. Fig. 56 esquerra.

acaulescent. Acaule.

Fig. 1. Agullons i acícules d'una tija de roser

acícula. Agulló fi i dret com els d'alguns rosers. Fig. 1.

acicular. Dit de les fulles linears fines com agulles i rígides, com les dels pins.

aciculat -ada. Proveït d'acícules. Figura 1,

acintat -ada. En forma de cinta o veta.

aclamídia. Flor sense periant, nua.

aclavellada. Dit de la corolla regular de cinc pètals lliures llargament unguiculats i amb el limbe patent. Fig. 27 esquerra.

acrescent. Dit d'un òrgan floral, principalment del calze, que continua creixent després de la floració.

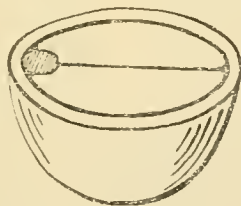

Fig. 2. Secció transversal d'una llavor de cotilèdons acumbents

acumbent. Dit dels cotilèdons quan essent plans la radícula es disposa al llarg de llurs vores. Fig. 2.

(1) El glossari i l'apèndix han estat redactats pel Dr. Font i Quer.

acuminat -ada. Acabat més o menys sobtosament en punta. Fig. 3.

Fig. 3. Fulla acuminada

adherent. Dit d'un òrgan, generalment el calze, adherit íntimament a un altre, quasi sempre l'ovari, com en les flors de la pomera, del magraner. Fig. 4.

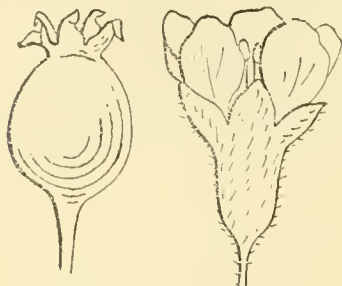

Fig. 4. Calzes adherents

adventici -ícia. Òrgan o planta que neix en un lloc que no li és propi. *Arrel adventícia*, aquella que no té per origen la radícula de l'embrió. *Planta adventícia*, la que creix en un lloc altre que el seu, vinguda d'altres indrets sense intervenció expressa de l'home.

afil·le -a. Tija, rama, planta, que no tenen fulles.

aglà. Gla.

agulló. Punxa d'origen epidèrmic, com les dels rosers, esbarzers. Figura. 1.

agut -uda. Dit d'un òrgan foliaci, fulla, sèpal, pètal, les vores del qual, a la punta, formen un angle agut; també els fruits, llavors, etc., acabats en punta.

ala. Expansió membranosa que neix en diversos òrgans de la planta. Els dos pètals laterals de les papilionàcies i cesalpiniàcies; els dos sèpals laterals de les polígales. Fig. 5.

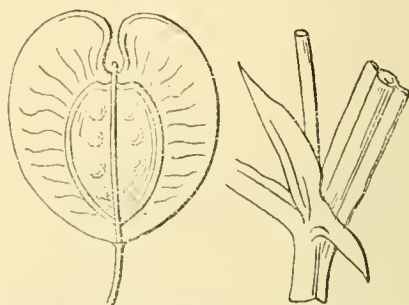

Fig. 5. Fruit alat de *Lepidium* i tija alada de *Lathyrus*

alabardat -ada. Dit de qualsevol òrganf oliaci en forma d'alabarda. Fig. 6.

Fig. 6. Fulles alabardades de *Rumex*

albeka. Zona poc endurida de la fusta d'un tronc, pròxima a l'escorça.

alat -ada. Proveït d'una o de diverses ales. Fig. 5.

alenat -ada. Acabat en punta molt fina, com una alena.

altern -a. Les fulles o bràctees disposades en dos rengles a cada banda de la tija o de les rames. Dit també de les fulles esparses.

alternipètal -a. Dit de la peça floral situada entre dos pètals. Fig. 7.

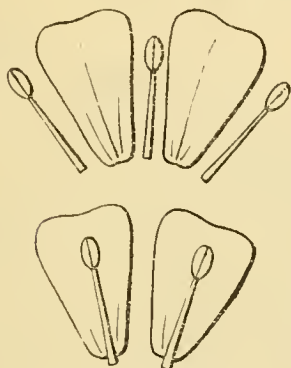

Fig. 7. Estams alternipètals (a dalt) i opositipètals (a baix)

alternisèpal -a. Dit de la peça situada entre dos sèpals.

alveolat -ada. Amb clotets a la superfície com diminuts alvèols.

ament. Espiga de flors unisexuals amb el periant molt reduït o nul. Fig. 8.

Fig. 8. Ament d'un poll

amentaci-àcia. Semblant a un ament.

amplexicaule. Fulla o bràctea més

o menys dilatada a la base i que envolta la tija o la rama on s'insereix. Fig. 9.

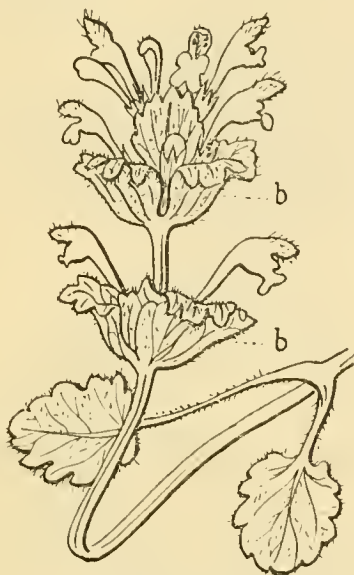

Fig. 9. Bràctees amplexicaules del *Lamium amplexicaule* (b)

anastomosat -ada. Dit dels nervis o de les venes de qualsevol òrgan que s'uneixen formant com un reticle. Fig. 10.

Fig. 10. Nervis anastomosats

ancipital. Tija, rama, comprimida i de vores agudes.

androceu. El tercer verticil de la flor,

format pels estams i situat entre la corolla i el gineceu.

androgín -ògina. Inflorescència amb flors masculines i femenines. —

Planta andrògina, la que té aquesta mena d'inflorescències, com la figuera, els *Carex*, etc.

anell. En les falgueres conjunt de cèl·lules de parets radials gruixudes, en forma d'arc de meridià o de corona, que es troba en els esporangis. Fig. 11.

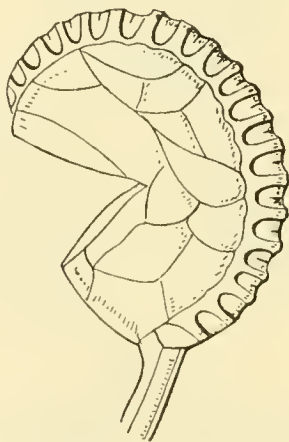

Fig. 11. Anell d'un esporangi de falguera

angiosperm -a. Planta de carpels closos que formen la cavitat ovàrica; plantes fructíferes, per oposició a gimnospermes, les sementes de les quals no estan protegides pel fruit

angustisepte -a. Dit dels fruits, generalment de la siliqua o de la silícula, d'embà coincident amb llur secció longitudinal més estreta. Fig. 12.

anisogín -ògina. Gineceu, flor, que té un nombre de carpels no igual al dels pètals.

anisostèmon -a. Androceu, flor, amb un nombre d'estams no igual al dels pètals.

antera. Part de l'estam que conté el pol·len Fig. 20.

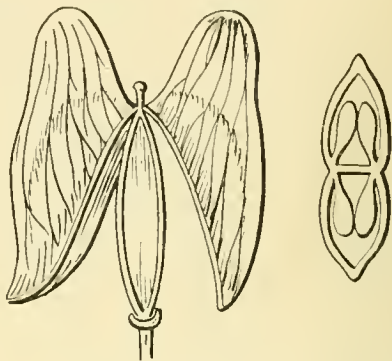

Fig. 12. Silícules angustiseptes, la de la dreta en secció transversal

antesi. Acte d'obrir-se la flor.

antodi. Capítol.

anual. Planta que realitza totes les funcions vegetatives i reproductores en menys d'un any i que després mor.

anvers. Cara superior o interna d'un òrgan foliaci.

apendiculat -ada. Proveït d'apèndixs.

apèndix. Part accessòria d'algun òrgan.

apètal -a. De periant senzill, sense pètals.

apiculat -a. Acabat sobtосament en punta curta. Fig. 13.

Fig. 13. Fruit apiculat de llentilla

aplicat -ada. Dit de les fulles, bràctees, pèls, molt acostats a un altre òrgan o a una superfície sense adherir-s'hi.

apo-. Prefix que denota allunyament, separació: *apocàrpic*, fruit de carpels no concrecents. Oposat a *sim-*, *sin-*: *sincàrpic*, de carpels soldats.

àpter -a. Sense ala, no alat.

aqueni. Fruit sec i monosperm, de pericarpi dur no adherit a la semment.

araneós -osa. Amb pèls llargs, molt tènues i blans, reunits com en les teranyines.

arboriforme. Ramificat com un arbre.

arbre. Planta perenne de tija llenyosa que s'aguanta sense suport, de més de 5 metres d'alçària, no ramificada fins a un cert nivell del sòl.

arbust. Planta perenne de tija llenyosa, d'alçària superior a un metre i inferior a cinc, que es ramifica generalment arran de terra.

arcuato-. Prefix que expressa "arquejat", "corbat en forma d'arc": *arcuato-convergens*, dit dels estams de filaments arquejats les anteres dels quals s'acosten molt o es toquen. Fig. 41 esquerra.

aresta. Punta filiforme i rígida en què solen terminar diversos òrgans de les plantes. Fig. 14.

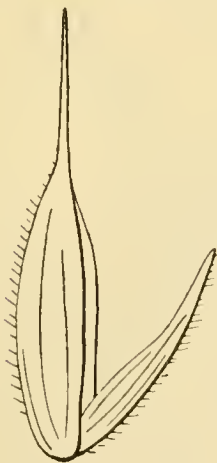

Fig. 14. Glumel·la de *Bromus* acabada en aresta; fruit de *Clematis* també aristat

arestós -osa. Que té arestes.

aril. Excrecència de l'extremi supe-

rior del funicle, en les proximitats del llombrígol, que pot arribar a envolupar completament la llavor. Fig. 15.

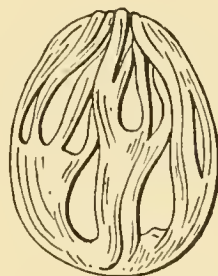

Fig. 15. Aril de la nou moscada

aril·lat -ada. Proveït d'aril.

aril·loide. Fals aril que es desenvolupa en el micròpil.

aristat -ada. Acabat en una aresta. Fig. 14.

arrossegadís -issa. Rèptil.

article. Cadascun dels segments superposats en què es fragmenta o es constreny un òrgan. Fig. 16.

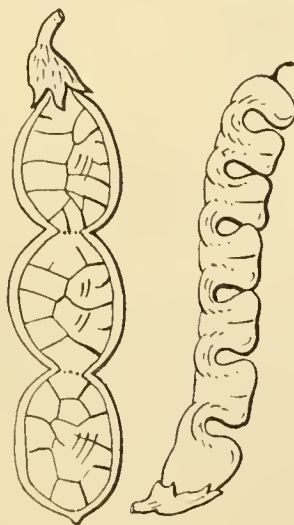

Fig. 16. Fruits articulats de *Hedysarum* i *Hippocrepis*

articulat -ada. Compost d'articles. Fig. 16.

ascendent. Dit de l'òrgan, generalment la tija, estàs horitzontalment a la base i redreçat verticalment en la part superior.

asimètric, -a. Dit de la flor o de l'òrgan que no tenen cap pla de simetria. Fig. 115.

atenuat -ada. Que perd insensiblement amplària o gruix cap a un extrem. Fig. 17.

Fig. 17. Fulles atenuades superiorment i inferiorment

atro-. Mot prefixat que denota negre: atropurpuri, d'un color de porpra molt fosc, quasi negre.

aurícula. Apèndix en forma d'orella situat a la base d'un òrgan foliaci. Fig. 18 i 31.

auriculat -ada. Proveït d'aurícules. Fig. 18.

avortat -ada. Detingut en el seu desenvolupament, que no arriba a terme.

axil·la. Punt d'unió d'una fulla,

bràctea, peduncle, amb la tija que els porta.

Fig. 18. Fulles auriculades de *Arabis brassiciformis*

axil·lar. Situat a l'axilla. Fig. 19.

Fig. 19. Flors axil·lars de *Veronica*

B

bacciforme. Semblant a una baia.

baia. Fruit indehiscent, carnós, d'endocarpi polpós o sucós.

balausta. Fruit complex del magraner, format per dos estrats de carpels superposats amb el pericarpi coriàci i les llavors de coberta carnosa i sucosa.

Fig. 20. Estam d'antera basífixa

basífix- a. Inserir per la base, aplicat generalment a les anteres. Fig. 20.

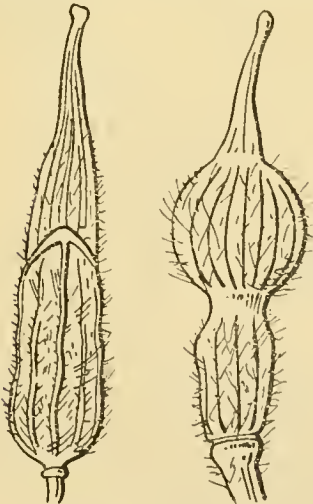

Fig. 21. Fruits bequeruts de *Sinapis* i *Rapistrum*

bec. Punta terminal d'un fruit o d'una llavor. Fig. 21.

beina. Base eixamplada de les fulles quan abraça o envolta la tija. Fig. 53.

bequerut -uda. Acabat en una part prima i més o menys llarga simulant un bec. Fig. 21.

berrugós -osa. Amb petites prominències semblants a les berrugues.

bi-. Prefix que denota dos, dues vegades, doblement.

biennal. Planta que no floreix i fructifica fins al segon any de la seva vida i que després mor.

bífid -a. Fes en dos lòbuls fins prop del mig de la seva longitud. Fig. 22.

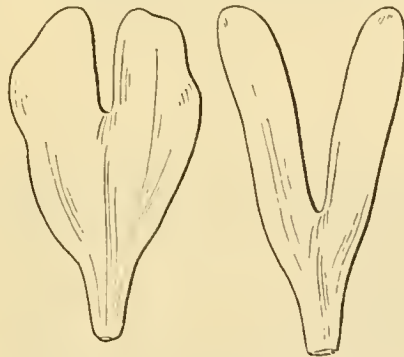

Fig. 22. Pètal bífid (a l'esquerra) i bipartit (a la dreta)

bifurcat -ada. Dividit en dues branques, en forma de forca de dues pues.

bilabiat- ada. Dit del calze o de la corolla dividit en dos llavis. Fig. 84.

bilobat -ada. Dividit en dos lòbuls.

bilocular. Dividit en dos lòculs.

bipartit -ida. Fes en dos lòbuls fins prop de la base. Fig. 22.

bipinnaticomposta. Fulla composta els folíols de la qual són pinnats. Fig. 23.

bipinnatífid -a. Fulla o bé òrgan foliàci els lòbuls del qual són també pinnatífids.

bipinnatipartit -ida. Fulla o bé òrgan foliàci pinnatipartit els segments

del qual són també pinnatipartits.
bipinnatisecte -a. Fulla o bé òrgan foliari pinnatisecte els segments del qual són també pinnatisectes.

Fig. 23. Fulla bipinnaticomposta

bisectat -ada. Profundament bipartit.
biternat -ada. Amb tres folíols trifoliolats.

bivalve -a. Que s'obre en dues valves.
borró. Gema.

bràctea. Fulla més o menys modificada en la seva forma, grandària, color, consistència, pròxima a les flors. *Bràctea floral*, la que porta una flor a la seva axilla. Fig. 9 i 38.

bracteàt -ada. Proveït de bràctees.
bracteïforme. Que s'assembla a una bràctea.

bractèola. Bràctea, generalment més petita que les altres, inserida en un peduncle floral, no sobre la tija o les rames. Fig. 24.

bracteolat -ada. Proveït de bractèoles. Fig. 24.

brevistil -a. Dit de l'ovari, flor, d'estil curt, en el fenomen de l'heterostília.

bulb. Tija curta, generalment subterrània, coberta de fulles carnosos o membranoses riques en substàn-

cies de reserva i en forma d'escames o túniques, que constitueix un conjunt globulós, ovoide, etc. Fig. 56 dreta.

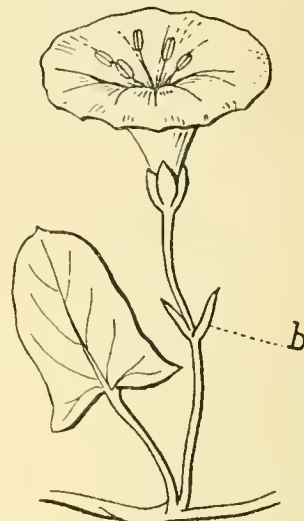

Fig. 24. Peduncle de corretjola amb bractèoles (b)

bulbifer -a. Que porta bulbs.

bulbiforme. Inflat formant com un bulb.

Fig. 25. Inflorescència d'un *Allium* amb bulbs, i amb una espata de dues bràctees a la base.

bulbil. Bulb petit que acompanya les flors o neix a les fulles de certes plantes. Fig. 25.

bulbil·lífer -a. Que té bulbils.

C

caduc -a. Que no persisteix gaire temps en el lloc on s'ha format. Tractant-se de fulles, que es desprenen durant l'estació desfavorable per a la planta que les porta.

calàtide. Capítol.

caliciflor -a. Dit de la planta les flors de la qual aparenten tenir els pètals i els estams inserits sobre el calze, àdhuc de les que, amb l'ovari adherent o ífer, els tenen concrescents amb la corolla. Fig. 26.

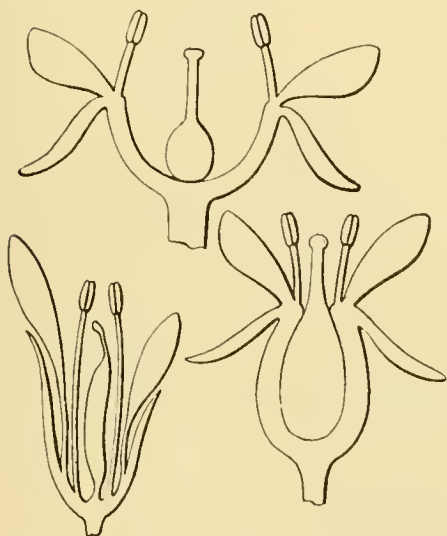

Fig. 26. Diversos tipus florals de plantes caliciflores (en secció)

calici -na. Pertanyent al calze.

calicinal. Calici.

calicle. Conjunt de bractèoles situades part de fora del calze i al seu entorn simulant un altre verticil floral sobreposat. Fig. 27.

caliculat -ada. Proveït de calicle.

call. Punta curta o grumoll generalment esblanqueïts i poc o molt durs.

callós -osa. Que té calls.

calze. El més extern dels verticils florals, generalment verd, o, si el periant és senzill, l'únic verticil del periant, sigui del color que sigui.

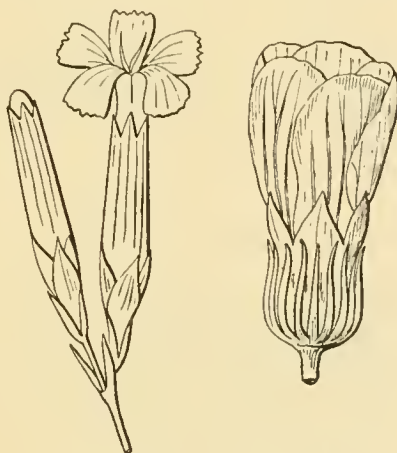

Fig. 27. Calicles de clavell i de *Hibiscus*

cama. Escapus.

campanulat -ada. En forma de campaneta. Fig. 45.

canya. Tija fistulosa i nuosa, com la de les gramínies.

capil·lar. Fi com un cabell.

capítol. Inflorescència de flors sèssils sobre un receptacle comú més o menys eixamplat i voltat d'un involucre de bractees. Fig. 28.

Fig. 28. Flors disposades en capítol

càpsula. Fruit sec i dehiscent compost de dos o més carpels. — *Càpsula pollicoca*, per a Cadevall, aquella on els carpels, no del tot

concrecents a l'àpex, conserven certa individualitat. Fig. 29.

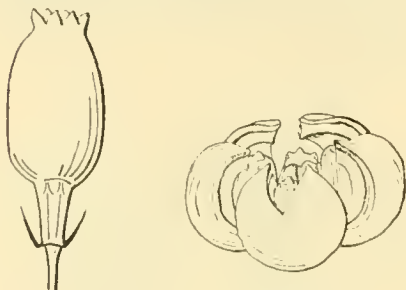

Fig. 29. Càpsules de *Silene* i de *Euphorbia*

carcèrul. Fruit polycarpellar i unilocular, sec i indehiscent, monosperm o disperm, com el del tell.

carena. Sortint longitudinal més o menys agut que recorda la quilla d'una nau. Conjunt dels dos pètals inferiors en les flors de les papilionàcies i cesalpinàcies.

carenal. Tipus de prefloració de les cesalpinàcies, semblant a la vexillar però amb la carena externa i l'estendard intern.

carenat -ada. Proveït de carena.

Fig. 30. Ovari de la flor de taparera sostingut per un llarg carpòfor

cariòpside. Fruit sec, indehiscent i monosperm amb la llavor íntimament soldada al pericarpi, com ocorre en les gramínies.

carpel. La fulla o cadascuna de les fulles que, molt profundament modificades, integren el pistil d'una flor.

carpòfor. Receptacle allargat com un peduncle que porta el pistil o el fruit al capdamunt. Fig. 30.

carúncula. Excrescència de poca extensió damunt del tegument seminal, generalment al voltant del micròpil. Fig. 31.

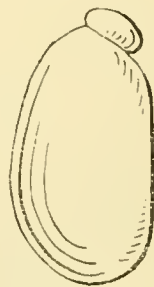

Fig. 31. Sement de ricí, amb carúncula

caulescent. De tija ben visible.

caulinar. Pertanyent o relatiu a la tija.

cel·la. Cavitat, lòcul, de l'ovari, antera, etc.

cespitós. Que fa gespa.

ciatiforme. En forma de copa cònica.

cili. Dit dels pèls i òrgans semblants que formen una franja marginal com les pestanyes a les vores de les parpelles (DGLC). Fig. 32.

ciliat -ada. Proveït de cilis. Fig. 32.

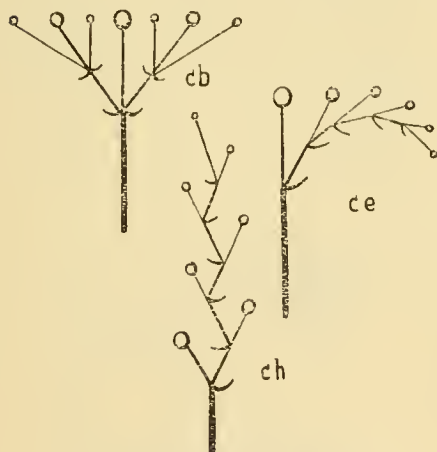
cima. Inflorescència definida en la qual l'eix principal cessa aviat de créixer i fa una flor, i els secundaris, terciaris, etc., es comporten successivament de la mateixa manera que aquell. *Cima bipara*, aquella en què la ramificació té lloc successivament per dues branques oposades. *Cima escor-*

pioide, cima unípara en què la ramificació es fa sempre pel mateix costat de l'eix. *Cima helicoide*,

Fig. 32. Fulla ciliada i auriculada

cima unípara en què la ramificació té lloc alternativament a l'un costat i a l'altre de l'eix principal. *Cima multipara*, aquella en què

Fià. 33. Esquemes de cima bípàra (cb), escorpiòide (ce) i helicoide (ch)

la ramificació té lloc per més de dues branques verticil·lades. *Cima unípara*, aquella en què la ramificació es fa per una sola

branca, la qual es ramifica de la mateixa manera, i així successivament. Fig. 33.

cimós -osa. En forma de cima.

cinorròdon. Fruit dels rosers consistent en diversos aquenis dins d'un receptacle carnós de forma ovoide, globulosa, etc.

circell. Rama, fulla o nervi mitjà de la fulla, etc., transformat en un

Fig. 34. Circells

òrgan filamentós que entortolligant-se o arrapant-se a qualsevol suport facilita l'enlairament d'una planta enfiladissa. Fig. 34.

circinat -ada. Enrotllat formant una crossa o una anella.

cladodi. Rama molt comprimida,

Fig. 35. Cladodis de galzeran

laminar, verda, semblant a una fulla, com les del galzeran. Fig. 35.
claviforme. En forma de clava o porra. Fig. 36.

Fig. 36. Fruit claviforme de *Meconopsis*

coc. Cadascun dels carpels d'un fruit policarpellari sec que, separant-se dels altres en la maduresa, s'obre en dues valves i no sol contenir sinó una sola sement. Fig. 29, dreta.

coclear. Prefloració imbricada.

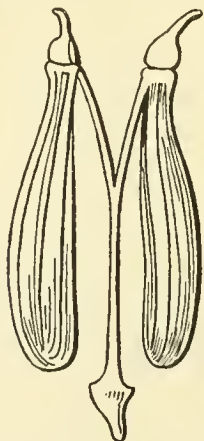

Fig. 37. Fruit madur d'una umbel·lífera amb la columneta

columneta. Carpòfor de les umbel·líferes situat a l'eix de l'ovari i bi-

furcat en la maduresa del fruit. Fig. 37.

comissura. Lloc d'unió de dos òrgans o de dues parts d'un òrgan.

comissural. Pertanyent a la comissura.

compost -a. Dit de la fulla integrada per dos o més folíols.

comprimit -ida. Dit d'un òrgan la forma del qual sembla derivar-se d'una altra afectada per una compressió lateral de davant cap endarrera. En les umbel·líferes, segons Cadevall, fruit comprimit perpendicularment a la cara comissural.

con. Inflorescència unisexual de forma ovoide o globulosa, amb nombroses bràctees imbricades o amb escames seminíferes, com les pinyes de les coníferes.

concolor. D'un color únic, per oposició a discolor, tricolor, bigarrat, etc. Unicolor.

concrecent. Adherència congènita íntima, formant una sola peça, de dos òrgans o de dues parts d'un òrgan.

conduplicat -ada. Dit dels cotilèdons plegats longitudinalment a banda i banda de la radícula. Fig. 38.

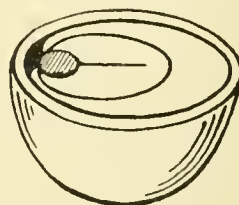

Fig. 38. Secció transversal d'una llavor de cotilèdons conduplicats

confluent. Dit dels segments dels òrgans foliacis que conflueixen unint-se en un indret.

connat -ada. Concrecent. Emprat especialment en tractar-se de fu-

lles oposades i soldades a la base.
Fig. 39.

Fig. 39. Fulles i bràctees connades de *Lonicera*

connectiu. Teixit de l'antera que uneix o connecta les dues teques.
Fig. 40.

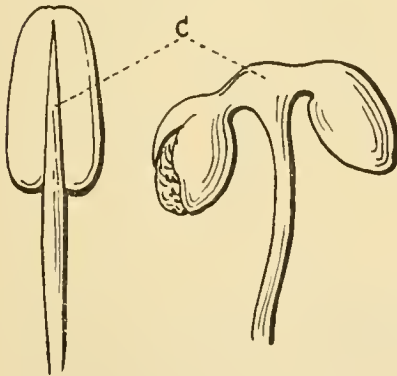

Fig. 40. Anteres amb llurs connectius

connivent. Dit dels òrgans que s'en-corben cap endins de manera que estant menys separats en llurs

bases s'acosten o es toquen, sense soldar-se, per les puntes. Fig. 41.

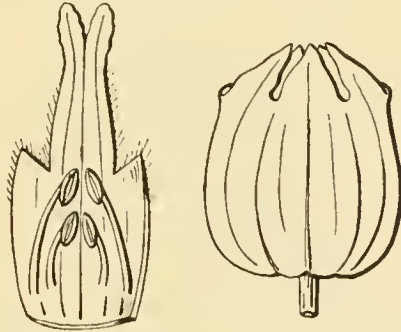

Fig. 41. Estams connivents d'una labiada i sèpals connivents d'una malvàcia

constret -a. Fet més estret, com estrangulat. Fig. 16.

contorta. Tipus de prefloració en què cada peça recobreix la següent i és recoberta per l'anterior. Fig. 42.

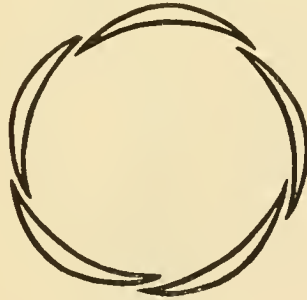

Fig. 42. Esquema de la prefloració contorta

convolut -a. Involut.

cor. Part interna, endurida, d'un tronc, d'una fruita.

cordiforme. En forma de cor, amb la part més ampla a baix. Fig. 43.

cori- Prefix que denota separació: *coripètala*, de pètals lliures, dialipètala. Oposat a *sim-*, *sin-*: *sim-pètala*, de pètals soldats, gamopètala.

coriaci -àcia. Poc o molt gruixut, endurit i flexible, que recorda la consistència del cuir.

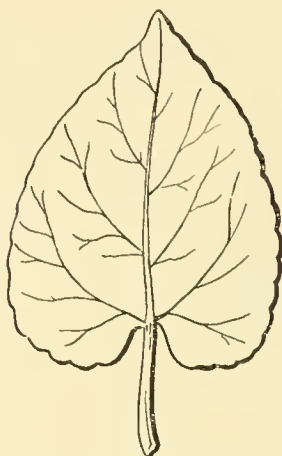

Fig. 43. Fulla cordiforme

corimbe. Inflorescència racemosa simple en la qual els peduncles arriben si fa no fa a un mateix nivell partint de punts situats a diversa alçària. Fig. 44.

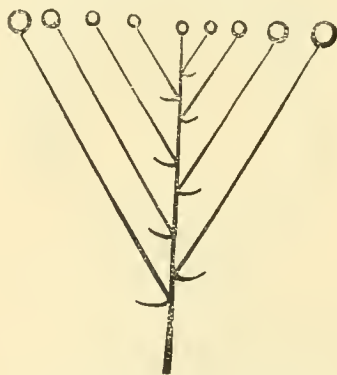

Fig. 44. Esquema d'un corimbe

corimbiforme. Semblant a un corimbe.

corol·la. El segon verticil de la flor, generalment de color vistós, situat entre el calze i els estams.

corol·lil·lor -a. Dit de la planta les flors de la qual aparenten tenir els estams inserits a la corol·la. Cal fer excepció de les que tenen

l'ovari adherent o ífer, en el qual cas són calicíflores. Fig. 45.

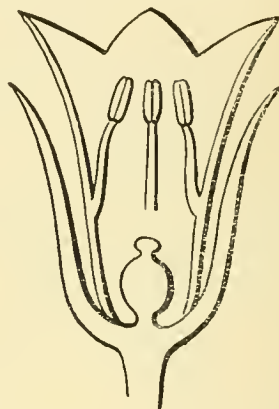

Fig. 45. Tipus floral d'una planta corol·lil·lora

corona. Conjunt d'apèndixs ligulars o estipulars dels pètals que, adés lliures, adés concrecents, formen com un tercer verticil del periant. Fig. 46.

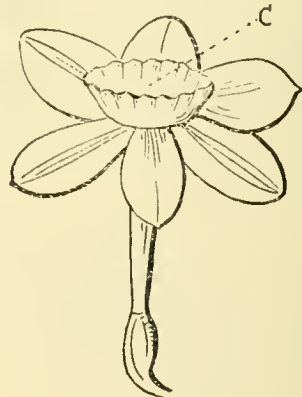

Fig. 46. Flor de nadala, amb corona (c)

corònula. Corona molt petita.

corrugativa. Prefloració en què els pètals estan molt arrugats, com ocorre en les roselles i estepes.

costa. En els fruits secs, especialment en els de les umbelíferes, cadascuna de les línies meridians més o menys sortides rellevades

en el pericarpi i corresponents a un nervi del carpel. *Costa primària*, en les umbel·líferes, cadascuna de les cinc costes situades, respectivament, dues a les vores de cada mericarpi, una al dors i les altres dues entremig de les anteriors. *Costa marginal*, la de les vores del mericarpi. *Costa dorsal*, la que correspon al nervi mitjà del carpel. *Costa secundària*: en les umbel·líferes, cadascuna de les quatre que pot haver-hi entre les cinc primàries.

cotiledon. Fulla embrionària de les sement.

cotonós -osa. Amb pèls llargs i prims, blans, d'un blanc més o menys pur.

criptògam -a. Planta amb els òrgans de la reproducció no visibles a ull nu, sense flors pròpiament dites ni sement.

cuneiforme. Dit de qualsevol òrgan la part inferior del qual, de vores rectes, s'estreny formant angle

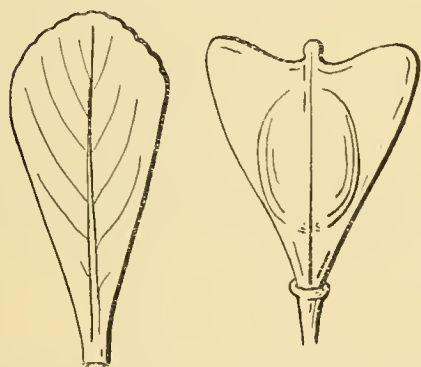

Fig. 47. Fulla i fruit cuneiformes

agut com el perfil d'un tascó.
Fig. 47.

cúpula. Conjunt foliaci o escamós, generalment de forma hemisfèrica, que envolta alguns fruits, com les avellanes i les glans. Figura 48.

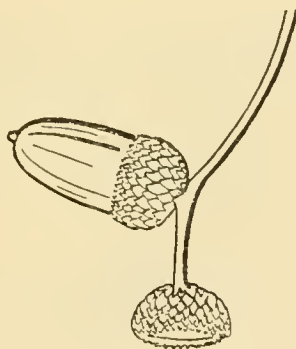

Fig. 48. Cúpules del roure pèrol

cuspidat -ada. Organ foliaci atenuat insensiblement i acabat en punta fina i més o menys rígida.

D

decumbent. Que s'ajeu pel seu propi pes, incapaç de mantenir-se dret.

Fig. 49. Fulles decurrents

decurrent. Fulla, bràctea, etc., la part laminar de la qual es prolonga inferiorment per dessota de la

- seva base escorrent-se adherida a la tija. Fig. 49.
- definida.** Inflorescència cimosa, perquè l'eix es defineix, donant una flor, abans que floreixin les rames que en deriven.
- dehiscent.** Dit del fruit que s'obre pel seu natural quan és madur. Fig. 29, 71, 89.
- deltoide.** Qualsevol òrgan foliaci en forma de delta majúscula, Δ.
- dentat -ada.** Organ foliaci amb el marge retallat poc profundament, formant dents. Fig. 96 dreta.
- denticida.** Tipus de dehiscència que ocorre quan una càpsula s'obre per valves molt poc profundes. Fig. 29 esquerra.
- denticulat -ada.** Dentat amb dents molt menudes.
- deprimit -ida.** Dit d'un òrgan la forma del qual sembla derivar-se d'una altra afectada per una compressió en direcció vertical, de dalt a baix. En les umbel·líferes, segons Cadevall, fruit comprimit paral·lelament a la cara comissural.
- diadelf.** Androceu o estams d'una flor concrescents per llurs filaments en dos fascicles iguals o desiguals, àdhuc quan un dels dos fascicles està representat per un estam no concrescent amb cap altre.
- dialipètal -a.** Amb els pètals lliures, no concrescents.
- dialisèpal -a.** Amb els sèpals lliures, no concrescents.
- dialitèpal -a.** Amb els tèpals lliures, no concrescents.
- diclí -ina.** Planta de flors unisexuals, monoica o dioica.
- dicotòmic -a.** Tija o inflorescència ramificada per bifurcació.
- didim -a.** Organ format per dues meitats simètriques a banda i banda d'un punt o d'una línia medial. Fig. 50.
- didinam.** Androceu o estams quan, havent-n'hi dos parells per flor,

els d'un parell són més llargs que els de l'altre. Fig. 41 esquerra.

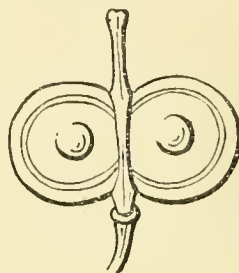

Fig. 50. Sil·lícula didima de *Biscutella*

difús -usa. Ramificació de la tija o de la inflorescència quan les rames s'estenen en tots sentits, desordenadament.

digitat -ada. Organ foliaci profundament dividit o compost, quan els segments o els folíols divergeixen com els dits de la mà oberta. Fig. 51.

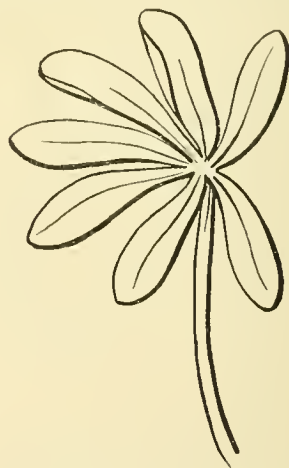

Fig. 51. Fulles digitades de llóbi

dioic -a. Planta de flors unisexuals, les masculines i les femenines en individus diferents.

diplostèmon -a. Androceu, flor, amb un nombre d'estams doble del de pètals i sèpals.

disc. Dilatació glandular disciforme d'origen axial que sol trobar-se en la part central d'algunes flors.

discoide. Que té forma de disc.

discoïdal. Discoide.

disperm -a. Fruit o lòcul amb dues sements.

distic -a. Disposat en dos rengles, a banda i banda d'un eix.

divaricat -ada. Dit de les rames d'una tija, inflorescència, etc., quan divergeixen formant angles molt oberts, rectes o obtusos.

dorsifix -a. Inserir pel dors, generalment parlant de les anteres. Figura 52.

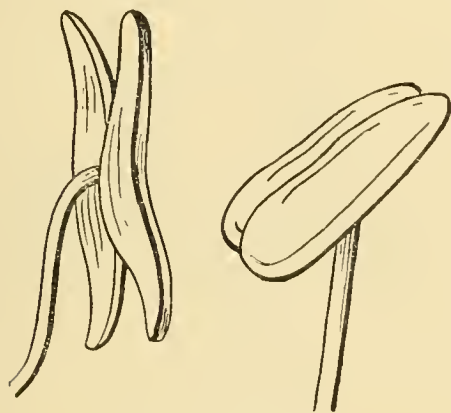

Fig. 52. Anteres dorsifixes

drupa. Fruit indehiscent, carnós, amb pinyol, com la cirera, l'oliva.

E

el·líptic -a. Que té forma d'el·lipse.

embà. Làmina més o menys prima que divideix el fruit en dues o més cavitats. *Fals embà*, el que no és d'origen carpellar, produït per expansions placentàries, sense nervis. Fig. 12.

embeinador -a. Fulla que enrotllant-se inferiorment a l'entorn d'una tija, rama, etc., li fa com una

beina, tant si els marges de la fulla es solden com si resten lliures. Fig. 53.

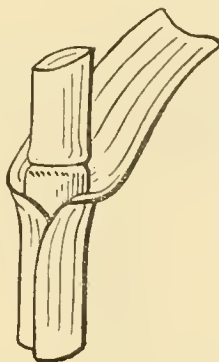

Fig. 53. Fulla embeinadora d'una gramínia

endocarpi. Part interna del pericarpi que sol formar el pinyol en molts fruits.

enervi -èrvia. Amb els nervis imperceptibles o bé sense nervis.

enfiladís -issa. Dit de la planta que s'enfila, que no s'aguanta sense emparar-se d'un suport.

ensiforme. En forma de fulla d'espasa.

enter -a. Qualsevol òrgan foliaci de vores enteres, sense lòbuls ni dents.

entrenús. Tros de tija, rama, etc., comprès entre dos nusos.

epicarpi. Part externa del pericarpi,

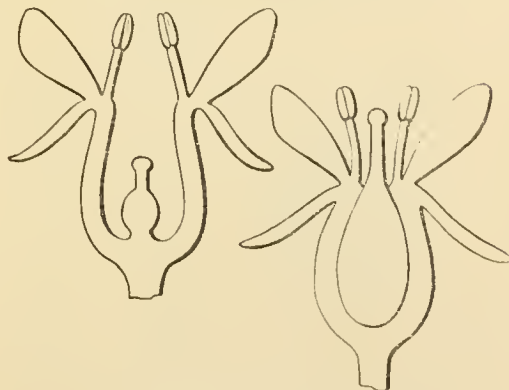

Fig. 54. Esquemes de flors epígines

com la pela dels préssecs i albercocs.

epigeu -ea. Dit de l'òrgan que es desenvolupa fora terra.

epigin -igina. Dit de l'òrgan floral inserit a un nivell superior al de l'ovari. Flor que té els estams inserits més amunt del nivell de l'ovari. Fig. 54.

epiquil. En les orquídies de label ar-

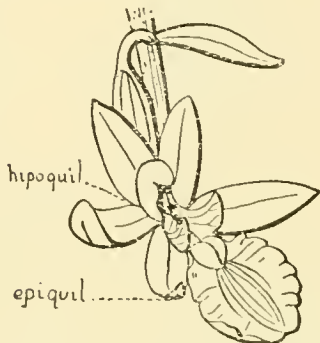

Fig. 55. Hipoquil i epiquil del label d'una orquídia

ticulat o constret l'article o el lòbul superior. Fig. 55.

eriçat -ada. Amb pèls rígids i drets.

escamiforme. Escamiforme.

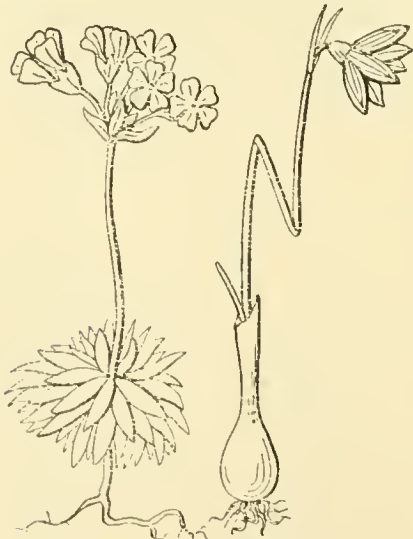

Fig. 56. Escapus d'una *Androsace* i d'un *Leucoium*

escapiforme. Semblant a un escapus.

escapus. Peduncle sense fulles ni bràctees que surt directament d'una roseta basilar, d'un rizoma, d'un bulb, etc. Fig. 56.

escariós -osa. Dit d'un òrgan foliaci prim com una membrana i poc o molt rígid.

escorpioide. Eix, rama, enrotllat sobre si mateix com la cua de l'escorpi. *Cima escorpioide.* Fig. 33 (ce)

escotat -ada. Qualsevol òrgan foliaci o laminar amb una esmotxadura

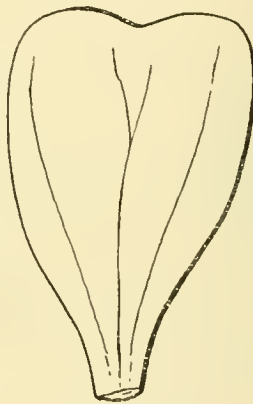

Fig. 57. Pètal escotat

poc profunda al capdamunt. Figura 57.

espàdix. Espiga de flors unisexuals, sobre un eix molt carnós, envoltada per una espata. Fig. 58.

espars -a. Dit de les fulles, flors, etc., disposades aparentment sense ordre sobre una tija, rama, etc., a diversos nivells.

espata. Bràctea generalment molt desenrotllada, membranosa o més o menys gruixuda, que envolta la inflorescència, rarament una sola flor. Fig. 25 i 58.

espatulat -ada. Fulla o òrgan foliaci allargat i eixamplat insensible-

ment vers l'àpex, que és arrodonit. Fig. 59.

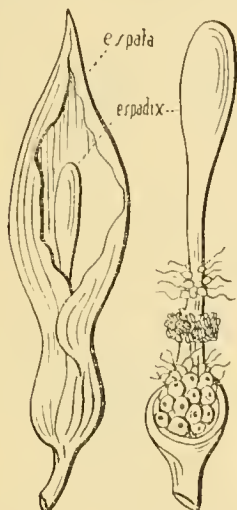

Fig. 58. Espàdix i espata d'un *Arum*

esperó. Prolongació tubular de la base del calze o de la corolla o d'alguna de llurs peces. Fig. 60.

Fig. 59. Fulla espatulada

esperonat -ada. Proveït d'esperons. Fig. 60.

espíciforme. Que té forma d'espiga.

espiga. Inflorescència racemosa, simple, de flors sèssils disposades al llarg d'un eix. Fig. 61.

Fig. 60. Esperons d'una *Viola* i d'una *Linaria*

espigueta. Inflorescència elemental de les gramínies, consistent en una espiga petita amb una o dues bràctees estèrils a la base. Fig. 61.

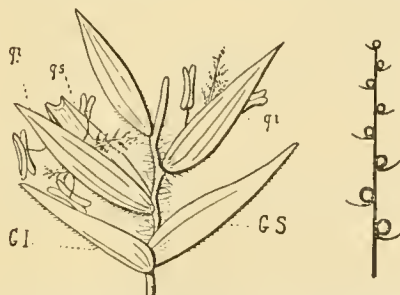

Fig. 61. Esquema d'una espiga (a la dreta). Espigueta d'una gramínia (a l'esquerra), amb la gluma inferior (GI), la gluma superior (GS), les glumes inferiors (gi) i les superiors (gs)

espina. Punxa originada per la tija, rames, etc., d'una planta, transformades en un òrgan agut i endurit, com ocorre en l'argelaga, la gatosa, l'arç blanc, etc.

espinescent. Quasi espinós, armat d'espines febles.

espínula. Espina tènue, a penes vulnerant o no vulnerant.

espinulós -osa. Amb espínules.

espontani -ània. Dit del vegetal que creix sense conreu.

espora. Corpúscle unicel·lular contingut dins d'un esporangi que serveix per a la reproducció de les falgueres.

esporangi. En les falgueres, òrgan clos que conté les espores. Fig. 11.

esporangífer -a. Que porta esporangis.

esquamiforme. Que té la forma d'una escama.

estació. Conjunt de condicions físico-químiques, referents al clima i microclima, natura del sòl, etc., de l'indret on prospera una planta.

estam. Cadascun dels elements del tercer verticil floral o androceu dits òrgans masculins de la flor i formats per una antera sostinguda o no per un filament. Fig. 20.

estaminífer -a. Que porta els estams. Dit generalment de la corolla gamopètala amb els estams soldats a ella.

estaminodi. Estam estèril, avortat.

estendard. Pètal superior de la flor de les papilionàcies i cesalpiniàcies. Fig. 62.

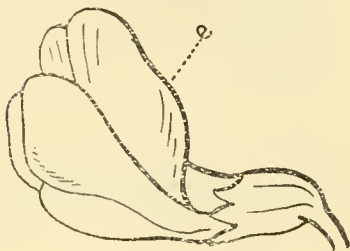

Fig. 62. Flor de papilionàcia amb l'estendard (e)

estigma. Regió glandular, generalment apical, del carpel, proveïda de papilles o de pèls collectors de pol·len. Fig. 63.

estil. Suport més o menys allargat, a vegades inexistent, de l'estigma, que neix al capdamunt de l'ovari. Fig. 63.

estilopodi. Disc del cim de l'ovari de les umbel·líferes sobre el qual s'insereixen els dos estils. Fig. 64.

estípit. Suport prim, més o menys llarg, altre que el peduncle i el pedicel.

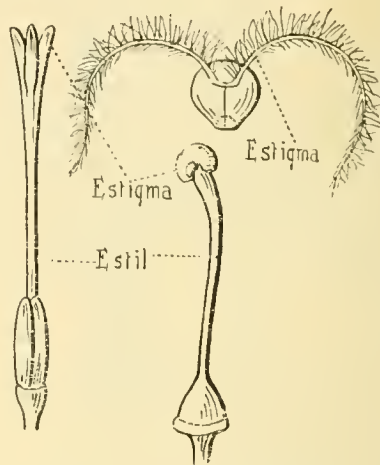

Fig. 63. Estils i estigmes de diverses flors

estipitat. Sostingut per un estípit.

estípula. Expansió foliàcia, més o menys transformada, situada generalment a la base del pecíol. Figura 5 dreta i 65.

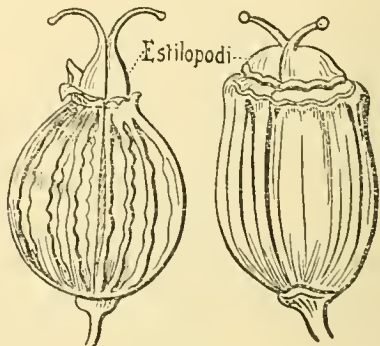

Fig. 64. Ovaris d'umbel·lífera amb llurs estilopodis

estipulat -ada. Amb estípules.

estivació. Prefloració.

estoló. Rama rèptil i radicant que sol néixer arran de terra i que també pot ésser subterrània. Figura 66.

estolonífer -a. Que produeix estolons.
Figura 66.

estria. Solc molt fi a la superfície d'un òrgan. Per analogia, vena o línia de color.

Fig. 65. Estípules de favera

estriat -ada. Amb estries.

estròbil. Pinya de les coníferes, con.

estrofiola. Carúncula originada en el rafe dels òvuls anàtrops.

Fig. 66. Estolons de la viola boscana

exsert -a. Que sobresurt d'un òrgan.
Fig. 67.

extraaxil·lar. Que sembla néixer o inserir-se fora de l'axilla d'una fulla o d'una bràctea.

Fig. 67. Estams exserts de la farigola

extrors -a. Antera amb la fenedura de dehiscència mirant enfora de la flor.

F

falciforme. Organ foliaci o comprimit en forma de falç.

fanerògam -a. Planta amb els òrgans de la reproducció visibles a simple vista, amb flors i sements.

fascicle. Emprat per Cadevall per a indicar una cima corimbiforme, com en l'*Holosteum umbellatum*.

fasciculat -ada. Agrupament de fulles, flors, etc., formant com un feixet.

fastigiat -ada. Dit de les branques, peduncles, etc., drets i acostats a l'eix, com les rames del xiprer.

fibrós -osa. Que té fibres.

-fid -fida. Sufix que denota fes: *trífid*, *quinquèfid*, amb tres, cinc divisions mitjanament profundes.

filament (estaminal). El que suporta l'antera al capdamunt. Fig. 20.

filiforme. Llarg i prim com un fil.

fil·locladi. Cladodi.

fil·lodi. Làmina foliar anàloga a un limbe del qual no és l'homòloga.

fillol. Brot que neix a la base, soterrada o arran de terra, d'una planta vivaç. Goix.

fillolar. Treure fillols.

fimbriat -ada. Dit de qualsevol òrgan laminar dividit a la vora en lacínies molt fines formant com un cerrell. Fig. 68.

Fig. 68. Pètals fimbriats d'un *Dianthus* (a la dreta) i fulla fistonada de la betònica (a l'esquerra)

fistonat -ada. Organ foliaci amb dents poc sortints i arrodonides, com fistons, al marge. Fig. 68.

fistulós -osa. Tija, arrel, etc., amb un canal interior.

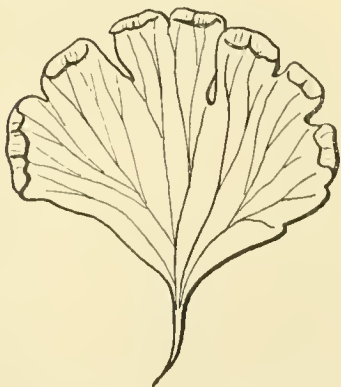

Fig. 69. Segment flabel·lat de la fronda de la capil·lera

flabel·lat -ada. Flabelliforme. Fig. 69.

flabel·liforme. Organ foliaci en forma de ventall. Fig. 69.

flor. Brot de creixement limitat que conté els òrgans reproductors de la planta, protegits o no per un periant, i que pot quedar reduït a un sol estam o a un pistil d'un sol carpel.

floració. Antesí.

floró. Flòscul.

flòscul. Corolla regular o quasi regular, tubulosa, amb cinc dents o lòbuls, característica de moltes compostes. Fig. 70.

Fig. 70. Flòscul d'una composta

flosculós -osa. Que només té flòsculs.

foliaci -àcia. Que té la natura o textura d'una fulla; que pot considerar-se com una fulla, que n'és l'homòleg, com les peces florals.

foliol. Cadascuna de les fulletes que integren una fulla composta. Figura 51, 65.

fol·licle. Fruit sec, unilocular i dehiscent, format per un sol carpel que s'obre per la sutura ventral. Figura 71.

forma. En taxonomia, varietat de molt poca importància que no sol afectar sinó un caràcter.

fosseta. Al·vèol, cavitat petita en la superfície d'un òrgan.

franjat -ada. Fimbriat.

fronda. Fulla de les falgueres, amb esporangis o sense.

fructífer -a. Que duu fruit.

frutescent. Fruticós.

Fig. 71. Fol·lícle madur i obert

fruticós -osa. Arbustiu, semblant a un arbust.

fruticulós -osa. Com un petit arbust o mateta.

fulla. Organ lateral de creixement limitat que prové dels estrats perifèrics de la tija. Les fulles normals són laminars, verdes, i es componen de beina, pecíol i limbe.

funicle. Filament que uneix l'òvul a la placenta.

fusiforme. Dit de l'òrgan atenuat pels dos caps com un fus.

G

gàlbula. Con de forma arrodonida format per escames peltades que es toquen per les vores.

gamofil·le -a. De peces foliàcies concrescents.

gamopètal -a. De pètals concrescents, formant una corolla d'una sola peça.

gamosèpal -a. De sèpals concrescents, formant un calze d'una sola peça.

gamotèpal -a. De tèpals concrescents, formant un perigoni d'una sola peça.

gatell. Ament.

gema. Rudiment d'un nou eix vegetal, generalment de forma ovoide, protegit per escames i situat a l'axilla de les fulles (persistents o caigudes) o de les bràctees o a l'extrem d'una tija. *Gema floral*, aquella que en desenvoluparse engendra una flor.

geminat -ada. Dit de les fulles, flors, etcètera, disposades per parelles.

geniculat -ada. Organ caulinar o radical colzat en un indret, generalment en un nus.

gibós -osa. Amb un relleu en forma de gep.

gibositat. Gep.

gimnosperm -a. Planta de carpels oberts o esgotats més o menys completament en la formació dels òvuls, sense constituir una cavitat ovàrica closa; sense fruit, en el sentit botànic.

ginandre -a. Amb els estams i els estils concrescents en un sol cos.

gineceu. El més intern dels verticils florals, format pels carpels.

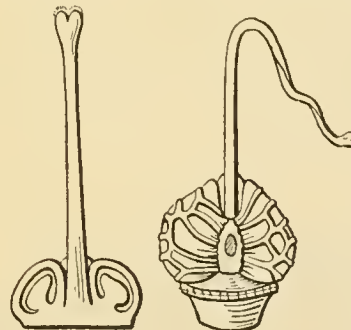

Fig. 72. Estils ginobàsics

ginobàsic -a. Dit de l'estil originàriament apical que per una diferència

molt acusada en el creixement de les diverses parts de l'ovari esdevé basilar. En alguns *Carex*, espigues femenines sostingudes per llargs peduncles basilaris. Fig. 72.

ginòfor. Carpòfor.

ginostem. Bec intrafloral de les orquídies que resulta de la concrecència de part del receptacle amb els estams i el pistil. Fig. 73.

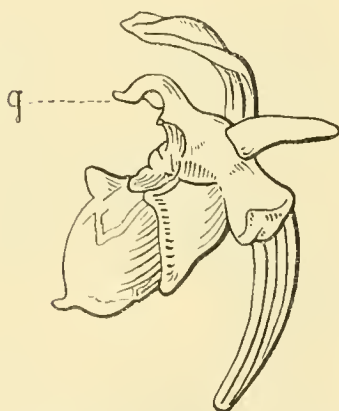

Fig. 73. Ginostem (g) d'una orquídia

gla. Aqueni molt gran voltat d'una cúpula a la base, com ocorre en l'alzina i el suro. Fig. 48.

glabre. Sense pèls.

glabrescent. Quasi sense pèls; amb pèls a penes visibles, molt escassos.

glabriúscul. Glabrescent.

glàndula. Cèl·lula o cavitat pruricel·lular, superficial o interna, plena d'una secreció (d'essència, resina, etcètera).

glauc -a. D'un verd blavenc esblanqueït, com el de les fulles de l'atzavara.

glauculent. Que tira a glauc.

glomèrul. Inflorescència cimosa densa, de flors subsèssils. Fig. 74.

gluma. Bràctea estèril de la base de l'espigueta de les gramínies. Fig. 61.

glumèl·la. Bràctea floral de l'espigueta de les gramínies (la *glumèl·la inferior*).

Conjunt de dues peces periantals concrescents del verticil extern en les flors de les gramínies (la *glumèl·la superior*). Fig. 61.

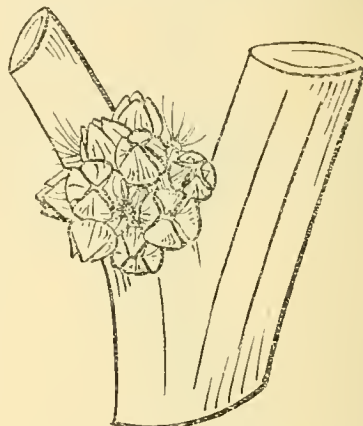

Fig. 74. Glomèrul de la parietària

glumèl·lula. Cadascuna de les dues peces periantals del verticil intern en la flor de les gramínies, generalment molt petites i a penes visibles a ull nu.

glutinós. Viscós.

goix. Cadascuna de les tiges o cames que neixen d'un mateix gra. (DGLC).

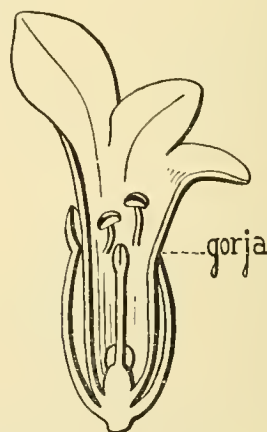

Fig. 75. Secció d'una corol·la gomopètala que mostra la gorja

gorja. Extrem superior del tub abans d'eixamplar-se, en un calze gamosèpal o en una corolla gamopètala. Fig. 75.

gràcil. Prim i delicat.

graminiforme. Semblant a les graminies, dit especialment de les fulles quan són llargues i estretes, parallelinèrvies.

H

habitació. Indret geogràfic on creix una planta.

hastat -ada. Alabardat.

herba. Planta de tija tova, no lignificada.

herbaci -àcia. Que té les característiques d'una herba. (DGLC).

hermafrodita. La flor amb estams i pistil. La planta que té flors hermafrodites.

hesperidi. Fruit bacciforme dels tarongers, llimoners.

heterancant -a. Organ o planta armats d'agullons de més d'una

mena, d'agullons i acícules, etc. Fig. 1.

heterofil·le -a. Amb fulles de més d'una mena. Fig. 76.

heteròmer -a. Amb un nombre de pètals que no correspon al dels sèpals de la mateixa flor, amb un nombre d'estams no igual al dels pètals, etc.

heterostília. Fenomen que ocorre quan entre les flors d'una mateixa espècie de planta n'hi ha d'estils curts i de llargs.

híbrid -a. Planta nada d'una sement en la fecundació de la qual ha intervingut el pol·len d'una espècie altra que la productora de la grana. Si les plantes progenitores són simples varietats o races distintes, el producte és un mestís.

hipocrateriforme. Periant gamofille llargament i estretament tubulós, obert i eixamplat sobtadament en la part superior en un limbe patent, de forma semblant a les fruïteres antigues.

hipogeu -ea. Que es fa sota terra.

Fig. 76. Planta heterofil·la, les fulles inferiors peciolades, les caulinars sèssils i auriculades (*Lepidium heterophyllum*)

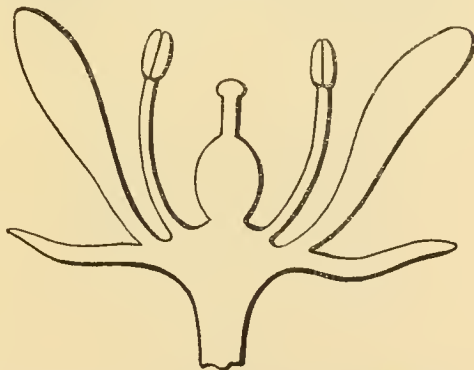

Fig. 77. Esquema d'una flor hipògina, talamiflora

hipogin -ògina. Dit de l'òrgan floral inserit per sota de la base de l'ovari. Flor que té els estams inserits més avall de la base de l'ovari.

Fig. 77.

hipoquil. En les orquídiades de label

articulat o constret, l'article o el lòbul inferior. Fig. 55.

hispid -a. Dit dels pèls durs i aspres i de la planta o de l'òrgan coberts d'híspids.

hispídul -a. lleugerament híspid.

homoclamidi -ídia. Dit del periant quan els dos verticils que l'integren són homogenis.

homofil·le -a. Amb una sola mena de fulles o d'òrgans foliacis.

homòmer -a. Amb un nombre igual de sèpals que de pètals, de pètals que d'estams, etc.

homomorfi -a. De la mateixa forma : *fulles homomorfes*, totes iguals, per oposició a heteromorfes.

I

imbricat -ada. Tipus de prefloració de cinc peces, una de les quals és totalment externa, una altra totalment interna, i les tres restants externes per una vora i internes per l'altra.

imparipinnat -ada. Fulla o folíol compost, pinnat, amb un nombre de folíols imparell i superior a tres. Fig. 78.

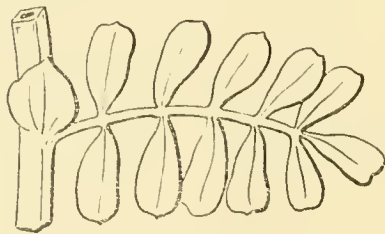

Fig. 78. Fulla imparipinnada

incisat -ada. Organ foliaci de vores profundament feses.

inclús -usa. Que queda dins de l'òrgan que el porta o que l'envolta. Fig. 79

incumbent. Dit dels cotilèdons plans que tenen la radícula disposada al llarg del dors d'un d'ells. Fig. 80.

indefinit -ida. Dit del nombre de pètals, estams, etc., quan n'hi ha més de vint per flor ; inflorescèn-

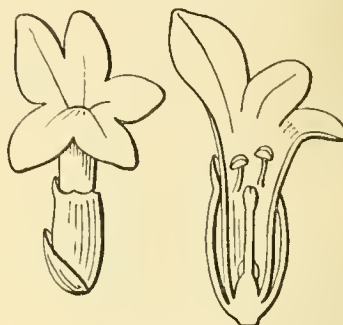

Fig. 79. Estams inclusos

cia racemosa, perquè l'eix continua desenvolupant-se, sense defuir-se, mentre van florint les rames que en deriven.

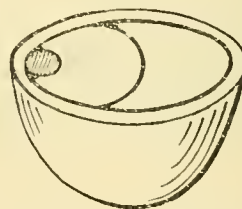

Fig. 80. Secció transversal d'una llavor de cotilèdons incumbents

indehiscent. Que no s'obre pel seu natural en la maduresa.

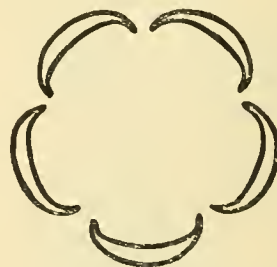

Fig. 81. Esquema de la prefloració valvar induplicada

induplicat -ada. Prefloració valvar en què els marges de les diverses peces es repleguen cap endins. Figura 81.

inerm. Que no té espines ni agulons.

infer -a. Dit de l'ovari d'una flor epígina quan és concresecent amb el calze formant un sol cos, com en la poma, la magrana, etc. Figura 4.

inflex -a. Dit de les rames o de qual-sevol òrgan foliaci quan s'encomben cap a l'eix o cap al centre.

inflorescència. Disposició constant de les flors al volt d'un eix. No hi ha inflorescència quan la flor és solitària.

infundibuliforme. En forma d'embut. Fig. 24, flor.

intercostal. Situat entre les costes.

intrors -a. Antera amb la fenedura de dehiscència mirant a l'eix de la flor.

involucel. Involucre de les umbèlules en la inflorescència composta pròpia de les umbelíferes. Fig. 82

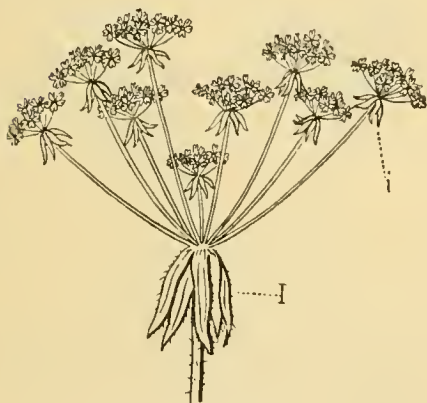

Fig. 82. Involucre (I) i involucels (i) d'una inflorescència d'umbel·lífera

involucre. Conjunt de bràctees verticil·lades o imbricades pròximes a una flor o situades al voltant d'un capítol, a la base d'una umbel·la, etc. *Petit involucre*, en Cadevall, involucel. Fig. 82.

involut -a. Dit de l'òrgan foliaci de vores corbades o enrotllades so-

bre l'anvers; també enrotllat cap al centre. Fig. 83.

Fig. 83. Secció transversal d'una fulla involuta

irregular. Sense simetria radiant; la flor o el verticil floral que no tenen sinó un pla de simetria o que no en tenen cap. Fig. 115.

isogin -ògina. Gineceu, flor, amb el mateix nombre de carpels que de pètals.

isomorf -a. Homomorf.

isostèmon -a. Androceu, flor, amb el mateix nombre d'estams que de sèpals i pètals.

L

label. Tèpal superior del verticil intern de les orquídies, de forma i coloració diferents dels altres, que, per torsió de l'ovari, sol esdevenir inferior. Fig. 55, 73.

labiat -ada. Dit del calze o de la corolla de sèpals o pètals soldats en

Fig. 84. Calzes i corol·la labiats

un tub fes superiorment en dues peces oposades, formant com una boca oberta. Fig. 84.

lacinia. Cadascun dels segments estrets en què es divideix un òrgan foliaci.

laciniat -ada. Dividit en lacínies.

lactescent. Que fa làtex.

lanceolat -ada. Que té la forma d'un ferro de llança. Fig. 85.

Fig. 85. Fulla lanceolada

làtex. Líquid opalí, generalment blanc, que produeixen diverses plantes i flueix de llurs ferides.

latisepte -a. Dit dels fruits, generalment de la silíqua o de la silícula, d'embà coincident amb llur secció longitudinal més ampla. Fig. 86.

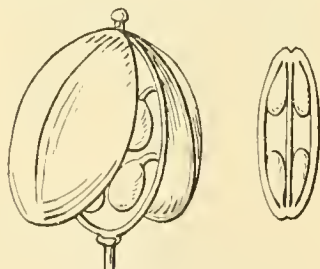

Fig. 86. Silícules latiseptes, la de la dreta en secció transversal

lenticular. Semblant per la forma a la llavor de la llentilla.

liana. Planta perenne i llenyosa, arapadissa o voluble, que s'empara dels arbres i arbustos per a enfil·lar-s'hi, com la vinya, la vidalba, l'arínjol, l'eura.

lígula. Apèndix membranós, o transformat en un cerrellet de pèls, en la unió del limbe foliar amb la beina o el pecíol. Apèndix petaloide que es forma en la unió de la làmina i l'ungla d'un pètal. Corolla unilabiada de moltes plantes de la família de les compostes, en forma de llengüeta i amb tres o cinc dents a l'àpex. Fig. 87.

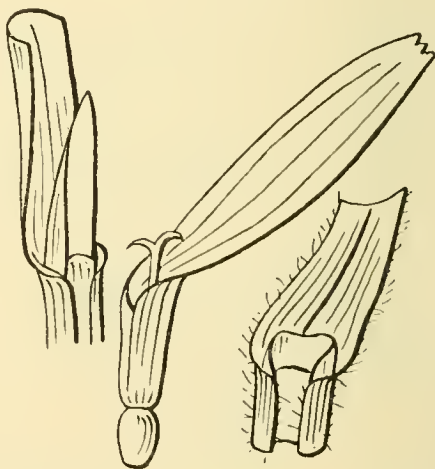

Fig. 87. Lígules de fulles de graminies, i una lígula o flor ligulada d'una composta

ligulat -ada. En forma de lígula, com una llengüeta ; proveït de lígules. Fig. 87.

limbe. La part laminar d'una fulla, d'un pètal unguiculat, etc.

linear. Qualsevol òrgan foliaci llarg i molt estret, comparable a una línia.

lineariforme. De forma linear.

lirat -ada. Dit de la fulla pinnatífida, pinnatipartida o pinnatisecta de lòbuls decreixents vers la base, amb el terminal més gran que tots i arrodonit. Fig. 88.

llegum. Fruit sec i dehiscent, format per un sol carpel que s'obre en

Fig. 88. Fulles lirades

dues valves per la sutura ventral i pel nervi dorsal. Fig. 89.

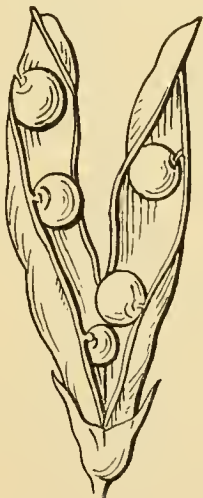

Fig. 89. Llegum madur i obert

lliure. El sèpal, pètal, etc., independent dels altres, no soldat a ells;

l'ovari quan no té cap mena d'adherència amb el calze.

llombrígol. Area que en l'òvul i després en la sement correspon al lloc d'unió amb el funicle.

lobat. Lobulat.

lòbul. Divisió més o menys arrodonida d'un òrgan. Fig. 90.

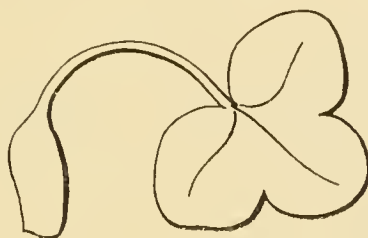

Fig. 90. Fulla lobulada de *Hepatica triloba*

lobulat -ada. Dividit en lòbuls. Figura 90.

lòcul. Compartiment d'un fruit, d'una antera, etc.

loculicida. Tipus de dehiscència capsular que ocorre quan els carpels s'obren al llarg del nervi mitjà dividint en dues parts la paret externa de cada lòcul, que resta desfet. Fig. 91.

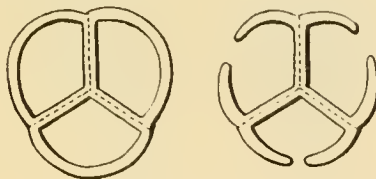

Fig. 91. Esquema de la dehiscència loculicida

loment. Fruit monocarpellar sec, allargat, indehiscent, dividit en articles monosperms, propi de diverses lleguminoses. També, per extensió, les silíquies d'aquelles característiques. Fig. 16.

longistíl -a. Dit de l'ovari, flor, d'estil llarg, en el fenomen de l'heterostília.

M

marcescent. Organ foliaci que es marceix damunt de la planta i persisteix en aquest estat sobre les rames o el fruit.

marginat -ada. Rodejat d'un bordó.

mata. Planta perenne de tija llenyosa, d'una alçària generalment inferior a un metre, que sol ramificar-se arran de terra.

membranós -osa. Tènue, translúcid i sense nervis, com una membrana.

-mer -mera. Sufix que significa *part* o *parts*, en mots com *pentàmer*, de cinc parts; *trímer*, de tres parts.

mericarpi. Cadascun dels dos carpels del fruit de les umbelíferes. Figura 37.

merital·lus. Entrenús.

mesocarpi. Part mitjana del pericarpi compresa entre la pela i l'endocarpi d'un fruit.

micròpil. Porus que correspon a l'àpex de la nucella en un indret on els teguments de l'òvul no clouen del tot.

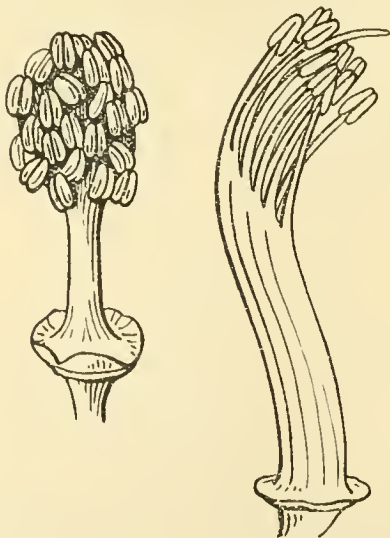

Fig. 92. Estams monadelfs d'una malvàcia i d'una papilionàcia

monadelf -a. Que té els estams concrescents per llurs filaments formant un sol cos. Fig. 92.

monocèfal -a. Amb un sol capítol.

monoclamidi -ídia. Amb el periant format per un sol verticil.

moniliforme. Amb inflaments superposats com les perles d'un collaret. Fig. 93.

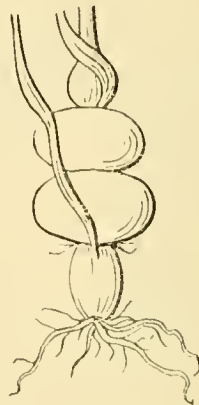

Fig. 93. Tija bulbosa moniliforme

monocàrpic -a. Dit de la planta, anual, biennal o perenne, que lleva fruit una sola vegada i mor després de fruitar. L'atzavara és monocàrpica pluriennal.

monocotiledoni -ònia. Que no té sinó un cotilèdon.

monogin -ògina. Amb un sol carpel o amb un sol estil.

monopètal -a. Amb un sol pètal. Generalment ha estat emprat per a expressar gamopètal.

monosèpal -a. Amb un sol sèpal. Generalment ha estat emprat per a expressar gamosèpal.

monosperm -a. Amb una sola sement.

mucró. Punta curta i recta a l'àpex d'un òrgan. Fig. 94.

mucronat -da. Terminat en mucró. Fig. 94.

mucronulat -ada. Terminat en un mucró molt petit, poc perceptible.

multicaule. Amb diverses tiges.

multifid -a. Fes en diversos segments.

multiflor -a. Amb moltes flors.

multilocular. Dividit en diversos compartiments.

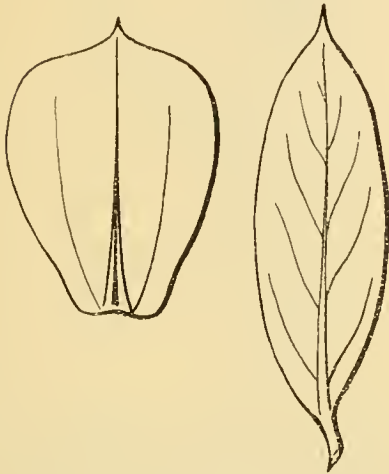

Fig. 94. Petal i fulla mucronats

multipartit -ida. Dividit profundament en segments.

muricat -ada. Amb la superfície coberta de puntes curtes i amples a la base. Fig. 95.

Fig. 95. Fruit muricat de *Ranunculus muricatus*

mútic -a. Sense cap aresta o mucró terminal, esmús. Oposat a *aristat* i a *mucronat*.

N

napiforme. Dit del rizoma o de l'arrel del gruix i llargària d'un nap.

naturalitzat -ada. Dit d'una planta que viu en un país i s'hi comporta com si en fos, malgrat no ésser-ne oriünda.

nectari. Organ glandular que segrega nèctar, generalment situat dins de la flor.

nectarifer -a. Proveït de nectaris.

nervadura. Conjunt i disposició dels nervis en un òrgan foliaci. *Nervadura palmada*, quan els nervis principals divergeixen a partir de l'extrem del pecíol com els dits de la mà oberta. *Nervadura pinnada*, quan no hi ha sinó un nervi principal mitjà, d'on arrenquen lateralment els secundaris com les barbes d'una ploma. Fig. 96.

Fig. 96. Fulles de nervadura palmada (a l'esquerra) i pinnada (a la dreta)

nervat -ada. Amb nervis clarament perceptibles.

nervi. Feixet líbero-lignós d'un òrgan foliaci (o de qualsevol altre) sovint aparent en la seva superfície o bé visible a contrallum. *Nervi lateral*, nervi secundari. *Nervi principal*, el nervi mitjà d'una fulla,

prolongació del peciol, quan n'hi ha. *Nervi secundari*, el que per ramificació lateral deriva del nervi mitjà. *Nervi terciari*, el que prové d'un de secundari.

neutre -a. Flor sense òrgans sexuals, reduïda al periant per avortament.

nu nua. Dit de la tija sense fulles, de la flor sense periant, etc.

nuós -osa. Que té nusos sortits, molt perceptibles.

nus. Disc transversal de les tiges, de natura anatòmica diversa de la que és pròpia de l'entrenús, on solen inserir-se les fulles.

O

ob- Prefix que equival a *trans-*.

obdiplostèmon -a. Androceu, flor, diplostèmon quan el primer verticil d'estams és opositipectal en lloc d'ésser alternipètal, que és el cas normal.

oblong -a. Molt més llarg que ample i arrodonit en ambdós caps.

obovat -ada. Dit de l'òrgan foliaci ovat quan la part més ampla no és a la base, sinó a l'apex.

obtús -usa. Dit d'un òrgan foliaci, fulla, sèpal, pètal, etc., les vores del qual formen un angle obtús a la punta. També els fruits, llavors, etcètera, arrodonits al capdamunt o acabats en punta esmussada.

ocrea. Beina estipular membranosa d'algunes poligonàcies. Fig. 97.

oligo- olig-. Formes prefixades que signifiquen *poc* o *pocs*.

oligocèfal -a. Amb pocs capítols.

oligofil·le -a. Amb poques fulles.

oligosperm -a. Amb poques sements.

opercle. Part superior del pericarpi d'un pixidi, que es desprèn en la dehiscència. Fig. 98.

opositifoli -òlia. Inserir sobre la tija enfront d'una fulla.

oposat -ada. Dit dels òrgans foliacis

inserir a un mateix nivell, l'un enfront de l'altre.

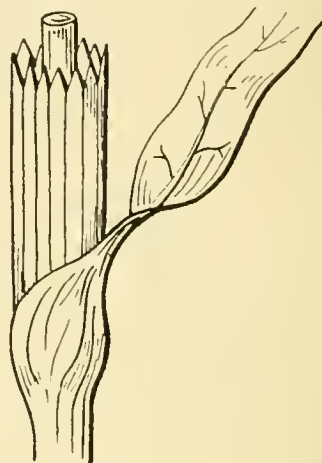

Fig. 97. Ocrea d'una poligonàcia

opositipètal -a. Dit d'una peça floral situada enfront de la línia mitjana d'un pètal.

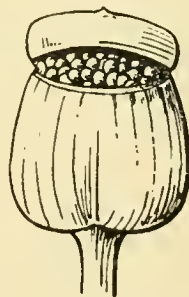

Fig. 98. Pixidi amb l'opercle aixecat

opositisèpal -a. Dit d'una peça floral situada enfront de la línia mitjana d'un sèpal.

orbicular. Circular. Fig. 105.

oval. Dit de l'òrgan foliaci el contorn del qual té la forma de la secció longitudinal d'un ou amb la part més ampla a la base. Fig. 99.

ovalat -ada. Oval.

ovat -ada. Oval.

ovoide. De forma semblant a la d'un ou. Fig. 29 esquerra.

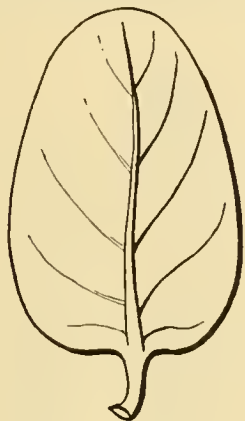

Fig. 99. Fulla oval

ovari. Cavitat carpellar que conté els òvuls. *Ovari adherent*, ovari infer. *Ovari infer*, el que és completament envoltat pel calze i soldat amb ell. *Ovari semiinfer*, el que en part se solda al calze. *Ovari súper*, el que no té cap mena d'adherència amb el calze.

òvul. Rudiment de la llavor contingut dins l'ovari o, en les gimnospermes, més o menys protegit per bràctees o escames seminíferes.

P

paladar. En la corolla personada, convexitat del llavi inferior que clou la gorja. Fig. 60 dreta.

paleaci -àcia. Proveït de palletes.

palleta. Bràctea escamosa o membranosa, sovint persistent, del receptacle d'algunes compostes i dipsacàcies.

palmat -ada. Organ foliaci de nervadura palmada, amb els lòbuls, segments o folíols, si n'hi ha, divergents com els dits de la mà oberta. Fig. 51.

palmatífid -a. Organ foliaci fes en lòbuls divergents, seguint la nervadura palmada, quan els lòbuls no ultrapassen en profunditat la meitat del limbe.

palmatilobat -ada. Organ foliaci palmatífid de lòbuls poc profunds.

palmatinervi -èrvia. Organ foliaci de nervadura palmada.

palmatipartit -ida. Organ foliaci partit en segments, seguint la nervadura palmada, quan els segments ultrapassen en profunditat la meitat del limbe sense arribar al pecíol.

palmatisecte -a. Organ foliaci seccionat profundament, fins al pecíol, seguint la nervadura palmada.

panduriforme. Dit de la fulla el con-

Fig. 100. Fulla panduriforme d'un *Rumex*

toru de la qual recorda el de la caixa d'un violí. Fig. 100.

panícula. Raïm de raïms o raïm compost de forma cònica, per te-

nir les rames inferiors més llargues.
Fig. 101.

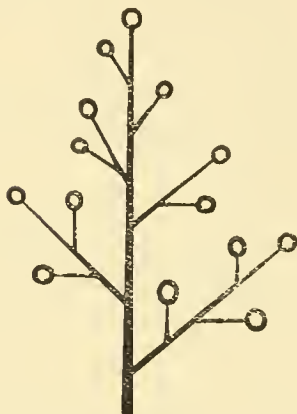

Fig. 101. Esquema d'una panícula

papaveraci -àcia. Corolla de quatre pètals en creu, disposats en dos verticils i arrugats en el capoll.

papilionaci -àcia. Corolla zigomorfa de les papilionàcies, amb un pètal superior envolvent, l'estendard, dos de laterals, les ales i dos més d'inferiors, els més interns, que formen la carena. Fig. 62, 134.

papil·la. Protuberància arrodonida o cònica de les cèl·lules epidèrmiques, generalment microscòpica, com les que donen a molts pètals llur aspecte vellutat. Per extensió, petita berruga en forma de papilla de la superfície dels òrgans.

papil·liforme. En forma de papilla.

papil·lós -osa. Proveït de papilles.

paràsit -a. Dit del vegetal que parcialment o totalment viu a costes d'un altre aprofitant-se de les substàncies nutritives elaborades per la víctima.

paral·lelinervi -èrvia. Amb els nervis paral·lels o quasi paral·lels, com les fulles de les gramínies. Fig. 102.

paripinnat -ada. Fulla o folíol compost, pinnat, amb un nombre parell de folíols. Fig. 103.

patent. Dit de la rama o de qualsevol òrgan apendicular que forma angle recte o quasi recte amb la tija o amb l'eix que el suporta.

Fig. 102. Fulles paral·lelinèrvies

pauci-. Prefix que indica *poc* o *pocs*.

pauciflor -a. La planta, la inflorescència, que té poques flors.

Fig. 103. Fulla paripinnada

paucifoliat -ada. Que té poques fulles.

peciòl. Cueta, generalment semici-

líntrica i acanalada per damunt, que sosté el limbe de la fulla.

peciòlat -ada. Sostingut per un peciòl.

peciòlul. Peciòl d'un folíol de fulla composta.

peciòlulat -ada. Sostingut per un peciòlul.

pectinat -ada. Amb divisions o apèndixs fins i paral·lels disposats en un o dos rengles al llarg d'un eix.

pedat -ada. Dit de la fulla profundament segmentada amb un segment mitjà i altres a cada banda disposats en la part superior de cadascun dels dos nervis laterals que neixen de l'àpex del peciòl. Fig. 104.

Fig. 104. Fulla pedada d'el·lèbor

pedati-. Forma prefixada del mot *pedat*.

pedicel. Suport de la flor en els peduncles ramificats.

pedicel·lat -ada. Sostingut per un pedicel.

peduncle. Rameta que sosté una o diverses flors. Fig. 19.

pedunculat -ada. Sostingut per un peduncle, no sèssil.

peltat -ada. Fulla o bé òrgan foliaci de limbe rodó i amb el peciòl inserit al centre. Fig. 105.

pepònide. Fruit bacciforme molt gran i endurit en la part externa, amb les placentes molt desenvolupades, com la carbassa, el meló.

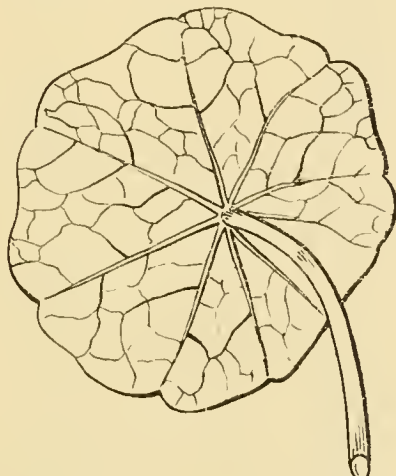

Fig. 105. Fulla peltada de caputxina

perenne. Que pot viure diversos anys.

Fig. 106. Fulles perfoliades

perfoliat -ada. Dit de la fulla amplexicaule d'orelletes concrescents,

de manera que el limbe, íntegre, sembla travessat per la tija. Figura 106.

periant. Conjunt del calze i la corolla.

pericarpí. Coberta total del fruit, inclús el pinyol en els que en tenen.

periclini. Involucre d'un capítol.

perigin -ígina. Dit dels estams, sèpals, pètals, inserits al voltant de l'ovari. Fig. 26 dalt.

perigoni. En les flors apètales el calze, tant si és sepaloide com petaloide; el periant, quan els dos verticils que l'integren estan formats per peces semblants per llur forma, consistència, color, etc.

persistent. Dit de l'òrgan que s'aguanta en el seu lloc, persistent-hi més temps que en altres plantes. *Sèpals persistents*, els que es conserven durant la fructificació. *Fulles persistents*, les que no cauen a l'hivern. Oposat a *caduc*.

personat -ada. Corolla bilabiada amb la gorja tapada per una convexitat del llavi inferior dita paladar. Fig. 60 dreta.

pestanyós -osa. Ciliat.

pètal. En les flors amb calze i corolla cadascuna de les fulles modificades el conjunt de les quals forma el segon verticil. Ordinàriament els pètals són acolorits o blancs, molt rarament verds, lliures o concrecents en una corolla gamopètala.

petaloide. Els sèpals, bràctees, etc., semblants a pètals per llur forma, consistència, color.

pinnat -ada. Fulla composta de nervadura pinnada. Pot ésser imparipinnada o paripinnada.

pinnatífid -a. Fulla de nervadura pinnada fesa en lòbuls que no arriben a la meitat de cada semilimbe. Fig. 107.

pinnatilobat -ada. Fulla pinnatífida

de lòbuls poc profunds i obtusos. Fig. 107.

pinnatinervi -èrvia. Dit de l'òrgan foliari de nervadura pinnada.

Fig. 107. Fulles, a partir de l'esquerra, pinnatífida, pinnatilobada, pinnatipartida i pinnatisecta

pinnatipartit -ida. Fulla de nervadura pinnada partida en segments que, ultrapassant en profunditat la meitat del semilimbe, no arriben al nervi mitjà. Fig. 107.

pinnatisecte -a. Fulla de nervadura pinnada partida profundament en segments que arriben fins al nervi mitjà. Fig. 107.

pinyol. Endocarpi de la drupa.

piriforme. Que té forma de pera.

pistil. Fulla carpellar o conjunt de fulles carpellars concrecents del ginecen. En les flors de ginecen apocàrpic cada carpel forma un pistil independent. El pistil consta ordinàriament d'ovari, més o menys arrodonit a la base, terminat en un bec, l'estil, que porta l'estigma al capdamunt.

pixidi. Càpsula de dehiscència transversal. Fig. 98.

placenta. Regió de l'ovari, situada generalment a les vores dels carpels, en la qual s'insereixen els òvuls.

placentació. Disposició de les placentes en l'ovari. *Placentació axial*, quan les placentes estan situades al llarg del caire intern de cada

carpel, pròximes a l'eix de l'ovari. *Placentació parietal*, quan, essent els carpels oberts, les placentes s'insereixen a les parets de l'ovari. *Placentació central*, quan, a causa de la reabsorció dels embans de l'ovari, resta únicament una columna axial i les placentes s'hi adossen. Fig. 108.

Fig. 108. Diversos tipus de placentació, axil·lar, a l'esquerra; parietal, al mig; central, a la dreta

plomall. Conjunt de pèls, simples o plumosos, o de palletes que representen el calze i coronen els fruits de les compostes, valerianàcies, etc. Conjunt de pèls fins, més o menys llargs, adherits a una sement, com ocorre en els salzes, polls, etc. Fig. 109.

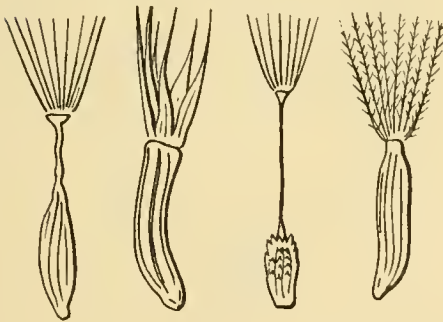

Fig. 109. Aquenis de compostes amb llurs plomalls

plumós -osa. Dit dels pèls o de l'òrgan piliforme guarnits de pelets o de cilis a cada costat simulant una ploma diminuta.

pluriflor -a. Amb diverses flors.

poli-. Forma prefixada que equival a molts. *Polipètal*, amb molts pètals. *Polisperm*, amb moltes sements, etc.

poliadelf -a. Dit dels estams concrescents pels filaments i que formen diversos fascicles.

poliaqueni. Fruit constituït per diversos aquenis.

policàrpic -a. Que lleva fruit més d'un cop en el transcurs de la seva vida.

policèfal -a. Amb diversos capítols.

polifil·le -a. Constituït per diverses fulles, bràctees, etc.

polígam -a. Dit de la planta amb flors unisexuals i hermafrodites en un mateix individu o en individus diferents.

polimorf -a. Dit de l'espècie que es presenta amb diversos aspectes, que comprèn diverses formes.

polipètal -a. Amb diversos pètals. Emprat generalment per a expressar dialipètal.

polisperm -a. Amb diverses sements.

pol·len. Corpuscles unicel·lulars continguts dins dels sacs pollínics de l'antera, portadors dels anterozoides o dels nuclis sexuals.

pol·linari. Massa formada per gran nombre de grans de pol·len, en

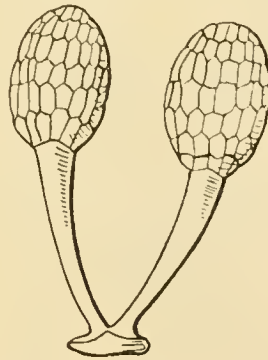

Fig. 110. Pol·linari d'una orquídia

forma de clava i sostinguda per un diminut estípit, pròpia de les orquídies. Fig. 110.

pol·línia. Grup format per diversos grans de pol·len.

pom. Fruit complex, carnós i indehiscent, amb l'endocarpi coriaci, com la poma.

poricida. Tipus de dehiscència que té lloc mitjançant porus. Fig. 111.

Fig. 111. Càpsula poricida d'un conillet

porus. En carpologia, foradet per on poden eixir del fruit les sements. Fig. 111.

preffloració. Disposició relativa dels sèpals, pètals o tèpals, en el capoll.

propàgul. Esqueix que es desprèn naturalment de la planta mare. Aquest mot és més usat en criptogàmia.

pubèrul -a. Amb pèls fins i curts, molt escassos.

pubescent. Amb pèls fins, molt suaus.

Q

quincuncial. Tipus de preffloració en què havent-hi cinc peces, dues

Fig. 112. Esquema de la preffloració quincuncial

són totalment externes, altres dues totalment internes, i la cinquena interna per una vora i externa per l'altra. Fig. 112.

R

racemiforme. Inflorescència semblant a un raïm. Que pot considerar-se derivada d'un raïm.

racemós -osa. Inflorescència indefinida comparable al raïm o que se'n pot considerar derivada.

radi. Pedicel de primer o de segon ordre de les umbelles simples i compostes.

radiat -ada. Capítol amb les flors del disc flosculoses i les de la circumferència ligulades.

radical. Propi de l'arrel, que neix de l'arrel o bé que ho sembla, com les fulles de les plantes acaules.

radicant. Dit de la tija o rama, generalment ajagudes, que treuen arrels adventícies.

radicel·la. Arrel de segon ordre, ramificacions fines de l'arrel principal.

rafe. En certs òvuls, el funicle o part del funicle concrescent amb la coberta seminal.

Fig. 113. Esquema d'un raïm

raïm. Inflorescència indefinida, simple, en la qual l'eix continua des-

envolupant-se mentre van obrint-se les flors de la base a l'àpex, sostingudes per pedicels si fa no fa iguals inserits a diversos nivells. Fig. 113.

rameal. Que neix a les rames. Oposat a *caulinar*, que surt de les tiges.

raquis. Eix: en les fulles compostes el que porta els folíols a banda i banda; en les fulles pinnatisectes o bi- tripinnatisectes, el que correspon al nervi principal. En les inflorescències l'eix primordial, etc

receptacle. Apex del peduncle, més o menys eixamplat, sobre el qual s'insereixen els òrgans florals. Dilatació apical del peduncle, disciforme o cònica, on s'insereixen les flors d'un capítol o els radis d'una umbella.

redreçat -ada. Ascendent.

reduplicat -ada. Prefloració valvar en què els marges de les diverses peces es repleguen cap enfora. Fig. 114.

Fig. 114. Esquema de la prefloració valvar reduplicada

reflex -a. Dit de les rames o de qual-sevol òrgan apendicular que es dirigeixen enfora i vers la base de llur suport. Fig. 116.

refractat -ada. Sobtосament reflex.

regular. Flor, etc., amb simetria radiant. Fig. 115.

reniforme. En forma de ronyó, com la mongeta, o de perfil semblant al d'un ronyó, com algunes fulles.

reptil. Dit de la planta o de la tija,

rama, etc., que s'ajeu a terra i creix arrossegant-s'hi.

Fig. 15. Tipus de flor regular o actinomorfa (dalt, a l'esquerra); zigomorfa (a la dreta) i asimètrica, de *Canna* (a baix)

reticulat -da. Amb nervis, llistes, etc., entrecreuat com els filaments d'una xarxa.

Fig. 116. Flor reflexa

retorçat -ada. Contort, prefloració contorta.

retrors -a. Tirat cap endarrera, cap baix.

retús -usa. Arrodonit i lleugerament còncau a l'apex.

revers. Cara inferior o externa d'un òrgan foliaci.

Fig. 117. Secció transversal d'una fulla revoluta

revolut -a. Amb les vores corbades o enrotllades sobre el revers. Figura 117.

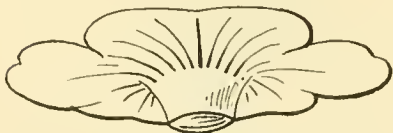

Fig. 118. Corol·la rotàcia

rizocàrpic -a. Vivaç.

rizoma. Tija subterrània.

rosaci -a. Dit de la corolla regular de cinc pètals lliures i no unguiculats.

Fig. 119. Fulla runcinada de *Taraxacum*

roseta. Conjunt de fulles més o menys patents inserides aparentment a un mateix nivell, com sol ocórrer en les plantes acaulescents. Fig. 56 esquerra.

rostrat -ada. Bequerut.

rotaci -àcia. Dit de la corolla gamopètal de tub molt curt i limbe patent en forma de roda. Calze gamosèpal de forma semblant. Figura 118.

runcinat -ada. Organ foliaci pinnatipartit o pinnatisecte amb els segments dirigits vers la base foliar. Fig. 119.

S

sagitat -ada. Que té la forma d'una sageta. Fig. 120.

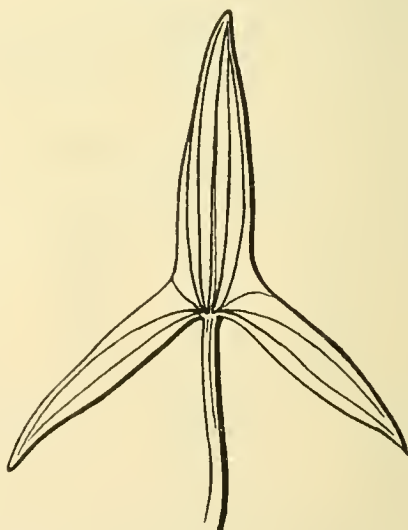

Fig. 120. Fulla sagitada de *Sagittaria*

sàmara. Fruit sec, indehiscent i monosperm, guarnit d'una ala. Figura 121.

samaridi. Fruit format per dues sàmares soldades a la base. Fig. 121.

sapròfit -a. Dit del vegetal que, desproveït de clorofilla i per tant no

apte per a la síntesi dels hidrats de carbon, es nodreix de restes orgàniques.

Fig. 121. Sámara de l'om i samaridí de l'auró

sarcocarpi. El mesocarpi d'un fruit quan és carnós, com en les cireres, albercocs, olives, etc.

sarment. Rama llenyosa i tenaç però flexible, pròpia de la vinya i d'altres lianes.

sarmentós -osa. Que fa sarments o rames semblants a sarments.

sedós -osa. De superfície coberta de pèls molt fins i ajaguts.

semiflòscul. Flor ligulada de les compostes. Fig. 87.

sèpal. En les flors amb calze i corolla, cadascuna de les fulles modificades el conjunt de les quals forma el primer verticil. Ordinàriament els sèpals són verds, lliures entre ells o concrecents en un calze gamosèpal.

sepaloide. Amb l'aspecte d'un sèpal.

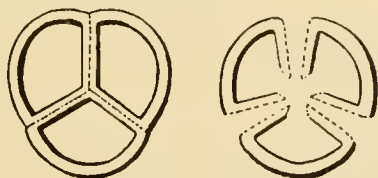

Fig. 122. Esquema de la dehiscència septicida

septicida. Tipus de dehiscència capsular quan els carpels se separen els uns dels altres sense desfer-se els lòculs, per desdoblament dels embans. Fig. 122.

septífrag -a. Tipus de dehiscència capsular que ocorre quan els embans es feuen longitudinalment per plans paral·lels a l'eix. En aquest cas la càpsula sol obrir-se segons algun altre tipus de dehiscència, però les valves no s'enduen les sements. Fig. 29 dreta.

serpentejant. Dit del rizoma llargament i horitzontalment ramificat.

serpentí -ina. Serpentejant.

serrat -ada. Organ foliaci de vores finament i agudament dentades. Fig. 96 dreta. *Doblement serrat*, quan les dents tenen els marges amb dentetes fines.

serrulat -ada. Finament serrat.

sèssil. Sense suport propi. *Fulla sèssil*, sense peciol. *Flor sèssil*, sense peduncle.

setaci -àcia. Prim i rígid com una cerra.

setiforme. Semblant a una cerra, fi com una cerra.

sigmoide. De forma semblant a la S o a la lletra grega ς (sigma) (DGLC).

silícula. Silíqua curta (a tot tirar, tres vegades més llarga que ampla). Fig. 86.

silíqua. Fruit sec i dehiscent format per dos carpels oberts i soldats per llurs vores, dividit en dues cavitats per un fals embà placentari molt tènue.

sim- sin-. Prefix que denota concrecència : *simpètala*, planta de corolla gamopètala ; *sincàrpic*, fruit de carpels concrecents. Oposat a *cori-* i a *apo-*, que indiquen separació o allunyament : *coripètala*, dialipètala ; *apocàrpic*, de carpels separats i independents.

simfisandre -a. Amb els estams del tot concrecents pels filaments i per les anteres.

sinanteri -èria. Amb les anteres concrecents.

sinuat -ada. Organ foliaci de vores sinuoses, amb lòbuls poc profunds. Fig. 32.

sinus. Concavitat compresa entre dos lòbuls.

soca. La part inferior més pròxima a les arrels del tronc d'un arbre.

solcat -ada. Excavat de solcs fins.

solitari -ària. Dit de la flor, fruit, isolat, que no forma part d'una inflorescència o infrutescència.

sorosi. Infrutescència o agregat de fruits carnosos més o menys concrescents, com les móres de la morera. Fig. 123.

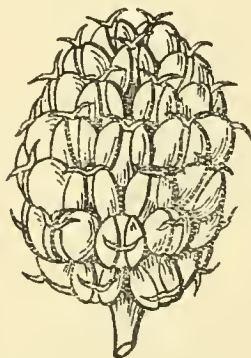

Fig. 123. Sorosi de la morera

sorus. Grup d'esporsangis de les falgueres, de forma i posició determinades en cada espècie.

-sperm. Sufix que denota sement: *monosperm*, d'una sement.

sub-. Prefix que significa *quasi*: *subtomentós*, quasi tomentós.

suberós. De la natura, aspecte o consistència del suro.

subespècie. Grup taxonòmic de categoria inferior a l'espècie i superior a la varietat. Quasi una espècie, però fàcil de subordinar a una altra. Més que una varietat, perquè sol circumscriure's a una àrea geogràfica ben determinada o tenir una ecologia característica.

subulat -ada. Alenat.

suculent -a. Dit de l'òrgan carnós i carregat de suc, com les fulles de la majoria de les crassulàcies, les tiges de les cactàcies, etc.

sufruticós -osa. Dit de la planta perenne de poca alçària, llenyosa a la base i amb rames herbàcies superiorment, com la farigola.

súper. Dit de l'ovari no adherent al calze. Fig. 45, 77.

T

tàlem. Receptacle.

talamiflor -a. Que té els estams i els pètals inserits sobre el tàlem. Fig. 77.

teca. Cadascuna de les meitats de l'antera generalment integrades per dos sacs pol·línics confluents en un en la maturitat.

tecàfor. Carpòfor.

tegument. Cadascuna de les dues cobertes que sol tenir la llavor i que envolten l'ametlla.

tèpal. En les flors apètals i en les homoclamídies cadascuna de les fulles modificades que formen el perigoni, unes vegades verdes, altres acolorides, adés lliures entre elles, adés concrescents en un perigoni gamotèpal.

ternat -ada. Dit de les fulles, flors, etc., disposades de tres en tres.

tètrada. Conjunt de quatre grans de pol·len originats en llur cèl·lula mare i no separats en la maturitat.

tetradínam -a. Dit de la flor hexandra o dels estams, quan n'hi ha dues parelles de llargs i una de curts. Fig. 124.

tetraqueni. Fruit format per quatre aquenis.

tirs. Panícula el·lipsoide. Fig. 125.

tirsoide. Semblant a un tirs, sobretot per la forma el·lipsoide.

toment. Conjunt de pèls molt abundants, que formen com una borra espessa o com un feltre en la superfície d'un òrgan.

tomentós -osa. Cobert de toment.

torulós -osa. Amb dilatacions sub-

globuloses separades per estrangulacions.

trans-. Prefix que, anteposat a un adjectiu de forma, inverteix la

Fig. 124. Estams tetradínams de la col

posició de la figura. *Fulla transovada*, ovada amb la part més ampla a l'apex.

Fig. 125. Esquema d'un tirs

travat -ada. Dit de les fulles oposades i soldades a la base. Fulles connades. Fig. 39.

triadelf -a. Estams concrecents per llurs filaments en tres feixets.

tricòtom -a. Inflorescència cimosa amb tres rames en cada ramificació.

trífid -a. Fes en tres parts. Fig. 126.

Fig. 126. Fulla trífida

trifoliolat -ada. Compost de tres folíols.

trígon -a. Tija, fruit, etc., amb tres caires.

tronc. Tija llenyosa dels arbustos i dels arbres. En els primers volums d'aquesta obra, mot emprat amb el significat de tija.

triquetre. Trígon.

truncat -ada. Acabat en una línia o pla transversal com si l'haguessin escapçat.

tubercle. Tija, o més comunament rizoma, engruixit i ple de substàncies de reserva. Per analogia, prominència arrodonida d'una superfície.

tuberós -osa. Que té tubercles, que és semblant a un tubercle. *Arrel tuberosa*.

túnica. Fulla envoltant dels bulbs.

turbinat -ada. En forma de baldufa.

turió. Brot que neix d'un rizoma, com l'espàrrrec.

U

umbel·la. Inflorescència racemosa simple en què les rames, partint d'un mateix nivell, arriben a la mateixa alçària. *Umbel·la composta*, aquella en què cada radi porta una altra umbella en lloc d'una flor. Fig. 127.

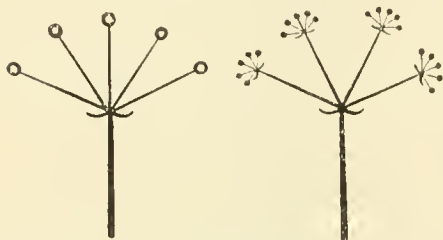

Fig. 127. Esquemes de l'umbel·la simple i de la composta

umbel·lula. En la umbella composta les que es formen a l'extrem de cada radi de la umbella primària. Fig. 127.

umbilicat -ada. Dit de la base del calze, del fruit, etc., que presenta una depressió comparable a la del llombrígol. Fig. 128.

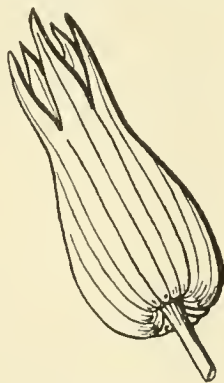

Fig. 128. Calze umbilicat d'una *Silene*

uncinat -ada. En forma de ganxo, ganxut.

ungla. Part inferior d'un pètal més o menys sobtосament atennada. Fig. 129.

unguiculat -ada. Pètal amb ungla. Fig. 129.

Fig. 129. Pètal unguiculat

unicolor -a. D'un sol color.

unilabiat -ada. Calze o corolla labiats amb un sol llavi desenvolupat. Fig. 130.

Fig. 130. Corol·la unilabiada de *Teucrium*

unilateral. Dit de la inflorescència amb totes les flors cap a una banda.

urcèola. Vas en forma de gerro panxut (DGLC). Fig. 131.

urceolat -ada. En forma d'urcèola (DGLC). Fig. 131.

utricle. Involucre d'una sola peça, quasi clos al capdamunt, en forma de tupí o d'olleta, bequerut o sense bec, que rodeja l'ovari i després

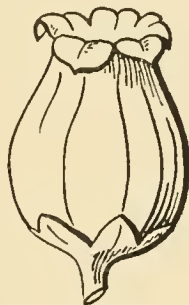

Fig. 131. Corol·la urceolada de l'arbós

el fruit dels *Carex*. Segment foliar que forma una cavitat closa amb una obertura en una banda, que tenen les *Utricularia*.

utricular. En forma d'utricle.

V

valva. Cadascuna de les peces que resulten de la dehiscència de les càpsules loculicides i septicides.

valvar. Tipus de prefloració que ocorre quan les diverses peces es toquen per llurs vores sense recobrir-se. Fig. 132.

Fig. 132. Esquema de la prefloració valvar

varietat. Grup taxonòmic de categoria inferior a l'espècie.

vellós -osa. Cobert de pèls fins.

vellutat -ada. Cobert de pèls fins i curts molt abundants, com en el vellut.

vena. Nervi secundari.

venós -osa. Amb venes visibles.

verticil. Conjunt de fulles, flors, etc., que neixen a un mateix nivell de la tija o d'un eix qualsevol. Figura 133.

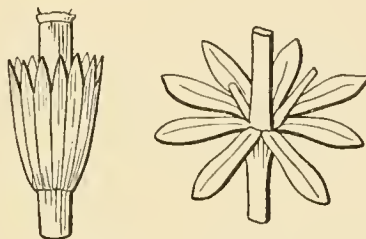

Fig. 133. Verticils foliars

vesicular. Que s'assembla a una vesícula, a una bufeta.

vesiculós -osa. Vesicular.

vexil·lar. Prefloració de les papilionàcies en què l'estendard (*vexillum*) recobreix els altres pètals. Fig. 134.

Fig. 134. Esquema de la prefloració vexil·lar

viscós -osa. Dit de qualsevol òrgan cobert de substància agafatosa, semblant al vesc.

vivaç. Planta perenne de tiges aèries anuals.

vivípar -a. Dit de la planta amb gemes florals o d'altra mena transformades en bulbils que inicien llur desenvolupament sobre la planta que els porta.

voluble. Tija o rama que s'enrotlla helicoïdalment entorn de qualsevol suport.

X

xagrinat -ada. De superfície menudament granel·luda com el xagrí.

Z

zigomorf, -a. Dit de la flor o de l'òrgan que no tenen sinó un pla de simetria. Fig. 115.

GLOSSARI DE MOTS INCORRECTES

emprats en els primers volums d'aquesta obra

afil. Afille.

alesnat. Alenat.

assegut. Sèssil.

assentat. Sèssil.

bacca. Baia.

becarut. Bequerut.

bràctia. Bràctea.

calícul. Calicle.

capitat. Globulós.

celda. Cella.

coca. Coc.

commissural. Comissural.

contret. Constret.

costella. Costa.

cundidor. Serpentejant.

diadelfes. Diadelfs.

enerve. Enervi.

envolt. Involut.

epicalze. Calicle.

erissat. Eriçat.

escabrós. Aspre, cobert d'asprors.

esperidi. Hesperidi.

espurnar. Puntejar.

esquitxar. Puntejar.

estandard. Estendard

exert. Exsert.

fascícul. Fascicle.

filaire. Enfiladís.

folícol. Follicle.

foliola. Foliol.

fornit. Mot mal emprat per a ex-

pressar : abundantament fornit de (flors, etc.)

garganta. Gorja.

gras. Suculent.

hipogín -ina. Hipogin -ògina.

insertar. Inserir.

latescent. Lactescent.

llevor. Llavor.

llim. Limbe.

monodelfes. Monadelfs.

-nerve. Sufix emprat en lloc de -ner-
vi -èrvia, en mots com multinerv-
vi, -enèrvia.

opèrcul. Opercle.

panotxa. Panícula.

pedúncol. Peduncle.

perennant. Perenne.

pexili. Err. pixidi.

plomós. Plumós.

poliadelfes. Poliadelfs.

poma. Pom.

revolt. Revolut.

rosetó. Roseta.

seta. Cerra.

tomentaci. Err. lomentaci, semblant
a un loment.

tras- Trans-

triadelfes. Triadelfs.

tubèrcul. Tubercle.

veina. Beina.

vorejat. Voretat.

ÍNDIX DEL VOLUM VI

FAMÍLIES, GÈNERES I ESPÈCIES

	Pàgs.		Pàgs.
ABIES [830].....	301	AIRA caryophyllea.....	182
— alba.....	302	— Cupaniana.....	182
ABIETÀCIES (Família 138).....	301	— patulipes.....	181
ACROSTICHUM alpinum.....	329	ALLOSORUS [847].....	346
— Marantae.....	349	— crispus.....	346
— septentrionale.....	339	ALOPECURUS [749].....	121
— velleum.....	350	— agrestis.....	123
ADIANTUM [848].....	347	— bulbosus.....	124
— Capillus-Veneris.....	347	— geniculatus.....	123
AEGILOPS [816].....	272	— Gerardii.....	122
— macrochaeta.....	273	— pratensis.....	124
— ovata.....	273	— utriculatus.....	122
— triaristata.....	274	AMMOPHILA [771].....	156
— triuncialis.....	272	— arenaria.....	156
AELUROPUS [801].....	230	AMPELODESMOS [770].....	155
— littoralis.....	230	— mauritanica.....	155
AGROPYRUM [819].....	279	— tenax.....	155
— acutum.....	281	ANDROPOGON [762].....	142
— campestre.....	281	— distachyus.....	144
— caninum.....	282	— hirtus.....	143
— cristatum.....	278	— Ischaemon.....	145
— glaucum.....	280	ANOGRAMME leptophylla.....	351
— junceum.....	280	ANTHOXANTHUM [745].....	113
— panormitanum.....	283	— odoratum.....	113
— repens.....	279	ARISTELLA [778].....	169
AGROSTIS [772].....	157	— bromoides.....	169
— alba.....	161	ARRHENATHERUM [788].....	198
— alpina.....	160	— avenaceum.....	198
— Canina.....	160	— elatius.....	198
— castellana.....	162	— precatorium.....	198
— interrupta.....	159	ARUNDO [767].....	151
— maritima.....	162	— Donax.....	151
— nebulosa.....	158	— Pliniana.....	151
— olivetorum.....	162	ASPIDIUM aculeatum ssp. angulare.....	327
— prorepens.....	162	— aculeatum ssp. lobatum....	327
— pumila.....	162	— angulare.....	327
— rupestris.....	159	— Bicknellii.....	328
— Spica-venti.....	158	— dilatatum.....	325
— stolonifera.....	162	— Dryopteris.....	322
— verticillata.....	161	— Filix-mas.....	324
— vulgaris.....	162	— lobatum.....	327
AIRA [784].....	180	— Lonchitis.....	326
— capillaris.....	181	— montanum.....	323

	Pàgs.		Pàgs.
ASPIDIUM Oreopteris.....	323	BRIZA maxima.....	220
— Phegopteris.....	322	— media.....	221
— rigidum.....	325	— minor.....	222
— Robertianum.....	323	BROMUS [811].....	256
ASPLENIUM [843].....	334	— altissimus.....	257
— Adiantum-nigrum.....	340	— arvensis.....	262
— Ceterach.....	333	— asper.....	257
— fontanum.....	338	— distichus.....	258
— foresiacum.....	338	— erectus.....	257
— foresiense.....	338	— intermedius.....	264
— Gastoni-Gautieri.....	342	— macrostachys.....	264
— germanicum.....	341	— madritensis.....	259
— glandulosum.....	336	— maximus.....	259
— lanceolatum.....	337	— mollis.....	263
— Halleri.....	338	— racemosus.....	263
— marinum.....	337	— rubens.....	260
— Petrachae.....	336	— secalinus.....	262
— Ruta-muraria.....	340	— squarrosus.....	265
— Scolopendrium.....	331	— sterilis.....	258
— Seelosii.....	339	— tectorum.....	258
— septentrionale.....	339	CALAMAGROSTIS [769].....	153
— Trichomanes.....	335	— argentea.....	168
— Virgilii.....	341	— arundinacea.....	153
— viride.....	336	— epigeios.....	154
ATHYRIUM [835].....	318	— lanceolata.....	154
— Filix-femina.....	318	CAREX [739].....	36
ATROPIS convoluta.....	206	— acuta.....	63
— distans.....	207	— acutiformis.....	67
AVELLINIA [809].....	241	— alba.....	78
— Michelii.....	241	— ciliata.....	72
AVENA [786].....	186	— ampullacea.....	70
— barbata.....	189	— androgyna.....	59
— bromoides.....	193	— argentea.....	78
— fatua.....	188	— atrata.....	60
— hirsuta.....	189	— basilaris.....	62
— macrocarpa.....	188	— bicolor.....	59
— montana.....	189	— brachystachys.....	79
— pratensis.....	192	— brizoides.....	53
— pubescens.....	191	— binervis.....	85
— sativa.....	187	— Cadevallii.....	91
— Scheuchzeri.....	190	— caespitosa.....	64
— sempervirens.....	190	— canescens.....	66
— sterilis.....	188	— capillaris.....	77
— sulcata.....	191	— catalaunica.....	91
— tarraconensis.....	193	— collina.....	70
— versicolor.....	190	— crassa.....	67
BALDINGERA arundinacea.....	109	— curvula.....	50
BLECHNUM [840].....	330	— chaetophylla.....	51
— Spicant.....	330	— Davalliana.....	47
BOTRYCHIUM [855].....	357	— decipiens.....	48
— Lunaria.....	357	— depauperata.....	82
BRACHYPODIUM [821].....	284	— depressa.....	62
— caespitosum.....	286	— distans.....	86
— distachyon.....	284	— disticha.....	52
— mucronatum.....	285	— digitata.....	76
— Pauli.....	287	— dioica.....	47
— phoenicoides.....	287	— divisa.....	51
— pinnatum.....	286	— divulsa.....	55
— ramosum.....	286	— echinata.....	57
— silvaticum.....	285	— ericetorum.....	72
BRIZA ^v [796].....	220	— extensa.....	88

FLORA DE CATALUNYA

	Pàgs.		Pàgs.
CAREX filiformis.....	68-72	CAREX setifolia.....	51
— flava.....	90	— silvatica.....	84
— foetida.....	50	— spadicea.....	80
— ferruginea.....	79-81	— sphaerica.....	80
— frigida.....	80	— stellulata.....	57
— glauca.....	66	— stricta.....	63
— Godenoughii.....	64	— strigosa.....	83
— grisea.....	74	— tenuis.....	79
— Grioletii.....	74	— tomentosa.....	72
— gynobasis.....	61	— umbrosa.....	75
— Halleriana.....	61	— ventricosa.....	82
— hirta.....	69	— verna.....	74
— hispida.....	65	— vesicaria.....	69
— hirtiformis.....	69	— vulpina.....	54
— Hornschuchiana.....	87	— vulgaris.....	64-65
— Hostiana.....	87	CATABROSA [791].....	204
— humilis.....	73	— aquatica.....	204
— inflata.....	69	CETERACH [842].....	333
— leporina.....	56	— officinarum.....	333
— leptostachys.....	83	CHEILANTHES [849].....	346
— limosa.....	77	— fragrans.....	348
— Linkii.....	59	— odora.....	348
— longiseta.....	59	— pteridioides.....	348
— macrostyla.....	48	CIPERÀCIES (Família 135).....	5
— macrostylou.....	47	CLADIUM [733].....	17
— Mairii.....	89	— germanicum.....	17
— maxima.....	85	— giganteum.....	17
— mixta.....	62	— Mariscus.....	17
— montana.....	70	COLOBANCHE Gerardii.....	122
— muricata.....	55	CORYNEPHORUS [783].....	178
— melanochloros.....	63	— articulatus.....	179
— nervosa.....	88	— canescens.....	178
— nitida.....	78	COSTIA cristata.....	278
— nigra.....	60	CRIPTOGAMES VASCULARS.....	315
— obesa.....	78	CRYPsis [747].....	115
— oedipostyla.....	58	— aculeata.....	115
— Oederi.....	90	— alopecuroides.....	116
— olbiensis.....	82	— schoenoides.....	116
— ornithopoda.....	76	CRYPTOGRAMME crispa.....	346
— pallescens.....	88	CUPRESSÀCIES (Família 139).....	309
— paludosa.....	67	CUPRESSUS [833].....	313
— panicea.....	81	— sempervirens.....	313
— paniculata.....	53	CUTANDIA [799].....	227
— pendula.....	85	— maritima.....	227
— praecox.....	74	CYNODON [761].....	142
— Pseudo-Cyperus.....	84	— Dactylon.....	142
— pilulifera.....	71	CYNOSURUS [806].....	235
— polyrrhiza.....	75	— cristatus.....	235
— punctata.....	87	— echinatus.....	236
— pulcaris.....	48	— elegans.....	236
— pyrenaica.....	49	CYPERUS [731].....	7
— remota.....	57	— aureus.....	12
— riparia.....	67	— badius.....	15
— Reuteriana.....	65	— difformis.....	14
— rostrata.....	70	— distachyos.....	9
— rupestris.....	49	— esculentus.....	13
— scabra.....	47	— flavescens.....	10
— Schreberi.....	52	— fuscus.....	13
— Scopoliiana.....	79	— globosus.....	10
— sempervirens.....	81	— junciformis.....	9
— serrulata.....	66	— longus.....	15

	Pàgs.		Pàgs.
CYPERUS monandrus.....	14	EQUISETÀCIES (Família 147).....	363
— Montii.....	9	EQUISETALS.....	363
— olivaris.....	12	EQUISETÍNES.....	363
— pallidus.....	12	EQUISETUM [147].....	363
— rotundus.....	12	— arvense.....	366
— schoenoides.....	11	— campanulatum.....	367
— serotinus.....	9	— Heleocharis.....	367
— vegetus.....	14	— hiemale.....	368
— virescens.....	13	— limosum.....	367
CYSTOPTERIS [836].....	319	— maximum.....	365
— alpina.....	320	— palustre.....	366
— Filix-fragilis.....	319	— ramosum.....	367
— montana.....	320	— ramosissimum.....	367
DACTYLIS [802].....	231	— silvaticum.....	365
— cylindracea.....	231	— Telmateia.....	365
— glomerata.....	231	— variegatum.....	368
— hispanica.....	231	ERAGROSTIS [795].....	217
— littoralis.....	230	— Barrelieri.....	218
DANTHONIA [805].....	234	— collina.....	219
— decumbens.....	234	— major.....	219
DESCHAMPSIA [785].....	183	— megastachya.....	219
— caespitosa.....	184	— minor.....	219
— flexuosa.....	183	— microstachya.....	219
— media.....	185	— pilosa.....	217
DIGITARIA [758].....	137	— poaeoides.....	218
— ciliaris.....	138	— verticillata.....	217
— dilatata.....	140	EREMOPYRUM [818].....	278
— disticha.....	139	— cristatum.....	278
— filiformis.....	138	ERIOPHORUM [734].....	18
— gabra.....	138	— alpinum.....	21
— paspaloides.....	139	— angustifolium.....	20
— sanguinalis.....	137	— capitatum.....	19
— vaginata.....	139	— caespitosum.....	19
DIPLOCHNE [804].....	233	— polystachyon.....	20
— serotina.....	233	— Schenckeri.....	19
DRYOPTERIS [837].....	321	— vaginatum.....	19
— dilatata.....	325	ERIANTHUS [765].....	149
— Filix-mas.....	324	— Ravennae.....	149
— Linnaeana.....	322	EUPTERIS aquilina.....	343
— montana.....	323	FESTUCA [810].....	242
— Phegopteris.....	322	— alpina.....	252
— Robertiana.....	323	— arundinacea.....	246
— spinulosa.....	325	— Bertheri.....	248
— Villarsii.....	325	— Borderei.....	251
ECHINARIA [752].....	127	— capillata.....	253
— capitata.....	127	— curvula.....	255
ECHINOCHLOA [756].....	134	— duriuscula.....	254
— colona.....	134	— Eskiá.....	249
— crus-galli.....	135	— Fenas.....	246
EPHEDRA [829].....	299	— flavescens.....	244
— altissima.....	300	— gigantea.....	244
— distachya.....	300	— glacialis.....	252
— nebrodensis.....	300	— gyrovaga.....	249
EFEDRÀCIES (Família 137).....	299	— Halleri.....	251
ELEUSINE [760].....	141	— heterophylla.....	247
— barcinonensis.....	141	— nigrescens.....	248
— indica.....	141	— ovina.....	253
ELYMUS [814].....	270	— poaeformis.....	214
— europaeus.....	270	— pratensis.....	245
ELYNA [738].....	35	— pubescens.....	248
— spicata.....	35	— pyrenaica.....	248

FLORA DE CATALUNYA

	Pàgs.		Pàgs.
FESTUCA rubra.....	247	JUNIPERUS nana.....	311
— scoparia.....	248	— Oxycedrus.....	310
— silvatica.....	245	— phoenicea.....	312
— spadicea.....	244	— Sabina.....	312
— stolonifera.....	248	KOELERIA [790].....	201
— tenuifolia.....	253	— cristata.....	203
— trichophylla.....	248	— Michelii.....	241
— valesiaca.....	254	— phleoides.....	202
— varia.....	250	— pubescens.....	201
— violacea.....	250	— setacea.....	202
FILICALS.....	316	— splendens.....	203
FILICÍNIES.....	315	— villosa.....	201
FIMBRISTYLIS [737].....	34	LAGURUS [776].....	167
— dichotoma.....	34	— ovatus.....	167
GASTRIDUM [774].....	165	LAMARCKIA [807].....	237
— lendigerum.....	165	— aurea.....	237
GAUDINIA [828].....	298	LASIAGROSTIS [777].....	168
— fragilis.....	298	— Calamagrostis.....	168
GIMNOSPERMES.....	299	LEERSIA [741].....	105
GLYCERIA [792].....	205	— oryzoides.....	105
— convoluta.....	206	LEPTURUS [825].....	294
— distans.....	207	— cylindricus.....	294
— fluitans.....	205	— incurvatus.....	295
— plicata.....	206	— filiformis.....	295
GOULARDIA [820].....	282	— gracilis.....	295
— canina.....	282	LICOPODIÀCIES (Família 148).....	369
— panormitana.....	283	LICOPODIALS.....	369
GRAMMITIS leptophylla.....	351	LICOPODÍNIES.....	369
GRAMÍNIES (Família 136).....	92	LOLIUM [822].....	288
GYMNOGRAMME [861].....	351	— italicum.....	289
— leptophylla.....	351	— multiflorum.....	290
HELEOCHARIS [736].....	32	— perenne.....	288
— acicularis.....	32	— rigidum.....	290
— palustris.....	33	— strictum.....	290
— uniglumis.....	33	— temulentum.....	289
HETEROPOGON [763].....	146	LYCOPODIUM [860].....	369
— Allionii.....	146	— alpinum.....	371
HIDROPTERIDALS.....	358	— clavatum.....	370
HOLCUS [780].....	199	— denticulatum.....	373
— lanatus.....	199	— inundatum.....	371
— mollis.....	200	— Selaginoides.....	372
HORDEUM [813].....	266	— Selago.....	370
— distichum.....	267	LYGEUM [742].....	106
— europaeum.....	270	— Spartum.....	106
— hexastichum.....	268	MACROCHLOA [780].....	174
— maritimum.....	269	— tenacissima.....	174
— murinum.....	269	MARSILIA [857].....	359
— secalinum.....	268	— natans.....	358
— vulgare.....	267	— quadrifolia.....	359
IMPERATA [766].....	150	MARSILIÀCIES (Família 145).....	359
— cylindrica.....	150	MELICA [797].....	223
ISOETÀCIES (Família 146).....	360	— ciliata.....	223
ISOETALS.....	360	— Magnolii.....	223
ISOETES [858].....	360	— major.....	224
— Brochonii.....	362	— minuta.....	224
— Durieui.....	361	— nebrodensis.....	224
— lacustris.....	362	— nutans.....	224
— setacea.....	361	— pyramidalis.....	224
ISOETÍNIES.....	360	— uniflora.....	225
JUNIPERUS [832].....	309	MIBORA [746].....	114
— communis.....	311	— minima.....	114

	Pàgs.		Pàgs.
MIBORA verna.....	114	PHLEUM alpinum.....	120
MILIUM [781].....	175	— arenarium.....	118
— effusum.....	175	— asperum.....	119
— multiflorum.....	176	— Boehmeri.....	119
MOLINIA [803].....	232	— pratense.....	120
— altissima.....	232	— tenue.....	118
— arundinacea.....	232	PIRAGMITES [768].....	152
— caerulea.....	232	— communis.....	152
— littoralis.....	232	— gigantea.....	152
— serotina.....	233	— isiacus.....	152
MONERMA cylindrica.....	294	PHYLLITIS [841].....	331
NARDUS [827].....	297	— Hemionitis.....	332
— stricta.....	297	— Scolopendrium.....	331
NOTHOLAENA [850].....	349	PINUS [831].....	303
— lanuginosa.....	350	— halepensis.....	305
— Marantae.....	349	— maritima.....	304
— vellea.....	350	— montana.....	305
OFIIOGLOSSÀCIES (Família 143).....	355	— nigra.....	306
OFIIOGLOSSALS.....	355	— Pinaster.....	304
OPHIIOGLOSSUM [854].....	355	— Pinea.....	304
— lusitanicum.....	356	— silvester.....	305
— vulgatum.....	356	— uncinata.....	305
OPLISMENUS [754].....	136	PIPTATHERUM [782].....	176
— undulatifolius.....	136	— caerulescens.....	177
OREOCHLOA [751].....	126	— paradoxum.....	177
— disticha.....	126	— miliaceum.....	176
ORTHOPOGON undulatifolium.....	136	POA [794].....	209
ORYZA [740].....	104	— alpina.....	211
— sativa.....	104	— annua.....	210
OSMUNDÀCIES (Família 142).....	354	— bulbosa.....	211
OSMUNDA [853].....	354	— cenisia.....	215
— crispa.....	346	— Chaixii.....	215
— lunaria.....	357	— compressa.....	214
— regalis.....	354	— debilis.....	213
— Spicant.....	330	— distichophylla.....	215
PANICUM [755].....	132	— laxa.....	212
— capillare.....	132	— nemoralis.....	213
— coloratum.....	133	— pratensis.....	216
— miliaceum.....	133	— setifolia.....	214
— repens.....	133	— sudetica.....	215
— sanguinale.....	137	— trivialis.....	212
PASPALUM [759].....	139	— violacea.....	214
— dilatatum.....	140	POLIPODIÀCIES (Família 141).....	316
— vaginatum.....	139	POLYPODIUM [852].....	352
PELLAEA [846].....	345	— dilatatum.....	325
— calomelanos.....	345	— Dryopteris.....	322
— hastata.....	345	— Filix-femina.....	318
PHALARIS [744].....	108	— Filix-fragile.....	319
— arundinacea.....	109	— Filix-mas.....	324
— brachystachys.....	112	— Fontanum.....	338
— bulbosa.....	110	— Font-Queri.....	353
— caerulescens.....	110	— leptophyllum.....	351
— canariensis.....	112	— lobatum.....	327
— minor.....	111	— Lonchitis.....	326
— nodosa.....	110	— montanum.....	320-323
— paradoxa.....	111	— Phegopteris.....	322
— truncata.....	109	— Robertianum.....	323
PHEGOPTERIS calcarea.....	323	— serratum.....	353
— Dryopteris.....	322	— vulgare.....	353
— polypodioides.....	322	POLYPOGON [775].....	166
PHLEUM [748].....	117	— maritimus.....	166

FLORA DE CATALUNYA

	Pàgs.		Pàgs.
POLYPOGON monspeliensis.....	166	SCOLOPENDRIUM officinale.....	331
POLYSTICHUM [838].....	326	SECALE [815].....	271
— Bickuellii.....	328	— cereale.....	271
— Filix-mas.....	324	SELAGINELLA [861].....	372
— illyricum.....	328	— denticulata.....	373
— lobatum.....	326	— Selaginoides.....	372
— Lonchitis.....	326	— spinulosa.....	372
— montanum.....	323	SELAGINEL·LÀCIES (Família 149) ..	372
— oreopteris.....	323	SELAGINEL·LALS.....	372
— rigidum.....	325	SERRAFALCUS [812].....	261
— setiferum.....	327	— arvensis.....	262
— spinulosum var. dilatatum..	325	— commutatus.....	263
PSILURUS [826].....	296	— intermedius.....	264
— aristatus.....	296	— macrostachys.....	264
— nardoides.....	296	— mollis.....	263
PTERIDIUM [844].....	343	— racemosus.....	263
— aquilinum.....	343	— secalinus.....	262
PERIDÔFITES.....	315	— squarrosus.....	265
PTERIS [845].....	344	SETARIA [754].....	129
— aquilina.....	343	— italica.....	130
— Codinae.....	345	— glauca.....	130
— cretica.....	344	— verticillata.....	129
— longifolia.....	344	— viridis.....	131
— tremula.....	344	SPHENOPUS [798].....	226
SALVINIA [856].....	358	— divaricatus.....	226
— natans.....	358	— Gouanii.....	226
SALVINIÀCIES (Família 144).....	358	SPOROBOLUS [773].....	163
SCHISMUS [793].....	208	— pungens.....	163
— calycinus.....	208	— tenacissimus.....	164
— marginatus.....	208	SORGHUM [764].....	147
SCHOENUS [732].....	16	— halepense.....	147
— mucronatus.....	11	— vulgare.....	148
— nigricans.....	16	STIPA [779].....	170
SCIRPUS [735].....	22	— capillata.....	172
— acicularis.....	32	— juncea.....	173
— alpinus.....	24	— parviflora.....	172
— caespitosus.....	25	— pennata.....	171
— filiformis.....	27	— tenacissima.....	174
— Holoschoenus.....	28	— tortilis.....	170
— lacustris.....	29	TAXÀCIES (Família 140).....	314
— littoralis.....	31	TAXUS (834).....	314
— maritimus.....	26	— baccata.....	314
— mucronatus.....	31	TRAGUS [753].....	128
— nanus.....	24	— racemosus.....	128
— palustris.....	33	TRIODIA decumbens.....	234
— parvulus.....	24	TRISETUM [787].....	194
— pauciflorus.....	25	— brevifolium.....	195
— pungens.....	30	— distichophyllum.....	194
— Savii.....	27	— flavescens.....	195
— setaceus.....	27	— Loeftlingianum.....	197
— silvaticus.....	26	— neglectum.....	196
— supinus.....	29	— paniceum.....	196
— Tabernaemontanii.....	30	— pumilum.....	196
— triquetus.....	31	TRITICUM [817].....	275
— tuberosus.....	26	— monococcum.....	276
— uniglumis.....	33	— sativum.....	276
SCLEROPOA [800].....	228	— Spelta.....	275
— hemipoa.....	229	— turgidum.....	277
— maritima.....	227	VULPIA [808].....	238
— rigida.....	229	— ciliata.....	238
SCOLOPENDRIUM Hemionitis.....	332	— delicatula.....	240

	Pàgs.
VULPIA geniculata.....	240
— longiseta.....	239
— myuros.....	239
— sciuroides.....	240
— uniglumis.....	239
WOODSIA [839].....	329

	Pàgs.
WOODSIA alpina.....	329
— hyperborea.....	329
— ilvensis ssp. alpina.....	329
ZEa [743].....	107
— Mays.....	107

ÍNDEx DE NOMS

abeto (*cast.*), 302.
 agram, 142.
 — d'olor, 113.
 albardín (*cast.*), 106.
 alcandía (*cast.*), 148.
 alpiste (*cast.*), 112.
 alpiste (*fr.*), 112.
 amor de hortelano (*cast.*), 129.
 amourette (*fr.*), 221.
 arròs, 104.
 arroz (*cast.*), 104.
 avena (*cast.*), 187.
 — loca (*cast.*), 188.
 avet, 302.
 avoine (*fr.*), 187.
 ballarugues, 220.
 ballico (*cast.*), 288.
 barrón (*cast.*), 156.
 belcho (*cast.*), 300.
 bellugadís, 221.
 bellugadissa, 221.
 belluguets, 220.
 blat, 276.
 — bojal, 277.
 — bord, 272, 273.
 — candial, 276.
 — de perdiu, 272, 273.
 — del diable, 127.
 — de l'India, 107.
 — de moro, 107.
 — gros, 277.
 blé (*fr.*), 276.
 — barbu (*fr.*), 277.
 — commun (*fr.*), 276.
 borró, 156.
 cada (*cast.*), 310.
 cade (*fr.*), 310.
 càdec, 310.
 canya, 151.
 canyís, 152.
 canyota, 147.
 caña (*cast.*), 151.
 cañiza (*cast.*), 152.
 cañota (*cast.*), 147.
 capillaire (*fr.*), 335, 347.
 — noire (*fr.*), 340, 341.

capillera, 347.
 — negra, 340, 341.
 carcera, 155.
 càrritx, 152.
 carrizo (*cast.*), 152.
 castanyola, 15.
 cebada (*cast.*), 267, 268.
 — de dos carreras (*cast.*), 267.
 centeno (*cast.*), 271.
 cerreig, 129, 131, 135.
 cerrillo (*cast.*), 143, 171.
 chiendent (*fr.*), 142.
 chufa (*cast.*), 12.
 ciprés (*cast.*), 313.
 civada, 187.
 cizaña (*cast.*), 289.
 cola de caballo (*cast.*), 365, 366, 367.
 — de zorra (*cast.*), 166.
 cua de ca, 167.
 — de cavall, 365, 366, 367.
 — d'euga, 365, 366, 367.
 — de guineu, 130.
 — de rata, 166.
 cugula, 188.
 culantrillo (*cast.*), 347.
 — blanco (*cast.*), 340.
 — menudo (*cast.*), 335.
 — negro (*cast.*), 340, 341.
 cyprés (*fr.*), 313.
 dacsà, 107.
 daurade (*fr.*), 333.
 dauradella, 333.
 desdeñosa (*cast.*), 127.
 doradilla (*cast.*), 333.
 enebro (*cast.*), 310, 311.
 engrain (*fr.*), 276.
 épeautre (*fr.*), 275.
 escaiola, 112.
 escanda (*cast.*), 275, 276.
 espart, 174.
 espart bord, 106.
 esparto (*cast.*), 174.
 — bastardo (*cast.*), 106.
 espelta, 275, 276.
 espigadilla (*cast.*), 269.
 espiguilla (*cast.*), 210, 269.

espolín (*cast.*), 171.
 falzia, 347.
 — blanca, 340.
 — negra, 340, 341.
 — roja, 335.
 falguera, 343.
 falguerola, 347.
 fanal, 143.
 folle avoine (*fr.*), 188.
 fougère (*fr.*), 343.
 — royale (*fr.*), 354.
 gargalla, 306.
 genévrier (*fr.*), 311.
 gesp, 249.
 ginebre, 310, 311.
 gram, 142.
 grama (*cast.*), 142.
 — de olor (*cast.*), 113.
 grande fougère (*fr.*), 343.
 halfa (*fr.*), 174.
 helecho (*cast.*), 343.
 — real (*cast.*), 354.
 herba melsera, 331.
 — peluda, 105.
 — pigotera, 352, 353.
 herbe de Cuba (*fr.*), 147.
 hierba de punta (*cast.*), 210.
 — mijera (*cast.*), 129.
 liopillo (*cast.*), 130.
 ivraie (*fr.*), 289.
 jeja (*cast.*), 276.
 jonc, 28.
 jonc (*fr.*), 28.
 jonça, 12.
 joyo (*cast.*), 289.
 junco (*cast.*), 28.
 jull, 289.
 juncia menor (*cast.*), 12.
 — olorosa (*cast.*), 12.
 — real (*cast.*), 12.
 — redonda (*cast.*), 12.
 lagurier (*fr.*), 167.
 langue de serpent (*fr.*), 354.
 llança de Crist, 354.
 lengua cervina (*cast.*), 331.
 — de ciervo (*cast.*), 331.
 — de serpiente (*cast.*), 354.
 lentejil (*cast.*), 354.
 licopodi, 370.
 licopodio, (*cast.*), 370.
 llengua de cervol, 331.
 — de serp, 354.
 llunària, 357.
 lunaria (*cast.*), 357.
 lycopode (*fr.*), 370.
 maiz (*cast.*), 107.
 margall, 269.
 melca, 148.
 mijera (*cast.*), 135.
 mijo menor (*cast.*), 130.
 millaca (*cast.*), 147.
 millet des oiseaux (*fr.*), 130.
 moresc, 107.

nebulosa, 132.
 nebulosa (*cast.*), 171.
 ordi, 267, 268.
 — palmell, 267.
 orge (*fr.*), 267, 268.
 osmunda, 354.
 palmelle (*fr.*), 267.
 pàmula, 267.
 panicello (*cast.*), 135.
 panicillo (*cast.*), 129.
 panís, 130.
 — de la India, 107.
 panissola, 130.
 panizo (*cast.*), 130.
 — silvestre (*cast.*), 131.
 paumelle (*fr.*), 267.
 pèl de ca, 210.
 petit epeautre (*fr.*), 276.
 pi blanc, 305.
 — bo, 304.
 — bord, 304, 305, 306, 307.
 — cerrut, 306.
 — de la terra, 307.
 — de llei, 304.
 — de pinyons, 304.
 — femella, 307.
 — gargalla, 306.
 — garriguenc, 305.
 — mascle, 307.
 — mèlic, 307.
 — melicà, 307.
 — melis, 304, 305, 306, 307.
 — negral, 306.
 — negre, 307.
 — pinyoner, 304.
 — roig, 307.
 — rojal, 307.
 — rojalet, 307.
 — ver, 304.
 pied-de-coq (*fr.*), 135.
 pin à crochets (*fr.*), 307.
 — blanc (*fr.*), 305.
 — d'Alpe (*fr.*), 305.
 — de Corse (*fr.*), 306.
 — laricio (*fr.*), 306.
 — maritime (*fr.*), 304.
 — parasol (*fr.*), 304.
 — pignon (*fr.*), 304.
 — silvestre (*fr.*), 307.
 pinassa, 306.
 pino albar (*cast.*), 304, 307.
 — carrasco (*cast.*), 305.
 — chopo (*cast.*), 307.
 — negral (*cast.*), 306.
 — negro (*cast.*), 307.
 — pinonero (*cast.*), 304.
 — real (*cast.*), 304.
 — rodeno (*cast.*), 304.
 — royo (*cast.*), 307.
 — serrano (*cast.*), 307.
 pirineus, 307.
 pluma de garza (*cast.*), 105.
 polipodi, 352, 353.

polipodio (*cast.*), 352, 353.
 polypode (*fr.*), 352, 353.
 prêle (*fr.*), 365, 366, 367.
 queue de cheval (*fr.*), 365, 366, 367.
 rabillo de conejo (*cast.*), 167.
 raisin de mer (*fr.*), 300.
 ray-grass (*angl.*), 288.
 riz (*fr.*), 104.
 rompesacos (*cast.*), 272, 273.
 roseau (*fr.*), 151.
 — des sables (*fr.*), 156.
 rue de muraille (*fr.*), 340.
 sabina (*cast.*), 312.
 sabine (*fr.*), 312.
 sapí, 305.
 sapin (*fr.*), 302.
 sapina, 305.
 sauve-vie (*fr.*), 340.
 savina, 312.
 sebó, 307.
 sègal, 271.
 segol, 271.
 seigle (*fr.*), 271.

senill, 152.
 senís, 152.
 sorgho commun (*fr.*), 148.
 souchet (*fr.*), 12, 15.
 — comestible (*fr.*), 12.
 tejo (*cast.*), 314.
 teix, 314.
 tembladera (*cast.*), 220, 221.
 trasi (*fr.*), 12.
 trencanua, 365, 366, 367.
 triguera borde (*cast.*), 143.
 trigo (*cast.*), 276.
 — arisnegro (*cast.*), 279.
 — candeal (*cast.*), 276.
 — moruno (*cast.*), 277.
 — redondillo (*cast.*), 277.
 trompera, 300.
 xeixa, 276.
 xiprer, 313.
 xisca, 152.
 xufla, 12.
 zahina (*cast.*), 148.
 zitzània, 289.

Esmenes i addicions més importants a fer a la Flora

VOLUM I

- Pàg. 61. En la dicotomia 1, apartat segon, ha de dir 2 en lloc de 3.
 Pàg. 82. En la dicotomia 3 de la clau de les crucíferes substituir el núm. 20 pel 21.
 Pàg. 85. En la dicotomia 17, apartat segon, on diu «Celdes di-, polispermes...», ha de dir: Celles mono-, di- o polispermes...
 Pàg. 248. En la dicotomia 3, apartat segon de la clau del gènere *Silene*, on diu «planta globuloso-acuminada» ha de dir: càpsula globuloso-acuminada.

VOLUM II

- Pàg. 4. Substituir la dicotomia 10 per aquestes dues:

10	{	Flors hermafrodites, de 4-5 pètals, 4-5 estams, fruit baia o drupa, plantes arbustives	10 bis.
		Flors hermafrodites o polígames, 5 pètals, 5 estams, fruit diaqueni, plantes quasi sempre herbàcies.	59. Umbel·líferes.
10 bis	{	Flors pentàmeres, fruit en baia, fulles alternes	60. Araliàcies.
		Flors generalment tetràmeres, fruit en drupa, fulles oposades	61. Cornàcies.

- Pàg. 4. En la dicotomia 12 cal seguir pel núm. 13 per a cercar les famílies de 10 o més estams, tamaricàcies, crassulàcies, portulacàcies i litràcies.
 Pàg. 26. En la dicotomia 7, apartat primer, on diu «bilobular» ha de dir: bilocular.
 Pàg. 26. En la dicotomia 10, apartat segon, on diu «estipulada» ha de dir: estipitada.
 Pàg. 26. En la dicotomia 12, apartat segon, allà on diu «fulles paripinnades» cal addicionar-hi: o reduïdes a fil·lodis o a circells.

Pàg. 26. Substituir la dicotomia 18 per aquestes dues :

- 18 { Fulles 5-9 foliolades 171. **Lupinus.**
 { Fulles 1-3 foliolades 18 bis.
 18 bis { Llegums densament glandulosos 170 bis. **Adenocarpus.**
 { Llegums no glandulosos 19.

Pàg. 27. En la dicotomia 32 substituir els nombres 43 i 44 per 33 i 34.

Pàg. 56. El gravat de la *Ononis reclinata* correspon a la *O. minutissima*.

Pàg. 65. El gravat de la *Ononis minutissima* correspon a la *O. reclinata*.

Pàg. 396. En la dicotomia 10, apartat segon, substituir el 14 pel 15.

VOLUM III

Pàg. 5. Substituir la dicotomia 16 per les dues següents :

- 16 { Aqueis amb costes alades 17.
 { Aqueis sense ales 17 bis.
 17 bis { Aqueis deprimits, lenticulars, amb un rebord pla o $\pm$ engruixit . 20.
 { Aqueis comprimits o $\pm$ globulosos, sense rebord 27.

Pàg. 132. En la dicotomia 4, apartat segon, on diu 11 ha de dir 12.

Pàg. 133. En la dicotomia 8, apartat segon, on diu 10 ha de dir 11.

Pàg. 140. La figura 1,272 representa el *Galium divaricatum*, i no el *G. tenellum*, que té la panícula més estreta i els fruits hispíduls.

Pàg. 198. En la dicotomia 49, apartat primer, després del mot «periclini», addicionar-hi «particular».

Pàg. 201. En la dicotomia 73, substituir l'apartat segon per aquest : «Receptacle sense palles o amb les palles no soldades amb els aqueis, plantes inermes».

Pàg. 202. En la dicotomia 89, apartat segon, en lloc d'«aqueis ensiformes» ha de dir «aqueis uniformes».

VOLUM IV

Pàg. 46. En la dicotomia 3, la família de les ebenàcies, per no tenir representants indígenes, no figura a la Flora. L'apartat segon de la mateixa dicotomia esmenar-lo així : Plantes hermifrodites, estams en nombre de 2, 4, 5 o rarament, 10.

Pàg. 46. La dicotomia 4 substituir-la per aquesta :

- 4 { 2 estams, plantes arbustives o arbòries o bé amb la corolla esperonada. 5.
 { 4 estams, o bé 2 estams però en aquest cas en plantes herbàcies o sufrutícoles o amb la corolla no esperonada 7.
 { 5 estams o més 12.

Pàg. 47. En la dicotomia 18, apartat segon, substituir cirtandràcies per gesneriàcies.

Pàg. 198. Després dels aclariments etimològics de *Miconia borraginea* addicionar-hi la següent :

Sinonímia. — Orella d'ós, borratja de cingle

VOLUM V

Pàg. 5. Advertir que en utilitzar la clan dicotòmica d'aquesta pàgina i en arribant al 2 caldrà temptejar els dos camins que en surten, 4 i 10, àdhuc quan llur enunciat semblés estar en contradicció amb els caràcters de la planta en estudi.

VOLUM VI

Pàg. 39. En la dicotomia 26, apartat segon, substituir el 28 pel 29.

Pàg. 40. En la dicotomia 27, apartat segon, substituir el 29 pel 28.

Pàg. 73. En la segona ratlla de la descripció del *Carex humilis*, substituir mil·límetres per centímetres.

Pàg. 379. Suprimir, al peu de la fig. 14, «fruit de *Clematis* també aristat».

INDEX GENERAL

dels sis volums de la Flora

Els noms de famílies i dels grups de categoria superior són impresos en VERSALETES, els de gèneres en lletra rodona i els sinònims en *cursiva*.

De conformitat amb les Regles internacionals de Nomenclatura Botànica fem acabar els noms de família en -àcies (en llatí *-aceae*), llevat d'algun cas excepcional consagrat per l'ús i admès en aquell Codi.

El primer nombre, en xifres romanes, indica el volum, el segon, en xifres aràbigues, la pàgina.

Abies	VI, 301	Alnus	V, 195
ABIETÀCIES	VI, 301	Aloe	V, 221
ACANTÀCIES	IV, 426	Alopecurus	VI, 121
Acanthus	IV, 426	Alsine	I, 297
Acer	I, 387	Althaea	I, 355
<i>Acer</i>	I, 391	Alyssum	I, 141
ACERÀCIES	I, 387	<i>Alyssum</i>	I, 147
Aceras	V, 339	AMARANTÀCIES	V, 9
<i>Accras</i>	V, 343, 344, 346, 356	Amarantus	V, 9
Achillea	III, 283	AMARIL·LIDÀCIES	V, 312
Aconitum	I, 54	Amaryllis	V, 315
Actaea	I, 56	Ambrosia	III, 506
<i>Acrostichum</i>	VI, 329, 349, 350	AMBROSÌACIES	III, 502
Adenocarpus	II, 236	Amelanchier	II, 328
Adenostyles	III, 205	AMIGDALÀCIES	II, 240
Adiantum	VI, 347	Ammi	III, 84
Adonis	I, 21	<i>Ammophila</i>	VI, 156
Aegilops	VI, 272	AMPELIDÀCIES	I, 392
Aeluropus	VI, 230	Ampelodesmos	VI, 155
Aesculus	I, 396	Amygdalus	II, 240
Aetheorrhiza	III, 466	<i>Anacamptis</i>	V, 356
Aethionema	I, 177	Anacyclus	III, 277
Aethusa	III, 64	Anagallis	IV, 76
AGAVÀCIES	V, 323	Anagyris	II, 30
Agave	V, 323	Anarrhinum	IV, 220
Agrimonia	II, 302	Anchusa	IV, 142
Agropyrum	VI, 279	Andrachne	V, 145
<i>Agropyrum</i>	VI, 278, 282, 283	Andropogon	VI, 143
Agrostemma	I, 269	<i>Andropogon</i>	VI, 146
Agrostis	VI, 157	Androsace	IV, 61
Allanthus	II, 24	Androsaemum	I, 385
Aira	VI, 180	Andryala	III, 497
Aizoon	II, 418	Anemone	I, 17
Ajuga	IV, 412	<i>Anemone</i>	I, 20
Alchemilla	II, 307	Anethum	III, 36
<i>Alectorolophus</i>	IV, 280	<i>Anethum</i>	III, 62
Alisma	V, 208	Angelica	III, 33
ALISMÀCIES	V, 204	<i>Angelica</i>	III, 35, 55
Alkanna	IV, 147	Anogramme	VI, 351
Alliaria	I, 124	Antennaria	III, 313
Allium	V, 245	<i>Antennaria</i>	III, 315
Allosorus	VI, 346	Anthemis	III, 271

FLORA DE CATALUNYA

<i>Anthemis</i>	III, 275, 278	<i>Atriplex</i>	V, 26
<i>Anthoxanthum</i>	VI, 113	<i>Atropa</i>	IV, 189
<i>Anthriscus</i>	III, 96	<i>Atropis</i>	VI, 206, 207
<i>Anthyllis</i>	II, 66	AURANCIÀCIES	I, 397
<i>Anthyllis</i>	II, 69, 70	<i>Avellinia</i>	VI, 241
<i>Antirrhinum</i>	IV, 214	<i>Avena</i>	VI, 186
<i>Apera</i>	VI, 158	<i>Azalea</i>	IV, 40
<i>Aphyllanthes</i>	V, 280	<i>Baldingera</i>	VI, 109
<i>Apium</i>	III, 92	<i>Ballota</i>	IV, 386
APOCINÀCIES	IV, 89	BALSAMINÀCIES	I, 395
AQUIFOLIÀCIES	II, 8	<i>Barbarea</i>	I, 115
<i>Aquilegia</i>	I, 49	<i>Barckhausia</i>	III, 467
<i>Arabis</i>	I, 128	<i>Barlia</i>	V, 344
<i>Arabis</i>	I, 123	<i>Bartsia</i>	IV, 276
ARÀCIES	V, 399	<i>Bellardia</i>	IV, 278
ARALIÀCIES	III, 116	<i>Bellevia</i>	V, 269
<i>Arbutus</i>	IV, 34	<i>Bellis</i>	III, 229
<i>Arbutus</i>	IV, 36	<i>Bellium</i>	III, 228
<i>Arceuthobium</i>	V, 103	BERBERIDÀCIES	I, 58
<i>Arctium</i>	III, 405	<i>Berberis</i>	I, 58
<i>Arctostaphylos</i>	IV, 36	<i>Beta</i>	V, 28
<i>Arenaria</i>	I, 305	<i>Betonica</i>	IV, 384
<i>Arenaria</i>	I, 303	<i>Betula</i>	V, 193
<i>Aretia</i>	IV, 62, 63	BETULÀCIES	V, 193
<i>Argyrolobium</i>	II, 51	<i>Blauricula</i>	I, 174
<i>Arisarum</i>	V, 493	<i>Bicchia</i>	V, 345
<i>Aristella</i>	VI, 169	<i>Bidens</i>	III, 288
<i>Aristolochia</i>	V, 110	<i>Bifora</i>	III, 24
ARISTOLOQUIÀCIES	V, 108	<i>Biscutella</i>	I, 170
<i>Armenjaca</i>	II, 243	<i>Biscutella</i>	I, 168
<i>Armeria</i>	IV, 449	<i>Biserrula</i>	II, 158
<i>Arnica</i>	III, 236	<i>Blechnum</i>	VI, 330
<i>Arnoseris</i>	III, 416	<i>Boleum</i>	I, 163
<i>Aronia</i>	II, 328	<i>Bojeania</i>	II, 129
<i>Aronicum</i>	III, 234	BORRAGINÀCIES	IV, 135
<i>Arrhenatherum</i>	VI, 198	<i>Borrago</i>	IV, 139
<i>Artemisia</i>	III, 249	<i>Botrychium</i>	VI, 357
<i>Arthrocnemum</i>	V, 48	<i>Brachypodium</i>	VI, 284
ARTOCARPÀCIES	V, 151	<i>Brassica</i>	I, 94
<i>Arum</i>	V, 399	<i>Brassica</i>	I, 90
<i>Arum</i>	V, 403	<i>Briza</i>	VI, 220
<i>Arundo</i>	VI, 151	<i>Bromus</i>	VI, 256
<i>Asarum</i>	V, 108	<i>Bromus</i>	VI, 262, 263, 264, 265
ASCLEPIADÀCIES	IV, 94	<i>Broussonetia</i>	V, 150
<i>Asparagus</i>	V, 288	<i>Brunella</i>	IV, 406
<i>Asperugo</i>	IV, 177	<i>Bryonia</i>	II, 368
<i>Asperula</i>	III, 152	<i>Buffonia</i>	I, 291
<i>Asphodelus</i>	V, 277	<i>Bulbocodium</i>	V, 212
<i>Aspidium</i> VI, 322, 323, 324, 325, 326, 327		<i>Bulbocodium</i>	V, 214
<i>Asplenium</i>	VI, 335	<i>Bulliarda</i>	II, 392
<i>Asplenium</i>	VI, 331, 333	<i>Bunias</i>	I, 166
<i>Aster</i>	III, 213, 223	<i>Bunias</i>	I, 89
<i>Aster</i>	III, 213, 220	<i>Bunium</i>	III, 82, 83
<i>Asteriscus</i>	III, 290	<i>Bupleurum</i>	III, 68
<i>Asterocephalus</i>	III, 189	<i>Butomus</i>	V, 206
<i>Asterolinum</i>	IV, 70	<i>Buxus</i>	V, 146
<i>Astragalus</i>	II, 70	CACTÀCIES	II, 414
<i>Astragalus</i>	II, 153	<i>Cakile</i>	I, 89
<i>Astrantia</i>	III, 110	<i>Calamagrostis</i>	VI, 153
<i>Astrocarpus</i>	I, 231	<i>Calamagrostis</i>	VI, 168
<i>Athyrium</i>	VI, 318	<i>Calamintha</i>	IV, 341
<i>Atactylis</i>	III, 403		
<i>Atriplex</i>	V, 20		

Calendula	III, 325	Chamaerops	V, 201
Calepina	I, 162	Cheilanthes	VI, 348
CALICIFLORES GAMOPÈTALES	III, 118	Cheiranthus	I, 109
CAL·LITRICÀCIES	II, 350	Chelidonium	I, 70
Callitriche	II, 350	Chenopodium	V, 30
Calluna	IV, 41	Chenopodium	V, 40, 51
Caltha	I, 43	Chlora	IV, 107
Calycotome	II, 34	Chondrilla	III, 440
Calystegia	IV, 122	Chrozophora	V, 144
Camelina	I, 160	Chrysanthemum	III, 267
Campanula	IV, 15	Chrysanthemum	III, 263, 268, 275
Campanula	IV, 29	Chrysocoma	III, 213
CAMPANULÀCIES	IV, 3	Chrysosplenium	II, 447
Camphorosma	V, 42	Cicendia	IV, 106
CANNABINÀCIES	V, 162	Cicer	II, 195
Cannabis	V, 164	Cichorium	III, 410
CAPARIDÀCIES	I, 193	Cinara	III, 336
Capparis	I, 193	Cineraria	III, 248
CAPRIFOLIÀCIES	III, 119	CIPERÀCIES	VI, 5
Capsella	I, 181	Circaea	II, 344
Cardamine	I, 134	CIRCEÀCIES	II, 344
Cardaria	I, 190	Cirsium	III, 339
Carduncellus	III, 360	CISTÀCIES	I, 194
Carduus	III, 351	Cistus	I, 194
Carduus	III, 330, 331	Cistus	I, 203
Carex	VI, 36	CITINÀCIES	V, 107
CARIOFIL·LÀCIES	I, 244	Citrus	I, 397
Carlina	III, 397	Cladium	VI, 17
Carpesium	III, 324	Clematis	I, 9
Carrichtera	I, 164	Clypeola	I, 148
Carthamus	III, 362	Cneorum	II, 18
Carthamus	III, 388	Cnicus	III, 389
Carum	III, 82	Cnicus	III, 363
Castanea	V, 173	Cochlearia	I, 156
Catabrosa	VI, 204	Cochlearia	I, 154
Catananche	III, 409	Coeloglossum	V, 344
Catapodium	VI, 292	Colchicum	V, 211
Catapodium	VI, 291	Colobanche	VI, 122
Cancalis	III, 18	COLQUICÀCIES	V, 210
Caucalis	III, 16	Colutea	II, 159
Caulinia	V, 387	Comarum	II, 278
CELASTRÀCIES	II, 6	COMPOSTES	III, 194
CELTIDÀCIES	V, 152	Conium	III, 108
Celtis	V, 152	Conopodium	III, 99
Centaurea	III, 364	Conringia	I, 110
Centaurea	III, 387, 390, 394	Convallaria	V, 284
Centunculus	IV, 71	Convallaria	V, 286
Cephalanthera	V, 370	CONVOLULÀCIES	IV, 120
Cephalaria	III, 181	Convolvulus	IV, 125
Cerastium	I, 316	Conyza	III, 217
Cerasus	II, 247	Corallorhiza	V, 364
Ceratocalyx	IV, 297	Coriandrum	III, 26
Ceratocephalus	I, 24	Coriaria	I, 408
CERATOFIL·LÀCIES	II, 352	CORIARIÀCIES	I, 408
Ceratophyllum	II, 352	Coris	IV, 75
Ceratonia	II, 239	Corispermum	V, 41
Cercis	II, 237	CORNÀCIES	III, 117
Cerinth	IV, 137	Cornus	III, 117
CESALPINIÀCIES	II, 237	COROL·LIFLORES	IV, 46
Ceterach	VI, 333	Coronilla	II, 218
Chaenorrhinum	IV, 226, 227, 228	Coronopus	I, 191
Chaerophyllum	III, 101	Corrigiola	II, 384
Chamaebuxus	I, 235	Corydalis	I, 80

FLORA DE CATALUNYA

<i>Corydalis</i>	I, 79	<i>Digitalis</i>	IV, 260
<i>Corylus</i>	V, 175	<i>Digitaria</i>	VI, 137
<i>Corynephorus</i>	VI, 178	<i>Digitaria</i>	VI, 139, 140
<i>Costia</i>	VI, 278	<i>Dioscorea</i>	V, 296
<i>Cota</i>	III, 274	DIOSCOREÀCIES	V, 295
<i>Cotoneaster</i>	II, 316	<i>Diotis</i>	III, 280
<i>Cotyledon</i>	II, 412, 413	<i>Dipcadi</i>	V, 231
<i>Cracca</i>	II, 181	<i>Diplachne</i>	VI, 233
<i>Crassula</i>	II, 393	<i>Diploxys</i>	I, 98
CRASSULÀCIES	II, 390	<i>Diploxys</i>	I, 101
<i>Crataegus</i>	II, 313	DIPSACÀCIES	III, 177
<i>Crepis</i>	III, 470	<i>Dipsacus</i>	III, 177
<i>Crepis</i>	III, 467	<i>Dolichos</i>	II, 166
<i>Cressa</i>	IV, 121	<i>Doronicum</i>	III, 232
CRIPTOGAMES VASCULARS	VI, 315	<i>Dorycnium</i>	II, 127
<i>Crithmum</i>	III, 50	<i>Dorycnium</i>	II, 70
<i>Crocus</i>	V, 298	<i>Dorycnopsis</i>	II, 70
<i>Croton</i>	V, 144	<i>Draba</i>	I, 149
<i>Crucianella</i>	III, 157	<i>Drosera</i>	I, 232
CRUCIFERES	I, 82	DROSERÀCIES	I, 232
<i>Crupina</i>	III, 390	<i>Dryas</i>	II, 255
<i>Crypsis</i>	VI, 115	<i>Dryopteris</i>	VI, 321
<i>Cryptogramme</i>	VI, 346	<i>Durieuva</i>	III, 16
<i>Cucubalus</i>	I, 247	<i>Ecbalium</i>	II, 366
CUCURBITÀCIES	II, 366	<i>Echinaria</i>	VI, 127
CUPRESSÀCIES	VI, 309	<i>Echinochloa</i>	VI, 134
<i>Cupressus</i>	VI, 313	<i>Echinophora</i>	III, 106
<i>Cupularia</i>	III, 302	<i>Echinops</i>	III, 327
CUPULIFERES	V, 166	<i>Echinopsilon</i>	V, 46
<i>Cuscuta</i>	IV, 132	<i>Echinopspermum</i>	IV, 170
CUSCUTÀCIES	IV, 132	<i>Echium</i>	IV, 155
<i>Cutandia</i>	VI, 227	ELATINÀCIES	I, 331
<i>Cyclamen</i>	IV, 68	<i>Elatine</i>	I, 331
<i>Cydonia</i>	II, 319	ELEAGNÀCIES	V, 104
<i>Cymodocea</i>	V, 392	<i>Eleagnus</i>	V, 104
<i>Cynanchum</i>	IV, 96	<i>Eleusine</i>	VI, 141
<i>Cynodon</i>	VI, 142	<i>Elymus</i>	VI, 270
<i>Cynoglossum</i>	IV, 172	<i>Elyna</i>	VI, 35
<i>Cynosurus</i>	VI, 235	EFEDRÀCIES	VI, 299
<i>Cyperus</i>	VI, 7	EMPETRÀCIES	V, 147
<i>Cyrtopodium</i>	V, 375	<i>Empetrum</i>	V, 147
<i>Cystopteris</i>	VI, 319	<i>Endresia</i>	III, 51
<i>Cytinus</i>	V, 107	<i>Ephedra</i>	VI, 299
<i>Cytisus</i>	II, 47	<i>Epilobium</i>	II, 330
<i>Cytisus</i>	II, 51	<i>Epipactis</i>	V, 372
<i>Dactylis</i>	VI, 231	<i>Epipogon</i>	V, 365
<i>Dactylis</i>	VI, 230	EQUISETÀCIES	VI, 363
DAFNÀCIES	V, 85	EQUISETALS	VI, 363
<i>Damasonium</i>	V, 207	EQUISETÍNIES	VI, 363
<i>Danthonia</i>	VI, 234	<i>Equisetum</i>	VI, 363
<i>Daphne</i>	V, 85	<i>Eragrostis</i>	VI, 217
<i>Datura</i>	IV, 190	<i>Fremopyrum</i>	VI, 278
<i>Daucus</i>	III, 8	<i>Erianthus</i>	VI, 149
<i>Daucus</i>	III, 16, 85	<i>Erica</i>	IV, 42
<i>Delphinium</i>	I, 51	ERICÀCIES	IV, 34
<i>Dentaria</i>	I, 139	<i>Erigeron</i>	III, 210
<i>Deschampsia</i>	VI, 183	<i>Erigeron</i>	III, 302, 303
<i>Desmazeria</i>	VI, 293	<i>Erinacea</i>	II, 33
<i>Dethawia</i>	III, 56	<i>Erinus</i>	IV, 250
<i>Dianthus</i>	I, 280	<i>Eriophorum</i>	VI, 18
<i>Dianthus</i>	I, 278	<i>Erodium</i>	I, 360
<i>Dictamnus</i>	I, 406	<i>Erophila</i>	I, 150

<i>Eruca</i>	I, 92	GESNERÀCIES	IV, 197
<i>Brucastum</i>	I, 101	<i>Geum</i>	II, 256
<i>Ervum</i>	II, 189	GIMNOSPERMES	VI, 299
<i>Ervum</i>	II, 193, 194	<i>Gladiolus</i>	V, 309
<i>Eryngium</i>	III, 112	<i>Glaucium</i>	I, 68
<i>Erysimum</i>	I, 111	<i>Glechoma</i>	IV, 362
<i>Erythraea</i>	IV, 100	<i>Globularia</i>	IV, 463
<i>Erythronium</i>	V, 266	GLOBULARIÀCIES	IV, 463
ESCROFULARIÀCIES	IV, 207	<i>Glyceria</i>	VI, 205
ESMILÀCIES	V, 281	<i>Glyzyrrhiza</i>	II, 162
<i>Eucaliptus</i>	II, 365	<i>Guaphalium</i>	III, 309
EUFORBIÀCIES	V, 113	<i>Gnaphalium</i>	III, 315
<i>Eufragia</i>	IV, 277	<i>Gomphocarpus</i>	IV, 94
<i>Eupatorium</i>	III, 204	<i>Goodyera</i>	V, 363
<i>Euphorbia</i>	V, 114	<i>Goulardia</i>	VI, 282
<i>Euphrasia</i>	IV, 264	GRAMÍNIES	VI, 92
<i>Eupteris</i>	VI, 343	<i>Grammitis</i>	VI, 351
<i>Evax</i>	III, 322	GRANATÀCIES	II, 329
<i>Evonymus</i>	II, 6	<i>Gratiola</i>	IV, 236
<i>Faba</i>	II, 167	<i>Gregoria</i>	IV, 60
<i>Fagopyrum</i>	V, 73, 74	GROSSULARIÀCIES	II, 419
<i>Fagus</i>	V, 174	<i>Gymnadenia</i>	V, 356
<i>Feniculum</i>	III, 62	<i>Gymnogramme</i>	VI, 351
<i>Ferula</i>	III, 43	<i>Gypsophila</i>	I, 275
<i>Festuca</i>	VI, 242	<i>Gypsophila</i>	I, 274, 278
<i>Festuca</i>	VI, 214	<i>Halimium</i>	I, 202, 203
<i>Ficaria</i>	I, 42	<i>Haplophyllum</i>	I, 404
FICOIDÀCIES	II, 415	<i>Hedera</i>	III, 116
<i>Ficus</i>	V, 151	<i>Hedypnois</i>	III, 412
<i>Filago</i>	III, 316	<i>Hedysarum</i>	II, 229
FILICALS	VI, 316	<i>Helenium</i>	III, 294
FILICÍNIES	VI, 315	<i>Heleocharis</i>	VI, 32
<i>Fimbristylis</i>	VI, 34	<i>Helianthemum</i>	I, 201
FITOLACÀCIES	V, 8	<i>Helichrysum</i>	III, 306
<i>Fragaria</i>	II, 279	<i>Heliotropium</i>	IV, 178
<i>Fragaria</i>	II, 268	<i>Helleborus</i>	I, 45
<i>Frangula</i>	II, 17	<i>Helminthia</i>	III, 429
<i>Frankenia</i>	I, 242	<i>Helodea</i>	V, 203
<i>Fraxinus</i>	IV, 84	<i>Helosciadium</i>	III, 87
<i>Fritillaria</i>	V, 226	<i>Helxine</i>	V, 160
<i>Fumana</i>	I, 212	<i>Hemerocallis</i>	V, 273
<i>Fumaria</i>	I, 73	<i>Hepatica</i>	I, 20
<i>Fumaria</i>	I, 78	<i>Heracleum</i>	III, 46
FUMARIÀCIES	I, 73	<i>Herniaria</i>	II, 380
<i>Gagea</i>	V, 241	HESPERIDÀCIES	I, 397
<i>Galactites</i>	III, 329	<i>Hesperis</i>	I, 103
<i>Galanthus</i>	V, 313	<i>Heteropogon</i>	VI, 146
<i>Galega</i>	II, 161	<i>Hibiscus</i>	I, 358
<i>Galeobdolon</i>	IV, 364	HIDROCARIDÀCIES	V, 202
<i>Galeopsis</i>	IV, 370	HIDROPTERIDALS	VI, 358
<i>Galium</i>	III, 132	<i>Hieracium</i>	III, 478
<i>Garidella</i>	I, 47	HIPERICÀCIES	I, 378
<i>Gastroidium</i>	VI, 165	HIPOCASTANÀCIES	I, 306
<i>Gaudinia</i>	VI, 298	<i>Hippocrepis</i>	II, 226
GENCIANÀCIES	IV, 90	<i>Hippophae</i>	V, 106
<i>Genista</i>	II, 38	<i>Hippuris</i>	II, 349
<i>Genista</i>	II, 37	HIPURIDÀCIES	II, 349
<i>Gentiana</i>	IV, 109	<i>Hirschfeldia</i>	I, 97
GERANIÀCIES	I, 359	<i>Holcus</i>	VI, 109
<i>Geranium</i>	I, 359	<i>Holostium</i>	I, 315
<i>Geranium</i>	I, 370, 372	<i>Homogyne</i>	III, 207
		<i>Hordeum</i>	VI, 266

FLORA DE CATALUNYA

<i>Hordeum</i>	VI, 270	<i>Lampsana</i>	III, 417
<i>Hugueninia</i>	I, 125	<i>Lappa</i>	III, 405
<i>Humulus</i>	V, 162	<i>Laserpitium</i>	III, 28
<i>Hutchinsia</i>	I, 182	<i>Laserpitium</i>	III, 31
<i>Hyacinthus</i>	V, 267	<i>Lasiagrostis</i>	VI, 168
<i>Hydrocharis</i>	V, 202	<i>Lathraea</i>	IV, 312
<i>Hydrocotyle</i>	III, 109	<i>Lathyrus</i>	II, 199
<i>Hyosciamus</i>	IV, 193	<i>Lathyrus</i>	II, 177
<i>Hyoseris</i>	III, 413	<i>LAURÀCIES</i>	V, 95
<i>Hypocoum</i>	I, 71	<i>Laurus</i>	V, 95
<i>Hypericum</i>	I, 378	<i>Lavandula</i>	IV, 317
<i>Hypericum</i>	I, 385	<i>Lavatera</i>	I, 352
<i>Hypochoeris</i>	III, 418	<i>Leersia</i>	VI, 105
<i>Hyssopus</i>	IV, 334	<i>Lemna</i>	V, 396
<i>Iberis</i>	I, 171	<i>LEMNÀCIES</i>	V, 396
<i>Ilex</i>	II, 8	<i>Lens</i>	II, 193
<i>ILICÀCIES</i>	II, 8	<i>LENTIBULARIÀCIES</i>	IV, 48
<i>Impatiens</i>	I, 295	<i>Leontodon</i>	III, 423
<i>Imperata</i>	VI, 150	<i>Leontopodium</i>	III, 315
<i>Imperatoria</i>	III, 41	<i>Leonurus</i>	IV, 369
<i>Inula</i>	III, 293	<i>Lepidium</i>	I, 185
<i>Inula</i>	III, 302	<i>Lepturus</i>	VI, 294
<i>Iondraba</i>	I, 168	<i>Leucanthemum</i>	III, 260
<i>Ipomoea</i>	IV, 124	<i>Leucanthemum</i>	III, 264
<i>IRIDÀCIES</i>	V, 297	<i>Leucoium</i>	V, 314
<i>Iris</i>	V, 303	<i>Leuzea</i>	III, 394
<i>Isatis</i>	I, 166	<i>Levesticum</i>	III, 32
<i>Isardia</i>	II, 343	<i>LICOPODIÀCIES</i>	VI, 369
<i>ISOETÀCIES</i>	VI, 360	<i>LICOPODIALS</i>	VI, 369
<i>ISOETALS</i>	VI, 360	<i>LICOPODFNIES</i>	VI, 369
<i>Isoetes</i>	VI, 360	<i>Ligusticum</i>	III, 54
<i>ISOETÍNIES</i>	VI, 360	<i>Ligusticum</i>	III, 105
<i>Isopyrum</i>	I, 46	<i>Ligustrum</i>	IV, 83
<i>Jasione</i>	IV, 4	<i>LILIÀCIES</i>	V, 218
<i>JASMINÀCIES</i>	IV, 87	<i>Lilium</i>	V, 228
<i>Jasminum</i>	IV, 87	<i>Limodorum</i>	V, 366
<i>Jasonia</i>	III, 304	<i>LINÀCIES</i>	I, 333
<i>JUGLANDÀCIES</i>	V, 165	<i>Linosyris</i>	III, 213
<i>Juglans</i>	V, 165	<i>Linum</i>	I, 333
<i>JUNCÀCIES</i>	V, 413	<i>Linaria</i>	IV, 221
<i>Juncus</i>	V, 413	<i>Lippia</i>	IV, 430
<i>JUNCAGINÀCIES</i>	V, 411	<i>Listera</i>	V, 368
<i>Juniperus</i>	VI, 309	<i>Lithospermum</i>	IV, 150
<i>Jurinea</i>	III, 393	<i>LITRÀCIES</i>	II, 354
<i>Kentranthus</i>	III, 160	<i>LEGUMINOSSES</i>	II, 25
<i>Kentrophyllum</i>	III, 388	<i>Loeflingia</i>	II, 374
<i>Kernera</i>	I, 158	<i>Logfia</i>	III, 320
<i>Knautia</i>	III, 183	<i>Loiseleuria</i>	IV, 40
<i>Kochia</i>	V, 43	<i>Lolium</i>	VI, 288
<i>Koeleria</i>	VI, 201	<i>Lonicera</i>	III, 124
<i>Koeleria</i>	VI, 241	<i>LORANTÀCIES</i>	V, 101
<i>Kopsia</i>	IV, 294	<i>Loroglossum</i>	V, 343
<i>LABIADES</i>	IV, 314	<i>Lotus</i>	II, 133
<i>Lacellia</i>	III, 28, 20	<i>Lotus</i>	II, 120, 130
<i>Lactuca</i>	III, 447	<i>Lunaria</i>	I, 140
<i>Lactuca</i>	III, 455	<i>Lupinus</i>	II, 52
<i>Lagurus</i>	VI, 167	<i>Luzula</i>	V, 431
<i>Lamarckia</i>	VI, 237	<i>Lychnis</i>	I, 267
<i>Lamium</i>	IV, 363	<i>Lychnis</i>	I, 264, 266, 269, 270
		<i>Lycium</i>	IV, 181
		<i>Lycopodium</i>	VI, 360
		<i>Lycopsis</i>	IV, 142
		<i>Lycopus</i>	IV, 327

Lygeum	VI, 106	Myosotis	IV, 163
Lysimachia	IV, 72	Myricaria	II, 362
Lythrum	II, 354	Myriophyllum	II, 347
		Myrrhis	III, 104
Macrochloa	VI, 174	Myrtus	II, 363
Malachium	I, 324		
Malcolmia	I, 104	NAIADÀCIES	V, 386
Malope	I, 345	Najas	V, 386
Malus	II, 320, 321	Narcissus	V, 316
Malva	I, 346	Nardurus	VI, 291
MALVÀCIES	I, 345	Nardus	VI, 297
Marrubium	IV, 399	Narthecium	V, 217
Marsilia	VI, 359	Nasturtium	I, 126
MARSILIÀCIES	VI, 359	Nasturtium	I, 154
Matricaria	III, 269	Negundo	I, 391
Matthiola	I, 107	Nicotina	V, 346
Meconopsis	I, 66	Neottia	V, 367
Medicago	II, 71	Neottia	V, 363
Melampyrum	IV, 289	Nepeta	IV, 358
Melandryum	I, 264	Nerium	IV, 90
Melica	VI, 223	Neslia	I, 161
Melilotus	II, 91	Nicotiana	IV, 195
Melissa	IV, 348	Nigella	I, 48
Melittis	IV, 402	Nigella	I, 47
Meniocus	I, 147	Nigritella	V, 360
Mentha	IV, 321	NIMFÈACIES	I, 60
Menyanthes	IV, 119	Nonnea	IV, 145
Mercurialis	V, 140	Notholaena	VI, 349
Merendera	V, 213	Nothoscordon	V, 259
Mesembryanthemum	II, 415	Nymphaea	I, 60
Mespilus	II, 318		
Mespilus	II, 328	Obione	V, 26
Meum	III, 52	Obione	V, 21
Meum	III, 51	Odontites	IV, 271
Mibora	VI, 114	Oenanthe	III, 65
Miconia	IV, 198	OFIÒGLOSSALS	VI, 355
Microcluchus	III, 387	OFIÒGLOSSÀCIES	VI, 355
Micromeria	IV, 338	Olea	IV, 85
Micropus	III, 321	OLEÀCIES	IV, 80
Micropus	III, 322	Omphalodes	IV, 176
Milium	VI, 175	ONAGRARIÀCIES	II, 330
Milium	VI, 176	Onobrychis	II, 232
MIRIOFIL·LÀCIES	II, 347	Ononis	II, 54
MIRTÀCIES	II, 363	Onopordon	III, 332
Moehringia	I, 303	Onosma	IV, 149
Moenchia	I, 317	ONOTERÀCIES	II, 330
Molinia	VI, 232	Ouothera	II, 340
Molinia	VI, 233	Ophioglossum	VI, 355
Molopospermum	III, 105	Ophrys	V, 330
Momordica	II, 367	Oplismenus	VI, 136
Monerma	VI, 294	Opopanax	III, 44
MONOCLAMÍDIES	V, 5	Opuntia	II, 414
MONOCOTILEDÒNIES	V, 197	Orchis	V, 340
Monotropa	I, 409	Oreochloa	VI, 126
MONOTROPÀCIES	I, 409	Origauum	IV, 328
Montia	II, 370	Orlaya	III, 13
MORÀCIES	V, 148	Ormenis	III, 271
Moricaria	I, 102	Ornithogalum	V, 237
Morus	V, 148	Ornithopus	II, 223
Mulgedium	III, 454	ORGBANCÀCIES	IV, 293
Muscari	V, 270	Orobanche	IV, 208
Myagrum	I, 150	Orobis	II, 209, 210, 211, 212
Myagrum	I, 154	ORQUIDÀCIES	V, 324

FLORA DE CATALUNYA

<i>Orthopogon</i>	VI, 136	<i>Picris</i>	III, 427
<i>Oryza</i>	VI, 104	<i>Pimpinella</i>	III, 79
<i>Osmunda</i>	VI, 354	<i>Pinardia</i>	III, 268
<i>Osmunda</i>	VI, 330, 357	<i>Pinguicula</i>	IV, 48
OSMUNDÀCIES	VI, 354	<i>Pinus</i>	VI, 303
<i>Osyris</i>	V, 96	<i>Piptatherum</i>	VI, 176
OXALIDÀCIES	I, 393	<i>Pirola</i>	I, 410
<i>Oxalis</i>	I, 393	PIROLÀCIES	I, 410
<i>Oxyria</i>	V, 57	<i>Pirus</i>	II, 320
<i>Oxytropis</i>	II, 152	<i>Pistacia</i>	II, 20
<i>Paeonia</i>	I, 57	<i>Pisum</i>	II, 196
<i>Paliurus</i>	II, 11	PLANTAGINÀCIES	IV, 431
<i>Pallenis</i>	III, 292	<i>Plantago</i>	IV, 431
PALMÀCIES	V, 200	PLATANÀCIES	V, 192
<i>Pancratium</i>	V, 322	<i>Platanus</i>	V, 192
<i>Panicum</i>	VI, 132	<i>Platanthera</i>	V, 351, 352
<i>Panicum</i>	VI, 137	<i>Platycarpus</i>	I, 78
<i>Papaver</i>	I, 61	PLUMBAGINÀCIES	IV, 447
<i>Papaver</i>	I, 66	<i>Plumbago</i>	IV, 448
PAPAVERÀCIES	I, 61	<i>Poa</i>	VI, 209
PAPILIONÀCIES	II, 25	<i>Podospermum</i>	III, 436
<i>Paradissia</i>	V, 274	POLIGALÀCIES	I, 235
<i>Parentucellia</i>	IV, 277	POLIGONÀCIES	V, 56
<i>Parietaria</i>	V, 160	POLIFODIÀCIES	VI, 316
<i>Paris</i>	V, 282	<i>Polycarpon</i>	II, 372
<i>Parnassia</i>	I, 234	<i>Polycnemum</i>	V, 17
PARONQUÀCIES	II, 372	<i>Polygala</i>	I, 237
<i>Paronychia</i>	II, 376	<i>Polygonatum</i>	V, 285
<i>Paspalum</i>	VI, 139	<i>Polygonum</i>	V, 71
<i>Passerina</i>	V, 89	<i>Polypodium</i>	VI, 352
<i>Pastinaca</i>	III, 45	<i>Polypodium</i> VI, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 351	
<i>Pedicularis</i>	IV, 282	<i>Polypogon</i>	VI, 166
<i>Peganum</i>	I, 405	<i>Polystichum</i>	VI, 326
<i>Pellaea</i>	VI, 345	<i>Polystichum</i>	VI, 325, 326
<i>Peplis</i>	II, 358	POMÀCIES	II, 312
<i>Persica</i>	II, 242	<i>Populus</i>	V, 189
<i>Petasites</i>	III, 208	<i>Portulaca</i>	II, 369
<i>Petitia</i>	III, 55	PORTULACÀCIES	II, 369
<i>Petrocallis</i>	I, 150	<i>Posidonia</i>	V, 395
<i>Petrocoptis</i>	I, 270	<i>Potamogeton</i>	V, 376
<i>Petroselinum</i>	III, 90	POTAMOGETONÀCIES	V, 376
<i>Peucedanum</i>	III, 37	<i>Potentilla</i>	II, 262
<i>Peucedanum</i>	III, 41	<i>Poterium</i>	II, 304
<i>Phaca</i>	II, 155	<i>Prasium</i>	IV, 411
<i>Phagnalon</i>	III, 214	<i>Prenanthes</i>	III, 453
<i>Phalangium</i>	V, 275	<i>Primula</i>	IV, 54
<i>Phalaris</i>	VI, 108	PRIMULÀCIES	IV, 53
<i>Phaseolus</i>	II, 164	<i>Prunus</i>	II, 244
<i>Phegopteris</i>	VI, 322, 323	<i>Psamma</i>	VI, 156
<i>Phelipaea</i>	IV, 294	<i>Psilurus</i>	VI, 296
<i>Phillyrea</i>	IV, 80	<i>Psoralea</i>	II, 163
<i>Phleum</i>	VI, 117	<i>Pteridium</i>	VI, 343
<i>Phlomis</i>	IV, 389	PTERIDÒFITES	VI, 315
<i>Phoenix</i>	V, 200	<i>Pteris</i>	VI, 344
<i>Phragmites</i>	VI, 152	<i>Pteris</i>	VI, 343, 345
<i>Phyllitis</i>	VI, 331	<i>Pterotheca</i>	III, 465
<i>Phyllodoce</i>	IV, 39	<i>Ptychotis</i>	III, 86
<i>Physalis</i>	IV, 187	<i>Pulicaria</i>	III, 298
<i>Physanthyllis</i>	II, 69	<i>Pulmonaria</i>	IV, 160
<i>Phyteuma</i>	IV, 7	<i>Punica</i>	II, 329
<i>Phytolacca</i>	V, 8	<i>Pycnocomon</i>	III, 338
<i>Picridium</i>	III, 461	<i>Pyrethrum</i>	III, 264

QUENOPODIÀCIES	V, 19	Satureia	IV, 336
Quercus	V, 166	Saussurea	III, 395
Radiola	I, 342	Saxifraga	II, 422
RAMNÀCIES	II, 9	SAXIFRAGÀCIES	II, 422
Ramondia	IV, 198	Scabiosa	III, 187
RANUNCULÀCIES	I, 7	Scandix	III, 93
Ranunculus	I, 25	Scandix	III, 104
Ranunculus	I, 42	Schinus	II, 23
Raphanus	I, 87	Schismus	VI, 208
Rapistrum	I, 192	Schoenus	VI, 16
Reseda	I, 225	Scheuch	VI, 11
Reseda	I, 231	Scilla	V, 233
RESEDÀCIES	I, 225	Scirpus	VI, 22
Retama	II, 46	Scirpus	VI, 32, 33
Rhagadiolus	III, 415	Scleranthus	II, 386
Rhamnus	II, 12	Scleropoa	VI, 228
Rhamnus	II, 17	Scleropoa	VI, 293
Rhaponticum	III, 363	Scolopendrium	VI, 331, 332
Rhinanthus	IV, 280	Scolymus	III, 500
Rhododendron	IV, 38	Scorpiurus	II, 216
Rhus	II, 22	Scorzonera	III, 432
Ribes	II, 419	Scorzonera	III, 462, 463
RIBESÀCIES	II, 419	Scrofularia	IV, 208
Ricinus	V, 143	Scutellaria	IV, 403
Robinia	II, 160	Secale	VI, 271
Roemeria	I, 67	Sedum	II, 395
Romulea	V, 301	Selaginella	VI, 372
Roripa	I, 154	SELAGINEL·LÀCIES	VI, 372
Rosa	II, 289	SELAGINEL·LALS	VI, 372
ROSÀCIES	II, 251	Selinum	III, 35
Rosmarinus	IV, 349	Selinum	III, 55
Roubieva	V, 40	Sempervivum	II, 408
Rubia	III, 130	Senecio	I, 191
RUBIÀCIES	III, 130	Senecio	III, 237
Rubus	II, 281	Serapias	V, 326
Rumex	V, 58	Serrafalcus	VI, 261
Ruppia	V, 393	Serratula	III, 391
Ruscus	V, 292	Serratula	III, 396
Ruta	I, 401	Seseli	III, 57
RUTÀCIES	I, 400	Sesleria	VI, 125
Sagina	I, 293	Setaria	VI, 129
Sagina	I, 295, 296	Sherardia	III, 156
Sagittaria	V, 205	Sibbaldia	II, 261
SALICÀCIES	V, 176	Sideritis	IV, 391
Salicornia	V, 47	Silaus	III, 53
Salix	V, 176	Silene	I, 248
Salsola	V, 53	Siler	III, 31
SALSOLÀCIES	V, 19	Silybum	III, 331
Salvia	IV, 350	Sinapis	I, 90
Salvinia	VI, 358	Sinapis	I, 95, 97, 98, 99
SALVINIÀCIES	VI, 358	Sison	III, 81
Sambucus	III, 119	Sison	III, 91
Samolus	IV, 79	Sisymbrium	I, 117
Sanguisorba	II, 306	Sisymbrium	I, 123, 124, 126
Sanicula	III, 115	Sium	III, 78
Santalàcies	V, 96	Smilax	V, 294
Santolina	III, 281	Smyrnium	III, 107
Saponaria	I, 271	SOLANÀCIES	IV, 180
Saponaria	I, 274	Solanum	IV, 182
Sarcocapnos	I, 79	Soldanella	IV, 67
Sarothamnus	II, 37	Solidago	III, 211
		Sonchus	III, 456
		Sonchus	III, 454, 462, 463

FLORA DE CATALUNYA

Sorbus	II, 324	Tormentilla	II, 271
Sorghum	VI, 147	Tozzia	IV, 292
Soyeria	III, 476	Trachelium	IV, 30
Sparganium	V, 408	Tragopogon	III, 437
Spartium	II, 35	Tragus	VI, 128
Specularia	IV, 12	Trapa	II, 340
Spergella	I, 295	TRAPÀCIES	II, 340
Spergula	I, 325	Tribulus	I, 399
Spergularia	I, 327	Trichera	III, 184, 185
Sphenopus	VI, 226	Trichonema	V, 301, 302
Spinacia	V, 27	Trifolium	II, 97
Spiraea	II, 252	Triglechin	V, 411
Spiranthes	V, 361	Trigonella	II, 87
Spirodela	V, 397	Trinia	III, 89
Sporobolus	VI, 163	Triodia	VI, 234
Stachys	IV, 375	Trisetum	VI, 194
Stachys	IV, 384	Triticum	VI, 275
Stachelina	III, 396	Trixago	IV, 278
Statice	IV, 453	Trollius	I, 44
Staurogeton	V, 398	Tuberaria	I, 203, 204
Stellaria	I, 312	Tulipa	V, 223
Stenophragma	I, 123	Tunica	I, 278
Sternbergia	V, 315	Turgenia	III, 17
Stipa	VI, 170	Turritis	I, 129
Stipa	VI, 174	Tussilago	III, 210
Streptopus	V, 283	Typha	V, 405
Suaeda	V, 50	Tyrimnus	III, 330
Succisa	III, 188		
Succowia	I, 165	Ulex	II, 31
Symphytum	IV, 140	ULMÀCIES	V, 153
Syringa	IV, 86	Ulmus	V, 153
Swertia	IV, 118	Ulmaria	II, 254
		UMBEL·LÍFERES	III, 3
TAMARICÀCIES	II, 360	Umbilicus	II, 412
Tamarix	II, 360	Urginea	V, 232
Tamnus	V, 295	Uropetalum	V, 231
Tanacetum	III, 259	Urospermum	III, 430
Taraxacum	III, 441	Urtica	V, 155
TAXÀCIES	VI, 314	URTICÀCIES	V, 155
Taxus	VI, 314	Utricularia	IV, 51
Teesdalea	I, 176		
Telephium	II, 375	Vaccaria	I, 274
Telmatophace	V, 397	VACCINIÀCIES	IV, 31
TEREBINTÀCIES	II, 18	Vaccinium	IV, 31
Tetragonolobus	II, 131	Vaillantia	III, 150
Teucrium	IV, 416	Valeriana	III, 163
Thalictrum	I, 12	VALERIANÀCIES	III, 160
Thapsia	III, 27	Valerianella	III, 160
Theligonum	V, 159	Velezia	I, 290
Thesium	V, 97	Vella	I, 164
Thlaspi	I, 178	Veratrum	V, 215
Thrinia	III, 421	VERBASCÀCIES	IV, 190
Thymelaea	V, 90, 91	Verbascum	IV, 190
Thymus	IV, 329	Verbascum	IV, 198
TIFÀCIES	V, 405	Verbena	IV, 429
Tilia	I, 343	VERBENÀCIES	IV, 427
TILIÀCIES	I, 343	Veronica	IV, 237
Tillaea	II, 390	Viburnum	III, 122
Tofieldia	V, 216	Vicia	II, 168
Tolpis	III, 411	Vicia ..	II, 185, 186, 188, 190, 191, 192
Tordylium	III, 49	Vigna	II, 166
Tordylium	III, 21	Vinca	IV, 91
Torilis	III, 20	Vincetoxicum	IV, 97

PUBLICACIONS DE L'INSTITUT DE CIENCIES

Viola	I, 215	Xeranthemum	III, 407
Violàcies	I, 215		
Viscaria	I, 266	Yucca	V, 222
Viscum	V, 101		
Vitex	IV, 427	Zacintha	III, 464
Vitis	I, 392	Zannichella	V, 388
Vulpia	VI, 238	Zea	VI, 107
		ZIGOFIL·LÀCIES	I, 399
Wahlenbergia	IV, 29	Zizyphus	II, 9
Woodsia	VI, 329	Zollikoferia	III, 462
		Zostera	V, 390
Xanthium	III, 502	Zostera	V, 392, 395
Xatardia	III, 55	ZOSTERÀCIES	V, 390

Dates de publicació de la «Flora de Catalunya»

Volum	I	1913-1915
—	II	1915-1919
—	III	1919-1923 (pàgs. 1-478)
—	III	1931 (pàgs. 479-522)
—	IV	1932
—	V	1933
—	VI	1937

EL PRIMER VOLUM DE LA «FLORA DE CATALUNYA»
ES COMENÇA A IMPRIMIR A BARCELONA EL MES
DE MARÇ DEL MCMXII A LA CASA OLIVA DE
VILANOVA. L'ESTAMPACIÓ DEL SISÈ I
DARRER VOLUM HA TERMINAT EL MES
DE JULIOL DEL MCMXXXVII PER
OBRA DE LA IMPREMTA
ELZEVIRIANA, A LA
MATEIXA CIUTAT

- 1158 -

QK Cadevall y Diars, Juan
329 Flora de Catalunya
C2
v.6

BioMed

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
